LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

מעריב

יום 100 עמודים

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

יום ו'
כ"ו שבט תשל"ה
7.2.75
גליון 9299
שנה כ"ז

קיסינג'ר מזהיר: נפסיק התיווך והצדדים יצטרכו לשוב לז'נווה

בשיחת רקע עם כתבים מדיניים אמר, כי הוא יוצא לאיזור ב"אופטימיות זהירה" ✶ ישוב למזה"ת במארס, אם תושג התקרבות בביקור הנוכחי ✶ בטוח שישיג עתה יותר משהשיג מאלון

מאת שמואל שגב, סופר "מעריב" בוושינגטון

שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, אמר בלילה לקבוצה של כתבים מדיניים אמריקניים, כי אם לא יעלה בידו להשיג התקרבות בעמדותיהן של ישראל ומצרים במסע הקרוב ל"מזרח התיכון, תמשוך ארה"ב-ידיה מהמשך מאמצי התיווך וכל הצדדים יצטרכו לחזור להועידה דגנות. בשיחת רקע עם הכתבים אמר שר החוץ האמריקני, כי הוא יוצא לאיזור באופטימיות זהירה, ואף גילה את כוונתו לשוב למזרח התיכון בחודש מארס, אם תושג התקרבות במסעו הקרוב.

לקראת ביקורו של ד"ר קיסינג'ר (ביום ב' הבא), צריך שגריר ישראל בארה"ב, מר שמחה דיניץ, לבוא היום לישראל להתייעצויות.

בשיחה עם הכתבים אמר ד"ר קיסינג'ר, כי כמה מן העמדות הערביות עדיין קשוחות, וכי אם יהיה צורך לחזור לועידת דגנות, אין הוא רואה כיצד אפשר יהיה לגשר על הניגודים שבין ישראל ומדינות ערב בקשר ליישות הפלשתינית.

מגרש להזכיר

הוא חיווה דעתו, כי ישראל תסרב לשבת עם ארגוני ה-

(סוף בעמ' 2, טורים 8, 9)

האלוף אדן הושעה – חוזר לארץ היום לבירור הפרת שתי פקודות של הרמטכ"ל

חזרתו – בהתייעצות רב-אלוף גור עם פרס בעקבות הראיון ל"מעריב" ✶ המטרה: למנוע "מלחמות גנרלים"

מאת יעקב ארז, סופר הצבאי של "מעריב"

האלוף אברהם אדן, נספח צה"ל בוושינגטון ומי שעמד בראש אוגדת שריון שנלחמה במלחמת יום הכיפורים בחזית הדרום, מושעה מתפקידו אחרי שהפר השבוע שתי הוראות של הרמטכ"ל רב-אלוף מרדכי גור להמנע מהענקת ראיונות לעתונאים על אירועי אוגדתו במלחמת יום הכיפורים.

דובר צה"ל הודיע אתמול, כי הרמטכ"ל רב-אלוף מרדכי גור הורה לאלוף אדן לשוב לישראל לשם בירורים בעקבות הע-

נקת הראיון לסופר "מעריב" בוושינגטון שמואל שגב. האלוף אדן עומד לחזור לארץ היום ונמסר כי יושעה מתפקידו עד ל-

גמר הבירורים בעניין זה. השבוע התקשר הרמטכ"ל לנספח צה"ל בוושינגטון והורה לו להמנע מכל ראיונות ומהגובות בעתונות על דיוח לעדות אגרנט ועל הדברים שנכתבו בדבר פעילות אוגדתו ב-8 באוקטובר.

אחרי פירסום הדיוח, הורה רב-אלוף גור לכל הקצינים הבכירים בצה"ל להמנע מתגובה. אחרי שבתחילת השבוע פורסמו תגובותיו של האלוף אדן (שבאמרה, כפי ש-

בזיון, בפגישה עם מקורות ישראליים בבירים) התקשר הרמטכ"ל טלפונית לאלוף אדן והורה לו להמנע מפירסומים בעניין זה, מהענקת ראיונות לעתונאים וכן מהופעות פומ-

ביות בנושא זה. החלטתו של הרמטכ"ל התקבלה בהתייעצות עם שר הבטחון מר שמעון פרס בה סוכם כי יש ל-

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3)

רדיו קאהיר מבליט חזרת אדן

ידיעה על ההוראה ש-ניתנה לאלוף אדן לשוב ארצה, בעקבות פירסום הראיון ל"מעריב", שודרה אתמול. הבוקר בהבלטה בחדשות החדשות של רדיו קאהיר.

רדיו קאהיר הסביר ל-מאזיניו כי החזרתו של האלוף אדן נעשתה בשל פירסום גירסתו של האלוף על אירועי המלחמה.

סאדאת יודיע על לא־מלחמה אבל לאו"ם או למעצמות

סופר "דיילי טלגראף": שמועות בקהיר על "הסכם מצרי־ישראלי"

מאת ג'ון בולוק, סופר "דיילי טלגראף" בקאהיר

נשיא מצרים אנואר סאדאת אינו מוכן להתחייב בפני ישראל על "לא מלחמה" אך ייתכן כי ימסור הצהרה רשמית על כך לאו"ם או למעצמות "הגדולות" — שלמעות על כך רווחו בבירה המצרית.

בקאהיר גוברת ההרגשה, כי מצרים וישראל כבר הגיעו לכלל "הסכם". הרגשה זו מבוססת על כך, ששר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, מתכונן לשהות רק זמן קצר בלבד בקאהיר בעת ביקורו בשבוע הבא. כן מצביעים על כך על העובדה שזו הפעם הראשונה, שד"ר קיסינג'ר יבוא תחילה לישראל, לפני ביקורו בבירה המצרית.

מקורות דיפלומטיים בקאהיר מוסרים, כי סאדאת חיזק באחרונה את עמדתו, כתוצאה מן המגעים שניהל עם שר החוץ הסובייטי, אנדריי גרו-מיקו. מצרים וגם ברית־המועצות עשו מאמצים ניכרים כדי לשפר את יחסיהן.

אתמול שודרו בקאהיר פרסומים על הכנות פיתוח חזיתות להעלאת מאזן. עובדה זו מעידה כי מצרים מגיבה בכך על הסכמתה של ישראל ל-ויתורים.

ירושלים: שליחות ק. תיבחן בתמורה שישיג מסאדאת

מאת יוסף חריף

המבחן לשליחותו של שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, במזרח התיכון, יהיה ביום הי הקרוב, עם שובו משיחותיו עם נשיא מצרים, אנואר סאדאת, בקאהיר — אומרים בירושלים.

תמורה נאותה מידי סאדאת על נסיגה ישראלית בסיני, אין כל סיכוי להסדר ביניים נוסף בין ישראל למצרים.

יגאל אלון, בשיחותיו בוושינגטון, שלפיהן עומק הנסיגה הישראלית לא יעלה על 30—50 קי"מ, ובלי שהנסיגה תכלול את המעברים ואת אבו

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3)

ז'אקלין נופשת

ז'אקלין אונאסיס, אלמנת נשיא ארה"ב המנוח ג'ון קנדי, בלחוף הים...

ערבי ואנטי־ציונים השתלטו על... אגודה ישראלית בלונדון

מאת י. פינקלשטיין סופר "מעריב" בלונדון

מצב פאנטאסטי נוצר באגודה הישראלית שליד בית־הספר ללימודי המזרח ואפריקה באוניברסיטת לונדון כאשר יהודות אנטי־ישראלים ופרו־ערבים ביצעו "פוטש" והשתלטו על ראשות האגודה.

בראש האגודה, אשר נועדה להסביר עמדת ישראל באוניברסיטה, עומד... ערבי פלשתיני, נדיא אבו עמארה. יהודי אנטי־ציוני דניאל פרידמן, הוא המזכיר וגלוריה ג'ורג', שאינה יהודיה, היא הגזברית.

השלושה עמדו באחרונה בראש ויכוח פומבי שבה התקבלה החלטה על־ידי גוף הסטודנטים באוניברסיטה, השולל את זכות קיומה של ישראל ומכנה אותה "מדינה גזענית". קבלת ההחלטה עוררה סטודנטים יהודיים פרו־ישראליים לפתוח חזית משותפת נגד ההעפלה הערבית.

✶

להכרים באגודה נמסר על ידי ההסתדרות הסטודנטים באוניברסיטה, כי לצורך הבחירות לתפקידי היריד, המזכיר הנבחר עליהם להפגש את שמותיהם בתאריך מסויים. כאשר עשו זאת נאמר להם כי איחרו וכי רשימת המועמדים כבר נסגרה וכי שלושה אנשים שהיו "מועמדים" נבחרו — כיוון שלא היו מועמדים אחרים.

נבחרו אפוא הערבי ושני האנטי־ציוניים. הסטודנטים היהודיים מחו בהרצאה על ה"טריק" המביש, בהם נוקטים גופים פרו־ערביים.

צוות־חקירה גדול ללא תקדים מונה לחקור הטבח בדיסקוטק

הצוות מונה 30 איש ✶ 17 חשודים נחקרים ✶ צפויים מעצרים נוספים ✶ הוארך מעצרם של 7 ✶ מת חייל מפצועי ההתפרצות בנתניה

מאת יצחק בן־חורין

שבעה עצורי החשודים נח-קרו אתמול בקשר לרצי-חת הראשון בדיסקוטק "בר אדריאני" בנתניה וזכמי ש-נמסר צפויים היום מעצרים נוספים. אתמול הובאו שב-עה החשודים לבית המשפט בנתניה והוחזרו להארכת מעצרם, והשעה נוספים יובאו היום לפני שופט. עצור נוסף שוחרר אתמול, אחרי שהוכח כי אין לו קשר לפשע, והתחנות הוכר-כזו. של נתניה והרדה נשארו 16 עצורים.

צוות חקירה חסר תקדים ב-גודלו, המונה יותר מ-30 שוטרים — בראשו של מפקח שאול מרכוס — מונה אתמול על ידי המפכ"ל רב־ניצב שאול רוזוליו, לטפל בחקירת הטבח בדיסקוטק. הצוות מורכב משוטרי התקו-רים במרחבי הגליל, חיפה,

(סוף בעמ' 2, טורים 1, 2, 3)

פורד - לפישר: על ישראל לתרום חלקה לחיסול הסכסוך באיזור

מאת שמואל שגב, סופר "מעריב" בוושינגטון

נשיא ארה"ב, מר ג'ראלד פורד, הביע אתמול תמיכה בישראל בשיחה עם ה-מנהיג היהודי, מאקס פי-שר, עם זאת, הדגיש כי "על ישראל להרום חלקה לחיסול הסכסוך בכוונת ה-תיכון".

חלק ניכר מן השיחה הוק-דש לבעיות אמריקניות פני-מיות ולבעיות כלכליות. ה-נשיא מכיר אישית את מר פישר כבר שנים רבות.

נודע, כי הנשיא פורד ציין שארה"ב רואה עצמה בעלה בריתה של ישראל וכי מורה אמריקה לישראל משרתת את האינטרס האמריקני.

עם זאת, הדגיש, כי על ישראל לגלות גמישות רבה יותר למציאת פתרון לסכסוך באיזור.

מר פישר הרגיש באוזני ה-נשיא כי בישראל יש שאיפה אמיתית לפתרון הבעיה וכי זו אכזבה של הערבים בכך שעניין לא הושג.

2000 יהודים מבריה"מ היושבים ברומא "יורשו להיכנס לארה"ב"

ארה"ב עשויה להרשות לכ-2000 כהגרים יהודים מברית המועצות להכנס לתחומה — כך אמתמול חבר הקונגרס, יהושע איילברג.

הוא אמר כי מדובר ביהו-דים בהתגוררים עתה ברומא, זה שישה חודשים בקירוב.

לאחר סירוב אלמוגי להצטרף לממשלה
צפוי ביטול משרד ההסברה ומינוי שר תקשורת בה

מאת מ. שמריהו

[...] בעקבות החלטתו של ח"כ יוסף אלמוגי שלא להצטרף לממשלה, מצפים במפלגת העבודה לביטול משרד ההסברה ולמינוי שר תקשורת בהקדם.

קיימת אפשרות כי השר הנוסף יהיה איש עדות המזרח. כ-[...] הח"כ מחיפה, ח"כ אלי מויאל, צבי אלדרוטי, שגרירנו ב-רומא משה ששון ומנכ"ל אקסטרייבגו בינונל בנק אוף שיקאגו בישראל, אביגור ש-לוש.

בצמרת מפלגת העבודה סו-ברים, כי אין לראות בסירובו של אלמוגי להצטרף לממ-שלה מכה אישית לרבין, ל-אור הבטחתו של אלמוגי [...]

אמש לתמוך בראש הממשלה, מצפים כי יבלא תפקיד חשוב בהערכות ההרשה במפלגת העבודה — בבית המרכזי ש-יוקם, ואשר יקיף אישים מכל התסיבות.

בשבוע הבא יתכנסו אישים מרכזיים מכל חטיבות המפ-לגה, כדי לדון בהקמת כוח מרכזי זה.

בראיון עם סופר "מעריב", המתפרסם בעמ' 20
יריב: עוד בקיץ 1972 אמרתי שתתכן מלחמה מאפריל 1973

זה התעלמות ועדת אגרנט מאחריות הדרג המדיני

מאת דב גולדשטיין

בהערכת המודיעין שלו, בקיץ 1972, קבעתי כי באפריל—מאי 1973 צפויה מלחמה מצד מצרים וסוריה, ושבמקרה כזה יצ-טרכו המצרים... כאשר כתב-תי זאת לבבוש את מעברי המתלה והגידי. אמרתי את הדברים במפורשות. לא היותה שום קונצפציה של ארסצידה ממנה מציאות ערבית פגודה" — אמר ח"כ אלוף (מיל.) אהרן יריב לסופר "מעריב" דב גולדשטיין, בראיון ה-מתפרסם בעמוד 20 של גליון זה.

עוד אמר יריב, כי בימים שלפני מלחמת יום הכיפורים לא ידע כלום. "עד שבת, ה-6 באוקטובר 1973, בשעה 10.30 בבוקר, לא שאלו אותי, לא סיפרו, לא התייעצו. כלום" — אמר יריב.

אילו שאלו, אמר יריב, "הייתי אומר זו מלחמה. זו המלחמה". עם זאת מדגיש יריב כי איש לא היה חייב לספר לו ולשאול לדעתו, שכן אז כבר לא שימש יועץ ל-עניינים מיוחדים של ראש הממשלה.

אשר לדו"ח ועדת אגרנט אמר יריב, כי אין הוא יכול לקבל את התעלמותה מאחריות הדרג המדיני, וכי ב-ענין זה צדק בהחלט הרמטכ"ל לשעבר דוד אלעזר, באומרו,

כי שר הבטחון משה דיין הוא ערב בדרג האופראטיבי וקבע בכל ענין חשוב בצה"ל. ב-מציאות, היה הרמטכ"ל כפוף כפיפות מלאה לשר הבטחון — ואמר יריב.

לסיכום דבריו אמר, כי לא יחזור עוד לממשלה הזאת. עם זאת הביע רצון להיות חבר בועדת חוץ ובטחון של הכנסת.

תחזית ותצפית

יהיה מעונן חלקית ומימ-טרים יורדו לסירוגין — כסו חזאי מזג האוויר.

טמפרטורות המינימום וה-מכסימום להיום יהיו: ירושלים: 4—8 מעלות; תל-אביב: 7—16; חיפה 9—14; באר־שבע: 7—14; רמת הגולן: 0—11; אילת: 8—17; מפרץ שלמה: 12—20 מעלות.

השבועון "ביזנס וויק":
מבנקאים יהודיים נמנעו עסקות בשל לחץ ערבי

בנקאים יהודיים בבירו-טניה ובצרפת לא יכלו להשתתף בעיסקות פיננ-סיות של מיליוני דולרים בגלל לחץ של כמ-שלות ערב — מוסר ה-שבועון האמריקני "ביזנס-וויק".

לדברי השבועון, נג-נעה ממשלת צרפת ל-אוהדה של כוויית, כי הן ערבי לא ישתתף בשתי עיס-קות שנועדו להשיג בסמים. בין השאר למען חברת ה-תעופה הממלכתית של צרפת, "אייר פראנס", אלא אם כן יסולקו מעיסקות אלה חב-רות השייכים לזה, לאחרנדג ו-הבנקים של רוטשילד בפא-ריס ובלונדון.

"ביזנס־וויק" הגדיר פרשה זו "כגילוי ראשון של הערבים למצות מטרות יהו-דים לרצות, כאן הוא זה כספי הנפט". (י.ס.)

נפטר הרב יצחק יעקב וכטפוגל

הרב הגאון יצחק יעקב וכטפוגל, זקן רבני ירושלים, ראש בית־הדין המשכנו ב-ירושלים, ראש ישיבת "מאה שערים" ורבה של מאה שע-רים, נפטר אתמול בשיבה טובה בבית־החולים "שערי צדק" בירושלים.

פורום מעריב
1 לוח מס
בעמודים: 7, 41, 42, 43, 44, 45, 46

לפרסום בלוח מעריב תועלת רבה יותר וגם הנאה בצידה — נופש חינם באילת:

כל יום נערכת הגרלה בין כל המודעות המתפרסמות ב"לוח מעריב" ובה זוכה נוסף מודעה בטיסה לזוג ב"ארקיע" לאילת, ו-3 לילות ו-3 ימי נופש מלאה לזוג באחד מבתי המלון באילת.

אתמול זכתה הגב' צינורין גוטקביץ ת"א, רח' ה' באייר 28 כבכ המדינה. ראה עמוד 43

מודעות דרושים בעמודים: 7, 8, 48, 49, 50, 51, 52

השבוע הופיע **ידי זהב**
להשיג בכל הקיוסקים ובחנויות העתונים. המחיר 4.80 ל"י.

תנועוף
ראה פרטים
ב"ימים ולילות" עמ' 14

הופיע! • הופיע!
את
החדש
גליון מוגדל
160 עמודים!
ביום שנה, 18...

מיתקן בחדר המדרגות
בלתון
להגנה בטחון
עם אינטרקום
ומטיל אשכולות
חב' אלקו טל' 223123-03

מנגמי מוכנר
מ ח ר ת
המוליכים דואגים
לך מאד
מבקשים — יותר
מיד הבוקנה

המנעול הכי חזק בעולם...
על דלת של זיקם —
לא מועיל —
כמו "בטחת גות לבנות"
דלתות בטחון
לקוטג'יות
לדירות פרטיות
[...]
FICHET
דלתות דום

אצלנו אין 50%
אצלנו 20%
הנחה אמיתית
מיטב דגמי יצוא
זיקם ומעיל
מזמש ועור
שניידמן
המקור
לגברות ולגברים
זמנהוף 25 תל־אביב
(פינת המלך גורג' 99)

מבצע הנחה
מיוחד
לתיכוניסטים
קוראי "מעריב"
פרטים ב"מעריב"
— ביום א'
ג'ימי

RCA
סוכנים מורשים לישראל לטלוויזיות, טכנולאורים, ליורים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו'.
כמו כן מכירה מהמלאי העשיר, המפליא של טרנ-זיסטורים, פריסטורים, מעגלים משולבים, ספרים מקצועיים, שרולים מת-[...]
עיר אביב
המרכז לאלקטרוניקה בע"מ
מיסודה של
חברת רדיו ישראלית
ת"א, מלת בנימין 18,
טלפון (03)50156 פתוח
8—16, ביום ו' 8—1

טפסי הדירוג של
מצעדי הפיזמונים העבריים
בגלי צה"ל
היום בעמוד 11
בגל הקל
היום בעמוד 47

היום
בעמוד 40
חידון סמלים
של מעריב
מס. 12
טופס השתתפות
בעמוד 2

תקליטים במחירים משגעים
הגיעו משלוחים חדשים: קלסיים ופופ
במחירים לא נורמליים, כגון:
במקום 34.90 — 14.90 ל"י
תקליטוני ילדים: 3.00 ל"י
הגיעו משלוחים חדשים ומצרות חוץ
אלתוס אבן גבירול 21 תל־אביב

בשבת בואו לבקר ב"גני ראשון"
חידושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית
ראשון־לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
קלרין CLARIN
תצוגת המנוסה של קלרין לרשותכם בשעות 10—14

סנטור פרסי: אהיה אחרון לערער מעמדה של ישראל

סבור, שישראל אינה יכולה לסגת מרמת־הגולן ויש להחכיר לה את שארם א־שיח ל־99 שנים

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

הסנטור הריפובליקני צ'רלס פרסי, שלאחרונה התקיפוהו מנהיגים יהודיים בארה"ב בשל דעות שהביע לאחר ביקורו בישראל — סבור ככל הנראה, שישראל אינה יכולה לסגת מרמת הגולן ושיש להחכיר את שארם א־שיח לישראל למשך 99 שנים.

מקורות בקונגרס גילו אתמול, שפרסי מסר על כך לשגריר דיניץ בעת פגישה של שעתיים וחצי שנערכה לפי בקשת השגריר.

ממקורות יודעי דבר נמסר, כי דיניץ לא ביקש מפרסי לשנות עמדתו, אלא רצה פשוט להסביר לו — מה הן טעויותיו, ומדוע נמתחה ביקורת רבה על תפיסתו.

עוזריו של פרסי אמרו, כי למרות שכמה מהתבטאויותיו של הסנטור היו אומללות אין ללמוד מהן, ששינה עמדתו כלפי ישראל. לאמרו, שהוא הבטיח לדיניץ כי אם יעלה הממשל בקשת סיוע לישראל — לא יהסס לתמוך בכך.

הסנטור טען, שבעת ביקורו במזה"ת אמר למנהיגי ערב, שאינם יכולים לצפות כי ארה"ב תקריב את ישראל וכי אם יתקפו הערבים את ישראל — הרי שהממשל והקונגרס יתייצבו מאחורי המדינה היהודית. פרסי הכחיש, ששימש שופר לשר קיסינג'ר וטען, כי תמך בגישת השלב אחר שלב של קיסינג'ר ואמר למנהיגי ערב, שאין לצפות, כי ישראל תנהל מגעים עם אש"ף כל עוד לא יכיר בזכותה להתקיים בגבולות בטוחים ומוכרים.

„אהיה האחרון שאתמוך בהחלטה שתערער את עמדתה של ישראל" — אמר פרסי, לדברי הידיעה, לדיניץ.

לפי אותם מקורות אמר עוד פרסי, כי הנשיא סאדאת והמלך חוסיין נתגלו כמתונים, מוכנים למצוא הסדר עם ישראל, בעוד שהנשיא אסאד עדיין אנטי ישראלי. בסופו של דבר הביע פרסי את הדעה, שעל ישראל להמשיך לסרב להשתתפותם של הפלשתינים בועידת השלום בג'נבה.

סנטור פרסי ציין, שבעת שהיה בעולם הערבי חש פחד ממשי בקאהיר ובדמשק, שישראל תפתח במכת־מנע ולפיכך אמר, שלדעתו מוטב להזהיר את ישראל לבל תפתח במכת־מנע.

למרות הבהרות והכחשות אלו דיווח ה„כריסטיאן סאיינס מוניטור" אתמול, „כי הסנטור פרסי קיבל בבירור את העמדה של הנשיא פורד.

ממקורות מוסמכים נאמר, שהנשיא שותף לדעותיו של השר קיסינג'ר ולא יסכים לשנוי היסודות במדיניות האמריקנית הנוכחית במזה"ת. ה„מוניטור" כותב מוושינגטון, כי למרות שהנשיא אינו תומך בכל פרט שבהתבטאויותיו של פרסי הוא מאמין, כי הערותיו של פרסי סייעו לביקורו הקרוב של קיסינג'ר במזה"ת, בכך שהבהירו לישראלים ולערבים, כי כוונותיה של ארה"ב באזור רציניות ושעתה הזמן לפתרון של פשרה.

„עמדתו של פרסי בקווים הכלליים, ובעיקר הדברים שאמר על המבוכה הגוברת בקרב הקונגרס האמריקני להרדוף את ישראל לעשות ויתורים כדי למנוע מלחמה: — יש בה כדי שאמריקנים חונים רבים מצלה בממשלת ארה"ב, כדי להעביר את הכוונות של קיסינג'ר הן בעיני הישראלים והן בעיני הערבים, בבואו לגבש הסכם" — כותב ה„כריסטיאן סיינס מוניטור".

„ארה"ב שילמה תמיד מס־שפתיים להחלטת מועצת הבטחון 242, הקוראת לנסיגה ישראלית משטחים כבושים. עתה מצפים מד"ר קיסינג'ר, שידבר דברים ברורים יותר מאי־פעם ויאמר, כי הישראלים חייבים לסגת לפחות נסיגה חלקית" — כותב העתון האמריקני.

ירושלים: שליחות ק. תיבחן

(סוף מעמוד 1)

רודוס. למעשה, זו העמדה הרשמית של ממשלת ישראל. הויכוח העלול להתעורר עם בואו של קיסינג'ר יסוב סביב השאלה, אם תמורת הסדר עם מצרים לתקופה של פחות מ־5 שנים יש מקום לוותר על אבו רודס. גם קיסינג'ר יודע, כנראה, שלא יעלה בידו להשיג הן את המעברים והן את אבו רודס תמורת הסדר לתקופת זמן קצרה, אך הוא מקוה, שלפחות את אבו רודס יוכל לקבל בשביל מצרים אם ארה"ב תתחייב לספק לישראל את כל כמויות הנפט שתזדקק להן בימי שלום או בימי מלחמה.

שגריר ישראל בוושינגטון, עומד להגיע היום לישראל כדי להשתתף בהתייעצויות לקראת השיחות עם קיסינג'ר. עוד היום ייפגש דיניץ עם ראש־הממשלה ושר החוץ ודיווח להם על מגעיו האחרונים בוושינגטון, לרבות שיחה עם קיסינג'ר, בקשר לאפשרויות השונות להשגת הסדר ביניים. היום ומחר יקיים צוות המשא ומתן התייעצויות. צוות זה כולל את ראש הממשלה, שר החוץ ושר הבטחון. משתתפים בשיחות גם השגריר וכן הרמטכ"ל, רב־אלוף מ. גור.

האלוף אדן הושעה

(סוף מעמוד 1)

למנוע מהמשך „מלחמות הגנרלים".

● הראיון ל„מעריב"

הפירסומים המוקדמים שנגעו באוגוסט של האלוף אדן, פרשת „זיופי יומני המיבצעים", המחלוקת סביב אירועי ה־8 באוקטובר המריצו את האלוף אדן להגיב על הדיוח, שבו הוא לא הוזכר כלל בחלק שניתן לפירסום. יומיים אחרי ששוחח הרמטכ"ל טלפונית עם האלוף אדן התקבלו ידיעות מוושינגטון, כי נספח צה"ל שם מסר לסופר „מעריב", שמואל שגב, חומר הנוגע לפעולות אוגדתו ב־8 באוקטובר. ידיעות אלו הגיעו לרמטכ"ל כן לשר הבטחון שמעון פרס.

בינתיים החל לחץ על האלוף אדן מצד עתונאים ישראלים אחרים בוואשינגטון ונציגי כמה מערכות בתל־אביב לתוצאף הם על המטכ"ל ומשרד הבטחון שיאפשרו לאדן להיפגש גם אתם.

משהתפרסם אתמול החלק הראשון של הראיון ב„מעריב" התברר כי האלוף אדן נפגש בינתיים עם עתונאים אחרים, והעיד הרמטכ"ל עם שר הבטחון הוחלט בהתייעצות הזאת לקרוא לאלוף אדן לשוב ממקום כהונתו לישראל ולהשעותו עד לגמר הבירורים בענין הזה.

שר הבטחון והרמטכ"ל התייחסו לענין הזה בחומרה רבה, לאו דווקא בגלל ההאשמות ההתנצחויות אלא בעקבות העובדה שאלוף בצה"ל המשמש בשירות פעיל הפר שתי פקודות מפורשות של הרמטכ"ל.

שר הבטחון והרמטכ"ל הודיעו פעמים אחדות, כי הם יעשו כל המאמצים כדי ל„הנמיך" את מלחמות הגנרלים. יתכן כי הרמטכ"ל היה מאפשר לאלוף אדן לפרסם את גירסתו על אירועי ה־8 באוקטובר במלחמת יום הכיפורים, אך על האלוף אדן היה לקבל אישור מוקדם לכך. הצעד ללא תקדים של הרמטכ"ל (שבקריאת האלוף אדן לארץ) נובע מהעובדה, כי האלוף אדן הפר שתי פקודות.

רב אלוף מרדכי גור מגלה רגישות מיוחדת לפירסומים בדבר מלחמת יום הכיפורים הנוגעים לחילוקי דעות בין אלופי צה"ל. בעבר התבטא כי אחד ממחוללי המלחמה האחרונה נעוץ ב„מלחמות הגנרלים" בצה"ל והוא יעשה הכל למנוע תופעות כאלה בעתיד.

נודע כי בימים שקדמו לפירסום המסקנות הסופיות של ועדת אגרנט, התקשר אדן פעמים רבות טלפונית מן השגרירות בוושינגטון עם קצינים בכירים בצה"ל, כדי לצנות ולקבל פרטים על המסקנות וצפיותו בדו"ח — כיוון שבעקבות הפירסומים המוקדמים חשש אדן כי הוועדה יסתה ביקורת על פעולותיו במלחמה.

נדרסה למוות בחצותה כביש

הולכת רגל, רוזה ששון בת 60, מבת־ים, נדרסה למוות אור ליום אתמול שעה שחצתה את שדרות העצמאות בבת ים. נהג המכונית נעצר ושוחרר בערבות.

שמה של הנוסעת, שנהרגה ביום ד' בתאונת דרכים בכביש גהה הוא רחל מרום, בת 20, תושבת קיבוץ לוחמי הגיטאות. נהג הג'יפ הצבאי שבו נסעה היה סרן צבי צינוולד, מקיבוץ מעוז חיים, והוא נפצע קשה. (צ)

השר אוזן תובע תועלתיות בחקלאות

שר החקלאות, אהרן אוזן, קרא אתמול ללולנים, שלא לעבור על מיכסות הייצור של פטמים וביצים, כדי למנוע עודפים ובזבוז מטבע חוץ על צרכי תערובת. השר אמר זאת בעת סיור במושב שדה־יצחק באיזור מנשה ובכינוס חקלאים בניר־עציון, שבאזור חוף הכרמל.

החקלאים קבלו על הרווחיות בענפי ההדרים, שירדה וכן על ההצעה לעקור רבבות דונמים לאחר שהשקיעו כספים רבים בנטיעה ובעיבוד. כן טענו על ירידת מחירי הכותנה. השר השיב, כי הצעת מנכ"ל משרדו לעקור את הפרדסים היתה מכוונת לאותם פרדסים, שאינם מניבים פרי בכמות מתאימה ומכאן שהם גורמים לבזבוז מים. השר הודיע, כי משרדו יושיט עזרה לכל אלה שיעברו לגידולים, שהמדינה זקוקה להם כיום, בעיקר בשטח מצרכי המזון כגון חיטה ועוד.

קיסינג'ר מזהיר: נפסיק התיווך

(סוף מעמוד 1)

מתבלים ואילו מדינות ערב המתונות עדיין אינן מצליחות לתת למלך חוסיין מנדט לנהל את המו"מ על עתיד הגדה המערבית.

אם כי לא אמר זאת במפורש, הרי הכתבים האמריקניים הבינו, שהוא מצפה ששני הצדדים יסוגו מ„עמדות ההתחלה" שלהם וכל אחד יגלה עמדה גמישה יותר.

הכתבים התרשמו, כי האיום שלו לנטוש את מאמצי התיווך, יספיק כדי לשכנע אותם לפעול באמצעות שירותיו הטובים ולהשיג מכל אחד מהם ויתורים שיאפשרו הסכם.

ויתורים פוליטיים

נמסר, כי ד"ר קיסינג'ר מוכן לבדוק בישראל מה יהא עומק הנסיגה הישראלית והאם ישראל נכונה לסגת ממעברי המיתלה או משדות הנפט באבו־רודס אם ישיג ויתורים פוליטיים עם מצרים.

מקורות דיפלומטיים בוושינגטון אמרו כי ד"ר קיסינג'ר בטוח שישיג עכשיו בישראל יותר ממה שהשיג משר החוץ יגאל אלון. נראה, עם זאת, שכל מה שהוא עשוי לקבל בישראל, לא ישמש כהצעה ישראלית רשמית לנסיגה אלא כאמת מידה למיקוחיו עם הנשיא סאדאת. סביר להניח שבקאהיר ינקוט אותה שיטה: הוא יברר איזה ויתורים תעשה מצרים אם תסכים ישראל לנסיגה זו או אחרת.

קיסינג'ר עומד להגיע לישראל ביום ב', וישוב לירושלים ביום חמישי לאחר ביקורים בקאהיר ובדמשק.

עניבתו של קאנצלר מערב־גרמניה, הלמוט שמידט, נחתכת בידי יפהפיה בלונדית, במסיבת קארנוואל שנערכה אתמול בלשכת הקאנצלר בבון. (צילום רדיו של א.פ.)

אלון: ישראל לא תפתח לעולם במלחמת מנע

„ישראל לא תפתח לעולם במלחמת מנע" — הבריז שר־החוץ יגאל אלון, בראיון שהתפרסם אתמול בעתון האוסטרי „די פרסה". אלון אמר, כי דבר זה נכון מסיבות מעשיות ופוליטיות גם יחד. עם זאת, ציין, כי במקרה שהצד שכנגד יפתח במלחמה נגד ישראל, יש לה הזכות המוסרית והצבאית להגן על עצמה בכל האמצעים הנאותים.

אלון הביע פסימיות בנוגע לסיכויי הצלחתה של ועידת ז'נווה וציין, כי זו זקוקה להכנה מוקדמת קפדנית ביותר. „שום איש לא יוכל להכריח אותנו על־ידי דעות. אם אנו גם עומדים הערבים על השתתפותו בועידה זו — דבר שאינני משוכנע בו כל עיקר — הרי אשיב להם: ברוך בואכם".

להלן הזכיר אלון את השפעתו של בריה"מ על התפתחות מעמדו של האירגון לשיחרור פלשתין, אשר לדעתו נמצא בירידה הדרגתית. שר־החוץ סבור, כי מאז עצרת האו"ם והפיגוע הערבית ברבאט, חזר אש"ף יותר ויותר למימדיו האמיתיים.

„אפשר להסיט מטוסי תובלה מארה"ב לישראל בלי חניית ביניים"

סבור האדמיראל האמריקני זומוולט, הקורא לסייע לישראל

האדמיראל בדימוס אלמור זומוולט, שהיה קצין המבצעים בצי האמריקני, קרא אמש, בנאום שהשמיע לפני קהל נבחר בקאפיטול, להמשיך באישור הקצבות, אשר יבטיחו כח הגנה אמריקני חזק ויאפשרו מתן תמיכה לבנות ברית של ארה"ב, כולל ישראל.

באמרו, כי ברית המועצות „מהוננת גובה תוצאות מלחמת יום הכיפורים", אמר האדמירל, כי באוקטובר שעבר נסוגה ארצות הברית מעמדותיה במדינות הים התיכון, כפי שנסוגו הסובייטים במשבר הטילים בקובה ב־1962.

משתבקש להגיב על השאלה הרטורית ששאל קיסינג'ר במוסקווה בנוסח: „מה תעשו בעליונות בתחום הנשק הגרעיני", הזכיר זומוולט, כי הסובייטים הוציאו את הנשק שלהם מקובה בגלל העליונות האמריקנית בתחום הימי באותה שעה. „כאשר אין עליונות, יש להתפשר, וזה בדיוק מה שאכבוהו עשינו במלחמת יום הכיפורים".

בהמשך דבריו אמר זומוולט, כי היתה אפשרות להסיט מטוסי הובלה מארצות הברית לישראל, כבלי להשתמש באיים האזוריים, כפי שנעשה במלחמת יום הכיפורים, אך ציין כי „עלינו להבהיר לברית המועצות, שארצות הברית לא תסכים להטלת איסור על השימוש באיים הללו. „האיים הללו הם הונגריה שלנו, צ'כוסלובקיה שלנו", אמר האדמירל.

זומוולט דיבר בסמינר הראשון מתוך סידרה של סמינריונים שייערכו ביוזמת קבוצה המבקשת להבטיח רוב דמוקרטי בעניני מדיניות, שיעמוד בפני הקונגרס הנוכחי החדש. (עטכ"א)

קולונל יהודי בצבא הסובייטי שויתר על אזרחותו — לחקירה

מאת י. פינקלשטיין, סופר „מעריב" בלונדון

במשטרת המחוז הסובייטית הקג"ב, עומדת לפתוח בהליכים נגד קולונל לשעבר בצבא הסובייטי, נחום אלשאנסקי, שויתר על אזרחותו הסובייטית במחאה על שלא התירו לו לעלות לישראל" — מסר אתמול ה„דיילי טלגראף".

פעילים יהודיים במוסקווה אמרו, כי בביתו של אלשאנסקי במינסק בוצעו חיפושים במשך שמונה שעות והוא נעצר אתמול לחקירה בת כשלוש שעות. המשטרה טענה, כי היא חוקרת את מעורבותו בעסקות בספרות בלתי כשרות.

אלשאנסקי, בן 56, ששירת 26 שנים בצבא הסובייטי, הינו אחד משלושה קצינים יהודיים במינסק שויתרו על אזרחותם הסובייטית והחזירו את עיטורי הגבורה שלהם ממלחמת העולם השניה במחאה על שלא הורשו לעלות לישראל. בתגובה, הם נשללו מדרגותיהם ומן הגימלאות המגיעות להם בתוקף שירותם הצבאי בעבר.

„אחרי התקפת ישראל תפעל ארה"ב נגד מפיקות הנפט"

אומר דובר פלשתיני המשתתף ב„ועידת חומרי הגלם"

דובר פלשתיני המשתתף בוועידת העולם השלישי לעיצוב מדיניות משותפת של חומרי גלם, הנערכת בדאקאר, טען אתמול, כי ארה"ב מצפה להבין את הרקע לתוקפנות ציונית, שלאחריה תנקוט ארה"ב בפעולה צבאית נגד המדינות הערביות מפיקות הנפט.

באודראן נאביל, נציג אש"ף בועידת הארצות המתפתחות ודוברו של הארגון בשאלות חברתיות וכלכליות הוסיף, כי האמריקנים חפצים להצר את צעדיהן של המדינות מייצרות הנפט בעבר ושל מדינות העולם השלישי בכלל.

ארבע מדינות באמריקה הלאטינית, המשתתפות גם הן בועידה זו, האשימו אתמול את ארה"ב „כי חוק הסחר שלה נועד להעלות את המדינות המתפתחות, פרו, אקוודור, ונצואלה ו[illegible], הללו הגיעה בהחלטה המוקיעה את „איומיה התוקפניים" ונסיונם של ארה"ב להשתמש בכוח נגד מדינות מפיקות נפט".

אין מצפים שעם סיומה של הוועידה היום תושג החלטה בעלת משמעות, המכוונת לכל המדינות המשתתפות בה. הועידה הקימה ועדה מיוחדת, אשר מתפקידה יהיה לקיים שיחות בשאלות הנוגעות לחומרי גלם, לקראת הועידה הבינלאומית שתתקיים בפאריס עם המדינות המתועשות. (י.פ.י. ורויטר)

נדקר צעיר: חברו נעצר

אליהו שיטובי, בן 22, מטירת־הכרמל, הובהל אור אתמול לבית־החולים רוטשילד בחיפה, לאחר שנדקר בגבו ב„מועדון המאה ה־20" שבכרמל.

המשטרה פתחה במירדף אחר צעיר בן 20, שניסה להמלט מהמקום לאחר המקרה. במהלך הרדיפה איבד הבורח אקדח, כשנעצר נתגלתה על גופו [illegible].

הועלה חשד כי הרקע למעשה נעוץ בצעירה שהיתה ידידתם המשותפת

סעודיה ביטלה עיסקת נפט עם צרפת

סעודיה ביטלה עיסקת נפט גדולה עם צרפת, שבמסגרתה עמדה מדינה זו לקבל מעמד של אומה מועדפת ביותר, בדומה למעמדן של החברות האמריקניות הפועלות בסעודיה — כך מסר אתמול העתון „ביירות".

העתון מוסר בידיעה מפאריס, כי הסעודים ביטלו השיחות בנושא זה, שעמדו להיפתח בשבוע שעבר. לדברי העתון סירבו הסעודים להעניק לצרפת מעמד, שהיה מקנה לה את הזכות לקנות נפט גולמי במחירי העדפה, בדומה למחירים שמהם נהנות החברות האמריקניות. (יופ"י).

אבו־דאבי תעניש חברות שצמצמה תפוקת הנפט

ממשלת אבו־דאבי תנקוט בצעדים נגד שתי חברות הנפט הגדולות בארצה, על שצמצמו את הנפט ללא התייעצות עם הממשלה — הודיע שר הנפט של אבו־דאבי.

שתי החברות צמצמו את תפוקת הנפט בחודש ב־כ־40 אחוז. מקורות מטעם החברות הסבירו, כי הסיבה קשורה בצמצום הצריכה העולמית בעקבות העלאת מחירי הנפט. (יו.פי.).

צוות חקירה גדול

(סוף מעמוד 1)

העמקים, השרון, יפו וירושלים, ומתוליה לזיהוי פלילי מן המטה הארצי.

אתמול, אחרי התארגנות הצוות המורחב, נמשכה חקירת העצורים וכן דיירים הגרים בקרבת הדיסקוטק. מטה הצוות התמקם באולם הפירוני „אוהל שם", ליד תחנת משטרת נתניה. את חומר החקירה מרכז ניצב־משנה רונברג, מטה המחקירות של המחוז הצפוני.

● הארכת מעצר

השבעה שמעצרם הוארך הם: שמעון סופר (ל־15 יום), יהושע צוקרמן, בנימין חיים, אברהם עמר, עזרא אברהם, אילן ברנס (ל־10 ימי מעצר כל אחד) ואמנון אבו־ג'ראד מכפר יונה, לחמישה ימי מעצר. ששת העצורים הראשונים הם תושבי נתניה.

מאות אנשים נדחקו הקהל בשעות הצהריים בבנינים לבית משפט השלום בנתניה, הנמצא מול דיסקוטק „בר אל־יאך", בעקבות שמועה ששמעה בעיר כי החשוד בהטלת הרימון מובא למקום.

ניידות משטרה ועשרות שוטרים ואנשי משמר הגבול חסמו את הכניסה לבית המשפט בעת שהובא אחד העצורים, שמעון סופר בן 22, כשהוכנס לניידת אחרי הארכת מעצרו, ניסו המונים לפגוע בו, אך הניידת מיהרה להסתלק מן המקום.

● עבירות אחרות

שמעון סופר, שנעצר בעקבות הפיצוץ בדיסקוטק, הובא לבית המשפט בשל עבירות אחרות שבהן הוא אשם.

✱ בעל מועדון „דון קמילו" ניסים מנצור, התלונן כי ב־9 לאוגוסט התפרע החשוד וגרם להפסקת הופעת אומנים במועדון.

✱ בעל מוסך לרכב באזור התעשיה, ויקטור ברנס, שסרב לתקן את רכבו של סופר — התלונן כי ב־7 באוקטובר איים עליו סופר כי ירה בו, יחטוף את ילדיו וישרוף את ביתו ומוסכו.

✱ באותו יום — סיפר בעל המוסך — הופיע סופר עם כמה מחבריו וביקש מברנס שיבטל את תלונתו במשטרה. משסרב — שוב איים עליו.

השופט אליעזר לייבסון החליט להתיר את המשך הדיון ל־20 לפברואר, הח... איר את הנשוד ב... או.

ארבעה משבעת שמעצרם הוארך ... צרו גם לפני 10 ... המשפט בנתניה, ... רדו על ידי המשטרה.

● פרשת רחל

דובר המחוז ה... אריה עמיקם, אמר לעיתונאים: „אין ה... צים שפרשת רחל ... כאן במסגרת שני... הרצח של רחל ה... העיתונאים מקורות ... הדבר נגע ...

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 40

גזור ושלח

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.

חידון מס' 12 — 7.2.75

שם משפחה .... שם פרטי ....
רחוב .... מספר ....
עיר .... טלפון ....

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34		46	
11		23		35		47	
12		24		36		48	

הודעה לבעלי רכב פרטי!!

מבצע החודש בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה:

מכירה ישירה מהיצרן לצרכן

של **ציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ'**

לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל.

✱ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
✱ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך. אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
✱ ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
✱ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק

רח' ממלן (קודם רח' מרכז מסחרי) 1
(5 בנינים מזרחה מרח' העליה 21), פתוח מ־9 בבוקר עד 7 בערב

בירושלים — בלנר בע"מ, רח' שמאי 23, פתוח: מ־8—13, ומ־16—9
בחיפה — אמריס בע"מ, רח' הנביאים 60א', פתוח: מ־7.30—6.00
באשדוד — „לרכבי", מרכז מסחרי 62א', פתוח: מ־8—13, ומ־16—9
ברחובות — ס.צ.ר. רכב בע"מ, הרצל 125, פתוח מ־8—13 ומ־16—9
בטבריה — יוסף חדיד, רח' הגליל, פתוח: מ־7.30 בבוקר עד 7.30
בראשל"צ — „שרתוני" רח' הרצל 41, פתוח מ־8—13, ומ־15—
בנתניה — זליגר שמואל, רח' הרצל 42, פתוח: מ־7 עד 9.00

מעריב

העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 290994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468; 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

ג'קסון הצטרף לזירת המתמודדים על מועמדות הדמוקרטים לנשיאות

לא יפתח מערכת הבחירות שלו בביקור בישראל, כמועמדים אחרים במפלגתו ✶ ממליץ על נוקשות כלפי בריה"מ, אך לא שימוש בכוח נגד מדינות הנפט

מאת שמואל שגב

סנטור הנרי ג'קסון היה ... לדימוקרטים הרביעי שהודיע כי יתחרה על מועמדות מפלגתו לנשיאות בבחירות 1976, אלא שלא כ... המועמדים הקודמים, אין הוא מתכוון לפתוח את מערכת הבחירות שלו בביקור בישראל.

ג'קסון זכה בתהילה עולמית על מאבקו העיקבי למען זכות האדם. הוא סבור כי ... שלו בכל הקשור בישראל ובמזה"ת אינו זקוק לחיזוק באמצעות ביקור מיוחד בישראל.

● לוח זמנים קמוט

מסר כי במגישתו עם שגריר ... אל בוושינגטון, שמחה דיניץ, ביום ד', אמר ג'קסון שלוח הזמנים שלו עמוס והוא לא יוכל לצאת עתה מארה"ב.

הוא הביע את דעתו, כי בגלל המצב הכלכלי בארה"ב, יתנגד הקונגרס לכל ויתור כלכלי לבריה"מ, ובכל מקרה ימשיך להעדיף את זכויות האדם על יחסי מסחר בין המעצמות. ג'קסון אמר בהקשר זה, שעדיין אינו יודע כיצד ישפיעו ההתפתחויות החדשות על ההגירה היהודית מבריה"מ.

ג'קסון הודיע על מועמדותו בשידור טלוויזיה וסיכם את הודעתו בקריאה למתן תרומות למערכת הבחירות שלו. הוא כבר אסף יותר ממליון דולר מתורמים יהודיים והוא מקווה להשיג חמישה מליון עד סוף השנה.

● המובילים והכואבים

שודרו רשת סי.בי.אס. כינה את ג'קסון "המנהיג הדימוקרטי רב-הנסיון ורב הידע ב מדינה כיום".

ג'קסון תקף את ממשלי ניכסון ופורד בלי לקרוא בשמם, באומרו כי בשש השנים האחרונות עסל המימשל לטובת העסקים הגדולים, החברות הגדולות, אנשים היכולים לדאוג לעצמם, ונטש את האנשים הקטנים — הזקנים והצעירים. הוא התחייב לשנות את המצב ולסייע "לאנשים הסובלים והכואבים".

במאמץ ברור לפייס את הליבראלים והאינטלקטואלים במפלגה הדימוקראטית, שעדיין אינם מתלהבים ממנו, מתח ג'קסון ביקורת על הסכם ולדיבוסטוק — לא משום שהגביל את מירוץ החימוש, אלא דווקא להיפך, על שהגביר את מירוץ החימוש.

בשבוע הבא ילך בעקבות ג'קסון סנטור לויד בנטסן מטקסאס, שכבר גייס סכום כסף ניכר למימון מערכת הבחירות שלו.

מישאלים שנערכו במחרוזת קבעו שג'קסון תופס את המקום העשירי ברשימת האנשים הנערצים בעולם. במשאלים פנימיים, מפגרים סנטורים ג'קסון ובנטסן אף במעט אחרי הנשיא פורד, ושניהם מקדימים את סגן הנשיא רוקפלר. עם זאת, טרם עבר ג'קסון את המכשול הגדול שהוא יקביל המשרי וג'ורג' מקגוורן.

● לא בכוח

בהודעה שבכוונתו לקרוא היום בסעודת צהרים עם כתבים בוושינגטון, במועדון הדעונות הארצי, אומר ג'קסון, כי מערכת הבחירות שלו תתבסס על נושאים ולא סיסמות ריקות. הוא מנה את הנושאים לפי סדר חשיבותם: כלכלה, בעיות אנרגיה, ביזול גלוי של מדיניות חוץ.

ג'קסון אמר שעל ארה"ב להתדיין בנוקשות עם בריה"מ, אך הסתייג מהצהרותיו של שר החוץ, הנרי קיסינג'ר, על שימוש בכוח נגד מדינות הנפט אם הכלכלה המערבית תהיה צפויה לחנק: "לגבי הערבים, אל לנו להשתעשע בהודעות שווא על דיפלומטיה של אניות קרב. ובמקום זאת מוטב שנפעל למציאת פתרונות לבעיית האנרגיה לטווח ארוך. כי זו התשובה הטובה ביותר לחנק".

ג'קסון תומך בהספקה עצמית של אנרגיה והתנגד למדיניות הנפט החדשה של פורד, שלדבריו תפיל לכל משלם מסים בארה"ב 800 דולר בשנה.

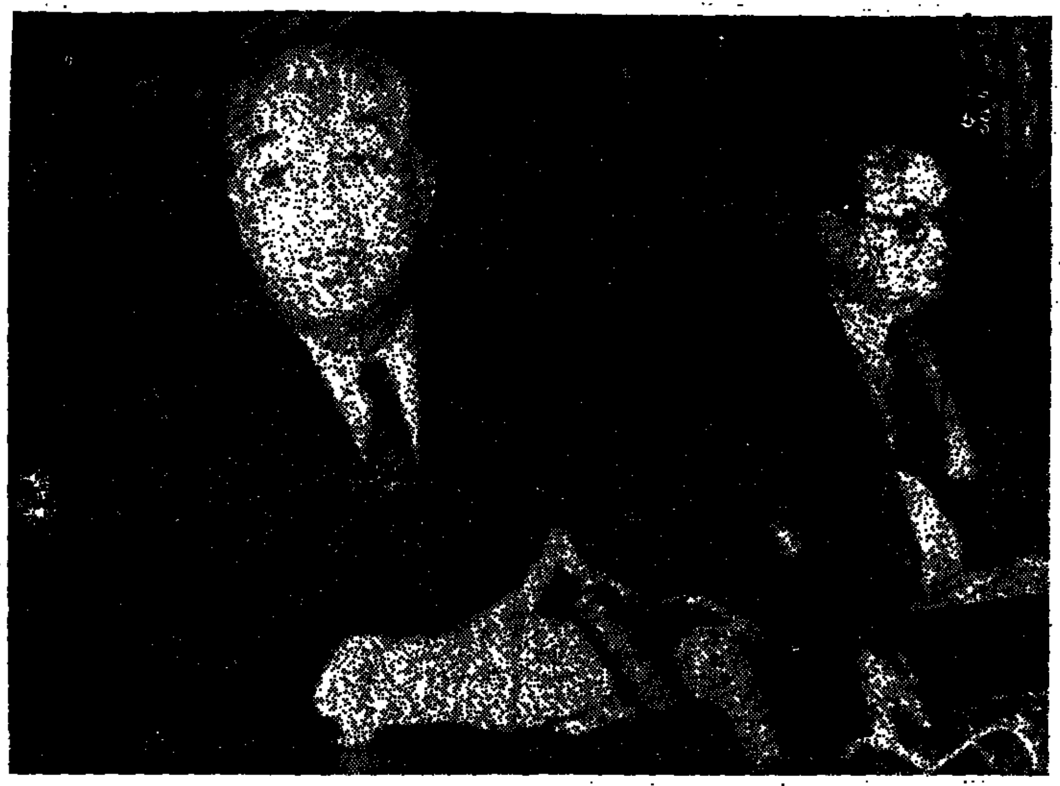

ז'אן נאפוט, המזכיר הכללי של "אינטרפול", במסיבת העתונאים שערך אתמול בפאריס, בעקבות סמינאר על פשעים, שכללו לקיחת בני ערובה. בסמינאר השתתפו שוטרים מ־40 ארצות, ביניהן ישראל ומדינות ערביות. (צילום רדיו של א.פ.)

"אינטרפול" הכין "מסמך סודי" על דרכי לוחמה בחוטפי מטוסים

מאת תמר גולן, סופרת "מעריב" בפאריס

חטיפת מטוסים ולקיחת בני ערובה היו את הנושא המרכזי בדיונים שהתקיימו בעת סימפוזיון בן יומיים של האינטרפול, שהסתיים אתמול בפאריס. בסימפוזיון נכחו 100 קציני משטרה בכירים מ־37 מדינות. ביניהן ישראל ו־4 מדינות ערביות — תוניס, ערב הסעודית, כווית ואיחוד האמירויות הערביות.

מר ז'אן נפוט המזכיר הכללי הצרפתי של אינטרפול מסר בעת מסיבת עתונאים עם סיום הועידה, כי הוכן מסמך מיוחד המסווג כ"סודי ביותר" — על שיטות ודרכים להלחם בחוטפות מטוסים ולקיחת בני ערובה. המסמך נועד עבור קצינים בכירים באותן מדינות החברות בארגון.

במסמך 30 עמודים ותפוצתו תהיה מוגבלת. למרות הענין הרב שעוררה פגישת האינטרפול, בעיקר בשל העובדה שהיא התקיימה זמן קצר לאחר התתקפה בשדה התעופה אורלי, נמסר לסופרת "מעריב" מקורות שהשתתפו בסימפוזיון, כי "לא נערכו גילויים חשובים ולא נתקבלו החלטות חשובות" בעת הפגישה.

נודע, כי חלק ניכר מהסימפוזיון הוקדש למציאת דרכים להקמת קשר ישיר וחילופי מידע על בסיס בלתי רשמי בין מפקדות האינטרפול השונות. נראה, כי המדינות הפעילות ביותר בעת הדיונים היו ארה"ב ומספר מדינות מערב־אירופאיות ובמיוחד הולנד, בלגיה, איטליה ושוודיה.

מסתבר, כי המשלחת הישראלית וכן המשלחות הערביות לא נטלו חלק פעיל בוויכוח הכללי שנערך בעת הסימפוזיון אך ביניהן מגע ביניה... צוין, כי קיים "דיונים מועילים מאד עם ישראל בענינים הקשורים בין שתי המדינות".

על פי מעמד אין אינטרפול מתערב במקרים אשר יש להם משמעות פוליטית. המקרה הנחשב כפוליטי מבוסס בדרך כלל על המניעים ועל דרישותיהם של החוטפים, שמהם מסתבר, כי הם בעלי משמעות פוליטית. אך מקרים כגון אלה מתפרשים בצורות שונות על ידי מדינות שונות. שאלה זו לא נידונה כלל בעת קיום הסימפוזיון על מנת למנוע עימות בין המשלחות הערביות והמשלחת הישראלית. בניגוד לדיווחים שפורסמו הודגש, שזו לא היתה הפעם הראשונה שמשלחת ישראלית ומשלחות ערביות נטלו חלק במשותף בוועידת אינטרפול.

בראיונות עם כתבי־עת איטלקיים

אליאב: עלינו לנקוט ביוזמת שלום
גולדמן: יש לחדש ועידת ז'נווה

מאת עדה לוצאטי, סופרת "מעריב" ברומא

"מה שמאפיין יותר אמיתית היא ההבנה שישראל והממשלה חייבות לנקוט ביוזמת שלום" — אמר לובה אליאב בראיון לשבועון האיטלקי "לאספרסו".

האומר, שאם הערבים ישבו עמנו לשולחן אחד נהיה נכונים לוויתורים טריטוריאליים גדולים, מעיד על עצמו שהוא מנותק מהמציאות ומגלה גם חוסר הבנה מוחלט לעובדה, שישראל, בשל העליונות של כוחה הצבאי, ומשום שהיא אוחזת בנשק הלחץ — בשטחים הכבושים — ומשום שעם הטמנה צריך לערבים כמגיפה וכאיבזק, יש לה היכולת, ועליה החובה לעשות את הצעד הראשון".

פרזיות לשלום אך גם למלחמה איומה. נוספת, ובכל מחיר יש להימנע מלכת בשביל המוביל לחורבן. ישראל חזקה כיום יותר מבאוקטובר 1973, הדבר עלול לפתות מישהו. אך מלחמה נוספת לא תפתור דבר..."

"אני סבור שיש לחדש בכל המוקדם את ועידת ז'נווה. יש לי ספקות לגבי מדיניות השלבים של קיסינג'ר. אני מעריך אותו. הוא ידיד משפחה טוב. הוא היה עוזר שלי. הוא אדם מוכשר. אך אני מסופק לגבי שיטותיו".

גולדמן ציין, שאם יחונו ביועדה בבעית הפלשתינים יהיה בכך ויתור הצד השני רק צעד לא קטן. גולדמן הכחיש שקיים מגע ישיר עם אש"ף, אך הודה כי בא במגע עם גורמים היכולים להיחשב ל־מתווכים.

בראיון עם בטאון המפד"ל, "הצופה":

אבן: כפיפות צה"ל לממשלה ולשר הבטחון היתה מוחלטת

ח"כ אבא אבן מודה הבוקר בראיון שהתפרסם בבטאון המפד"ל "הצופה", בתגובה על דו"ח אגרנט, כי כפיפות צה"ל לממשלה ולשר הבטחון היתה מוחלטת.

ח"כ אבן מסביר, כי היה אמנם ערפל משפטי של נוסחאות כתובות, אבל היה נוהג ותקדים שאינם משאירים ספק באחריות מי היה צה"ל.

"מי שקרא את הדו"ח יכול להתרשם שצה"ל אינו מתוכר לאף אחד. זה לא היה המצב" — טוען ח"כ אבן, "הממשלה הנחתה את צה"ל באמצעות שר הבטחון. אינני יודע... אולי גם לא קיים חוק כתוב ששגריר צריך לקבל הוראות משר החוץ שלו..."

"האם נאות בן־גוריון בפרשת 'אלטלנה' בשאלות של סמכות כתובה? הוא נטל מלוא האחריות על עצמו. קשה לא לתמוה, כיצד ועדת אגרנט, שהיתה מודעת להלל היורידי הזה עוד כשפירסמה את הדו"ח והחלקי שלה באפריל, לא השכילה לסתום את הפירצה עד היום.

"יש לצלם את המצב כפי שהוא ולהלביש אותו בכסות המשפטי המתאים, אחרת יכול כל קצין לשאול את שמעון פרס: מי שמך? מה אתה מתערב? ואני שזה לא יקרה, כי המציאות היא ברורה וחד־משמעית" — אמר אבן.

אלון: אין בדברי ל"פאזה סרה" חריגה מעמדתה של הממשלה

שר־החוץ, יגאל אלון, קבע אמש, כי בראיון, שהעניק לעורך העתון האיטלקי, "פאזה סרה", בו התייחס לבריה"מ — לא נכלל "שדר" למוסקווה. כן אמר, כי אין בהם גם "מיפנה במדיניות" ישראל כלפי בריה"מ.

מר אלון התייחס בתגובתו ל"יומן מעריב", שהתפרסם אתמול ועסק בראיון, שהעניק השר לעתון הקומוניסטי האיטלקי.

שר־החוץ אמר בתגובתו: "אני מצטער, כי כותב המאמר לא טרח לבדוק את מלוא העובדות, לפני שיצא בביקורת על תשובותי. שי... לשאלות שהוצגו לי על־ידי כתב עתון־הערב האיטלקי "פאזה סרה", אילו עיין בנוסחו המלא של הראיון שזה נוסח, כי:

"(א) בסוגיה הפלסטינית אין בדברי חריגה כלשהי מעמדת הממשלה. תשובותי אודות אפשרות קיומן של שתי מדינות באמנה, תמצותן, כי הקשר לארץ־ישראל ההיסטורית, משני עברי הירדן, ... היינו, לא דיברתי, לא במפורש ולא במשתמע, על אפשרות של מדינה שלישית בין הים למדבר, ומכלל אין להבחין בדברי שום "מפנה במדיניות", כפי שכותב המאמר נחפז לקבוע. המראיין האיטלקי, למשל, כותב על דברי בסוגיה הפלסטינית, כי אביה בהם "מדיניות ישנה לגמרי".

"(ב) גם בסוגיית היחסים עם בריה"מ — תולה המאמר בדברי משמעויות שאין בהם. אין בתשובותי בראיון האמור משום "שדר" למוסקווה, ולא בגילוי יוזמה חדשה לעבודה, כי אם הצגת הגישה הידועה והמוכרת — שנוסחה על־ידי גם מעל במת הכנסת — היינו, כנוסח הכוונה בעמדי די השלושה של "מעריב" עצמו: 'אם ברה"מ מעונינת בחידוש היחסים עמנו — אנו מוכנים לכך'. ואת תוך ביקורת על מדיניותה החד־צדדית של ברה"מ באיזור — בעתון פרו־קומוניסטי, המתפרסם במדינה שבה המפלגה הקומוניסטית היא החזקה במפלגות הקומוניסטיות מחוץ לגבולות הגוש הסובייטי.

"מי שיקרא את הראיון במלואו לא ימצא בדברי משום הסכמה לתת גם לברה"מ תפקיד של תיווך באזורנו — אם רק תחדש את יחסיה עם ישראל — כפי שמסיק, משום מה, המאמר. אם כי בהחזרת מנהגו לברתה אי־אפשר, כי מובן, להתעלם מן העובדה, כי שלא כמו ארצות מכובדות ברחבי העולם, יחד עם ארה"ב, כשותפיה של ועידת־ז'נווה.

"יתכן, כי בעל המאמר אינו מצדד בגישה המחייבת נכונות לחידוש היחסים עם ברה"מ — גם אם ברה"מ תגלה ענין בכך. זכותו הי מלאה, כמובן, להחזיק בדעה כזו, אך לא לתלות בגישה האחרת מה שאין בה.

"ולסיכום: יורשה לי לצטט בהקשר זה, מתוך מאמר מערכת אחר של "מעריב", מיום 26.1.75, לאמור: 'במלחמה על דעת־הקהל העולמית, שהיא חלק חשוב מן המאבק הכפוש בין ישראל והערבים, מגלים שליטי המדינות הערביות יתרון טכסיסי גדול לגבי ישראל... אין כל סיבה מדוע ישראל לא תלמד מן המנהיגים הערבים את הטכניקה של דיבור גמיש והתנהגות קשוחה. הטכניקה התמוהה — התוצאותית, מפוקפקת מאוד. הענה בדבר, הדיבור הגמיש יפה — ואולי אפילו יפה יותר — גם אם אין נוהגים 'התנהגות קשוחה'" — מסיים מר אלון את תגובתו.

פקידים סובייטים במוסקווה:

ברז'נייב ישוב לעבודה ביום שני; קבע מועד חדש לביקורו במזה"ת

ייפגש עם וילסון ✶ יבקר, כנראה, בוושינגטון, ביוני

מאת ג'ון מילר, שליח "דיילי טלגראף" למוסקווה

יאה שליאוניד ברז'נייב, ... ברה"מ, בן 68, ... מחלים מדלקת ריאות, ישוב לעבודתו בקרמלין ... כי ויפגש עם ראש... ... בריטניה, הרולד ... בעת ביקורו במוס... בשבוע הבא. הוא אף ... מועד חדש לביקורו ב...

...ים סובייטים, שבדרך אינם ששים לדון בברי... , ובוודאי שלא במעמדם חברי פוליטביורו, נראו ... להוטים לשים קץ ... שים על מעמדו של מר ... לדבריהם, ברז'נייב לא חזר לעבודתו מאז ... עליו הרופאים לבטל את ... פגישותיו בשבוע השלישי ... דצמבר אשתקד. אלא ש... פקידים מוסמכים רמזו בפירוש, שברז'נייב, המחלים בסביבות מוסקווה קורא מיסמכים ממלכתיים חשובים וישוב לשולחנו בקרמלין בעוד ימים אחדים.

"בעיטה דיפלומטית"

המקורות הסובייטיים מדגישים, כי עתה קובעים מועד חדש לביקורו במזה"ת, וכי יש להתייחס אל ביקורו המתוכנן של ברז'נייב בוושינגטון ביוני כאל "כמעט וודאי". אפשר שיבקר באיטליה בקיץ.

הפקידים מציעים ידיעות, כי לא היה כל זעזוע בצמרת הסובייטית, שום שינוי במדיניות כלפי המערב, וכי רק עייפות מרובה, המחלה והאבל על מות אמו החזירו את מר ברז'נייב מנוע למרכזה של בימת הקרמלין.

כבר עובדו הפרטים לביקורו בן חמשת הימים של וילסון וברור, שישוחח ארוכות עם מר ברז'נייב, שנטל על עצמו תפקיד הנושא ונותן הראשי ואיש מדיניות החוץ המובהק של הקרמלין. יועציו של ברז'נייב בסוגיית היחסים הבריטיים־סובייטים הבהירו לו, שאם לא יטפל אישית בווילסון, יתפרש הדבר כ"בעיטה דיפלומטית" ויעלה את השאלה האם היה הביקור במוסקווה חיוני.

מחממים את הציבור

נתגלה בבירור, שהקרמלין רוצה ביחסים עם בריטניה ולסתום בכך את הגולל על המריבה הקשה של 1971, כש־105 פקידים סובייטים גורשו מבריטניה. נראה שהקרמלין מעוניין לשוות את ריקמת הדטאנט בין מזרח למערב על פני שטח רחב יותר ולכלול בה גם את בריטניה.

העתונות הסובייטית "מחממת" את הציבור לקראת ביקור וילסון וממטירה עליו שפע תארים המלמדים, שיחסים משופרים בין בריה"מ לבריטניה משמעותם — חוזים הנוגעים לאנשי עסקים בריטיים.

טאס "האשימה" אתמול את וילסון על שנעדר מבריה"מ שבע שנים, והדגישה, כי קשרים כלכליים קשורים למגעים בין־ממשלתיים טובים.

... יתכנסו למחות על ... אונסק"ו נגד ישראל

מאת פיליפ בן, ... "מעריב" בארה"ב

...בעים סופרים בכל העולם, בהם חתני נובל, יתכנסו בפאריס ... מאי, כדי לדון ב... הגדולה של הכנסת ... פוליטיים במער... של ארגונים בינ... שנועדו לעסוק ב... תרבותיות תוך עצ... פוליטיות — זאת הו... אתמול שני הסופרים ... יקניים, ביימס מיצ'נר ... מילר.

... לקיום הפגישה קשר ... סאנקציות שהטיל ארגון ... על ישראל. שני הסופרים ... ביעו דעתם, כי אונסק"ו ... יוכל להמשיך להתקיים ... לא יבטל את החלטתו הישראלית.

אל שני הסופרים נתלו מספר שותקים אמריקניים, זה מייצגים קבוצה גדולה של סופרים ושחקנים בארה"ב, שמחו בעבר נגד ממשלתם ויצאו בפומבי להגנת זכויות האדם.

המשלחות מסרה מכתב לידיו של פקיד בכיר של אונסקו, המבקר עתה בניו־יורק, כדי שיעבירו למנהל הכללי של אונסקו, אמאדו מבואו. במכתב נאמר: "אין אנו יכולים לעבור בשתיקה על העמדה שנקטה אונסקו נגד ישראל". במכתב צוין, כי מומחים מטעם ארגון אונסקו עצמו ציינו כי "האשמת נגד ישראל בהקשר לחפירות הארכיאולוגיות אינן מבוססות".

שלוש יצירות מופת גנבו מארמון באיטליה

גנבים פרצו לארמון מתקופת הרנסאנס בעיר אורבינו, איטליה, וגנבו שלושה ציורים מן היקרים ביותר ... "אשה אילמת" של רפאל, "הלקאה" ו"מדונה ... סינגאליה" של פיירו דלה פראנצ'סקה.

... מומחה לדברי אמנות של המשטרה, אמר, כי יצירתו של רפאל נגנבה כבר פעם בידי הנאצים במלחמת העולם ... השניה, ונתגלתה ב־1949.

הוא ציין כי אין להעלות על הדעת שהגנבים יוכלו ... יצירות מופת אלה.

השלטונות באיטליה קראו לגנבים להתייחס בזהירות ... ציורים, שערכם לא יסולא בפז.

סגן ראש־ממשלת סין יבקר בצרפת במאי

סגן ראש ממשלת סין, ומפקד הכוחות המזויינים, ... טנג שיאו־פינג, יערוך במאי ביקור בצרפת, נמסר ... השגרירות הצרפתית בפקינג.

הוא יהיה המנהיג הסיני הבכיר ביותר שיבקר בצרפת ... יסודה של המפלגה הקומוניסטית בסין, ב־1949. מקורות ... פקינג מסרו, כי אין בכוונתו של ראש ממשלת סין, צ'ו אן ..., לבקר בצרפת וכי הדיווחים על כך בעיתון הצרפתי אינם ... (רויטר).

בריה"מ מקווה לגלות נפט בקידוח משותף עם יפאן

בריה"מ הביעה את תקוותה, כי קידוחי הנפט הנבד... ..., שהוא מוכרת לקרות במשותף עם יפאן בחוף ... סחאלין, השקס עשויים להביא לגילויי נפט בכמות ... — אמר אתמול במוסקווה סגן השר לפתוח... ... הנפט, מושקוב.

לפי ההסכם תעניק יפאן אשראי של 100 מיליון דולאר לבריה"מ עבור חישורי הנפט למשך חמש השנים הבאות. ... — יינתן אשראי דומה לחמש שנים ... בריה"מ עתידה להחזיר את החוב במשך 10 שנים ... גמורה.

... חברת הנפט האמריקנית "גולף אויל" משתתפת גם היא ... בהסכם זה, אך מקורות הרישום סאים לא צויינה עובדה זו. (יו.פי.)

הודעה!!!
לקוני בשר הודו!

לידיעת ציבור הקונים
תושבי יפו בת־ים והסביבה

לרגל דרישת ציבור הלקוחות לבשר הודו טרי במחירים עממיים, שמחים אנו להודיעכם כי פתחנו חנות הצמודה למשחטה ברח' יפת 88 יפו (המשך כביש ישן בת־ים ע"י פינת שוק עזה) הסחורה טריה יום יום ובהשגחת הרבנות הראשית תל־אביב—יפו.

המחירים לק"ג כדלקמן:

1.	חזה	15.- ל"י
2.	שווארמה	16.50 ל"י
3.	שוקיים (פולקע)	9.- ל"י
4.	בשר שוקיים (ללא עצם)	13.- ל"י
5.	כנפיים	7.50 ל"י
6.	בשר כנפיים (ללא עצם)	13.- ל"י
7.	קורקבנים	7.- ל"י
8.	כבד	22.- ל"י
9.	לב	22.- ל"י
10.	כליות עם ביצים	13.- ל"י
11.	תחתון עם עור	12.- ל"י
12.	תחתון בלי עור	13.- ל"י

נשמח לראותכם כלקוחותינו

משחטה רח' יפת 88 יפו טל. 828584

אוטובוסים 44, 46, והחולון קו 88

רופאים־עולים קובלים: חוסר הערכה ליידע שלנו

למעלה מ־600 רופאים עולים חדשים, עובדי קופת חולים הכללית, התכנסו אתמול בבית „הבימה" ודנו בבעיות קליטה והסתגלותם לנוהגי הרפואה בישראל. מ"מ יו"ר מרכז קופ"ח ד"ר חיים דורון אמר בכנס, כי בשלוש השנים האחרונות קלטה קופת חולים 900 עולים חדשים, המהווים עתה רבע מן הסגל הרפואי של קופ"ח בארץ, ולמעשה שני שלישים מכלל הרופאים העולים.

בדיון שנפתח לאחר מכן, השתתפו רופאים מבריה"מ, מארצות אירופה אחרות, מדרום־אפריקה, מאוסטרליה ומ־מדינות אחרות, שרובם ככולם דיברו עברית. רובם התלוננו על קשיים שונים, כמו השגת תשדה מומחה, מעמד ומבני ועל חוסר הערכה מצד רופאים מטוייסים להכשרה שעברו בחו"ל.

מטוס „צ'יפטיין" יופעל בקו באר־שבע אילת

חברת „כנף ארקיע" תתחיל להפעיל בקרוב מטוס מדגם „צ'יפטיין" בנתיב באר שבע — אילת.

החברה רכשה את המטוס באה"ב לצורך פיתוח נתיבי הטיסה הפנים ארציים. במטוס 10 מקומות ישיבה ומחירו כ־60 אלף דולאר.

המטוס הדו־מנועי ישמש גם את מינהל התעופה ה־אזרחית לטיסות כיול של עזרי ניווט.

הוקל עונשו של בן־יוסף שנדון על ריגול כלכלי בסופיה

מאת אברהם תירוש

בית־משפט עליון בסופיה, בולגריה, הקל בגזר דינו של שלמה בן־יוסף, אחד משלושת היהודים שנדונו שם אשתקד על ריגול כלכלי, והעמידו על 12 וחצי שנות מאסר, במקום 15 שנה.

עם זאת העלה בית־המשפט העליון את הקנס שהוטל על בן־יוסף ל־20 אלף לירות. בן־יוסף ערער על גזר־הדין בנובמבר אשתקד והחלטת בית־המשפט העליון ניתנה לפני ימים אחדים.

ידוע, כי גם הרמן יעקובי, שנשפט לעשר שנות מאסר על אותה האשמה, הגיש ערעור לבית־המשפט העליון, אך לא ידוע אם ניתנה כבר החלטה בעניינו ומהי.

פעיל: מנהיגים ישראלים נפגשו עם אנשי אש"ף

מאת ברוך מאירי

„אני יודע על כמה פגישות, שהיו בשנתיים ה־אחרונות, של מנהיגים ישראלים עם אנשי אש"ף" — אמר השבוע ח"כ מאיר פעיל, בתשובה לשאלת „מעריב".

ח"כ פעיל הירצה בפני חברי מועדוני בני־ברית ורוטרי באילת על סיכויי השלום עם הערבים. בתוך ההרצאה שאל סופר „מעריב" את ח"כ פעיל: האם ידע על נסיעתם של שני הסטודנטים, ארתור סמואלסון ומרגו בלום, לביירות, ופגישתם עם אנשי אש"ף.

תשובתו של ח"כ פעיל: „שני הסטודנטים נסעו לביירות במסגרת מחקר שהם עושים; לא ידעתי, שהם הולכים להיפגש עם אנשי אש"ף. בתום נסיעתם לביירות נפגשתי עם ארתור סמואלסון והוא סיפר לי על השיחות שהיו להם בביירות.

„התבטאויותיהם של אנשי אש"ף בשיחות הללו לא היו סימפטיות כלל ואיני מזדהה אתן. בעבר היו התבטאויות טובות יותר של אנשי אש"ף — הן בפגישות עם מנהיגים ישראלים והן בפגישות עם אחרים. הפגישות של מנהיגים ישראלים עם אנשי אש"ף לא נערכו, כמובן, בביירות, אלא במקומות אחרים" — אמר ח"כ פעיל.

התחזה שוב כקצין ורווק אחרי ארבע שנים בכלא

צעיר החשוד, כי התחזה כקצין ובעודו נשוי הציג עצמו כרווק ובדרך זו הוציא במרמה כספים מצעירה לה הציע נישואין — יישאר במעצר עד גמר ההליכים המשפטיים נגדו.

בפני השופט המחוזי בתל־אביב, דב לוין, הובא אתמול דניאל בן שאול אפרת, בן 24, מבאר־שבע. הפרקליט א. קמר טען, כי האיש התחזה כקצין בקומנדו הימי, לבש מדי צה"ל ונשא אקדח שגנב מצה"ל. בנוסף לבחורה ממנה הוציא אלפי ל"י, בתחבולה מירמה לשאתה לאשה, השתמש גם לבילויים בשיקים גנובים ומזוייפים וכן בשיקים ללא כיסוי — בהיותו מתאכסן במלונות אותם עזב בחשאי, בהותירו אחריו חובות של מאות ל"י.

הפרקליט הגיש גליון הרשעות, כי התברר כבר נדון ב־1970 ל־4 שנים, על עבירות דומות. השופט דב לוין פסק לעצור את האיש בציינו, כי אם ישוחרר עשוי הוא להוות סכנה לציבור.

„סיכונים יש בכל מה שנעשה" אמר רבין בביקורו בחיפה

בביקור הממלכתי בעיר הנמל ביקר במפעלים, נפגש עם סטודנטים ועולים ✶ על דו"ח אגרנט אמר: „הממשלה אינה בית משפט" ✶ „איני חושב שמצב ההסברה חמור" ✶ שוב קבע: אין מקום למו"מ עם אש"ף

מאת ראובן בן־צבי

„המבחן האמיתי של ה־חברה ומערכת המוסדות ה־נבחרים, יהיה ביכולתם לפעול בשני מישורים: ה־מדיני־בטחוני והכלכלי־חברתי — בעת ובעונה אחת. אם האומה בישראל את היכולת להתקדמות מקבי־לה בשני התחומים האלה, לא נוכל לשמור על היחוד שלנו ולא נצליח לקיים את חזונותינו. אני מקווה שעם כל הקשיים והדעות נצליח כפי שהצלחנו לא פעם ב־עבר — אמר אתמול ראש הממשלה, מר יצחק רבין, בדברי ברכתו בהיכל העיר־יה, שם החל את ביקורו ה־ממלכתי הראשון בחיפה.

ראש־הממשלה ופמלייתו התקבלו בשעות הבוקר ב־טכס נאה ליד בנין העיריה. בקבלת פנים בהיכל, נכחו נציגי ציבור, רבנים, קציני צבא ומשטרה ונציגי הדתות השונות.

אחרי דברי ברכה של ראש העיריה מר יוסף אלמוגי „ש־העניק לראש הממשלה כשי שתי תמונות של חיפה — אחת משנת 1828 ואחת של שנה זו) אמר מר רבין כי לחיפה יש משהו מיוחד: שי־לוב יתר שבין הציבור לגב־ריה.

סיורים ופגישות

מהעיריה יצא ראש הממ־שלה בשיירה לנמל חיפה, שם התקבל על ידי ראשי רשות הנמלים, וסייר בחלקית השוטים בגוררת „אבירה". מ־שם יצא לביקור באחד המפ־עלים של תעשיות עתירות ה־מדע, סייר במוזיאון הימי ה־מפואר של חיפה ובמוזיאון ה־העפלה ונפגש עם הסטודנטים של הטכניון.

בשעות הערב, נערך מיפגש בין ראש הממשלה לבין מאות עולים חדשים מ־12 מדינות באודיטוריום החדש שבכרמל.

בהופעותיו בפני הסטודנ־טים ובפני העולים אמר מר רבין בין השאר:

● „לאלה, הטוענים שיש סיכון בהסדר חלקי: צריך להיות ברור, כי סיכונים יש בכל מה שנעשה. אם נצא מ־ההנחה שאם נעשה הסדר חל־קי המצרים לא יעמדו בו — הרי זה לא חל רק על הסדר מוגבל — אלא על כל הסכם שהוא".

● „הדרך שבה הלכנו היא הנכונה ועשינו הכל כדי לה־שיג את השלום. אם לא נצ־ליח בהתקדמות עם מצרים, באמצעות הסדר חלקי — כל מה שיקרה לנו, שנלך לז'נ־בה. מעבר אניות ישראליות עם דגל ישראלי בתעלה — הוא אקט סמלי — ואנו מדב־רים על דברים יותר ממשיים גם בהסדר הביניים".

דו"ח אגרנט

● „הממשלה תלמד את מסקנות ועדת אגרנט ותחליט מה לקבל ומה לא לקבל. אשר למסקנותיה — אין מקום ב־שלב זה לפסוק בדו"ח. הממ־שלה אינה בית משפט. אחרי הגשת הדו"ח היא אינה רש־אית, על פי החוק, לקבוע דבר בענין זה. הוא סרב בתוקף לענות לשאלות הנוגעות לדרג המדיני, לאחריות מיניסטריא־לית ולדעה שהביע בממשלה בענין הדו"ח, עוד בהיותו שר־העבודה.

● „יהדות סוריה נתונה במצוקה נוראה. נעשית פעולה בינלאומית של יהודים ולא יהודים, אם כי אמצעי הלחץ על סוריה פחות רגישים. לא על כל מה שנעשה אפשר ל־דבר".

● „הרכב הממשלה והש־רים הוא גם תוצאה של מצי־אות פוליטית בארץ. לא אס־פר לכם סיפורים ואגדות, כי אנו חיים במשטר פוליטי מסו־יים של מפלגות מרובות — לא תמיד מגובשות — ובכולן יש בעיות. אפילו חטיבה של ארבעה חברים בליכוד לא הצליחה לשמור על שלמותה. כשאי אפשר להגיע לרוב מוחלט — עושים פשרות פו־ליטיות ומי שמתעלם מכך מתעלם מהאמת".

מצב ההסברה

● „אני לא חושב שמצב ההסברה הוא חמור כפי ש־טוענים — ואינני חושב ש־יכולנו להשיג בארה"ב למ־של, תמיכה גדולה יותר ממה שהשגנו אם היה לנו משרד הסברה מזמן. הקריטריונים של הסברה הוא בהצלחה של גיוס דעת הקהל שיכולה ל־השפיע במקומה. גם ממשלת ישראל לא הצליחה לשכנע אפילו בארץ במדיניותה כל הזמן את כולם — ולא יתכן לתבוע ולדרוש שכל המדי־נות יגידו „כוס" לכל מה ש־אנו עושים.

● „אם ירדן תחליט שהיא מוכנה למו"מ, תמצא גם את ישראל מוכנה לכך. ואם היי־נו מגיעים להסדר והבנה עם ירדן — לא הייתי מפחד אף ללכת לבחירות בענין זה — כפי שהבטיחה הממשלה.

דברים לאב שכול

● בהתייחסו לדברים ש־אמר לאב שכול, בעת ההפגנה של גוש אמונים ליד ביתו — לעברו הטיח את המלים: „אז תלך לגלות" — אמר: „גם ב־ויכוח ציבורי יש איות שהם סייגים. אם מפגינים אומרים שהופכים את המדינה לגיטו, ועושים אותה לאושוויץ ו־מביעים ביטויים כאלה — הרי שאנו יוצרים לעצמנו עולם של ויכוח שלא היה מוכר שנים רבות והוא יוליד דברים חמו־רים. מותר לכל אדם להאמין — אבל יש גם סייגים.

שאלות ותשובות

ביקורו הממלכתי בחיפה, הסתיים אמש בערב שאלות ו־תשובות שנערך במלון „ציון" מטעם מרכז ההסברה.

מרבית השאלות שהוצגו ל־ראש הממשלה, היו זהות ל־שאלות שהוצגו לו בהופעותיו הקודמות באוניברסיטה וב־טכניון.

בתשובה על שאלה לגבי עמדת הממשלה בנושא הפ־לשתיני, אמר מר רבין, כי ה־בעיה המרכזית באשר לשלום או מלחמה, היא בראש ובראש־ונה מערכת היחסים בינינו לבין מדינות ערב. „אם לא נתגבר על בעיה זו, כי אז הפתרון לנושא הפלשתינאי אינו רלוונטי". התפיסה של ממשלת ישראל — אמר מר רבין — היא „שיש מקום, ב־גבולות של ארץ ישראל ש־לפני קום המדינה, לשני עמים: ישראל כמדינה יהו־דית — ומזרחה לה ירדן כ־מדינה פלשתינית. השאלה היכן יעבור הגבול, היכה נו־שא למשא ומתן. התפיסה ש־לנו שוללת מיסודה מדינה פלשתינית עצמאית, שתהיה נשלטת על־ידי ראשי ארגוני הטרור. אין מקום למדינה שלישית בין ישראל וירדן. יאסר ערפאת שולל את זכות היהודים להיות לאום ולהקים מדינה שלהם. שום מנהיג ער־בי אחר לא אמר כדברים ה־אלה — ועל כן אין בסיס ל־הידברות עם ערפאת".

ירושלים אחידה

אשר לירושלים אמר מר רבין, כי אם יש דבר שהוא משוכנע בו, הרי זה שבכל תנאי שהוא בירת ישראל חיי־בת להישאר בלתי־מחולקת. „אם נגיע לועידת ז'נבה, הרי ירושלים תהיה נושא מורכב ורגיש, כי לגבי ירושלים יש לנו בעיה לא רק עם הערבים, אלא גם עם העולם הנוצרי. „לכן, מדיניות הממשלה היום מכוונת לחיזוקה ולביצורה של ירושלים. זוהי הסיבה להחל־טה על מעלה אדומים וזוהי ה־סיבה להחלטות שונות הנוג־עות לביצור ירושלים. שכן לא מספיק לומר שירושלים תי־שאר בלתי־מחולקת, צריך גם לעשות זאת".

הכסף יצא מבנק „קרדיט", חזר לחברה של רוזנבאום ו„אמפל"... נשארה חייבת

מאת שאול אברון

חברת „אמפל" ההסתדרותית תש־לם מיליון וחצי דולאר לבנק „של מיבור רוזנבאום בשווייץ, למרות ש־הכסף חזר לחברה האחזות של רוזנ־באום.

חוגים בהנהלת „אמפל" מסרו, כי ה־חברה אינה כופרת בחוב של מיליון ו־חצי הדולארים, שהפקיד אצלה „אינטר־בשיונל קרדיט בנק". כסף זה הילוותה „אמפל" ל„ריינולדס" — חברת־בת של „סולל בונה" בארה"ב — וזו הילוותה אותו לחברה האחזות של מיבור רוזנ־באום.

עיסקה זו בוצעה לראשונה בשנת 1970 וחודשה מאז ארבע פעמים. עם התמו־טטות עסקי רוזנבאום לא חודשה, כמו־בן, העיסקה. כשהגיעו מועדי פרעון ה־הלוואות היתה החברה האחזות צריכה להחזיר את ההלוואה ל„ריינולדס", זו היתה צריכה להחזירה ל„אמפל" ועליה היה להחזיר את הכסף לבנק השווייצי.

החברה האחזות לא החזירה את ה־סכום ולכן לא החזירה „ריינולדס" את הכסף ל„אמפל". אך מחוגי „אמפל" נודע, כי החברה אינה מתכוונת להשתמש בטי־עון זה כדי להימנע מתשלום לבנק ה־שווייצי (שבינתיים סגר, כידוע, את שע־ריו וקיבל מורטוריום לשנה על חובותיו).

לפי גירסת „אמפל", היא לא היתה חלק מעיסקת מימון סיבובי, אלא ביצעה עסקה מסחרית רגילה עם „ריינולדס". כן, אין זה מענינה, ש„ריינולדס" הצליחה לגבות את הכסף. אין „אמפל" מתכוונת להתחמק בטענה זו מחובה של מיבור רוזנבאום ואין היא מאפשרת ל„ריינולדס" לא לשלם לה.

„ריינולדס" סבורה אחרת — שלדעתה העיסקה קשורה בשני ושתי החברות ההסתדרותיות יוצ־ לצמצם את ההפסד אם יפסלו בו. על רקע זה הגישה „אמפל" נגד „ריינולדס" לתשלום החוב משפט בארה"ב, והקונפליקט בין הגופים ההסתדרותיים הפועלים יוכרע. על כן, בערכאות המשפט.

יש הרואים בכך ביטוי ליריבו־ירות, על פי השמועה, בחברת ה־ בין מנכ"ל „בנק הפועלים" (שו־שליטה ב„אמפל") למנכ"ל המנו־ „סולל בונה", צבי רכטר. זאת, שבעת ביצוע העיסקה עדיין ל־ „אמפל" בשליטת „בנק הפועלים". ב־בנק הפועלים הכחישו זאת. „אין כאן כל קשר ליחסים אישי־ מדובר בחוב של מיליון וחצי שיש לגבותו", אמרו.

כך או כך: נראה, שאחד ה־ ההסתדרותיים יצא בהפסד של מיליון וחצי דולאר (9 מיליונים ל"י) מעיס־

אלמוגי השיב „לא" לרב[ין] — החליט להשאר ראש עי[ריה]

„בגלל ספיקות הנובעים משיקולים ציבוריים לגבי מילוי שני ת[פקידים]

מאת ראובן בן־צבי

„בשל ספיקות הנובעים משיקולים ציבוריים, לגבי אפשרות מילוי שני תפקי־דים בעת ובעונה אחת — ולאור התחייבות ראש ה־עיריה כלפי הבוחרים בחי־פה לכהן מלוא הקדנציה, סוכם בין היה רבין ואל־מוגי, כי תבוטל ההחלטה של מר אלמוגי להמשיך ב־כהונת ראש עיריית חיפה ולא להצטרף לממשלה ב־שלב זה. הודעה זו, פור־סם אמש מר יעקב בוגלו, דובר עיריית חיפה.

עוד אתמול בבוקר היה ב־רור, כי ראש עיריית חיפה עומד לחזור בו מכוונתו ל־הצטרף כשר בלי תיק לממ־שלת רבין. השפיעו בענין זה הפרסומים באמצעי התק־שורת, הפניות האישיות אליו מאורגים בחיפה וממקומות שונים בארץ, סימני השאלה לגבי הנוהל החוקי בכהונה בשתי משרות אלו — ועל הכל, הודעתו של שר המש־פטים חיים צדוק (אליה הצ־טרף בשלב מאוחר יותר גם שר הפנים ד"ר יוסף בורג).

כשקיבל אתמול את ראש הממשלה מר רבין בהיכל ה־עיריה, אמר מר אלמוגי כי

בקונגרס היהודי כבר „מנטרלים" את נשיאותו של ד"ר גולדמן

אמש אושרו שינויים מינהליים נרחבים, הנוטלים מסמכויותיו של גולדמן ✶ מורת־רוח בלשכת „העבודה" מתמיכת המפלגה במועמדות החוזרת

צעדים משמעותיים לה־צרת צעדיו של ד"ר נחום גולדמן, גם לכשיבחר כ־נשיא הקונגרס היהודי העולמי לתקופת כהונה נו־ספת, ננקטו אתמול במלי־את הקונגרס. שורה שי־נויים נרחבים בנוהל ה־קונגרס, אשר אושרו אמש, „מטרלים" את נשיאותו של גולדמן ויטלו רבות מהסמ־כויות הרחבות, שנהנה מהן עד כה.

לצד הנשיא תפעל קבוצה מצומצמת של מנהיגים, אשר תיקרא „ההנהלה" ותיועד לפחות ארבע פעמים בשנה. מקרב חברי ההנהלה החדשה תמונה ועדה מצומצמת עוד יותר, אשר תופקד על הטי־פול בעניינים שוטפים ותש־תתף עם ד"ר גולדמן בקביעת מהלכי הקונגרס ועיצוב דר־כו. אסיפת המליאה אישרה גם תיקון בחוקה, שלפיו הת־קבל ההסתדרות הציונית כ־חברה מלאה בקונגרס. עד כה היתה במעמד משקיף בלבד.

הקונגרס היהודי קיבל את־מול החלטה לפעול להידוק הקשר וההזדהות בין יהדות העולם וישראל.

אתמול נערכו באכסדראות „בנייני האומה" התייעצויות בין הגופים, המרכיבים את הקונגרס, בקשר לבחירות ל־נשיאות, שייערכו ביום א'.

מ. מייזלס מוסר:

דיון מתוח על תמיכת מפ־לגת העבודה, במועמדותו של ד"ר נחום גולדמן כנשיא ה־קונגרס היהודי העולמי הת־נהל אמש בלשכת מפלגת ה־עבודה.

ח"כ מרדכי בן־פורת הביע מורת־רוחו על צורת הטיפול של המפלגה בנושא זה. הוא טען, כי יו"ר הקונגרס היהודי בישראל, יצחק קורן, מנע דיון מוקדם בנושא בלשכה. כשהתכנסה סיעת המפלגה ב־קונגרס לדיון התברר, כי ה־תמיכה בד"ר גולדמן כבר „בושלה" מקודם ואין כל טעם להעלאת הצעות אחרות, פרט לזו שכבר סוכמה בפו־רומים או בקרב אישים, ללא התייעצות בלשכה ובכל פו־רום אחר במפלגה. הכרעה זו נפלה בניגוד לדעתם של אי־שים חשובים מכל חלקי ה־מפלגה.

יצחק קורן השיב, כי היה דיון במזכירות התנועה העבו־דה הציונית העולמית והיו כל מיני דיעות, אך לבסוף סוכם, יחד עם החברים בהנהלת ה־סוכנות, ש"יש לתמוך במוע־מדותו של ד"ר גולדמן.

ח"כ אברהם גיבלבר טען, כי בחירתו מחדש של ד"ר גולדמן גורמת מבוכה למפ־לגה. הוא אמר כי העובדה, שהמפלגה גרמה לכך, שד"ר גולדמן ייבחר רק לחצי קדנ־ציה ושד"ר גולדמן הודיע, כי תוך תקופה זו לא יביע דיי־עות נגד מדיניות הממשלה, אין כל בטחון שהדברים יתק־יימו. שמעבר דבריו של ד"ר גולדמן לאחר פתיחת הקונגרס — אמר: שלא יהיו לנו כל אשליות. ד"ר גולדמן לא מ־דבר סתם, הוא לוחם על די־עותיו, שהן מנוגדות למדי־ניות של ישראל. בן־פורת צודק. לו היתה אפשרות לכך, אפשר היה לשכנע את מפלגת העבודה להתנגד לבחירתו של ד"ר גולדמן מחדש.

מזכיר המפלגה, מאיר זר־פי, הודה בכך, שלא נערך דיון מוקדם בלשכה בנושא זה. הוא גילה, כי תמיכתה של סיעת מפלגת העבודה ב־מועמדותו של ד"ר גולדמן היתה מותנית ב־4 תנאים: שהוא ייבחר לחצי קדנציה בלבד; שצריכה להיבחר הנ־הלת הקונגרס ולא להסתפק במפעל של איש אחד; ש־צריכה להיות דמוקרטיה ב־מיבנה הקונגרס; ושהודיע לד"ר גולדמן ייבחר ולא יה־יה מונה על־ידי מישהו.

בגין: סאדאת עבר עתה להטעייה מדינית

כפי שנשיא מצרים כאי־ראה, עסק בהטעייה בב־אית ערב מלחמת יום הכי־פורים, כך הוא עוסק עתה בהטעייה מדינית, כאשר פיו מלא הצהרות שלום ולבו מלא מזימות זדון ל־הכחיד את ישראל — הז־היר ח"כ מנחם בגין, מנהיג הליכוד, בנאום שהשמיע אמש בועידת הקונגרס ה־יהודי העולמי ב„בנייני ה־אומה" בירושלים.

בהביעו התנגדות לשיטת ה־מו"מ בשלבים טען מר בגין, כי בשיטה זו קיים פרדוקס, אשר לפיו הולכים לשלום בלי שלום ובלי בטחון. „אם ניסוג מעמדותינו שבהן אנו עומדים ללא שלום — יישאר מצב מלחמה בהסכמתנו", התריע מר בגין וקבע, כי „אין נסיגה בלי שלום".

משום כך סבור מר בגין, כי על ישראל לפעול אך ורק במסגרת להסכם שלום סופי ו־חתום בחוזה לפני כל נסיגה.

מר בגין חזר על הצעתו ל־הקים „מועצת העם היהודי", אשר תורכב מ־30 חברי כנ־סת בישראל ו־30 נציגי ה־תפוצות. מועצה זו תיפגש מדי חודש ותדון בבעיות ה־עם היהודי כמו אחדות האו־מה, הסתסנות והאימפריאליזם הערבי.

כן קרא מר בגין לכנס ב־הקדם ועידה יהודית בינל־אומית לשם התוויית פעולות ציבוריות בקנה מידה עולמי למען חופש ההגירה ויציאה מברית המועצות.

במעגל
לילדים לנוער ולמבוגרים
חוגים ל־
ציור
דיזנגוף 190 תל־אביב

ברכת מזל־טוב לבבית
לאביבה ואיציק
לנשואיכם
לניצי ומשה
להולדת הבת
משפחת סלע

לחברינו המסורים
במפלגה הליברלית (הליכוד)
הורביץ ישעיהו
חבר ההנהלה
ויו"ר קופת גמ"ח שע"י המפלגה הליברלית
קורץ שמואל
חבר ההנהלה ומייסד המפלגה המקומית
שפע ברכות בהגיעם לגיל 85
כה־לחי!
הליכוד חולון

לראש עירית תל־אביב—יפו
מר שלמה להט
ישר כוחך!
המשך בדרך זו!
יוסף א. שלוש
שמעון רייסמן

הבעת תודה לפרי אריאלי שמחה, אספן מצוות מיד־אליהו. ביום חורף סוער וגשום הואלת לבוא לביתנו על אף מצב בריאותך — צמוד למקל הליכה — כדי לטפל באבינו אשר סבל כאבים נוראים בעמוד השדרה. בטיפולך שחררת אותו מכאביו הגל לכם מצווה. מי יתן וירבו „ל־דניקים" כמוך בישראל.
משפ' פינצ'בסקי, כפר־סבא, טל. 052-23587

עליזה ומשה אאידה — עפולה
נעמי וטוביה הלוי — כנרת
מודיעים בשמחה על נשואי
רחל ועמי
4.2.75

רבקה מקורי — נתניה
ד"ר דניאל שובל (שטייגביגל) — ירושלים
נשואים
החופה נערכה בחוג המשפחה
חיפה — כ"ה שבט תשל"ה 6.2.1975

דו"ח על קווי מדיניות להקטנת פערים מגלה:

1.8 מיליארד ל"י „נעלמו" מהדיווחים הסטטיסטיים

המדובר בהכנסות של עצמאים מאז 1968 ✶ מוצע להסתדרות לתמוך בהעלאת שכר קבועה ומודרגת, שתמנע זעזועים במשק

מאת י. שדמי

הכנסות של עצמאים בסך 1.8 מיליארד ל"י „נעלמו" מדיווחים הסטטיסטיים השוטפים בישראל עד משך 1968, ומאז גדל סכום זה, כפי הנראה, במידה ניכרת.

סיעון זה כלול בדין־וחשבון, הכין צוות עבודה בראשות שר הפיתוח והשיכון לשעבר, מרדכי בנטוב, על קווי מדיניות להקטנת הפערים הכלכליים הסוציאליים בישראל והוגש למזכיל ההסתדרות, המימנה את הדו"ח, ירוחם משל.

הצוות, שבו השתתפו גם מנכ"ל האוצר לשעבר, ד"ר יעקב ארנון, וכן ד"ר א. ברעם, ד"ר ג. כץ, ד"ר רות קליינוב, יוסף סליפר, רפאל מר ויוסף שהיל (העורך הכלכלי של „על המשמר") — הסתמך על מחקר שהוזמן אצל ... פלוצקר שקבע שרק 45 אחוז מכלל ההכנסות הכספיות הנוספות של העצמאים מדווחות במסגרת הסטטיסטיקות הקיימות, שכן בשנת 1968 היתה הכנסה של עצמאים לפי החשבונות הלאומיים 3.2 מיליארד ל"י, ואילו בסטטיסטיקות המשמשות כבסיס לחישוב חלוקת ההכנסות בין העשירונים נכללו הכנסות של עצמאים בסך 1.4 מיליארד ל"י בלבד.

הסכום ה„נעלם" הזה, שבודאי גדל במידה ניכרת מאז 1968, חייב להוות אתגר ממדרגה ראשונה לכל ממשלה, הרוצה לפעול בכנות למען הקטנת הפערים הסוציאליים בחברה הישראלית — מציין מר בנטוב במבוא לדו"ח.

הצוות עיבד המלצות לצימצום הפערים תוך 10 השנים הקרובות, כך שעד שנת 1985 יגיעו ל„מודלים" שתוכנו על ידו. הנחת הצוות היא, שהתוצר הלאומי הגולמי, שהוא כיום כ־30 מיליארד ל"י לשנה, יגיע ב־1985 ל־75 עד 80 מיליארד ל"י (במחירים שוטפים).

כדי שהתוספת של 45 עד 50 מיליארד ל"י לא תגרום, כתוצאה מהמשך המצב הקיים, להגדלת הפערים ואף תביא לצמצומם, יש לפעול לדעת הצוות, לפי מדיניות עקבית, לפתוח בשישה מישורים:

- הקטנת הפערים בהכנסה ברוטו, בדרך של מדיניות הכנסה מכוונת;
- הקטנה נוספת של הפערים בהכנסה נטו, על־ידי מדיניות מסים;
- מדיניות סוציאלית של אספקה וחלוקה של השירותים המענקים שאינם באים לאדם כתמורה בעד עבודתו;
- הקטנת הפערים בהתחלקות ההון וההכנסות מן ההון;
- הקטנת הפערים בחינוך, בולל חינוך מבוגרים וחינוך סביבתי וציבורי;
- הקטנת פערים בדיור.

מר בנטוב הסביר בשיחה עם סופר „מעריב", כי במסגרת ההמלצות הקונקרטיות מוצע, בין השאר, שההסתדרות תאמץ מדיניות שכר, שבה יהיה תהליך של העלאות שכר שנתיות קבועות אך מתונות יחסית, במקום המצב הקיים שבו מצטברים, ברבות השנים, פיגורים הגורמים להתפרצויות ולירידות כוח הקניה של העובד, ולאחר מכן בא, כפיצוי על כך, מצב דינוק חריף, הגורם לזעזועים במשק.

לדעתו, ניתן על־ידי תהליך של העלאות שכר קבועה ומדרגת להשיג יחסי עבודה יותר הרמוניים ולעקור את הרגשת העובדים, ש„אם לא ישיגו כרגע את כל מבוקשם, אזי הכל אבוד", המביאה להביעה תורגנות וכו'.

כוונת הצוות היא, שמדיניות ההסתדרות תתבסס על כך, שבכל מו"מ על שכר יובלטו יותר הצרכים של השכבות הנמוכות יותר.

אשר לרווחים, ממליץ לאמץ את השיטה ההולנדית, המבוססת על פיקוח מחירים המביא בחשבון, תשואה קבועה על ההון נטו. אם במגזים שאין בהם אינפלציה סבירה תשואה של 10—12 אחוז, הרי בעת אינפלציה חזקה באה בחשבון תשואה של 20 עד 30 אחוז. תשואה העולה על כך נמנעת על־ידי פיקוח המחירים, המופעל כלפי התעשיה, היבואנים והסיטונאים.

בתחום המיסוי, על־ידי הקטנת הפערים מתרחב בסיס המס. המענקים הסוציאליים צריכים להיות אוניברסליים ומנוקים ע"י מיסוי השכבות הגבוהות.

במישור החינוך אומר מר בנטוב, שיש להקדיש יותר תשומת לב לגיל שלפני בית הספר, לבית הספר היסודי התיכון ולטעוני טיפוח ופחות לחינוך הגבוה. עם זאת, מדגש הצורך בפיתוח חינוך מקצועי על־תיכוני.

מאז גובשו המודלים ע"י צוות העבודה חלו אמנם שנויים במצב הכלכלי — מסכם מר בנטוב — אולם לטווח ארוך אין השינויים הללו משפיעים על העקרונות שעליהם מבוססת עבודת הצוות, אם כי יתכן שהיעדים יתגשמו יותר מאוחר מכפי שהוגדרו במודלים. לדעתו, יתרום גם „הידוק החגורה" לצימצום הפערים.

רישום שנעשה בתימן על ספר הזוהר מאוקראינה „הזקין" אדם ב־16 שנה

מאת מרדכי אלקן

שופט בית־משפט השלום בבאר־שבע, ד"ר מנחם בכוויץ, „הזקין" אתמול ב־16 שנה את גילו של אברהם חג'בי, ממגדיאל, בזכות רישום תאריך לידתו לפני 77 שנה, שנעשה בתימן על דף שער של „ספר הזוהר", שהודפס לפני 102 שנה ב„אוקראינה, והנושא אישור לפירסום מ־25 בינואר 1873 מטעם הצנזור בקייב של הצאר אלכסנדר השני.

„ספר הזוהר" עתיק היומין מאוקראינה התגלגל באורח פלא לתימן. בשער הספר צוין: „נדפס בדפוס המשובח של הנגידים המפורסמים, הרבני שלמה נ"י ואחיו הרבני ברוך זעצר נ"י ושותפיו הרבנים יחזקאל נ"י."

בעלי הדפוס והמו"לים באוקראינה ציינו, כי „ספר הזוהר" של רבי שמעון בר יוחאי, שהוציאו לאור, הינו העתק מדויק של הדפסה קודמה: „הכל נכון כפי אשר נדפס בקושטאנדינה דף על דף ממש"... מתחת לאישור של הצנזור הרוסי כתב בכתב רש"י אב יהודי בתימן את תאריך לידת בנו: „הפרת הסוב, אברהם אבן דוד נולד ביום 27 לחודש סיון תרנ"ח ליצירה".

אברהם חג'בי

ב־1949 בעליית „מרבד הקסמים", נטל עמו אברהם חג'בי כמה ספרי קודש, שירש מאביו. אולם, את „ספר הזוהר" הנושא תאריך לידתו — נטל אחיו. פקידי מחלקת העליה של הסוכנות היהודית קבעו את גילו של אברהם חג'בי לפי „מיסב השפיטה", והוא נרשם כיליד שנת 1914 — צעיר ב־16 שנה מגילו האמיתי.

אברהם חג'בי, נשוי ואב לתשעה ילדים, עובד כשרת בבית הספר הממלכתי דתי במגדיאל. זה שנים רבות, ששיבה זרקה בזקנו וכוחו תש. אולם היה בעוכריו רישום מוטעה של גילו בתעודת הזהות, לפיו הינו צעיר בארבע שנים מגיל הפרישה לגימלאות, בעוד שלמעשה הינו מבוגר ב־12 שנה מגיל הפרישה.

ישועתו נמצאה ב„ספר הזוהר", שנדפס באוקראינה והתגלגל דרך תימן לארץ־ישראל. אחיו בישר לו על מציאות הספר. „ספר הזוהר" הובא כמוצג לבית המשפט. את בקשתו לתיקון הגיל נימק הישיש, ברצון לקבל קיצבת זיקנה מהמוסד לביטוח לאומי.

השופט בחן מקרוב את כתב היד בספר העתיק וכן את מראה פניו ומצחו חרוש הקמטים של הישיש — ואישר את מבוקשו: „להזקין" ב־16 שנה את רישום הגיל בתעודת הזיהוי מיליד 1914 ליליד 1898.

הכיתוב בכתב רש"י בתימן מתחת לאישור הצנזור של הצאר ברוסית — על „ספר הזוהר" עתיק היומין.

נדחתה בקשת המשטרה לנתח גופת הילד שהתאבד

שופט בית משפט השלום בבאר שבע, יהודה היימן, דחה אתמול את בקשת המשטרה לערוך ניתוח שלאחר המוות בגופו של הילד יגאל נוני, בן 12, שהתאבד בתלישה בתליה בחדר האמבטיה בביתו, לאחר ריב שפרץ בינו לבין אחיו הבוגר.

בקשת המשטרה לניתוח שלאחר המוות הוגשה על־ידי מפקח אבני ממשטרת באר־שבע, בנימוק שיש צורך לקבוע את סיבת המוות של הילד, ולוודא שמותו לא נגרם כתוצאה ממעשה פלילי.

אבי הילד, כדורי נוני התנגד לבקשת בא כח המשטרה, וביקש להימנע מניתוח שלאחר המוות בגופת בנו, משום היותו אדם דתי.

השופט קבע, שהואיל והמדובר בילד שתלה את עצמו עקב סכסוך עם אחיו הגדול, והואיל ואבי הילד מתנגד לניתוח מטעמי דת, הוא אינו רואה מקום לעריכת ניתוח שלאחר המוות, וקבע שהילד יגאל נוני, מת בחנק.

הסיכסוך בעירית אשקלון להכרעת ועדה פריטטית

פשרה זו הושגה בבית־הדין לעבודה

מאת שלמה גבעון

בפשרה, שנתקבלה אתמול בבית הדין האיזורי לעבודה בבאר־שבע, הסכימו באי כוח עירית אשדוד והנציגי ועד עובדי העיריה למסור להכרעת ועדה פריטטית את כל הנקודות השנויות במחלוקת. בכך נפתחים למעשה סיכסוך העבודה שפרץ בעיריה בעקבות פיטורי פקודים.

הפשרה קיבלה תוקף של פסק־דין, בחתימת שופט בית הדין לעבודה, מנחם גולדברג. ב"כ עירית אשדוד, עו"ד רגב, הודיע, שהעיריה מבטלת בכך את הבקשה לדון בהפרת הסכם העבודה מצד העובדים.

לגבי הסכסוך עם פקחי העיריה, החליט בית הדין לעבודה לקיים על כך דיון נפרד, ביום א'.

נפטר איש ניל"י לוי יצחק שניאורסון

אחד משרידי מייסדי החרות והחבורת ניל"י, לוי יצחק שניאורסון, מת אתמול לאחר מחלה ממושכת, בגיל 88.

הלווייתו התקיימה אתמול אחה"צ. ספדו לו ראש העיריה דב ברזילי, הרב ה. זרעקי ותצילה שוהם, אחותו של אבשלום פיינברג ז"ל, איש ניל"י.

המנוח, יליד רוסיה, היה נצר לאדמו"ר רבי שניאור זלמן שניאורסון מלאדי, „בעל התניא". את השכלתו רכש באקדמיה לחכמת ישראל מיסודו של הברון גינצבורג, בפטרבורג, יחד עם זלמן שזר ז"ל.

לוי יצחק שניאורסון עלה לראשונה לארץ ב־1904, ושהה בה שנתיים. ב־1910 חזר ועלה, והשתקע בחדרה. ב־1914 הצטרף לחבורת ניל"י ונמנה עם חבריה. על לכידתו האנגלי, כתב שירים בשפה הרוסית, ופירסם שני ספרים: „מפי ראשונים" על חדרה ו„יומנו של איש ניל"י".

✶ משרד הרישוי, לבחינת נהגים וטרקטוריסטים, נפתח במועצה האיזורית הגליל התחתון. המשרד ישכן ליד מוסך הטרקטורים האיזורי בשרונה.

החשודה בנסיון לרצוח את בתה נעצרה ל־7 ימים

אם ל־9 ילדים, ששמה נאסר לפירסום בפקודת שופט בית משפט השלום בתל אביב נעצרה אתמול לשבעה ימים כחשודה בנסיון לרצוח את בתה בת השנה וחצי.

נציג המשטרה, מפקח ראובן אילת, טען בבית המשפט, כי ב־3 בפברואר היכתה החשודה את בתה המפגרת באכזוריות במטרה להרגה. לדבריו מאושפזת הילדה בבית חולים עם שברים בידיה ופגיעות קשות בכל חלקי גופה, ונשקפת סכנה לחייה.

השופט, יהושע בן שלמה, ציין בהחלטתו, כי שזה זה כנראה נסיון רצח מתוך רחמים. הוא ציווה לעצור את החשודה להמשך החקירה ונעתר לבקשת סניגורה לאסור את פירסום שמה, „כדי לחסוך סבל ונזק מיותר מילדיה".

שערי המניות עלו מעט בשלב השני

מאת ש. אביטל

שערי המניות התעוררו במקצת בשלב השערים המשתנים, וזאת לאחר שבשלב הפתיחה לא הראתה השוק כל סימן של מבחר ראוי לציון. בעלי הבקרות בשלב השני הפנו את „משאביהם" לשורה ארוכה של מניות מתונות, ששעריהן נראים זולים מבחינה אמיתית, לטווח. נדרשו גם כמה מניות מקרקעין והשקעה, דבר לנכמי לא רגיל בשים לב לאופי ההסכמי של הפעילות בימים אלה.

מבחינת המחזור הכספי בלטו, פרט למניות הסטוק של בנק לאומי, מניות „צור" שהיו אתמול מבוקשות מאד, שערן אף עלה ב־6 נק' (מעל ל־3%), תוך מחזור סופי של 87 אלף ל"י ע"נ. שני סוגי מניות „רסקו" משכו קונים במספר רב, לאחר יום המימוש הכבד שעבר עליהן שלשום. בעליית שער של 2 נק' במניות המבוכרות ונקודה במניות הרגילות, נסחרו מניות אלו בסכום של 127 אלף ל"י ע"נ. מחזור בלתי רגיל של 180 אלף ל"י ע"נ נרשם במניות ג' של אתא. שערן עלה ב־2.5 נק'.

הידיעות שפורסמו אתמול בעתוני הבוקר בנושא ההצכדה בעתיד מפי גורמים רשמיים לא השפיעו על מגמת ההיצבות של שוק המנודות. אומנם הודגש מימוש קל בשערי אגרות הבריאה ברמת התשואה הנמוכה של כ־2% נטו, אך בענפים אחרים, כמו מילוות הקליטה הארוכות או הסדרות החדשות של מלוה השיזות ל־10 שנים, הומיש גם ביקושים בכמות גדולה יחסית.

במחזור השבועי בשוק אגרות החוב לא חל שינוי משמעותי, ובחמשת ימי המסחר של השבוע נקשרו עיסקות כ־51.5 מיליון ל"י, מזה כ־4 מיליון ל"י בניירות הנסחרים במטבע זר. במניות חלה, לעומת זאת, ירידה קיצונית במחזור השבועי. מסכום של 15.5 מיליון ל"י ירד המחזור בחמשת ימי המסחר האחרונים ל־8.8 מיליון ל"י, כמחציתו בשלב השערים המשתנים (4.1 מיליון ל"י).

אתמול נרשם, לעומת זאת, מחזור גדול מן הממוצע: באגרות החוב 12.8 מיליון ל"י ובמניות, 2.1 מיליון ל"י, מהם כ־0.8 מיליון ל"י בשלב השני.

אשנב לבורסה

המדדים הקבוצתיים
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

המדד הכללי	99.89	+0.49
כספים וביטוח	100.53	+0.15
בב. מסחריים	100.43	+0.22
בב. למשכנתא	100.70	—0.16
מוסדות מימון	97.41	—0.29
חב. השקעה	98.99	+0.97
תעשיה	100.08	+0.81
מסחר ושירו.	106.34	+0.31
מקרק. ובינוי	98.88	+0.66

מדד מא שרך ההשקעה ב־29 מניות פעילות (מחושב על ידי „פאא") (100 = 31.12.72)
87.36 +0.53

הצ'לנית דה־פרה אושפזה — נידחו שני קונצרטים של בארנבוים

ז'קלין דה־פרה

אישפוזה המתאוכי של ה... נית הנודעת ז'אקלין דה־פרה בלונדון גרם לדחייתם של ... קונצרטים של בעלה, המנצח־הפסנתרן דניאל בארנבוים, בסידרה מוצארט של תזמורת הפילהרמונית, שעמדו להתקיים החודש.

ז'אקלין דה־פרה סובלת מזה זמן ממחלה, והסכנה נזקקה לטיפול בבית חולים. תקווה להקל על מצבה.

שני הקונצרטים של דניאל בארנבוים יתקיימו באמצע אפריל.

ועדה תדון בשירותם של סטודנטים עולים בצה"ל

מאת אברהם תירוש

הרשות הממשלתית לקליטה וקליטה הקימה ועדת מביעים, כדי לדון בהגאי השירות הצבאי של סטודנטים עולים. בוועדה חברים מנכ"ל משרד הקליטה מנחם שרמן, מנכ"ל משרד השיכון דוד ויינשל, ומנכ"ל מחלקת העליה והקליטה של המוכנות קווי נקיים.

משך תקופת שירותו של סטודנט־עולה בצה"ל נקבע לפי גילו ביום הגיעו ארצה. סטודנטים עולים, המגיעים לישראל במעמד של „עולה" (בעיקר מבריה"מ), לומדים במסגרת התורה והאקדמאית. אולם הסטודנטים מארצות המערב באים במעמד של „תושב ארעי", המקנה להם פטור מהשירות הצבאי. כאשר הם מסיימים את לימודיהם ומבקשים לשנות את מעמדם ולהיות עולים לכל דבר, הריהם מתחייבים בשירות צבאי.

תקופת השירות הנדרשת מהם אז תלויה בגילם בעת שהגיעו ארצה. קרה, איפוא, שסטודנט מבוגר־יחסית שסיים את לימודיו, ולפעמים אפילו נשוי, נדרש לשרת 3 שנים מלאות, כבן 18.

סטודנטים עולים מן המערב טוענים זה אל יו"ר הנהלת הסוכנות, פנחס ספיר, וטענו כי תקנה זו גורמת להורתם של סטודנטים המסיימים כאן את לימודיהם לארצות מוצאם, ועלולה גם למנוע סטודנטים חדשים מלבוא ארצה. בעקבות זאת נערך דיון בנושא בישיבת המצומצמת לעליה ולקליטה שהחלט על הקמת הועדה, שתבוא בדברים עם שלטונות צה"ל.

בדיון הציג מנכ"ל משרד הקליטה, דוד ויינשל, כי סטודנטים שסיימו את לימודיהם ומתחייבים בשירות צבאי, ישרתו אמנם שלוש שנים, אך במקצועם האקדמאי ובקרבת מגוריהם ככל האפשר.

גבתון: בקרוב יבוטל הצורך באשרות לאיטליה

בעתיד הקרוב ביותר יוכלו ישראלים הנוסעים לאיטליה לקבל אשרות כניסה ללא כל תשלום. בשלב שני, אף זאת בעתיד הלא־רחוק, יבוטל כליל הצורך באשרות לאורחים ולנוסעים בין שתי המדינות.

על כך מסר מנכ"ל משרד התיירות, חנוך גבתון, השוהה ברומא, לאחר חתימת הסכם עם שלטונות התעופה האיטלקיים.

בזאר בר־יוחאי

3 קומות בזאר

הבזאר הגדול ביותר בארץ
תל־אביב, רחוב מקוה ישראל 2, פינת אלנבי
3 קומות בזאר

במוצאי שבת פתוח
המטובים ביותר - והזולים ביותר
במכירת שעוד לא היתה כדוגמתה
מבצע הוזלות שבוע 9.2.75—16.2.75

	במקום בל"י	רק בל"י
מכנסי צמר גברדין ואחרים	100	30
מכנסי קורדרוי בתפיות לילדים	70	20
חצאיות מקורדרוי, צמר, גברדין	120	40-30-15
מעילי צמר לגברים	220	80
מכנסי גברדין	145	45—55
מכנסי קורדרוי	145	55
סוודרים	120	30
חולצות נשים / גברים מפירמות ידועות	120	30
חליפות לנשים וגברים קורדרוי, ג'ינס	240	125
מעילים לנשים סקאי־עור ודוגמאות שונות (גם במידות גדולות)	340	110
מעילי קטיפה עם קפושון	320	110
מכנסי ג'ינס	130	55
חולצות לילדים לבית הספר	50	15
חליפות ג'ינס	210	115
ג'קט ארוך מקורדרוי	210	100
מכנסי לי לגברים ולנשים (גברדין צמר)	90	40—30
אוברול קורדרוי	165	75
דובונים לגברים ונשים	190	65
חליפות לגברים מפירמות ידועות	480	170
מעילי נשים, גברים וילדים דו־צדדי	220	65

נוסף לנ"ל הלבשה מסוגים שונים
במכירת סוף העונה
בבזאר בר־יוחאי
רחוב מקוה ישראל 2 (פינת אלנבי)
3 קומות של אופנה

דנאיה
אופנת־עור עילית
דגמי־יצוא
בהנחה של
25% - 50%
לראשונה בישראל, מציעה „דאניה" אופנת־עור־עילית מסורת דגמי יצוא של אופנת חורף ואביב 1975:
לנשים, לגברים ולילדים!
בחנויות „דניאה" מבחר עשיר של:
מעילים ● ז'קטים
מכנסיים ● חולצות
באיכות מעולה ובגזרות אופנתיות.
לנשים!
חולצות מעור רך ומשובח
במחירים מיוחדים!
תל־אביב: רח' מגדלי 7, טל. 234471 (פתוח בין השעות 9.00—21.00) ● רח' הירקון 160, טל. 240489.
ירושלים: רח' הלל 23, טל. 232619 (פתוח בין השעות 9.00—19.00)

הודעה למעבידים

הודעות מס־הכנסה ומס־רכוש

1. מלווה תוספת יוקר

לפי חוק המילווה (תוספת יוקר), תשל"ה—1975 על כל מעביד לנכות מילווה תוספת יוקר ממשכורות העובדים בחודשים ינואר — יוני 1975 בהתאם ללוח הבא: —

משכורת ברוטו לחודש (בלירות)	סכום המילווה לחודש (בלירות)	משכורת ברוטו לחודש (בלירות)	סכום המילווה לחודש (בלירות)
עד 1715	0	1984—1960	50
1758—1716	5	2009—1985	55
1763—1859	10	2034—2010	60
1808—1784	15	2059—2035	65
1833—1809	20	2085—2060	70
1858—1834	25	2110—2086	75
1884—1859	30	2135—2111	80
1909—1885	35	2160—2136	85
1934—1910	40	2185—2161	90
1959—1935	45	2210—2186	95
		2211 או יותר	100

דברי הסבר נוספים בנושא זה אפשר לקבל בחוברות הניכויים שבמשרדי השומה החל מיום רביעי 5.2.75

2. פטור בשל תוספת יוקר

כן ניתן להשיג במשרדי השומה תוספת ללוח הניכויים ממשכורת הכוללת את הפטור ממס על תוספת היוקר והמשתלמת החל מינואר 1975.

3. לוח ניכויים משכר עובד יומי

במשרדי השומה ניתן גם לקבל לוח חדש לניכוי המס משכר עובד יומי הכולל את חישוב הפטור ממס על תוספת היוקר המשתלמת לעובדים אלה החל מינואר 1975.

4. הוצאות נסיעות לעבודה — הגדלת פטור

החל ב־1.12.74 הוגדל פטור הוצאות נסיעה ממס שמשלם מעביד לעובד, כנסיעות מהבית לעבודה, מסך —.65 ל"י לחודש לסך —.90 ל"י לחודש.

שופט: „אני מזועזע שקל כל־כך להשיג סמים"

„אני מזועזע וקשה לי להאמין, כי כל כך קל ל־השיג סמים" — אמר את־מול שופט בית משפט ה־שלום בחיפה, רב כביר. הוא הביע הזדעזעותו אחרי שנרקומן סיפר באיזו קלות ניתן להשיג סמים. השופט קרא לקופת חולים, ולמשרד הבריאות ולמשטרה לנ־קוט צעדים למניעת הפרי־צות להורדת סמים.

הנרקומן, משה אברגיל, בן־מן סעד ואב לשלושה ילדים, נעצר ביום ג' על ידי המש־טרה בבית מרקחת „אופיר" בקריית־אתא, כשברשותו מיר־שמים מזויפים של קופת חו־לים הכללית של ההסתדרות. כן היו ברשותו מזרק, וגלו־לות מסממות.

בא כח המשטרה, רב־סמל משה דיין, מסר לבית־המשפט, כי מירשמי התרופות שנמצאו בידי החשוד זוייפו, לאחר ש־הוטבעה בהם חותמת של רופא־כירורג מאחד המניפים של קופת חולים בחיפה. באמ־צעות מירשמים אלה קיבל ה־נעצר תרופות במועדים שו־נים.

החשוד אמר, כי מיד ל־אחר שנעצר הודה בעבירות המיוחסות לו על־ידי המש־טרה. הוא סיפר, כי בהיותו חבר קופ"ח נטל לעצמו ב־סניף מספר רב של טפסי־מירשם לתרופות וחתימים. לאחר מכן היה רושם לעצמו תרופות וזריקות — לא על שמו אלא על שמות חבריו.

תרופות אלו כללו, בין ה־שאר, אמפולות־מורפיום (ש־הוא סם מסוכן ביותר) וגלו־לות מסממות אחרות. הוא נהג לבוא לבית המרקחת ו־לקבל את הסמים במחירים רגילים ובכמויות. הוא כה הירבה להשתמש בסמים, עד שפעם כמעט לקה בהרעלת סמים שעלולה היתה לגרום למותו.

בהעדר התנגדות המשטרה נענה השופט לבקשת החשוד ושיחרר אותו בערבות של 500 ל"י.

תושב נצרת־עלית הואשם ברצח אשתו

מאת דליה מזורי

לוסיה זקין, בן 22, מ־נצרת־עלית, הואשם אתמול ברצח אשתו בכוונה תחילה. הרצח בוצע לפני כחודש ביריה מאקדח, בעקבות סיכסוכים בין בני הזוג.

בכתב האישום, שהוגש ב־בית המשפט המחוזי בנצרת על ידי עו"ד י. רייס, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז חיפה והצפון, נאמר, כי ה־יחסים בין המנוחה והנאשם היו מתוחים, עקב אי־ההתאמה אישית ביניהם. הנאשם לא עבד בצורה סדירה, ולכן נ־אלצה המנוחה לפרנס את שניהם מעבודתה כפקידה ב־משרד הסיכון בנצרת עלית. עובדה זו הגבירה את המתי־חות ביניהם.

באחרונה הורעו היחסים בין בני הזוג, והמנוחה הודיעה לנאשם על רצונה להתגרש ממנו.

כשהמנוחה חזרה על דרי־שתה להתגרש ממנו, הוציא הנאשם את האקדח, טען אותו בחמשה הכדורים, וירה ב־ראשה.

אקדח התופי נגנב ב־1966 מביתו של אברהם סדור מ־נתניה, והחזק על־ידי הנאשם ללא־רשיון.

עבריינות הנוער - בירידה

מגמה מעודדת של ירידה ברורה ומשמעותית בהיקף עבריינות הנוער מסתמנת בשנים האחרונות. על כך מסר דובר משרד הסעד.

על פי נתונים שהוכנו על־ידי הלשכה המרכזית לסטטיס־טיקה מסתבר, כי בשנת 1973 נידונו בבתי המשפט לנוער תיקיהם של 7742 נערים ונע־רות, לעומת 9233 תיקים ב־שנת 1972.

שעור בני הנוער העבריין באוכלוסיה גילו הכוללת ב־שנת 1973 היה 12.5 לאלף. זה השיעור הנמוך ביותר מאז הנהגו הפקב הרישום ב־שנת 1962. נראה כי מגמה זו נמשכה גם בשנת 1974. גם המספר הכולל של המופנים לשירות המבחן לנוער ושי־עורם באוכלוסיה המתאימה פחת ב־500 קטינים (5 אחו־זים), לעומת השנה הקודמת.

הירידה מתרכזת בקבוצה הבנים היהודים, בעוד שמספר הבנים העבריינים הלא־יהודים גדל השנה ב־15 אחוז, ואילו מספר הבנות העברייניות נש־אר ללא שינוי. 28 אחוז מ־קטינים אלה מתגוררים בשלוש הערים הגדולות (ורובם בתל־אביב וביישום בירושלים), 36 אחוז בערים אחרות, 20 אחוז במועצות מקומיות ו־11 אחוז בישובים לא יהודיים.

ארבעה מכל חמישה ילדים, שהופנו לשירות המבחן לנוער, השתייכו למשפחות מרו־בות ילדים. כן העלה הסקר, כי 86.3 אחוז מן העבירות היו עבירות כלפי הרכוש.

מנהל האגף לשירותי תקון במשרד הסעד, ד"ר מנחם הורביץ, מסר, כי הירידה ב־שיעור עבריינות הנוער מהווה פועל יוצא ממערכת פעולות הכבע המופעלות על־ידי מש־רד הסעד.

חשוד ב„הצצות" שוחרר בערבות

מאת אבי במלהייב

הטיפול הרפואי המסור לו זכה אברהם ו[illegible] בבית החולים „שיבא" בתל־השומר שבה את קסמה לו גם חוזתן המרשימה והופעתן הם של האחיות הרחמניות בחלוקים הצחורים.

התאמץ ושינצר לכלוא את רגשותיו, עד ש[illegible] לא עמדו לו עוד, והוא גמר אומר בליבו לבצע עמוקה יותר עם כמה מן האחיות הטובות.

אתמול, בבית משפט השלום בתל־אביב, טען המשטרה, כי אברהם ושינצר הרג מעט מן בנסיון התקרבות שלו אל האחיות. לדבריה, [illegible] מגוריהן בביתן 11 של בית־החולים, כשהוא מצי־ להלון ועוקב בצירנות אחר האחיות, הפושטות מלבושיהן. כפי שהתברר בחקירה, היתה זו רק שורשרת ה„הצצות" של ושינצר אל חדרן של הרחמניות.

בהסכמת נציג המשטרה הורה השופט ל[illegible] המציץ בערבות של אלף ל"י עד לגמר חקירת משפ[illegible]

„חובה על שוטר להתייחס בהבנ[illegible] לזוגות מתעלסי[illegible]"

שוטר, שהתבע „שוחר מיני" מצעירה שהתעלסה עם מאהבה הערבי בגן העצמאות נידון אתמול ל־18 חודש מאסר ע"י השופט יוסף חריש, בתל־אביב, וזאת לאחר שהב[illegible] אוטובוסית, כמהמשטרה.

שאול טרבולסי, בן 29, נמצא אשם בכך, ש[illegible] לח את הצעיר המוסלמי, ביקש להתעלס ע[illegible] תחילה טען טרבולסי בפני הצעירה, שהוא ה[illegible] אותה לתחנת המשטרה, אולם במקום זה ה[illegible] לשפת הים החל להתעסק אתה.

הצעירה הצליחה להתחמק מידיו, ברחה התלוננה במשטרה על מעשיו של השוטר.

השופט חריש ציין, כי על הלובשים מ[illegible] חובה להתייחס בהבנה ובאדיבות לזוגות שמצא[illegible] חוסר מקום אחר, וחלילה להם להתנכל לאהוב[illegible] אנשי המשטרה עוסקים בחקירתם של מתע[illegible] ציבוריים, לא היו מתפנים למשימות אחרות — בהוסיפו, כי הנאשם ניצל את מדיו והמיס[illegible]

עלה לגג עירית רחו[illegible] ואיים לרצוח מי שית[illegible]

מאת [illegible] „מעריב"

תושב רחובות, יעקב בר־יעבה, בן 35, אב לשבעה ילדים, עלה אתמול בב־הריים על גג בניין העיריה, ואיים, כשבידו סכין ארוכה, לרצוח כל מי שיתקרב אליו. בחזית בניין העיריה בשדרות גלוסקין נאסף קהל רב, ולמקום הוזעקה המש־טרה. כאשר התברר שהאיש מסרב לרדת, הוזעקו השוטרים שהופעו אליו.

ראש העיריה, שמואל רכט־מן, שהיה אותה שעה בבניין העיריה, החליט לעלות לגג ולנסות לשכנע את האיש ל־רדת מהגג. כשראה האיש כי ראש העיריה ומפקד תחנת משטרת רחובות, רב־פקד א־ליעזר גרייבר, עלו לגג, השי־ליך את הסכין ונאות להיכנס למשרדו של מר רכטמן.

האיש ביקש מהעיריה כמה פעמים תמיכת סעד, מאחר שלדבריו אינו מסוגל לעבוד.

העיריה התנגד[illegible] הניכה בקבלו[illegible] רופא תעסוקתי אמנם אינו מס[illegible] לם עד כה. ראש העיריה הלך [illegible] בן־שבת [illegible] רופא תעסוקתי.

לאחר שירד [illegible] בן־שבת למש[illegible] ראש עירית [illegible] ממפקד המשט[illegible] בגדו תיק מש[illegible]

★ במלאת פטירתו של [illegible] אריה בן־אליע[illegible] אמש, בערב [illegible] הלאומית, על שמו, בטכס [illegible] לעבודת מוקד[illegible] מדינאי [illegible] ביום הוכח[illegible]

80 אחוז ממימי „המוביל" מוחדרים להעשרת מי התהום

מאת מאיר הראובני

ירידת מפלס מי הכנרת, [illegible] מקורות המים האזוריים, [illegible] באחרונה להאצת קצב החדרת מים לפי התהום. [illegible] מיליון מ"ק מים [illegible] „מקורות" מן הכנרת באמ־צעות המוביל הארצי, מהו־דים יותר [illegible] (כ־80 אחוז) לקרקע [illegible] [illegible] [illegible] מי התהום.

בכל באגרי המים העיליים בצפון, רק במפעל נחלי ה־מנשה, שהוא מפעל לעצירת מי שטפונות, הולך ומתמלא בצורה משמעותית. עד כה נאגרו במפעל מנשה כשמונה מיליונים מ"ק מים, מתוך ה־קיבולת המתוכננת של 14 מיליון מ"ק שיכול המפעל לקלוט. במאגרים הצפוניים יותר ההתמלאות היא איטית ביותר.

מפלס הכנרת כיום הוא מי־נוס 210 מטר ו־93 ס"מ, שהם כשני מטרים פחות מהמפלס המקובל בתקופה זו של השנה.

תערוכת מטבעות ומדל[יות]
בבנק ברקליס - דיסקונט בע[״מ]
סניף נתניה

לראשונה בנתניה יוצג אוסף מטבעות ומדליות מזהב וכ[סף] הונפקו ע"י ממשלת ישראל, משך חודש פברואר.

„מטבעות ומדליות ליש[ראל]"

ממשיכה במבצע הרכישה של מטבעות ומדליות מזהב וכ[סף] מאות אספנים ומשקיעים הפיקו רווחים ממבצעי הרכישה הנ[ל] שלנו.

הצטרף גם אתה למעגל האספנים והמשקיעים הגדל מדי [יום] רכוש מטבעות ומדליות ישראליים כתחביב והשקעה בעלת [...] לרווחים גבוהים.

חסוך מאות לירות ורכוש היום ב„מבצע רכישה מיוחד"

„מטבעות ומדליות זהב"

מטבע הרצל	6,700.— ל"י	הצליינים	—.100
מטבע ויצמן	7,800.— ל"י	מצדה	—.100
בנק ישראל רגיל	6,700.— ל"י	ירושלים	—.000
מטבע הנצחון	7,700.— ל"י	רוטשילד	—.000
מטבע ירושלים	4,500.— ל"י	בלפור	—.100
מטבע שלום	3,750.— ל"י	אל על	—.300
סט כ"ה למדינה	6,600.— ל"י	קרן היסוד	—.400
ברמצוה (3)	2,900.— ל"י	תיירות	—.800

הצעה מיוחדת

סט מטבעות בן גוריון מזהב וכסף 3,800 ל"י.

בגלל הכמויות המוגבלות המוצעות למכירה ניתן לרכוש מטב[ע] בלבד לכל דורש לפי השיטה כל הקודם זוכה.

רכישת המטבעות ב: בנק ברקליס דיסקונט בע"[מ]

נתניה, רחוב שמואל הנציב 5

במשך חודש פברואר יהיה הבנק פתוח לקהל כל יום עד שע[ה] [...] בערב (מלבד יום רביעי).

התבורה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	299.7	286.1
ארז	123.1	117.4
איתן	ב"ד 167.97	ב"ד 163.73
נדיב	116.18	113.21

הנאמן: בנק הפועלים

המנהל: פזא קום

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיד	172.39	168.16
גביש	160.93	156.98
בדולח	188.3	183.5
שמיר	144.20	140.80
פזא	241.8	235.5
יגדל	110.8	107.9

הנאמן: בנק לאומי

גם השבוע טבעת יהלומים חינם!

כל הקונה במשך השבוע גם הפריט הקטן ביותר — משתתף בהגרלה השבועית במוצאי שבת

בהגרלה שהתקיימה במוצאי שבת 1.2.75 זכתה הגברת רינה צור (מס' קבלה 3789) בטבעת יהלום נהדרת

מבצעי מוצאי שבת נמשכים

ההגרלה הבאה, שבה תוגרל טבעת יהלום תתקיים במוצאי שבת 8.2.75 בשעה 7 בערב.

הנכם מוזמנים לבקר באולמי התצוגה שלנו ולהנות מהמבחר העצום של יהלומים ותכשיטים

פתוח בכל יום מ־8.30—18.30 ללא הפסקה

המרכז החיפני ליהלומים בע"מ

רחוב צה"ל 10, קרית אליעזר, חיפה, טל. 537285

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

21 הקונצ'רטות לפסנתר של מוצארט
דניאל בארנבוים
מנצח ופסנתרן

בגלל מחלת רעייתו של מר בארנבוים, הצ'לנית ז'אקלין דיפרה

שני הקונצרטים שנקבעו ליום שני 10.2.75, וליום רביעי 12.2.75

נדחים

התאריכים החדשים שנקבעו לקונצרטים הם:

קונצרט מס' 4: יום שלישי, 25.3.75
קונצרט מס' 5: יום חמישי, 27.3.75
קונצרט מס' 6: יום ראשון, 30.3.75
קונצרט מס' 7: מוצאי־שבת, 12.4.75

הכרטיסים הם בעלי־תוקף לתאריכים החדשים.

מלון מלכת שבא - אילת

טל. 059-2111/2/3

4 כוכבים ★★★★

- על שפת ים־סוף
- בריכת שחיה גדולה
- חדר אוכל אקסקלוסיבי — סנק־בר
- מגרשי טניס
- בר — אולם טלויזיה
- שרות מעולה

המוסך המרכזי VOLVO

קרית מטלון, פתח־תקוה, טל. 905455

הודעה ללקוחותינו!

עקב קילקול בקוי הטלפון שלנו. מתבקשים לקוחותינו להתקשר עמנו לפי מספר הטלפון

916911

הנהלת המוסך

האגודה למען החייל בתל־אביב - יפו

בואו לשחק „בינגו"

המשחק החברתי המרתק

במוצאי־שבת 8.2.1975, ב„בית החייל", רחוב ויצמן 60, ת"א, בשעה 8.30 בערב.

כל ההכנסות מדמי ההשתתפות קודש לפעולות למען חיילינו

תודתנו נתונה לה' צבי לסקר ורעייתו על תרומתם.

אולמי עצמאות
בבית ז'בוטינסקי תל־אביב

מופעלים מחדש בבעלות חדשה — ובהנהלה חדשה ואחרי שיפוצים

עורכים חתונות. בר־מצווה. ברית מילה ואירועים שונים

תפריטים מגוונים במחירים נאותים

קבלת הזמנות במשרד האולם בימי א'—ה' בין 9.00 בבוקר עד 1 אחה"צ, ומ־5 אחה"צ עד 9 בערב. בימי ששי, משעה 9.00 בבוקר עד 1 אחרי־הצהריים.

המלך ג'ורג' 38 - טלפון 239020

כפר המכביה

כפר אהרן נתנאל
רמת חן טלפון 749711
רחוב פרץ ברנשטיין

החלה ההרשמה

לליל הסדר המסורתי

בהשתתפות
החזן הידוע פדלברג
מחירים עממיים
הרשמה וכרטיסים במשרד הקבלה
כשר למהדרין

בברכה
ההנהלה

מסור מודעתך באמצעות הטלפון

03 22-11-77

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

ערב היפנוזה

עם המהפנט

אבישלום דרורי

הכל אודות היפנוזה

- הניתן להגמל מעישון?
- הניתן לרזות בעזרת היפנוזה?
- שיפור הזכרון והמחשבה!
- בעיות חוסר אונות וקרירות מינית!
- העלאת נשכחות! חקירות עדים ונאשמים בעזרת היפנוזה!

הערב ילווה בהדגמות והסברים!

ת"א „בית לסין" הערב יום ו' 7.2 ב־9.30

כרטיסים: הדרן, להיטים בקניון הקריה, ת"א, כה, קופה בית לסין, ויצמן 34, 252691. הפקה הוצאת טל. 289835.

בואו ל„רהיטי דואל"

הקדישו מעט מזמנכם ותרכשו את רכישת חייכם

רהיטי איכות מושלמים במחירים נמוכים ביותר

תנו לנו להוכיח לכם שהיום, יותר מתמיד כדאי לרכוש אצלנו

רהיטי סלון וחדרי שינה

מבחר גדול של מערכות סלון בעיצוב וברמה בינלאומית ומבחר חדרי שינה מקסימים, פאר תוצרת אירופה

נצלו תנאי אשראי מדהימים ובלתי מקובלים, במסגרת מבצע מיוחד

עד 15 תשלומים ללא ריבית!!!

„רהיטי דואל" אולם המכירות: ת"א, רח' חובבי ציון 61 (ליד ככר דיזנגוף), טלפון: 28 46 47.

פתוח כל ימות השבוע, בין השעות: 9—13, 16—19.

הפרדה זקוק זהב וכסף

הפרדת כל סוגי שאריות ופסולת המכילות זהב וכסף מתעשיות הכימיה, אלקטרוניקה וצורפים.

קניה והחלפה

יעוץ והדרכה לאסוף ושמירת החומר.

ש. בן־בשט בע"מ

טלפון 34 68 82 - 03

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י, בערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 6 מילים)

דירות למכירה
(סוף מעמוד 42)

וילות ובתים
(סוף מעמוד 42)

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 42)

בשכר חדשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 42)

חדרים מרוהטים
(סוף מעמוד 42)

קנייה דירות
(סוף מעמוד 42)

שידוכים
(סוף מעמוד 44)

בת זוג

בן זוג

הלוואות

2 חדרים
(סוף מעמוד 42)

2½ חדרים
(סוף מעמוד 42)

3 חדרים
(סוף מעמוד 42)

3½ חדרים ויותר
(סוף מעמוד 42)

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 43)

עוזרות ומטפלות

פקידים

גזירה ותפירה

יהלומים

משפרות

זבנים

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 43)

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 41)

אמריקאיות

אאודי נ.ס.או.

אופל

אלפא רומיאו

וולוו

ווקסהול

טריומף

לארק

סוסיתא

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיז'ו

מכירות
(סוף מעמוד 44)

ציטרואן

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים
(סוף מעמוד 41)

מגרשים
(סוף מעמוד 43)

מטבעות ומדליות
(סוף מעמוד 44)

ספרים

טרקטורים
(סוף מעמוד 41)

מקררים
(סוף מעמוד 43)

רהיטים
(סוף מעמוד 44)

תנורי בישול וכיריים
(סוף מעמוד 44)

מערכות קול
(סוף מעמוד 44)

כלי נגינה
(סוף מעמוד 44)

חיות בית
(סוף מעמוד 43)

עסקים
(סוף מעמוד 41)

חנויות
(סוף מעמוד 41)

אולמות
(סוף מעמוד 41)

אבני תצוגה
(סוף מעמוד 41)

משרדים
(סוף מעמוד 41)

ציוד
(סוף מעמוד 43)

צומת ירושלים

דירות למכירה
(סוף מעמוד 46)

חדרים מרוהטים

הצעות עבודה

בניינות למכירה

שדוכים

צומת חיפה

דירות למכירה
(סוף מעמוד 45)

דירות להשכרה

מכוניות למכירה

הצעות עבודה

עסקים

מקררים

רהיטים

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 41, 42, 43, 44, 45, 46

למד מקצוע שעתיד בצידו

עם הכשרה מתאימה תוכל להיות סוכן־ביטוח. מקצוע מכובד, ומעניין שירחיב את אופקיך, ויתן לך את מלוא הסיפוק בעבודה.

בנה את חייך על יסוד איתן — למד את מקצוע הביטוח ותוכל להגשים את מאווייך לרמת־חיים מלבלית גבוהה.

אם אתה צעיר מעל גיל 25, בעל השכלה תיכונית ומעלה והופעה נאה,

בוא אלינו ולמד ביטוח.
אנו רוצים אותך בכל מקום בארץ.

בקרוב ייפתחו קורסים לסוכני ביטוח־חיים של „הסנה", קבוצת הביטוח הגדולה בישראל.

פנה בכתב למחלקת ההדרכה של „הסנה", ת.ד. 805 תל־אביב.

הסנה
החברה הישראלית לביטוח בע"מ

ל„בית־חנה" תל־אביב דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת
ל־4 עד 8 שעות.
טלפון: 223741 — 220531

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
★ ליבורנט מנהל יצוא
★ מסגר סוג מעולה
★ מסגר סוג ג'
★ פקיד להנהלת חשבונות סוג ג', ד'
בהצעות נא לפנות לת.ד. 1833 חיפה

סימון את ויזל
סוכנות לביטוח בע"מ
דחוף
דרוש שליח
עם קטנוע
לעבודה זמנית בין השעות 15.30—6.00
רק מועמדים אחראים עם המלצות יפנו לטלפון 290235 בין השעות 9.00—14.00 לדרורה.

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
מכרז פומבי
לשכירת
חנויות / בתי מלאכה
ב„חוצות היוצר" ירושלים

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ מודיעה בזה, כי היא מוכנה לדון בהצעות לשכירת 7 חנויות / בתי מלאכה ב„חוצות היוצר", ירושלים, כפוף ובהתאם לפרטים על תנאי המכרז שאפשר לקבלם במשרדי החברה, רח' ממילא 18, ירושלים, טל: 224403, 224404, בין השעות 9.00—13.00.
הצעות יש להגיש במפורט בתנאים הנ"ל עד יום 15.2.1975.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
דרושה אחות מוסמכת
עם 3 שנות נסיון מקצועי
אחראית למרפאה מקצועית
איזורית לוד.
עדיפות תינתן לבוגרות קורס הוראה ומינהל בסיעוד או קורס מוכר בבריאות הציבור.
— התנאים בהתאם לכישורים —
לפנות למרכז קופת חולים ת"א רח' ארלוזורוב 101 „מדור הסניפים", עד לתאריך 28.2.75.

עיריית פתח־תקוה
מכרז מס' 12/75
לנקוי וסאטוא רחובות
עיריית פתח־תקוה, מכריזה בזה על קבלת הצעות לנקוי וסאטוא רחובות העיר.
י. פינברג — ראש העיריה

לחב' קבלנית לבנין
באשקלון
דרוש
הנדסאי
או
מכנאי
רצוי עם 3 שנות נסיון
לפנות בכתב
לת.ד. 308 אשקלון

דרושים בחיפה
שרטטים
1) הנדסת מכונות
2) הנדסה אזרחית
למשרד מהנדסים
יועצים
טל. 04-241824

חיסול בחיפה
במחסן המכירות עודפי ייצוא, רמת־שאול
אופנה לצעירים וצעירות
הכל בחצי חינם
הרבה פחות ממחירי סוף העונה
רמת שאול, רח' דורס 6, קומת קרקע, חיפה, בשעות 8.00—1.00, 4.00—7.00

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מפעל בטחוני בחיפה

אנו נכשירך לעבודה בשכר מלא

צעיר חסר מקצוע!

רצונך ללמוד מקצוע?
רצונך להשתלב במפעל רכב?
בוא לשיחה עם נציגנו

בחיפה: במשרד קצין העיר, רח' י.ל. פרץ 10, בימים: שני—רביעי, בין השעות 4—6.30 אחה"צ. נא להביא לראיון: ת. זהות, ת. עולה ופנקס מלואים.

אנו מסיעים את עובדינו באוטובוסים עד: נצרת, עפולה, חדרה, כרמיאל, עכו, נהריה.

למוסד צבורי בתל־אביב
דרושים:

מהנדס בנין

הכשורים הנדרשים:
* נסיון בעבודות בנין של לפחות 5 שנים.
* ידע בחשוב כמויות, בניתוחי מחירים ובהכנת מיפרטים לעבודות בנין.
* ידע בתחשיבי עלות.

הנדסאי בנין

הכשורים הנדרשים:
* נסיון בעבודות בנין של לפחות 5 שנים.
* ידע בחישוב כמויות ובבקורת חשבונות לעבודות בנין.

נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 ת"א, מספר 10, מיקוד 61070 (ולציין תאריך המודעה).

אוניברסיטת חיפה
בית־הספר הנסיוני
דרוש

מורה למוסיקה

לכתות גן חובה עד כתה ט'
ל־10 שעות הוראה שבועיות

נא לפנות לבית־הספר הנסיוני, רחוב שמריהו לוין 30, חיפה, טל. 663591.

דרוש

מהנדס פקוח

על אתרי בניה בגליל ובגולן
3 שנות נסיון בארץ
ובעל רכב
טלפון: 03-265317/8

דרושים

שרטט(ת) וטכנאי(ת)

עם נסיון במיזוג אויר
למשרד מהנדסים יועצים
טלפון 450253. בערב 410063 תל־אביב

ציתור תעשיות בעמ

לציתור תעשיות בע"מ
דרושים
לרגל הרחבת הפעילות של המפעל

1. חשמלאים

מעולים, בעלי נסיון בהרכבה ובחיווט, לעבודה במח' לוחות חשמל.

2. מבלטן עוזר

לעבודת מיית ותיקון מבלטים במחלקת כלים

למועמדים המתאימים ינתנו תנאי עבודה טובים. המעוניינים יפנו בכתב למחלקת כוח אדם „ציתור" רח' המרכבה 29 חולון או טלפונית למס' 849141.

תעשיות רוגוזין בישראל בע"מ
מחפשים

מכשירן־ אלקטרונאי

הנתונים הדרושים: בוגר בית ספר מקצועי או קורס מקצועי ברמה מקבילה.

תנאים טובים למועמד המתאים.

על המעוניינים לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 8 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

תבור אלקטרוניקס בע"מ
רח' המלאכה, אזור התעשיה שמן, חיפה.
דרושים בדחיפות
עקב קבלת הזמנות יצוא גדולות

הנדסאים/ טכנאי אלקטרוניקה

בעלי נסיון, תכנון, פיתוח וייצור של מיכשור אלקטרוני ספרתי.

תנאי שכר טובים, הטבות ומסלול התקדמות מהיר מובטחים למתאימים

נא לפנות בכתב לת.ד. 901 חיפה, או טלפון 644289 חיפה.

אשטרום חברה להנדסה בע"מ
סניף ירושלים
דרוש

מהנדס בנין

עם נסיון של 3 שנים בעבודות ביצוע

להתקשר לטלפון 02-226787

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש

חשמלאי אחזקה

בעל ידע בלוחות פקוד ובקרה

לפנות טלפון 04-720126 לדודו

ל-סלע
חברה לבטוח בע"מ
דרוש/ה

בוגר/ת
בית ספר להנדסאות

במגמה טכנית
עבור מחלקת ההנדסה שלה.
לאחר שרות צבאי.

ידיעת שפות עברית, אנגלית, משרה מענינת ומגוונת, תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה.

פניות בציון קורות חיים לת.ד. 2966, תל־אביב, כח אדם.

סודיות מובטחת.

מידאר אוטומציה ובקרה בע"מ
רחוב המלאכה 3, חיפה, טל: 666387
עם הרחבת פעילותנו — דרושים לנו

1. מהנדסי אלקטרוניקה־ מתחילים
2. הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
3. מרכיבות/מחווטות לציוד אלקטרוני

העבודה הינה בתחום של פיתוח מערכות בקרה הכוללות מיני־מחשבים ומקרו־מחשבים.

תנאים טובים למתקבלים

דרוש פסיכולוג

לעבודה בצה"ל בשרות קבע

הכישורים הדרושים:
* בעל תואר M.A. (במגמה הקלינית או החברתית).
* לאחר שירות בטחוני.
* רצוי בעל דרגת קצונה.

• המעונינים יפנו לדואר צבאי 1074/5 צה"ל.

לחברה קבלנית
דרושה

פקידה
להנהלת־חשבונות

לפני שירות צבאי

•

לפנות בטלפונים 613902, 623784

לבלל [ישראל] בע"מ
דרוש

מנהל חשבונות

סוג ד' עם נסיון

בדבר קביעת ראיון נא לפנות לגב' כרמלה טל. 03-622571.

— סודיות מובטחת —

„שקמונה"
חברה ממשלתית—עירונית
לשיקום הדיור בחיפה, בע"מ
דרוש

מנהל מדור איכלוס

הכישורים: בוגר אוניברסיטה בסוציולוגיה עם נסיון בעבודה סוציאלית, כושר בניהול צוות עובדים ומגע עם קהל.
דירוג: 4—6 מדעי החברה והרוח.

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לחב' שקמונה — רחוב הנמל 48, חיפה.

לחברת זנים-סינגר
דרוש

מחסנאי למחלקת שרות

הכישורים הדרושים:
* מקשר ובעל מרץ
* נסיון של 3 שנים לפחות בניהול מחסן עם פריטי אלקטרוניקה.
* ידיעת אנגלית יתרון.

•

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית למס' 266291 תל־אביב.

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש

רואה חשבון
לתפקיד ניהול בכיר

רצוי נסיון קודם בתעשיה ועבודה עם מחשב.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון מקצועי והשכלה לת.ד. 199 חולון. סודיות מובטחת.

עירית באר־שבע
מכרז מס' 05/29/75
דרוש

מדריך לצילום

לבית־ספר על־יסודי מקיף —
לשנת הלימודים הנוכחית

הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס על־תיכוני במגמת: צילום, נסיון בעבודה ו/או בהדרכה של 3 שנים.

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון יגישו מועמדותם בכתב אל מחלקת המנגנון, עד יום ששי, ג' אדר תשל"ה, 20.2.1975.

א. נאוי — ראש העיריה

לחברת אשטרום בע"מ
דרוש

קבלן שלד

עם ציוד וחומר

לעבודה בשארם

לפנות טל' 03-443181 למיוחס ביום ב' 10.2, 19.00 עד 16.00.

המשך „דרושים" בעמודים: 48, 49, 50, 51, 52

לשכת עורכי הדין בישר

ועדת הבחירות
לועידה הארצית השש

מובא בזה לידיעת צבור עורכי־הדין, כי המועמדים לראשות לשכת עוה"ד, יו"ר מחוזיים, וכן רשימות המועמדים לע לועידה הארצית הששית ולועדים המ של לשכת עוה"ד — מוצגות החל יום ששי 7.2.75 במקומות דלהלן:

א. לשכת עוה"ד ת"א—יפו
בית הפרקליט, רחוב דניאל פריש 10, ת"א
ב. לשכת עוה"ד בירושלים
רחוב הסורג 2, ירושלים.
ג. לשכת עוה"ד ועד מחוז חיפה,
רחוב הרצל 21, חיפה.
ד. לשכת עוה"ד ועד מחוז באר־שבע והדרום
בנין רסקו, באר־שבע.
ה. בבתי המשפט המחוזיים בירושלים, תל־אב
חיפה, באר־שבע ונצרת.

לידיעת צבור עורכי־הדין
מספר הצירים העומדים לבחיר
לועידה הוא 290.

ברוך גרוס, ע
יו"ר ועדת הבחי

לידיעת הרופאים וה

הנהלת בית־החולים „אסותא" ת
מודיעה

מכון לטיפול נפ
לחולי־לב

יפתח לחולים בשבוע הבא

המכון לאודיומטריה לט
בקשי־דיבור יפתח ב־75.

חדש בארץ

לה סיגאלה * ה

האורז הספרדי המ
טעים מאוד * מעורר תיאבון * ל
נמכר באריזה נאה (1 ק"ג) ולפי

יבואנים ומפיצים:

בני ג'ורג' שוו

חיפה טלפון 667951 — 1772
נצרת טלפון 54658 — 56035

דרושים מפיצים בכל אזורי

חיים שמי השקעות

קבלן ב
מציע דירות

במקום היפה ביותר

בפתח־תקוה

ברחוב ארלוזורוב 29 פתח
ע"י כרי דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3—3½—4 ח
כוללים: מעלית * מים חמים
3 כווני אויר, כניסה מ
פרטים במשרד: רחוב הגנה 15
בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 5

הזדמנות

מכונית מנוף - מק

אורך מנוף מקסימלי — 21 מטר
כושר הרמה — 6 טון/מטר
מצב חדש — (מעולה חדש)
טלפון בערב 03-849894

הזדמנות
יוצאת מן הכלל

חולצות נשים וילדות
ובדים אופנתיים

במבחר עצום

במחירים ללא תקדים
חולצות בהנחה
של 33%

בד לשמלה מ־12 ל"י
שאריות מ־9 ל"י

הרצליה — רחוב בן־גוריון 22
פתח־תקוה — רחוב שטמפפר 30
רמת־גן — רחוב סוקולוב 10

דרושים לבנין
לוחות דיקט,
רגליים וציוד כולל
דחוף
„אורנית" 955219

בחיפה

מעבדה רפואית

למסירה או שותפות
בלי השקעה
טל. 04-222616 אחה"צ

למכירה
כלב פודל

לבן, מיני, עם תעודות
בן 6 חודשים
טלפון 869616

רמקולים
בכל הגדלים
אצל פוטו סטריאו ספטורט
רח' בן־יהודה 8 ת"א
יותר זול

משרד מבוסס
של רואי חשבון

מחפש שותף

המוכן להשקיע במשרד
לפנות ת.ד. 16540 עבור מספר 12
תל־אביב.

רהוט מודלרי מקל־קר

יחידות מודלריות מקל־קר לריהוט בעיצוב מקורי, אפשרויות צפוי מגוונות ומחירים נמוכים ביותר.

לדוגמה מספר אפשרויות:

ספריה	100X60X15 ס"מ	36 ל"י
בר־פתות (מצופה)	60X50X30 ס"מ	150 ל"י
ארון לתינוק	60X100X25 ס"מ	66 ל"י
ארון כל־בו	60X50X40 ס"מ	42 ל"י
פינת־ישיבה (מצופה)	4 מושבים + שולחן קפה	785 ל"י

„מודלר" תל־אביב: רח' יורדי הסירה 3 (סוף רח' הירקון) טל. 456852.
חיפה: דרך הים 27 (הכרמל) טל: 81314.

מעונינים לקנות

1. **מיכל מצופה גומי**
בנפח של עד 6 קוב.

2. **מדחס אויר** (קומפרסור)
בלחץ של עד 8 אטמוספרות.

לפנות למעבדות שבת, תל־מונד טל. 052-97566, או בשעות הערב למר גשורי טל. 063-22405.

למושב במרכז הארץ
דרושים

זוגות צעירים דתיים

תנתן עזרה ממשלתית
לדיור ולהקמת משק

בדבר פרטים: נא לפנות למזכירות מושב בני ראם דאר נע אבטח טלפון 055—91054.

ם ג' 7.2.75 — כ"ז בשבט תשל"ה

לשכת עורכי הדין בישראל
ועדת הבחירות
לועידה הארצית הששית

לידיעת הרופאים והקהל
מכון לטיפול נמרץ
בילינסון
יפתח להולים בשבוע הבא 13.2.75
16.2.75

חדש בארץ!!!

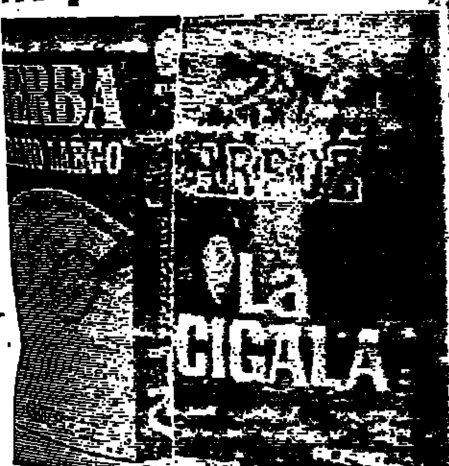

לה סיגאלה * הרבא
האורז הספרדי המשובח
נמכר באריזה נאה (1 ק"ג) ולפי משקל
יבואנים ומפיצים:
בני ג'ורג' שוקחה
חיפה טלפון 667951 — 643772
נצרת טלפון 54658 — 065-56035
דרושים מפיצים בכל אזורי הארץ

חיים שמי השקעות בע"מ
קבלן בני
מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פתח־תקוה
ע"י כר' דשא מרהיבי עין
הדירות בנות: 3 — 3½ — 4 חדרים
כוללים: מעלית * מים חמים מרכזי
3 כווני אויר, כניסה מפוארת
פרטים במשרד: רחוב הגנה 15, פ"ת
בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015

הזדמנות
מכונית מנוף - מק דייב
אורך מנוף מקסימלי — 21 מטר
כושר הרמה — 6 טון/מטר
מצב חדש — (מעולה חדש)
טלפון בערב 03-849894

למכירה נכס יקר־מציאות
וילה מהודרת
בצפון תל־אביב
* קומת קרקע + 2 קומות על עמודים.
* כל קומה — דירה נפרדת
* חניה פרטית
* מתאים במיוחד לשגרירות, קליניקה וכו'
* הנכס למכירה רק בשלמותו
* ללא מתווכים
* טלפון 03-241789 בשעות 8—9 בבקר, בימים א'—ו'.

דרושה
משפחה בירושלים
שתקלוט נערות במצוקה
המתחלפות ולתקופות קצרות
המשפחה המעוניינת תפנה לרח' העמק 18, "היתי" לנערה במצוקה, טלפונית 02-223196/7 או 02-234481.

מכרז: מכירת מכוניות
מס' 1045/75
חברת נתיבי נפט בע"מ, מציעה בזה למכירה את המכוניות הבאות:

מס' סדורי	מס' רשוי	סוג	תוצרת, דגם	שנת ייצור
1	137-493	טנדר	D - 100	1972
2	138-301	טנדר	D - 100	1972
3	139-288	טנדר	D - 100	1973
*4	141-886	טנדר	D - 100	1973
*5	154-802	טנדר	פיאט 238	1973
6	330-152	ג'יפ	G. E. G.	1973
7	330-199	ג'יפ	G. E. G.	1973

את המכוניות הנ"ל אפשר לראות החל מיום א' 9.2.75 ועד יום ג' 11.2.75, בין השעות: 10.00—12.00, במגרש קבוצת מכוניות גרה, דרך פתח־תקוה 37, תל־אביב.
טופסי הצעות למכרז, אפשר לקבל במשרדי החברה ברח' הארבעה 18, תל־אביב, החל מיום א' 9.2.75 ועד יום ד' 12.2.75 בשעות העבודה.
על המציעים לציין בהצעתם את המחיר המוצע על־ידם לגבי כל מכונית ומכונית.
* על המכוניות שבמס' סדורי 4 ו־5 לא שולמו מיסים והתשלום יחול על הזוכה במכרז. המכוניות המסורות בפועל לזוכה במכרז, רק לאחר קבלת אישור מהמכס על תשלום המיסים בנוגע.
הצעות יש להכניס לתיבת המכרזים של החברה במשרדיה לפי הכתובת המצויינת לעיל, עד יום ה' 13.2.75, שעה 12.00.
אל ההצעות יש לצרף המחאה בנקאית לפקודת החברה בגובה 10% מערך ההצעה.
החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

DIRON • DIROT
בכפר־סבא וברעננה !!!
דירות 4 חדרים
3 כיווני אויר, שרותים כפולים, מעלית, ארונות פורמיקה
בהרשמה: 10.000
בחוזה: 70.000
בתשלומים עד הכניסה: 80.000
משכנתא לא צמודה: 40.000
כפר־סבא, רח' ויצמן 66, טל. 052-27541
רעננה, רח' אחוזה 100, טל' 052-91963
נתניה, רח' הרצל 30, טל. 053-25195
דירון•דירות

חברה ישראלית־איטלקית לבנין בע"מ
ITALO-ISRAEL BUILDING CO LTD.
ההשקעה הטובה ביותר בחייך!
הזדמנות!
חנות 26 ממ"ר במרכז רמת־השרון
ב־104,000 ל"י בלבד
* כל התשלומים מובטחים * בתשלומים נוחים
"שבח" - סוקולוב 71, רמת־השרון, טל. 470529

מבקר המדינה
המנהלת הכללית וחבר העובדים
של משרד מבקר המדינה
מביעים צערם על פטירתו של
יעקב פנט ז"ל
עובד ותיק של המשרד

הננו משתתפים באבלו הכבד של
ברוך המבורג
על פטירת אביו
יוסף ז"ל
אפיפית נצרת עילית

מחפשים
סוכנות מבוססת
רצוי לדברי יצוא ויבוא
*
לפנות טל. 732366
459095

סאאב 96
שנת ייצור 1975
2600 ק"מ
למכירה
בהזדמנות נדירה
טלפונים:
264762, 256714

למכירה
פח מגולוון
1220X2440
עובי 0.65—0.70
במחיר 2400 ל"י לטון
לפנות ת.ד. 220 עפולה
או טל. 053-23213

מעונין לקנות
סופרמרקט
(לא מיני מרקט)
באזור תל־אביב והסביבה
בהצעות רציניות לפנות ת.ד. 550
נוף ים, הרצליה.

דרוש צריף
או מבנה טרומי
כולל שרותים
מ־40 עד 60 ממ"ר
מוכן להעברה לאופירה
(שארם א־שייח)
לפנות בן־יהודה 176
תל־אביב טל. 242877

נגדע הנזע בטרם עת
6 שנים מלאו כעת
מימון יהודה
ז"ל

יקירנו יהודה
הלכת מאיתנו לבלי שוב
וכבר שש שנים בלעדיך
דמותך טרם נשכחה מלבנו
המשפחה תזיל דמעות
מאז שש שנים ועוד
יקירינו שואבים תקוה
מהמנוחה בעולם הבא
לעולם גם לא נשכח
נתן האל — לא רק לקח.

האזכרה תתקיים ביום ראשון, כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה 17.00, בבית הוריו ברח' ירמיהו 7, קרית־אונו.

מתייחדים עם זכרך
הוריך, אחיך ואחיותיך

מלאו חמש שנים
לנפילת בננו היקר
שלמה שי
ז"ל

ידידיו ומכריו יתייחדו עם זכרו ביום ראשון, כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.1975), בשעה 15.00 בבית העלמין הצבאי בכפר ורבורג.
אוטובוס יצא ממרכז מושב ערוגות בשעה 14.30 אחרי הצהרים.
ההורים

במלאת שלוש שנים
לנפילת
יקירנו הבלתי נשכח

יעקב יהודה
ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום שני, כ"ט ב־שבט תשל"ה, 10.2.75 בשעה 1.00 בצהרים, בבית הקברות הצבאי הר הרצל ירושלים.
בערב תתקיים תפילה בבית הוריו.
הוריו, אחיו, אחותו ויקיריו

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות הלילה (מ־18—24) לכל העתונים
טלפון 716018.

לפרופ' יקיר אהרונוב
ובני משפחתו
אתכם באבלכם הכבד על מות
האב ז"ל
אוניברסיטת בן גוריון בנגב
ההנהלה והעובדים
המחלקה לפיזיקה
סגל המורים והתלמידים

לכרמלה שוורץ ובני ביתה
אתכם באבלכם על מות
האם ז"ל
דיירי בית מס. 44
קרית קריניצי, רמת־גן

לפרופ' דב אהרונוב וב"ב
השתתפותנו הכנה באבלכם
במות עליכם
הלל אהרונוב ז"ל
חבריכם
בפקולטה למתמטיקה בטכניון

אבלים על מות סוכננו לשעבר
מר אלכסנדר קנטרובסקי ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה
פוגז חברה לשווק בע"מ
ההנהלה והעובדים

למר זאב אלנבוגן
אתך באבלך הכבד
במות עליך
אביך ז"ל
שרותי נפט וקו מוצרי דלק בע"מ

להכרו בעבודה ישראל מלוביצקי
השתתפותנו הכנה באבלך על מות
אביך ז"ל
המכון למחקר ביאולוגי בישראל
נס־ציונה
ההנהלה וועד העובדים

למאיר בוינה ומשפחתו
משתתפים בצערכם
במות
האם ז"ל
דיירי הבית
רח' גורדון 14 אשדוד

בתי זקוק לנפט בע"מ
בית הזקוק אשדוד
משתתפים בצערו של עובדנו
בוינה אברהם
במות
אמו ז"ל
ומביעים תנחומינו למשפחה
ההנהלה הציבור העובדים

כפר הנוער בן שמן
משתתף בצערו של
אליעזר תיננביץ
במות עליו
אחיו ז"ל

הועד המרכזי והמועצה המדעית של
ההסתדרות הרפואית בישראל
משתתפים באבלו הכבד של
מזכיר המועצה המדעית
מר משה שפרן
במות רעיתו
אלקה ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחה

במלאת שלושים למותה של
גב' פרידה שרר ז"ל
נעלה לקברה לגילוי מצבה ביום שני, כ"ט שבט תשל"ה (10.2.75) בשעה 3.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.
המשפחה

למשפחת חנן
אתכם באבלכם הכבד
על מות
אלחנן ז"ל
סהר, חברה לביטוח בע"מ

למר חיים קפון
השתתפותנו הכנה ותנחומינו מקרב לב
במות עליך
אמך ז"ל
סלע חברה לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

מינהל המחקר החקלאי
מרכז וולקני — בית־דגן
משתתף באבלו של
אברהם שלום
על פטירת
אחיו
ההנהלה ועובדי המכון
לקרקע ומים

אורט ישראל
הועד הארצי של עובדי המינהלה
ועד עובדי בית־הספר יד־סינגאלובסקי
מתאבלים על פטירתו של
שלום רובין ז"ל
עובד בית־הספר יד־סינגאלובסקי
ומשתתפים בצער המשפחה

לנתן מוסס ומשפחתו
משתתפים באבלכם במות
האב ז"ל
תרושת מוצרי מיזוג אויר בע"מ
חולון

לנתן מוסס
משתתפים באבלך במות אביך
אליהו מוסט ז"ל
אולצ'יק מיכאל והעובדים

במלאת שנה לנפילת בננו

משה שליט ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום שני כ"ט בשבט תשל"ה (10.2.75), בשעה 3.00 אחה"צ בחלקה הצבאית בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יצא מבית ההורים, הקישון 80, תל־אביב, בשעה 2.00.

הוריו: אסתר ויצחק שליט
אחיו: אליעזר ואריה
והמשפחה

אזכרה וגילוי מצבה

ביום ראשון, כ"ח שבט תשל"ה, 9.2.75 תתקיים אזכרה וגילוי מצבה של אבינו וסבנו היקר והבלתי נשכח

אברהם טייכמן ז"ל

מלנוביץ — בואנוס־איירס

בבית העלמין ראשון־לציון בשעה 16.00
נפגשים ליד בית בנו, ז'בוטינסקי 52/16 ראשון־לציון
או ע"י השער הראשי של בית העלמין

המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאת שלושים למותו הטראגי של בננו

עמוס אהרונוב ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין הישן בחדרה, (החלקה הצבאית), ביום ראשון, כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה 4 אחה"צ.

המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירתה של רעייתי, אמנו וסבתנו היקרה

סוניה שרון ז"ל

בת רחל ומשה פינקלשטיין ז"ל מרובנו, ואהליך

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, כ"ט בשבט תשל"ה (10.2.75), בשעה 16.00, בבית העלמין על יד כפר סמיר. נפגשים ליד השער העליון.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 15.30 מרחוב עמל 32, קרית אליעזר.

תודתנו נתונה בזה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

בעלה: שרון יוסף
בנה: שרון יצחק ומשפחתו

אנו מבכים מרה את מותו של בעלי, אבינו וסבנו האהוב

רפאל אברמזון ז"ל

הלויה תצא היום, יום ששי, 7.2.75, בשעה 11.00, מבית משפחת אברמזון, רח' הרב קוק 107, ק. מוצקין

המתאבלים:
אשתו: פסיה אברמזון
בתו: נחמה ואלברט קריד
בתו: מלכה וזאב איל
בנו: מוליק ודליה אברמזון
בנו: איתמר ורחל אברמזון
בתו: אילה ואברהם כהן
בנו: עופר ושוש אבירם
הנכדים והנינים

במלאת חמש שנים לנפילת בננו — אחינו

סמל ראשון

יששכר (סנדו) וולט ז"ל

והוא בן 23 בלבד

תתקיים אזכרה ועליה לקברו ביום ראשון כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה 3.00 בקרית שאול.
אוטובוס יצא מביתנו ברח' ירושלים 14, בת־ים, בשעה 2.30 אחה"צ.

אבא אברהם וולט
אמא בלומה וולט
אחיו מנשה וראובן וולט

במלאת שנה לפטירת יקירנו

זרוג ציון ז"ל

שנפטר בעת מלוי תפקידו

תתקיים אזכרה ביום שני כ"ט שבט תשל"ה 10.2.75 בשעה 5.00 — אחר הצהרים בביתנו ברחוב ששת הימים מס' 35 גיל עמל, מגדיאל.

המשפחה

אוטו למגדיאל ממרכז רמתיים התחנה לפני הסוף.

במלאת שש שנים לנפילתו של בננו, אחינו ונכדנו היקר והבלתי נשכח

סגן

יעקב פרונרסון ז"ל

תתקיים אזכרה על קברו בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום שני, כ"ט בשבט תשל"ה (10.2.75), בשעה 3.30 אחר־הצהרים.

ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית הקברות הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

גילוי המצבה
לזכרו של

סרן ערן כהן ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים
ייערך ביום שני, כ"ט בשבט תשל"ה (10.2.75), בשעה 4 אחה"צ, בבית הקברות בדגניה א'.
בני המשפחות כהן—פרנקו ומוקירי זכרו ייפגשו משעה 3.00 אחה"צ, בחדר האוכל.
אוטובוס מיוחד יצא מת"א מרחבת „היכל התרבות" בשעה 12.00. מחדרה ליד צומת המשטרה ב־12.45.
למפקדי היחידות — נא לשחרר את בנינו

המשפחה
ובית דגניה א'

יום השנה הראשון לפטירתו של
ראש משפחתנו

ד"ר זאב פון ריזל ז"ל

יחול ביום חמישי, ב' באדר תשל"ה (13.2.75)
ביום זה נקיים אזכרה וגילוי מצבה.
מוקירי זכרו יתאספו בכניסה לבית העלמין בגדרה.

באותו יום (13.2.75) בשעה 3.15 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמי וסבתנו היקרה

אהובה בת בשם פריימן ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שלישי ל' בשבט תשל"ה (11.2.75) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

עליזה פישל ז"ל

(רעית ד"ר מ. פישל ז"ל)

נקיים אזכרה וטכס גלוי מצבה בבית העלמין נחלת־יצחק, ביום ראשון, כ"ח בשבט (9.2.75), בשעה 3.30 אחה"צ.
הסעה לרשות המשתתפים מרחוב לסל 8, תל־אביב, בשעה 3.00 אחה"צ.

לילית פישל—דפנה ומשפחתה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של יקירנו

יעקב דיצני ז"ל

תתקיים אזכרה על קברו בבית העלמין בחולון ביום ראשון, כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה 3.00 אחה"צ. נפגשים ע"י השער הישן.

המשפחה

ביום השנה הראשון למות

מלכה ספיר ז"ל

נעלה לקברה ביום ראשון, כ"ח בשבט, 9.2.75 בשעה 3 אחה"צ. נפגשים ליד הכניסה לבית הקברות בגבעת שאול, ירושלים.

המשפחה

במלאת 18 שנה לפטירת אבינו, סבנו ודודנו היקר באדם העתונאי

ארנסט צבי לסלו ע"ה

תתקיים עליה לקברו בהר המנוחות בירושלים, ביום חמישי, ב' באדר תשל"ה (13.2.75).
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 3.30 אחה"צ, מרחוב נרקיס.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

משה כץ ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון כ"ח בשבט תשל"ה 9.2.75 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

צר לנו מאד על בן־דודנו היקר

משה בש נ"ע

כי איננו

ואנו אתכם
שושנה, יצחק ושרה'לה
באבלכם הכבד

בנימין, אסתר ושרה רדזינסקי
משה ואסתר רדזינסקי
ד"ר מרדכי וד"ר רומה רביד

בצער אנו מודיעים שאמנו, חמותנו, סבתנו, דודתנו וגיסתנו היקרה

יבי פורמברג ז"ל

לבית פרלשטין

נפטרה אחרי מחלה ממושכת בגיל 80 לחייה ביום כ"ה בשבט תשל"ה (6.2.75).

הלוויה התקיימה.

כהאבלות המשפחות: מאיר פורמברג
אליעזר פורמברג
שלמה פורמברג
ומשפחות פרלשטין

השבעה ברחוב אשל 8, רמת־גן.

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

יחזקאל שידלובסקי ז"ל

נערוך אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון, כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה 2.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
מוקירי זכרו מתאספים ע"י השער הישן.
אוטובוס יצא בשעה 1.45 מבית המנות, סוקולוב 22, תל־אביב.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

צבי ויז'ביצר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, כ"ט בשבט תשל"ה (10.2.75), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין סגולה שבפתח־תקוה.

אוטובוס יצא ממושב נוה ירק בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה ללא עת של יקירתנו

דליה עשת ז"ל

תערך אזכרה בקיבוץ גל־עד, ביום שני, 10.2.75, בשעה 15.30.

דוד עשת
והילדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו
נתייחד עם זכרו

עמנואל שפי ז"ל

האזכרה וגילוי המצבה ביום ראשון, כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה 15.30 בבית העלמין בקרית שאול. נפגשים בכניסה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבינו, סבנו ...

ד' אליעזר ב"ר אברהם ... שרר ז"ל

ממייסדי כפר הסידים

... חד עם זכרו על קברו בבית העלמין בכפר ... מחרתיים, יום א', כ"ח בשבט תשל"ה (...2.75)
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בעל־פה ובכת...

המש...

הננו מודיעים בצער רב על פטירת
אבינו וסבנו היקר

משה טויסט

ב"ר אברהם אהרן ז"ל
יליד צפת

ההלויה תצא היום, יום ששי כ"ז בשבט 7.2.75 בשעה 12.30 מבית החולים רוטשי... לבית העלמין הישן בחוף הכרמל.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנ...

אריה ליטב... ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ח ... תשל"ה (9.2.75) בשעה 15.30
מתאספים ליד שער הכניסה לבית ה... בחולון.

המ...
ובית...

במלאת שנה לפטירתו של

ר' אברהם חיים מיכאלים ז"ל

תערך עצרת יום זכרו...
ביום ה', ב' אדר תשל"ה (13.2.75)

התכנית:
14.15 שיח חברים
16.00 עליה לקברו
16.45 התכנסות בבית הכנסת ... הפנים ד"ר יוסף בורג.
תלמידיו ומוקירי זכרו מוזמנים
בית כפר הנ...

האזכרה במלאת עשר שנים לפט...
אמנו וסבתנו היקרה

שרה רוגלסקי

וטקס גילוי המצבה על קב...
של אבינו וסבנו היקר

חיים שלום רוגלס...

יערכו ביום שני, כ"ט בשבט תשל"ה בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין ב... בני־ברק.

במלאת ארבע שנים לפטירתו של ...

משה רוזנוסר

תערך אזכרה ליד קברו בבית הקב... בכפר סבא ביום שני כ"ט בשבט תשל"... בשעה 4.00 אחה"צ.

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי...

טומי וינד...

תערך אזכרה וגילוי מצבה בי... כ"ח בשבט תשל"ה (9.2.75), בשעה ...30 בבית העלמין החדש בכפר סמי...
אוטובוס יעמוד לרשות המלוים בשעה ...0 ליד בית המנות, בדרך ברל 49 ...
אשתו...
בנו...

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר
מרדכי (ישעיהו) גולדהרש ז״ל
(מפיוטרקוב טריב.)
הלוויה תצא היום, יום ששי, כ״ז בשבט תשל״ה בשעה 12.30 בצהריים מביתו, רח׳ שלי הגרדום בראשון־לציון.
המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
ד״ר צבי אריה שטונציגר
(אוזביצה)
על מועד הלוויה נא להתקשר לטלפון: 03-949065.
המשפחה המתאבלת

הננו מודיעים בצער רב על פטירת יקירנו
נחום פצ׳ביק
הלוויה תצא היום, יום שישי, כ״ז בשבט תשל״ה (7.2.75), בשעה 11.00 לפנה״צ, מבית המנוחה, שד׳ מוצקין 19, תל־אביב, לבית העלמין בחולון.
המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו
פנחס יוסף מוזל
ז״ל
הלוויה התקיימה אתמול, יום חמישי, כ״ה בשבט תשל״ה (6.2.75), בבית העלמין סנהדריה, ירושלים.
אשתו
והמשפחה המתאבלת
השבעה ברחוב מולכו 7, רחביה.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו הפתאומית של בעלי, אבינו ודודנו היקר
ר׳ ישעיה יהודה מפלי
ב״ר נפתלי ז״ל
הלוויה תצא היום, יום ששי, כ״ז בשבט תשל״ה (7.2.75), בשעה 12.00, מבית תהלים „זיו״, רחוב הנביאים ירושלים, להר המנוחות.
המשפחה המתאבלת
השבעה ברח׳ בצלאל 15, ירושלים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
חיה גורדון
הלוויה תתקיים היום, יום שישי, כ״ז בשבט תשל״ה (7.2.75), בשעה 12.00 בצהריים, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין.
המתאבלים: בנותיה: רחל גורדון ומשפ׳
רות יוסקי ומשפ׳
וכל בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
ברוך גז׳יבץ׳ ז״ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה
על קברו בבית העלמין בקרית־שאול, ביום ראשון, כ״ח בשבט תשל״ה (9.2.1975), בשעה 3.00 אחרי הצהריים. נפגשים ליד שער בית העלמין.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו
המשפחה

ביום השנה לפטירת אמנו וסבתנו היקרה
חסיה פרסיקו ז״ל
נעלה לקברה לאזכרה ביום ראשון כ״ח שבט תשל״ה 9.2.75
בשעה 4.00 אחה״צ.
נפגשים בבית העלמין בחולון ליד השער החדש.
המשפחה

מודעות אבל גם בעמוד 9

זעם על התנגדות ראש־פינה לאיזור תעשייה במחניים

מאת מאיר הראובני

„לא נסכים שיקומו אנשים מראש פינה ימנעו הקמת מפעלים, שנועדו להרום לפיתוחו ואיכלוסו הנרחב של הגליל העליון, מיבצע שהיה אמור להתחיל בימים הקרובים", כך הגיבה אישיות ממשלתית בכירה, העוסקת באישור הקמתו של איזור התעשייה בין העיירה חצור הגלילית למחניים, בהשקעה ראשונית של יותר מ־60 מיליון ל״י.

הזוכר הגיב בכך על התנגדות המועצה המקומית בראש פינה להקמת איזור התעשיה בשטח המועצה. טענת מועצת ראש־פינה היא, שאדמה זו היא בעלת ערך חקלאי ואיזור תעשיה שם עלול לפגוע באופיה הכפרי של המושבה ובתוכניתה לפתח ענף נופש ותיירות.

ברוח דומה הגיב השבוע ראש המועצה המקומית בעירה חצור, מר יצחק נריקר, במכתב דחוף לשר המסחר והתעשייה, מר חיים בר־לב. „היתכן, שיישוב, המונה 500 נפש בלבד, המבוססות כלכלית (הכוונה לראש פינה) יחרוץ גורל אוכלוסייה של 6000 תושבים, הנאבקים להמשך קיומם הכלכלי? חצור לא תעבור לסדר־היום על מגמות אלה של ראש־פינה לבלום את התפתחותה".

ראש מועצת חצור מאיים במכתבו בפנייה לבג״ץ נגד ההחלטה הממשלתית לשימור קרקע חקלאית, אם זו תנקוט צעדים, שישהו את ביצוע התוכנית להקים איזור תעשייה במחניים.

בשלב ראשון הכוונה היא להכשיר כ־900 דונאמים בין גמל התעופה במחניים לכפר טובה. חברת „כללי" עמדה להקים שם מפעל מתכת, שנועד להעסיק מאות פועלים מחצור והסביבה.

ההחלטה לזרז את הקמת איזור התעשייה במחניים נתקבלה בדרג הממשלתי הגבוה ביותר, קיבלה דחיפות גבוהה ואושרה בישיבת הממשלה.

ראש מועצת ראש־פינה, יורם מאירי, אמר ל„מעריב" כי המועצה אינה מתנגדת להקמת איזור תעשייה בגליל, אלא למיקומו בלבד. האדמה שעליה נועד לקום המפעל המתוכנן, ראויה לעיבוד חקלאי. לדעתו, אושרה התוכנית בתנופה וללא בדיקה מספקת.

„אגד" נושא ונותן על מכירה של 36 אוטובוסים למדינה אפריקנית

מאת אלכס דורון

„אגד" נושא ונותן עם מדינה אפריקנית, על מכירת 36 אוטובוסים „מרצדס", אותם רכש בשעתו הקואופרטיב הישראלי ושעתה איננו יכול מסיבות כספיות — לשחררם ממחסני הערובה של המכס.

משהחלו האוטובוסים להגיע לארץ, פרצה מלחמת יום הכיפורים ומאז חלה ירידה הדולה במספר הנוסעים בניגוד לתחזיות קודמות. האוטובוסים תקועים במחסני הערובה יותר משנה. „אגד" ומשרדי הממשלה התכתבו על שיעורי המכס שנקבעו עליהם. בסופו של דבר הוליט הקואופרטיב למכרם.

עוד 40 שילדות של אוטובוסי „ליילנד", שרכשה החברה, יימסרו ל„דן".

אתמול הוליטה מזכירות „אגד" לתבוע מכל הנהגים יותר עירנות וחובת בדיקות באוטובוסים בטרם יסעו. ההוראה באה בעקבות הפיצוצים באוטובוסים בירושלים. מי שיתרשל במילוי הוראות אלו יוקנס ב־250—2000 ל״י. חברים שיסכלו נסיונות פיגועים יזכו בפרסים. מזכירות „אגד" קבעה עוד, כי החלטתה אינה משחררת את המשטרה מחובת האחריות הראשונה והמרכזית לבטחון הציבור בכל מקרה.

קונסול ישראל בגרמניה נתבקש לסייע לבנימין

קונסול ישראל בגרמניה־המערבית, מר אברהם אבנה, נתבקש להגיש סיוע לכדורגלן הישראלי אבי בנימין, העצור בכלא גרמני בעיר קרלסרוהה כבר שלושה חודשים בחשד בהברחת הירואין.

הבקשה הרשמית לקונסול הועברה על ידי עו״ד דוד בן־ישי, המטפל בעצור על פי בקשת משפחתו בישראל. עו״ד בן־ישי, ביקש גם מן הקונסול הישראלי, לנסות ולהעביר לו כל מידע אפשרי מעודכן על מצבו המשפטי והפיזי של מורשו, מאחר ומרבית הפרטים המצויים בידו — לקוחים מן העיתונות.

משפחתו של אבי בנימין בארץ, הודיעה כי היא מלקטת עתה חומר ראיות שלפי דבריו של עורך־הדין הגרמני המטפל בבנימין — עשוי להקל על העצור לקראת משפטו. על פי המלצתו של עו״ד פריץ זאואר־הגרמני־השיגה המשפחה אישור על היות אביו של העצור, שהוא בעל דוכן ברמת גן, במחנה הריכוז ברגן בלזן. ההתאחדות נתבקשה למסור לידי המשפחה אישורים על היות בנימין כדורגלן נבחרת הנוער שייצגה את ישראל. כן מחזיקה המשפחה באישור מתאים המלמד כי אבי בנימין תומך בה מבחינה כלכלית.

ביטו של העצור עומד לצאת בקרוב לגרמניה, מצויד בכל האישורים.

זכו בהגרלת המילווה העממי תשט״ו 1955

איגרות החוב של המילווה העממי תשט״ו־1955, הנושאות את המספר 123803 ייפדו כדלקמן, בהתאם להגרלה, שנערכה אתמול: סידרת־משנה מס׳ 1 תיפדה ב־40,000 ל״י; סידרת משנה מס׳ 2 — ב־15,000 ל״י; וסידרת־משנה מס׳ 3 — בסך של 15,000 ל״י.

איגרות החוב מס׳ 84930 מכל סדרות המשנה, ייפדו ב־5000 ל״י כל אחת.

איגרות החוב מס׳ 69068, 93779, מכל סדרות המשנה, ייפדו ב־1000 ל״י כל אחת.

מספרי אגרות החוב משלוש סדרות המשנה, שייפדו בסך 500 ל״י כל אחת: 45100, 114060, 37947, 13467, 118778, 70292.

מספרי אגרות החוב משלוש סדרות המשנה, שייפדו בסך 250 ל״י כל אחת: 71033, 85743, 102720, 24932, 58138, 54707, 21011, 54835, 103089, 95182, 16343, 15921, 111917, 70783, 25611, 97163, 118867, 88380, 43807, 33181.

מספרי אגרות החוב משלוש סדרות המשנה, שייפדו בסך 100 ל״י כל אחת: 17465, 64625, 55137, 48598, 5154, 25193, 112554, 104790, 53685, 23087, 1443, 104421, 105419, 1542, 53200, 69218, 68325, 103387, 99570, 68493, 26738, 70046, 40711, 23401, 99305, 7295, 1277, 78025, 81441, 102784, 33248, 98100, 19234, 70815, 68053, 11577, 66855, 71003, 80966, 114591, 86470, 104536, 123226, 49863, 109642, 111897, 124840, 27280, 117478, 76748.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס, שנערכה אתמול, זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל״י זכה המספר: 433141.

בסך 250,000 ל״י זכה המספר: 117238.

בסך 100,000 ל״י זכה המספר: 056310.

בסך 50,000 ל״י זכו המספרים: 410340 058186.

בסך 12,500 ל״י זכו המספרים: 762160 055023.

בסך 6,250 ל״י זכו המספרים: 375900 374381 361586 511527.

בסך 5,000 ל״י זכו המספרים הבאים: 102138 067634 163471 148394 136946 132225 257227 246649 240667 230522 322347 314500 312026 293339 359155 353712 343791 340425 414084 396618 384338 366230 431170 427496 417575 414757 479872 479400 477052 472014 558378 554190 552000 508214 677763 638510 625124 561830 719068 717996.

בסך 1,000 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 9755 7935 4129 2503 1211.

בסך 600 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 24355 26573 20553 16803 88485 53401 52048 45132 92691 90924.

בסך 250 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 17387 15628 11622 11179 44655 34074 33073 26464 60504 56006 53822 50284 70515 70492 62941 62474 84254 82615 80242 74857 93824 90160 88950 86809 95924.

בסך 100 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 4065 3217 3045 2325 1948 8963 4846.

בסך 50 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 1046 0860 0224 0125 0027 1919 1490 1370 1337 1061 3176 2846 2569 2321 2101 5032 4710 4496 3989 3775 6072 5782 5729 5254 5234 6834 6704 6602 6290 6261 8413 8056 7444 7386 7145 8922 8719 8639 8581 8418 9972 9764.

בסך 6.— ל״י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 2 ו־5.

רק הרשימה המלאה מחייבת את מפעל הפיס.

מונתה ועדה לנושא הזנות

מאת אבישי אמיר

שר המשפטים, חיים צדוק, מינה השבוע ועדה, לבדיקת נושא הזנות בישראל על היבטיו השונים.

חברי הוועדה נתבקשו להגיש לשר מסקנותיהם והמלצותיהם לאחר בדיקת הנושא. לפי המצב המשפטי הקיים היום, הזנות מותרת, אך אסורים מעשים בשולי הזנות, כגון: שידול לזנות, סרסורות החזקת בית בושת.

יו״ר הוועדה החדשה היא השופטת הדסה בן־עיתו. חבריה הם פרקליטות מחוז המרכז ויקטוריה אוסטרובסקי כהן, ד״ר תמר ברונזין, ד״ר מנחם הורוביץ, ד״ר לואי מילר, תת ניצב יחזקאל כרמי וד״ר ליאון שלף.

מעריב לספורטאים

באליפות העולם בטניס־שולחן בכלכותא:

ההודים לא נתנו לישראל להשתתף - אבל רשמו אותה בסדר המשחקים

זיכו את פולין בנצחון טכני על ישראל.

משחקי אליפות העולם ה־33 בטניס שולחן, החלו אתמול בכלכותא, בהתחרויות הקבוצתיות — ואז הוברר כי המארגנים, שסירבו להעניק אשרות כניסה לנבחרת ישראל, כללו אותה בסדר המשחקים והעניקו נצחונות טכניים לכל הנבחרות שעמדו להיפגש עם ישראל... באותו מצב היתה גם דרום אפריקה.

כך למשל הוענק אתמול נצחון טכני לפולין, במשחק שלא־קיימת עם ישראל וצ׳ילי וציילון נבחו באותה צורה על דרום אפריקה.

ועדת השיפוט הבינלאומית של האליפות פסקה כי הנבחרת הפלשתינית תיקרא ותירשם את „פלשתין־עזה" (כפי שהיא רשומה בהתאחדות הבינלאומית מאז 1964) — ולא את „הארגון לשחרור פלשתין" — (אש״ף), כפי שאנשיה דרשו. הוועדה ציינה, כי השתתפות הפלשתינים נתאפשרה „משום שצפון וייטנאם פרשה". ואמנם אמש כבר ניצחו הפלשתינים את תימן 5—2. באליפות העולם הקודמת בסאראייבו, יוגוסלאוויה תפסה פלשתין מקום 47.

במשחקים אחרים ניצחה שוודיה, אלופת העולם לגברים, את דנמרק 5—0 ואת אוסטריה 5—0, סין ניצחה את רומניה 5—0; יפאן — הודו 5—1; הונגריה — אנגליה 5—2.

בין הנשים ניצחה האלופה, דרום קוריאה את הודו 3—0.

פ. קריסטאנסוביץ, סופר „מעריב" בבודפשט מוסיף: בינתיים נודע, כי יו״ר ההתאחדות הבינלאומית לטניס שולחן הולשי אוואנס הוקיע את אי־הכללתן של ישראל ודרום־אפריקה בגליה, כי כאשר הציעה הודו לקיים את משחקי האליפות ב־1969 הוא לא ציפה, כי התעוררנה בעיות כגון אלה.

בעתיד — כך הבטיח — הוא יעמוד על־כך, כי המדינות המארחות תאפשרנה לכל החברים להשתתף.

סיכוי למכבי ת״א להתמודד עם „איניס"

בחצי הגמר בגביע אירופה

קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, עשוייה להיפגש בחצי הגמר של הגביע אירופה לאלופות עם „איניס" ואריזה האיטלקית, לאחר שזו הפסידה אמש במקום ראשון בבית א׳ של רבע הגמר, בעקבות נצחון כפול על אלופת יוגוסלאוויה, ק.ק. זאדאר נכנעה אמש בביתה ל„איניס" — 94—91 (45—42) ובמשחק הקודם נוצחה באיטליה — 91—85.

ריאל מאדריד תופסת את המקום הראשון בבית ב׳ — ביתה של מכבי ת״א — אחרי שגם אמש ניצחה במאדריד את „ברוק" הפעם בהפרש עצום 132—85. במשחק הראשון היא ניצחה 103—86. במחצית אמש קלעה מאדריד 68 נקודות בצורה ש„ברוק" 42. (נגד מכבי היא קלעה ריאל במחצית הראשונה 72 נקודות...).

בהתאם לשיטת משחקי גביע אירופה הרי שהראשונה מבית א׳ ברבע הגמר מתמודדת בחצי הגמר עם השנייה ואילו השנייה בבית א׳ עם הראשונה בבית ב׳.

במשחק אחר אמש ברבע הגמר נפרדו ויצרבורג ובוטבגרד הבולגרית בתיקו 79—79. אך הויינאים זכו בנצחון הכפול כיון שניצחו במשחק הראשון.

צמרת בית א׳
(לאחר מחזור 3)

1.	„איניס"	459—581	6
2.	זאדאר	509—528	5
3.	וינה	499—486	5

בית ב׳
(לאחר מחזור 3)

1.	ריאל	494—640	6
2.	מכבי	581—601	5
3.	טרנסול	369—363	3
4.	ברוק	423—357	2
5.	אלוויק	106—312	2

● טרנסול, ברוק ואלוויק — קיימו רק שני משחקים כפולים.

מכבי ת״א צריכה עוד להתמודד עם „ברוק" כדי להשלים את משחקיה. לעומת זאת צריכים הצרפתים להתמודד גם עם „אלוויק" השוודית (המשחק הראשון — בשבוע הבא).

„איניס", בבית השני, עוד צריכה לשחק עם „סלאביה" פראג ועם „מאלוף" הבלגית ואילו זאדאר — עם „בוסבגרד" ו„וינה".

● בגביע האלופות לנשים: דאוגבאה ריגה (בריה״מ) — ספרטה פראג: 71—81; סולימוביקה בוקרשט — בודפשט 72—98; מריצה פלובדיב (בולגריה) — הלאס (בלגיה) 57—77; סאן־ג׳ובני (איטליה) — „קלוש" פראג (צרפת), בצרפת 50—51 (1).

שמונה דקות הספיקו למכבי ת״א נגד אליצור

מכבי ת״א — אליצור 104—86 (52—37)

מאת אלכס פרלמן

שלושה מחזורים מסיום הליגה בכדורסל, השיגה אמש מכבי ת״א את נצחונה ה־23 ברציפות. הפעם היתה זו קבוצת אליצור ת״א שהפסידה לאלופה 104—86 (52—37).

400 הצופים בהיכל הספורט ביד־אליהו קיבלו פיצוי בן 8 דקות של כדורסל לשמו עבור הכרטיסים שרכשו. היו אלה דקות הפתיחה, בהן שיחקה במכבי ת״א החמישיה ה„בכירה" (מנקין, אבישר, ברודי, ברקוביץ ושורץ). שחקנים אלה גילו משחק צוות משולב, מהירות ויעילות שהתבטאה במספר מבצעים נאים לעין. מכבי רכשה אז יתרון בן 20 נקודות (13—33 בדקה השמינית) והבהירה כי המאבק הקשה שהיה לה עם אליצור ת״א בסיבוב הראשון 92—99 למכבי) לא יחזור.

אך כשהחל המאמן חיים שטרקמן בחילופים כדי לאפשר לכל שחקניו להשתתף במשחק, כמו הרקה המכונה האליצור צימקה ב־4 דקות את הפער ל־12 נקודות לחובתה (23—35) למכבי ת״א בדקה ה־12). ברודי חזר למשחק ועמו גם התנופה למכבי ת״א (29—47) שתי דקות לפני ההפסקה).

יתרונה של מכבי תל־אביב במחצית השניה נע בסביבות 20 נקודות, אך קל היה להבחין במשחק הגנה רופף שאיפשר לאמריקני גבה הקומה (2.03 מ׳) פול כהן „לעשות חיים" מתחת לסלים ולהוסיף ל„סקורר" הבולט של המשחק — 32 נקודות. גם „צוק" אחר באליצור, הנחום כהן־מינץ, היה פורה במחצית השניה (12 נקודות מתוך ה־15 שרכש במשחק) — אך לא גרם מהא בקבוצת העבר שלו.

ברודי וברקוביץ נתנו קורטוב של הנאה במכבי תל־אביב ויודעו להפעיל היטב את אבישר שהצדיק את האמון הניתן לו במשחקי הליגה.

קלעו למכבי תל־אביב: אבישר 21, ברודי 20, ברקוביץ 20, מנקין 14, לויה 9, אראוסטי 7, קורן 6, שאבי 3, קורן 2.

לאליצור תל־אביב: כהן 32, כהן־מינץ 15, זוכמן 10, הלציג 8, קטל 7, יבלון 6, וקס 4, מלמוד 4.

יהודי נבחר כנשיא התחד׳ הכדורעף בברזיל

מאת דוד מרכוס
כתב „מעריב" בברזיל

קארלוס אלברטו נוזמן, בן 32, נבחר בימים אלה כנשיא התאחדות הכדורעף של ברזיל. הוא בא במקום רוברטו מודירה קלפה, ששימש בתפקיד זה 14 שנה.

נוזמן, שחקן נבחרת ברזיל (היהודי היחיד שהיה בה), הופיע בארץ עם נבחרת ארצו למכביה. כיום הוא משחק בשורות מועדון „איבראיקה" — מרכז הספורט היהודי של ברזיל.

בבחירות לנשיאות הכדורעף, קיבל נוזמן 12 מתוך 20 קולות אפשריים.

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

ביום חמישי, ט׳ באדר תשל״ה (20.2.75) בשעה 16.30 יהיה באולם טבנור שבבית בירם

כנס התייחדות

עם זכר בני משפחת בית הספר הריאלי העבריה הצבאיות שנפלו בגבורים במערכות ישראל.

במעמד זה יחולקו מילגות השתלמות מ„קרן הבנים"

בוגרי ביה״ס המעונינים להשתתף בכנס, מתבקשים לפנות בכתב או בע״פ עד 13.2.75 לביה״ס בהדר ת.ד. 4920 כדי לקבל כרטיסי כניסה.

הוקל עונשה של בית־שאן

בית הדין העליון של ההתאחדות לכדורגל הקל בעונשה של הפועל בית שאן, (ליגה ב׳), אשר ועדת המשמעת של המוסד פסקה לה הפסקת פעילות לשני משחקים ואיסור ביתיות לחודשיים, בגלל התפרעות קהל אוהדיה במשחק הליגה עם הפועל תל־חנן.

בית הדין קבע במקום זאת, כי בית שאן תורצה עונש על תנאי שהיה תלוי וקיים נגדה ל„עונש ראדיוס" של 50 ק״מ לשלושה משחקים והוסיף לה על כך עוד שני משחקים ללא קהל, ברדיוס 50 ק״מ מבית שאן.

מכבי חיפה תערער על עונש הרדיוס

מאת אורי ירדן

הנהלת מכבי חיפה תגיש ערעור לבית־הדין העליון על עונש הרדיוס לשני משחקים שהוטל על קבוצת הכדורגל של האגודה בעקבות דו״ח השופט צבי שריר אחרי המשחק עם הפועל רמת־גן (0—2). על כך מסר אתמול מר יוהאל רוזנבלום, יו״ר הנהלת מחלקת הכדורגל של מכבי חיפה במסיבת עתונאים. „ברמת־גן נכחו לכל היותר כ־30 עד 40 אוהדים של מכבי חיפה, וההתגרות היתה מצד הקהל הרמת־גני והסדרנים של רמת גן" הוסיף מר רוזנבלום.

אוהדי מכבי חיפה מתכוננים להפגין מחר בעת משחק הליגה עם הפועל נהריה.

נשיא פיפ״א יבוא ביולי

נשיא פיפ״א, ההתאחדות הבינלאומית לכדורגל, הבראזילאי ג׳יאו האבלאנג׳, יבוא לביקור בארץ בחודש יולי השנה, על פי הזמנת ההתאחדות הישראלית לכדורגל. אישור על כך הגיע אמש במברק להתאחדות מטר האבלאנג׳.

בעת שהותו כאן יקיים נשיא פיפ״א שיחות עם ראשי הענף וההתאחדות בארץ.

איגוד השופטים יגיב על ההחלטה לגנות את איתן

ומאידך: שופטים ממחוז הדרום ידרשו להעמיד את השופט הבינלאומי לדין

מאת יהודה גורן

הנהלת איגוד השופטים בכדורגל, תתכנס ביום א׳ לישיבה שלא מן המניין, בעקבות החלטת בית־הדין לערעורים של ההתאחדות לכדורגל לגנות את השופט נפתלי איתן. בהחלטת בית־הדין, הואשם איתן שנהג „בפזיזות, יהירות וזלזול" בעת שפסק על שער לזכות מכבי ת״א במשחקה עם מכבי נתניה.

יו״ר הנהלת איגוד השופטים, מר אשר פורר, שנכח בעת מתן החלטת בית־הדין, רגז בעקבות ההחלטה, השופט איתן קבל על כך שבית־הדין לא איפשר לו לומר, בעת הדיון, את מה שהיה לו לומר. (בעת שאיתן החל נואם את נאום הסיכום שלו, לאחר שנחקר, הפסיקו יו״ר בית־הדין, השופט המחוזי מר לוין, ובפנותו אליו אמר — „איתן, במגרש אתה המלך. כאן אתה רק עד ולפיכך אין לך זכות לנאום סיכום).

נפתלי איתן ישפוט מחר במשחקה של הפועל פ״ת נגד הפועל חיפה.

בעת ישיבתם השבועית של שופטי מחוז הדרום אמש, קמה סערת רוחות והתקפה חסרת תקדים על השופט איתן. הגדיל לעשות השופט אהרן באת שאמר כי עבודת הזיהוי של איתן שופט בינלאומי, איננה מחסנת אותו עדיין בפני משגים כה חמורים.

נמסר כי כמה שופטים מרכזיים במחוז, ידרשו בעת ישיבת הנהלת איגוד השופטים ביום א׳, להעמיד את איתן בפני ועדת המשמעת של האיגוד.

גלי צה״ל
„משלנו"
מצעד הפזמונים העבריים
6.2.75

1.	שובב עם לב זהב	ששי קשת
2.	בן	צמבלה
3.	היי ליזה	שלמה ארצי
4.	גלגלי שלי	יהורם גאון
5.	בלדה למנקה הרחוב	צמד השיר
6.	להשתגעות לפעמים	גבי שושן
7.	ארץ אהובה	אריק שכה
8.	זוהי רק ההתחלה	להקת פקוד המרכז
9.	הכינה	שרה בריקי
10.	סתם ברווזים	אבי טולידאנו
11.	שלום	אילנית
12.	הכינור עולה המנגינה	להקת חיל האוויר
13.	שיר המעלות	מיכאל סינגאני
		זמרנת שבי התקוה
14.	אני חושב על בית	גבי שושן
15.	ראיתי את המלחמות	להקת הנח״ל
16.	לא הכרתי אותך	אושיק לוי
17.	שוב האהבה	יהורם גאון
18.	אבד נפגש	דני בסיק
19.	בינך וביני	פרחי אגמיה
20.	סוף הדרך	נתיב מרדכי

הפינה לשיפוטכם:

1.	תני לי צ׳אנס	ביקי אלקיים
2.	רגע רומנטי	בקי פריישטאט
3.	סיפור קטן	אושיק לוי
4.	עד מתי	גבי שושן

גזור ושלח

לדאר צבאי 1005 צ.ה.ל. (מ)

זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר)

מהמצעד: 1— 2— 3— 4— 5—

מהפינה לשיפוטכם: 1— 2—

שם ____

כתובת ____

ד״ר אליעזר ב״ר אברהם יצחק שרד ז״ל

משה טויסטר

המשפחה האבלה

אריה ליטבק

המשפחה

אברהם חיים (איגן) מיכאלים ז״ל

שרה רוגלסקי ז״ל

חיים שלום רוגלסקי ז״ל

המשפחה

בצער אנו מודיעים לפטירתו של יקירנו

משה רוזנוסר ז״ל

בשעה 4.00 אחה״צ.

המשפחה

טומי וינד ז״ל

אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון (9.2.75), בשעה 3.30 אחה״צ בבית העלמין החדש בכפר סמיה.

אשתו טוני
בנו דורון

מעריב

עמוד 12 | יום ו' 7.2.75 — כ"ו בשבט תשל"ה

בעל חברת הבנייה „מן שקד" הסתבך במיליוני ל"י ונעלם

מאת סופר „מעריב"

בעל חברה קבלנית גדו־לה, שבנתה מאות יחידות דיור בדרום הארץ — נעלם וכנראה עזב את המדינה. הקבלן, יוסף איתמרי, תו־שב תל־אביב, הוא בעל חברת הבנייה „מן שקד", שבנתה עבור משרד השי־כון מאות יחידות דיור בר־חובות, בראשון־לציון וב־באר־שבע.

חברת „מן שקד" בנתה גם מספר בתים משותפים בר־אשון־לציון.

נודע, כי מר איתמרי, ש־אינו חבר בארגון הקבלנים, עזב כנראה את הארץ לפני כשלושה שבועות לאחר ש־חברתו נכנסה לקשיים כס־פיים בעקבות התמוטטות בנק א"י בריטניה אתו היה הקבלן קשור בקשרי עסקים.

עוד נודע, כי לאחר ה־בניינים שחברת „מן שקד" בנתה בראשון־לציון — פל־שו רוכשי הדירות, מתוך חשש, שבעקבות הסתבכות חברת הבנייה והעלמו של מר איתמרי, לא יוכלו לקבל את דירותיהם בבניין, שהיה ב־שלבי גמר.

באחד הבניינים, כך נודע, נמכרה דירה אחת לשני אנ־שים שונים ובמקרה אחר נפסקה עבודת שלד של בנין משותף, על מגרש שבבנה מר איתמרי בראשון־לציון.

חברת „מן שקד" בנתה את יחידות הדיור בדרום הארץ עבור משרד השיכון. לפני זמן־מה ביקש וקיבל מר אי־תמרי ממשרד השיכון מפ־רעות בסכומים נכבדים על חשבון הדירות שהוא בונה עבור המשרד.

נמסר, כי ההסתבכות הכס־פית של חברת „מן שקד" מגיעה לכלל מיליוני לירות.

מר איתמרי נשוי ואב ל־שני ילדים, שאחד מהם הוא תלמיד ישיבה. היה בעבר תושב ראשון־לציון ולפני כ־שנה עבר לגור בתל־אביב.

איש עסקים יהודי מז'נווה הוכרז כפושט רגל

מאת שרי רוכר
סופרת „מעריב" בז'נווה

איש עסקים יהודי המת־גורר בז'נווה, ליאון לוי, מעורב בפרשת פשיטה רגל של חברות שבראשן הוא עמד. המתנהלות בבריסל, בלגיה.

בית־הדין בבריסל הכריז אתמול על פשיטת הרגל של מכלול הבניינים הנקרא „מר־כז מבהוסף" — בו נכללים מלון „שרתוף" ומלון „לנד־הנכבאים" בבעלותו של לוי. כן הוכרזה פשיטת הרגל ב־ליאון לוי.

לוי לא יכול לגייס את 30 מיליון הפראנקים הבלגיים, שנדרשו על ידי בית־הדין, כדי לזכותו בהארכה.

בחוגי הקהילה היהודית ב־ז'נווה ידעו זה כמה שבועות על קשייו של מר לוי. ה־קשים נבעו מהמשבר הכל־כלי העולמי בכלל והמשבר בענף הבניין באירופה בכלל. מר לוי, שהגיע לשווייץ עם משפחתו ממצרים לאחר מלחמת סיני, קיבל אזרחות שווייצ־רית. הוא מעשירי הקהילה, הירבה לתרום לישראל ואש־תו היתה נשיאת הקרן הקיי־מת, אך התפטרה כאשר בעלה נקלע לקשיים.

מארב משטרה לכד חשוד בסחיטה ביפו

תושב יפו, בן 22, החשוד בנסיון לסחיטה, נלכד את־מול במארב של המשטרה.

הצעיר טלפן לתושב יפו ותבע ממנו להשאיר עבורו 2000 ל"י במזומן, ליד בנין הדואר בתל־אביב, אחרת יפגע בו וב־רעיתו.

תושב יפו, שהוא בעל חנות, התקשר למשטרה, ולפי הנח־יות השוטרים אכן השאיר מעטפה ובה שני שטרות בני 100 ל"י והיתר פיסות נייר. הוא עזב את המקום.

כעבור זמן מה ראו שוטרים שהיו במארב כיצד צעיר ניגש למקום, מסתכל לכל עבר בחשדנות וניגש ישר למקום בו הוסתרה המעטפה. השוטרים זינקו ממקומם ולכדו אותו.

הדלקת הנרות

שבת שקלים, פ' משפטים

	ערב שבת	מוצ"ש
ירושלים	4.42	5.56
תל־אביב	5.00	5.58
חיפה	4.51	5.56
באר־שבע	4.58	5.56
אילת	5.02	6.02

בין פעילי התזמורת האדומה היו יהודים מארץ ישראל

מגלה מנצח התזמורת, טרפר, שבא להשתקע בארץ

מאת רחל פריגור

בין פעילי רשת הריגול הסובייטית „התזמורת האדומה" שפעלה בגרמניה הנאצית, היו כמה יהודים שבאו מארץ ישראל — גילה אמש בסיפוק רב, מ־נצחה של „התזמורת" — ליאופולד דומב טרפר, שבא לישראל כדי להש־תקע כאן.

ליאופולד טרפר

טרפר שהה בחודשים האחרונים באי־רופה ואסף מסמכים הקשורים בכתיבת ספר זכרונותיו. „זאת היתה עבודה קשה מאוד אבל בסופו של דבר הצלחתי למ־צוא את המסמכים שחפצתי לי" — אמר רב המרגלים, בעברית רהוטה. טרפר שיבח את ממשלת בלגיה ומספר מכוני מחקר שם על הסיוע שהגישו לו בענין זה.

„חיפשנו ומצאנו חומר על הגסטאפו על אנשים שונים שעד היום היו רק פרטים מעטים ידועים עליהם". מפקד רשת ה־ריגול הסובייטית שהצטיינה במעלליה בי־מי מלחמת העולם השניה אינו מוכן לפרט מי הם אותם אנשים ומה עלה ב־גורלם.

הסופר, שספרו המקיף 50 שנות חיים, טרם יצא לאור, מוכן רק לרמוז, כי מ־דובר באנשים שונים שהעלילו עליהם, כי בגדו ואחר כך נעלמו עקבותיהם. אור־לם בגאווה של מרגל שהצליח להשלים את משימתו הוא מוסיף בחיוך: „מצאנו איך ובאיזה מקום יהו בהם. ואיך העלימו את עקבותיהם. מצאנו מה סיפרו על אנ־שים אחרים כדי להצדיק את היעלמם ואיך שחשבו כי אף פעם לא נדע, והנה אנחנו יודעים".

ליאופולד דומב, בן 73, מעיד על ע־צמו כי אין זה ספר זכרונות בלבד, „יהיו בו גילויים מרשימים".

מה הם אותם גילויים? על כך אין הוא מוכן לדבר. בעיניים מלאות פיקחות הוא מביט בשואל, מחייך חיוך קל ומשיב לאיטו: „אם אספר עכשיו הרי לא יהיה ענין בקריאת הספר".

וכאשר מנסים ללחוץ את טרפר בעניין אותם גילויים הוא מרמז על קיומה של „תזמורת" נוספת, שלדבריו אף היא היתה אדומה בשל הדם הרב שהתיזו חבריה, שפעלו בקרמלין.

„עבורי, כיהודי, וכמי שעמד בראש רשת הריגול חשוב לי, כי היו בה יהודים ואנ־שים שבאו מישראל כמו דוד קאמי, ש־היה גיבור הרוסים מוצעים, כי היה קצין רוסי, או יהודי אחר שבא מארץ ישראל ואחותו מתגוררת כאן. אף הוא אחד מ־גיבורי התזמורת. אלו והיהודים האחרים הי בשורה הראשונה של המצטיינים בין נגני התזמורת. בסופו של דבר כל מנצח טוב זקוק לנגנים מעולים".

יותר, אין טרפר מוכן לגלות. „באתי לארץ ואני שמח על כך. עכשיו אני רוצה לנוח. זה מגיע לי". — את חלקו האחרון של המשפט הוא מפנה אל רעייתו ששבה לישראל לפני ימים אחדים ואל בנו אשר בא לקבל את פניו בנמל התעופה כדי לקחתו לירושלים, שם יגורו בני הזוג טרפר.

תלמידים בגדה — למאו[...] על הקמת רשת עויין

מאת יוסף ולמר

14 נערים, כולם תלמידי בית ספר בכפר אליכון ליד ג'נין, שהקימו רשת עויינת בעיצומן של הפגנות ה־תמיכה באש"ף, שהיו ב־גדה לפני כחודשיים, נידונו אתמול בבית המשפט הצב־אי בשכם לעונשי מאסר של ארבעה חודשים, חצי שנה ושנה, ולקנס של 1,000 לירות כל אחד.

הנאשמים, גילאי 16 — 18, התארגנו בבית ספרם בהשר־את נאום יאסר ערפאת ב־או"ם. לאחר שהוחלט על התי־ארגנות, כתבו הנערים כרוז־זים ובהם קריאה לתושבי ה־כפר לא לצאת לעבודה ב־ישראל ולהשבית את המסחר במקום. קריאות אלה השמיעו הנאשמים גם בצריח המסגד של הכפר, באמצעות רמקול. בשלב מאוחר יותר, שלחו ה־נאשמים מכתבים לתושבים ה־עובדים בישראל או באים ב־מגע עם המימשל הישראלי והזהירו אותם לא לצאת ל־עבודה בישראל ולא לשתף פעולה עם השלטונות, אח־רת יחוסלו.

הנאשמים התכוננו לתת תו־קף לאזהרותיהם ותכננו לחסל בסכינים משתפי פעולה שלא יישמעו לאזהרות, בקפה אי בתוך כדי להצניק [...] מית, כבוכל, לא[...] ראש הרשת, עסיף [...] רים, בן 16, את [...] לרבות עבון עם [...] קשר של „אל פת[...]" דעה על התארגנות כפר אליכון.

בגזר הדין הדגי[...] הדין, סא"ל ד'יד[...] יזן, כי הוא מתי[...] לנעשיהם של הנ[...] כן הם התארגנו [...] בעת בסוד הצ[...] שבה ספרו הרו[...]

חוגים דתיים פועלים ל[...] שחרורה של דורית קולד[...]

מאת אבי בטלהיים

„הוועד להגנת קודשי ישראל" המשיך אתמול ב־מאמציו להביא לשחרורה של הצעירה דורית קול־דנוב, שנעצרה שלשום על השתמטות מגיוס לצבא. בירושלים נערך כנס של יותר ממאה רבנים שדנו בפרשה. בתום הכנס נוצרו מגעים עם כמה חברי־כנסת ועם אישיות בכירה במשרד הבטחון.

מזכיר „הוועד להגנת קוד־שי ישראל", הרב שמעון טר־נהיים מסר, כי בשבת הקר־בה בקריאת התורה בבתי־הכנסת ברחבי הארץ, הרב־נים יעוררו את ענין מעצרה של דורית קולדנוב. תוך הדגשת פסק־הדין של רבני ישראל, לפיו גיוס בנות ל־צה"ל הוא בבחינת „יהרג ו־בל יעבור".

הרב טורנהיים סיפר, כי אתמול נתקבלו שיחות טל־פוניות מרבנים בניו־יורק, לונדון ואנטוורפן, לאחר ש־הפרשה הוזכרה במהדורות החדשות באותן מדינות. ה־רבנים האורתודוכסים המקו־מיים מיהרו ליצור קשר עם הוועד בירושלים והציעו את עזרתם. הם מסרו, כי נשקלת אפשרות לערוך הפגנות ליד הקונסוליות הישראליות ב־מחאה על מעצר הנערה.

בבני־ברק נערך אתמול כנס חירום של ועדת הנשים שליד „הוועד למען קודשי ישראל". הוחלט, שאם לא תשוחרר דורית קולדנוב מ־מעצרה עד לכניסת השבת, תערך בשבוע הבא הפגנה ענקית של נשים דתיות ליד משרד־הבטחון בתל־אביב.

הרב טורנהיים אמר, כי בעקבות התערבותו נמנעו הוריה של דורית קולדנוב לפתוח אתמול בשביתת רעב ליד משרד־הבטחון. הרב הס־ביר להורים, כי נבדקות עתה כל האפשרויות ליישוב ה־פרשה. לדבריו, הבטיח להם כי אם ייכשלו המאמצים, יתכנסו החוגים [...] ויחליטו על [...] מרחיקי־לכת. [...]

הוא סיפר כי טלפנית עם ה[...] הצעירה סיפרה מהלך היום הר[...] נלקחה לכמה קציני צבא, [...] להתגייס כחוק [...] גישה דורית ב[...] מסרבת בתוקף [...] וציינה כי אם [...] תה בשביתת [...] היא בצער [...]

גבאי בבית־כנסת [...] בשוחד על רקע ב[...]

מאת שאול חן

גבאי בית־הכנסת במושב נבטה, יוסף יוספי, בן 48, הואשם במתן שוחד של המפד"ל, כדי להטות את בחירות של המפלגה במושב. כתב־האישום נגד הגבאי הוגש בתל־אביב.

עוה"ד שמואל הארשת, עוזר פרקליט המח־וז, [...] האישום, כי הנאשם שילם ביום 10.12.73 סך לכמה משפחות, כדי שיצביעו למען מפלגת[...] בבחירות. המובא מאשים אותו במתן שוחד בניגוד לחוק הבחירות לכנסת.

במקביל הגיש עו"ד הארשת כתב־[...] יצחק מעטוף, ממושב ברקת. מעטוף ח[...] של מפלגת הפועל המזרחי והמנגנו[...] מקרן הבחירות של המפד"ל. הסכום 200 ל"י הוא נתן ליוספי כדי שהלה ישחד כמה [...] למען הפועל המזרחי.

הורים בבי"ס „היובל" בת"א חומשו ברובים

מאת יעקב העליון

כמה אי ההיה שמירה הורים חמושה בבית הספר היסודי „היובל" שבצפון תל אביב. זה בית הספר ה־ראשון בתל אביב, שבו יה־יו ההורים מזויינים. ההחלטה לקיים את השמירה בדרך זו — כשכל הורה חמוש ברובה קאראבין וחצי אוטומ־טי, שהוא הנשק של המשמר האזרחי — נעשתה בעקבות לחץ של הורים בבית הספר הזה, לחץ אשר זכה בתמיכה מפקד המשמר האזרחי בנפת הירקון, ניצב מישנה בני רג[...]

בעת האחרונה החל המשמר האזרחי לקיים פעילות בחדר־בן גיוסם של ההורים בבתי ספר למשמר, כדי להכשירם להחזיק נשק.

בכל משמרת, שתתקיים ב־תחומי בית הספר „היובל", יהלכו שני הורים חמושים.

280.000 איש ביקרו, ראו, קנו ונהנו ב...
אופנת אלנבי
רח' אלנבי 79 תל־אביב
החל ממוצ"ש ה־8.2.75

	קודם	רק
חצאיות מצמר לנערות בדוגמים מרהיבים	95	10
חליפות לנשים ז'מש עם פרווה	385	85
סוודרים לנערות 100% אקרילן עם ריקמה	115	20
חצאיות של ג'ינס תוצרת חוץ	95	10
סוודרים לילדים ולילדות חדישים ביותר	85	15
גולפים לגברים ולנערות בכל הצבעים	95	15
מכנסיים לילדים ולילדות + חגורה	95	20
חולצות לגברים מצמר במיוחד למידות גדולות	110	30
מכנסיים מזמש אמיתי לגברים	165	55
חגורות תוצרת חוץ לגברים/ות	59	10
ז'קטים לנערות מצמר עבודת יד	160	40
חולצות הודיות במיוחד לצעירות בכל המידות	110	20
מכנסיים דיפטין משגעים לילדים ולילדות	115	כבעם חינם
חולצות לנערות חדישות ביותר	110	20
חולצות לילדים ולילדות בכל המידות	59	10
אוברולים לילדים ולילדות מג'ינס בלגי	115	30
מכנסיים ג'ינס U.S.A. יוניסקס	110	35
חולצות ואל מודל פאריס 75	115	20

ועוד עשרות אלפי פריטי הלבשה לגבר לילד ולנערת

חברה בעלת רשת שיווק מעוניינת לקבל מוצרים בלעדיים להפצה
טל. 477722, 721432

הבזר הגדול ביותר בארץ
בזר בר יוחאי
3 קומות של אופנה
ראה עמוד 5

במבצע
תקליטים קססות
האם את/ה מכיר/ה חנות שמוכרת מוצרים מעולים יותר במחיר זול יותר!
ת-א. פרישמן 90.

המקלחון בשלל צבעים למקלחת הצבעונית שלך!
דקו־נוי,
אחד העם 16 ר"ג
טל. 729586, 730074
הנחה לעובדי מדינה ובטחון

הספקה מהירה
700 ל"י למטר
מטבחי חמד
טל. 879719

סטריאו:
מ. שטורם אלקטרוניקס
ה' אייר 24 (כיכר המדינה)
ת"א, טל. 267560

גלזרס דיזנגוף תל־אביב
חד פעמי...
נעלי גברים
במחירים ללא תקדים

בצמר־לוקס
כל סוגי צמר — במחירים ללא תקדים
אנגורן (עם מוהר) 2.45 ל"י
צמר במשקל (100 גרם) 4.00 ל"י
צמר נקי במשקל (100 גרם) 8.50 ל"י
ועוד... ועוד... ועוד...
על כל קנייה, זוג מסרגות ב־3 ל"י בלבד.
צמר לוקס ת"א, נחשון 10 במרתף

רוכש דירה

דרוש מהקבלן תעודת ביטוח חינם של
קדום בע"מ
חברה לביטוח בע"מ
שליד מרכז הקבלנים והבונים בישראל
חוק המכר
חובת ביטוח השקעות רוכשי דירות
מחייב את הקבלן שלך
להבטיח את כספך ברכישת הדירה
קדום בע"מ
חברה לביטוח בע"מ. ביטוח השקעות רוכשי דירות מוגש כשרות לציבור ע"י „מרכז הקבלנים והבונים בישראל", ת"א רח' מקוה ישראל 20־18, טל. 614701

חדרי־שינה
מאירופה לביתך
במחיר היצרן
EUROPE • אירופה
רח' אלנבי 74, תל־אביב

2 × מנגו
½ מחיר
לכבוד הפתיחה הרועשת של סניף „מנגו" החדש
שתתקיים ביום א' 9.2.75 ברח' פרישמן 88
הפתעות במחירי תקליטים
במקום 37 ל"י
27.50 — 19.90 — 15 ל"י
מנגו כיכר מסריק 14 ת"א, טל. 221986
מנגו פרישמן 88 ת"א, טל. 221986
Mango

לקבלנים באזור הדרום
מלון גיל
בדימונה
פתוח
לאחר שפוצים
לקבוצות הנחות מיוחדות
כולל ארוחות קלות
טלפון 057-91288

כל המעוניין למכור את האנציקלופדיה העברית.
שברשותו והמעוניין לרכוש בתנאים נוחים ביותר את האנציקלופדיה בריטניקה החדשה
ימנה לת.ד. 304 חולון

אבד כלב
קולי צעיר
העונה לשם בוג
צבע חום לבן
בסביבות רמת־אביב.
הכלב חשוב מאד לבעליו
טל. 428701, 35893
המוצא הישר יבוא על שכרו

במלון חן טבריה
90 ל"י ליום כולל...
בחודש פברואר ולכל המשמון ל־7 ימים (פרט לחגים).
תה מנחה בחן בר הגדול והמקסים... במחיר — 10 ל"י ליחיד.
לאורחי המלון — ללא תשלום
הפתעה לזוגות ביתת חדרים עם שרותים מלאים, חמום מרכזי, רדיו וטל... ובמיני בר החדש של...
לילה לילה בילוי עד השעות...
הזמנות בטלפון: 22270

אוניברסיטת תל־אביב
מודיעים על
טקס פתיח[ת]
הקתדרה לתרבות ולה[יסטוריה] של יהדות שלוניקי
אשר יתקיים ביום ראשון 9.2.75 אחה. הצהרים בבנין מכסיקו האוניברסיטה רמת־אביב
הציבור מוזמן

לתושבי ירושלים והר[צליה]
לשבוע ימים בלבד
החל מיום א' 9.2.75 עד 75...
שוק המציאות — מחירים
ארונות קיר — חדרי שינה — ... ורהיטי ילדים
רהיטי אפר
ירושלים: רחוב שלומציון המ[לכה]
הרצליה: רחוב סוקולוב 53
בוא עם המתיתך — הקמה וכו'

פצצה בחיפה!
50% עד 70% על כל מלאי
מבצע ללא תקדים
ל־5 ימים בלבד!
החל ממוצ"ש בשעה 6.00
„אלפי" — בגדי ילדים ו[...]
ארלוזורוב 3, חיפה

אצלנו... ● מאת שלום רוזנפלד

ביאטה קלארספלד גילתה שהממשלה הגרמנית מינתה את הנאצי לשעבר האנס שירמר כנציגה לדיאלוג האירופי־ערבי.

ספק, אם ניתן למצוא מועמד מתאים יותר לייצג בדיאלוג זה את שני הצדדים גם יחד.

♥

אחר עיסקת־הנשק שעשה בצרפת עם דאסו ולקראת ביקור־הפיוס החדש של קיסינג'ר יכול סאדאת להתפאר ברבים כי „אחדים מידידי הטובים ביותר הם יהודים".

♥

גם הטובים שבאלופים נוהגים לפעמים כגרועים שבגנרלים.

♥

סוד אחוות־לוחמים אמיתית הוא בכך, שהמפקד הטוב יכאב את כשלון עמיתו יותר משישמח להצלחת עצמו.

♥

מאז שעסק הרמב"ם בבעיות של שכר ועונש, לא נתייסר ציבור כה גדול של מורים נבוכים בפרובלמאטיקה של יד חזקה.

♥

אתמול עלתה על הבאריקדות למען חופש־ההפלות; היום דורשת חרות השימוש בסמים; מחר ודאי הנגנף בחזית מעל דוכן הכנסת.

כי פרידמן היא פרידמן, מה יש לדבר...

עת למשוך בפעמון־האזעקה אם גם בעולם התחתון כבר נפרצו הסייגים של מותר ואסור.

♥

כרוניקה: מכוני־העיסוי בארץ עומדים להקים ארגון ארצי.

כסיסמה מסחרית הריני מציע להם גירסה מתוקנת מאימרתו המפורסמת של אבי תורת־התקשורת המודרנית מרשל מק לוהן: THE MASSAGE IS THE MEDIUM

♥

מס' 16 שוב אינו עונה.

ולא נדע, אם מחמת שעובדים שם כרגיל או מחמת הסאנקציות.

♥

במרכז החפשי השתחררו הכוחות הצנטריפוגליים...

♥

מפנקס ההגדרות:

הגהינום מוסיף להתקיים רק בזכות מעשיהם של בני־אדם שאינם מאמינים בקיומו.

♥

הכל מתמסד בחיינו ועוד מעט לא יוכל איש לרחם על הזולת אלא בשעות־המשרד הקבועות.

מעריב של שבת

משה זק ■ שיחות של פברואר

ראש הממשלה, יצחק רבין, ראה השבוע להודיע מעל במת הכנסת, כי עד סוף שנת 1975 יתעצם צה"ל ביותר מחמישים אחוז בטנקים, ביותר מעשרים אחוז במטוסים, ובשמונים וחמישה אחוז בקני־תותחים.

הודיה זו על ההתעצמות הצפויה לנו, ל־עוצמת כוח צה"ל ערב מלחמת יום הכיפורים יש בה לעודד את העם ערב המערכות המדיניות הקשות והצפויות לנו אלא שקשה לשכוח כי גם ערב מלחמת יום הכיפורים, כמעט כל שנת 1973, שמענו הודיות התעצמות. ואכן גם היתה התעצמות ממשית, שבאה בחלקה הניכר בעקבות ביקור גברת גולדה מאיר בוושינגטון בסוף פברואר 1973, הסכמים קודמים עם הנשיא ניקסון.

אילולא התעצמות זו בוודאי לא היינו יכולים להגיע למבואות דמשק ולמרחק באה קילומטר מקאהיר; אך כאשר אנו דיברנו על בניית הכוח שלנו התעצם גם האויב, אגר נשק ובנה כוח צבאי, מדיני וכלכלי, שבו הפתיע אותנו ביום הכיפורים.

לפיכך, למרות העידוד הרב ששאבנו מן ההודעה של ראש הממשלה, אולי היינו כע־דיפים שלא היתה נאמרת בפומבי דווקא בימים שמתנהל מו"מ קודחני בין קאהיר למוסקווה על הפעלת הקיפאון בהספקת הנשק הסובייטי למצרים.

■

יש אמנם בחזית הפומבית של ההתעצ־מות משום הודעה לאויב, המאיים עלינו בחידוש האש אם לא נקבל את תכתיביו. אף על פי כן, אין בכך משום הפגנת־כוח בפני המו"מ המדיני הצפוי לנו בשבוע הבא בבואו של ד"ר הנרי קיסינג'ר, שר־החוץ האמריקני.

שהרי לא כל ההתעצמות היא בכוח פנימי, בתוצרת ישראל, חלקה הנכבד מקורו בארה"ב, וכל הפרשנים האמריקניים אומרים, שממשלת ארה"ב מגבירה עכשיו את משלוחי־הנשק לישראל על מנת לשדל אותה לוותר ויתור־ים טריטוריאליים.

יש מי שמלביש תיאוריה זו על דרך ה־חיוב — הנשק האמריקני יקנה לישראל הרגשת בטחון, ומתוך הרגשה כזו ייקל עליה יותר לוותר, אך יש מי שמגדיר זאת בצורה בוטה יותר: אם לא תהיה ישראל גמישה, כהשקפתו של שר־החוץ האמריקני, יחולו עיכובים במשלוחי הנשק.

מכאן שלמסבך הדיבור על ההתעצמות ה־חווה סתרי פנים — איומת לסאדאת שאנו אינגו נבהלים מאיומי המלחמה, אך גם הו־כחות לערבים ולכל באזה, כי כאשר אנו מדברים על תמורות ההתעצמות יש לכך שותף, שהוא גם פעיל מאוד בתחום המדיני־טרי־טוריאלי. ואין זה סוד כמוס לסאדאת.

■

גם השבוע, כבפברואר בשנה שעברה, מגיע אלינו ד"ר קיסינג'ר לשיחות מקדמות של משא־ומתן כאשר הציבור הישראלי שרוי בנקודת־רתיחה ב„מיץ הפנימי" שבו הוא מתבשל.

אשתקד, כאשר החל שר־החוץ האמריקני בשיחות על הפרדת־כוחות עם סוריה, היה הרחוב הישראלי כמרקחה. אמנם, ועדת אגרנט רק החלה בישיבותיה, אך ההפגנות, הישיבות הסוערות במפלגת העבודה, התויכוחים המרים בציבור הוליכו משבר בהרכבת הממשלה.

גם השנה נושא הויכוח הציבורי אינו שר בה, אף שוועדת אגרנט כבר הספיקה להגיש את מסקנותיה.

התסיסה הפנימית מנעה למעשה את הממשלה מלהתכונן, כפי שאפשר היה לקוות, למהלך הבא במו"מ עם מצרים. יש רעיונות ויש הצעות, אך במו"מ לא די להודיע על נכונות לנסיגה שלושים עד חמישים קילומטר, או על אי־ויתור על מעברי המיתלה והגידי. יש צורך חיוני להתכונן למשחק הדיפלומאטי המתוחכם שאותו ינהל עכשיו ד"ר קיסינג'ר.

וכאשתקד כן גם עתה, אנו לחוצים בזמן, טרודים בוויכוח על דו"ח אגרנט, ומשחקים את משחק השיבוצים הממשל־תיים והפנים־מפלגתיים.

■

המו"מ אשתקד התנהל בעיצומה של מל־חמת התשה סורית, בצמוד למלחמת יום הכיפורים ותחת רישומה של ועידת ז'נבה.

המשא־ומתן בפברואר השנה מתנהל על־ידי האמריקנים תוך בריחה מז'נבה. הגבולות אינם לוהטים כפי שהיו בפברואר אשתקד. אין שבויים ישראליים בארצות־ערב.

בפברואר לפני שנה הוצעה „דרך הביניים" בין הכוחות הלוחמים על־ידי הפרדת־כוחות, במטרה לקדם את המשא־ומתן המדיני בר־בות הימים. בפברואר השנה חלוקת הדעות בין ישראל ובין מצרים בנקודה זו לחוקא. ישראל מבקשת שהמו"מ יהיה נדבך שני ב־תהליך ההרחקות מן המלחמה, אם לא ההת־קדמות לקראת שלום, ואילו מצרים רוצה בפרוש שמטרתו הרחבת ההפרדה בין ה־כוחות, או יותר נכון שלב שני של ההפרדה הצבאית, בלא להתחייב על תמורה מדי־נית כלשהי.

על כך נטועה המחלוקת העיקרית בין ישראל ובין מצרים ועל הפער הזה רוצה קיסינג'ר לגשר בכוח ניסוחיו המפורסמים, בכוח ההסברים בלחש לשני הצדדים, כדי שכל אחד מהם יהיה שבע־רצון, תוך אמונה שהבינה את האינטרסים החיוניים שלו.

תוחלת החיים של אמונה זו היא רק עד המשבר הבא, עד השלב שבו ינסה כל צד להסתמך על ההבטחות וההסברים הכרוזיים. עד אז — מקווה ד"ר קיסינג'ר — יתחולל בוודאי איזה נס אחר, שלא הוא יצטרך ל־חוללו. בעוד שאת ההסכם הנוכחי, את ה־מרוסמת על הגג של גישור הפער בין שני הצדדים יקצור הוא בינתיים.

■

בוודאי, אין להתעלם מן הסיוע האמריקני המאסיבי לישראל ויש להודות עליו בכל פה. בוודאי, אין הדברים מכוונים לנתק את הידידות הקיימת בין ישראל לארה"ב.

אך יש מקום לברר אם אכן מדיניות זו של הפקת רווחים קטנים לטווחים קצרים, שבה קיתפו את עצמנו יחד עם ארה"ב, היא לטו־בתנו. אפשר מאוד, שהיא אף לא לטובתה של ארה"ב.

אנשי הממשל האמריקני ברמתם עוה כל מיני רמיזות בדבר האפשרות שאינה מוצאת מכלל החשבון, שבמקרה שמדינות הנפט ינסו להחנק את המערב עלולה ארה"ב אף לנקוט פעולה צבאית לגבי מקורות הנפט כדי ל־הבטיח את קיום המערב.

אך רק לפני שנים לא רבות היה למערב מאחז צבאי ניכר בנסיכויות הנפט. בריטניה שלטה ממזרח לסואץ, אך לא יכלה לשאת לבדה בעול וביקשה את עזרתה של ארה"ב. זו, במקום לסייע לה להחזיק במאחזים הצב־איים, יעצה הירגבה להיסוג...

האופציה הצבאית האמריקנית הנוכחית היא הרבה יותר מוגבלת נוכח הנסיגה הבריטית מן המפרץ הפרסי. לא כל ההזדמנויות ניתנה למעצמות הגדולות. אנו חוינו מבשרנו את סעיוותיה של ארה"ב בסיני 1956 ולידך תעלת סואץ ב־25 באוקטובר 1973. התערבו־תה של ארה"ב בשני המקרים לא השתלמה לה.

בסופה של המלחמה הביאה התערבותו של שר־החוץ האמריקני למניעת ההכרעה הצב־אית. שוכנענו בדברי־נועם ובמקל־חובלים של ידו, שעלינו לקפוץ על ההזדמנות הגדולה של ועידת שלום בז'נבה. בחסותן של שתי מעצ־מות־העל, בלי התערבות האו"ם, הובטחו לנו שיחות פנים־אל־פנים עם הערבים.

אנו קיבלנו את עצותיו והתחלנו להתכונן ל„ועידת השלום" בז'נבה, אך בינתיים הב־שכנו בשיחות הצבאיות עם מצרים בקילומטר 101, שכן ביקשנו לבוא לז'נבה ל„שולחן נקי". ואז באה אלינו העצה מוושינגטון: למה ממהרת ישראל בשיחות אלה? אם תגיע ב־מהרה להסכם הפרדה לא יהיה „מזון" לוועידת ז'נבה!

הפסקנו איפוא את השיחות, הפסקנו את המגע הישיר שנתגר בינינו לבין מצרים — למען היקסם־השווא של ז'נבה.

ועידת ז'נבה לא מימשה את הציפיות. ה־פאר ההסכם של „ארמון האומות" לא יכלו להסתיר את החלל שנוצר בצבם הרכבה של הוועידה. ואז נטל ד"ר קיסינג'ר את השרביט לידו והפך למתווך בינינו לבין מצרים, ואחר־כך בינינו לבין סוריה. והוא שהשיג את הס־כמי הפרדת־הכוחות. וועידת ז'נבה נותרה „ללא מזון", ללא יכולת לדון בנושא כלשהו ולהתקדם קמעא.

עכשיו מייעץ לנו ד"ר קיסינג'ר שנמשיך במו"מ עם מצרים על שלב ב' של הנסיגה, ועלינו לשאול תחילה את עצמנו, ואחר־כך את ידידנו שר־החוץ האמריקני מה יהיה אם לאחר ההסכם, לאחר שאנו נותר, תתכנס ועידת ז'נבה ביוזמה סובייטית־ערבית. במה היא תדון?

אם נוותר בשלב זה, בלא הבירור המדיני, מה נוכל להציע בוועידת ז'נבה לכשתתכנס? האין זה מצלה או כוריד, אם תתכנס תוך הד־רש כלשון ההסכם המצרי־סובייטי, או „מיד" כלשון ההסכם המצרי־סובייטי, הפירוש הבעור ל„מיד" הוא בוודאי הרגע אחרי שישראל ת־סוג נסיגה נוספת בסיני, או כפי שסאדאת מגדיר זאת, אחר השלמת השלב השני של הפרדת הכוחות.

שר־החוץ האמריקני יכול להניח ולקוות שאחר שסאדאת יבוא על סיפוקו בנסיגה ישר־ראלית הוא יירגע ויבין... אבל אין הוא יכול להיות בטוח בכך, שהרי אין הוא הגורם היחיד המכריע במסכת זו.

ביקור אנדריי גרומיקו בדמשק ובקאהיר ו־פגישת שני שרי־החוץ, האמריקני והסובייטי בז'נבה אחר הסיור במזרח־התיכון מעידים, שאין ד"ר קיסינג'ר יכול להבטיח במקום שאינו יכול להיות בטוח.

■

גם במליון דולר ליום אנו מפיקים ב־בארות אבו־רודס, זה בוודאי שיקול כבד־משקל בבירורים על השלב השני של ההסדר עם מצרים, לא רק בבחינה פינאנסית אלא גם מבחינת הבטחתם של מקורות־נפט לב־דינה.

אין ישראל יכולה לשכוח, שזמן לא רב אחר חתימת הסכם שביתת־הנשק עם מצרים נוסתה מדינה סכנה זו לפרשו כאילו הוא מתיר אמבארגו על הנפט. ממשלת מצרים התעלמה מרוח ההסכם ומהחלטות מועצת ה־בטחון, ולא התירה למכליות נפט לעבור דרך תעלת סואץ, בטענה שלמרות הסכם שביתת־הנשק קיים מצב מלחמה בין ישראל למצרים.

מי שנכווה באמברגו על נפט אינו יכול לסמוך בקלות על הבטחות, ביחוד כא־שר מצרים מסרבת לבטל את מצב ה־לוחמה, שהיה המניע לאמברגו הנפט. גם בשל סיבה זו חייבת ישראל לבחון ביותר זהירות, לאן מוליך ההסכם המוצע.

■

שיחות פברואר השנה מעלות בזכרון את שיחות פברואר 1973.

אז נזרע הזרע הראשון של ההתקרבות האמריקנית־מצרית, כאשר הנשיא ניקסון הציע לשליחו של סאדאת, גנרל חאפז איס־מעיל, גם שיחות חשאיות „כדי שלא יודע הדבר לישראלי". בשיחות ההן בין ארה"ב למצרים, למרות שלא הושג בהן הסכם, גברה הכרת המצרים כי הם יכולים להעז לצאת להרפתקה צבאית, וכי זו לא תפריע להם במו"מ המדיני; להיפך היא תשפיע לטובה ותבהן את המהלכים המדיניים.

אמנם בעת ובעונה אחת עם השיחות עם חאפז איסמעיל ניהל אז נשיא ארה"ב שיחות בוושינגטון עם ראש ממשלת ישראל, ואף הבטיח לו נשק לרוב. אך הנשק שהובטח לישראל לא הרתיע יותר את מצרים, ש־ידעה כי ארה"ב תתערב, תמנע מכה כפולה, והמו"מ יתקרב בכיוון הרצוי להם.

כך נזרע זרע מלחמת יום הכיפורים, ועלינו להבהיר לד"ר קיסינג'ר, שהשיחות שאנו פותחים בפברואר השנה אינן יכולות להיות חזרה על פברואר 1973. הן אינן צריכות להשלות את מצרים ביחס לגבול ותנוחה של ישראל.

פרופ' עמוס פרלמוטר

האשליה של ערובות אמריקניות

וושינגטון

זה חדשים אחדים כותבים פרופסורים, פוליטיקאים ופקידי רשות אמריקניים, ב־צורות שונות ובסיגנונות שונים, על האפשרות של ערובות מצד ארה"ב לבטחון ישראל. ה־כותבים על נושא זה אוהדים בדרך כלל את ישראל, ועם זאת הם ליבראליים לאינטרסים הלאומיים של ארה"ב. רוב המחברים — פרט לסינאטור־לשעבר ויליאם פולברייט — אינם נחשבים בלתי ידידותיים לישראל או עוינים אותה. ובעצם אף אין זה צפוי שאנשי־ ישראלים מובהקים (פרס לפולברייט, כאי־מור) יציעו בפירוש שארה"ב תערוב ליש־ראל.

ותיק מציעי הצעה הזאת הוא פולברייט, כתנגד מושבע של ישראל, ואת רעיונותיו גיבש מי שהיה עוזרו, סת טילמן מוועדת החוץ של הסינאט האמריקני. רעיונו של פולברייט היה פשוט: חוזה אמריקני־ישר־אלי שתהיה בו ערובה להסדר מטעם האו"ם, אחרי שתפנה ישראל את כל השטחים הכ־בושים. פולברייט היה ידוע כתומך נמרץ בדיפלומאטיה המזרח־תיכונית של שר־החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר.

את הקבוצה השנייה של הכותבים על ערובות ארה"ב אכנה „קבוצת המועצה ל־יחסי חוץ", השולטת בכתב העת רב־ההשפעה „פורין אפיירס". העורך ויליאם באנדי (לשעבר עוזר שר החוץ לענייני דרום אסיה), הידוע כנץ מובהק בענייני וייטנאם, איננו „חוזר בתשובה" בתפקידו החדש (ד־

אכן היה מאבק חריף על מינויו, ביחוד בצד קבוצת הליבראלים מתנגדי מלחמת וייטנאם); והוא חותר לגשר ביניים בין גישתו של ד"ר קיסינג'ר ובין גישתם של הפרו־ערביים המסורתיים של מיניסטריון החוץ.

הקבוצה השלישית היא קבוצת מיניסטריון החוץ האמריקני. כאן עלינו להיות זהי־רים, כיוון שאיש מהם לא הטיף בגלוי למען ערובות מצד ארה"ב לישראל, ולא כתב על כך. חושד אני, כי ראש דוברי מיניסטריון החוץ בענייני ערובות הוא ג'וזף סיסקו, סגן שר החוץ, הממונה על ענייני המזרח התי־כון במיניסטריון. קרוב לוודאי שהארולד סאנדרס ורוי אתרטון, עוזרי שר החוץ, תו־מכים בסיסקו, אם כי גם הם לא הציעו בגלוי ערובה של ארה"ב לישראל בשום צורה שהיא.

●

אחרון המטיפים לערובות ארה"ב לישראל — ולא המבוטל שבהם אלא החשוב שבהם — הוא ד"ר קיסינג'ר עצמו, ולהער־כתו בעניין זה עוד אייחד את הדיבור.

ויש כל מיני פרופסורים לחוק בינלאומי, שגם הם מציעים לערוב לגבולות ישראל. לא מכבר הצטרף אליהם פרופ' רוג'ר האר־גרוב, לשעבר יועץ בכיר לענייני החוק הבינלאומי ליד המשלחת האמריקנית באו"ם וכעת מרצה לחוק בינלאומי בבי"ס על שם ג'ון הופקינס ללימודים בינלאומיים מתקד־

מים בוושינגטון. לדעתו, יש לארה"ב כל הסיבות, שבהורות מאהרון ראשי של ישראל תקדיש שימת־לב יותר לשאלה, כיצד ל־השתית את בטחונה של ישראל על תשתית מוצקה יותר, לא רק מבחינה צבאית אלא גם מבחינה חוקית ומדינית.

עכשיו שהצגנו את המחברים, את השי־תיכתם ואת האידיאולוגיות והאידיאולו־גיות שלהם, עלינו ללבן את השאלה: מה משותף לכולם, ומדוע הם ממליצים על ערובות צבאיות ומדיניות של ארה"ב לישראל. כאמור, אין דרך דעותיה המוליכה מפולברייט אל הארגרוב, אבל לכולם משו־תפים השקפות ודעיונות אלה.

● שיכנוע (ואולי אמונה) שישראל שוב אינה מסוגלת, אחרי מה שקרה ב־1973, להגן על עצמה.

● ההחזקה בשטחים הכבושים מהווה נטל כבד על ישראל ועל ארה"ב, כראש כפרונית, והיא מגרה בהתמדה את הער־ביים.

● הערביים לא ישלימו עם הכיבוש הישראלי, ולכן לא יחדלו מלערער את יציבות האזור, עד שתפנה ישראל את השט־חים כולם.

● לערבים שאיפות מרחיקות־לכת; יש מחברים כגון אולמאן, שאין להם אשליות בדבר כוונות הערבים נגד ישראל. את תביעות הערבים יש להפיג — כפי שסבור פרופ' הארגרוב למשל — באמצעות תוכ־נית־הסדר כוללת. כאן ברור התפקיד הנו־עד לכל ערובה של ארה"ב לישראל: ל־אפשר לישראל לוותר על שטחים ערביים, בלא לוותר על בטחון צבאי. אולמאן מוסיף, שעל ארה"ב רובצת חובה מדינית להמשיך במדיניותה מימי מלחמת העולם השניה: בסיכה במשטרים הליבראליים והדימוקרא־טיים שבעולם.

● בפיסה את הערבים, באמצעות החז־רת שטחיהם, בלא להחליש את ישראל, תגן ארה"ב על האינטרסים שלה.

● מתן ערובות של ארה"ב — מדינית וצבאית — יכין יציבות באזור, ויצמצם, או לכל הפחות ישנה, את נקודת הכובד, הקונפליקט, דבר שישראל עצמה לא הצ־ליחה בו במשך השנים 1967 עד 1973.

● ברוב תוכניות־הערובות מדובר הן על יצירת אזורים מפורזים, הן על מעורבות אמריקנית ישירה — צבאית, מדינית או הדית — בהגנה על ישראל.

●

לכאורה זהו היה גבונה מצד המחברים — אנשים נבונים, אוהדים ואפילו ידידו־תיים. מדוע לא? כלום בעבר לא ותר בן־גוריון לאיזו צורה של ערובה ארה"ב לישר־אל? כלום לא אמר הי"ל משה דיין לא מכבר, שישראל מעוניינת לערב את ארה"ב ביישוב הסיכסוך הישראלי־ערבי? ממשלתה הנוכחית של ישראל שמה „את כל ביציה בסל אחד" — סלו של קיסינג'ר, ואמור להיות מתווך שלנו.

לדעתי, מכוון עכשיו ד"ר קיסינג'ר את המאמצים הדיפלומאטיים במזרח התיכון ב־כיוון מתן ערובות לישראל. הוא משוכנע שישראל חלשה, ולאורך ימים יאנוהו הער־בים, בכוח להק הנפט והמטך־הנפט, עצמה שישראל לא תוכל לעמוד בפניה בעתיד; ואם לא תוותר ישראל על השטחים, יישאר האזור שרוי באי־יציבות לנצח, מצב שהוא פסול בהחלט בעיני מעצבי המדיניות ה־אמריקנית.

ד"ר קיסינג'ר איננו רוצה להעמיס על ארה"ב, לאמיתה, התחייבות צבאית כבדה כל כך למען ישראל, בשיגור מיליארדים אחרים תוך שנים ספורות. כדי להנמיך את רמת המתיחות, להוציא את מירוץ החימוש ול־צמצם את הספקת בריה"מ ואת שאיפות הערבים, צריכה ישראל לוותר על שטחים;

אלא שהפעם — להבדיל ממה שקרה ב־1957 — היא צריכה לקבל בתמורה חוזה תקף בכתב, או צורה אחרת של הסכמה כתובה, בתור ערובה אמריקנית לבטחון ישראל.

●

לדעתי, אין אנו צריכים לקבל בשלב זה תחליף אמריקני לשטחים (והוא התחליף ש־סם כוחה מדיני וצבאי), לפני יישוב הסכ־סוך, התלוי ועומד בינינו ובין הערבים. עקרון המו"מ והמוסר עם הערבים צריך להיות, שבסופו של דבר יוכלו רק הערבים והישראלים עצמם לקבוע את גורלם. שוב ערובה של ארה"ב לישראל לא תנמיך את רמת השאיפות של הערבים, לא תפיג את שנאתם; הנזה לישראל ולא תחליש את מני־עיהם לחסל את ישראל, בסופו של דבר.

ערובה של ארה"ב תהיה לה משמעות רק אחרי שנוצרה חוזה שלום בין ישראל לער־בים, או לכל הפחות בין ישראל למצרים. שום ערובה מצד ארה"ב לא תהיה תחליף לשינוי מהותי גלוי של גישת הערבים ושל הלך רוחם לגבי שלמותה ועצמאותה ה־מדינית של ישראל. תולדות היחסים הבינ־לאומיים בעבר מלמדות, כי ערובות של מעצמות גדולות למדינות קטנות מעולם לא היה כוחן יפה בתחליף לבטחונן של המדינות הקטנות — ובסופו של דבר גם לא כיבדו אותן. ב־1935 וב־1936 תמכו בריה"מ וצרפת חוזי בטחון הדדי עם צ'כוסלובאקיה — ואף אחת מהן לא באה לעזרת צ'כוסלו־באקיה בשנת 1939. הסכם לוקארנו מ־1925 בדבר פירוז חבל הריין, הניע את בריטניה וצרפת לוותר על התנאי, שגרמניה לא תחז־זור ללחמות, את ההסכם הפר היטלר ב־1936, כשהכניס את צבאו לחבל הריין והמשיך במיליטאריזאציה של גרמניה. ארה"ב לא תגן על דרום וייטנאם הגנה צב־אית, אם תצא צפון וייטנאם למלחמה על הדרום — כפי שהיא עושה, כנראה — על אף ההסכם הנודע בין קיסינג'ר ובין לה דוק טו שנעשה ב־1973. מכל הבחינות ה־מעשיות ביטלה ארה"ב את התחייבותה ה־צבאית — ובעצם גם המדינית — כלפי סאיגון. אמנת דרום מזרח אסיה, הערבה כביכול לשלמה המדינית של המדינות ה־חופשיות בדרום מזרח אסיה, אינה שווה את הנייר שהיא נכתבה עליו. בספק אני אם ארה"ב חשה עצמה מחוייבת כלפי אירופה המערבית כיום, כפי שחשה עצמה ב־1949.

ערובת ארה"ב, בכל שהיא נחוצה כדי להביא את ישראל לנסיגה, לא תהיה כערבת מספקת כשהיא לעצמה. ארה"ב אינה יכו־לה לערוב להתנהגות הערבים בעת שהדבר יידרש מישראל. בעולם הבלתי־יציב שלנו עלולים נפט, בעיות אירופיות, או בעיות אחרות בתחום מדיניות החוץ והפנים, ל־הרחיק את ארה"ב מהתחייבותה לישראל. אולי יש צורך בערובת־בטחון מפורשת מ־צד ארה"ב — אבל אין היא כשלעצמה מספקת כתנאי לנסיגה ישראלית.

חוזים וערובות של צד שלישי אין בהם כדי לייצב את המחלוקת בין הצדדים. חוזה בין ארה"ב לישראל לא ישנה את שאיפות הערבים. הללו יודעים היטב, שאם יתקפו את ישראל, לא תשלח ארה"ב צבא להציל אותה.

●

חוזה עם ארה"ב, שהוא תחליף לחוזה עם הערבים, עתיד להוליך חיכוכים בינינו ובין המפרכון שלנו, וישראל תוותר על עצ־מאותה. האמריקנים עלולים להתווכח אתנו על כל בעיה של הערבים. הגרעת לנו בבעצה־להתמה — ובסופו של דבר הם עלו־לים להשאיר אותנו להגן על עצמנו — זה בדיוק המקום שבו עומדים בו כיום.

ד"ר ק.: „אני רוצה רעיונות חדשים!"

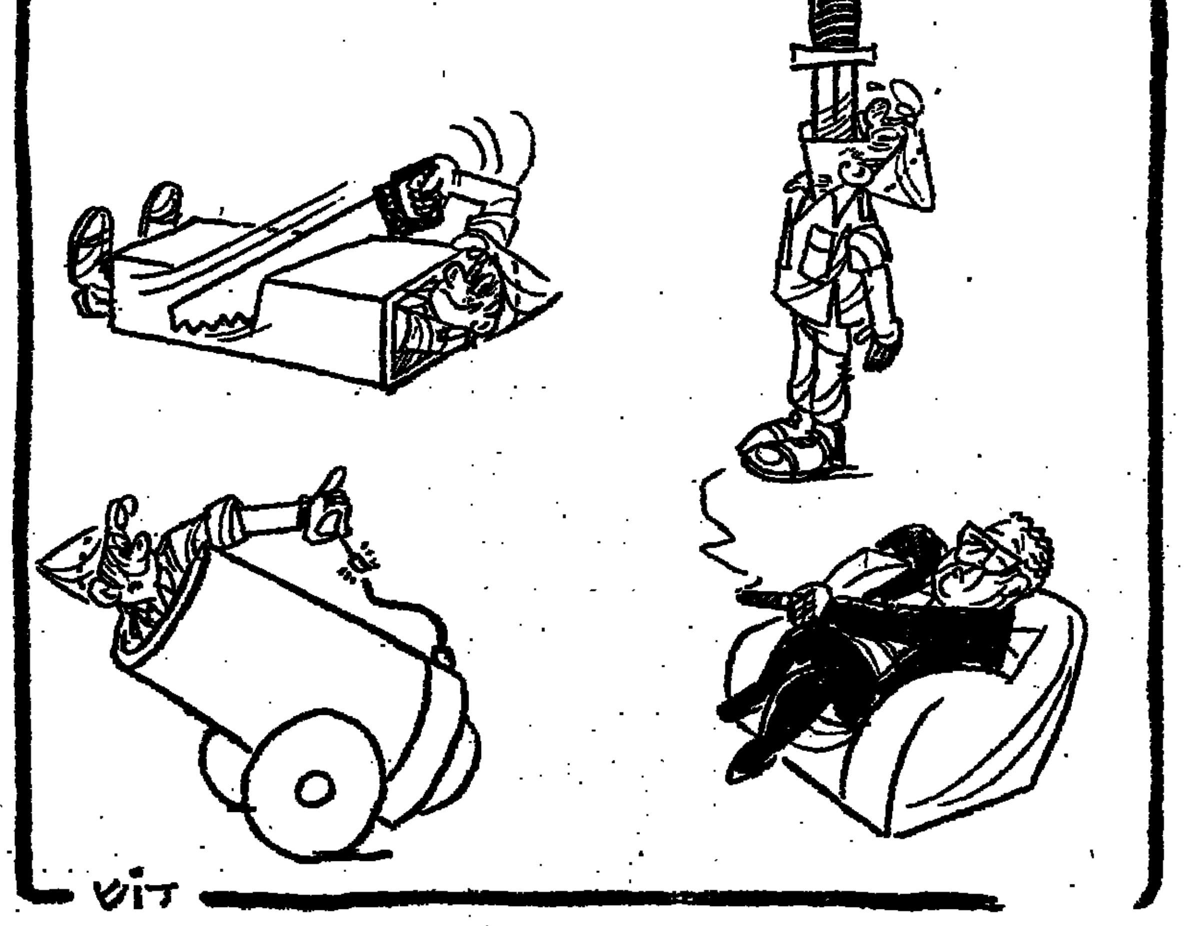

גבאי בבית־כנסת מואשם בשוחד על רקע בחירות

בגלון הן טבריה — 90 ל"י ליום כולל פנסיון

אוניברסיטת תל־אביב — המכון לחקר יהדות שלוניקי — טקס פתיחת הקתדרה לתרבות ולהסטוריה של יהדות שלוניקי ביוון — ביום ראשון 9.2.75

לתושבי ירושלים והרצליה — בשבוע ימים בלבד 9.2.75 עד 14.2.75 — שוק המציאות — מחירים מפתיעים — רהיטי אפריון — ירושלים: רחוב שלומציון המלכה 9 — הרצליה: רחוב סוקולוב 53

מבצע בחיפה!!! עד 70% על כל מלאי החורף — מבצע ללא תקדים — ל־5 ימים בלבד! — „אלפי" — בגדי ילדים ונוער, ארלוזורוב 3, חיפה

המהפכה הירוקה

אבו־דאהבי. ארץ הזהב. משנה סדרי בראשית. לא יארכו, מן־הסתם, הימים ועפרה, הצף בשמן, יתכסה בוסתנים כבדי צל.

סל התובבנים של העולם!

מכל־מקום, שומע אני אומרים, כי מכליות, היוצאות מקליפורניה, פורקות בה חודש־חודש ששים אלף טונה קומפוסט, הוה אומר, זבל אורגני.

על קפה הפוך

ללמדך שאמריקה למדה לי־עשות, סוף־סוף, זהב מתירוניה ד' אבו־דאהבי, סלחו לי, חירונים מן הזהב!

אך מה לי אנסים באבו־דאהבי, לעו־מת ארץ הדשא ה־כחול שלנו בגליל!

זוכרים את החולה, שהכרנו לפנים במ־רום? שוב אינך מוצא אותה על המפה, או בספרי־הגיאוגרפיה, אלא שאין אדם חייב לצאת בבכנסי דייג הולנדי, כדי לדעת, שהפסד יהודה כ ימ ה, ימה של סוככי, אינו יוצא בשכר תועלתה כאמותחת־קמח! ד ג ן הרבה לא מצאנו בה, אך דגה, שלא לאמר יופי בדיר, איבדנו בה, דווקא. לא מעט!

בכך לא אמרו, כנראה, הסקתיים על טובתנו די: מנביהים לנו, כביכול, את שולחן־הלחם יותר מתמיד!

במהרה בימינו, נפלה בתוכנו הברה, יפנו את הגליל משיחיו, הריחניים ה־חריפים, צמחי תבלינ־הבורש, ויצפפו אותו לכענגו בכלות מיטה רענן! ארץ כריידסא ובתוכה — שנים־עשר אלף פרות!

המהגי את בשר קפוא, מוטס יום־יום מארגנטינה, אינו זול יותר. כשמשון, שסכאו את עינו, אם נאמר, שהחולה היא עין, נצפה הגליל גם לגוגות מתלפותיו!

עצי־הענק האדומים של קליפורניה גדלים, הורשות הורשות, לאורך האוקינוס השקט. קמתם גבוהים מגורדי שחקים שבניו־יורק וגזעם עב לפרקים, כליכך, שהרכב־ההומה־לשמש עשויה לצאת ד־לבוא בתוכו מתוך רווחה. יש להם מאיכי־ימים שהגיעו לשיבה, אף כי לא לבליה. בימי קולומבוס ואם נכון מה שאומרים, שכחו בזיו השמש עד שלא עלה הורדוס על כסאו בירושלים. אכרים, או בוקרים, שהגיעו למחוזות המערב, קצצו בנפיעותיהם, ביחוד לצורך קירוי ביקתות, מגורים בערי צפון קליפורניה. משני מיליון אקרים מכוסי יער לא שרדו, לדברי מומחים, אלא חמשים (אלף, רובם בתחום הפארקים הלאומיים)!

כאיית הפליטה תבה את חייה לכבוד פרומה־האורה, פטריוטים, שלקחו דולר לדולר וקנו, משום, את היערות מידי אלה שבהלאותיהם גדלו.

שיחי־התורש שלנו אינם סקויה, כמובן, אך גם בצלצל שעתנו השתים־עשרה, מוטב שנגרף אולי גם אנחנו מנוסיפירי ל־מהמיסיפורו ונרכוש את הגליל מידי בפליז, בממשלת ישראל! הרוח בערבי הבחל מיבבה כבר למרחוק ומבקשת על נפש האלון האלה, העזרד האשחור, העד והסטלב, הקידה, הלוטם, המרווה!

קופנהאגן

לאחר שסעדת ב"אוסקר דוידסן" וטעמת כל אחד מבאה שבעים ושבעה מיני הסמארבוד שלפניך, אתה יוצא לסיור בהדרך בגבלה של קופנהאגן ודילת הסירה, שבהוכה אתה יושב, מראה לך באצבע על סלעי הבצורים שהקימו אבותיה בימי האדמירל נלסון.

הה־אדמירל, בעצם! האדמירל עצמו היה פארקר, סיר הייד פארקר!

הקרב על קופנהאגן זכור ודאי ל־אסטרטגים על שום חשיבותו. לגו, ידהוש־הקיך של תורות ההיסטוריה, אינו זכור אלא בשל מעשה שאומרים כי היה:

בדלוק הקרב על פני המים מפנים את תשומת לב הלורד האציל לאותות, שהאדמירל הממונה עליו מאותת לו, מרחוק, בנצנוץ פנסיו. הפוך פניך ונתק מגע! שולף סיר לורנס — לורד נלסון, הפצהי לאמר — את שפופרת הטלסקופ שבידו ומכוונה לרטייה שעל עינו:

"איני רואה אותות!"

גורל הקרב היה תלוי, כמובן, בשערה ויתור על ההכרעה היה שקול כנגד תבוסה הנצחון.

ל כ ך, מבין אני, נתכוונה ועדת אגרנט בביקרה על הערות פקודה לניטימיות!

בדידות בגונדוואנה

שמא ראיתם, ביום מן הימים, מפה פליאוגיאוגרפית? נאמר, את גונד־ואנה עתיקת־היומין? כדאי לפתוח אטלס ולהציץ בה שעה קלה:

גונדוואנה היא יבשת הקדומים של העידן המיצוזואי, הידוע לבלומדים כתור הקאמבריום התחתון. בני־אדם לא היו אז בעולם ולאורך חופה הצפוני עדיין השתרע ים היטיס — אבי אמות ימנו ה־תיכון...

אלו באנו לשרטט היום את פני העולם, כדרך שאנו רואים אותו מכאן, ספק אם היה שונה הרבה מאותה המפות הנוראות הללו של "האפליבקן המנאור", "המיאיקן הקדום". גונדוואנה שלנו מכודסמת כבימי־בראשית: קצת אירופה, קצת אמ־ריקה, אך כל אר־צות ערב, מרבית אסיה, מרבית אפ־ריקה, עדיין לא עלו מתחת למים!

אלוף (מיל) אריאל שרון

משמעת של ברזל

לקח ראשון של המלחמה הקודרת מכולן

ועדת אגרנט סיימה את עבודתה והצביעה על לי־קויים רבים בצה"ל, לר־בות הכנתו הבלתי־מספקת של צה"ל למלחמה, מודיעין שלא פעל כהלכה, אי־פריסת כוחות צה"ל בהתאם לתוכניות ערב המלחמה כשכבר היו בידינו ידיעות ברורות על המלחמה הקרבה.

הוועדה הצביעה על ניהול כושל של מה־לכים צבאיים, על העדר סליקה של מפקדים בכירים שלא נכחו בשדה הקרב בזמן ה־מהלכים העיקריים, על פיקוד בלתי מתאים וצוד וצוד, ובעקבות פרסום מסקנותיה נש־מעו דברי ביקורת על שלא טיפלה כלל בנושאים שונים, וכאידך גיסא, על שלנוש־אים אחרים, כגון המשמעת בצה"ל, הקדישה שימת־לב מוגזמת, כביכול.

קיימת סכנה, שהמזעיקים ללא הרף על החסר בדו"ח הוועדה יסיחו דעתנו — ואולי זאת כוונת חלק מבותחי הביקורת — כמה שיש בדו"ח הוועדה, בראש וראשונה עלינו לגשת מייד להסקת המסקנות המתבקשות כהמלצות הוועדה הקיימות.

מבין הנושאים שהמליצה עליהם הוועדה אולי החשוב ביותר והמיידי ביותר הוא המשמעת וההכרח להחדירה בשורות צה"ל.

במסקנותיה התייחסה הוועדה לשתי בחי־נות של המשמעת, אי־ציות לפקודה מבצ־עית, והטה המשמעת. אי־ציות לפקודה מב־צעית הוא מקרה בדיר ויוצא דופן, כאשר מפקד נוטל לידיו את ההחלטה הקשה לא למלא בנתונים מסויימים את הוראת מפק־דיו, וברור לו מראש שיהיה עליו לתת את הדין על כך.

מקרה זה, שבו מפקד יעמוד לפני הדילמה הגוראה לא למלא הוראה שניתנה לו, אחרי שניסה להסביר את סיקוניו נגדה, וחזר וניסה, אלא שאיש מבין הממונים עליו לא היה בשדה הקרב ליד הוא בטוח שאין להם שמץ מושג על המתרחש באותה עת בשדה הקרב — מצב שהיה אופייני לכל אורך מלחמת יום הכפורים — מקרה כזה נדיר, והבל שדווקא הוא עורר הדים ברחבים כל כך, מה גם שהההוראה שבה מדובר בוצעה על ידי הרף הערכתי, שהמהלך נידון לכשר לון מראש, ובשעתו הבאתי מקרה זה רק כדוגמה לפקודה שנכון היה לא לבצעה — ולתת אחר כך את הדין על כך.

אשר לבחינה השניה והעיקרית, רמת ה־משמעת בצה"ל, נמצא כי זו שהיתה קיימת בצה"ל ערב מלחמת יום הכפורים לא איפ־שרה להגיע להישגים שבהם היינו רגילים בעבר, ואף גבורתם של הלוחמים, חיילים כמפקדים.

במלחמה האחרונה, הקודרת מכולן, גדלה אימת הקרב מעבר לכל שידענו בעבר, גדלו הכוחות המתכתשים, כמות כלי הנשק וסוגי־הם, עוצמת האש הנוראה, כל אלה יחד גרמו שכדי להילחם כהלכה לא היה די במוטיבציה, לא היה די בגאוות הלוחמים המשפעה על החייל לעשות את מירב כאמציו כדי לשמור על מקומו במסגרת שבה הוא משרת, שכן כאשר אימת הקרב שלפניה ניצב הלוחם גדולה כל כך, וקשיי המלחמה חריפים כל כך, לא ניתן לבטוח בלי משמעת מוחלטת, משמעת של ברזל.

כפי שציינה הוועדה עמד נושא המשטר והמשמעת על סדר יומו של צה"ל כאן הקמתו, ובחירת האמצעים להשלטת המש־מעת הלכה למעשה העסיקה מחשבתם של מעצבי דמותו של צה"ל מאז ומתמיד. הד־יונים בסוגיה זו בפיקוד העליון נתחדשו ונמשכו עד לימים האחרונים שלפני מלחמת יום הכיפורים, והוועדה מניחה שהם נמש־כים אף אחרי המלחמה.

רצוני לפסוק בצורה חד־משמעית, כי מן הדין לשים קץ לדיונים בנושא זה, להתלב־טויות, לחיפושי פשרה בין משמעת צבאית נוקשה ובין צרכיו של צבא עממי כצה"ל, ולהשליט משטר ומשמעת מלאים ומוחלטים אם רצוננו לעמוד מול אויבינו ולנצח במל־חמה.

הוועדה מציינת, שבצה"ל נוהגים לסווג את המשמעת לסוגי סיווגה — משמעת מינהל־תית, משמעת טכנית ומשמעת מבצעית. שנים רבות שוררת בצה"ל דעה, שניתן להבחין ביניהן והחשובה היא המשמעת ה־מבצעית. אף לפני עמדה בעיה זו בעבר. לא אחת שאלתי את עצמי אם יש קשר בין המשמעת היומיומית בזמן של רגיעה יחסית ובין המשמעת בשדה הקרב, ועד כמה הג־עתי לכלל מסקנה, שיש קשר הדוק בין השתיים. המשמעת אינה ניתנת להלוקה. יש רק משמעת אחת, משמעת מוחלטת, או שאין היא קיימת כלל.

ביכים האחרונים אף הרבו לציין, כאילו מיטב יחידות צה"ל, אותן יחידות הצנחנים שבשנות ה־50 הביאו את הכיפנה לצה"ל והפכוהו לצבא לוחם המוכר כאחד הטובים בעולם, היו יחידות שהמשמעת בהן היתה רופפת. אין טעות גדולה מזו. מי שכתבו זאת בוודאי לא הכירו את יחידות הצנחנים. אינני מאמין, שיכולנו להגיע אז להישגים, שגם כיום יכול צה"ל להתברך בהם, ללא משמעת מוחלטת.

יחידות הצנחנים בשנות ה־50 ביצעו את המשימות המורכבות והקשות ביותר אחרי שעות ספורות מרגע קבלת הפקודה, בדק־דקנות שאין דוגמתה ובתנאי קרב קשים. ה־פשיטה על מוצבי הסורים מעבר לכנרת, הפשיטה לכונתילה, ההתקפה על מוצבי ה־מצרים בצ'בחה, הפשיטה לחן־יונס, ועוד ועוד, כל אלה היו מבצעים היכולים לשמש דוגמה ומופת לדרך של ביצוע מושלם. פעולות אלה לא ניתנו לבצע לולא היתה קיימת משמעת מוחלטת ביחידות הצנחנים.

בשנים ההן היינו מענישים ללא רחם על אי־ביצוע הוראה מבצעית כפי שהיינו מע־נישים על העדר תרבותית אישית, ואני בטוח שהיה קשר ישיר בין רחיצת התגוור וכביסת הבגדים עלידי החיילים עצמם, כפי שנהגנו בימי לימשי אחה"צ, ובין הישגיהם המבצעיים. יתכן שאז אף אני עצמי לא יחסתי לכך חשיבות כה גדולה, אך בבבט לאחור אני משוכנע שזו היתה דרך נכונה.

נהגנו להרחיק מן היחידה, מייד, כל מפקד שלא ביצע משימתו אפילו היה מפקד מצטיין, ואותה עומד והחה עכשיו כה אירע למפקדים שלא מילאו הוראות במלחמה ה־אחרונה...

אינני בא להמליץ עכשיו להעניש על מה שהיה. את דעתי בעניין זה כבר הבהרתי בעבר. אני רק בא להצביע, שצה"ל עלול לעמוד בעתיד במבחנים קשים מאוד, מבחו־נים שרמת המשמעת הנוכחית בצבא אינה מספקת לעמידה בהם.

אני מכיר בקשר שבין המשמעת העצמית הקיימת בציבור הישראלי ובין הנעשה בצ־צה"ל. לכן חובה עלינו לתנך את הציבור באופן שיבין, כי המאבק על קיומנו כה רציני עד שהוא מחייב לכפות את המשמעת העצמית כחלק בלתי נפרד של המשמעת בצבא. אך בינתיים חייב צה"ל להחדיר ל־שורותיו משמעת מוחלטת, וככל שנקיים כן ייטב לכולנו.

למרות הזיקה וההדוקה של צה"ל לציבור האזרחי חייב הצבא, בגלל היותו מסגרת היכולה לכפות רצונה, לא להמתין להתפת־חות המשמעת העצמית בציבור האזרחי כולו, ולהחדיר משמעת ברזל לשורותיו, שהבוננה הכוונה, עבור לשמירת צווי ועד ביצוע הוראות בשדה הקרב, בנשמע הדבר.

הזכרון ק.ב.

פרנץ קפקא

ההלשנה

פרק ראשון

יקיצה — מועקה — התלבשות מהירה

כאשר בבוקר אחד התעורר התור־שתן ק' במיטתו, הוא כצא שנה־פך בבעך הלילה לשרץ ענקי. "מה קרה ז"", שאל בתמהון ופשט את זרד־עותיו הדקות ועוד יותר את רגליו לכל אורכה של המיטה. לאחר מכן, כיוון שנוכח לדעת, שאין זה חלום, עבר ק' במחשבתו על האירועים מ־בעוד יום אשר הגיעו אותו בסופו של דבר לפשוט את הרגל. אמש, נזכר היטב, הודיע לו מנהל חשבונותיו, ב־ביבה יבשה חסרת עניין, כי מפעלו של ק', הוא חברת מניות צולחת ה־מעסיקה עובדים מרובים, סיים את שנתו ברווח של 500.000 לירות. ועל כן, בהתאם לחוקים, כדברי הלבלר, חבים הם, כלומר המפעל ובעליו מר ק', לאוצר המדינה, ככלות תשלום מיסי החברה והיטליה, ומלווה כעסי־קים שאינו מוכר כהוצאה, ולאחר חלו־קת דיווידנדים, חוב של 106.3 אחוז מס הכנסה כולל, דהיינו 531.500 ליר־רות במזומנים, סכום ניכר אשר ב־שום פנים ואופן לא עמד לרשותו.

"היתכן ז"", הירהר ק', יען כי עדיין לא הסכיל להתאים את עצמו למצב שבו נדרשים לשלם יותר מיסים מכה שצד ההכנסות כראה בספרים. אולם בתוך תוכו ידע שכן הדבר. מאחר שהוא היה איש פתרן מטבעו ולכן גם הגון בהליכותיו בסבך החוקים, הש ק' אי־נעימות גוברת. אשר הבריחה אותו להתלבש חיש־כהר ולצאת ל־בדיקת האפשרויות שנותרו.

פרק שני

פגישה עם טוכחים

דרכו של ק' הובילה ללשכת יוע־צים ידועי־שם, אשר רכשו את נסיונם העשיר בעניני מיסים תוך כדי עבודתם כשכבר הימים בלירות מוס־דות האוצר. היועצים שמעו את הי־אור בעייתו בארכת כל אצבים אבר נעצו אדיכים ברבות הבנים לבבע אותה הבעיה, והציבו לו בקיצור דרך, כהאפשרות היחידה להתחדד עם ה־הוק היא להכנים תיקוניב השאים ב־ספרים, דבר הנעשה כן הכתם ברוב כבעלי הארץ השואפים להוסיף להת־קיים.

"אם הזיוף מבוצע כהלכה", אמרו היועצים בגילוי־לב שמקורו בחוסר זמן, "הרי אין סכנה, שפקידי האוצר יגלוהו או הבילכיטים יכסרו. עליו המורה פרס של עשרה אחוזים פטו־רים כמס המובטחים לגבלה השתכ־טה, כידוע".

"פוחד אני", הודה התורשתן, "האין פתרון אחר ז"

"לשלם", אמרו היועצים, שהיו בלי־תי־קקים הן בגלל חוסר התועלת שבדברים והן בשל שפע הלקוחות שהמתינו לתורם בפרוזדורים. "קח הלוואה והוסף נא אותה על הכנסותיך, אם זה נראה לך כפתרון מוצלח יותר".

היועצים נפטרו מק' בכמה מילות עידוד על אודות חשיבותה של שינה טובה, ואחד מהם, הגבוה והמנומס יותר, אשר ענב כל העת עניבת־פרפר בצבע תכלת, נסע באותו יום לוואדוז שבמדינת ליכטנשטיין וגמר שם עסקות...

רונית עיסקה גדולה ומסועפת בשי־תוף גורמים בנקאיים וממשלתיים שו־נים.

פרק שלישי

חקירה — חשדות כבדים

ק' עודו מצוי בשפל של דכאון והגיע לידיו צו מלישכת המס לבקר בהקדם אצל פקיד נמוך־דרג, אשר נוהג היה לטפל בתיקי מפעלו מראשית דרכו.

"ברצוני לחקור את אדוני", אמר הפקיד. "כיוון שאדוני חייב לשלם השנה יותר מס ממה שהרוויח, נשא־לת הקושיה, כמה ומאיזה מקור מפו־קפק מתכונן אדוני לכסות את העודף הדרוש לו ז"

הפקיד קימט את מצחו ונעץ עיניים חוקרניות בק', שהרגיש בחוסר שקט כיוון שלא היה לו מענה לשאלה. ב־ליבון עילגת ניסה ק' להשקיט את ה־פקיד החשדן, באומרו, שלרשותו עומ־דים די חסכונות למען כסות בהם את ההפרש בינות רווחיו למיסיו. אפס, הפקיד נמוך־הדרג הפריך את טענתו זו בהסתמכו על מידע סודי של חו־לות מעקב, אשר נרשם על פני דפי תוכים וגילו לו, כי ק', כאנשי־עם כמולחים אחרים, רכש בשעתו תמור כל חסכונותיו מילוות מרצון הנושאי ריבית מכובדת בסוף המאה הזאת. המבוייש יצא מן הלישכה כהורו כשקצה שפתו רועדת, והוא השתעשע במחשבה לברות לגלות בשלהי החו־ניסן.

פרק רביעי

ההחלצות — הפרס — נופש עם ידידה

המוצא אשר גאל את ק' מ־בעיותיו היה כה פשוט וחלק, כי הוא עצמו תמה על שלא נזדמן לגלותו קודם. אכן, באותו יום לפ־ערב נטל ק' את טפסי הדו"ח הש־של מפעלו, ורשם בו במו ידיו, היתה למפעלו אף אגורה שחוקה של רווח. אולם בשעה שמסר את המסמך לפקיד המס, אותו פקיד ש־אותו קודם, שאל אותו ק' באגיב:

"האם אפשר להלשין אצלך על שה השתמטות שנודע לי באורה רה ז"

"בוודאי", ענה הפקיד בשמחה היה איש חולה שיגרון ומכה "אזרחות טובה מחייבת זאת".

"אם כך", אמר ק', "אני מתכון להלשין על מפעלי, אשר בדו"ח העלכתי זה עתה לא פחות מחצ ליון לירות. כמדומני, מגיעים לי רה אחוזים פרס, משמע חמישי לירות פטורות ממס בעד האינ־ציה החסויה הזאת".

הפקיד שירבב את צווארו ו... ולא עוד אלא יצא את החדר ו... התייעץ עם הממונים עליו, הם... את ההוראות בצוותא ומצאו... הפטק קובעת, כי "כל מי שמבר... תפיסת עבריין־מס ישאי לפרס... לא מצא, שם, שם, מעין... על הנישום להלשין על עצמו... פי כן ביקשו הם להניא את ק'... שהו, בתואנה שההגינות מחייב... אפס, משאיים התורשתן בהגשו... לבה לבג"צ, נכנעו לו הממונים... יוודע בקרב ציבור המלשינים... גדול, שהאוצר מערים קשיים... דתם הסדירה.

מקץ שבועות אחדים קיבל ק'... האגה ורדה מידי האוצר על סכו... של חמישים אלף לירות, הוא... וסגר לצמיתות את מפעלו הבו... נסע למקום נופש ידוע ברחוב... עם ידידה אחת טובת־מזג שהכי... כאן שהמצב בכלכלה אינו כה... כמו שכמה המומחי־מות מבקשי... צייר, ואין שפה הרפורמה... כלל ועיקר.

א. ק.

לתושבי ירושלים והסביבה

החלה המכירה הגדולה
לחיסול מלאי החורף
שכמותה לא היתה בארץ

באפנת אליצור רחוב יפו 56 ירושלים

	במקום ל"י	
חולצות דיולן שרוול ארוך	65.—	—
מכנסי ג'ינס בשן לצעירות	90.—	—
ג'קט ג'ינס עם רקמה, שרוול ארוך	110.—	—
גולף סטרץ' בשלל צבעים	49.—	—
חצאיות שנל מאריגים שונים ומגוונים	75.—	—
חולצות — שרוול ארוך חדישות ביותר לגברים	87.—	—
סוודרים לגברים עם צווארון מאיכות יצוא	79.—	—
סוודרים לנשים מכופתרים (קרדיגן)	85.—	—
סוודרים גולף לנשים וגברים מאקרילן וצמר	79.—	—
חצי גולף לנשים וגברים מאקרילן וצמר	79.—	—
סוודרים גולף אקרילן צמר ליצוא	75.—	—
חולצות פלנל לגברים, בשלל צבעים	79.—	—
מכנסי קורדרוי וגברדין לגברים גם מידות גדולות	125.—	—
מכנסי דיפטין בצבעים שונים	133.—	—
מכנסי LEE אורגינל — מודלים שונים		חצי
מכנסיים מקטיפה בצבעים שונים	129.—	—
ג'קטים קורדרוי וקטיפה לשובבים	195.—	—
ג'קט בלייזר לגברים גברדין דיאגונל	425.—	—
מעילי ג'מס לצעירות עם פרווה	390.—	—

לילדים:

מבחר גדול של מכנסיים, חולצות וסוודרים באיכות מעולה

צלמים מיידי.

דורסט M־800
עדשות
50—75—105 מ"מ
ראש צבעוני
דגם 201 (CLS)
עם מאוורר
ותוף ייבוש
40—30 ס"מ
בתוך אריזה חדשה לגמרי

לפנות לדניאלי בין השעות 8.00־13.00, 16.00־19.00
(02)222441־2־3־4
ירושלים

קיבוץ ראש הנקרה
מציע להשכרה
מכשירי קמ' יף מכניים "מכילון"
לפנות למרכז המשק

חסוך כסף!
קנה ישר מהיבואן
מקררי AEG

מספר מצומצם של מקררים אוטומטיים, 2 דלתות, עם פגיעות חיצוניות קלות (שנגרמו בעת ההובלה)

במחיר הזדמנותי!
אחריות מלאה לתיפעול תקין

לפנות:
אלקטרו ויסטה יבואני AEG
רח' שפרינצק 10, ת"א, (ליד דרך פ"ת 128)
טלפונים 254361, 250388

„אני מזמין את מי שאני רוצה" - אמר רבין על אי־הזמנת אבן לממשלה

הדיון על צירוף אלמוגי החל עוד לפני פרישת יריב ● אבן טען שהוא לא היה מצטרף לממשלת רבין, באמרו: „בשאניה טובעת — מוטב להשאר על היבשה" ● החישובים לניטרול דיין ● פנחס ספיר הסביר ש„הוא לא מתערב" ● שרים עולים לרגל אל גולדה מאיר ● ינסו למנוע הכרעות כדי לא לדחוף את שמעון פרס לקרע ולהצטרפות למשה דיין

מאת **יוסף חריף**

שנשאל השבוע ראש הממשלה, יצחק רבין, מה טעם ראה להזמין דווקא את יוסף אלמוגי להצטרף לממשלה כשר ללא תיק כשמצד אחד לא משמש כראש עיר גדולה, נוסף על היותו חבר כנסת ומצד שני נשארים תיקים ללא שרים; ומדוע לא הזמין את אבא אבן, למשל — השיב ראש הממשלה ללא היסוס: „אני מזמין את מי שאני רוצה להזמין!"...

עם שיש להניח, כי הזמנתו של אלמוגי שוב אל שולחן הממשלה תאמה את רצונו של רבין — ויסכים לכך כל מי שיודע את פרשת היחסים העכורים בין ראש הממשלה ובין „המועמד" השני, אבא אבן — הרי אין לעמוד על מהותו האמיתית של המהלך, שנעשה השבוע בזירה הפנימית, על פי הצהרתו הפסקנית של ראש הממשלה.

רצונו של רבין תאם במקרה או שלא במקרה את רצונה של צמרת מפלגת העבודה, הנאבקת על השארת השלטון בידיה.

● התפטרות יריב

התשובה, כי רבין מזמין רק את מי שהוא רוצה להזמין נכונה כשלעצמה, אבל זוהי תשובה חלקית. היא מבטאת יותר את השלילה — היינו, את אי־רצונו באבן, מטעמים אישיים טובים, אבל היא אינה חושפת את המניע החיובי, אם אפשר לקרוא לו כך, מדוע נבחר דווקא אלמוגי.

„פרשת אלמוגי" היתה מתעוררת בלאו הכי, במוקדם או במאוחר. לפני חדשיים־שלושה נשקלה בחוגו של ראש הממשלה אפשרות צירופו של אלמוגי לממשלה, אך משום־מה לא נתגבש הדבר. מה שהעלה אותה על פני השטח היא התפטרותו הפתאומית של אהרן יריב מן הממשלה.

בסוף השבוע שעבר כשהוחל בבישול הזמנתו של אלמוגי לממשלה היו בתמונה כמה אישים, ביניהם יהושע רבינוביץ, אברהם עופר, דוד קלדרון ויש אומרים, כי ראו לנכון לבשר לספיר, כי רבין עומד להזמין את אלמוגי לממשלה. ספיר עצמו מוען בקול רועם: „אני לא מתערב!... לא שאין לי דעה בעניין זה, אבל אני לא מתערב!...". ואף שכל אלה הוגים יחס של אהדה לאבא אבן — תמכו הכל ביוסף אלמוגי. מדוע?

● בין אבן לאלון

נבונה השאלה באיזו מידה יכולה מועמדותו של אבן להיחשב להיאלית. מישהו סבר שרבין מרצונו החופשי לא יבחר באבן. משמע־יחוד־הברית, כביטויו של אחד מהם, „לאבוס. אותו" — אך גם במקרה זה אין ודאות שרבין יבחר.

אכן תוך כדי בחינה „נערמו" קשיים על גבי קשיים: נניח, שרבין יזמין את אבן ויציע לו לשוב לממשלה ולוא גם כדי לצאת ידי חובה — מה יכול הוא להציע לו? הן איש לא העלה את אפשרות החזרתו למשרד־החוץ! את משרד ההסברה דחה אבן כבר אז, עם הקמת הממשלה — האפשר להעלות על הדעת שעכשיו ייעתר?

הדבר היחיד שיכול להיחשב למכובד בשביל אבן, כך הניחו, ושעשוי למשכו לממשלה, זה תפקיד סגן־ראש הממשלה. האם אפשר להניח שרבין יסכים „להתחיל עם יגאל" ואם כן — מה יהיה אם ישיב יגאל אלון בשלילה?

היתה עוד הנחה: „גולדה לא תראה זאת בעין יפה". אכן, מי שיודע על מידת השנאה של גולדה מאיר גם כיום — יודע שגם זהו נימוק רציני. סביר להניח, כי מי שהעלה את ההנחה הזאת ידע מה הוא סח.

עדיין אין זה אומר שאבן מצדו מוכן היה לשוב לממשלת־רבין. איך אמר השבוע: „בשאניה טובעת — מוטב להשאר על היבשה". ולא היה ספק לגבי שהאוניה, מיהי האניה ומיהו רב־החובל. קשה לו לתאר לעצמו שהוא, אבן, יהיה סגן־ראש ממשלה (והן זהו המירב, במקרה הטוב, שיכלו להציע לו) לראש ממשלה שהתפקיד המוטל עליו הוא „מעבר לכוחו" וכי בעצם בחירתו לתפקיד זה „עשו לו עוול..." („ה־

יעלה על הדעת — שאל השבוע אבן — שראש ממשלה בישראל ידבר אל אב שכול כפי שדיבר מר רבין לעיני כל ישראל?!").

● ה„רעננים" מסתלקים

„העיסקה" הזאת עם יוסף אלמוגי גם כן לא נראתה לו מכובדת ביותר. זוהי „תרמית כפולה": אם אלמוגי יוותר על ראשות העיר יווצר מצב שבחיפה יהיה ראש עיר שהציבור לא הצביע בעדו ובירושלים — ראש ממשלה שהציבור לא הצביע בעדו!... שורת ההגינות מחייבת לבקש מאנדאט מן העם.

הכלל, מטעמים אישיים ומטעמים ענייניים לא ראה עצמו אבן כמועמד לחברות בממשלה, שדעתו עליה אינה מן המצויינות: בחוג מקורביו אמר השבוע: ממשלה זו אינה מסוגלת להתמודד עם דבר... הליכתו של יריב הדברים שהשמיע להנמקת פרישתו הם עדות לכך... יריב הוא רק בקיע ראשון... ראש הממשלה התפאר בתדמית המיוחדת של „ממשלת החידוש" שלו והצביע על כוחות רעננים כאהרן יריב ושולמית אלוני המבטאים את „החידוש והשינוי" — אם כן, „הרעננים" יוצאים בזה אחר זה...

אלא שאותם אנשים אשר דנו במועמד לחברות בממשלה מתוך שנתייראו באמת מפני בקיע בממשלה, שאבן דיבר עליו, לא נתכוונו לאותו בקיע. הללו, חששותיהם הפליגו הרחק מעבר לאהרן יריב. הללו — ובנתון זה הם תמימי־דעים עם ראש הממשלה — חוששים מבקיע אמיתי שיבוא ואשר עלול לגרום למפולת, והוא אם יצליח משה דיין להעלל מצב, אשר לא יתאפשר לאנשים כשמעון פרס וגד יעקבי להישאר בממשלה. ומשום חשש זה לא ראו באבן את המועמד הרצוי אלא את יוסף אלמוגי.. ההנחה היא, כי אלמוגי הוא גורם כפוטנציאל של הכוחות, שמשה דיין יבקש ללכדם בבוא העת כדי להפיל את הממשלה הזאת. „מבחינה זו — אמר אחד מעסקני ה„גוש" לשעבר, המבקש להחליף בימים אלה תפאורה וליהפך ל„גוף מרכזי" חדש בתוך מפלגת העבודה בלא שהמטרות היסודיות ישתנו — „אבן הוא לא גבס כיום". במלים פשוטות, במקרהו של אלמוגי לא בחרו בו מ„אהבת יוסף", אלא מפני שלאבן אין דינמיות, מאחורי, כפי שהתבטא אחר, ואילו לאלמוגי יש השפעה בחיפה ואת ההשפעה הזאת יש לנצל למאבק המלחמתי ב...משה דיין.

● חיזוק מפוקפק

גם לגבי אלמוגי לא נישא הכל כלב שלם. היה מי שסבר, כי מי שהעלה את שמו של אלמוגי יעץ לרבין עצה איתותפל. כי מי זה אומר, שצירופו של אלמוגי לממשלה ינטרל את משה דיין? — שאל מי ששאל ואמר: אין כל סיבה לראות בהצטרפותו של אלמוגי גורם אנטי־דייני (ואגב, אלמוגי עצמו יתנה בכך ויתמה כל מי שיבוא לטעון באוזניו, כי בהליכתו אל ממשלת רבין יש משום התגברות לדיין, במידה שהוא, אלמוגי, מזדהה עם השקפה מדינית זו או אחרת של משה דיין). יתר על כן, אלמוגי ידוע כאיש עצמאי הראייה, שבממשלת גולדה לא היסס לתבוע הקמת ממשלת ליכוד לאומי, — כאשר תביעה כזאת, בעיני גולדה, ספיר ואחרים היתה בחזקת „טריפה".

מי שעירער על הרעיון לראות באלמוגי את לתימת חיפה לאינטרסים המשותפים של „הגוף המרכזי" ושל יצחק רבין היה בפיו נימוק נוסף לשלילתו: חיפה לא היתה בכיסו של אלמוגי. משה שחל מול אלמוגי ובני־בריתו וכל הלוחצים שהופעלו נגדו — הצליח לגייס בבחירות על תפקיד המזכיר 46 אחוז (ויש לזכור שחלק ממתנגדיו של שחל הלך לצד השני, כמועמד של אלמוגי, אודי אגמי, לא מפני שתמך בו, אלא מתוך „חשבונות אישיים" עם שחל). ועוד זאת: אלמוגי לא תמך ברבין והצטרף בעצם למחנה שולליו. משמע, בחיפה יוכלו אנשים להסיק, כי להיות „נגד" זה עניין משתלם. ועכשיו, בין שיצטרף אלמוגי לממשלה ובין שלא יצטרף הוא יצא מחוזק. ויש להביא בחשבון, כי למשה דיין אין הרבה מועמדים לראשות הממשלה, ובעת שביקש להציג „מועמד מקובל" — הציע דיין את יוסף אלמוגי (הכוונה היתה אז לראש כממשלת ליכוד לאומי). אם כך — ראוי לו בעצם ליצחק רבין להתיירא קצת, כי ספק אם על ידי צירופו של אלמוגי הוא, רבין, נמצא מחוזק, כי המרחק משר אל ראשות ממשלה קטן בהרבה כראש עיר לראשות ממשלה.

ואף על פי כן, נפלה ההחלטה בעד אלמוגי.

● צמרת רפה מתמרנת

„פרשת אלמוגי" צופנת בטובה הרבה. היא חשפה מצרכי כוחות חדשים שבהתהוות במפלגת העבודה; היא הבליטה מהו הכוח שטמון עדיין ב„מנגנון" הנודע שהיה פעם כל־יכול; היא זרקה אור על שעור השפעתו של פנחס ספיר, שנתברסמה לכל הדעות, ועל עליית כוחה של... גולדה מאיר.

אבל גם באלה לא תבוא פרשת אלמוגי לידי מיצוי, כי מה שמתחולל מאחורי־הקלעים הפעם — יתן אותותיו. לא רק בענייני פנים, אלא גם בענייני חוץ. הפעם אין זו רק שאלה של „אישי" מקום בממשלה, אף לא נסיון מאניפולטורי וצעיית שימוש בגורם פוליטי — במקרה זה חיפני — כבימים ימימה. צמרת, שספק אם שם זה עדיין יאה לה, מנסה לתמרן מתוך מצב של רפיון־כח כדי שלא להשמיט את השלטון מידיה, אבל ללא יכולת להכתיב את מהלך המאורעות ולהבטיח את מעמדם של אנשי ההווה.

ואולם, גם אלה אשר עודם מחזיקים במשכנות השלטון מודעים למצב הזה, מכאן התמרונים השונים על רקע הנסיון להקים „גוף מרכזי" אשר יתגבר לבטל את החטיבות בתוך מפלגת העבודה. אילו נתממש הרעיון של החייאת מפא"י, היה הדבר יוצר בהכרח קטבים בתוך מפלגת העבודה — עם רפ"י לשעבר ואף יותר מכך עם „אחדות־העבודה" לשעבר. על כן זנחו רעיון זה ובמקומו דבקו ברעיון שונה בחיצוניותו, אך לא במהותו. התארגנות חשד בה לשרידי מפא"י ב„צמרת" המפלגה לקראת ועידת המפלגה, המתוכננת לקיץ הקרוב (ביולי או באוגוסט).

„אי התערבותו" של פנחס ספיר — דהפעם יש למושג זה משמעות אמיתית — יצרה במפלגת העבודה חלל ריק. בין שאי־ההתערבות נובעת מירידת כוחו של פנחס ספיר ובין שירידת־הכוח היא פרי אי־התערבות, אחת היא המציאות. בנסיונות למילוי החלל הריק, שיצר פנחס ספיר, נסתמנו שלושה צירים: יצחק רבין, שבתוקף תפקידו יש לו משקל מיוחד במפלגה, אם גם אין הוא נראה מסוגל להנהגה בעת כזאת.

● גולדה מאיר, שהפכה למוקד־כוח בשל העובדה, שאין כיום בראשות מפלגת העבודה (הכוונה ליוצאי מפא"י לשעבר), אישיות בעלת סמכות וכושר הנהגה.

● אותה קבוצת שרים, התוששת מזעזועים ועל כן מבקשת לשמור על הקיים מפני שבכל מקרה של תמורה אין הם יודעים מה יקרה להם עצמם (עם אלה אשר למנות את יהושע רבינוביץ, משה ברעם, אהרן ידלין).

האינטרס המשותף של יצחק רבין ושל קבוצת השרים החדשים, שמשקלם כבעלי סמכות בחיי היומיום ובמושכי קולות בעת בחירות ידוע גם להם, מכתיב את הצורך בהתארגנות שתכליתה „להקפיא את הקצוות", כפי שהתבטא אחד העסקנים מבין מושכי החוטים בצמרת. פירוש הדבר, קודם כל, לנסות ולהתגבר על אותו גורם במפלגה שעשוי להיות משקל־נגד להנהגה הקיימת, באשר משקלו בציבור רב והוא עשוי להיות שואב־קולות בכל התארגנות, אם במפלגה ואם מחוצה לה. קרי וכתיב: שמעון פרס, משה דיין, גד יעקבי ודומיהם. משקלם יעלה פי כמה, אם יצטרפו אליהם אישים אשר דעתם אינה נוחה מן המשטר הקיים, שעדיין ניכרת בו אפרוריות זאת בשורת „השינוי והחידוש" עדיין לא השכיל להמחיש.

● החלל שהשאירה גולדה

באין היד החזקה של פנחס ספיר ובאין הסמכות בראשות הממשלה והמפלגה, שאפיינה את תקופת גולדה מאיר, החלו פונים שוב אל... גולדה מאיר. אם נשפוט על פי „עולי הרגל" אליה, נראה שבעצם הכל עדיין מקבלים את סמכותה: יצחק רבין מבקר אצלה בתדירות רבה „לפני קיסינג'ר ואחרי קיסינג'ר", לפני שראש הממשלה לשעבר עומדת לפגוש את הנשיא פורד ואחר כך. בכל הנושאים המדיניים הגדולים גולדה מאיר „בתמונה".

ויגאל אלון בא אל גולדה; ויהושע רבינוביץ הולך אליה לפני מהלך מכריע בחיי המשק הכלכלה, חשוב לו לקבל את ברכתה; ושמעון פרס, כאשר ביקש למצוא לו הזכיה בעמדתו המדינית בממשלה, הלך אל גולדה ודן עמה, בכל המשוער, במעברים האוזמים והמעברים באבו־רודס. שמעון פרס רואה את עצמו כמבצע „מדיניות גולדה".

דומה, כי תופעה זו מפתיעה, כי אין כיום מנהיג למפלגת העבודה, אשר יהיה בכוחו למלא את החלל שנוצר עם פרישת גולדה מאיר. העובדה שאין באים אל פנחס ספיר מלמדת גם היא משהו. הנאבקים על שמירת השלטון מבינים שלא ממנו תבוא להם הישועה. פעם האמינו בכוחו באופן עיוור. איש לא העלה בדעתו לצעוד צעד במישור הפוליטי הפנימי בלא שתעלה אליה השאלה „מה אומר פנחס ספיר". כיום נשתנו הדברים. מתחילים להבין, כי אי־אפשר להסתמך עליו גם אם הכל מודים שעדיין משקלו גדול משל אחרים.

במצב זה נקל לשער, כי בכל פורום מפלגתי, אם באחד המוסדות ואם בוועידת המפלגה, לא יוכל איש משכבת העסקנים השרים הקרויה „צמרת" לעמוד בעימות עמה.

טבעי הדבר, שראש הממשלה לשעבר מגלה עניין מיוחד בעניינים הגדולים שבתחום המדיני־בטחוני (הוא המודיעה מתוך־זה ברמת־הגולן, חידבה נגד „מכירת ישראל" בהתכוונה לנסיגה בסיני בלא שישראל תבוא על פיצוייה בתמורה ממשית), אך התעניינותה בכל הנעשה במפלגה לא פגה. אין היא נדרשת ל„בעיות אישיות" במימשל, אם כי יש לה דעה ברורה על כל אחד מן האישים המרכיבים אותו, אך כשנראה לה שמציאותו של איש מסויים חשובה לא תהסס לומר זאת.

● שלא „ימכרו" יותר מדי

כך, למשל, שמע מישהו מפיה: „יש לשמור על גלילי". בעצם, גם זה מתקשר עם התבטאותה הקודמת, שכן ישראל גלילי, לבד מהידידות העמוקה השורה ביניהם (את חיבתה לישראל גלילי ביטאה בהזדמנויות רבות ופעם שמעתי מפיה עליו: „אני חייבת לו הרבה") מסמל, כנראה, בעיניה את האיש העשוי להבטיח „שלא ימכרו" יותר מדי ויעמוד בסכר אם יתחזקו נטיות הכידסום בעמדת ישראל.

(אומרים, כי הופעתו של פנחס ספיר בשידור־ישראל, שבה השמיע את האני־מאמין המדיני שלו, והתבטא ביותר כמעט על כל השטחים, הכעיסה אותה מאד. ואגב, פנחס ספיר מתכוון לחזור על אני־מאמין זה גם בטלוויזיה בסוף חודש זה).

„המארגנים" של הגוף המרכזי החדש זקוקים לרצונה הטוב של גולדה מאיר, שהבטיחה להם, כנראה, שאם יקומו מוסדות חדשים, „על־חטיבתיים", תסכים להשתתף בהם בפועל ממש. משום כך הם חייבים להאזין היטב להשקפותיה המדיניות. חזקה על יצחק רבין, שהוא יודע זאת ולכן לא יעשה צעד שעלול להביאו לידי עימות, לא רק עם ד"ר קיסינג'ר, אלא גם ובעיקר עם... גולדה מאיר.

למארגניו של „הגוף המרכזי" במפלגת העבודה יש אולי חשבון נוסף בהזדקקותם לגולדה מאיר. אישיותה, סמכותה ומשקלה הגלובלי בעולם היהודי אינם זקוקים לרימום. גם כיום היא מחשמלת כל ציבור יהודי שהיא מופיעה לפניו ודי היה לראות כיצד ריתקה בביקורה האחרון בארה"ב יהודים ושאינם יהודים, שהאזינו לה.

● דיין ופרס יחדיו

אבל נראה, כי בין כל החשבונות הגלויים המובנים מאליהם יש למישהו בין „המארגנים" עוד חשבון אחד והוא ההכרה להבטיח את חסימת הדרך בפני משה דיין. נראה ל„מארגנים", שאילו רק ניתן „להחזיק את דיין במקרר" — כביטויו של אחד מהם — עד מספר חודשים, היו הדברים במפלגה מסתדרים כפי רצונם. שמעון פרס היה מתחזק ובכל שהזמן היה חולף היה אולי „מתרגל" להיות בלי משה דיין ועל כורחו היה שר הבטחון לשעבר מבודד גם בקרב חבריו. אבל מתוך חשש שמשה דיין לא ישב בשקט, עלול להתפתח מצב שבו רק אישיות חזקה תוכל לבלום את משה דיין וזו, כך מאמינים „המארגנים", יכולה להיות רק גולדה מאיר („דווקא מפני שהיתה קרובה אל משה דיין בימי ההכרעה ערב מלחמת יום הכיפורים").

בעת הקרובה נהיה עדים לתופעה מעניינת אחרת — ייעשה מאמץ למנוע בכל תחום שהוא מצב אשר יביא לידי התגבשות עם שמעון פרס „בכל תחום, לרבות בתחום המדיני", הואיל וידוע „מה עמדתו" בעניין הסדר־הביניים עם מצרים (הוא נגד ויתור על המעברים והאבו־רודס במסגרת הסדר לשנים מעטות בלבד ובלא שתהיה התחייבות מצרית לאי־לוחמה). אפשר להתנבא כמעט בוודאות, ששליחותו של ד"ר קיסינג'ר לא תצלח עד אשר יסתדרו העניינים בתוך מפלגת העבודה...

החשבון של מארגני „הגוף המרכזי" פשוט: משה דיין לבדו לא יוזלל ואין הוא מסוגל לחולל מהפכה, אלא אם כן ילך עמו שמעון פרס. הואיל והתעודדותו של משה דיין יכולה לבוא בחשבון אך ורק על יסוד נושא מדיני קונקרטי כמו, למשל, מהות הסדר־הביניים עם מצרים, והואיל ודעות שמעון פרס ומשה דיין בנושא זה זהות, ממילא אסור ליצור מצב שבו יוכל משה דיין למשוך אליו את שמעון פרס „בשל התנגדות לקו רבין־אלון", והלא לגבי ראשי העבודה אין זה סוד, שאילו יכול משה דיין להפיל את הממשלה הזאת לא היה מהסס אפילו רגע אחד.

אפשר שחשבונה זה, כחשבונות אחרים של מארגני „הגוף המרכזי" במפלגת העבודה הוא תמים, אך עובדה היא כי חשבון כזה קיים.

מה יכולים להיות ה„חשבונות האחרים"? למשל, החשבון, שאם „יוחזק דיין במקרר" חודשים אחדים ייקל להפריד את שמעון פרס והמארגנים יוכלו בשקט להכשיר את הדרך לשליטתם הגמורה במפלגת העבודה; או שבצירופו של יוסף אלמוגי לממשלה (אם אמנם יוצא הדבר אל הפועל לפי „הפקודה המשפטית" שהעלה שר־המשפטים, חיים צדוק) עשוי „הגוף המרכזי" להחזיק במניעת־של־חיפה.

● לאן שואף פרס

אלא שחשבונות אלה נעשים על דעת חלק של השותפים בלי לדעת מה תהיה עמדתו של שותף אחר, שעם היותו „זוטר" הריהו שותף נכבד מאד, הלא הוא שמעון פרס.

הסבור מישהו ב„צמרת" ששמעון פרס תמים כל כך עד שיעמוד ויסתכל מן הצד כ„סטאטיסט" בכל העלילה הנרקמת סביבו בלא שינצל את המציאות לטובתו, ולאו דווקא לטובת אנשי „הגוש" לשעבר?

יש סוברים, כי פרס יקבל בשתיקה את בידודו של משה דיין, שאת מקומו ירש, אבל אם מנסה מישהו לקרוא את מאווייו הכמוסים של שר־הבטחון כדוע יחשוב, כי שמעון פרס, ששאיפותיו גדלה הולכת, ייעצר דווקא בתיק הבטחון?

על כל פנים, מי שבונה את ההתארגנות החדשה במפלגת העבודה במאבק על השלטון בה על הסיכוי לתקוע טריז בין שמעון פרס ומשה דיין — מקים את רב־הקומות שלו על יסודות מעורערים. שמעון פרס נשמע אומר באלה הימים: „אני לחוק מיקנגיות האין אני מסוגל לראות קרע אישי ביני לבין משה דיין אחרי ארבעים שנה".

● „מושכי־הקולות" ישפיעו

מסתבר, כי שמעון פרס לא שמע רבות על אודותיה ש„המארגנים" מועידים אהבה לקיץ זה (גם משה דיין לא ידע עליה דבר), אבל הידיעה על קיומה ההתארגנות סביבה לא הותירה אותו במצב של בהלה מפני פורענויות הצלולות להתרגש עליו ועל אנשי רפ"י לשעבר.

ומה סוד הרוגע הזה?

דומה, שהסבר לו ניתן למצוא בהשקפתו של שמעון פרס, שבאה לידי ביטוי בחוג ידידים למקרא כותרות העתונות בימים אלה על „ההתארגנות העל־חטיבתית": המיבנה החטיבתי הקיים במפלגת העבודה מיושן ולא יעמוד בפני רוח העתיד. החטיבות בעבר ינקו משורשים אידיאולוגיים. כיום דבר זה כמעט איננו קיים. כמעט אין הבדלי דעות בנושאים המרכזיים והחיוניים של המדינה. אם כן, מה בצע בחטיבות?

אבל לא רק המיבנה החטיבתי נראה מיושן בעיני שמעון פרס. כל הגישה המנחה את מארגני „הגוף המרכזי" מיושנת, שכן אם תעמוד המפלגה לפני בחירות, אם בעוד שנה ואם בעוד שנתיים, יהיה המצב שישרור שונה בתכלית ועל כן הפרוגרמה והבחירות המדיניות, האישים שיעמדו בראש לבקש את אמון הציבור, העניינים הקונקרטיים ו„מושכי הקולות" הם אשר ישפיעו — ולא החשבונות השיגרתיים והמיושנים הנרקמים אי־שם במפלגה על יסוד תפישות האתמול.

יש ציבור חדש ולו ציפיות חדשות, שאילות ומישאלות, והעיקר, יש לתת לעם תקווה חדשה בכל תחומי החיים.

ככל הידוע לא התייחס שמעון פרס ל„פרשת אלמוגי", אך ספק אם הוא רואה בפרשה זו, כלומר, במניעים שמאחוריה, תקווה חדשה לעתיד.

התסיסה שנתחמנה במימשל בעקבות פרישתו של אהרן יריב ופרשת אלמוגי היא רק בראשיתה.

„ברית 3 ערים" בעבודה עשוייה להביא להקמת גוש מרכזי

החטיבות מסכימות לצירוף אלמוגי, כל אחת מסיבות פנימיות משלה

מאת **משה מייזלס**

שהודיע השבוע ראש הממשלה יצחק רבין לאחדים מראשי החטיבת מפא"י במפלגת העבודה, כי בדעתו לצרף לממשלה את ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי כשר בלי תיק בעקבות התפטרותו של השר אהרן יריב, לא הופתעו.

בהזדמנויות שונות סיכם אתם בשבועות האחרונים יצחק רבין עצה כיצד להיערך לקראת המבחנים המדיניים הקשים הצפויים לממשלתו תוכה ההתמרדות מצד חוגים אופוזיציוניים במפלגה ובמדינה נגד מדיניות הממשלה, כיצד ללכד ולחזק את הנהגת המפלגה ואת הממשלה.

לאחר כינון ממשלת יצחק רבין נחשב כוחה חיפה ב„חוליה חלשה" במפלגה. יוסף אלמוגי, האיש החזק בכוחו, שהחליף מעמד של שר בממשלה במעמד של ראש עיריה, התרעם לא אחת כי חיפה „קופחה" ב„מצפה המנהיגות והמפלגתית". המגמה, שהוא הגדול ביותר במפלגה, אינו מיוצג בממשלה או במעמד בכיר במפלגה. „יש להחזיר לחיפה את מקומה במדינה ובמפלגה", אמר.

יוסף אלמוגי הוא מוקד־כוח יוצא דופן בסקנת במפלגה. כאחד מראשי רפ"י לשעבר, נבחר לכנסת האחרונה בתקן מפא"י, אך הוא ביטל את החטיבות בכוחו, ותמך בהקמת ממשלת ליכוד לאומי ודוגל בקו מדיני ובטחוני של „ניצי".

ראשי חטיבת מפא"י, שדנו באחרונה בהוזיאות הטיבתם, נתקלו ב„מחסומים" בלתי־צפויים. אותם מהם, כגון שר האוצר יהושע רבינוביץ והשר משה ברעם, הביעו דעתם, כי במצב שנוצר במפלגה ובממשלה — מוטב לדחות את העניין, אף שאחדים מראשי החטיבה, כגון ח"כ פנחס ספיר, ח"כ אבא אבן, חברי כנסת ואישים רבים במפלגה סברו כי יש להקים את חטיבת מפא"י מחדש כדי לחסום את „השתלטות" של חטיבות המיעוט.

שני השרים התנגדו לצעד זה בטענה, כי הוא עלול להחריף את העימות החטיבתי במפלגה ולסכן את מעמדה של הממשלה. כך נולד הרעיון של הקמת גוש מרכזי על־חטיבתי במפלגה, שיבלום את המאבק החטיבתי ויחזק את הנהגת המפלגה ואת הממשלה.

ברית שלוש הערים

יצחק רבין, הנאבק על ביסוס העורף המפלגתי, חיזוק ממשלתו וייצוב מעמדו כמנהיג המפלגה וכראש הממשלה, נאחז ברעיון. הוא עדיין חושש מפני השרים לשעבר, שנשארו מחוץ לממשלתו (ח"כ משה דיין, ח"כ פנחס ספיר, ח"כ אבא אבן וח"כ יוסף אלמוגי). ויודע כי התלקחות חטיבתית עלולה לשמש לאישים אלה כעילה לנגח את מעמדו האישי ואת ממשלתו. תמיכת שני השרים יהושע רבינוביץ ומשה ברעם הבטיחה את עמידת מחוזות תל־אביב וירושלים מאחורי הרעיון. היה חסר רק שילובו של המחוז השלישי — חיפה. יהושע רבינוביץ יזם שיחה בין ראש הממשלה לבין יוסף אלמוגי, אשר כמי שתמך מאז ומתמיד בביטול החטיבות, העניין נראה לו.

כך קמה הברית בין שלוש הערים תל־אביב, חיפה וירושלים במפלגת העבודה. התפטרותו של אהרן יריב נתנה לראש הממשלה אפשרות לחזק ברית זו על ידי נסיון לצרף את יוסף אלמוגי לממשלה כשר בלי תיק. צירוף כזה, והקמת גוש מרכזי על־חטיבתי במפלגה, עשויים לבטל את השפעתם של ה„אישים מבחוץ", ובעיקר שאיפות בדלניות בתוך חטיבת רפ"י.

יוסף אלמוגי, העומד בין החטיבות מפא"י ורפ"י, עשוי לחזק אותם חוגים ברפ"י, שלא יהיו מוכנים „ללכת עד הסוף" אם ח"כ משה דיין יחליט באחד מן הימים לקפוץ למים הקרים, לשוב לזירה הפוליטית ולקרוא תיגר על ממשלת רבין. צירופו לממשלה עשוי לבסס מעמד המפלגתי של יצחק רבין ולהקנות לו את כוח ההכרעה בממשלה בעניינים מדיניים על־ידי החזרת האיזון בין „ניצים" ו„יונים" בתוכה, שנפגע במקצת על־ידי פרישתו של אהרן יריב.

לכן, נפגשו השבוע השרים יהושע רבינוביץ, משה ברעם, ומזכ"ל המפלגה מאיר זרמי עם יוסף אלמוגי ודנו אתו בהצעות לגבש קבוצה מרכזית על־חטיבתית במפלגת העבודה. כבר בשבוע הבא יוזמנו כ־40 אישי מפלגה לדון בגיבוש הקבוצה, בביטול החטיבות ובקיום בחירות פנימיות במפלגה בשנת 1975. דובר על שילובם של עסקנים מרכזיים מכל החטיבות בקבוצה זו ובהקמת פורום מצומצם של ראשי החטיבות, כדי למנוע התרפת העימות בין החטיבות במפלגה.

יש מציעים להחיות את מוסד „חברינו" שיהיה מורכב משרי המפלגה, יו"ר הנהלת הסוכנות פנחס ספיר, מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל ומזכ"ל המפלגה מאיר זרמי. ויש מציעים להרחיב מעגל זה בצירופם של אישים נוספים מן המחוזות החשובים. אחת המטרות של הקמת קבוצה על־חטיבתית כזו היא לשים קץ להתארגנויות משמאל ומימין, העלולות לערער בסופו של דבר את אחדות המפלגה ושלמותה.

ראשי חטיבת מפא"י היו מעוניינים, כמובן, בצירופו של „איש שלהם" לממשלה במקום אהרן יריב. העלאה מועמדותו של ח"כ אבא אבן אך ראשי החטיבה מודעים לקשיים שביחסים האישיים בין ראש הממשלה לבין אבא אבן ואת חוסר האפשרות להציע לאבא אבן במצב הקיים תיק ומעמד הולם בממשלה.

היו שהציעו להפעיל לחץ בחודשים על שר החוץ יגאל אלון לוותר על כהונתו השניה כסגן ראש הממשלה לטובת אבא אבן, אך ברור היה כי אל הזירה הפוליטית בסיוע גורמים בתוך המפלגה ומחוצה לה, או שאיש רפ"י אחר, שמעון פרס, שמכובד הפנימי חזק מאד מאז קיבל לידיו את יצחק רבין לא יהיה מוכן לצעד כזה על מנת לא לערער את האיזון העדין בממשלה ולקיים את חטיבת „אחדות העבודה" נגה. אבא אבן עצמו לא גלהב לרעיון, אם כי הודיע, שאם יוצע לו להצטרף לממשלה ישקול בדבר.

השלימו עם צירוף אלמוגי

ראשי חטיבת מפא"י, ואף ח"כ פנחס ספיר, המצדדים בהקמת החטיבה מחדש ובהחזרת אבא אבן לממשלה, נמנעים מלהפעיל לחץ על יצחק רבין מכיוון שהם חוששים, כי ה„שידוך" בין יצחק רבין ובין אבא אבן לא יעלה יפה. ומכיון שהם רואים ביצחק רבין מלט המלכד את חלקי המפלגה השונים עד שאין לו תחליף לתפקיד ראשות הממשלה.

מסיבה זו הם השלימו עם צירופו של ח"כ יוסף אלמוגי לממשלה, אם כי הוא אינו נחשב כ„איש" מן המפא"י. הם גם חוששים מהתגרות מצב שבו יוכל ח"כ משה דיין לחזור לתפקיד שר הבטחון, עלול ליהפך שוב למועמד ריאלי לתפקיד ראש הממשלה.

צירופו הצפוי של יוסף אלמוגי לממשלה ישפיע השפעה מכתנת על חטיבת רפ"י. זו היתה מצדיעה את העלאתו של חברה יצחק נבון לתפקיד שר, גם אם הוא נוקט עמדה הרבה יותר „יונית", מאשר ששת חברי רפ"י האחרים בכנסת.

החטיבות מסכימות

גם חטיבה „אחדות העבודה" היתה רואה בעין יפה צעד זה, מכיוון שהוא היה מפנה את תפקיד יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת לחברה משה כרמל, אך יצחק רבין יודע שמינוי שר שלישי מחטיבת רפ"י יעורר קשיים פנימיים רבים במפלגה, וגם יחזק תביעתה של מפ"ם לתיק שלישי בממשלה. לכן שלוש החטיבות, כל אחת מסיבות משלה, תומכות על צירוף יוסף אלמוגי לממשלה.

השאלות הן אם חשבונו של יצחק רבין לחזק את מעמדו במפלגה ובממשלה על־ידי הקמת צמרת מרכזית על־חטיבתית יעלה יפה, ואם ההפתיהלת כוח תבטיח לו מנהיגות במפלגה ובממשלה ללא הכתבים „מבחוץ" על־ידי משה דיין, פנחס ספיר ואבא אבן.

שאלה נוספת היא, מה יקרה אם היועץ המשפטי יקבע דעתו, כי בבחינה חוקית לא יכול אדם להחזיק בתפקידי שר וראש עיריה גם יחד, שהרי יוסף אלמוגי בוודאי לא יוותר על ראשות עיריית חיפה?

שלוש החטיבות הסכימו על צירופו של יוסף אלמוגי, העשויה לחזק את המפלגה והממשלה, אך הן עלולות להיות חלוקות לגבי כל מועמד אחר לצירוף לממשלה, כגון ח"כ משה ורטמן או משה שחל החיפנים, או ח"כ אבא אבן ויצחק נבון. במפלגת העבודה מורגשת ציפיה, כי תימצא נוסחה משפטית, שתאפשר ליוסף אלמוגי, המועמד המוסכם, להחזיק בשני הכתרים.

על אף הקשיים הרבים שהוו מנת חלקו כראש ממשלה יוצא־דופן, בלי עורף מפלגתי, הצליח יצחק רבין עד־כה במספר מהלכים לצאת מן המלכודות המפלגתיות בשאלות הקמת ממשלת ליכוד לאומי, ההתגוללות בשטחים, פרישתה של ר"צ מן הממשלה, צירוף המפד"ל אליה והתפטרותו של אהרן יריב. יצחק רבין הצליח לקיים קשרים הדוקים עם מוקדי־כוח שונים במפלגה, כגון המחוזות תל־אביב, ירושלים וחיפה, עם אישי צמרת מכל החטיבות כגון יהושע רבינוביץ, שמעון פרס, יגאל אלון, ישראל גלילי, חיים צדוק, עם חברי כנסת, ראשי הגוש „לשילוב", המשמרת הצעירה ועוד.

השאלה היא אם יהיה בתמרוניו האחרונים, כגון המאמצים לצרף את יוסף אלמוגי לממשלה ולהקים גוש מרכזי על־חטיבתי במפלגת העבודה, כדי לבלום את ההתפוררות בפנים ומבחוץ העלולה לסכן את מעמדו וממשלתו.

פרופ' משה מעוז

ביקור גרומיקו: חיזוק ציר מוסקווה–דמשק

ב מלחמת אוקטובר — 1973 ובתקופה ש־חלפה מאז התהדקו קשרי סוריה עם בריה"מ בצורה ללא תקדים בתולדות היחסים ביניהן. ב־תחום המדיני התחזקו ה־אינטרסים המשותפים בין שתי המדינות, ובתחומי ה־כלכלה והצבא גדלה התלות של סוריה בבריה"מ.

בביקוריו במוסקווה באפריל ובספ־טמבר 1974 השיג נשיא סוריה אסד הבטחות סובייטיות לחיזוק „הפוטנ־ציאל הכלכלי" של ארצו, שפירושו המשך הסיוע הטכני והענקת מלוות לצורך פיתוח. הוסכם על הקמת סכר על נהר חיבור שיהיה שני בגדלו בסוריה אחרי סכר הפרת, ומלבד ה־סיוע הכלכלי והטכני שהובטח ב־1974 הוכפל באותה שנה, לעומת 1973, היקף הסחר בין בריה"מ וסוריה ו־הגיע ל־200 מיליון רובל.

היחסים הכלכליים הסובייטיים־סוריים התחזקו מאז המלחמה על אף השיפור בקשרים הכלכליים של סוריה עם מדינות מערב־אירופה ובעיקר עם ארה"ב, אשר הקציבה לסוריה סיוע בסך 100 מיליון דולר. תופעה זו בולטת עוד יותר בתחום היחסים המדיניים הסוריים־סובייטיים, שהת־הדקו ביותר בשנה האחרונה על אף ההתקרבות הסורית־אמריקנית (בעק־בות המלחמה הפשירה דמשק את יחסיה עם וושינגטון, אירחה את קיסינג'ר וניכסון ביוני 1974 וחידשה את יחסיה הדיפלומטיים עם ארה"ב, אולם צעדים אלה ננקטו מתוך הכרה שארה"ב היא המעצמה היחידה ה־מסוגלת ללחוץ על ישראל להחזיר שטחים לסוריה במסגרת תהליך מדיני).

ההנהגה הסורית היתה מודעת את המגבלות המהותיות המציינות את יח־סיה עם וושינגטון, שהן ההתנגדות הפנימית־שורשית של הציבור הפולי־טי הסורי להתקרבות לארה"ב, ה־מחויבות האמריקנית לצד ישראל וההכרה האמריקנית כי סוריה שייכת לתחום ההשפעה הסובייטית. ספק רב אם עשויה סיטואציה זו להשתנות בעתיד הנראה לעין אפילו נתחשב במאמציו האחרונים של פייצל מלך סעודיה לחזק את קשרי סוריה עם ארה"ב ולהחליש את זיקתה לבריה"מ (למשל, בהבטחות למימון הרכש ה־סובייטי של סוריה).

נראה, שמגעי סוריה עם ארה"ב לא חרגו מגדר תמרונים דיפלומטיים מוגבלים, שתואמו עם בריה"מ ונועדו לקדם את האינטרס הסורי־סובייטי בהשגת הסדר הפרדת־כוחות נוח ל־סוריה, תוך הסגת ישראל מטריטוריות רבות ככל האפשר, ואכן הסדר הפ־רדת־הכוחות בסוף מאי 1974 היה הצלחה מרשימה של האסטרטגיה ה־סורית־סובייטית שכן הישגיו לגבי הסורים היו גדולים מהישגי הסכם ההפרדה המצרי־ישראלי, שהושג ב־עיקר על־ידי הדיפלומטיה האמרי־קנית.

● אופציה צבאית

המדיניות הסובייטית־סורית המתו־אמת, שעשתה שימוש רב בגורם ה־פלשתיני־אש"פי וניצלה מסגרות בינ־לאומיות ובין־ערביות שונות זכתה בהישגים נוספים בשנת 1974. אחד היה במושבי עצרת האו"ם ב־14 ב־אוקטובר וב־13 בנובמבר, שבהם הכי־רו אש"ף בתמיכת בריה"מ והערבים — ובהתנגדות ארה"ב וישראל — כנציג הבלעדי של הפלשתינים, ו־הוכרה זכותו להגדרה עצמית ב־פלשתין.

הישג מדיני נוסף היה בוועידת רבאט בסוף אוקטובר 1974, שבה הצליחה סוריה בעזרת מדינות ער־ביות אחרות, ובתמיכה סובייטית, ל־טרפד את הנסיון ל„הסדר אמריקני" בין מצרים, ירדן וישראל, ונראה שסוריה השיגה בוועידה זו גם הח־לטה המחייבת את מצרים להימנע מהסדר מדיני נפרד עם ישראל אשר לא יתואם עם סוריה ואש"ף. החלטה אחרת של הוועידה שמה לאל אפ־שרות של הסדר ירדני־ישראלי לגבי הגדה המערבית, וקבעה כי אש"ף הוא הנציג הלגיטימי והבלעדי ל־שטחים בפלשתין.

המטרה הבאה של האסטרטגיה ה־סורית־סובייטית המשתמעת גם מביקורו של גרומיקו במזה"ת היא ל־הניא את מצרים ממימוש הסדר מדי־ני נפרד עם ישראל בחסות ארה"ב, ותחת זאת לכנס בהקדם את ועידת ז'נווה, שבה ישתתפו מלבד מצרים וסוריה גם אש"ף וכמובן בריה"מ. הכוונה היא שבוועידת ז'נווה תתייצב משלחת בין־ערבית משותפת שתגבש עמדה מוסכמת לפי החלטות רבאט ובתיאום עם בריה"מ ותציג תביעה להחזרת כל השטחים שנכבשו בידי ישראל ב־1967 ולמסירתם בידי אש"ף.

נראה, כי בסוגיה הכפולה של הק־מת מדינה פלשתינית לעומת זכות קיומה של מדינת ישראל, יימשכו חילוקי הדעות העקרוניים בין ברית־המועצות, המכירה בזכות קיומה של ישראל, ובין סוריה ואש"ף השוללות זכות זו. ברם, לקראת ועידת ז'נווה עשויים הסורים להסכים בהשפעת בריה"מ לגישה פרגמטית יותר, ה־מכירה בעובדת קיומה של ישראל על־פי החלטת החלוקה של נובמבר 1947 והחלטת האו"ם מדצמבר 1948 בדבר זכות השיבה של הפליטים הפלשתינים. הסורים אולי יהיו מוכ־נים אף להסכים בלחץ בריה"מ ל־הסדר של אי־לוחמה עם ישראל תמו־רת החזרת כל הגולן לידיהם ומסירת הגדה המערבית ורצועת עזה לידי אש"ף, תוך מתן הצהרה בדבר זכות הפלשתינים להמשיך ולהיאבק למען הגשמת זכויותיהם הלאומיות במלואן.

אולם בנסיבות הנוכחיות, בהתחשב עם עמדתן של ישראל וארה"ב, ואו־לי אף מצרים, יש להניח שהמהלך המדיני הסורי־סובייטי לקראת ועידת ז'נווה לא ישיג את מטרתו, ואם אכן ייכשל עלולה סוריה להיזקק לאופציה הצבאית. בהקשר זה נשאלת השאלה מה תהיה אז עמדתה של בריה"מ.

● מלחמת התשה

בשנת 1974 קיבלה סוריה מבריה"מ כמויות עצומות של נשק וציוד, אשר השלימו את אבידותיה במלחמה ואף הגדילו את הפוטנציאל הצבאי שלה. בסוף ספטמבר 1974 נחתמה עיסקת נשק חדשה בין בריה"מ וסוריה בעת ביקורו של אסד במוסקווה, ובהודעה המשותפת שבתום שיחות אסד נא־מר, כי בריה"מ הסכימה לנקוט צע־דים „לחיזוק כושר ההגנה של סו־ריה". לפי פרשן סוכנות „יו.פי." קארל טאלר, הבטיחה בריה"מ במס־גרת אותה עיסקה אספקה צבאית בסך 2 מיליארד דולר, כדי שסוריה תוכל להתמודד עם ישראל בכוחות עצמה בתמיכה סובייטית.

ניתן לשער, כי הסובייטים לא יע־ודדו אופנסיה מלחמתית כוללת מצד סוריה, אלא יתמכו בהפעלת אופציה צבאית מוגבלת, כגון מלחמת התשה סורית מחודשת כסיוע להאצת המהלך המדיני (כבמלחמת ההתשה ב־חורף־אביב 1974). עם זאת סביר כי במקרה של מיתקפה ישראלית על סוריה — בתגובה למלחמת התשה — יתערבו הסובייטים ויפעלו להרתעת ישראל בשלב ראשון, למשל בשיגור צי מלחמה לחופי סוריה (כפי שעשו בנובמבר 1974 בעקבות המתיחות ב־גבול סוריה־ישראל) ובשלב שני ב־משלוח גייסות או באיום בשליחתם לתחומי סוריה (כפי שהתכוננו ל־עשות לפי דברי שר ההגנה הסורי מוצטפה טלאס במלחמת אוקטובר).

אין ספק, בריה"מ לא תניח ל־בעלת־בריתה החשובה במזה"ת ל־התמוטט במלחמה עם ישראל פן יג־רום הדבר להתערערות המעמד ה־סובייטי באזור, ומצב זה טומן ב־חובו אפשרות מסוכנת שברית־המוע־צות עלולה להיגרר להתערבות ל־צידה של סוריה במקרה שזו תחליט לצאת למלחמה כוללת בישראל ללא תיאום מוקדם עם בריה"מ (כפי ש־עשתה במלחמת יום הכפורים).

● תלות הדוקה

מאידך גיסא, אפשר כי בתנאים הנוכחיים יש ביכולתה של ברית־המועצות, אם תרצה, להניא את סוריה מלצאת למתקפה כוללת נגד ישראל, שכן לבריה"מ השפעה מכ־רעת על תהליכים המלחמתיים של דמשק בגלל התלות הצבאית של סוריה בה.

במלחמת אוקטובר ולאחריה נוכחה סוריה מה רבה תלותה באספקת ה־נשק והציוד הסובייטיים במקום אלה שאבדו ועד מה חשובה עזרתה הצב־אית של בריה"מ לשיקומו של הצבא הסורי בעקבות המלחמה; תלות זו נמשכת ותמשיך להתקיים כל עוד יש־מש הצבא גורם מכריע בפוליטיקה הסורית, שהרי לצבא אינטרס מושרש להתחזק ולהיזקק למערכות הנשק והדוקטרינות הלוחמה הסובייטיות ש־קלט ותירגל. לסוריה קשה ביותר (ובלתי רצוי מאד מבחינה צבאית) להשיג ולסגל מערכות נשק אלטרנ־טיביות מן המערב בכמויות שיאפשרו התמודדות עם הנשק והציוד שבידי ישראל.

תלות צבאית זו בסובייטים מהחזקת יותר ויותר כל עוד מטפח את האופציה המלחמתית לק־מודדות נוספת עם ישראל, סורית ובין אופנסיבית. ממשיכה לשמש מקור עיקרי בלעדי להכנת אופציה צ[באית] ניתן להניח כי הספקת אפילו אינה קשורה פורמל תיבים סובייטיים, מאפשרת לחזק את השפעתה באזור ויסות כמויות הנשק וסוג את דמשק באורח הדוק יו[תר] שלה באזור. שיחותיו של א[...] מיקו עם ראשי סוריה בו שבוע נועדו לחזק את ציר דמשק.

נשיא סוריה חאפז אסאד, עם שר החוץ הסובייטי אנדרי גרומי[קו]

פרופ' יהושע אריאלי

הפרשה המוזרה של יורם ביכונסקי

י ורם ביכונסקי שוחרר מן המעצר שבו הוח־זק 45 יום לחקירה כחשוד ברצח רחל הלר. ההחלטה לשחררו נפ־לה לאחר שפרקליט מחוז חיפה, בהתייעצות עם פרק־ליט המדינה, מצא שאין ב־חומר שהוגש לו על ידי צוות החוקרים ראיות מספיקות ל־הגשת כתב אישום.

איני יודע אם בכך תמה פרשה מוזרה זאת, אולם יש בה ללא ספק מספר היבטים הנוגעים לציבור הרחב וטעונים בדיקה והבהרה.

על מעצרם של יורם ביכונסקי ושל אחרים החשודים במעורבות ב־רצח רחל הלר שמע הציבור ברא־שונה בדרך של פרסום צורם ברדיו ובעתונות, אשר קשר את רצח הה־יילת ומעצרם של אנשים מסויימים ב„גילוי", כביכול, של קבוצה שמאל־נית החשודה במעורבות ברצח זה. במשך ימים אחדים ניזון קהל ה־קוראים ברמזים, ב„ידיעות ממקורות מוסמכים" ובניחושים שהיו בהם יסו־דות של משפט לינץ' ועלילת־דם גם יחד.

עצם הפרסום חשף היבטים ציבו־ריים מסויימים שאינם תמוהים פחות מן האשמה הקולקטיבית הזאת. ה־כוונה לחשד, שחלק מן הדברים שפורסמו „הודלפו" בצורה זאת או זאת אל כלי התקשורת; ולעובדה שפרסומים אלה היו עשויים להרוס את שמם הטוב ואת חייהם הפרטיים של האנשים הנחקרים על־ידי ה־משטרה מבלי ש„קורבנות" אלה יוכ־לו להתגונן מפני רצח אופי זה.

חשיפתו של הפרט חמורה פי כמה כאשר הוא נחקר באשמה פלילית וכאשר הפרסום של החשדות, בטרם נסתיימה החקירה, עשוי להטביע על הנחקר החותם של אשמה שלא יוכל להטהר ממנו לעולם, אולם אם החשדה זאת ניזונה ב„הדלפות" או פרסומים מטעם העוסקים בחקירה, יש לראות בכך סכנה לגזור את דינו של האדם בדרך של משפט לינץ'.

■ המשמעות הציבורית

אולם בכך טרם מיצינו את המש־מעות הציבורית של פרשת יורם בי־כונסקי. נראה לי שכל אדם שעקב בשימת־לב אחר הדרך שבה טיפלה המשטרה במקרה זה ודאי תתעורר בו הרגשת אי־נחת עמוקה הנובעת משורה שלמה של צעדים וביטויים של אלה שעסקו בחקירה.

אי־נחת זאת בוטאה על־ידי אישים שונים, לרבות שופטי בית המשפט העליון; נשיא מועצת העתונות, ד"ר יהושע רוטנשטרייך; שלום רוזנפלד במאמרו „הרצח והעתונות" („מע־ריב" 3.1.75); ח"כ עקיבא נוף וח"כ יוסף שריד. יוסף שריד תבע לחקור את החוקרים ולהסיק מסקנות שימנעו בעתיד שיפוט על־ידי המשטרה. יתכן שח"כ שריד הפריז בניסוח דברים. אין לי ספק שהחוקרים עשו את עבו־דתם במסירות ומתוך נתינה עצמית כן שהם מבקשים לפתור את תעלומת הרצח, אולם קיים חשש גובר שב־נסיונם להוכיח את ה„תיזה" של־הם ביחס ליורם ביכונסקי נקטו צע־דים, ביטויים וגישות שאינם עומדים בביקורת האתיקה המשפטית ובקנה־המידה של כללי משחק הוגן, שהינם מאבני היסוד של חברה חפשית ומת־תורבתת.

נגבר גם רושם, שהחוקרים התאבכו בהנחות ובתיאוריות שלא עמדו ב־מבחן העובדות וכי בעקבות מצב זה נוצרה דיאלקטיקה של אכזבות ו־עקשנות להוכיח את צדקתם [...] מסויימת הנובעת מרגשות הס־כול. על פי כללי האתיקה המשפטית אדם חף מפשע כל עוד לא הוכח ההיפך. כלל אחר הוא למנוע בכל האמצעים „רצח אופי" של הנחקרים על־ידי חוקרים בדרך הכרזות לפני העתונות ובבתי המשפט המחשידות את הנחקרים.

■ השיחה שהוקלטה

זה למעלה משלושה חודשים שה־משטרה ניהלה את החקירה על רצח רחל הלר ובמשך רוב הזמן הזה חקרה את יורם ביכונסקי. כאשר נעצר יורם לפני למעלה מחודש היה זה כבר אחרי חודשיים של חקירה אמבולטורית. בינתיים כבר עברו שי־שה שבועות ועדיין לא הצליחה ה־משטרה לאסוף נתונים המאפשרים לה לפתוח בתביעה משפטית.

המשטרה ביססה את חשדה נגד יורם ביכונסקי בעיקר על ארבעה נתונים: 1) תוכן של שיחה בין יורם ומזל מזרחי, שהוקלטה בעת ביקורו של יורם אצל חברתו בבית המעצר ביגור. 2) העובדה ששניהם ניסו להעלים מפני המשטרה מסמכים היכולים לשפוך אור על תעלומת ה־רצח 3) ליורם ביכונסקי אין אליבי בשעות הלילה בין השעה 11 בליל ה־23 באוקטובר להשכם בבוקר ליום המחרת. 4) יורם קיים יחסים אינטי־מיים ברומנטיים עם רחל הלר ומזל מזרחי.

היחסים הברומנטיים בין יורם ושתי הבחורות היו בגדר עובדה היכולה לשמש בנסיבות מסויימות הסבר ל־מוטיבציה לרצח בתנאי שניתן להוכיח בדפוסי יחסים אלה פיתוי או מניע מספיק לרצח, וכי מניע מעין זה אכן היה קיים והביא לרצח. אולם לפי מיטב הבנתי לא היתה בידי ה־חוקרים אף ראייה שיכלה להצביע אפילו על אחד מן התנאים הללו.

החוקרים ראו סימוכין לחשדם נגד יורם ביכונסקי בדברים שנאמרו בשי־חה בינו ובין מזל מזרחי בכלא יגור, ואשר הוקלטו ללא ידיעתם על־ידי המשטרה. כל אדם הקורא את נוסח הדברים של ההקלטה, כפי שהושמעה בבית המשפט המחוזי בחיפה חייב להודות שיש בשיחה זאת דברים סתומים, מחרידים ואף מחשידים לכ־אורה שהצדיקו את המשטרה במעצרו של יורם ביכונסקי לשם בירור והב־הרת תוכן השיחה.

יחד עם זאת, ברור גם שאין ב־שיחה זאת אפילו הקל שברמזים ש־הללו היו מעורבים ברצח או ידעו עליו. קביעה זאת מכרעת לאור ה־עובדה, שהיתה זאת שיחה אינטימית בין השניים ללא חשש כלשהו שתוכן שיחתם יודע לחוקרים. רוב הדברים שנאמרו בשיחה זאת הן בחינת עידוד וההזדהות מצדו של יורם לגבי חברתו, או בחינת החלפת רשמים ואינפור־מציה על מהלך החקירה והבדיקה ה־

יורם ביכונסקי

עדות שמזל נתנה מאז מעצרה.

מסתבר מתוך ההקלטה, שבשלב זה או אחר הסתיר כל אחד מהם מידע כמוסים מן המשטרה או מסר מידע בלתי־נכון, כגון עניין המצאותם של היומנים, היחסים ביניהם, מועדים שבהם נפגשו וכו'. ההתייחסות לרחל הלר בהקלטה היא בלתי־ברורה הן מבחינה אקוסטית והן מבחינה משמ־עותית, אולם אינה בשום פנים ואופן התייחסות לאדם שנרצח על־ידם או על־ידי אחד מהם.

הרבה יותר סביר להסביר אותם מן הביטויים בהקלטה מתוך דימוי הסיטואציה שבה נמצאו יורם ומזל מזרחי. שניהם יודעים שהם נחשדים כמעורבים ברצח בגלל יחסיהם האינ־טימיים. שניהם נחקרו בעניין זה ולפחות מזל הודתה שניסתה להכחיש יחסים אלה כביכול [...]. שניהם יודעים שההכחשה הזאת סיבכה אותם, וכן גם הכחשת הסתרת היומנים, ה־עמיקה את החשד לגביהם. שניהם חוששים שהחוקרים ירצו לבסס על עובדות אלה את האשמת הרצח.

נראה לי, שבהקשר זה ניתן להס־ביר ביטויים מסויימים כגון „את החוליה החלשה", „אל תישברי" ו־רוב חלקי השיחה. גם ההתייחסות לרחל הלר מקבלת אז מובן. יורם משווה את עמידתה של מזל לזו של רחל הלר לו היתה במצבה. „רחל היא בחורה חזקה, היא היתה מח־סלת אותם" (או גומרת אותם ויתכן גם שנאמר „אותנו").

■ היומנים והמיסמכים

מזל מזרחי נעצרה, בין השאר, בגלל עזרתה שנתנה בהסתרת יומנה או יומניה של רחל הלר ושל כתבים אחרים. אין להניח, שהמשטרה עצ־רה את מזל מזרחי בגלל עצם הבע־שה אלא בגלל ההנחה שבכך ביקשו שני הנחשדים להעלים מידע שעשוי להחשיד אותם במעורבות ברצח.

היומנים והמסמכים נמצאו זה זמן רב בידי המשטרה ועל כן נשאלת השאלה הפשוטה והמובנת מאליה, האם נתגלה במסמכים אלה מידע משמעותי לגבי תעלומת הרצח ומעורבותם של הנחקרים במעורבות ברצח?

הרושם שמתקבל לא רק מן העתו־נות, אלא מדבריו של רפ"ק צמרת לפני בית־המשפט המחוזי, הוא ש־המסמכים אלה לא סיפקו לחוקרים כל ראיה הקשורה במישרין או בעקיפין לרצח מעבר לאינפורמציה על חייה הפרטיים של רחל וחבריה.

מהעיון הרחב, שהחוקרים נתנו ב־מעגל קסמים של טענות סותרות זו את זו. לפי הנתונים הסתירו השניים את המסמכים כדי להעלים מידע חיו־ני לגילוי הרוצחים. אולם המסמכים אינם מכילים מידע מסוג זה, פרט ליחסים האינטימיים בין רחל וחבריה. החוקרים ניסו לטעון, שהמסמכים חושפים סכסוכים רציניים בין ה־נרצחת ויורם. טענה זאת סותרת כל שידוע על התנהגות השנים לפני מותה, האסמכתה שהחוקרים ביקשו לתת מתוך מכתבו של יורם היא ממש מגוחכת, כגון: „מזל יותר טובה ממך...".

יתכן מאוד, שהצדק היה עם מזל מזרחי כאשר העידה שהחוקרים מב־חינת גילם, חינוכם והמנטאליות ש־להם פשוט אינם מסוגלים להבין את סגנון היחסים הנהוג היום בין צעי־רים בעולם כולו, ועל כן גיבשו ל־עצמם „תיזה" על מוטיבציה לרצח מתוך הסטריאוטיפים שיש להם על יחסים ארוטיים ועל הנורמות בהת־נהגות בין גבר ואשה.

מכל מקום, באותו שהמסמכים וכן גם ההקלטה לא נתנו בידי החוקרים ראיות לביסוס החשד, היינו עדים למאמץ נמרץ מצד החוקרים להוכיח, שאכן יש בידם ראיות או עובדות המחזקות את טענתם. מאמץ זה גרם במשך החקירה „גילויים", חשדות ו„עובדות" שנזרקו לחלל העולם מ־פעם לפעם ואשר תוך זמן קצר הוכחו כמחוסרי בסיס.

■ פרשת מזל מזרחי

כך, לדוגמה, הודיע רפ"ק צמרת ב־8 בינואר שמזל מזרחי לא נמצאה ביום הרצח במחנה שבו שירתה. זאת כמובן טענה חשובה ביותר. האם היה למזל מזרחי אליבי לזמן שהרצח בוצע או לא? יש להניח, ששאלה זאת נחקרה מתחילה וכי יש בידי המשטרה תשובה. ואכן מר צמרת לא טען שלנחקרת אין אליבי אלא הסתפק בהערה סתומה זאת כאילו להוסיף משקל לבקשתו ל־המשך מעצרה של מזל מזרחי.

ההנחה שהערה זאת היתה תכסיסית בלבד מקבלת סימוכין מן העובדה שלא נטענה לפני כן וגם לא אחר כך, אולם אם ניתן לראות בהערה מסוג „מזל לא נמצאה במחנה" תכ־סיס עירעול, מה אפשר לומר על טענתו של רפ"ק צמרת בבית־המשפט, כלומר, קבל עם ועדה, שמזל מזרחי חשודה כשותפה לרצח?

היום ברור, שרפ"ק צמרת אמר מה שאמר לפני שופט בית־המשפט המחוזי בלי שהיתה בידו כל ראיה המתקבלת על הדעת. על כך מעידה העובדה, שטענה זאת לא הושמעה לפני כן ולא אחר־כך, וכי מזל מזרחי שוחררה ממעצרה ללא ערבות, ללא סייג וללא כל רמז שהיא חשודה בשותפות לרצח. ההסבר היחיד, המתקבל על הדעת להתנהגות זו הוא שקיוה בדרך זאת להפחיד את הנחקרת ולהפוך אותה ל„חוליה חלשה" למען „תשתף פעולה", כדבריו, נגד יורם ביכונסקי.

דוגמה אחרת לתכסיסים מסוג זה מוצאים אנו בהודעתו של רפ"ק צמ־רת ב־5 בינואר, כי בחיפוש בדירתה של מזל מזרחי נמצאו פנקסי צה"ל ומסמכים אחרים. שוב, סביר להניח שרפ"ק צמרת ידע בשעה שנתן הוד־עה זאת כהנמקה להארכת מעצרה של מזל, כי פנקסים אלה שייכים לאחיה ואין כל קשר בין עובדה זאת והמקרה הנחקר.

■ ה„אליבי" של יורם ביכונסקי

הנסיון לערפל את מצב החקירה האמיתי בהודעות סתומות ובגילוי ראיות חדשות, כביכול, נעשה קרו־בי יותר ויותר בזמן האחרון.

באחרונה ביקש רפ"ק צמרת לער־ער את העתונים [...] אליבי ליורם ביכונסקי [...] רצח. הכוונה לטענה [...] עדים, כי יורם ביכונסקי [...] באזור תל אביב עד [...] 23 באוקטובר. [...] לעורר רושם, שאין [...] זאת ומאידך להוכיח [...] שיורם ביכונסקי שהה [...] בחיפה. אין להשל[...] של חוקר המנסה [...] שכביכול סותרים את [...] שנתונים אלה אינם [...] עוד דבר זה נעשה [...] מצפונית ומעמד [...] דך על־ידי [...] אולם לדאבוני לא [...] מתקבל מן ההרך [...] צמרת את העתונים [...]

בבריים השלום [...] צמרת, שאין כל [...] כונסקי אכן היה [...] מאוחרת בלילה [...] הוא ביסס את ספקותיו [...] העד שהעיד על כך [...] ואמנם, כדרכו, לא [...] העדות בדברי השופט [...] כוזבת, אלא רמז שאין [...] זאת מאחר שהעד נתן [...] עדות כוזבת. הוא לא [...] בלתי־תלויה ניתנה על־[...] אלא יצר רושם שבכך [...] העדות בכללותה האמת[...] דים אלה היא כוזבת [...] ביקשה להסתיר את [...] בית פוליטי [...] עם [...] מפחד התסתבכות [...] בסתירות לגבי עצם [...] עם יורם בשעות אלה.

גישה זאת כלפי הע[...] אצל עולה שמגמתה [...] את חיכוני ההשתייכות [...] רדיקלי. היא התחזה [...] היה ברור שהכחשה [...] אינה סותרת את נכונות [...] ליורם ביכונסקי, מאחר [...] אתו היתה בחוג־הבית [...] זהה לשלה.

שיטה דומה נקטה [...] קיימת עדות שיורם ב[...] קרוב ליום הרצח בחיפה [...] היתה סותרת את עדות [...] שהיו אצלו בחוג־הבית. ואמנם מסתבר שיורם [...] חיפה לשם פעילות [...] ששי ושבת לפני הר[...] ביום ד' אחר־כך. [...] רה על־ידי חברים ש[...] רפ"ק צמרת טען [...] העדה סירבה להעיד [...] ביקורו של יורם בח[...] שנכחה בבית־המשפט [...] הפסיקה את מהלך ה[...] העיד בבית־המשפט [...] יורם ביכונסקי במועד [...] שהצעירה סירבה להחוק [...] משטרה ביחס למעלות [...] בנמצאך בית־המשפט [...]

■ „שערות בו[...]"

באותה ההזדמנות (3.1) [...] צמרת לראיות וגילויים [...] צאים בידו. בין אלה ה[...] שבמכתביו של יורם בין [...] שערות דומות לאלה ש[...] ושוב, עצם הטענה [...] מחודה. לפי מיטב יד[...] מכתביו של יורם ביכונ[...] זמן רב לפני כן.

קשה להניח, שבכדי [...] מצאו את השערות [...] צמרת זכר התעלמו ממש[...] מחשידה. והרי היה [...] נסעה פעמים רבות עם [...] במכתביו ונגרה בדרך [...] צים באוגוסט המכתבים [...] של החבר שלה, וכי [...] דיין להסביר את ה[...] אולם חרטו. עוזר את [...]

(סוף בעמוד [...])

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

נפתח מחזור 2. עם תוכנית לימודים חדשה ומורחבת.

לא פעם בודאי חשבת, שרק במסגרת אוניברסיטאית תוכל להרחיב את ידיעותיך, להעמיק את השקפותיך והויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי האומנות השונים. "המרכז למפגש עכשווי עם האומנויות" מעמיד לרשותך היום את הכלים למימוש רצונות אלה בסדרות של הרצאות ברמה אקדמאית. הדגש יושם על יצירות בנות זמננו: המרכז מבקש לשקף את התמורות שחלו לאחרונה באומנויות השונות ובחקר האומנויות.

השיחות וההרצאות מופנות: לשוחרי אמנות אשר מעונינים בהתעסקות סדירה ומגינית בתחומי האומנות, אולם אינם פנויים ללימודים אוניברסיטאיים. תלמידי תיכון, וסטודנטים המתענינים גם בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.

10 הסדרות השונות לבחירתך: (כל סדרה כוללת 12 פגישות)

הגיאומטריה באמנות והמופשט בארכיטקטורה - דן שחורי
אפני ההבעות באמנות העכשווית - יאיר גרבוז
היסודות האמנותיים של הקולנוע - נחמן אינגבר
"הגל החדש" הקולנוע הצרפתי בשנות החמישים והששים - אורי קליין
יסודות ותהליכים במוסיקה החדישה - יוסף בר חיים
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - דן אוספרובסקי
הדרך לספרות זמננו: פרוסט, ג'ויס, ת. מאן וקפקא - יורם ברונובסקי
עיונים בספרות המודרנית בעולם - ד"ר גבריאל מוקד
מלודיה, תקשורת ויצירה - ד"ר ישעיהו ניר

12 הפגישות שתהיינה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00

שיחות
מרכז למפגש עכשווי עם האמנויות

מקום הלימוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך חיפה 81, טל. 453317 תל־אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 16.00 עד 20.00
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל־אביב. עבור מס. 10

יעקב שדה
האזרח ישקול ויחליט

סהדי במרומים שדבר וחצי־דבר אין לי נגד יוסף אלמוגי החיפני ● אדרבה, אומרים עליו שהיה יחיד ששקד כראוי על משרדו הממשלתי והיה שר פעלתני ● רצוני רק להסב שימת־לב ציבורית לתופעה אופיינית במחזה ,,העבודה ותיקיה" ● כי הנה יצא שר בן דור הזם התדש — ונכנס למלא את החלל אחד מוותיקיה ● ואם איני טועה מלמד הדבר באורח מושכל ● עד מה נתדלדלה ,,העבודה" מאישים בעלי משקל ● וכמו בפרשת הנקודה החשובה של חברת הכנסת המפורסמת שאיש לא נגע בה, כטענתה ● כן גם דלדול זה הזועק לשמים הוא אך ורק באשמת מפלגתה.

העבודה! מי שציפה כי יבוא דו"ח אגרנט ויטיל על ראשה ● מהלומות אלה מזעזעת ואנושה ● יבהיר מה היה חלקו של הדרג האזרחי־מדיני ● בהסתאבות הכללית שלפני, ובתלות המופרזת בגורם החיצוני ● (תלות שגרמה לעיוות מהלכי הפתיחה והתגובה הנתהליים ● לא פחות מלהחמצות־סיום אשר שיקפו לא את הנצחון הצבאי שלנו אלא את הנצחון האסטרטגי של האויבים המוצלים) ● ציפיית שוא ציפה, שכן איך היה אפשר לצפות בכלל ● שאת אשר לא עשה האזרח הריבוני אך השמרני בבחירות האחרונות תעשה ועדה, שכללות הכל נתכנה על־ידי המימשל?

אוי ואבוי אם נזקק צה"ל להמתין לדו"ח הוועדה ● ולהשתקם כראוי בלעדי אות אחת שלה לא השכיל זה כבר וידע ● אך אשר לאזרח המהורהר והמתלבט עד שינה נדודה ● אין ברירה, בלי עזרת או למרות ארבעים ושלושה עמודיה הגלויים והסתומים של הדו"ח ● יצטרך בעצמו לשקול ולהחליט ולהגיע לכלל מסקנה שאין אחריה ויכוח ● בעצמו — וטוב כך — יאלץ להסיק מסקנה גבוהת־סבירות ● מי ומי אשם יותר ומי ומי פחות במהפך ההתדרדרות.

,,אם תסביר ישראל בצורה משכנעת את גבול ויתוריה, תעמוד ארה"ב לימינה"

זו דעת העתידן פרופ' הרמאן קאהן ● ישראל יכולה ליהפך למדינה תעשייתית כמדינות הגדולות במערב ● עליה לקיים את פער האיכות מול הערבים, המתפתחים גם הם ● ,,ישראל צריכה להסתלק מן האשליות ולסגל לעצמה פסימיזם בסיסי מפוכח"

מאת דורית לנגדס

אני מציע לישראלים — אומר פרופסור הרמן קאהן ומקמט את מצחו — לסגל לעצמם גישה סטואית; להשיל את האופטימיזם ולהתרכז בפסימיות ובהכרת החובה. כל אחד יאמר לעצמו: ,אנו נמצאים במצב קשה, אינני יודע אם מאמצי יסייעו או יועילו, אך אעשה כמיטב יכולתי את המוטל עלי'.

כך צריכה גם המדינה להסתלק מאשליות; לעשות משהו בתקווה להחזיק מעמד ולפעול עשרים או שלושים שנה, ואז אפשר להתפלל שמשהו טוב יקרה — שאלוהים יגרום משהו — הרי תמיד קורים דברים, הם יכולים להתגלגל בצורות שונות. אך ראשית על הישראלים לסגל פסימיזם בסיסי, מפוכח".

פרופסור הרמן קאהן התמחה במדעים שונים, ובייחוד בעתידנות, תחום שאפילו אינו יכול להיחשב מדע נסיוני. הוא עומד בראש ,,מכון האדסון" הניו־יורקי, שעיסוקו תחזיות, הערכות, ותסריטי־עתיד, ובצד חברת ,,ראנד" הוא נחשב כמאגר המוחות (,,מיכל חשיבה" בעגה האמריקנית) המעולה בארה"ב.

פרופ' קאהן סבור, שלארה"ב אין כל אינטרס אסטרטגי חיוני במזרח התיכון, להוציא נפט. לדעתו אין סכנה ממשית שתתלקח מלחמה גרעינית מעימות בין המעצמות־העל במזרח התיכון. ,,כמובן — הוא מזדרז להוסיף — אני יכול לכתוב כמה וכמה תסריטים אשר יראו דווקא כיצד הדבר עלול לקרות, אלא שאפשרות זו קלושה. ברוב התסריטים העוסקים בעימות גרעיני, נגרם הדבר בשל התרחשויות במרכז אירופה".

נראה שפרופ' קאהן רחוק מכבר מן השלב שבו דואגים. בנשק וביכולת הגרעינית פתרון ישה לכל בעיה. ,,ארה"ב מקדימה בהרבה במניעת סכנה את הרוסים בכל הכרוך ביכולת הגרעינית. באחרונה השתפרו הסובייטים מאוד, אך לארה"ב עדיין עליונות טקטית. עכשיו לעליונות זו יש פשוט משמעות אחרת. כל צד יכול להרוס עיר מסוימת מאה או אלף פעמים, האומר שאפילו יכול להשמיד את העולם. אנשים אינם תופשים זאת, או לא איכפת להם.

,,האיזון הנגדי יכול לפעול בשני הכיוונים והתרגות הגלומים בהרתעה ובעימות הגרעיני רבים, אך אינם מספיקים להצדיק עימות גרעיני. זוהי הבעיה אשר הוא — ישראל או וייטנאם — אין לה להצדיק עימות פנים אל פנים. תמיד כשמגיעים למצב כזה מתדרדרים לחשיבה שאחד מאתנו צריך להיות הגיוני, אבל לא אני. יש בכך סיכון עצום, והצדדים מודעים לכך ונמנים להשתלם על העניין".

■ ,,להוציא אפשרות אחת"

פרופ' קאהן מציין, שהסכמי סאל"ט פגעו בארה"ב: ,,אמנם ב־95 אחוז של המקרים אין כל השפעה לשינוי בפוטנציאל הגרעיני, ובמקרים אלה ניכרת עדיפותה של ארה"ב, אך כל שינוי בעתיד עלול להיות מסוכן ביותר. רוב האנשים אינם מוטרדים בשל כך, ויתכן שלאחר ימים יתברר שהם דווקא צדקו. אני בהחלט מקווה כך.

,,באחרונה דובר על היכולת הגרעינית של ישראל, ואני יכול לומר, שלהוציא אפשרות אחת בלבד מתנגדים האמריקנים — והעולם בכלל — לשימוש בנשק גרעיני. לדעתם מטרתו של נשק זה היא הרתעה או ביטול עוצמה גרעינית דומה של האויב; אסור לפתוח במלחמה גרעינית ומי שיעשה זאת הכל יתקוממו ויתנגדו לו. אבל אני חייב להבהיר, שגם הסלמה בסכסוך שעלול להפך לגרעיני אינה כה פשוטה, וכשמבריגים ל,,הילוך גבוה' מרבים הצדדים לעשות מאניפולציות זה לזה".

הרמן קאהן הוא בשנות החמישים לחייו, כבד גוף, דובר בקול נבוך והיגויו אינו ברור. מקדם המשכל שלו הוא יותר מ־200 (מקדם המשכל של ,,גאון־בן־השורה" הוא כ־150). אף שהשיחה עמו נערכה כראיון עתונאי, ובדרך הטבע התמקדה בעיקריה בחזונו ובהשקפותיו, לא יכולת להמלט מהרושם שהאיש, בעצם, משועשע. הוא אינו אינטלקטואל טיפוסי. אינו שותף לתחושת יאוש וחוסר מעש הניכרת לעתים תכופות בקרב אינטלקטואלים, והוא מותח ביקורת קשה על חלקם בחיי החברה והממשל בארה"ב.

בעבר אמר קאהן, שמעולם לא היה השלטון באמריקה כה גרוע כפי שהיה בעת שהאינטלקטואלים השתלטו על וושינגטון בשנות השישים המוקדמות, ועודנו סבור ש,,האינטלקטואלים מצטיינים בחוסר התמצאות מוחלט בעניינים מעשיים... לעתים כלל אינם מבינים מה מתרחש, אינם מבהירים לעצמם את הדברים, אינם שומרים על העובדות, וכיון שבכוחם להסביר כל יפה, הם מצליחים להתר־כם מעמד על סעיפותיהם ומהכיר בהן.

הפתרון, לדעתו, הוא לשפר את החינוך ולעצב אינטלקטואלים טובים יותר. לאחר מחשבה מוסיף פרופ' קאהן שהחברה שבה אנו חיים שוגה בנסותה לסוכך ולהגן על הילדים ועל הצעירים מפני החיים, ומטפים שיש לחנך את הדור הצעיר ליותר אחריות, ולהטילה ממש מגיל רך. הוא מנה אישים רבים שקנו שם בהיסטוריה בזכות הישגיהם לפני שמלאו להם עשרים וחמש.

■ ,,כוח עמידה מדהים"

פרופ' קאהן מתנגד לדעה האומרת שפרישתה של ארה"ב מוויטנאם היא בעצם פרישה מן המעורבות הבינלאומית שלה. ,,לארה"ב אין אינטרס אסטרטגי חיוני בשום מקום מחוץ ל־50 המדינות שלה. התהליך בוייטנאם לא היה אלא דה־אסקלציה. אנחנו נתנו כסף וציוד, והדרום־וייטנאמים נשאו את המאבק על עצמם, והם עומדים בכך. מי האמין, שדרום וייטנאם תמשיך להתקיים אחרי צאת האמריקנים?

,,הוייט־קונג ככה מאורגן ומסודר הושמד ב־1968, ועתה לוחמים הדרום־וייטנאמים בצבא צפון־וייטנאם. הצבא הצפון וייטנאמי נהרס בשנות השישים אך שוקם והועמד מחדש על רגליו, אך כוח־העמידה של הדרום וייטנאמים מדהים גם הוא. הם ספגו מליון אבידות בנפש, בטרם נואשו ועזבו באבקים. לפי פרופורציות ישראליות מספר ההרוגים זה שוה ל־125,000, אך הם אינם נבנים ולעולם לא יכנעו — לא האנוי ולא סייגון.

,,יתכן, שברבות הימים הן יגיעו אפילו להידברות ישירה. הדבר יהיה אפשרי אם ינהגו בכבוד הדדי. אך אין להשוות את יחסה של ארה"ב לווייטנאם ליחסה לישראל. לגבי וייטנאם הנחתה את האמריקנים מחשבה אחת: אסור שדרום־וייטנאם תיפול בגללנו, משום שלא עזרנו לה. לגבי ישראל היחס שונה לחלוטין.

,,ראשית, קיים כאן צד מוסרי חזק מאוד בצד העבר והיקרות התקדימי. ארה"ב קשורה בישראל הרבה יותר מאשר בוייטנאם, אך היא לא תתמוך בישראל בלתי גמישה ובלתי פשרנית. ישראל צריכה להיות זהירה. אם לדעתכם אסור לכם לוותר אתם חייבים להסביר זאת בנימוקים משכנעים, ואז יעמדו האמריקנים לצידכם.

,,עליכם להבחין בין תמיכה אמריקנית לבין נכונות אמריקנית לערוב לגבולות. בערבויות אין די. הערב מגן על הגבול ולא עליך. אתם זקוקים לתמיכה שפירושה המשכיות בהספקת נשק וציוד, הבטחה מפני התערבות סובייטית, והבטחת קיומה של המדינה. — גבולות 1948 אינם בטוחים בכלל. גבולות 1967 טובים מעט יותר אך עדיין אינם בני־הגנה בצורה ממשית. עליכם להבהיר זאת".

■ ,,איש לא ציפה"

— ומה עתיד ישראל והמזרח התיכון?

,,ישראל תוכל לשמור על עליונותה הטכנולוגית והמדעית באזור אם תמשיך להתפתח בקצב הנכון. והדבר תלוי במידה שבה יעלה בידה לעמוד בנטל הצבאי והבטחוני היונק את ליבו משאבי המדינה. ישראל יכולה להפך למדינה תעשייתית כמדינות הגדולות במערב, אבל גם מדינות ערב מתפתחות במהירות. ודבר זה גורר גם סכנות מסוג אחר. בכל שחברה מתפתחת יותר, מתקדמת יותר, מאורגנת, מתוחכמת, שומרת חוק וסדר, אמונה על משמעת, כך טובים סיכוייה להעמיד חיילים טובים, מוכשרים, מוצלחים ובעלי יוזמה.

,,על ישראל לקיים את פער האיכות. קשה לדעת מה יהיו פני המזרח התיכון בשנת 2,000. יש להתחשב בגורמים כקצב ההתפתחות הכלכלי, ריבוי האוכלוסיה, העמקת החינוך... ב־25 שנה יכול הרבה מאוד לקרות. — הנה, איש לא ציפה שקרטל הנפט יפעל. ומתי פעל? כשהחלו לאגור נפט.

,,בנסיים להגיע להבנה עם חברות הקרטל, לומר להן: ,שימרו על מחיר יציב, קיבעו מחיר שישביע את רצונכם, אך שימרו על מחיר ספי'. זאת, כמובן, כדי שבמדינות שונות לא יזנחו את הפקת הפחם ואת מקורות האנרגיה התחליפיים האחרים. אינני מניח שיצליחו בכך. קרוב לוודאי שהמחירים יעלו פי שניים או שלושה או ארבעה.

,,הים הצפוני לא יציל את המצב ולא יציל את בריטניה. מחיר הנפט שיופק שם יהיה גבוה מהנפט של המפרץ הפרסי, אך המדינות שישלמו במוצרים תמורת הנפט, כאיטליה, יפן וצרפת, יגיעו לאיזון תשלומים חיובי".

הרמן קאהן מפנה אותך בעדינות לספרו ,,שנת 2000", שבו שטח את חזון העתיד שלו. הוא חש בנוח אצל העתיד, ונתוני ההווה, מספיקים לו, מן הסתם, לתחזיות. ואתה יכול להאמין לדבריו — או לא להאמין להם — באורח שרירותי לגמרי, שהרי את רוב התחזיות עדיין אי אפשר לבדוק.

ביאטה

מה נעשה עם ביאטה קלרספלד? עכשיו היא גילתה כי הנס שירמר, דיפלומאט בכיר בשירות החוץ הגרמני, היה תעמלן נאצי בשירותו של גבלס.

האשה הזו לא נותנת מנוח. רק שלשום התרוצצה בין קהיר לדמשק, כדי למחות נגד מצבם של היהודים בארצות ערב.

מה רוצה לומר לנו הגויה הזאת? שאנחנו לא דואגים ליהודי ערב? שלנו לא איכפת אם נאצים משרתים בבון?

נאצי פה, נאצי שם — היא לא מבינה, שאין לנו זמן לדברים כאלה.

וזה לא נכון, שאנחנו לא דואגים ליהודי דמשק. הנה, רק לפני שבועיים הזכיר אותם אחד השרים באחד מנאומיו.

אז מה היא רוצה? כל פעם היא באה, מצהירה, מטרידה, מבררת.

גויה גרמניה. אני חושב, שהשלטונות שלנו צריכים לשקול שנית, אם יש עוד מקום לתת אשרת כניסה לגבי קלרספלד.

אילו לפחות היתה מקורבת לחוגים פלסטינאיים. או שהיתה עתונאית מצריה. או משהו כזה.

אבל ככה? סתם מייסרת לנו את המצפון.

הגיע הזמן לגרש אותה מהארץ. עצרו אותה בגרמניה, עצרו אותה בפולין, גירשו אותה מאלדיריה, ממצרים, מסוריה — רק אצלנו מותר לה להסתובב חופשית?

שתעשה עם הנאצים שלה מה שהיא רוצה ושתניח את יהודי סוריה במנוחה.

אנחנו לא זקוקים לעצות שלה. גם לנו יש מצפון. הוא פה באיזה שהוא מקום. אולי נפל בין המשענת לבין המושב, צריך להרים את הריפוד. נמצא אותו בעצמנו, ברגע שנתפנה. לא זקוקים לשם כך לביאטה קלרספלד.

נודניקית.

י. גפן

בקריית ארבע בונים כמקודם

הבנאים החברוניים בקריית־ארבע היו טרודים ולא שמעו את ,,הקללה"

מאת אבי דן

בקריית־ארבע נבנים בניינים רבים, ובגבולה מניחים באחרונה חברוניים יסודות לעשרות בתים בלי אישור העיריה ושלטונות הממשל הצבאי. את אלה ואת אלה בונים בנאים ערביים. את הבניינים בקריית־ארבע מקימים במסגרת פיתוחה והרחבתה, את הבתים שבסמוך — במטרה לקבוע עובדות בשטח ולמנוע את התפשטות היישוב היהודי.

השבוע, בכנס נכבדים מהר חברון שדן בהתפתחותה של קריית־ארבע, אמר אחד כי ,,לפי מצב העניינים היום, לא רחוק המועד בו יהפך חברון לפרבר של קריית־ארבע". המשתתפים קראו לערביי האזור לא לעבוד בקריית־ארבע, ואיימו על הממרים ב,,קללת אלוה שתחול על ראשם".

כחמש־מאות ערבים מועסקים בקריה, חלקם במפעלים ובבתי־מלאכה באזור התעשיה, רובם בבנייה. אנשי הקריה אומרים, שלמרות ,,הקללה" ממשיכים כולם לבוא לעבודה. נעדרו אחד או שניים, אך גם קודם היו שהחסירו יום־עבודה.

,,יש כסף, יש פועלים", אומר יצחק מרילי, בן עשרים־ותשע, בעל נגריה באזור התעשיה. ,,אם ערביי חברון לא יבואו לעבוד אצלנו, יבואו מבית־עומאר, מחלחול, מבית־פאג'ר. החברונים הם הכי קיצוניים, אבל אני חושב שה,קללה' הזאת על כי שיבואו לעבוד אצלנו אולי תשפיע רק על הזקנים. הצעירים לא שמים לב לזה. הם רוצים להיות ,מודרניים'. צעירים רבים אינם דתיים. עובדה, בימי החגים שלהם הסכימו לעבוד תמורת עוד עשר לירות ליום. אפילו הבנות שלהם כבר מתלבשות כמונו ובאות הנה לעבודה".

ארבעה פועלים ערבים עובדים בנגריתו של מרילי. אחד מהם הוא יחיא באדאוי, בן שמונה־עשרה, מאל־ערוב.

— שמעת על ,,הקללה"?

— לא.

— שמעת על האיסור לעבוד אצל היהודים בקריית־ארבע?

— לא, לא שמעתי.

יחיא חוזר אל המכונה ויצחק אומר: ,,אתה צריך ללכת לאתרי הבנייה. הקריאה לא לעבוד בקריית־ארבע כוונה לפועלי הבניין".

,,עזוב את זה", מתערב בשיחה אחד מפועליו היהודים של מרילי. ,,יש לי בשבילך סיפור יותר טוב. הכתוב, שלא נותנים כאן דירות לרווקים".

,,אז גם לי יש סיפור", מצטרף מרילי ,,הבוס", ,,הייתי תושב הקריה עד לפני חודש, ועכשיו אני גר בירושלים, בדירה שכורה. בגלל משכנתא. אבל זה סיפור ארוך".

במבואות קריית־ארבע בונים בקדחתנות. בתי מגורים רבים, בנויים אבן, נשלמים והולכים. הבנאים הם ערביי חברון ובנותיה.

מנהל־העבודה יהודי. ,,מלשכת העבודה — הוא מספר — היו פה ושאלו: ,כולם פה? כולם באו?' אמרתי להם: ,כולם באו'. אבל לא צריך לכתוב על זה. זה יגרה אותם, הם עלולים להפסיק לבוא".

נגש משאית ערבי. ,,אתה מדבר עברית?" — אני שואל אותו. ,,מילים אחדות", הוא משיב.

,,על הקללה, שמעת?"

,,שמעתי".

,,אז מדוע באת לעבודה?"

,,אני עובד. למה לא?"

,,ומה על הקללה של ג'עברי ונכבדי הר חברון?"

,,לא שמעתי מה אמרו", הוא עונה, ומציע לקחת אותי אל פועל אחר, המדבר עברית טובה יותר.

● ,,צריך לעבוד"

כך אני מתוודע אל עבד, בן שלושים ואחת, עוזר למנהל־עבודה. עבד הוא גבר ממוצע־קומה, משופם, חבוש כאפיה וידידותי מאוד. גם הוא לא שמע על ,,קללת אללה".

,,איך אפשר לשמוע?" — אומר עבד — ,,אני בעבודה כמעט מבוקר עד שש בערב. בבית אין לי טלוויזיה, אין לי טרנזיסטור. על זה שמעו אלה שיש להם טרנזיסטור, טלוויזיה, שיושבים בבתי־קפה, שיש להם זמן".

,,עכשיו שמעת על ה,קללה' ממני", אני אומר לו. ,,אינך מפחד?"

,,לפחד? לא צריך לפחד. הזקנים אולי יפחדו. אבל אנחנו? צריך לעבוד. אם לא נעבוד מניין יהיה לנו כסף לקנות אוכל?".

מנהל־העבודה, הגורס ש,,לא צריך לכתוב על זה", מתקרב ומרחיק את עבד. הוא פונה לעבודתו, להשגיח על עשרות הפועלים הערבים באתרי הבנייה.

קריית־ארבע עצמה היא רובע מגורים רגוע. במדשאות לפני הבתים משחקים ילדי המקום בהשגחת האימהות. הגברים בעבודה, רובם מחוץ לקריה, בירושלים, גם באזור התעשיה יש רוב עובדי כולם בקרב הפועלים, רבים מבעלי המפעלים נבטאים מתוך לקריה, בסירותים, חלקם מתגוררים מחוץ לקריה.

הכל שותקים, שלאיום שהשמיעו נכבדי הר חברון על הפועלים הערבים לא היתה כל השפעה. התורים בחלוקת המשכורות, השבוע, היו ארוכים כבחודש שעבר. גם שירותי ההיסעים לא התקצרו.

דבר לא השתנה. הערבים בונים את הקריה היהודית בחברון, היהודים המתגוררים בה מתערבים פי חבה לה.

אפר ששת המיליונים — ונפט מיליוני החביות

אישים צרפתיים שיגרו מכתבי הזדהות להתכנסות בישראל במלאות שלושים שנה לשחרור מחנה אושוויץ

מאת גיל קיסרי

דפים שנתלשו מבלוק נייר־מכתבים, דפים הנושאים את התואר הרשמי של המוען, מכתבים בכתב־יד המסגיר את התרגשותו של הכותב, או במכונת־כתיבה שמגעה הקר אינו מצליח להסתיר את הרחשים שבלב, צרור גדול של עשרות מכתבים הגיע לידי בתיק הכולל מכתבי־הזדהות של אישים בצרפת עם ישראל ועם משתתפי הכנס העולמי לציון 30 שנה לשחרור מחנה אושוויץ, שנערך בתל־אביב.

באי־הכנס נשאו בליבם רגש הזדהות עם מאבקנו, זכרונות מרים וגם הירואיים, טעמם של כאב ושל אחווה, ובאמצעותם הביאו פריסת־שלום ואיגרות־הזדהות כאלה שנבצר מהם להשתתף בכנס אבל עבדו על רצונם להעניק עמדות.

צרור־המכתבים, שהובא בידי גיבורת־המחתרת הצרפתית מארי־מדלן פורקאד ונמסר לידי פסח בורשטיין, ידיד המועצה העולמית של ,,ארגון הלוחמים היהודים, הפרטיזנים ואסירי־המחנות", מבהיר כי חלק ניכר של דעת־הקהל בצרפת חולק על העמדה הרשמית הפרו־ערבית של הממשלה בפאריס. ,,ברצוני להבהיר באיגרתי זו, כי לא כל הצרפתים הם טובאנייארגים", נאמר באחד המכתבים בתיק.

שולחי מכתבי־ההזדהות הם אנשי־רוח, מדינאים, מדענים ו,,חסידי אומות העולם", ידידי ישראל (כגון אלמנת נשיא צרפת לשעבר, הגב' אוריול), רובם יהודים וחלקם לא־יהודים. הראויה לציון העובדה כי נימת־דבריהם של הלא־יהודים אוהדת את ישראל ותקיפה כלפי ממשלת צרפת לא־פחות, ולעתים אף יותר, ממכתביהם של היהודים.

את הדברים הבוטים ביותר כלפי ארצו וכלפי אירופה כולה כתב פייר דילבר, לשעבר שגריר צרפת בישראל, אשר לא פגה נאמנותו וידידותו כלפינו:

,,למרבה בושתנו מעניקה ארצנו קבל העולם הדגמה פוליטית בלתי־מכובדת של מוכר בתחנת־דלק ושל סוחר־נשק. בסקירה ארוכה על מצבה של ישראל ויחס האומות כלפיה (,,יחס של איפה ואיפה") גינה פייר דילבר את אירופה המערבית ששקעה תחת ,,גלים של אנוכיות, מוגבלות לב, וחוסר־מוסר". השגריר־לשעבר מביע אמונתו, כי דעת־הקהל בצרפת חולקת ברובה על עמדת הממשלה ו,,מוקדם או מאוחר יצליחו מאמצינו לשנות את נימת הממשלה. זה כמה ימים כבר החלו המחבלים הערביים עצמם, באמצעות מעשיהם בצרפת, לתרום להתהליך זה..."

מכתב מרגש שלח ,,גוי" אחר, גיבור־המחתרת האגדי ,,קולונל רמי" שכבש את לב גנרל דה־גול ומליוני צרפתים. הוא מביע את הזדהותו כנוצרי עם כל מה שארץ־הקודש מייצגת בשבילו ומסיים: ,,אסון צפוי לעולם אם יוסיף להיכנע לסחטנות ולתמורות ויפנה עורף לכל הערכים שבלעדיהם שוב אין חוק בעולם זולתי חוק־האלימות. אולם הדבר לא יקום ולא יהיה".

ברוח דומה מאופיין מכתבו של הסנאטור הסוציאליסטי הלא־יהודי פייר ז'ירו, הכותב: ,,קשה לי להעלות על הדעת, כי העולם מסוגל לשכוח את אפרם של שישה מיליוני היהודים בשביל כמה מיליוני חביות נפט".

רגשי־אהדה הביעו שני כהני־דת קאתוליים המוכיחים זה כבר את ידידותם כלפי ישראל והעם־היהודי: האב מישל ריקה והאב רוזיה ברון. ,,הוי ישראל!", כותב האחד; ,,הדורות הצעירים חייבים לדאוג לכך שהשואה לא תישכח למען ייזכר הלקח ולמען לא תישנה זוועה כזו", כותב האחר.

על שליחותה של ישראל לאנושות כולה עומדים כמה מהמכתבים, כגון איגרתו של פרופסור פייר גראסה, לשעבר נשיא האקדמיה למדעים, הכותב: ,,אני מעריץ את המפעל האד־

(המשך בעמוד 22)

אלבר ממי שוחח עם שרים מצריים

מאת תמר גולן
סופרת ,,מעריב" בפאריס

ערב בואו של הנשיא סאדאת לפאריס שידרה תחנת הרדיו הלאומית הצרפתית, ,,רדיו פרנס", תוכנית ישירה מיוחדת בין קאהיר ופאריס, שבמרכזה עמד דו־שיח ישיר בין סופר יהודי הידוע בנאמנותו לעמו ולישראל, אשר דיבר מאולפן פאריס, ובין שני שרים בממשלת מצרים באולפן קאהיר.

הלכתי אצל אלבר ממי, הסופר ואיש הרוח היהודי, לשאול כיצד התחיל הכל.

,,לא אפתיע אותך אם אומר לך, כי ברגע שהתקשרו אתי מבית השידור הצרפתי והציעו את הרעיון, אמרתי מייד ללא היסוס: ,מוכן ומזומן'", אמר לי אלבר ממי בחיוך מהוסס ומבוכה. ,,תמיד אמרתי, כי רק בהידברות עם הערבים יהיה אפשר, אולי, להגיע לסופה הטוב של הדרך הקשה שבה אנו צועדים".

— ומה אתה מרגיש היום, אחרי שהנסיון יצא אל הפועל?

,,כמובן, אני מרגיש תיסכול ואכזבה מסויימים. זה לא היה דו־שיח ראוי לשמו. אבל האם לא קיוויתי ליותר מדי? ואולי הסימן הטוב ביותר להצלחתה של התוכנית, ובכך אני מגלה לך סוד קטן, מעין ,סקופ', הוא שעורך התוכנית החליט לעשות נסיון דומה — איש רוח או מספר אישים לא־פוליטיים מצריים ישוחחו עם שרים בממשלת ישראל...".

עוד סיפר אלבר ממי, כי עורך התוכנית, העתונאי ז'אן פייר אל־קאבאש, בחר בו משום שהוא ,,יהודי מייצג אופייני" ולא טיפוס מתבולל שדווקא אותו מקובל ,,לגייס" בהזדמנויות כאלה, ואין צורך לומר, כי הוא גאה על שנבחר. הצרפתים שאלו את המצריים אם הם מסכימים. ,,והנה נתברר כי הם מכירים ויודעים את אופי כתיבתי, ובעיקר את הספר האחרון שלי ,יהודים וערבים'. אף על פי כן, לא התנגדו".

בעובדה זו רואה אלבר ממי נכונות מצרית מסויימת להידברות, אך הוא ממהר ומוסיף: ,,אף לרגע אסור לשכוח, כי המטרה העיקרית שלהם תעמולתית. סיקור ביקורו של סאדאת בפאריס היה קודם כל ומעל לכל מבצע מוהדר של יחסי ציבור, והייתי שמח לו גם מנהיגי ישראל היו מוכנים לבצע מבצע יחסי ציבור שכזה.

,,לא יכולתי שלא להתפעל ממראו של הנשיא סאדאת בחליפה האנגלית הגזורה היטב, במקטרתו המשמשת אותו בפיו כל אימת ששאלה מביכה מוטחת לעברו, בחיוך הרגוע, באורות התלהבות האומר תרבות ואחוות אדם".

מטרתם של שני השרים אשר השתתפו בשיחה אתו היתה, לדברי אלבר ממי, ,,מורכבת מ־80 אחוז של טקטיקה ו־20 אחוז של רצון טוב, אשר לא תמיד ידעו איך להשתמש בו. אך אל נזלזל גם ב־20 אחוז אלה".

,,הטקטיקה היתה רצון להרגיע את הקהל הצרפתי ואף את הקהל היהודי. ,,למצרים היו שתי מטרות. ,,הראשונה היתה אופנסיווה של הקסמה, השניה אופנסיווה של רכש. הם ניצחו בשתיהן".

— האם ביקורו של סאדאת בפאריס קרב, אם כן, את השלום?

,,לביקור לא היתה שום שייכות לשלום או למלחמה. יתר על כן, הוא לא היה קשור בישראל, לפחות לא ישירות". לדעת הסופר, אשר אינו מתיימר במומחיות בפוליטיקה, היו המטרות לשנות את תדמית מצרים ונשיאה, ללחוץ על הסובייטים לחדש את הספקת הנשק למצרים, ואולי סתם ,,להתאוורר" קצת.

אם כך הוא, אין ספק שמטרות הביקור הושגו במלואן. ואשר לדו־שיח שלו עם המצרים לא היה לו המשך, אף כי כאשר נפרד משר התיכנון המצרי השנון, עלי צברי עבדאללה, נצצה האורה לי הזמנתו של הראשון לסעוד יחד.

,,טילפנתי מספר פעמים לשגרירות מצרים בפאריס בעת הביקור הרשמי, אך הקו היה תפוס כל הזמן ואז משכתי את ידי. יתכן שלו הייתי עיתונאי ולא סופר הייתי מתעקש יותר ומנסה דרכים אחרות".

אלבר ממי אומר להמשיך את הדו־שיח בדרך ידועה לו יותר — הוא ישגר מכתבים לשני שריו המצריים. ,,נחיה ונראה אם יענו, אך העיקר הוא לא להפסיק את הנסיון לקשור שיח".

هكذا من الاصل

פרידה מביאליק

מאת מנחם תלמי

שלאמתאק ביאליק ותו־דה רבה לך. לאט לאט אתה יוצא מהארנק ש־לנו ויותר לא תחזור. תלך בשלום ושלא תדאג, אנחנו נזכור אותך. איך אפשר היה ל־הכות ערב שלם של ,בילויים ר־עוד לקבל עליך עודף, בשביל ל־תפוש שרות הביתה. נזכור איך היינו לוקחים על תמונה אחת שלך ארבע מאלבורו ושני גולד־סטאר; או שש שלוקות עראק אצל התורכי ביפו, על יד רחוב הסנדלרים; או חמישה סיחים לבבות הודו אצל המרוקאני מול השעון; ואפילו קילו גמברי אצל צרפתי, על יד שוק הפישפשים; או חולצה פיליפינית עם עוגן בבוטיק של שמעון אפללו.

אז שיהיה לך בהצלחה. בחיי, היית גבר. סחבת את הכלכלה שלנו על הגב שלך לא רע. אבל אלה מהאוצר עשו עליך יותר מדי פאשלות, גמרו ממך את כל המיץ. והיום אתה כבר לא מספיק אפילו בשביל ספיישל מ־דיזנגוף הביתה.

ואת מי מביאים לנו במקומך? את מוסה מונטיפיורי. לא יודע מי זה? אין דבר, גם אנחנו לא ידענו. זה לא בושה. הלכנו לשאול. אמרו לנו: מו־סה מונטיפיורי היה היהודי הכי עשיר בעולם. היה גומר את רוטשילד בארו־חת בוקר. אלוהים היה מצחק לו את המזל, נתן לו ארגז פלאים, גדול ב־ערך כמו פסנתר, מלא הרצלים. כל היום היה מוציא ממנו הרצלים, ב־לילה היה הארגז מתמלא מחדש. מונ־טיפיורי זה, כמה שהוציא, ככה חזר לו. כל שנה היה לוקח אניה ספיישל, בא ליפו. רק היו רואים את האניה שלו, כל היהודים היו נעמדים בשתי שורות, מהפתח של הנמל עד הפתח של עיר הקודש. מוסה מונטיפיורי היה יורד מהאניה עם העגלה שלו, נוסע בין השורות של היהודים התפ־רנים, מחלק להם כסף מארגז הפל־אים שלו. כל הדרך מיפו לירושלים היה מחלק. בלילה היה הארגז מתמלא עוד פעם.

יום אחד ראה פתאום שעומדים ב־שורות גם פקידים של מס הכנסה, מס מגיפה, מס רכוש, היטל תנטריש ומלווה אבו־עלי תפש הזוזון, עצר את העגלה שלו, אמר לעגלון: אני מרית אסון באויר. תיכף ומיד התירו לו סוס מהעגלה, קפץ על הסוס ודהר ליפו, עלה על האניה, יחד עם הארגז הפלאים שלו, ברח בחזרה לחוץ ל־ארץ. נשארה העגלה שלו באמצע ה־דרך. לקחו אותה לירושלים. עד היום היא עומדת בימין־משה, מתחת לטח־נת־הרוח.

מי בנה את טחנת הרוח בימין־משה? מוסה מונטיפיורי בנה. עוד לפני שהריח את הפקידים של המס. כל השנים היו הכנפיים מסתובבות ו־תושבי עיר הקודש מסתכלים, מבסו־טים עלא־כייפאק. עד שבאו החכמים של הכלכלה והיועצים של האוצר, אמרו: בארץ הזאת אף אחד לא מס־תובב ככה על ריק. מי שרוצה להס־תובב, שישלם לממשלה לירה על כל סיבוב. תיכף ומיד הפסיקו הכנפיים להסתובב וככה עומדות מתות עד ה־יום הזה. תעלה לירושלים, תראה ב־עינים שלך.

כל השנים ניסו החכמים של הכל־כלה והיועצים של האוצר לסחוב את מוסה מונטיפיורי חזרה לארץ. תקבל ספרות מקצועית ותוספת בושה. רק תבוא. לא רצה לבוא. אמר: איפה שאלה שמים את היד שלהם, שום דבר לא צומח. עוד ייבשו לי את ארגז הפלאים שלי. אבל אלה מהאוצר לא מתעייפים אף פעם: לא יעזבו אותך אפילו שאתה מת. עכשיו, שכבר הלך לעולמו, הצליחו להביא אותו אלינו. אבל כל אחד יודע שזה כבר לא ה־מונטיפיורי של הימים ההם. בקושי תקבל עליו סיח אחד של לבבות הו־דו, ספיישל מבת־ים לבלומפילד.

אתה הולך, ביאליק, יעבוד במקו־מך מוסה מונטיפיורי. יסחוב כמה שנים עד שיתעייף כמוך. מה יהיה אחר כך? אולי יביאו במקומו את אדון יהודה הלוי. לא כל כך עשיר, אומרים, אבל חכם מאוד. ישתו את כל המיץ מיהודה הלוי, בטח יביאו את הרמב"ם. יגמרו אותו, יביאו את משה רבנו. וככה זה ילך מפיזות ל־פיזות. בסוף יסחבו לפה את אדם הראשון. ואז, בעזרת השם, יבוא אתו גם הנחש, יבלע את החכמים של ה־כלכלה ואת היועצים של האוצר וה־לירה שלנו, אינשאללה, תהיה עוד פעם לירה.

ואז, אדון ביאליק, תוכל לשוב אלינו. חזק ויפה כמו שהיית פעם. עד אז, חביבי, אתה יוצא מהמחזור. מכ־סימום יקראו את השירים שלך.

מהיוולה עד אילה

שספיר יצלצל

באו השבוע אל ראש הממשלה, יצחק רבין ואמרו לו, כי לפי הפרסום בעתו־נות יש סיכוי שאם יזמין את אבן לממש־לה, הוא יתרצה הפעם מפני שאבן עצמו ,רמז', שהוא מחכה לטלפון של ספיר בענין זה.

הגיב ראש הממשלה: אז שספיר יצלצל...

מחוץ לתחום...

על מדרכתו הדרומית של רחוב קפלן ב־קריה, בין מוכר הכעכים ובין הקיוסק שבפינת רחוב ד', עמד תיק שחור. שתי עו־ברות־אורח צדו אותו בעיניהן והתעכבו לידו שעה קלה. משנוכחו כי אין לו בעלים היפנו את שימת־לבו של גבר לבוש מדים וחבוש כובע מצחיה של חברת שמירה לחפץ החשוד.

השומר, שעמד בפינת הרחוב, במרחק כ־עשרה מטרים מן החפץ, השיב לפונות אליו: ,,מצטער, התיק הזה מחוץ לשטח שלי".

לר' יונה מותר?...

מדוע — שאל השבוע שר־הבטחון, שמעון פרס, כשמפ"ם דורשת את השארת רמת הגולן בידי ישראל היא נחשבת ,יונית', וכ־שאחרים דורשים את מעלה־האדומים ובית־אל וענתות, הדרושים להבטחת בטחונה של ירושלים, הם ,ניצים'?

השבוע נתברר, כי היונים המפ"מיות הן מגזע מיוחד. הן זועקות נגד סיפוחים, אך הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר פנה אל המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית וביקש להעלות באמצעותה, שני ישובים חדשים עם מתישבים מקיבוצי השומר הצעיר, האחד ברמת־הגולן והשני בפיתחת־רפיח...

כדאי לרוץ...

הדרך לממשלה עוברת ב,,רשויות מקו־מיות. אם יצורף ראש עיריית חיפה, מר יוסף אלמוגי, לממשלה כשר בלי־תיק — יהיו בין חבריה שני ,,בעלי עבר" מוניצי־פאלי: האחד שהגיע לממשלה משום ש ל א

נבחר לתפקיד ראש־עיר (יהושע רבינוביץ) והאחד שהגיע משום ש נ ב ח ר לתפקיד ראש־עיר (אלמוגי).

אמר אחד מראשי ה,,עבודה" ספק בהלצה ספק ברצינות: ,,מעתה ואילך כדאי ,לרוץ' לבחירות לראשות־עיר. בכל מקרה — עתידך מובטח. בכל מקרה — שמור לך מקום ב־ממשלה".

,,שומרי שבת" בקיבוץ

רק לפני שלוש שנים היה הדבר: לה־מים לשעבר, ועתה אנשי מיסדר דבר־טינסקי. באו באורח קבוע בסופי שבוע, כדי לאייש עמדות שמירה בישובי ביקעת הירדן. קשרי ידידות מיוחדים נקשרו בינם לבין אנ־שי מעוז־חיים, למרות הבדלי ההשקפות.

עתה חידשו ,,שומרי שבת" אלה את פעו־לות השמירה שלהם בקיבוץ מעוז־חיים. בט־און ביקעת הירדן הקדיש להם מלים חמות, כאוד בלתי־רגילות בנוף שלנו: ,,חברי מי־סדר ז'בוטינסקי היקרים, בואכם אלינו בעת הזאת הוא מעשה רב וגדול הרבה הרבה מעל העזרה בשמירה... ברוכים הבאים!".

מזוודות סגורות...

כששר־החוץ, יגאל אלון, הגיע לוושינג־טון ו,הריח', כי ינסו אולי ללחוץ עליו ל־עשיית ויתורים. עוד בטרם החל המו"מ עם מצרים על הסדר־חלקי, השמיע דברי ,,איום"

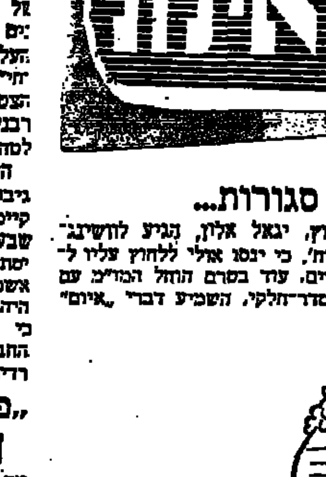

כלפי עמיתו שר־החוץ האמריקני, הנרי קי־סינג'ר: דעו לכם, אמר ספק בצחוק ספק ברצינות — אם אתם מתכוונים ללחוץ עלי, אינני פותח את מזוודותי...

נהנה מזה...

קצין קרבי בצה"ל, חבר קיבוץ השומר הצעיר, שלח בימים אלה אל שר־הבט־חון לשעבר, משה דיין, מכתב־עידוד למקרא דברי בקורת כלפיו, בעקבות פירסום דו"ח ועדת־אגרנט.

אותו קצין קרבי מציין, כי לא ישכח לעו־לם כיצד ירד דיין כשר־הבטחון, בעיצומה של המלחמה, אל תוך האש כמעט וזה היווה מקור עידוד לקצין ולחבריו בעת הקרב.

כשה דיין ענה לו, בין השאר: לא עשית את אשר עשיתי בשבילך... עשית זאת כ־פני שמשום נ ה נ י ת י כזה...

המפקד נשבע בשפמו...

בפיתחת רפיח ובאזור מכורה מכין ה־ממשל הישראלי משבצת קרקע, המיועדת למאות משפחות של בדואים בני האזור — לעיבודי שלחין. עם צנרת ומים ושיטות עי־בוד חקלאי מודרני.

הבדואים חשדנים מטבעם וקשה לשכנע בדואי כי יתחום שמו או ימסור פרטים על עצמו, או שיהיה ראשון בין המתחייבים ל־עבור לחקלאות. הבדואי הנוד אינו ממהר להפוך לפלח.

כיצד גרמנו בכל זאת כבר יותר ממחצית המועמדים, לתכניה חקלאית זו? מספר איש מקורב למפקד אזור הרצועה, תת־אלוף דוד מימון: הלך בימין המשופם לבדואים והסביר להם חשיבותה של פרנסה בחקלאות לטובת חיי נחדות. ראה כי קשה להסביר, תפס את קצהו של שפמו של בדואי ואחז ב־שפמו שלו ואמר: ראה, בשפמי ובשפמך

אני אומר לך, כי אני עוד אביא כאן בעונה החקלאית הבאה ואכל ביחד כפירות הבוס־תן ויבולי השדה שיצמחו כאן.

התרשם הבדואי מהכבוד הזה. האחרים הלכו בעקבותיו...

מועצה אלטרנטיבית?...

כאשר חקר השבוע את התקלה שקרתה לתעשיית היינות הישראלית, על ידי שי־רש בכהול עמילן, המהווה חמץ בפסח — נצור הרב הראשי עובדיה יוסף, ב,,סוללה ,,בדהר" של רבנים גדולי תורה, וביניהם רבה של ירושלים, הרב בצלאל זולטי, זקן הדיי־נים ש. אלישיב ועוד. בסופו של דבר, כאשר העלה הבירור ההלכתי, כי יינות ,,כרמל מז־רחי" ו,,אליעזר" כשרים לפסח ללא פקפוק — הצטרפו להחלטת הראשון־לציון כל אותם רבני ירושלים, שנתנו בכך גושפנקה להח־לטה בעיני הציבור הדתי החרדי.

היו כאלה שראו בכך ראשית נסיון של גיבוש ,,מועצת רבנות" אלטרנטיבית לזו ה־קיימת, לאשר ממנה אין הרב עובדיה יוסף שבע נחת. כאשר נשאלה השאלה, כיצד יסתדרו עם ה,,פיפטי־פיפטי" של ספרדים ו־אשכנזים, בעוד שבקרב גדולי ירושלים לא היה אף ,,ספרדי" אחד — השיב מי שהשיב כי הרב הראשי הראשל"צ, שקול כנגד כל החברים ה,,ספרדיים" ושוב אין צורך ב,,ספ־רדים" נוספים...

,,פתרון" לבעיות אישיות

ח"כ משה דיין נבחר כחבר הוועדה ה־מדינית החדשה של מפלגת העבודה, אך הודיע, כי ישאיר את ההכרעה, אם להצ־טרף אליה לחטיבתו — רפ"י.

כשחזר ח"כ אבא אבן מחוץ־לארץ, מצא לתמהונו, כי לא נבחר עדיין כחבר לשכת מפלגת העבודה, אף על פי שהדבר הובטח לו טרם צאתו את הארץ.

מרכז מפלגת העבודה מצא פתרון פשוט לבעיות האישיות: בחירה או לא־בחירה, הסכמה או אי־הסכמה — ח"כ משה דיין יוזמן לישיבות הועדה המדינית וח"כ אבא אבן יוזמן לישיבות הלשכה ושלום על... מפלגת העבודה.

האלוף צלל בים התלמוד...

איש השריון רפאל הלפרין, המחזיק בכתר אלוף העולם בהיאבקות בסגנון חופשי, נעלם באחרונה לחדשים ארוכים.

ה,,סוד" נתגלה השבוע במסיבת רעים ב־ישיבת ,,אהל יעקב" בירושלים. בהשתתפות רבנים וראשי ישיבות, כאשר חגג האלוף את סיום ליכוד הש"ס, עליו שקד מאז ראשית השנה.

הלפרין: נמנה עם תלמידי הישיבה הותיקה הרבים זוכרים לו את כתר ־ב,,צלילה בים התלמוד".

היי מילואימניק!...

,,תקרית" משעשעת אירעה בסוף השבוע שעבר, בעבר הגבול בראש הנקרה, שעה שהוחזרו ללבנון 11 אורחים לבנוניים שנעצרו בעת פעולות צה"ל בדרום לבנון, כחשודים בשיתוף פעולה עם המחבלים.

את האורחים הלבנוניים קיבלו לא אנשי האו"ם או הצלב האדום, אלא — לראשונה מזה שנים — אנשי צבא לבנוניים, שהגיעו למעבר הגבול. הללו לבשו מדי האקי־כהה כתוצרת אמריקנית — מן הסוג שכמותו סיפ־קו האמריקנים לצה"ל במלחמת יום הכיפו־רים ושאותם לובשים כיום רבים מחיילי צה"ל.

אחד האחראים במעבר הגבול, שלא ידע כנראה כי גם ללבנונים סופקו מדים אלה, הבחין בעת ההחזרה בגבר בגיל העמידה, הלבוש מדים מסוג זה ונדחק ללחוץ ידו של אחד המוחזרים. האחראי, שהיה בטוח כי האיש אינו אלא חייל מילואים של צה"ל, שרק במקרה נקלע למקום, רגז על מעשהו ופנה אליו בזעם: ,,היי, אתה שם, מילו־אימניק, אולי לא תפריע כאן".

החייל הלבנוני — שנדמה לאחראי כמי־לואימניק — נשא עיניו בתמיהה לעבר ה־אחראי ולא הבין מה רצונו. רק אז נוכח האחראי כי האיש הינו חייל לבנוני — והוא פייס אותו בלחיצת יד חמה ולבבית, תוך הבהרת הרקע לכעסו הבלתי־מוצדק.

זהירות, היו"ר בולש!

מאת דן דלמט

הידיעה שהסתננה החוצה, עוררה רת־רוח בחוגי הכנסת: ההבר יושב־ראש הכנסת, ישראל ישעיהו, בלשים פרטיים, כדי לעקוב אחרי הכנסת ולגלות במה הם עוסקים העבודה. למרות שהעבודות האחר סיפקו לכנסת לא פחות מ־120 מוזמנים לישיבות ח"כים ספורים ב לרוב הנואמים עצמם, ולפעמים הם לא.

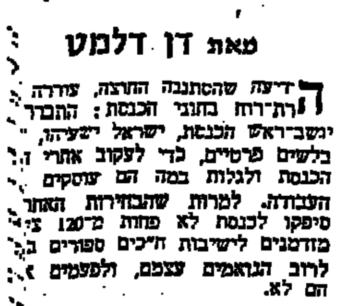

בישיבה, אשר על סדר יומה עמ הצעה לאשר תקציב נוסף לעירת תות, לצורך צביעת הרמקולים הב בצבע תכלת, נוכחו שנים חב כנסת באולם הישיבות: הנואם ישעיהו ועוד ח"כ שנמה בפנה העליון בפרוזדור, ההוא משוחח ע נאי על מחירן הצפוי של מכוני נית מהדגם החדיש ביותר. לאחר הזה נקט יו"ר הכנסת בשיטת שלם ראש עירית תל־אביב, המשתמש רבה בשרותים של בלשים פרטי לתפוס את עובדיו השובבים, המ אחרי עסקים פרטים בזמן העב

כפי שנודע, כבר העיש ,גבריא אוסקוטינסקי, מנהל משרד הח פרטי ,,סופר־דיסקרים", את דו"חו לישראל ישעיהו, והחומר, מעני ואפשר לומר שהוא מתורת ב,,ב נט". גוגו גילה בחקירותו, שאחו הכנסת עסק בהרצאות, במשרה באחת האוניברסיטאות באמריק אחר יצא לירח־דבש, מעשה, כל הרצון הטוב, קשה לקבלו פוליטית. ח"כ אחר, מהשמאל, איש ערפאת, איישם באיחוד העבודה, כמובן!

,,דו"ח־גוגו" מקדיש יותר מ להתנהגותו של חבר כנסת יחזק תנועה, הלה ביזבז לא פחות ימי עבודה על חיפושים קדחתנ בצלזים אישלקיות, מס. 39, בצ בהיר, בשביל אשתו.

,,צבען חסר התקדים של יושב כנסת עורר התמרמרות גדולה ב רי הכנסת, ואחדים כבר דיברו האסוציות. יתר־על־כן על ,,טוטר אלי". ח"כ יחזקאל פקק־תנועו שהוא דורש בירור דחוף ושאל איזה חוק העיז היו"ר להוצי מהתקציב העומד לרשותו, למ לוש הפרטי, במצב הכלכלי הח שרויים בו?!...

,,חברינו" פה, ,,חברינו" שם...

במשך שנים קיים היה במג ,,בלתי־ממוסד" שנקרא בשם השתתפו בו שרי מפא"י, ידיד הב בות היהודית, מזכ"ל ההסתדרות מפלגה. בפורום זה נפלו למעשה טות הגדולות. במפלגת העבודה ה שיו הצעה בדבר חידוש ,,חברי דומה.

אולם נתברר, כי ליד המוסד ה היוקרה של ,,חברינו" — יש כו ,,חברינו" בנוסח חדש ובמטרה ב הסברה. ,,במחוז", בטאון מפלגה מחוז ירושלים, מגלה כי למזכ"ל עבודה, מאיר זרמי, הוגשה הצ ,,חברינו" במוסדות ההסברה. הוא עצה בצבורת המפלגה.

אמר מי שאמר: ,,לא אתפלא הקרוב יצוצו מוסדות נוספים של — כגון, למשל, ,,חברינו" בספר, בריאות, ,,חברינו" במשטרה. לפה

האומנם נטשה העיתונות האמריקנית את ישראל?

* קשר השתיקה של העתונאים היהודיים
* הרגישות היתרה של אילי העתונות היהודיים
* הריקוד סביב „עגל הנפט"
* סאדאת „המתון" ופייצל המהפכן...
* ערב מלחמת יום הכיפורים שיגר סאדאת שדר לניכסון באמצעות... שירלי טמפל

מאת סול סטרן

בספרו „יהודים בפוליטיקה האמריקנית" כותב סטפן אייזקס, כי בידי היהודים רק 3.1 אחוזים מכלל 1,700 עתונים ומעלה היוצאים לאור בארה"ב, אבל כל פוליטיקאי וכל מי שמצוי בעולם התקשורת בארה"ב יודע, כי העובדה המכרעת היא שהבעלות היהודית מרוכזת במקומות ששם מגיחים יש לה משקל, למשל ב„ניו יורק טיימס", ב„וושינגטון פוסט" וב„ניוזוויק", ובשלוש רשתות הטלוויזיה הגדולות בארה"ב.

הרבה פחות שמים הכל לב לעובדה, כי מוסדות אלה רואים את „יהדותם" במבוכה הגורמת להם עצבנות ולעיתים קרובות מניעה אותם לטפל ב„קצות האצבעות" בידיעות מסויימות. כך הגדיר זאת גיי טאליס בספרו „הממלכה והעוצמה":

„ניו יורק טיימס" איננו רוצה להחשב „עתון יהודי" — ואיננו עתון יהודי — והוא יעשה מאמצים יתרים להוכיח זאת. לעתים הוא מופתל שלא כדרך הטבע, מתעוות בפשרות, באיזון שני הצדדים בזהירות שלא לפגוע, ברצונו להיות מקובל ומכובד על היותו עתון־אזרחים טוב, שומר חוק וליאלי, התומך תמיכה גמורה באינטרסים הטובים ביותר של האומה בשלום ובמלחמה.

ברוב שנות העשור האחרון תמכו „ניו יורק טיימס" ושאר עתוני ארה"ב בישראל „למען האינטרסים הטובים ביותר של האומה בשלום ובמלחמה". אבל אז לא היתה הברירה קשה מאוד. הנה, למן מלחמת יום כיפור ב־1973 ועם הנפט שבא בעקבותיה התגבש בארה"ב לחץ נגדי קשה מול העמדה הפרו־ישראלית. זה מבחן המר ל„רגישות היהודית", שטאליס היטיב להגדירה, כשם שהיה מבחן קשה לפני כיובל שנים, כאשר התנועה הציונית היתה בלתי־פופולארית ונאלצה לעמוד במאבק על הקמת מדינת ישראל בלא תמיכתה של העתונות האמריקנית.

■ יש משמעות פוליטית

כאן אנו מגיעים אל הרמטכ"ל האמריקני גנרל ג'ורג' בראון והערתו הידועה לשמצה, שבכל מקום בארה"ב „נוכחות יהודית". העתונות נטתה לבקר הערות אלה כדוגמה של אנטישמיות מן הסוג הישן והמצוי איש לא התנגד למשמעות הפוליטית שהיתה מקופלת בנאומו של גנרל — תלונתו על כמויות הציוד הצבאי שמוזרים המנוסאגן לישראל. לי ראה, שכאשר מנסה הרמטכ"ל האמריקני לקעקע את התמיכה הפוליטית בישראל בהתקפו במוסדי את אמצעי התקשורת בניסוחים אתניים, ראוי שהדבר יירשם כמאורע שיש לו משמעות, אפילו מוכנה העתונות עצמה להודות למחצה בטענותיו של הגנרל.

חלק, לכל הפחות, מן המשמעות הפוליטית של דברי בראון זכה לבולטה בטלוויזיה. ברשת סי.בי.אס. מסר אריק סוויד, כי בראון „טועה רק למחצה" (היינו בעניין הבנקים בעניין הבעלות על כל העתונים). וכל „גם את החצי הנכון אי־אפשר לומר באמריקה בלא שהנוג יפול על ראש האומר".

והנה, הנג לא נפל על ראשו של הדיוד. הוא גם לא נפל על ראשו של ניקולאס פון הופמאן ב„וושינגטון פוסט". אם כי הופמן התקיף את בראון על אנטישמיות, הסכים עם גנרל, ש„שילמנו מחיר יקר יותר מדי על שהרחקנו מעלינו את העולם הערבי זה 25 שנה". גילה פתאום כי „האינטרס הלאומי האמריקני" מצריך עיון מחדש בתמיכת ארה"ב בישראל, היא מדינה המולשת כל הזמן ללבנון והופכת את עצמה לכעין ספארטה אוקראטיה חדשה.

התקפתו של בראון ותגובותיהם של דויד ושל הופמאן נראות לי כמסמנים של הלך־רוח חדש, ש... מצא הכתב הפוליטי ריצ'ארד ריווס בוועידה הארצית של המפלגה הדמוקרטית האמריקנית בקאנזאס־סיטי... ריווס השתתף בסמינר... בינלאומיות, שם הצגות שלו ... אחדים מגדולי האגף הליברלי ... המפלגה.

■ „זרים מפולין ומרוסיה"

אנשי הצוות השתדלו להתרחק מן ... המזרח התיכון, אולם הוי... באו מן הקהל. אחד אחר ... הנוכחים להתקיף את ישראל ... העתונות ה„פרו ישראלית". לדברי ריווס, שתיאר רשמיו במאמר ... בעתון „ניו־יורקר" מ־23 בדצמבר, ... אשה שתרמה תרומות גדולות ... הבחירות של ג'ורג' מק־גוורן ... כי העתונות האמריקנית — ב... השבועון „טיים" — „כפופה ... מצד בנקאים, עורכים וכה... יהודים". משתתף אחר „התקיף ... המרוויסטים והיהודים" ואמר כי ... ישראל איננה ענין ליהודים, ... לטובת שהערביים מתנגדים ... יישבות „זרים מפולין ומרוסיה". ... אלה הגיעו את ריווס לשאול את ... אלה מדוע היהודים שוב אינם ... למיתקפה על אף הכוח והה... הפוליטיים שמיחסים להם. ... השאלה, והיא צומחת גם ... גנרל בראון, שבה לא יכאה ... להתקפה־נגד נמרצת על

המערכה הפוליטית למען הערכה־מחדש של המדיניות המזרח־תיכונית של ארה"ב. בקיצור, מה שיעור העוצמה והתפרצה של ההשפעה היהודית בעתונות, אם איננה יכולה או איננה רוצה להחלץ להגנה כאשר מתערערים על אינטרסים שלה, הנחשבים חיוניים ביותר?

אין ספק, פעם היה „רומן" בין העתונות האמריקנית ובין ישראל, וזכרו עדיין לא נמחה לגמרי בחוגים מסויימים. אך למן מלחמת יום כיפור, לכל הפחות, מגיעים הסיפורים הבלתי־ביקורתיים החמורים ביותר מן הבירות הערביות אל אמצעי התקשורת האמריקניים. הנה כמה דוגמאות, המצריכות באמת עיון מצד מבקרי העתונות, המבקשים את כל המשפטים הקודמים הנוכחים בסיקור המזרח התיכון.

■ „מזל שסאדאת נשיא"

בדצמבר אשתקד שידרה רשת הטלוויזיה אי.בי.סי. סרט יהודי על סאדאת, שנפתח בהכרזתו של האוארד סמית: „מזל הוא לנו (כלומר, לאמריקנים), שסאדאת הוא נשיא".

כיוון שלסאדאת תפקיד מכריע במאורעות שהוליכו אל התייקרות הנפט ב־400 אחוז, המאיימת כעת על העולם המתועש ועל חלקים מן „העולם השלישי", מעולם לא היה ברור לגמרי מדוע אנו צריכים להיות „מאושרים". אולם המראיין של רשת השידור, פיטר ג'נינגס, לא שאל את סאדאת שום שאלה בעניין נפט, הציג את סאדאת כמנהיג בעל חזון שמעולם לא ניתק את מגעו עם העם. והאדם הפשוט במצרים, הגדירהו כאיש פופולארי בעיני כל. אבל לא דיבר כלל על התהליכים הפוליטיים (או על היעדר תהליכים כאלה) במצרים. והוא לא מצא במצרים של סאדאת שום „קונפליקטים או סתירות שראוי ללבנם".

את החלטתו של סאדאת לצאת למלחמה באוקטובר 1973 הסביר כצעד הגיוני מצד איש שבדק בשקידה את כל הדרכים אל השלום ולא הצליח. הראיה העיקרית שהביאה רשת השידור לכך היה סיפור מפי סאדאת על אודות שירלי טמפל־בלק. סיפר סאדאת, כי מרת בלק היתה אורחתו בסעודת ערבית באחד הערבים ב־1973, והוא ביקש ממנה להודיע בשמו לנשיא ניקסון שמצרים מוכנה בכנות לשלום. גברת בלק מאשרת שנטלה עמה את הבשורה אל מעבר לים, אך משום מה לא זכתה להתקבל לראיון אצל ניקסון.

מתוך כך נשתכנע סאדאת שנסתתמו כל האפשרויות הדיפלומטיות לפניו ואין לו ברירה אלא לצאת למלחמה כדי לשבור את הקיפאון הדיפלומטי. את כל הסיפור הזה בלע המראיין ג'נינגס כמות־שהוא, בלא להציג שום שאלה נוקבה לגבי הבחינות האפלות יותר של מדיניות החוץ המצרית.

■ פייצל, „המהפכן מלמעלה"

חברת השידור אי.בי.סי. הצליחה להבליג אף את שיתוף־הפעולה של סאדאת עם הנאצים בשנות מלחמת העולם השניה. אמרו לנו, שכתם זה על הקריירה שלו, שהיא מופתית מכל הבחינות האחרות, צמח לא ממשיכה אידיאולוגית אל הרייך השלישי, אלא מן העובדה שהגרמנים היו „אויבי אויביו" (כלומר, הכובשים הקולוניאלים הבריטים). לפי חברת השידור כמעט טבעי שמנהיג תנועת שיחרור ינהג כך — אף שנהרו ומעט כל מנהיגי תנועות השיחרור האחרים הצליחו לעמוד בפיתוי.

זמן לא רב אחרי הסרט התעודי התנפצי של אי.בי.סי. פירסם „טיים" סיפור־שער על המלך פייצל כ„איש השנה". המאמר שיקף בבירור את שינוי הפרספקטיווה המזרח־תיכונית של מימסד מדיניות החוץ האמריקני. אמנם, המאמר מתח ביקורת־מה על מדיניות־הנפט של פייצל, אבל כל עיקר היה המשקפה, כי המלך הוא איחד שבה יכולה אמריקה לתלות תקוותיה בצורר. אמרו עליו, שהוא התנגד ללחץ של המדינות הערביות „הקיצוניות יותר" לייקור הנפט, ורק לאחר זמן „שינה דעתו" בשל המדיניות הבגבאית המדינית של ארה"ב בישראל.

ברור מה מקומה של ישראל של גיזרה כזה של מדיניות הנפט. „טיים" הודה, ש„פייצל שונא את הציונות בכל לבו", ואף על פי כן הגיע לכלל מסקנה כי „התקדמות ממשית לקראת שלום בתנאים, המקובלים על הערביים, היא הברירה לפני שאפשר יהיה לחשוב על ירידת המחירים; על זאת יעמדו הערביים".

באשר לדמותו של פייצל כפי שהיא מצטיירת ב„טיים", כלום יתפלא אדם לשמע, שהשבועון רואה אותו כ„מיטיב להפתיע"? הוא כאחד העם, הנעזר ברוחב לדבר אל פשוטי האנשים; הוא מחולל תמורות פרוגרסיוויות בחיי עמו חרף התנגדותם של שמרנים ערביים שאין מהם אותם; „הוא טולד מהיי שמע".

בשקעת העולם שלו ב„מיתוס" ...

לו מחשבה מעמיקה זו: „מהפכות יכולות לבוא גם מכס־מלכות ולא רק ממרתפי קשרים". אם נוסיף על כך את השבח הסטנדרטי מפי הנרי קיסינג'ר („המלך הוא כעין מצפון מוסרי לרבים מן המנהיגים הערביים") והרי לכם ההלל הגדול של הערביים.

■ שכל. אומץ (ונפט)

דומה שאין כתב שעשה למען הדמות של המנהיגים הערביים החדשים יותר מאיש „ניוזוויק" ארנו דה בורצ'גרייב.

בזכות קשרים אישיים הדוקים עם ראשי הערביים עשה הלה את עצמו לשופרם ותמורת זאת קיבל מהם ידיעות בלעדיות חשובות בשביל שבועונו.

ברור, המשפטים הקודמים של בורצ'גרייב הם שלו. אבל חמור יותר באיזו מידה מתנגנות האגדות החדשות לתוך הסיקור הקולקטיווי של „ניוזוויק". הנה פיסקה מרכזית מסיפור־השער שפירסם השבועון ב־18 בפברואר אשתקד:

כאשר פרצו צבאותיו של סאדאת בסתיו אשתקד אל מעבר לתעלת סואץ לתוך השטח המוחזק בידי ישראל, וכלמו את מגנון הלחימה שירושלים התפארה בו, נהפך לאיש השעה של הערביים. ואם יצליחו המאמצים שלו להשכין שלום במזרח התיכון, הרי יצליח הוא לסיים אחד הסיכסוכים המתישים ביותר בהיסטוריה של כל אומות העולם, ולהנחות את הערביים אל הדרך לעתיד מזהיר הרבה יותר. „יש לו סיכוי להצליח — אומר עורך עתון ערבי — יש לו שכל, ויש לו אומץ. עכשיו הוא זקוק רק למעט מזל".

שירלי טמפל

סאדאת שידר — ניכסון לא קיבל

באותו שיר־הלל כמעט־מטומטם ששר „ניוזוויק" לסאדאת הצליח הצלחה יוצאת מהכלל. הוא הציג את סאדאת כמי שיצא למלחמה כדי לזכות בשלום ולא כדי להחזיר לעצמו שטחים. כידוע, בסופו של דבר היו צבאותיו של סאדאת מכותרים למעשה ועל סף שואה צבאית, אלא שהתערבות ארה"ב וברית"מ הצילה אותם.

הסיקור של „ניוזוויק" מנפח את דמותו של סאדאת כ„מתון" בהציגו אותו „כמינימאליסט" בצד פייצל, לעומת „המאכסימאליסטים" בלוב ובעיראק. זו גירסה דיפלומטית של סרט גדוש על „שוטרים טובים ושוטרים רעים" סאדאת הוא „השוטר הטוב". אם לא נתמודד אתו, יהיה לנו עסק עם „השוטרים הרעים" הקיצוניים.

ניתוח פשטני זה מתעלם מן העובדה, שלו הוכרעה ישראל ב־1967 וב־1973 היו „המינימאליסטים" מכריעים אותה, שכן „המאכסימאליסטים" רחוקים מן המערכה גם מבחינה גיאוגרפית וגם מבחינת הכושר.

מה טעם, איפוא, בדיבורים על הפעולות ההיפותטיות של המאכסימאליסטים, אם לא בכוונה לפטור כתבים מניתוח ביקורתי של מדיניותם של סאדאת ומנהיגים ערביים אחרים המוצגים כמתונים?

■ יאסר ערפאת — „מתון"

כאשר הכריזה ועידת ראבאט באוקטובר 1974 את אש"ף כגורם היחיד המוסמך לשאת־ולתת בשם הפלשתינים, היה זה צעד פרובוקטיווי ביותר בהקשר של האפשרויות הדיפלומטיות הקיימות. אף בישראל נבהלו ה„יונים" וראו זאת כהכרזת־מלחמה למעשה. אולם כתב „ניו־יורק טיימס" הנרי טנר טילגרף כעבור שבועיים מקאהיר: „רווחת דעה, כי ערפאת נמשך אל ברית מתהדקת והולכת עם האגף המתון של הממשלות הערביות, שבראשו המלך פייצל מסעודיה והנשיא אנואר סאדאת ממצרים".

באותו זמן בערך הוסיף ערפאת לשלוח את „חייליו" לישראל לטבוח אזרחים — נשים וילדים בבית שאן, נצנצי הרימונים בקולנוע בתל־אביב — העתונות המצרית הרשמית מתאה כף. ואף על פי כן הוסיפה דמותו המתונים לדבוק בערפאת ובפטרוניו המצריים שלו, משום שמאחורי הקלעים עדיין ניצבה רוח הרפאים של „הקיצוניים"; כמו הצליחה העתונות לשכנע את העולם, שריצ'ארד ניקסון בעצם היה מתון בעת שהורה להפציץ את צפון־וייטנאם משום שגנרל קרטיס לימיי הסית אז למלחמה טוטאלית.

הלא ראיית ההנהגה הערבית באספקלריה של „שוטרים טובים ושוטרים רעים" כשופעת סתירה מעצמה! מצד אחד מפטפת העתונות את סאדאת ואת פייצל כראשי הערביים, גיבורים חדשים רבי־עוצמה שלדברי „ניוזוויק" יש להם „בכל הזהות" לכפות את רצונם על העולם הערבי ומעבר לו, ומצד אחר אין למתוח משפט חריף מדי על תנאי־השלום שלהם, כיוון שכל פתיחות רצינית כלפי ישראל תחשוף אותם ללחץ בלתי־נסבל מצד יריביהם הקיצוניים.

אבל העתונות איננה יכולה לאחוז בחבל בשני ראשיו. או שהמינימאליסטים חזקים למדי שיעשו רצונם, ואז צריכים העתונאים לשפוט אותם רק על פי מעשיהם, או שאינם חזקים למדי ואז שומה על העתונאים לשפוט את יציבתם של הערביים לא על פי הכוונות הטובות שמייחסים לסאדאת ולפייצל, אלא על פי מכנה משותף, הכולל גם את הקלט של הקיצוניים.

■ סכסוך „אזור־מריבה"

בראשית החדש יעבור הבקיע „ניו יורק טיימס" את הגרפל בסקר מן הבירות הערביות מאת סימור טופינג. אחרי גישושים שקרגים מאוד סיפר כי אנשי רשות ערביים מודים, שאפילו תיסוג ישראל לגבולותיה מלפני 1967 „אין הם יכולים לערוב ערובות מעשיות מפני חידוש הלחץ של הערביים על גבולות אלה". יתר על כן, מסר טופינג, „אנשי הרשות הערביים לא הבטיחו שום הבטחות משכנעות שמדינה פלשתינית ביהודה בשומרון וברצועת עזה לא תיהפך לגורם אירודנטיסטי בשימה עם ישראל".

הסיקור המבוסס של טופינג הוא היוצא־מן־הכלל הנדיר. אחרי מסוחה של ניטרליות אובייקטיווית מתחמקים הכתבים האמריקניים מאמת יסודית: הקונפליקט המזרח־תיכוני הוא בלתי־סימטרי, שכן אצל ישראל עצם קיומה מוטל בספק, אפילו נאמר הדבר כבר מאה פעמים ואחת.

רוב הכתבים סיקרו את הסיכסוך כמו היה סכסוך גבול בין איטליה ליוגוסלוויה על איזה אזור מריבה. גם כאשר מנהיג כערפאת מכריז בשומבי כי מטרתו למחות מעל המפה את ישראל, או את „הישות הציונית", נוטה העתונות להתייחס לכך כאל מליצות מנופחות.

עד היום לא ברור לי מדוע מתייחסים לדברי הערביים כאל „נאמתי" בלבד כאשר הם מאיימים להשמיד את ישראל, אבל מתייחסים אליהם ברצינות כאשר הם מכריזים על כוונות לשלום. לפי אמת־מידה משונה זו אין זה מפתיע, כי ערפאת טוהר בגירה כספקת להיכלל ברשימת 25 האישים המצטיינים ביותר של שנת 1974, שפירסם כתב העת „פיפל" עם ביוגרפיה קצרה שהמלה „טרוריזם" איננה נזכרת בה אף פעם אחת.

אפשר היה לשער, שמושב הסתיו האחרון של האו"ם, אם כי אולי לא עשה רושם על „פיפל", יעורר כמה מעמודי אזעקה במערכת „ניו־יורק טיימס", לכל הפחות, אך רק בראשונה הביעה המערכת סלידה מפני הכוטע „המאוס" של ערפאת.

■ שום עתונאי יהודי...

„ניו יורק טיימס" נחשב בדרך כלל עתון פרו־ישראלי מובהק, אולם מבעלי הטור הקבועים רק ס.ל. סאלצברגר כותב מזמן לזמן על הסכנות הצפויות לישראל. השקפתו הגאוליטית של ג'יימס רסטון על הסכסוך הישראלי־ערבי נתגלתה באחד משונה בראיון פילוסופי ארוך עם הנרי קיסינג'ר. רק פעם אחת נגע בשאלת המורה ה־כון ושאל אם אפשר ליישב „נושא זה" לפני חגיגות יובל המאתים של ארה"ב ב־1976...

ה„בוצה הליברלית־השמאלית" שבמערכת מתחמקת בשקידה מן הנושא. אנטוני לואיס מסוגל לכתוב מאמר נלהב על הפצצת קאמבודיה שנתיים לאחר המעשה, אבל הוא ממלא פיו מים בנוגע לבחינות המוסריות של מצוקת ישראל.

תום ויקר לא הגיב כלל על כניסת נציג אש"ף לאו"ם חגור אקדח, ולא על סילוק ישראל מאונסק"ו; אבל הוא כתב טור שבו גוף בנציג ארה"ב ג'ון סקאלי בשל באום, שבו התקיף את הרוב האוטומאטי של „העולם השלישי", שביטל את ההחלטות נגד ישראל.

בשנה שעברה נתפרסמו בארה"ב כמה מאמרים הקיפים על מאבק קיומה של ישראל. אבל מי ומי הכותבים? הסופרים אלי ויזל (בעמוד מאמרי המערכת), סינתיה אוזיק (ב„אסקוויירי") ומבקר התברה ארווינג האו (ב„ניו־יורקר"). היכן העתונאים? אחד המעטים היוצאים מן הכלל הוא ריצ'ארד ריווס, שאינו יהודי, אולם את מאמרו כתב — כמו שהעיד על עצמו — כ„אוהב־יהודים שאינו מתבייש בכך".

העיר ניו־יורק היא העיר הראשה של אמצעי התקשורת ושל העולם היהודי. אך היכן עובדה צגומה: חוץ מס.ל. סאלצברגר וסידני זיון, לשעבר חבר מערכת „ניו־יורק טיימס" הכותב עכשיו ב„סהו ויקלי ניוז", לא זכור לי שום עתונאי יהודי בעיר המכובד, שקיום ישראל הוא נושא שכדאי לכתוב עליו בקביעות או לכתוב עליו בכלל.

■ „עימותים לא־נעימים"

היכן, ביחוד, העתונאים „המעורבים" — דוד הלברשטאם, ניק ניופילד, ג'י אנתוני לוקאס, נורמאן מיילר, אנתוני לואיס — ואלה רק מעטים מרבים? אין מספר למלחמות הקודש שלום — על ויטנאם, צ'ילה, ווטרג'יט, סוכנות הביון המרכזית, הגבי־קים, בתי־האבות, האימפריה האמריקנית — אבל האפשרות שישראל תושמד, והאימפריאליזם־הנפט החדש של הערביים משום־מה אינם נושאים המעוררים אותם.

נדמה לי שלא מקרה הוא. קרוב לוודאי, כי הערתו של גיי טאליס על ה„רגישות היתרה" של אילי התקשורת היהודיים חלה גם על הקולקטיב של העתונאים היהודיים. נראה שהם נרתעים מפני העימותים הבלתי־נעימים, העלולים להציגם כ„מעורבים יותר מדי" בגלל בעיות יהודיות.

ומה לך צדדי וכיתתי יותר מישראל, שבקלות רבה כל כך אפשר להזדהות עם מתרימי המגבית היהודית המאוחדת ועם נשי „הדסה"?

לפני 25 שנה, כשהיתה ישראל שרויה בסכנת קיום, עורר מאבקה שניים מגדולי העתונאים־הפרקליטים של דורנו: ארתור קסטלר וי.פ. סטון. שניהם יהודים קוסמופוליטיים, אבל הם לא חשבו שעניינה של ישראל „צדדי" יותר מדי. אותה בריטניה שאליה היפנה ארתור קסטלר את עורקותיו, היתה ראש אויביה של ישראל. ארה"ב, שאליה שלח י.פ. סטון את מיברקיו, הטילה חרם־נשק על המדינה החדשה ותמיכת הציבור באמריקה היתה רופפת. בכתביהם עזרו השניים לשכנע ציבור נרחב, כי בנסיבות ההיסטוריות הקיימות גדולה של ישראל רב השיבות לא רק ליהודים.

הרבה נשתנה מאז, אבל לא עד כדי כך. לאור המשך המאורעות במזרח התיכון אולי שוב יתברר, כי סדר עולם חדש, שקורבנו הראשון יהיה ישראל, גם לא יביא מרחב רב לערכים שעתונאים־פרקליטים נלחמים למענם, אראה אולי, יבינו כמה מהם כי עתונאות, שאינה מגשימ מעורבותה הרצינית הוא התקיימות של ישראל, אין פירושה אנטי־ערביות ואין היא סתם „דעה קדומה פרו־יהודית".

(מאמר זה, פרי עטו של סול סטרן, מתפרסם היום בעת ובעונה אחת בשבועון לענייני תקשורת המיוחד והחשוב ביותר בארה"ב — „מור").

ר"צ התנועה לזכויות האזרח

לפני שנה בדיוק נקבע מקומה של התנועה לזכויות האזרח (ר"צ) על מפתה הפוליטית של ישראל. יותר מ־35 אלף מצביעים, 3 חברי כנסת ועשרות סניפים ברחבי הארץ הנם עדות לרצון לתמורה.

מאז הקמתה, טיפלה התנועה לזכויות האזרח בנושאים רבים. כאשר מקורות המימון שלנו הינם מכספי ציבור. במלאת שנה לפעולתנו החלטנו לפרט לצבור כולו את כל הוצאותינו וכן את כל מקורות המימון שלנו. דו"ח מפורט על כך יימסר בימים אלה למבקר המדינה.

מודעה זו מוקדשת ל:

טפולה של ר"צ בכספי צבור

הוצאות:

1. הפעלת 7 לשכות לפניות הצבור (ירושלים, תל־אביב, חיפה, בית־שאן, אשקלון, דלית אל־כרמל, גת) וטפול בפניות אזרחים	137,608.— ל"י
2. נהול מערכות צבוריות (עתונות, רדיו, שכירת אולמות, מרצים וכו')	82,736.— ל"י
3. פרסומי התנועה לזכויות האזרח (עלונים פנימיים, דיווח חדשי של חברי הכנסת מטעם ר"צ לכל חברי התנועה, דיווח על פעולות ופעילויות וכו')	67,786.— ל"י
4. משכורות לעובדים והוצאות נילוות	67,310.— ל"י
5. סעד משפטי והוצאות יועץ משפטי (מוגש לאזרחים שהפגיעה בזכויותיהם הנה רמיסת עקרונות צבוריים)	54,373.— ל"י
6. הוצאות משרדיות, סקרי דעת־קהל, הדפסות, הפצת חומר הסברה	53,533.— ל"י
7. הוצאות הסיעה בכנסת	30,736.— ל"י
8. הוצאות כנסים של התנועה לזכויות האזרח (אולמות, מודעות, מקרופונים וכו')	27,214.— ל"י
9. הוצאות רכב, נסיעות ואש"ל לעובדים ופעילים	25,576.— ל"י
10. דואר טלפון ובולים	19,893.— ל"י
11. מיסים, דמי שכירות ואחזקת משרדי התנועה	19,648.— ל"י
12. הנהלת חשבונות (כולל הוצאות מנהל חשבונות, רואה חשבון ומיכון)	6,232.— ל"י
13. הוצאות חברי מזכירות	5,988.— ל"י
14. הוצאות בנק	2,642.— ל"י
15. ביטוח	2,396.— ל"י
16. ספרים	844.— ל"י
17. שונות	1,365.— ל"י
סה"כ	605,880.— ל"י

המקורות למימון הוצאות אלו היו:

1. מימון מפלגות (חוק למימון מפלגות)	512,960.— ל"י
2. מקרן מימון הבחירות לכנסת השמינית	81,580.— ל"י
3. תרומות אוהדים	6,340.— ל"י
סה"כ	605,880.— ל"י

התנועה לזכויות האזרח (ר"צ) יוצרת תקדים, בהיותה המפלגה הראשונה בישראל, המציגה לצבור דו"ח כספי מלא על כל הוצאותיה וכל מקורות המימון שלה. תקוותנו ששאר המפלגות בישראל תלכנה בעקבותנו.

הוכחנו כי יש ברירה!

אנו רק בתחילת הדרך — בוא עמנו — תן יד לתמורה

לכבוד התנועה לזכויות האזרח (ר"צ), רח' מלצ'ט 19 תל־אביב
אני מעונין: ☐ לקבל חומר על התנועה. ☐ להיות מוזמן לפעילויות. ☐ להיות פעיל בתנועה
שם פרטי ומשפחה ______ טלפון ______
ישוב ______ רחוב ______ מספר ______

זהירות, היו"ד בולש!

מאת דן דלמט

פברואר 75

ראיון השבוע — דב גולדשטיין — ח"כ אלוף (מיל.) אהרן יריב

נוהלי עבודה לא־תקינים פוגעים בממשלה ומקפחים את הסיכוי לקבל בכל מקרה את ההחלטה הטובה ביותר

בגלל המבנה הפוליטי שלנו מדברים השרים יותר מדי, אומרים דברים שונים ובלתי מתואמים, יוצרים אי־בהירות וגורמים נזק ● אינני יכול לקבל את התעלמותה של ועדת אגרנט מאחריות הדרג המדיני, „דדו" צודק בהחלט: שר הבטחון, משה דיין, התערב בדרג האופרטיווי, קבע בכל עניין חשוב בצה"ל ואסור היה לועדת אגרנט להתעלם מזה בגלל הפורמאליות ● במציאות היה הרמטכ"ל כפוף בכפיפות מלאה לשר הבטחון; הכפיפות הזאת רצוייה ויש לעגן אותה בחוק ● קבינט המלחמה צריך לקום מקרב חברי ועדת השרים לענייני בטחון ● ראש הממשלה ושר הבטחון מוסמכים להחליט על גיוס מילואים חלקי ובמקרה של דחיפות — גם על גיוס מלא; באותו רגע יש להפעיל את קבינט המלחמה ● עוד בקיץ 1972, בהערכת אמ"ן, אמרתי, שהחל מאפריל־מאי 1973 אפשרית מלחמה, כאשר המצרים יצלחו בכוח רב וינסו לכבוש את מעברי המיתלה והגידי; כך שאין אני אחראי לקונצפציה שהאופציה הצבאית הערבית סגורה ● בימים שלפני המלחמה, לא סיפרו לי על הריכוזים הצבאיים, לא נועצו בי ולא שאלו לדעתי; אילו שאלו, הייתי אומר: זו המלחמה! ● לא אחזור עוד לממשלה הזאת ואני רוצה להיות חבר ועדת חוץ ובטחון של הכנסת ● אינני חבר בשום חטיבה, אלא במפלגת העבודה ● הצענו שינויים, שכוונתם היתה לשפר את הנוהלים, להעמיק הדיון, לדון בנושאים מרכזיים לעומק ולייסד כלים, שיעזרו לממשלה — אבל הדבר לא התבצע

ח"כ אהרן יריב שרוי במצוקה עמוקה. הציפייה הגדולה שלו, כי הממשלה בראשותו של יצחק רבין, תאמץ לה סדרי־מימשל מודרניים — נכזבה.

ח"כ אהרן יריב התפטר מחברותו בממשלה בגלל האכזבה הזאת. העסקנות, כהוויית־חיים, כציטה, המציבה את הקאריירה האישית בראש הסולם ודוחקת לשוליים כל שיקול אחר — עדיין לא דבקה בו.

ח"כ אהרן יריב, שר ההסברה עד להתפטרותו, מתקשה מאוד להסביר את עצמו. לא מפני שחסרים לו, לדעתו, נימוקים כבדי־משקל, שגילויים בפומבי היה מסיר כל ספק, מכל לב, כי אכן היטיב לעשות בהתפטרותו. אלא מפני שגוזר על עצמו שתיקה ומה שגילה באוזני הציבור אינו אלא קצה־קצהו של עניין. גם על המצב הזה נאבק יריב עם עצמו שבועות ארוכים. אולי הדברים ישתפרו, קיווה. אולי נוהלי העבודה של הממשלה ישתפרו. אולי יהיה ביטוי בראשיתי להתגשמות הציפיות שלו. מאומה מכל אלה לא התרחש.

אבל ביסודו, למרות האכזבה העמוקה, נשאר אהרן יריב כתקן. הוא נאמן לחברים. הוא בורר כל מלה בדקדקנות רבה. הוא מאמין, כי עצם ההתפטרות, שסיבותיה גלויים לראשי הממשלה מכל וכל, יתרום לשיפור הדברים.

● שאלות ללא מענה

ולכן לא ישיב אהרן יריב על שאלות רבות. לא על: „היום אתה מאוכזב מראש הממשלה?" לא על: „בתור מי שהכיר את נוהלי עבודתה של הממשלה הקודמת והנוכחית, איזו מן השתיים טובה בעיניך לשעת מצוקה זו?" לא על: „האם יש היום לישראל מנהיגות ראויה?" ולא על כל השאלות במישור הזה. אהרן (אהרל'ה) יריב גומע גמיעות קטנות מן הכוסית שלו, מציב אותה על השולחן בתנועה איטית שכזאת, כתורגה; משלה אל פיו נתח קטן של גבינה צהובה, מחייך חיוך זעיר, מניע את ראשו מימין לשמאל ומשמאל לימין. לא. על זה לא ישיב. יש לך שאלות נוספות?

— לא, כבר כמעט אין לי. רק שאלה אחת: מדוע, בעצם, התפטרת?

קודם אגיד לך מה בכלל משך אותי לחיים הפוליטיים: היתה לי הרגשה מוצקת, כי דברים רבים, שנראו לי, כלרבים אחרים וטובים, כטעוני תיקון יסודי וטיפול שונה ובגישה אחרת ופתרונות אחרים, אפשר לעשות אותם טוב יותר רק על־ידי השתלבות בחיים הפוליטיים.

כאשר החלטתי ללכת לבחירות ולהיות מועמד ברשימת „המערך" לכנסת, לא העליתי כלל על דעתי, שכל־כך מהר אהיה שר בממשלה. לא לזה התכוונתי בשלב הראשון של פעולתי הפוליטית. אבל הדברים התגלגלו אחרת מכפי שחשבתי והגעתי אל החברות בממשלה הרבה יותר מהר משהיה בדעתי. הספקתי לכהן עוד תקופה קצרה בממשלתה של גולדה מאיר...

● קשה לשנות דברים

— גם בממשלה זו ביקשת להתפטר אלא שגולדה הקדימה אותך בהתפטרותה וגרמה להתפטרות הממשלה כולה...

כן, גם בממשלתה של הגב' מאיר ביקשתי להתפטר, מנימוקים דומים לנימוקי התפטרותי מהממשלה הנוכחית. בעיני החשיבות המכרעת לחברותי בממשלה, היתה האפשרות לתרום לתיקון הדברים, שהאזרח הישראלי רוצה בתיקונם ובשיפורם וחושב, כי השינוי הזה הוא הכרחי, אם אנחנו רוצים להוסיף ולהתמודד עם קשיים, מצוקות וסיבוכים וסיכונים, בסיכויי הצלחה מרובים יותר, כשידענו בעבר.

היום, על יסוד הנסיון הקצר שלי, אני יודע, שבמציאות הפוליטית שלנו, במבנה החיים הפוליטיים ובהתעבדות למסורת הפוליטית, ולמבנה־רכת החיים שנוצרה בישראל — קשה מאוד לשנות דברים ואולי אפילו בלתי אפשרי.

בחלק הראשון של שיחתנו, שקדם לחלק „הרשמי" של הראיון, הזכרת לי, שפעם אמרתי לך כך: „אני מקווה, כי העבודה, שיצחק רבין, חיים בר־לב ואני שרתנו יחד בצה"ל והתרגלנו לראות דברים באופן זהה ולהתייחס לבעיות בדרך כמעט זהה, תיצור שותפות בינינו גם בממשלה". נכון. כך אמרתי לך וכך קיוויתי ולזה ציפיתי. חשבתי, שבממשלה בראשותו של יצחק רבין אפשר יהיה לטפל בדברים בתוך גישה, המתבססת על הנסיון המקצועי שלנו, על התייחסות לבעיות ולפתרונן ולטיפול בהן, כפי שהורגלנו לעשות במסגרת צה"ל.

● ממשלה איננה מטכ"ל

כן, אני יודע, למדתי ואני מבין היטב, שממשלה איננה המטכ"ל והחיים הפוליטיים שונים מאוד מהחיים הצבאיים. אבל חשבתי — וכנראה שטעיתי, שאפשר יהיה גם בממשלה, לחדש את אופן ההתייחסות שהכרנו בצה"ל, מבחינת הגישה אל הנושאים וביקוש הפתרונות והמעקב אחרי התקדמות העשייה. אנחנו יודעים, כי דמוקראטיות מתוקנות מאוד, באנגליה והולנד האחרות, בנו מכשירים וכלים ושיטות עבודה בניהול הממשלתי, שלא פגעו כלל בערכים הדמוקראטיים. אבל הבטיחו גישה הרבה יותר שיטתית לעניינים. ואני קיוויתי, שאפשר להנהיג דברים דומים גם אצלנו, בלי להתעלם מכך, שיש אצלנו ממשלה קואליציונית, המערך, הבנוי על שתי מפלגות, ומפלגה ראשית מפולגה לחטיבותיה. האמנתי, שגם בתוך המציאות הזאת אפשר יהיה לקדם דברים, להזיז עניינים, לאמץ שיטות טובות יותר, להכניס פתרונות בדוקים יותר.

— הצעת הצעות במצב זה והן נדחו על־ידי ראש הממשלה, או על־ידי הממשלה כולה?

היו הצעות רבות. ההחלטות שקיבלה הממשלה בישיבתה מיום 11.8.74 — התבססו על הצעה המשותפת של שר התחבורה, גד יעקבי ושלי. בין יתר ההצעות שלנו היתה אחת, שניסחנו אותה כך: „ממשלת ישראל, בהתכונתה הנוכחית ובנוהלי עבודתה הנוכחיים, מאולצה לא אחת להיבטים משרדיים בלבד. כתוצאה מכך, הנוהל מועדף לעתים על החשוב, והדיונים וההחלטות מתקבלות מבלי שתוגדר קודם לכן המדיניות הכללית ויעדיה".

„שיפור של מצב זה אפשר להשיג בעזרתה של ,יחידה לניתוחי מדיניות', הקיימת בצורות שונות ליד ממשלות בארצות אחרות, (כדוגמת בריטניה והולנד). תפקידיו של גוף זה יהיו, בעיקר: בדיקת הצעות החלטה בנושאים כלל־ממשלתיים, בין־משרדיים ומשרדיים חשובים המובאים בפני הממשלה וועדותיה ביוזמת חבריה; ייזום בדיקת נושאים כלל־ממשלתיים, בין משרדיים ומשרדיים חשובים; ליווי דברי הסבר של שרים להצעות החלטה שלהם, בהצרות, תוך ניתוח ופירוט תחלופות, אימות עבודות הנחות יסוד ושילובן ביעדים כוללים יותר".

● גוף־מטה מייעץ

הצענו עוד, כי בראש הגוף הזה יעמוד איש מקצוע מעולה בתחום ניתוחי המדיניות וכי הגוף יהיה קטן ביחס, אך מגוון מבחינת הרכבו המקצועי. הגוף יתואם ארגונית על־ידי מזכירות הממשלה ויהיה כפוף, באמצעות ראשו, לראש הממשלה.

להילופין הצענו גם הצעה ממעיטה: להקים בסמיכות למזכירות הממשלה גוף־מטה מייעץ, אשר השרים והממשלה יוכלו להעזר בו, על פי שיקול דעתם, בלא שהדבר ייכפה על השרים. הצענו עוד להנהיג במסגרת עבודת הממשלה, פינוי פרקי זמן לצורך דיון מקיף ומעמיק בנושאי היסוד של המדינה. לצורך זה תועיד הממשלה יום או יומיים, ארבע־חמש פעמים בשנה. הדיון בנושאים אלה ייערך על סמך חומר רקע רציני, שיוכן על־ידי היחידה לניתוחי מדיניות, בתיאום עם המשרדים הנוגעים בדבר.

● לא להיות „מכבי אש"

הכוונה היתה פשוטה: לחדול מלהיות רק „מכבי אש". לעצב מדיניות כוללת, רצינית, על יסוד ידע והערכות וניתוחים, לעומק. לא להיות רק מן היד אל הפה. אמרנו, כי קטעים מן המדיניות הכוללת, עשויים לחזור לישיבותיה הרגילות של הממשלה, בליווי אותו מימד רחב וכי דבר זה ישפר את כושרה של הממשלה לפעול כצוות, על בסיס רחב של הבנה הדדית.

ועוד הצענו אז: לקבוע נוהלי מעקב בכתב, שיחייבו דיווח שוטף על ביצוע החלטות הממשלה; לחזור ולהגדיר את הנושאים הבאים בפני הממשלה וועדות השרים, מפני שהממשלה וועדותיה מועסקות בנושאים, שאין כל סיבה, שלא יידונו בפורומים אחרים ונושאים רבים נדונים בהן תוך ירידה לפרטים מקצועיים במידה יתרה; להמיר את הנוהג, שישיבות הממשלה נפתחות בסקירות בע"פ של השרים — בסקירות בכתב, שיופצו בין חברי הממשלה מוקדם ככל האפשר. כך יוכלו השרים ללמוד את הנושאים לא בעת הישיבה עצמה, ויתפנה זמן לטיפול בנושאים, המחייבים דיון והחלטה; לצמצם את מספר השרים בועדות השרים, כדי להגביר את יעילותן ולמנוע את התופעה, ששר חבר בכמה וכמה ועדות ואינו יכול להתמסר לעבודתו בהן.

● הביצוע שלא היה...

— ומה החליטה הממשלה ביחס להצעותיכם?

בעניין „היחידה לניתוחי מדיניות", שהיא הבסיס להצעות ולשינויים ושממנה היתה צריכה לצמוח התייחסות שונה לנושאים — לא החליטה כלום. לא לקבל ולא לדחות. ההצעות האחרות — נתקבלו. כפתרון היברידי הוחלט, שהשרים יצטיידו באינפורמציה לפני ישיבת הממשלה וידעו על מה הם מדברים. נפתח כיכי לדיון רציני בממשלה בנושאי יסוד ולחיפוש פתרונות לעניינים הגדולים.

— לאמור, רק עניין היחידה לניתוחי מדיניות נותר ללא החלטה, אבל כל היתר נתקבלו הצעותיכם?

כן, אבל קבלת החלטה היא רק השלב הראשון. המבחן הוא בביצוע. והביצוע לא היה, וכך, כמו בעבר, נפגעת עבודת הממשלה ומתקפח הסיכוי לקבל את ההחלטה הטובה ביותר, בזמן הנכון ביותר. ובשבילי הנימוק העיקרי להתפטרות היה עניין דרך עבודתה של הממשלה. בלי תיקונים בנושא זה לא יכולתי להמשיך.

— המצרים מחוץ על שיטות עבודת הממשלה וקיפוח הסיכוי לקבל את ההחלטה הטובה ביותר, כלום היא חלה גם בבירור המדיני־בטחוני?

לא אכנס לפירוטים. ההגדרה, שזה חל על דרך עבודתה של הממשלה מספיקה לי.

— האם היתה לך הרגשה, כי אתה נדחק אל השוליים ואין מקשיבים לך להיות מנסיונך ומן הידע הרב שלך?

היתה לי הרגשה ברורה וציינתי זאת באוזני ראש הממשלה, שאין מקום טבעי לשר הסברה בממשלה. נוכחתי, כי חלוקת האחריות בנושא ההסברה, בין המשרדים והשרים השונים וכן מסורת התבטאותם של שרי הממשלה, הן בתחומי משרדיהם והן בעניינים המרכזיים של המדינה, בשאלות חוץ ובטחון, אינם מותירים מקום טבעי לשר ההסברה ולפעילותו.

— אתה מתכוון להגיד, שהשרים מדברים מדי הרבה, מצהירים מדי הרבה, מבריזים מדי הרבה, וללא תיאום?

היה רצוי לצמצם את הדיבורים ואמרתי זאת בהזדמנויות קודמות. אבל ברור לי, שהמציאות הפוליטית שלנו, ענייני הקואליציה, המערך והתסיבות בתוך המפלגה הראשית ועניינים אישיים של השרים, הם הגורמים לריבוי ההתבטאויות והגיוון.

● דיבורים יוצרים אי־בהירות

— לבד מן ההנחה, שריבוי כזה של התבטאויות הוא תופעה שלילית, התוכל להצביע על נזק ממשי ומוגדר, שנגרם בגלל ריבוי זה?

השרים אינם מדברים לפי קו אחד, שנקבע בצורה מתוכננת ומתואמת. זה יוצר אי־בהירות, הן כלפי פנים הן כלפי חוץ. נעשו כמה נסיונות להסל את התופעה או לפחות לצמצם את ממדי פגיעתה, אבל בשתר־לבי ידעתי, שבמבנה הפוליטי שלנו, אין לזה הרבה סיכויים להצליח.

את הופעתו הטלוויזיונית של אהרון יריב באחד מן הימים הראשונים של מלחמת יום הכיפורים — קשה לשכוח. אותו ערב כבר הוכן האולפן להופעתו של שר הבטחון דאז, משה דיין, אלא משטנב לאוזנה של ראש הממשלה, גולדה מאיר, מה וכיצד מתכוון מר דיין „להגיד לעם את האמת", מנעה את הופעתו. גם אהרון יריב אמר את האמת, אבל סייג אותו בסימנים ועודד את העם הנבוך.

ישנם הטוענים, כי את עיקר תרומתו כחבר הממשלה, ביקש יריב לראות בתחומי הבטחון. כי שהיה שנים ארוכות ראש אמ"ן והתרגל לראות את שרי הממשלה פעורי עיניים ומרותקים, כל עת שדיווח להם בענייני בטחון ופתח להם צוהר אל הסודות הכמוסים ביותר של המודיעין, קשה לו להסכין עם מעמד של שר לאינפורמציה. האכזבה, במקרה כזה, נובעת מההשוואה המעיקה שבין העבר וההווה.

— מר יריב, הנכון הוא, כי ההצעה לפרוש נבעה, בין היתר, בזה שנודע לך, כי אין בדעת ראש הממשלה לכלול אותך בועדת השרים לענייני בטחון?

לא. לא נכון! להיפך: ראש הממשלה אמר לי, שהוא יכלול אותי כחבר בועדת השרים לענייני בטחון.

— האם יש צורך גם בועדת שרים לענייני בטחון וגם בקבינט מלחמה ומהו ההבדל בין שתי הרשויות?

כן. יש צורך גם בזה וגם בזה. ועדת השרים צריכה לכהן, לדון, לנהל, להחליט ולעקוב אחרי הביצוע — תמיד, כל הזמן. קבינט המלחמה צריך לפעול רק בשעת מלחמה ממש ואיני מתכוון בכך למצב של היום.

ראוי היה שועדת השרים לענייני בטחון תהיה מצומצמת, יותר מצומצמת מן ההרכב הנוכחי של 10 או 11 חברים. אבל טוב, במציאות הפוליטית של היום אי־אפשר להרכיב ועדה בהרכב הקטן הדרוש. את קבינט המלחמה המצומצם יש להרכיב מקרב חברי ועדת השרים לענייני בטחון, עם פרוץ מלחמה, או סמוך למועד הזה.

— קראת כבר את הדו"ח המלא של ועדת אגרנט?

לא. לא קריאה מלאה. עיינתי בדו"ח הכולל אבל עוד לא הספקתי לקרוא אותו במלואו.

— תשלים את הקריאה?

עכשיו כבר אינני שר. אשלים את הקריאה, אם אהיה חבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

— אתה מתכוון להיות חבר בועדה זו?

אני רוצה. אבל זה תלוי במצב. אין כם מקומות פנויים. אם יוסף אלמוגי, שהוא חבר הועדה, ייכנס לממשלה, יתפנה בשבילי מקום.

● קריאה נוספת לא תעזור...

— דיברת על כך עם ראש הממשלה?

לא. עוד לא.

— תדבר אתו?

— אדבר עם כל מי שצריך לדבר. עד לא דברתי עם אף אחד.

— אתה שלם עם היות אגרנט יצא במסקנותיו?

עדיין אינני יודע מספיק. לא הספקתי לקרוא.

— מה דעתך על כך שהועדה התעלמה מאחריותו של הדרג המדיני ומצאה אשמים רק בקרב הדרג הצבאי?

שלילית. עם זה אינני יכול להשלים; פה אין מה ללמוד וקריאה נוספת לא תעזור. כאן יש לי דעה מפורשת: אני יודע, כי שר הבטחון אחראי לכל מערכת הבטחון, גם למשרד הבטחון וגם לצה"ל. הוא היה מעורה בכל הנעשה בצה"ל, בעיקר בצד האופראטיבי. קשה להבין איך אפשר לפטור אותו מאחריותו זו ולהטיל, לשיטת זאת, את כל האחריות על הדרג הצבאי.

— מדוע, לדעתך, החליטה ועדת אגרנט להתעלם מהדרג האזרחי?

אינני יודע. אבל אני יודע בוודאות נוקבת, שזה אינו צודק. הועדה היתה צריכה לחקור ולבדוק ולנקוט עמדה גלויה ומפורשת בשאלת אחריותו של הדרג האזרחי, וביחוד אחריותו של שר הבטחון לשעבר, משה דיין.

— רב־אלוף אלעזר (דדו) צודק, איפוא, בטענותיו?

צודק! בהחלט צודק! אי־אפשר לפלג כך את האחריות בין הרמטכ"ל לבין שר הבטחון. הקשר ברור מדי והאחריות משותפת מדי בין שני האנשים.

— אבל בבחינה משפטית אין הגדרה כזאת בחוק להיחסי הסמכות בין הרמטכ"ל ושר הבטחון...

● מציאות מול ניסוחים משפטיים

זה לא חשוב. הועדה יכלה, אם רצתה בכך, לציין שאין בחוק כפיפות כזאת. אבל היא לא יכלה, אסור היה לה, להתעלם מן העובדה. כי גם אם היחסים לא הוגדרו בפירוש ולא עוגנו בחוק, מציאות החיים, כפי שאני הכרתי אותה וכפי שאחרים הכירו וידעו אותה, היא הקובעת כאן ולא ניסוחים משפטיים. והמציאות הזאת, כל השנים, עם כל שרי הבטחון וכל הרמטכ"לים, לרבות משה דיין ודוד אלעזר, הציבה את שר הבטחון כאחראי והממונה על הרמטכ"ל ועל צה"ל.

— מעין רמטכ"ל־על?

ההגדרה הזאת, המונח של „רמטכ"ל על", אינו נראה לי. האם שר האוצר הוא „כלכלן־על"? כל שר אחראי על ענייני משרדו ומטיל מרות על הכפופים לו. זה ברור ונגזר כמובן מהחיים והמסבר של צה"ל. כאן מדובר בשר בטחון, שהיה רמטכ"ל בעברו ושר, שבצדק, התעניין בכל מה שנוגע לאספקטים של הפעולה האופראטיבית של צה"ל ושום החלטה לא היתה יכולה להתקבל בלי ידיעתו ושום עניין חשוב לא היה מוכרע בלי הסכמתו.

— האם זה כלל הורדת פקודות מצד שר הבטחון גם לדרגים נמוכים מהדרג המטכ"לי?

לא. הצינור היה הרמטכ"ל. אבל דרך הצינור הזה נתן שר הבטחון הוראות אופראטיביות מפורשות.

— איך זה בא לידי ביטוי בעיתוך כראש אמ"ן?

כל דבר דווח לו. כל פעולה אופראטיבית היתה מותנית באישורו המוקדם. אי אפשר היה לפרוץ בית מעבר לגבול בלא אישורו. ולכן הפורמאליות אינה יכולה להיות הקובעת וההגדרה הפורמאלית, בין ישנה ובין לחסרה, אינה יכולה לשחרר מישהו מאחריותו.

— הדיווחים שדיווחת בענייני מודיעין, היו במישרין לשר הבטחון, או לשר ולרמטכ"ל ביחד?

שר הבטחון היה מקבל את כל הדיווחים בו־זמנית עם הרמטכ"ל ולעתים קרובות הייתי מדווח לו בע"פ.

● הנחייה מספקת

— האם בדברים שאמר שר הבטחון לרמטכ"ל ב־21 במאי 1973, שיש להתכונן למלחמה בקיץ, התוקפים יהיו המצרים והסורים, אתה רואה הנחייה מספקת להתכונן למלחמה?

בהחלט כן! לאור הנחייה כזאת היה המטכ"ל צריך לנקוט בכל האמצעים, כדי להגביר את עוצמת צה"ל ולהיות מוכן, בכוננות עליונה, לקראת המלחמה.

— האם כך נהגו המטכ"ל וראש המטה?

אינני יודע. לא הייתי שם. אבל בדיעבד, לפי המתרחש עם פרוץ המלחמה, כנראה שזה לא נעשה. העניין מסובך. שר הבטחון דיבר על הקיץ. הקיץ עבר בלי מלחמה.

— אבל אתה אומר, כי במה שאמר השר למטכ"ל במאי, היתה הנחייה מפורשת. אם היא לא בוצעה, השר אשם?

אינני יודע. האם כעבור זמן מה חזר שר הבטחון אל המטכ"ל, או קרא לרמטכ"ל ושאל: „נתתי לכם הנחייה כך וכך, אתם מתכוננים? מה אתם עושים? מה מצב הכוננות שלכם?"

— איך אתה רואה את הכפיפות הרצויה בין שר הבטחון לרמטכ"ל?

כמו שזה היה במציאות. כפיפות זו של הרמטכ"ל לשר הבטחון צריכה להיות מוגדרת מפורשות בחוק.

— מי צריך להיות מוסמך להחליט על גיוס מילואים, חלקי או מלא?

ההחלטה על גיוס חלקי צריכה להיות בידי ראש הממשלה ושר הבטחון. ההחלטה על גיוס מלא — בידי הממשלה. אבל יש להביא בחשבון אפשרות, שאם לא ניתן לכנס את הממשלה מפאת הדחיפות. וכל השהייה יכולה לפגוע — רשאים ראש הממשלה ושר הבטחון להחליט גם על גיוס מלא של הם התייעצות עם הרמטכ"ל.

— ועדת השרים לע אינה יכולה לבוא לצורה של הממשלה?

לא. הממשלה צריכה באותו רגע יש להפעיל המלחמה, שהוא בעל ה אותה.

— בהקשר זה של יוה, מבריזה אותי הצב נהג שילם מהיר כבר נה ועדת אגרנט, בקר מהלי פיקוד דרום בנ נתן קיבל את הפיקוד לפני המלחמה, כשיה אריק שרון. האם לפני את הפיקוד היה הכל „הגדיחי" ביום יום לק

קודם כל אינני רוצה לא לשרוק לא לנתן. אן ביא בחשבון הערכה ולא־אשמים, שני נתנ צה"ל הופעת. כל שנה לי הסיום הזה, שצה"ל ההיה לנו התראה מס מזה חל שיבוש בכל ושיגור הכוחות והכלים המבחן השנייה היתה א כוחות בשטח בשעה ב. עניין זה אינו קשור ל זמן שעבר מאז הילוס קוד, אלא להוראות הב התוכנית ולאופן ביצוע שכה, על־ידי אלוף הפ תשובה על השאלה? שהרן עורך את הכוחו אבל אני ראשי להניי הכוחות נערכים לפי היתה כל המערכה מו אחרת. בזה אין לי בשביל מה היו שם היו לצה"ל התוכניות כזאה של המצרים, אב עו.

לפני השעה באוקט התראה כתאימה של?

— ועה, ברשותך, ואחריות: גם האלוף? בא אחריך כראש א הדיין. האם אתה לא לגיבוש הקונספציה, צבאית סגורה מפני ה בוד המחשבה ל„בורל"

● „לא סיפר לא שאלו"

לא! לא פיתחתי ולו פצציה כזאת. בהערכה עוד בקיץ 1972 קבענו אפריל — כאי 1973 מה כצד מצרים וסור כוה יצלחו המצרים! וכך, דיוויזיות אלה רגלים זה וזה, כאשר רים היא לכבוש את והגידי. אמרתי את שזו! לא היתה לי על אופציה צבאית־ער

— מה חשבת מב ספטמבר השבוע הראש מובר 1973, לפני המ

לא ידעתי כלום! כ שנה באוקטובר 1973 ושלושים בבוקר! לא לא סיפרו, לא התייעצ

— אתה אומר זאת, גה, קיבלנה?

לא. לא הייתי צריך בבחירות. באותו ביול את תפקידי כיועץ מ ממשלה לענייניה מיוח היה חייב לספר לי ע רים וסודיים ולשאול

— אבל על יסוד זה 1972, מה היית אומו לך בראשית אוקטובר ריכוזים ועל התנועות הכצרים והסורים?

אה, זו חוכמה שלאח

— אדוני, כל הלקח הם חוכמה שלאחר הב הייתי אומר: זו ב מלחמה!

— אתה הוכך עדיין לה ליהוד לאומי?

כן, עם ישראל זקו כוד לאומי, אבל אין סיכוי.

— במסגרת מפלגה הנפה לשנות דברים, כחבר בממשלה?

השאלה אינה ולחוג לשנות דברים בממשלו לות המפלגתית.

— לאיזו חטיבה תה „העבודה"?

לאף חטיבה. אני חו בת העבודה.

— אתה הרבה שה בממשלה הזאת?

בפרוש לא!

— ולממשלה אחרת נראה, נראה...

לצעירים של אירופה חם גם כשקר

בעקבות המסקנות של ועדת אגרנט

■ מתתיהו פלד

— אך מה הלאה? — אך מה הלאה!

ה חלטת הממשלה להקים מתוכה ועדת שרים לענייני בטחון, היא צעד חשוב לקראת ארגון הטיפול בנושאי בטחון בדרג הממשלה. אם תוגשם ההחלטה והוועדה תקום, יקום גוף מצומצם יחסית של שרים, שיהיה חייב לתת דעתו על בעיות הבטחון של המדינה ולאיש בממשלה לא תהיה סמכות ליטול לידיו מונופול על נושאים אלה.

קיומם של דיונים על נושאי בטחון במסגרות אחרות של חברי ממשלה, כגון „הקבינט", או ה„מטבח", יהווה מעתה סטיה מן הנוהל המחייב של ריכוז הטיפול בענינים אלה בוועדת שרים מוגדרת. מיסוד זה של הטיפול בדרג השרים בנושאי בטחון, חייב להבריא את המצב, שמאז ומתמיד היה בלתי רצוי, וערב מלחמת יום הכיפורים התגלה כמקור סכנות גדולות.

אך יש להדגיש כי יצירת הגוף עדיין אינה, כשהיא לעצמה, מבטיחה, כי יחול שינוי בטיב השיקולים, ביכולת השיפוט ובמידת ההתמצאות של השרים הנוגעים בדבר. כלל ידוע הוא כי טיב ההחלטות לעולם אינו עולה על טיב הנתונים עליהם הן מתבססות. ולכן השאלה עכשיו היא זו: מאחר שהוקם הגוף המצומצם בממשלה שתפקידו לעסוק בנושאי בטחון, האם תהיה לו גם האפשרות למלא את תפקידו?

אם לדון לפי הנושאים שנקבע, כי ועדת השרים לענייני בטחון תעסוק בהם, דומה כי ועדה זו נידונה לבידוד עצמה של הסכול, אם לא יועמד לרשותה גוף מטה שיהיה מסוגל ללקט בשבילה את הנתונים, לעבד אותם ולהדריך את השרים בסבך הענינים שיובאו אליהם לשיקול ולהכרעה. כפי שנמסר יהיה על ועדת השרים לעסוק בנושאים הבאים: מיבנה צה"ל, היערכותו ותימרונו; פעילות המודיעין בזרועות המודיעין השונות; מחקר ופיתוח בתחומים; תקציב הבטחון ואמצעים נוספים לצרכי בטחון. אם לסכם את היקפם של נושאים אלה, הריהם כוללים את כל הפעילות של מערכת הבטחון וקהיליית המודיעין. אין היום שר אחד בממשלה המסוגל בכוחות עצמו לדעת או להבין את אשר נעשה בתחומים אלה, ובוודאי שאין שר המסוגל לקבוע עמדה בכוחות עצמו ביחס לכל אחת מן הבעיות העולות מתוך פעילות ענפה זו.

מתוך חברי ועדת השרים שתקום, רק שר הבטחון נעזר במערכת משוכללת של מטה ויועצים המאפשרת לו לשאת באחריות לנעשה בתחום משרדו. אולם ועדת השרים לא הוקמה על מנת לשקול ולהחליט על פי הנתונים ששר הבטחון יעמיד לרשותה. כי אם כך תפעל הוועדה, לא יהיה בה שום דבר שאינו מצוי בממשלה כיום, כשהיא יושבת כוועדת שרים לענייני בטחון. כלומר, היא תוסיף להיות מעין חותמת גומי להערכות והצעות שהגיעו מחוץ לה, בלי יכולת להוסיף או לגרוע. אולם אם רוצה הוועדה להיות גוף הבוחן את המלצות שר הבטחון, ואם היא תבקש לפתח מדיניות משלה, תהיה היא חייבת להסתייע במטה משלה.

* * *

ל פני שבועות מספר היה הציבור עד לויכוח שהתנהל בין משרד הבטחון ומשרד האוצר על גודל תקציב הבטחון לשנה הקרובה. אנשי משרד האוצר טענו כי אין בכוחם לנתח את תקציב הבטחון ומשום כך אין הם מסוגלים להצביע על שינויים אפשריים במיבנהו. כל מה שהם יכלו לעשות היה להצביע על מסגרת מסויימת שלתוכה חייב תקציב הבטחון להיכנס מטעמים של מצבה הכללי של המדינה. כבר הדגישה המבקר אף הוא על כך שהוא גוף אזרחי מחוץ למערכת הבטחון, שיהיה בכוחו לבקר את הצעות התקציב של משרד הבטחון. הופך הצעה אלה לדרישה, שאין להתווכח עימן.

תופעה זו, שמשרד הבטחון למעשה מכתיב את תקציבו, אינה חדשה ומוכרת מזה שנים. אך יש להבין כי אם משרד האוצר, העשיר באנשים הבקיאים בניתוח תקציבים, אינו מסוגל להתמודד עם משרד הבטחון, פירושו של דבר הוא כי הבעיה אינה רק של כוח אדם בעל כישורים מקצועיים מסויימים אלא של מידע. שום צוות של מומחים לא יוכל להבין את תקציב הבטחון אם לא יקבל את המידע שלאורו הוכן התקציב. על מידע זה יבד משרד הבטחון מעין חזקה, ואין הוא מעבירו לרשותו של כל גורם אחר במדינה. ביום כך הבגיד יכול משרד הבטחון לטעון כי כל קיצוץ בהצעת התקציב שלו תפגע בענינים החיוניים ביותר לבטחון המדינה, מבלי שאפשר להפריך טענה זו על ידי הצבעה על קיצוצים בנושאים פחות חיוניים.

כל שעסק אי פעם בנושאי מינהל ממלכתי יודע כי מונופוליזציה של מידע הוא האמצעי הבטוח לשמור על עצמאות בהחלטות. מגמה זו בצורה לא רק במשרד הבטחון, וכל גוף בגופי הממשלה מנסה ככל יכולתו לשריין לעצמו מידה כזו של מידע שלא תופקע מידיו על מנת לקיים בידו אותה עצמאות הנראית לו הכרחית ביותר. אך ביחס לגופים כאלה אין כל קושי, אם יש הכרה בדבר, להפקיע את המידע החדש, שכן אי אפשר למנוע את הדבר בטענה כי הדבר יהיה כרוך בסכנה כל שהיא. אולם לגבי מערכת הבטחון היתה כאן ומכביד האפשרות לטעון כי המידע עליה מתבססות הערכותיה הוא חסוי, ובכל מקרה צונזרה, והביטחונית על מערכת הבטחון עמדה לה תמיד להתנגד לכל נסיון להפקיע את המידע שברשותה לצורך בחינת הדרישות שהציגה בפני משרד האוצר.

בישיבה האחרונה, הכריע ראש הממשלה על ידי פשרה שבה הוסיף למשרד הבטחון כמה מיליארד לירות מעל לסכום שמשרד האוצר היה מוכן לאשר. אך חייב את משרד הבטחון לוותר על שני מיליארד נוספים. שני מיליארד אלה, שראש הממשלה קיצץ מן התקציב שמשרד הבטחון דרש, ירדו מתקציב הביצורים. ואמנם, יש להניח כי סעיף הביצורים היה המתאים ביותר לקיצוץ מסוג זה, ויתכן שיש מקום להצביע על כי לא קוצץ סכום זה בשני מיליארד נוספים. משום שנושא הביצורים הפך, כפי שמתברר יותר ויותר, למעין אובססיה, ללא כל כשה הנובע מהערכה שקולה.

ומדוגמה זו אפשר להרחיב את הדיון ולברר את הפקידה של ועדת השרים החדשה, ואת הקשיים שהיא עתידה לעמוד בפניהם. השאלה שוועדת שרים זוהה חייבה לתת דעתה עליה במקרה זה היא שאלה של קדימות בבישור הלאומי. אך שום גוף, ויהיה זה הנכבד ביותר לא יוכל להגיע לשקול שיקולים כאלה ללא מידע רב שיועמד לרשותו באופן חופשי, וללא סיוע של מטה שיהיה רשאי לנתח מידע זה.

הנה, למשל, שומעים אנו על כך שאחד מלקחי מלחמת יום הכיפורים הוא זה שלא היה בתחומי המדינה מלאי מספיק של תחמושת. בעוד שהמטכ"ל הכללי התכונן, כפי שנמסר, רק לשישה ימי לחימה, נמשכה המלחמה שמונה עשר יום, וצה"ל סבל ממחסור בתחמושת. מכאן הוסק כי יש לאגור תחמושת לשלושה שבועות של לחימה, והידיעה ברבוזה על כך שדרישה זו של ישראל נענית ברוחב לב על ידי ממשלת ארה"ב, עד כדי כך שאם תשוב ותפרוץ מלחמה, לא יהיה עוד צורך ברכבת אווירית להחיש תחמושת לצה"ל.

ענין זה הנשמע לכאורה סביר והגיוני, מהווה, אם אמנם יש בו אמת, דוגמה מובהקת של ניצול לרעה של בורות כללית, על מנת לנפח תקציב ללא כל צורך. המושג של „יום לחימה", כמקובל בצבאות העולם, משמש אמת מידה לוגיסטית שאין כל קשר בינה לבין מספר ימי המלחמה בפועל. אם נאמר, לדוגמה, כי בצבא כמוית יש תחמושת לעשרה ימי לחימה פירושו של דבר שעבור כל יחידה באותו צבא יש תחמושת שתאפשר לה להילחם במלחמה, ברמת האינטנסיביות המוגדרת מראש, במשך עשרה ימים תמימים. אך מאחר שיחידה בדרך כלל אינה לוחמת במלחמה „ימי לחימה" כמספר ימי המלחמה, ברור שכמות התחמושת המצויה באותו צבא מאפשרת לו להילחם מלחמה ארוכה הרבה יותר מעשרה ימים. במלחמת יום הכיפורים, למשל, לא היו יחידות שלחמו ממש שמונה עשר יום תמימים, למרות שהמלחמה נמשכה שמונה עשר יום. יש יחידות שלחמו בפועל ארבעה ימים, יש שלחמו ששה ימים, יש שלחמו אולי ארבעה עשר יום במלחמה, אך ספק אם יחידה כל שהיא לחמה כל שמונה עשר הימים. אותה יחידה שלחמה רק חמישה ימים, למשל, צרכה רק חצי מכמות התחמושת שהוכנה עבורה, אם נניח כי התחמושת הוכנה לעשרה „ימי לחימה". מכאן שגם הידיעות על מחסור חמור בתחמושת בצה"ל, לאחר השבוע הראשון של המלחמה, אינן נשמעות מהימנות ביותר. אינני יודע לכמה „ימי לחימה" התכונן צה"ל מבחינת התחמושת, אך אפילו אם אגר רק ששה „ימי לחימה" לא יכול היה להיווצר מחסור בתחמושת לאחר מלחמה בת שבוע ימים, שידוע כי מרבית יחידות צה"ל לא נטלו בה חלק אלא רק מהיום השלישי. וגם אלה לא כולן לחמו ממש שלושה ימים תמימים בהתאם למה שהוגדר כ„יום לחימה", בששת הימים הראשונים למלחמה.

* * *

א ם אמנם נעשות עכשיו רכישות של תחמושת לעשרים ואחד „ימי מלחמה", אין ספק כי הנושא מחייב בדיקה רצינית, כמות כזו יכולה להספיק למלחמה בת שבועות רבים, ועד אז יש לאחסנה במחסנים משוריינים שבנייתם עולה הון שקשה לשערו, ולתת לה טיפול על ידי סגל טכני ההולך ונעשה מצומצם יותר יחסית ככל שהמשק עצמו הולך ומשתכלל.

ומכאן נעבור לדוגמה השניה. ממקורות שונים נמסר כי רכישות אמצעי לחימה נעשית עכשיו על ידי משרד הבטחון בהיקף ענק. אך יש לשאול איזה חלק מכלי לחימה אלה עומד ליהפך למיושן תוך תקופה של שנתיים, שלוש, ארבע או חמש? מערכת נשק מיושנת, על תחמושתה, אינה מוסיפה שום בטחון לאף אחד, והשאלה איך להקצות את האמצעים הכספים שיש לנו, בין רכישת נשק העומד להתיישן תוך מספר שנים לבין רכישת נשק שיופיע בזירה רק בעוד מספר שנים, היא אחת השאלות הקשות והמורכבות ביותר. קל לשער כי מי ששם דגש על האפשרות כי מלחמה תפרוץ תוך זמן קצר יעדיף להקדיש את מירב התקציב לרכישת נשק שמצוי בשירות עכשיו, למרות שהוא עלול להתיישן תוך זמן קצר. אך כנגד זאת יש לשקול את הסכנה שבגישה זו, ולהחשוב על מידת הסיכון המחושב שיש ליטול על מנת שלא להימצא עם מערכת אמצעי לחימה מיושנת תוך מספר שנים, כשאולי יהיה קשה יותר לגייס את האמצעים הדרושים לרכישת נשק חדיש יותר.

שיקולים כאלה נעשים יום יום, וההחלטות המתקבלות בעקבותיהם כרוכות בהוצאות עצומות. עד כה היתה מערכת הבטחון עצמאית למעשה בשיקוליה והחלטותיה היו סופיות. אפילו בויכוח שהתגלע בין משרד האוצר ומשרד הבטחון לאחרונה, נסב הדיון רק על חלקו של התקציב בכספים בקים. כלומר, שכל שאלת הרכישה בצה"ל, של אמצעי לחימה ותחמושת אף לא עלתה לדיון. יש להניח כי מעתה, יהיה על ועדת השרים לענייני בטחון לבחון החלטות אלה ולאשרן, או לדחותן. אך השאלה היא איך תוכל הוועדה להתמודד עם גודל המשימה הזאת?

התשובה לכך הוכרה כבר בעבר: לידי הוועדה חייבת לפעול מועצה לבטחון לאומי, שתהווה את המטה של אותה ועדה לצורך איסוף הנתונים, ניתוחם והעברתם לשרים. כשגוף כזה פועל בסיוע לוועדת השרים, אין ספק כי הוועדה תוכל למלא את תפקידה כהלכה. אולם בלעדי גוף כזה תמצא הוועדה עצמה כמו באל בגוף העושה בערך מה שמשרד האוצר עשה זה שנים רבות ביחס לתקציב הבטחון: היא משמש כאשר אותו ללא בדיקה. ואם נזכור כי לא רק בעיות תקציב הבטחון תבואנה לפני ועדת השרים, אלא גם בעיות נוספות, לא יוותר ספק בלב איש על כמה חשובה הקמתה של מועצה לבטחון לאומי לצידה.

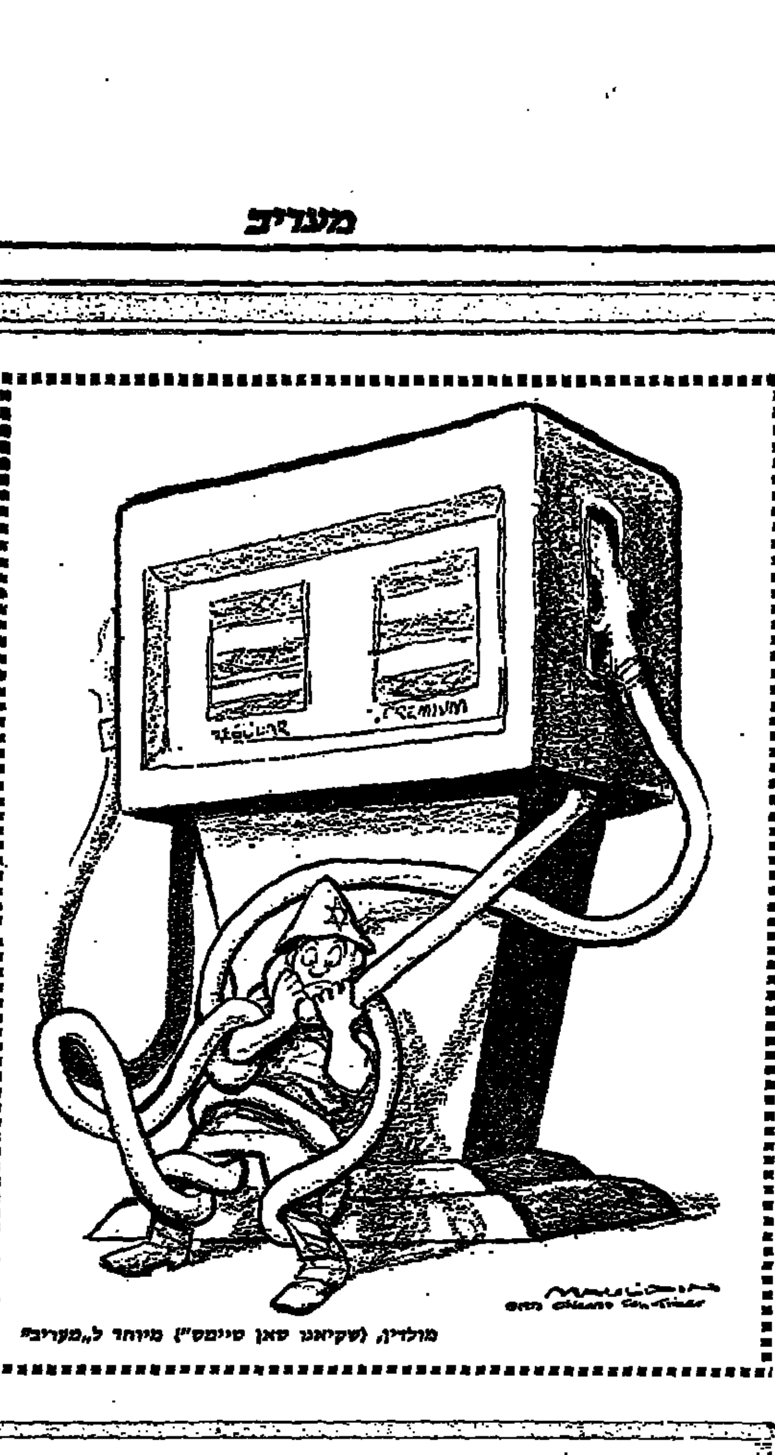

מולדין, (שיקאגו סאן טיימס") מיוחד ל„מעריב"

■ שולמית הראבן

האם הדו"ח חשוב?

ומה שהיתה זו הסופרת האנגלית המצוינת, פנלופ גיליאט, אשר תיארה באחד מספריה תיאור כזה בערך: אדם זקן נפגע בתאונה, והובהל לחדר־מיון של בית חולים. בבית החולים היה רופא־תורן מאחת הארצות המתפתחות, אדם הבקי במיוחד בכירורגיה של הראש. הוא צילם את ראשו של הנפגע, קבע מה שקבע, אחר כך קרא גם לאורטופד מומחה, מן הגדולים, והלה בדק את הגפיים של הנפגע, וקבע מה שקבע. אחרי טיפול, הוחזר החולה לביתו, ושם מת מפגיעות בבטן.

אי־שביעות הרצון של הציבור ממצאי הוועדה שנתכנתה למענו, היא מן המפורסמות. ירשה נא לכותבת זו להוסיף כמה מילים משלה למקהלה הכללית, ולא תמיד מתוך הסכמה.

הוועדה היתה, אולי, מורכבת מאנשים „יותר מדי טובים". ההרגשה היא שהיה ייצוג חוק ומלא לצד המשפטי, וייצוג חוק ומלא לצד הצבאי, ולא נוצרה כל סינתיזה ביניהם, כל התעלות מעל לשני הצדדים המקצועיים. אולי אין הדבר מפליא כאשר אנחנו מביטים בהרכב, ונוכחים לדעת שיושבים בו כמה־וכמה אנשים בעלי תכונות אוטוקראטיות מובהקות, שכל אחד מהם ודאי נהג במלוא הסמכות המקצועית שלו. אלא שבתוך־כך לא רק שלא טופלה „פגיעת הבטן", לפי סיפורה של פנלופ גיליאט, אלא שהוחמצה הזדמנות חד־פעמית להגיש למדינה מסמך היסטורי מקיף.

מה שיכלה לעשות היסטוריונית כגון ברברה טוכמן בבדיקת החודש הראשון למלחמת העולם הראשונה, בספרה „אוגוסט 1914" (יצא בארץ, בעברית, בהוצאת „מערכות") — יכלה לעשות בלי ספק גם הוועדה: לבדוק את הרקע, את מערכת החשיבה, את הפעולות המכריעות, וכיצד השתלבו בהם הנפשות הפועלות במלחמה הזאת. ודאי היו בידי הוועדה כל האמצעים לעשות כן, ודאי לא יהיו עוד אמצעים כאלה לשום אדם או גוף בשנים הקרובות, אם ירצו לבדוק את הנושא, ונו החמצה משמעת.

במלים אחרות: הוועדה טעתה בכך שהסתבכה בבדיקת אנשים תחילה, במקום לבדוק, ובצורה מקפת, את מה שאפשר לכנות כשיטה, או רקע, או השקפת־עולם, או אידיאולוגיה, או גישה, או צורת חשיבה, או תהליך, ששררו במדינה. בדיקת פעולתו של שר הבטחון־דאז לבדה, לא היתה משנה בהרבה את המסגה הזו, גם אם היתה ללא ספק תורמת לסדרי ממשל תקין, מפני ש — וכאן חולקת הכותבת על כמה מעמיתיה — גם שר הבטחון, אבל לא הוא לבדו, הוא מאבות השיטה. הוא אמנם תרם לה, בצורה כל כך הרבה, שכל אדם בר־דעת היה מסיק את המסקנה לגבי חלקו. אבל נקודת המוצא, שוב, לא היתה צריכה להיות אישית בלבד, אלא מן השיטה השוררת — וכיצד נוצרה — אל האנשים שפעלו במסגרתה. החמצה, איפוא, היאור באמן של מה שקרה באמת, בקנה־המידה הרחב, אותו קנה־מידה היסטורי המתואר בצורה מזהירה כל כך ב„אוגוסט 1914": החמצה אותו שאר־רוח, אותו מבט מקיף של מספר־תולדות, של היסטוריון, שהיה יכול להעלות את המסמך לדרגה של מסמך חשוב באמת.

בכך שהוועדה לא התייחסה לחלקו של שר הבטחון לשעבר יש, קודם כל, אי־ציות לכתב המינוי שניתן לה, המדבר במפורש על בדיקת הגורמים הצבאיים והאזרחיים. נוסף על כך, אם באמת הרמטכ"ל ולא שר הבטחון הוא האחראי במדינת־ישראל לפעולה הצבאית, הרי לפי אותו הגיון, ניתן היה להאשים את חבר־הוועדה פרופ' יגאל ידין, הרמטכ"ל של מלחמת השחרור, באחריות אישית בלעדית לקרב לטרון. אותו, ולא את בן־גוריון. הרי אין אנו נוהגים כן. אלא שנדמה שהוועדה נאחזה כאן בקש משפטי, כדי לא לבדוק מציאות קיימת, ובכך המשיכה את המסורת הארוכה שבה התחיל עוד דוד בן־גוריון, ואשר התרכזה מקומה יותר מכל באישיותו של מר דיין. טעה כי קציפה כמר דיין שיטול על עצמו אי־פעם אחריות למעשיו, או למעשיה של מערכת שהוא מופקד עליה. גישתו של מר דיין בציבור היתה תמיד של ניתוק גמור בין מה שהוא עושה, לבין תוצאות מעשיו, ויש לכך שם בפסיכולוגיה, שלא נעסוק בו כאן. הגישה היתה תמיד: אני צריך מה שאני עושה, ואם איש לא דורש ממני לתת את הדין על כך, ובישה, אני נקי.

ההדגמאות רבות מספור, נדמה רק, ובצתיג, שהאדם היחיד במדינה הזאת שהצליחה להעביר את מר דיין על הקשר בין מעשיו לבין התוצאות, היחיד שדרש ממנו לתת את הדין, ואף הצליח, היתה ...אמה של הטלה אליעזר. גבירה זו הצליחה במקום בו לא הצליחו בן־גוריון, וכנסת ישראל, וועדת אגרנט. והלואי והיתה זו בריחה בלבד. העובדה שמר דיין בעצמו לא היה מסוגל לשפוט את עצמו על חלקו במלחמה הזאת, ואמר ש„בשבילו קיים רק דו"ח אגרנט", — וועדת אגרנט לא התייחסה אליו כלל — מלמדת לא רק על אישיותו של מר דיין, אלא גם על מסמך הוועדה. לו היה זה מסמך חשוב באמת, אי אפשר היה להתבע בו כפיפול בחלקו — הרשמי או הבלתי רשמי — של השר שלא נתן את הבטחון.

אל יתפרשו הדברים שלא כהלכה: ודאי שהמסמך חשוב לאותם אנשים שנזכרו בו. הוא עלה, ודאי, בדמים לדוד אלעזר, לשמואל גונן, לאלוף אדן (עד לפירסום האחרון), ולרבים־רבים אחרים. אבל העובדה שהוא עלה בדמים ליחידים, ולא נתן כל הבנה מקפת שהרעיד את אמות הספים של הכלל, העובדה שהוא דיבר „אל היחיד", ולא „אל הרבים", עושה אותו, בקנה־המידה ההיסטורי, למסמך קפדני, מדויק, חרוץ, מקצועי בחלקיו הרבים — ובלתי חשוב. אין זה מסמך־לדורות, חיבור ללימוד בבתי הספר. חבל.

■ פרופ' דניאל פרידמן

מה שועדה משפטית אינה יכולה לבדוק

י תרונה הבולט של חקירה משפטית הוא בבירור המקיף והיסודי של מערכת עובדות ובמידת המהימנות, הגבוהה יחסית, שהיא מאפשרת. יתרון זה חשוב ביותר, שכן הוא מחייב לרכז את החקירה בתחום צר יחסית.

התרכזות זו בתחום, העשוי להראות כצר ומוגבל בהיקפו, מאפיינת את מרבית ההליכים המשפטיים. כך, למשל, במשפט בענין תאונות דרכים, העשוי להתנהל במשך שעות או אף ימים אחדים, ישמעו עדויות רבות המרוכזות כולן במאורע שאירע תוך שניות אחדות. שאלות רבות כגון, כיצד הגיעו הנהג וההולך הרגל למקום התאונה לא ייחקרו כלל, אף שיש בהן, אולי, ענין לצרכים שונים.

את ההליך המשפטי ניתן לדמות לצילום מוגדל, אולי אף במיומנים טלסקופיים, של קטע מסוים בחיינו. אולם דווקא בגלל ההגדלה הרבה מן ההכרח שיהיה זה קטע צר למדי.

חרף העובדה שהוטלה על ועדת אגרנט מלאכת ענקים והיקף החקירה חרג בהרבה מכפי שניתן לצפות מועדות כאלה, עדיין נכלל בתחומה רק קטע צר ומוגבל מכמה שקדם למלחמה ומשלביה הראשונים. כי במצפה שוועדה כזו תוכל לחקור התהליכים ההיסטוריים והגמת מה גרם להתפשטות ההכרנות בחברה הישראלית ולהשפעתה על צה"ל — דורש את הבלתי אפשרי. חקירת תהליך היסטורי כזה, הנמשך זה שנים רבות, על ידי ועדה משפטית (המחייבת, לפי ס' 15 לחוק ועדות חקירה, לתת לכל מי שעלול להיפגע מן החקירה הזדמנות להשמיע דבריו ולהביא ראיות) היתה נמשכת שנים רבות, ובסופו של דבר ספק אם ניתן היה באמצעות חקירה כזו לבחור בין ההשערות השונות.

■

ת חומי החקירה של הוועדה הוגבלו, איפוא, על ידי כתב המינוי וגם בתחום זה היה על הוועדה לברור אותם הנושאים שבכוחה לחקור. נושאים רבים, חלקם חשובים ביותר, נמצאו מחוץ לתחום החקירה. לגבי אלו לא קיבלנו, ואולי אף לא יכולנו לקבל, „צילום מוגדל". אזכיר אחד מהם. כוונתי לשאלת המינויים. ההעלאות בדרגה והפרוטקציה בצה"ל. אין צורך לומר שזוהי שאלת מפתח בכל הנוגע לשמירה על איכות הצבא. הנה מתברר כי חודשים אחדים לפני המלחמה החליט הרמטכ"ל, באישור שר הבטחון, להוציא מן הצבא דווקא את האלוף שרון. החלטה זו הוכחה כסכנת חמורה אולי יותר מהרבה החלטות אחרות.

במקומו של האלוף שרון מונה האלוף גונן אשר, כפי שעלה מדיוני הוועדה, לא עמד במבחנים הקשים של מ"פ באוקטובר. אך, כאמור, שאלה חשובה זו של מינויים בצה"ל נמצאת מחוץ לתחום החקירה.

■

ל אלו אשר ועדת אגרנט לא מילאה את ציפיותיהם, כדאי לשוב ולהזכר בגורמים אשר הביאו למינויה.

לאחר המלחמה הועלו דרישות תקיפות לשחרר את מר דיין מתפקידו כשר הבטחון. אולם חיצי הביקורת הופנו לא רק כלפיו. ראש הממשלה, הקבינט המצומצם שלה (אשר זכה לכינוי „מטבח") ואף הממשלה כולה הפכו מוקד לביקורת.

אולם המערכה הפוליטית לא היתה מסוגלת להביא לשינוי. האופוזיציה העיקרית, כלומר הליכוד, לא היתה חזקה דיה לשם כך, ואילו למערך לא היתה „הנהגה חלופית", כלומר לא היתה למערך קבוצת אישים, מחוץ לממשלה שהיתה מסוגלת ליטול לידיה את השלטון. בתוך הממשלה עצמה היו בוודאי כאלו שהיו מוכנים לסלק את מר דיין ולהסתייע לשם כך בוועדה. אך מסתבר, כי גם הם לא היו מסוגלים להוציא זאת מן הכוח אל הפועל. ראשית, משום שעדיין נותר בידיו כוח פוליטי לא מבוטל. שנית, עמדת יריביו בממשלה לא היתה איתנה במידה מספקת. בהיותם חברים ב„ממשלת המחדל" היו הם עצמם אחראים, לפחות בגדר האחריות הקולקטיבית, לכשלונותיה. יתרה מזאת, השרים אלון, אבן וגלילי נכללו בקבינט המצומצם של „מטבח" מאיר ושר אלון אף כיהן כסגנה. בנסיבות אלו אין זה קל להתנער מאחריות.

■

ב ינתיים הגיע מועד הבחירות. לכאורה, בדיוק בזמן המתאים, שהרי ניתן לחשוב כי נוכח, אמנם, ההליך הנאות להסדיר את השאלה של חילופים בשלטון. אולם לא כך ארע. במקום זאת החלו להקפיא את הרשימות כפי שהוגשו לפני המלחמה. משמעותה של החלטה זו, לגבי יריביו של דיין בתוך המערך, היתה בריחה מהתמודדות איתו. הם לא היו מוכנים להאבק מחדש על הרכב רשימתם לכנסת, באופן שזו לא תכלול את שמו. אילו נעשה כך היתה, אולי, מוצגת רשימה המורכבת מאנשי המערך ללא דיין ורשימה אחרת, שבראשה עומד מר דיין והציבור יכול היה להכריע ביניהן בדרך דמוקרטית.

התוצאה היתה אולי הכשלון החמור ביותר של הדמוקרטיה הישראלית. דיין ויריביו הוגשו לציבור ברשימה אחת, אבסורד אשר הגיע לשיאו בקריאה להצביע נגד דיין בעד המערך.

■

ה מאבק הפוליטי הסתיים, איפוא, באותו שלב, בתיקו. על רקע זה מונתה ועדת אגרנט. מנקודת ראותה של הממשלה היה במינוי הירוץ לקיפאון (מחכים לדו"ח) ורווח זמן. אולם כדי להשתיק, בינתיים, את הביקורת היה צורך להגדיל את הציפיות לתוצאות החקירה, ורק בכוחה להביא ישועה. וכך, אמנם, נעשה.

אולם הוועדה לא היתה מוכנה לבצע את מה שהכוחות הפוליטיים לא הצליחו לעשות.

זמן קצר לאחר המלחמה התקיימו הליכי בחירות. בחירות אלו לקו בפגם חמור באשר לא ניתנה אפשרות לפתוח את הרשימות או להגיש רשימות חדשות לאחר המלחמה. אך בכל זאת הבחירות התקיימו, והעם ברובו המכריע נטל בהן חלק. שר הבטחון נבחר אף הוא והמשיך לכהן בממשלה, אם כי המובנות לגביו היו ידועות ברבים.

■

ח שתה של הוועדה לעסוק בענינים „פוליטיים" משקפת, איפוא, העדר נכונות לשנות את מבנה השלטון אשר נקבע, וזה לא מכבר, בבחירות דמוקרטיות.

יתרה מזאת, כניסה לתחום הפוליטי לא יכלה להעצר במר דיין. אחריותו היא, אמנם, הברורה ביותר. אך אחריותה של הממשלה היא כידוע קולקטיבית. סעיף 4 לחוק יסוד הממשלה מורה כי „הממשלה אחראית בפני הכנסת אחריות משותפת". נכון הוא שאחריות משותפת מחייבת לאפשר לכל חברי הממשלה ליטול חלק בהליכי קבלת החלטות וקביעת מדיניות. והועלתה הטענה כי בפועל לא נעשה הדבר במידה מספקת, וכי רק חלק מחברי הממשלה שותפו בתהליך זה. טענה זו אינה משכנעת. ההוראה, אשר בחוק, בדבר אחריות משותפת של הממשלה כולה הינה הוראה ברורה, ואם חבר ממשלה חש, כי אין הוא יכול לשאת באחריות, מכיוון שאין משתפים אותו בהחלטות, עליו להסיק את המסקנות ולהתפטר מתפקידו. כל עוד לא נעשה הדבר — אין שר רשאי לראות עצמו משוחרר מן האחריות המשותפת של הממשלה.

כמו כן מסתבר כי היתה קבוצה של שרים אשר שותפה בקביעת מדיניות ובהכרעות המרכזיות. לפחות לגבי קבוצה זו (הקבינט המצומצם) אין הטענה יפה.

■

ה גיון מחייב, אמנם, כי קיומה של האחריות המשותפת לא תגרור, בכל מקרה של כשלון במשרד אחד, הסקת מסקנות לגבי הממשלה כולה. הדבר מותנה בראש ובראשונה בחומרת הכשלון וממדיו. כך, למשל, אפשר להבין שהתפטרות שר הכספים, בעקבות תשלום שכר הטרחה לפרקליטים שהופיעו בוועדת החקירה, בענין נתיבי נפט, לא היתה צריכה לגרור אחריה את התפטרות הממשלה כולה. הצד השני של המטבע הוא, שהאחריות המשותפת, אמנם, תשתקף במקרים קיצוניים בחומרתם. ואם כך הדבר, האין האסון שפקד אותנו במלחמת יום הכיפורים חמור דיו?

אפשר אולי להבחין בין דרגות של אחריות, כשזו של שר הבטחון עומדת במקום הראשון, של שאר חברי הקבינט המצומצם במקום השני, ושאר חברי הממשלה במקום השלישי. (זאת אף שלקיומו של „קבינט מצומצם" אין גושפנקה בחוק ובכלל לא מוכרת בו ההבחנה בין אחריות חברי הק־

(המשך בעמוד הבא)

هكذا في الأصل

כיצד רצה לנצח דדו?

מאת יעקב ארז

אחת ההחלטות החשובות שהחליט הרמטכ"ל לשעבר, רב-אלוף דוד אלעזר, במלחמת יום הכיפורים, בניגוד להצעות אחרות שהועלו, היתה להפעיל את אוגדת אברהם אדן בתנועה דרומה לכיתור הארמיה השלישית המצרית. החלטה אחרת שקיבל על דעת עצמו, ב"בדידות הרמטכ"ל", היתה לחצות את "הקו הסגול" בצפון בהתקפת-הנגד על הסורים.

כמי שידע טעמה של בדידות בתפקיד הצבאי הרם ביותר, יודע דוד אלעזר בדידות גם עכשיו, נוכח דו"ח אגרנט שאחת ממסקנותיו הראשונות היתה אי-כשירותו להמשיך לכהן בתפקידו. שעות רבות הוא שוקד עתה על עיון בדו"ח המלא.

בתקופת כהונתו כרמטכ"ל היה התחום העיקרי שבו עסק תחום ההתכוננות. מקורביו מדגישים את האילוצים שפעלו על מערכת הבטחון בתקופה שקדמה למלחמת יום הכיפורים, תקציבו של צה"ל הוגבל, תוכנית ההצטיידות הצטמצמה, תוכנן קיצוץ במשך השירות הסדיר בשלושה חודשים, והיו בשל התראות מדיניות על אפשרות של מלחמה בטל הדבר "ברגע האחרון".

הוחלט לקצר את השירות הצבאי העולה שוב במתכונת הראשונה של שנת 1973, וביצועה נקבע לאפריל 1974. קיצור אורך השירות הסדיר פגע בהיקפו של צה"ל, ודוד אלעזר התנגד לה ולקיצוצים. "זה יפגע ברמת הכוננות של צה"ל", אמר, "אלא שהוא, כאיש הממסד, נלחם רק "עד גבול מסוים".

לאחר שמאמציו לשנות את ההחלטה לא נשאו פרי השלים עמה ועם המטה-הכללי ערך את צה"ל בתנאים שהוכתבו לו. הדבר היה בתקופה הקרובה לפני מלחמת יום הכיפורים וקצין בכיר בצה"ל אמר השבוע בהדגישו כל מלה: "אילו נדחתה המלחמה בחודשים אחדים, היתה הרמה נופלת. לא היו לנו מספיק כוחות כדי לבלום את הסורים".

בהתכוננות שבה עסק רב-אלוף אלעזר באה לידי ביטוי נרחב בתוכנית העבודה של צה"ל. תוכנית העבודה לשנת 73/1972 כללה פריסה חדשה של יחידות מחסני החירום. דוד אלעזר הכריע, כי יש להעתיק את מחסני החירום אל קירבת זירות הלחימה, כדי לקצר את המרחק בינם ובין קו החזית. פעולה זו הושלמה רק בחלקה לפני המלחמה, מאחר שהיתה אמורה להימשך זמן ניכר, אך החלק שבוצע אפשר לכוחות המילואים בחזית הצפון להגיע לזירות הקרב ברמת-הגולן שעות ספורות אחר התייצבותם.

● ה"תיקים" נהפכו למיבצעים

הרמטכ"ל התשיעי של צה"ל הכריע בתוכנית הרכש לאור התקציבים המקוצצים. על אף היקפם הקטן יותר של הסכומים שהוקדשו לבטחון לא צומצמה תוכנית הרכש בפריטיה העיקריים. הוזמנו מטוסי "פנטום" וקני ארטילריה, הוקצבו הסכומים שהוקדשו ללבוש (שמחסורו הורגש אחר המלחמה), לתחמושת ולפריטים נוספים שהוזמנו במפעלים מקומיים תחת בתו"ל.

בתחום התכנון האופראטיווי, שלו הקדיש הרמטכ"ל דוד אלעזר מאמץ מיוחד, הוכנו ביסודיות "תיקים" של תשובות אפשריות למהלכי אויב והם שימשו במלחמה במעולות כגון הצליחה בדרום והתקפת-הנגד בצפון. נושא הצליחה דורבן במיוחד. חיל-ההנדסה הקים לצורך זה יחידות מיוחדות, וכוחות שריון וחיל-רגלים התאמנו בצליחה. התרגיל העל-עוצבתי הגדול שנערך בסיני כשנה וחצי לפני המלחמה, כלל פעולת צליחה רבת-היקף, ואימוני הצליחה הרבים איפשרו לכוחותינו להקים את ראש-הגשר במלחמה בתנאים קשים ביותר, ולצלוח אותו בהפגזות כבדות וצפופות.

דוד אלעזר הקדיש תשומת-לב מיוחדת לתורות הלחימה של צה"ל. צה"ל נלחם על-פי התורות הללו וניצח על אף ליקויים שנתגלו במהלך הלחימה. התברר, כי סדר הכוחות בצה"ל, שבו הושם דגש על הזרועות הניידות השנונות, היה מאוזן ונכון. התוכנית שעסקה בחיל-הרגלים לא הושלמה עד פרוץ המלחמה, אך נראה כי השלד שלה נועד לפתור אותן בעיות שנתגלו במלחמה.

דוד אלעזר שם דגש מיוחד על המלחמה בטירור. "הוא קבע שיש להילחם בו בכל מקום, בכל זמן ובכל שיטה", אומר קצין בכיר בצה"ל. בתקופתו נדחקו המחבלים מבסיסיהם בקירבת הגבול, ואת שיא הפעילות בתחום זה אפשר לראות בפשיטות לביירות ולטריפולי, שהיו המתוחכמות והנועזות ביותר שבוצעו אי-פעם על ידי כוחות של צה"ל. אלעזר עמד בראש הצוותים שתיכננו את הפשיטות האלה, הדריך את הלוחמים, היחסי אותם אישית ולא התעלם מההיבטים המדיניים. מטרתו היתה להכות במחבלים אך לא לדחוק את לבנון לידיים סוריות.

● בפעם הרביעית — מישגה

דו"ח ועדת אגרנט, ורבים ממבקריו של דוד אלעזר, מדגישים כי הרמטכ"ל לשעבר קיבל את הערכות המודיעין והשלים עימן. לדבריהם, אילו דחה את ההערכות הללו ודרש לגייס את המילואים ימים אחדים לפני המלחמה, היה המצב כולו שונה לחלוטין ביום הכיפורים.

כדי להבין מה הניע את דוד אלעזר להשלים עם הערכות המודיעין יש לבדוק מה אירע במקרים של התראות קודמות.

בסוף 1971, כאשר כיהן דוד אלעזר כראש אג"ם, היו התראות בדבר כוונה מצרית לצאת למלחמה. אמ"ן העריך, כי מדובר באיומי סרק, ואכן כך היה. בסוף 1972 שוב התקבלו התראות על מלחמה קרובה, ובגללן בוטלה התוכנית הראשונה לקצר את השירות הסדיר. אך אמ"ן העריך כי לא יקרה דבר ושוב צדק.

במאי 1973, כשנתקבלה התראה מלחמה בשלישית, העריך דוד אלעזר כי הפעם עלולה לפרוץ מלחמה. הערכת אמ"ן היתה כמקודם. כל דרגי המודיעין היו שותפים בהערכה, כי גם הפעם לא יקרה דבר. שר-הבטחון משה דיין קיבל את הערכתו של דוד אלעזר, וצה"ל עבר תהליך של הכנות למלחמה — הוחשו הזמנות ציוד, הורחבו עבודות ביצורים, זורזה הקמת יחידות חדשות והצבא הסדיר היה בכוננות. אך כשהגיע המועד שבו היתה "צריכה" לפרוץ המלחמה לפי ההתראות המוקדמות, לא אירע דבר. הרמטכ"ל החליט להמתין תקופה נוספת, אך דבר לא קרה. המודיעין צדק גם הפעם.

אחד ממקורביו של דוד אלעזר אומר, שכאשר התקבלו הידיעות בדבר ריכוזים מצריים וסוריים בימים שלפני יום הכיפורים קיבל הרמטכ"ל את הערכת המודיעין. "המודיעין צדק שלש פעמים", אמר אותו ידיד, "ונראה שמטעמים פסיכולוגיים לא נותרה לדדו ברירה אלא להשלים עם ההערכה הרביעית".

● ראשון שידע "לקרוא"

מי שעקב במלחמת יום הכיפורים אחר פעולותיו של דוד אלעזר במוצב הפיקוד המרכזי של צה"ל מציינים, כי הוא היה ראשון ש"קרא" כהלכה את "תמונת הקרב". כבר בשבת, בשעה 5 אחר הצהריים, החליט על התארגנות חדשה של פיקוד הדרום והורה לפנות מעוזים שניתן לפנותם אלא שמטעמים טכניים נשתבשה פקודת הביצוע.

בימי המלחמה היה דוד אלעזר "בודד בצמרת". כבעם לא היה לו במי להיוועץ. רבים חלקו על דעותיו. ההכרעות המרכזיות בניהול המלחמה היו הכרעותיו האישיות.

"האחריות להישגים היא בלעדית שלו", אמר קצין בכיר שעקב אחר פעולותיו של דוד אלעזר בשמונה-עשר ימי הלחימה. "בניגוד לדעת רבים, הוא שהכריע הכרעה אסטרטגית משמעותית שנשאה פרי בסכמו את פקודות המיתקפה לאוגדות פיקוד הדרום לקראת שמונה באוקטובר. פקודה זו הוגדרה בידי רב-אלוף (מיל.) יצחק רבין כ"פקודה גאונית". הכשלון בשטח נבע מאי-ביצוע הפקודה כלשונה.

"קריאת הקרב" הנכונה של דוד אלעזר גרמה לו להחליט, כי צה"ל יפנה את המאמץ העיקרי שלו לגיזרה הסורית, ובגיזרה זו התמקד הקצאת הכוחות, האמצעים ועוצמת חיל-האוויר. משנסתיימה הבלימה ברמת-הגולן וכוחות צה"ל הגיעו ל"קו הסגול", נתעוררה השאלה אם להמשיך במיתקפה בצפון או להעתיק את נקודת הכבידה דרומה. דוד אלעזר החליט להמשיך במיתקפה בצפון ולא להיעצר ב"קו הסגול". משה דיין שר הבטחון, התנגד להחלטה זו וניסה להשפיע על הרמטכ"ל לשנות את הכרעתו. האחרון לא הסכים, והוחלט כי העניין יובא להכרעת הממשלה. בישיבת הממשלה תמך משה דיין בהצעת דוד אלעזר.

● "נשכיב את האויב"

כשפרצה המלחמה אמר דוד אלעזר: "אנחנו נגיע להפסקת-האש רק אחרי שנשכיב את האויב על הארץ". הוא התכוון לנקוט מגמות התקפיות בצפון ובדרום, לפגוע בכוחותיו של האויב, לכבוש שטחים שלו ולסכן את סוריה ואת מצרים. דעתו של משה דיין היתה שונה. בימי הלחימה הראשונים גרס שר-הבטחון שיש לסגת בסיני ולהתארגן בקו שני, להמתין להפסקת-אש, להשגת- ואולי אחר-כך, אחרי שצה"ל ירכז כוחות וישקם יחידותיו, לפתוח במיתקפה. דוד אלעזר טען כי אין לסגת, וכי רק אם יוכו הסורים והמצרים יהיה אפשר להגיע להפסקת-אש. הכרעתו שלו קבעה את המשך המערכה ואת המשך התקדמותו של צה"ל בחזיתות.

דוד אלעזר החליט, כי המאמץ ההתקפי בגולן יתרכז בציר הצפוני, באיום על דמשק, אם כי הכוחות קיבלו הוראה לא להמשיך בהתקדמות לעבר הבירה הסורית. בדרום, אחרי שנשברה מיתקפת שמונה באוקטובר, הכריע כי הכוחות יעברו לבלימה, יצברו כוח, והצליחה תידחה עד שיעבור השריון המצרי מזרחה ויכנס לקרב תנועה, בו יש לצה"ל עדיפות. וכך היה. בארבעה-עשר באוקטובר תקפו יחידות שריון מצריות, מדיוויזיה 4 ומדיוויזיה 21, את הטנקים של צה"ל שהיו בעמדות, הוכו, והדרך לצליחה נפתחה.

בדיון שהיה בממשלה ערב הצליחה, היו אנשי צבא שהתנגדו לה. אחד השרים אפילו השתכנע, והצביע נגד. אך דעתו של דוד אלעזר נתקבלה והצליחה בוצעה. דוד אלעזר גרס, שעל אוגדתו של אריאל שרון להמשיך להחזיק בראש-הגשר, כדי לאפשר את מעבר אוגדתו של אברהם אדן מערבה. לכך התנגדו רבים.

אחרי הצליחה, משתקפו המצרים התקפת-נגד כדי לכבוש את אזור ראש-הגשר, התברר כי החלטה זו היתה מכרעת. כוחותיהם של אריאל שרון ואברהם אדן בלמו את המצרים והיכו בהם, ובאותן שעות גורליות אחרי הצליחה הכריע דוד אלעזר, כי אין להסיג את הכוחות מזרחה. אלעזר התנגד לדעתו של שר-הבטחון משה דיין להחזיר את הכוחות בשל הקשיים שנתגלו והסכנה שאיימה על הצולחים. הצליחה נמשכה.

אחת ההכרעות החשובות של הרמטכ"ל היתה לכתר את הארמיה השלישית, להורות לאוגדתו של אברהם אדן לנוע דרומה ולרכז בתנועת מלקחיים את המאמץ העיקרי של צה"ל. החלטה זו עמדה בניגוד להצעות אחרות לנוע לעבר קאהיר או איסמעיליה.

עכשיו, משהושלמה מלאכת ועדת אגרנט, אין דוד אלעזר, יושב-ראש מועצת המנהלים של "צים", אומר לפעול לבירור במפורש. כשניסו מקורביו להניעו לצאת למאבק ציבורי, אמר: "אני לא יורד מהמתקן. אני בודק את הדברים. עורך הערכת-מצב, בוחר בדרכי הפעולה האפשריות — ורק אז פועל".

מקורביו אומרים, כי יכולת הפיקוד שלו, כושרו לנתח מצבים ולפעול בתנאי לחץ, יכולתו האנאליטית לבחור יעדים במלחמה, שלוותו הפנימית ויכולתו להאציל מכל אלה על פקודיו בכל הדרגים היו האפיינים המובהקים שלו במשך עשרים ושמונה השנים שירות במערכות הבטחון של ישראל.

"יצחק רבין סומך את ידיו על תכניות דדו". בתמונה: הרמטכ"ל דוד אלעזר מגיע לחזית, בחברת יצחק רבין ושלישו, בראשית ימי המלחמה.

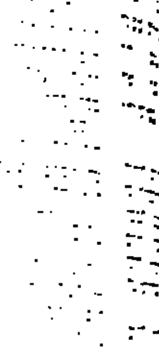

בעקבות המסקנות של ועדת אגרנט

ה-8 באוקטובר של האלוף אדן

מאת שמואל שגב
סופר "מעריב" בוושינגטון

אלוף אברהם אדן ("ברן"), היושב כיום בוושינגטון כנספח-צה"ל, עמד במלחמת יום-כיפורים בראש אחת מאוגדות-השריון המהוללות של צה"ל, שעברה את כל מסלול הדמים — מקרבות הבלימה המזהירים עד הצליחה מערבה, כיתור הארמיה השלישית המצרית, והפסקת-האש בעקבותיהם.

עכשיו שועדת אגרנט סיימה את עבודתה, אין הוא רוצה להיגרר ל"מלחמות הגנראלים היהודים", אלא למסור — במידה שאפשר נוכח עניני-בטחון מובנים — את העובדות הפשוטות, כפי שנראו לו בעת המערכה ועל פי הפקודות שניתנו לה. זו גירסתו, כפי שנמסרה בראיון מיוחד ל"מעריב".

עוד ב-5 באוקטובר, בליל כיפור, נקרא "ברן" להשתתף בישיבה מיוחדת של המטכ"ל, בה מסרו הרמטכ"ל וראש אמ"ן אלוף אלי זעירא דו"ח על המצב לאורך קווי הפסקת-האש. הם מסרו, כי אף שכבר יש סימנים רבים יותר, המעידים על כוונות-מלחמה, עדיין הסבירות נמוכה.

אולם ליתר בטחון נמסר על שליחת חטיבה אחת לגולן, ועל הורדת חטיבה אחרת לסיני. חברי המטכ"ל נדרשו לבדוק את סדרי גיוס המילואים ביום-הכיפורים, ולעשות את ההכנות הדרושות, במקרה שהדרג המדיני יחליט על גיוס כללי.

אוירה קשה

ביום-כיפור, בשעה 6 בבוקר, נערכה עוד ישיבה במטכ"ל, ובה כבר נמסר, שמלחמה עשויה לפרוץ בו ביום. בשעה 9 כבר הוצאו פקודות לגיוס כללי. על אלוף אדן הוטלה האחריות לגיזרה הצפונית, הועמדו לפקודתו שתי חטיבות-טנקים מהמילואים — אחת בפיקודו של "נתקה" והשניה בפיקודו של אריה, ושתי חטיבות ממוכנות, אחת מהן בפיקודו של רם.

בשעות המעטות עד פרוץ-המלחמה נתן "ברן" הוראות לתכנן צירי-תנועה. נקבעו שטחים לריכוז הכוחות, נבדקו האפשרויות לקבל מובילים להובלת-הטנקים, נבדק מהלך הגיוס. הנה בעת שנשמע למטכ"ל, פרצה המלחמה.

האווירה במוצב הפיקוד העליון היתה קשה, שכן הכל הבינו, מה משמעותה של ההתקפה המצרית הפתאומית לגבי כוחותיו של אלוף אברהם מנדלר ("אלברט") ז"ל, העומדים באותם הרגעים בקרבות-גבורה נואשים. בסיני לא נמצאו אותה שעה יותר מ-300 טנקים, ורק הטנקים מן החטיבה של אמנון היו בקו הקדמי.

אחרי שיחה טלפונית עם אלוף גונן חש "ברן" למפקדת-האוגדה, כדי לזרז את ירידת הכוחות לסיני. ואמנם בשעות 5—6 בערב כבר היה תהליך ציוד הטנקים בעיצומו. בשעה 8 בערב הגיעו ראשוני-המובילים — אלא שמספרם לא הספיק להעברת כל הכוח דרומה.

אלוף אברהם אדן ("ברן")

ידיעות קשות מן התעלה

לכן סיכם "ברן", כי חטיבת ה"סנטוריונים" של אריה והחטיבה הממוכנת של רם יסעו מקצה הנגב על שרשראות, בעוד החטיבה של "נתקה" והגדוד הארטילרי יסעו על גבי המובילים. בינתיים הגיעו ידיעות קשות מן התעלה, ולכן זז בשעה 10 בלילה, על שרשראותיו, גדוד טנקי "פאטון" מהחטיבה הממוכנת של רם, בעוד החטיבה כולה נמסרה להתרכז ביום א', 7 באוקטובר, בשעה 2 אחר-הצהרים.

החטיבה של "נתקה" החלה לזוז בו בלילה, והגיעה לשטח-כינוס באיזור רומאני בשעה 9 בערב, ב-7 באוקטובר. אולם 40 הטנקים הראשונים של החטיבה של "נתקה" הגיעו לרומאני כבר בשעות הבוקר המוקדמות, ומיד נכנסו לקרב עם אחד מגדודי-הקומאנדו המצריים, שהונחתו בגיזרה בשעות-הלילה, במטרה ברורה לעכב החשת תגבורת לכוחות שבקו הקדמי בסיני.

היה זה הגדוד של אסף יגורי, שנלחם בעקשנות בכוחות-הקומאנדו המצריים באותה גיזרה. לאחר שהשמיד 100 מצרים, נשברה התנגדות ו-20 המצרים שנותרו, ובתוכם קצין בכיר, נפלו בשבי.

המעניין בכל הפרשה הוא, ששעות מעטות לפני הקרב הזה עבר במקום הטנדר של "ברן"; אולם המפקד המצרי, שלא ידע במי מדובר, העדיף להמתין לבואם של טנקים, ולא פתח באש על מפקד האוגדה.

כאשר הקים אלוף אדן את מפקדתו בצפון-סיני, בשעות הבוקר המוקדמות של 7 באוקטובר, היו כוחות הסדירים מאוגדתו של ברט שרויים בקרבות מרים, ומצב רוב המעוזים היה נואש. הכוחות השלים בגיזרה הצפונית: העברת שתי אוגדות חי"ר, מתוגברות בטנקים, וערוכות באזור:

✶ אוגדת החי"ר ה-18, עם חטיבת הטנקים ה-15, פעלה מאזור קנטרה, והיתה בשלב של השלמת ההשתלטות על המעוזים "…" ו"מפרקת". כל היותר …

✶ אוגדת החי"ר השניה, מתוגברת בחטיבת טאנקים, היתה התקפה על המעוזים "חיזיון" ו"פורקן".

"עם 100 דיביזיות"

✶ כן פעלה במרחב "בודפשט" חטיבת חי"ר מצרית, שניסתה להשלים את ההשתלטות על מעוז "…קלי" (שהיו בו 3 טנקים) "דרוזה" ו"לחצניות", ולחת אורך השרטון בכיוון ל"בודפשט" שבו היו 2 טנקים בלבד.

בסופו של 7 באוקטובר, … המצרים בהתקפה בגיזרה … בשעה 7.30, היה זה מצב …

✶ חטיבת הטנקים של … היתה פרושה על ציר "…" "פושקין", ועוד טנקים … תנועה אל האיזור.

✶ חטיבת הטנקים ש… החלה להתפרש על ציר …

✶ החטיבה של רם, עם … תותח"ש וגדודי-טנקים, הת… ציר "ליסטים".

✶ הרביעית מבין החט… הועמדו לרשות "ברן", … בדרך.

לאחר קבלת עידכון ראשוני מאלוף קלמן מגן, בעוד פותחים במיתקפה מתוך הרחיב ולייצב את ראש… רח לתעלה, יצא "ברן" לפגישה עם גבי, שהסיר… אבידות כה רבות. מצב היה מרגיז. אף על פי כן … את "ברן", לקראת הפגישה אתה בא ד', ואלוף אדן "עם 100 דיוויזיות…".

תיאורו של גבי את מה … הלילה הקודם והיה קודר… פורד בודאי היה דומה ל… מפקדים רבים אחרים ב… הראשון.

האישור לא ניתן

גבי סיפר, כי בשעה … תנועה, הותקפו כוחותיו … והיו לו נפגעים. מפקד ה… ברס הורה לו לנוע לג… גיזת, ובדרך נצטווה לה… אחד לחטיבה של אמנון … היו נפגעים רבים, והוא … שני גדודים בלבד. כש… בגיזרה הצפונית, נפגש ב… טנקים שפעל בגיזרה ה… אשר תוך הריצה אל המ… רוב הטנקים שלו: רק … הטנקים, שהיו לו, הגיעו ושניים ל"בודאפשט".

גבי חילק את הכוח ש… כוח אחד ניסה לפרוץ ל… כדי להתחבר אל "מילאנו" והשני ניסה להתחבר ל"מ…".

קנטרה כבר היתה ה… כוחות מצריים ניכרים. … הכוח של גבי לתוך ה… אליו אש נ"ט מחלונות … פינות-הרחובות. רבים מ… נהרגו, ובתוכם יעקב … והיה קצין-המיבצעים … נטל שתה יום-טוב.

למרות התקפה זו הצל… והתחבר אל "מילאנו", ו… לפנות את המעוז. האישור … גבי המשיך צפונה ה… "בתובה" — והתחברות ש… תכליתית — ומשם יצא … הביצות ל"יורה" ונפרש … תי". הכוח של אמיר, ש… "מפרקת", מצא שם הרוג … וכתו-מגינים קטן. אמיר … את המעוז, אך גם הוא …

עם 4 טנקים בלבד

בעוד אמיר שוהה במ… במצרים, המקימים בשו… קנטרה. הוא נבנס בקרב … שהסב להם אבידות כב… הוא עצמו בבוקר 7 באוקטובר ארבעה טנקים בלבד.

דומה היה המצב בקטע … והחזית: אחר-ל"ד באוק… כוח "לפירדן" להתחבר … פשט", אך שני נסיונות … והוא איבד 6 טנקים.

כוח חי"ר מובחר, שניס… עם "בודאפשט", נהדף א… דיווחים אלה לא ריפו … והוא המשיך בעקשנות … כוח, העומד לרשותו, לק… תנים הבצעיים למזרח. ב… זים מחזיקים מעמד, וב… ששקעו בביצות, ממשיכים … הם העקשנית באויב, בי… עילאי להלך טנקים שקו… בן את הכוח לקראת ה… למחרת היום.

גם האויב לא שקט … ובמשך כל שעות-היום ה… רים תגבורת אל כל החז…

במצב זה, בעוד קרב … המורים נמשכים, נערך … קוד-הדרום, ונקבעו התוכ… קפת-הנגד ב-8 באוקטובר.

(מאמר ראשון בסדרה … פרו של אלוף אברהם … קרבות הי"ם במערכות … הבא: במקפת-הנגד)

מה שועדה משפטית

([illegible] הקודם)

בינם המצומצם לזו של שאר חברי הממשלה). אולם בכל מקרה, קשה להטיל ספק בכך שתורמת האחריות לאסון מלחמת יום הכיפורים חייבת להשתרע על כל הדרגות.

הטענות המועלות בתוך הקואליציה, בעיקר בקרב מפ"ם ואף בקרב חלקים של מפלגת העבודה, נגד הימנעותה של הוועדה מלטפל בדרג המדיני, נשמעות צודקות במקצת. האחריות המשותפת של הממשלה נוגעת גם לשרים שכיהנו מטעם מפלגות אלה. איש לא הפריע ואיננו מפריע להם להסיק את המסקנה המתבקשת מכך, ואין להם שום סיבה להתלונן על כך שהוועדה נמנעה לחדור לתחום זה. אך מנקודת ראות הוועדה אפשר להבין את התוצאות מרחיקות הלכת אשר היו עשויות להיגרם על ידי טיפול בנושא.

■

עם זאת, עולות מן הדו"ח עובדות חשובות הנוגעות לא רק לאחריות הפרלמנטרית של שר הבטחון, או לתחומים קהים בגדר האחריות המשותפת של הממשלה, אלא אף לאחריות אישית בדרג המדיני. די להצביע על אחדות מהן.

הנספח המשפטי לדו"ח מצביע על סעיף 26 לחוק שירות הבטחון, המסמיך את שר הבטחון לקרוא בצו לכל יוצא צבא הנמנה על כוחות המילואים להתייצב לשירות סדיר או מילואים. הצו טעון אישור תוך 14 יום על ידי ועדת החוץ והבטחון, אך סמכות זו הוענקה בחוק לשר הבטחון עצמו והיא איננה ניתנת להעברה. אך מדו"ח הביניים נמצאנו למדים כי "בהערכת מידע מודיעיני אין לו (לשר הבטחון) 'כלי הערכה' משלו, אלא הוא ניזון מהערכותיו של המטה הכללי".

אי קריאת המילואים בזמן הוא, איפוא, כשלון שבתחום סמכותו האישית של שר הבטחון. יתרה מזאת, האין לצפות משר הבטחון שידאג לכך שיהיו בידיו "כלי הערכה" נוספים משלו ולא יהיה תלוי באופן בלעדי בהערכת המטה הכללי?

הוועדה קבעה כבר בדו"ח הביניים כי "הגדרות ברורות לחלוקת הסמכויות, התובות והאחריות בעניני בטחון בין שלוש הרשויות העוסקות בעניינים אלה דהיינו הממשלה וראש הממשלה, שר הבטחון וראש המטה הכללי... ולקביעת יחסי הגומלין בין ההנהגה המדינית והפיקוד העליון של צה"ל...".

אין בדעתי לדון בנושא זה במפורט. אם כי נראה לי כי אחריות הדרג האזרחי מעוגנת לא רק בנוהג הקיים, אלא היא גם משתמעת מהוראות החוק לא מעטות. בכל מקרה, אין בכך כדי לפטור את הממשלה באחריות לתחום זה, שהרי מה נפשך. אם נקבעו התובות והסמכויות — הרי שהאחריות מוטלת על מי שהסמכויות בידיו והתובה עליו (שר הבטחון או הממשלה), ואילו אם מערכת הסמכויות כולה לא הובהרה ונשארה מעורפלת — האם לא היה זה מתפקיד הממשלה להעמיד את הכנסת על הבעיה ולדאוג להבהרת נושא מרכזי זה, בין בדרך של הצעה לחקיקה ובין בדרך באותה אחרת?

כמו כן מתברר מדו"ח הביניים כי "חל שיבוש במילוי התפקיד שהממשלה חייבת למלא בדיונים ובקבלת החלטות בעניני בטחון בדרג העליון". ועדת השרים לעניני בטחון גדלה ותפחה "כדי לוות ייצוג בה לכל מפלגות הקואליציה ואף לסיעות בתוך המפלגות", עד אשר נכללו בה 17 שרים מתוך 24. התוצאה היתה שהוועדה חדלה להתקיים "והממשלה כולה תפסה לוועדת שרים לעניני בטחון". אך למרבה הצער התברר כי "קיימת בעיה חמורה של דליפת ידיעות סודיות מישיבות הממשלה". האין בגדר האחריות האישית של ראש הממשלה, סגנה, שר הבטחון ולמעשה הממשלה כולה לדאוג לכך כי תהיה ועדה כזו, כי מספר חבריה לא יתנפח מעבר לכל מידה, וכי לא תהיה "דליפת ידיעות סודיות מישיבות הממשלה"?

■

למרבה הצער נמשך המחדל בעניין מינויה של ועדת השרים עד היום. הממשלה הנוכחית מעלה מס שפתיים לדו"ח ועדת אגרנט, אך למרות הזמן הרב שחלף מאז, עדיין לא נסתיימו הליכי הקמת ועדת השרים לעניני בטחון. יתרה מזאת, שוב מדובר על הקמת ועדה מנופחת וזאת בניגוד גמור לדו"ח אגרנט המדבר על הרכבת ועדת שרים לעניני בטחון שמספר חבריה "יהיה קטן באמצה".

איני סבור כי צריך היה לצפות לכך שוועדת אגרנט תקבע את הרכב הממשלה הבאה או תכריע ביריבות שבין מר דיין לבין הגלגים הפועלים מהם הורכבה ממשלתה של הגב' מאיר, כאשר כולם נשאים באחריות משותפת מכוח החוק. אך מותר היה לקוות שהמלצות ברורות ובהירות של הוועדה, בתחומים בהם טיפלה, יושמו ללא דיחוי. למרבה הצער אין ההתפתחות, עד היום, בדרג הממשלתי מבשרת טובות.

פרופ' דניאל פרידמן

פרויקט גן נחום

הקבלנים דוניץ - למפל ושות'
מציעים לך במרכז ראשון-לציון
בשכונת מגורים חדשה בתנאים ללא תקדים
דירות של 3, 3½, 4 חדרים
לוקסוס מלא

תכנון ובניה מיוחדים
שטחי הדירות: 4 חדרים — 130 מ"ר
3½ חדרים — 110 מ"ר
3 חדרים — 95 מ"ר
לפנות למשרד ברחוב סוקולוב 31, ראשל"צ, או באתר הבניה.

בעקבות המסקנות של ועדת אגרנט

ה־8 באוקטובר של האלוף גונן

מאת אהרון דולב

שמונה באוקטובר — 1973. תאריך שלא נשכח. זה היה היום הקריטי של המלחמה המרה במלחמות ישראל, היום שנשברה התקפת־הנגד של צה"ל בחזית הדרום, היום, שבו נתמקדה חקירת הוועדה לחקירת מלחמת יום הכיפורים, שעליו נטושה מחלוקת מרה בין האלוף שמואל גונן, מי שהיה מפקדה של חזית הדרום בפרוץ המלחמה, לבין נספח צה"ל בשגרירות ישראל בוושינגטון, האלוף אברהם אדן (ברן), שפיקד בו על אוגדה בפיקודו של גונן.

שמונה באוקטובר הוא היום היחיד במלחמה, שסביבו הוטחו האשמות כי נעשו העלמות וזיופים ביומני המבצעים של אוגדת האלוף ברן, היום המסתורי ביותר בימי המלחמה, שכן על כל שהתרחש בו נודע בראשונה רק כעבור כשלושה חודשים.

שמונה באוקטובר 1973 הוא היום שעליו אמר השבוע אלוף (מיל.) אריאל שרון: "...איני בטוח שנחקרו (ע"י ועדת אגרנט) אירועי 8 באוקטובר עד תום. אין ספק שלו היתה מתבצעת באותו יום הוראת האלוף גונן לאוגדות לתקוף מצפון לדרום, דבר שלא נעשה על־ידה למרות הפקודה המפורשת, היו פני הדברים אחרים ו־8 באוקטובר היה הופך ליום של נצחון במערכה".

שמונה באוקטובר ייזכר בתולדות מלחמות ישראל כיום של כשלון מר ואכזרי. על אירועי יום זה מנקודת התצפית של האלוף שמואל גונן במוצב הפיקוד בחזית הדרום יסופר להלן.

למנוע "שחיקת מאסות"

ביומה השני של המלחמה, 7 באוקטובר, בשעות הבוקר, בהערכה חזית הבלימה של צה"ל. מתוך כ־300 הטנקים של אוגדת סיני, בפיקודו של אלוף אלברט מנדלר, שספגו את מהלומת־הפתע בפתיחת המלחמה, נותרו פחות מכמחצית. מאמץ הצליחה המצרי התגבר והתרחב. אחת־עשרה חטיבות חי"ר ושש חטיבות ממוכנות כבר עברו למזרח התעלה. חמש חטיבות טנקים מצריות נוספות נעו קדימה בשלבי־מעבר. 125 אלף חיילים מצריים, מאות טנקים, אלפי נגמ"שים ומאות קני תותחים היו ערוכים מול כוחותיו השחוקים והמתבוססים של הפיקוד הדרומי של צה"ל. טילי חיל־האוויר שוחרר ממשימת־סיוע בזירת התעלה המזינו במבצע השמה מצרי עמוק מדרום לאגם המר.

אולם בשעות הבוקר, בד בבד עם אכזבות השפל בחזית, החלה זרימת עתודות השריון של צה"ל אל הקווים, ובסמוך לשעות הצהרים כבר היו מאות טנקים בקוי החזית ומאות טנקים נוספים נעו על שרשרותיהם בכל צירי התנועה, שהובילו אל גזרות הלחימה.

זרימת הכוחות שיפרה את מצב־הרוח בפיקוד ונסכה תחושת התאוששות באלוף הפיקוד ובקציני המטה. גבר הבטחון, כי מעתה ואילך החזית תתייצב. נעשתה הערכת מצב מחודשת. הואיל והכוחות זורמים ומגיעים לחזית במירווחי־זמן — קבע אלוף הפיקוד שמואל גונן, כפי שהוא מספר עתה — אין לשלוח כוחות קטנים לקווים הקדמיים, שכן הכלה כוח קטן לזירת הקרבות כמוה כשליחתו לשחיקה ואית, שלאחריה יהא הכרח לשגר כוח קטן נוסף וחוזר חלילה עד לגמירת הכוחות.

אוגדת האלוף אברהם אדן הגיעה בשבע בבוקר, ולאחריה החלו מגיעים כוחות אוגדתו של אריאל שרון. אלוף הפיקוד הגביש אותה אל הקו ובכך ביצב את הלחץ ראת אורך הגזרות של אוגדות אלברט מנדלר ואברהם אדן ובד בבד עם תהליך צבירת הכוחות חילק את קו התעלה לשלוש גזרות וקבע את גבולן: הגיזרה הדרומית — האלוף אלברט מנדלר; הגיזרה הצפונית — האלוף אברהם אדן; הגיזרה המרכזית — האלוף אריאל שרון (בשלב ראשון, מאחור). כסך העשן בגיזרה הדרומית הגדבה ההכבצעים דיווחו על צליחות מצרית בקנה מידה גובר והולך. רק בשעה 15.00 אחר־הצהרים צברו המצרים את התקדמותם במבצע. זו היתה "עצירה טקטית". המצרים ביקשו לגרור את כוחות צה"ל להתקפות־נגד ולגרום ל"שחיקת מאסות", שבה המאסה הגדולה שלהם תקטן. שמואל גונן ירד לסוף הכוונה הציע לחדול מהתקפות־הנגד, להתפתק בבלימה ולהניח למצרים להיחלק, עד שירוכזו כוחות המילואים. הרמטכ"ל אישר את הצעתו.

אולם בסמוך לשעת הצהרים, בגבור מאמצי הצליחה המצריים, עדיין היה אלוף הפיקוד סבור כי המצרים יצלחו את הצלחת השלב הראשון במיתקפתם רבתי־התנופה ויבקשו לנוע לעומק סיני, והעריך כי צפויה צליחה גדולה של עתודת השריון המצרית.

"הם לא יעברו"

לאחר שחילק את הקו לשלוש גזרות, ריתק שמואל גונן, את כל הכוחות שהגיעו להיות למשימת בלימה, ולקציני המטה במוצב הפיקוד אמר כי עכשיו הוא כבר בטוח ש"הם לא יעברו" את ציר הרוחב (כ־30 ק"מ מהתעלה), שלא לדבר על "הצפה המיניסטריאלית", כלשון שר הבטחון משה דיין, סמוך לצהרי 7 באוקטובר בהמ"ל הפיקודי, לייצב קו עם אבו־רודס ולסגת להרים, כ־85 ק"מ מהתעלה, אשר אותה דחה אלוף הפיקוד.

את המפקדים העיקריים לשארית שעות היום ראה שמואל גונן בהגנתו ובהחזקתו של ציר התת"ם (8—10 ק"מ מהתעלה) ובהכנת התקפת־נגד, וברוח זו העביר את פקודתו למפקדי האוגדות החל מן השעה 12.30. הוא חזר באוזני האלופים אברהם אדן, אלברט מנדלר ואריאל שרון על הצורך להכין קו שני בציר הרוחב (30 ק"מ מהתעלה) ופקד להיערך בכוחות קדמיים על ציר התת"ם (8—10 ק"מ מהתעלה). בלחץ כבד, אמר, יש לסגת לציר הרוחב, ובו יש להחזיק בכל מחיר.

שמואל גונן ביקש ממפקדי האוגדות להשתדל להחזיק בציר התת"ם עד הערב, שבו כבר יהיו מספיק כוחות להבטיח את המשך החזקתו וייצוב החזית. בשעות אחר־הצהרים היתה לשמואל גונן דעה כצדודה: את הקטע הקריטי של המלחמה — אמר — כבר עברנו — הם כבר לא יכולים לכבוש את סיני. א נ ח נ ו מיוצבים על ציר התת"ם וההרגשה היא שאם וכאשר ינסו המצרים לתקוף, כבר יעמדו לרשותנו הכוחות הדרושים.

בערך בשעה 15.30 העביר גונן את סיכום תיכנוני התקפות־הנגד הפיקודיות ל־8 באוקטובר לידיעת הרמטכ"ל והוסיף כי הוא מחכה עד הערב להצטברות כוח בטרם יחזיר את אלברט מנדלר לציר הרוחב, ואחר־כך יחזיר את אריאל שרון דרומה. הרמטכ"ל השיב, כי יגיע למוצב הפיקוד בשעות הערב וביקש לזמן את מפקדי האוגדות לדיון בתוכנית התקפות־הנגד.

סמוך לשעה 19.00 הגיע הרמטכ"ל למוצב הפיקוד בלווייה פמלייתו, שכללה את רב־אלוף (מיל.) יצחק רבין. שמואל גונן מספר כי הציג את תוכניותיו. המטרה היא להשמיד את כוחות ארמייה 2 וארמייה 3 בצד המזרחי, וצליחת התעלה תבוא רק כניצול הצלחה. ההתקפה תהיה מדורגת, אוגדה אחת תתקוף ואחת תמתין בעתודה; אברהם אדן יפתח בהתקפה מרוכזת מצפון לדרום להשמדת ארמיה 2 בלי לקרב אל סוללות העפר על גדת התעלה, שלצידן התמקמו חיילים מצריים נושאי טילי נ"ט. וכאשר ההתקפה המרוכזת תוכתר בהצלחה, יבצע אריאל שרון מיתקפה מדורגת, שתשמיד את ארמיה 3 ויוכל לצלוח כניצול הצלחה בלבד. לאנשי המעוזים יש להודיע, כי עליהם לנסות להיחלץ בפינוי עצמי.

תקיפה מצפון לדרום

אריאל שרון, שאיחר להגיע לדיון, דרש מהרמטכ"ל אישור לחלץ את אנשי המעוזים והדגיש את החשיבות המוראלית שבדבר. הרמטכ"ל הפנה אותו אל אלוף־הפיקוד ויצא, ושמואל גונן אמר כי סיכם עם שלושת מפקדי האוגדות את תוכנית ההתקפה: אברהם אדן יתקוף ב־8 בבוקר מצפון לדרום — מותנה בריכוז הכוח (משמע, אם הכוח לא ירוכז עד השעה שמונה בבוקר, שעת ה"ש' תידחה); עד שמונה בבוקר יפציץ חיל־האוויר את כל גיזרת ההתקפה (ממעוז "מילנו" בקנטרה עד מעוז "מצמד" בצפון האגם המר), ויתקוף את כל הגשרים המצריים.

כשמונה בבוקר ואילך ילווה חיל־האוויר את ההתקפה של אברהם אדן וישאיר גשר אחד (לא־מותקף) ב"מצמד" לניצול במקרה הצלחה. אברהם אדן יתרחק אל מחוץ לטווח טילי הרגלים (הסאגרים), שהוא שלושה קילומטרים (מסוללות העפר על גדת התעלה). אריאל שרון יישאר מרוכז בגיזרה המרכזית כעתודה לאברהם אדן וירד דרומה להשמיד את ארמיה 3. אברהם אדן ביקש להשתחרר מהדיון כדי לגשת למלאכה, ושמואל גונן סיכם עימו, לדבריו, כי הוא סומך עליו בכל הקשור בתוכניות ההתקפה האוגדתיות והדגיש כי יופעל כוח קרב מהיר לפי תוכנית ההתקפה.

אריאל שרון העלה מחדש את נושא חילוץ אנשי המעוזים, ושמואל גונן סיכם עימו כי יוכן תכנית חילוץ שהתנגה במצב כוחות האויב. אם יגביר האויב את כוחותיו במשך הלילה ימנע אריאל שרון מלתקוף לחילוץ המעוזים.

שמואל גונן וקציני מטהו החלו ב"ספירה־לאחור". לאחר השעה אחת אחר־חצות, אור ל־8 באוקטובר, התקבלה פקודה מאג"ם מבצעים להעביר למטכ"ל פירוט תוכנית התקפת הבוקר עד שעה 0300. בעזרת עוזריו הבכירים ניסח שמואל גונן את תכנית ההתקפה:

השמדה, חילוץ, חצייה

1) אוגדת אריאל שרון בולמת במרכז מפני פריצה ממערב. אוגדת אברהם אדן בולמת בצפון, תוקפת מצפון דרומה ונשארת בעתודה מרגע הגיעה לאזור "מצמד". אוגדת אלברט מנדלר בולמת בגיזרה הדרומית.

2) אוגדת אלברט מנדלר בולמת בגיזרה הדרומית, אוגדת אברהם אדן בולמת בגיזרה המרכזית, אוגדת אריאל שרון תוקפת בגיזרת ארמייה 3 מצפון דרומה, כאיזור "ליטוקי" עד העיר סואץ.

שעת ה"ש' לפי צבירת הכוחות ב־8 בבוקר לפי פקודה (כלומר, בשום מקרה לא לפני השעה 0800, ואם קצב וכמות צבירת הכוחות לא יניחו את הדעת יש להמתין לפקודה). חיל־האוויר ילווה את התקפת הבוקר של אברהם אדן ובצהרים ילווה את התקפתו של אריאל שרון.

המשימה — השמדת הכוחות המצריים בצד המזרחי של התעלה; חילוץ אנשי מעוזים, שלא נחלצו בלילה; אין להתקרב פחות משלושה קילומטר אל קו המים; אם יימצא גשר מצרי — תחצייה לפי פקודה.

קצין הקישור של המטכ"ל במוצב הפיקודי יצא אל המטה הכללי ובידו תכנית ההתקפה המפורשת.

סמוך לשעה ארבע לפנות בוקר נודע לפיקוד כי מצב מעוזי "פורקן" ו"חיזין" מחמיר. האלוף שמואל גונן איכת את התוכנית הפיקודית באוזני אלוף אברהם אדן בשיחה ניימו ברשת האלחוט. אריק ייגש בבוקר ל"חיזין", "פורקן" ו"מצמד", להוציא את האנשים ויחזור. הוא (אברהם אדן) ייצא לתקיפה דרומה עד "מצמד", במגמה להשמיד את כל כוחות האויב, וב"מצמד" יתכונן בעבר.

מצב המעוזים נואש

שמואל גונן שאל אברהם אדן מדוע לא יעבור ב"חיזין", וגונן השיב בשלילה חזר על דבריו — על אברהם אדן לעבור באזור "מצמד" ולהתייצב על ציר "הביתה" (בגזרה המערבית) עם חטיבה אחת. שמואל גונן שאל עוד את ברן, אם יוכל לגשת ל"חיזין", ל"פורקן" ו"מצמד" תוך כדי ביצוע המשימה, ואברהם אדן השיב שינסה להתקשר עם המעוזים כשיגיע לאזוריהם.

שמואל גונן סיכם עם אברהם אדן: המשימה שלך היא בשתי אפשרויות: אפשרות א' לרדת דרומה ולהשמיד את כוחות האויב עד "מצמד", ב"מצמד" לעבור מערבה עד קו "חביות". אברהם אדן אישר, ושמואל גונן שאל אם הוא צופה בעיות במילוי המשימה. אברהם אדן ענה כי יוכל להשיב על כך, כשיאיר היום, לפי ההתפתחויות בשטח; אפשרות 2 — הוסיף ואמר שמואל גונן, היא שאריאל שרון ייגש למעוזים ויחזור, ורק אחר־כך יפתח אברהם אדן בהתקפתו.

אברהם אדן חזר ואמר שיוכל להשיב על כך רק בבוקר, ושמואל גונן אישר בהוראה לאברהם אדן לתכנן לשתי האפשרויות.

בגמר שיחה זו התקשר שמואל גונן עם אריאל שרון והודיעו, לדבריו, כי את משימת החילוץ מהמעוזים מתכננים שניהם, כלומר אברהם אדן ושרון; אם סדרי־הכוחות של האויב לא יגדל, יתכנן אריאל שרון גישה למעוזים, ואם וכאשר ייגש אליהם ויחזור, ירד אברהם אדן דרומה, ואריאל שרון יצא למשימת השמדת ארמיה 3 בגיזרה הדרומית, לפי התוכנית.

כשסיים אלוף־הפיקוד אמר לו אריאל שרון כי מצב המעוזים נואש, ויש לעשות הכל לא להפקירם. שמואל גונן ביקש מאריאל שרון לצאת לשטח, לצפות ולדווח ואמר כי ימתין לתוצאות התצפית ועד אז אין ליצור מגע. שמואל גונן קבע, איפוא, כי הגישה למעוזים לא תיעשה ללא קבלת אישור, שכן בידי אריאל שרון היתה נתונה "אופציה" מסובכת יותר לחילוץ המעוזים. הוא נמצא באותה עת במרחק שמונה קילומטרים מקו המים, וכדי להגיע אל המעוזים היה עליו להבקיע חזית דרך קווי האויב, שעה שאברהם אדן, שהיה אמור לתקוף מצפון לדרום, צריך היה להימצא לפי תוכנית ההתקפה במרחק שלושה קילומטרים בלבד מקו המים, ולפיכך יוכל לפרוץ לכיוון המעוזים בהבקעת גיזרת אויב יותר צרה.

לאחר השעה שש בבוקר 8 באוקטובר, שוחח אלוף הפיקוד עם הרמטכ"ל וקיבל את אישורו הסופי לתוכנית ההתקפה ול"אופציות" החילוץ. בסמוך לאותה שעה כבר מילא האויב את אזור "מיטורי" (מול "פורקן" ו"מצמד"), ו"מצמד" דיווח כי המצרים מתגברים כוחות כל העת. לאור התעצמות האויב בגיזרתו של אריאל שרון החליט אלוף הפיקוד לשלול את ה"אופציה" שלו: אריאל שרון לא יתקוף לחילוץ אנשי המעוזים; הוא יבצע את משימתו העיקרית — התקפה מצפון דרומה בצהרים — ועד הצהרים יישאר בעתודה. עתה נותר לפיקוד להמתין לתשובת אברהם אדן בבוקר, בהתאם למסוכם עמו, לפי ההתפתחויות בשטח, ואכן בשעות הבוקר אישר הלה את נכונותו לפנות את אנשי המעוזים תוך כדי ביצוע משימתו העיקרית, להשמדת האויב.

בין "לכסיקון" ו"חיזית"

מיתקפת־הנגד ב־8 באוקטובר, אשר שעת ה"ש' שלה נקבעה ל־0800 (מותנה בתיגבור האויב) תוכננה בשני שלבי־יסוד פיקודיים: השלב הראשון גובש בערב הקודם ואושר על־ידי הרמטכ"ל; השלב השני תוכנן — והפקודות ניתנו — במשך יום ב', 8 באוקטובר. שלב ב' היה מותנה בהצלחת שלב א', ואמנם משום כשלון שלב א' לא בא לידי ביטוי.

מטרת המיתקפה הפיקודית היתה השמדת מאחזי האויב בגדה המזרחית וטיהור קו־התעלה ובשלב הראשון היתה צריכה להתבצע התקפה אוגדתית מרוכזת באגרוף אחד — מצפון לדרום — נגד אויב שטרם התארגן. ההצלחה זו צריך היה לנצל בצליחה למרחק קטן, לשם ערעור שיווי־משקלו של האויב.

מטרת השלב השני היתה טיהור קו התעלה ושיחרור המעוזים, ובמשך ההתקפה תוכננה שמירה פיתוחת רפידים מפני התקפת־נגד עמוקה מקבילה של המצרים — ע"י כוחות אוגדת אלברט מנדלר.

מיתקפת־הנגד, שנראתה ממוצב הפיקוד, בצורה הבאה:

שלב יסוד א' — התקפה מדורגת של אוגדה משוריינת אחת, המרוכזת על ארמייה מצרית ממזרח לתעלה, מצפון לדרום, תוך שאוגדה שניה מהווה לה עתודה. לפני־הצהריים מטרת ההתקפה היא ארמיה 2; וההתקפה תבוצע על־ידי אוגדת אברהם אדן, תוך שאוגדת אריאל שרון משמשת לה עתודה. אנשי "חיזין", "פורקן" ו"מצמד" יחולצו על־ידי אוגדת אברהם אדן. אחר־הצהרים — מטרת ההתקפה היא ארמיה 3, ואת ההתקפה עליה תבצע אוגדת אריאל שרון. אוגדת אברהם אדן בקווה שהיתה יעדה, אלברט מנדלר תיערך לבלימה בשתי ההתקפות.

שלב יסוד ב' (שלא בא לידי ביטוי) היה טיהור קו המים וכיבוש המעוזים מחדש על־ידי חטיבות ממוכנות וחטיבות חי"ר. בפיקוד הגיזרה הצפונית הועמד קלמן מגן, בפיקוד הגיזרה הדרומית — אלברט מנדלר.

התמונה שהצטיירה אותו יום במרכז הפיקוד של חזית הדרום היתה זו: ב־0750, נתן אברהם אדן את קבוצת הפקודות הסופית שלו למפקדי עוצבותיו לקראת ההתקפה, בדיוק ברוח התוכנית הפיקודית, שאושרה על־ידי הרמטכ"ל בערב הקודם, כיוון ההתקפה מצפון לדרום, בין "לכסיקון" (ציר התעלה) לבין "חזית" (ציר התת"ם; כ־10 קילומטרים מפרידים בין שני הצירים). חטיבת גבי תנוע ראשונה. אחריה, בצמוד, חטיבת נתקה. חטיבת אריה תנוע במקביל בציר התת"ם כדי להוות עתודה להתקפה, ומטרתה תהיה להגיע ל"מצמד". חטיבת גבי תחבור עם אנשי "חיזין" ו"פורקן".

אדן רצה לצלות

סמוך לאחר שעה 0800 התקשר אלוף הפיקוד שמואל גונן עם האלוף אברהם אדן, הזכיר הימצאותו של נשק נ"ט מצרי על סוללות העפר בגדת התעלה והזהיר להקפיד על מרחק של 3 ק"מ מקו המים, כך שההתקפה המרוכזת מצפון לדרום תתבצע בלי "להשתפשף" בקו־התעלה, ואגפה הימני יהיה בטווח בטוח מה"סאגרים" המרוכזים על הסוללה (טווח ה"סאגרים" אינו עולה על שלושה קילומטרים).

תנועת עוצבות אוגדתו של אברהם אדן החלה ובשעה 0900 התקשר אריאל שרון עם אברהם אדן. הוא תיאר את מצבם המחמיר של אנשי המעוזים בגזרתו, אשר עימהם קיים קשר וביקש להזכיר את מבצע הצלתם תוך כדי ביצוע המשימה העיקרית.

אברהם אדן השיב, כי הוא זוכר, ושאל את אריאל שרון אם יש בגיזרתו מקומות נוספים שמהם צריך לחלץ אנשים. אריאל שרון השיב, כי "חיזין", "פורקן" ו"מצמד" הם היחידים, שצריך לגשת אליהם, והדחוק משלושתם הוא "חיזין", שמצבו קשה ביותר. שאלה נוספת הציג אברהם אדן לאריאל שרון: ליד איזה מהמעוזים יש גשרים מצריים? אריאל שרון השיב, כי יש גשרים ליד כולם.

"חיזין" היה המעוז הצפוני בשלושה הקרוב ביותר לכיוון תנועת כוחותיו של אברהם אדן. פחות מחצי־שעה לאחר שיחת אברהם אדן ואריאל שרון "עלה" אלוף הפיקוד על רשת האלחוט של אוגדת אברהם אדן. שמואל גונן, שספג בדיה ועדת אגרנט נזיפה על היסוסו לחציית התעלה, שאל את אברהם אדן מה מתרחש בשטח ומה הוא מתכנן. אברהם אדן השיב, כי הוא מתכוון לנסות להתחבר עם "חיזין" ומבקש הרבה "אווירי" על מנת לנטרל את נשק הנ"ט על הסוללות, לכשיתקרב אליהם.

שמואל גונן השיב בחיוב, אמר שידאג ל"אווירי", ושאל את אברהם אדן מה כוונתו לעשות אחר שיגיע ל"חיזין". התשובה היתה שאלה: אם הכל יצלח, האם הפיקוד מעוניין בפינוי אנשי המעוז בלבד, או גם במעבר אל הצד השני?

זו היתה, בבוקר 8 באוקטובר, פעם ראשונה שדובר בחציה באיזור "חיזין". השמ"אל גונן השיב: לפני כל צליחה — המטרה היא להשמיד את כל כוחות האויב שעברו לצד שלנו.

קצב תנועה אטי

אברהם אדן עמד על דעתו, שכדאי לבצע את הצליחה, ופירש כי הכניסה ל"חיזין" היא ברוח המשימה, שכן היא כרוכה בהשמדת כוחות אויב. שמואל גונן חלק על גישה זו ואמר, כי קודם כל יש להשמיד את כל כוחות האויב בגיזרה ב"מילנו" (קנטרה) דרומה עד "מצמד", ולאחר שימלא אברהם אדן משימה זו יהיה אפשר לצלוח את התעלה באחד המקומות.

אברהם אדן השיב שהבין, ושמואל גונן העיר לו, כי אינו מרוצה מקצב ההנעה של האוגדה, לפי שב־0930, כלומר כשעה וחצי אחר התחלת ההתקפה, פרט לאיזור קנטרה שבו בלימה חטיבת נתקה התקפת טנקים מצריים, לא נוצר מגע בין כוחות האוגדה לבין כוחות־האויב בגדה המזרחית.

הערה ברוח זו כבר העביר שמואל גונן לאברהם אדן בשדר אלחוטי כחצי שעה קודם לכן, כאשר תהה מדוע הוא אינו נתקל בטנקים מצריים והציע לו, לחפש את האויב יותר מערבה.

בשלב מוקדם למדי של התקפת אוגדת אברהם אדן, התעורר בפיקוד חשש כי תנועת כוחות האוגדה מתנהלת מזרחה מדי מהתעלה, לפי שגיזרת ההתקפה היתה אמורה להיות מלאה כוחות אויב, ועובדת אי־היווצרותם של מגעים אמרה דרשני.

קציני מטה במוצב הפיקודי העלו סברה, כי כוחותיו של אברהם אדן אולי נעו בגיזרה הנכונה, אך נראה שהטנקים המצריים מכוסים רשתות הסוואה ויתכן שכוחות אברהם אדן עוברים על פניהם בלי להבחין בהם. שמואל גונן דחה סברה זו. פלוגה או אולי גדוד — אמר — ניתן להסתיר, אך אי־אפשר להעלים חטיבות או דיוויזיות, ובגיזרת הפעולה מדובר בשתי דיוויזיות של ארמיה 2.

שמואל גונן סיפר לאחר מכן, כי חששו גבר שכוחות אוגדת אברהם אדן נעות מזרחה מדי, במקום שאין אויב, בניגוד לתוכנית ההתקפה. כי אחר בשעה 0922 שוחח עם אברהם אדן ברשת האלחוט ויעץ לו לחפש אויב בפניה מערבה יותר, השיב הלה כי עד כה נמנע מלגעת מערבה יותר כי לא עמדו לרשותו כוחות חי"ר בכמות מספקת. שמואל גונן חזר והדגיש באוזני אברהם אדן, כי חיוני ביותר שתנועת כוחותיו תזרום ללא הפסקה וכי עליו להגיע עד קצה גבול גזרתו ב"מצמד", ושם, אם יוכל, עליו לחצות את התעלה.

לא דרושה תגבורת

אברהם אדן חזר ושאל אם עליו לחלץ את אנשי מעוז "חיזין". "חיובי", השיב שמואל גונן. "הבנתי", השיב אברהם אדן וסיכם — הוא יטול את המשימה להוציא את אנשי "חיזין" מהמעוז, ישמיד את כוחות האויב בסביבת "חיזין", יחזיר את כוחותיו וימשיך להשמיד, יתכנן ויודיע לאלוף הפיקוד.

שמואל גונן הוסיף ואמר, כי אם ב"חיזין" אפשר לעבור לצד השני רק עם יחידה קטנה, עליה לתפוס מאחז בגדה השנית, ופעולה כזאת עשויה ליצור מצב חדש. אברהם אדן השיב, כי יאזין להתפתחויות ברשת האלחוט ויחליט לפיהן, ושמואל גונן חזר וסיכם, כי אם יתאפשר לו להשיג מאחז או שניים קטנים בצד השני, מה טוב, אך עליו להדרים מאוד־מאוד, לצלוח ב"מצמד", להתייצב בציר "הביה" (ממערב לתעלה) ושם להשלים את משימתו.

בכך הסתיימה שיחת האלופים שמואל גונן ואברהם אדן. דקות אחדות אחר־כך פנה קצין האג"ם של אוגדת ברן אל המח"ט גבי והודיעו כי חילוץ אנשי "חיזין" הוא משימתו ושאלו אם הוא שולט במצב. גבי השיב חיובית.

סמוך לשעה 1000 התקשר קצין האג"ם החטיבתי של גבי עם קצין האג"ם של אוגדת אברהם אדן, הודיעו כי נמצא בגיזרה שלו גדוד של אוגדת אריאל שרון המפריע לו בתנועה וביקש שירחיקו גדוד זה מעל דרכו, משום שאין שם מקום בשבילו. גם הכוחות הנוספים שהאוגדה רצתה לשלוח להם, הוסיף ואמר, מיותרים ואין לו צורך בהם. כשנשאל אם פירוש הדבר שהם מתקדמים והמצב טוב, השיב קצין האג"ם החטיבתי בחיוב.

במסקנותיה על האלוף שמואל גונן קובעת ועדת אגרנט בין השאר, כי הוא "גרם לכירסום בהדרגה במטרה ובשיטה שהוטלו עליו על־ידי הרמטכ"ל, בהיותו להוט אחרי חצייה מהירה של התעלה, בלי שנוצרו התנאים ההכרחיים למהלך כה מכריע".

כיצד, נראה הכירסום אותה שעה במוצב הפיקוד?

הכירסום טמון בתהליך השתבשותה של תנועת אוגדתו של אברהם אדן, למן מתן הפקודות לחטיבותיו (בשעה 0750) ועד שבירת התקפה, שגררה מפלה וחרצה כשלון על מיתקפת־הנגד של צה"ל ב־8 באוקטובר.

ב"הברגה" ולא ב"זנגביל"

החטיבה הראשונה של אוגדת אברהם אדן, חטיבת גבי, שהיתה אמורה לנוע בכיוון "זנגביל", אי־שם ב־

(המשך בעמוד 27)

האלוף גונן עם אלוף אברהם אדן בעת אחד הקרבות

בתנאים כספיים ללא תקדים!

בראשון לציון

מספר מצומצם של

דירות רווחה

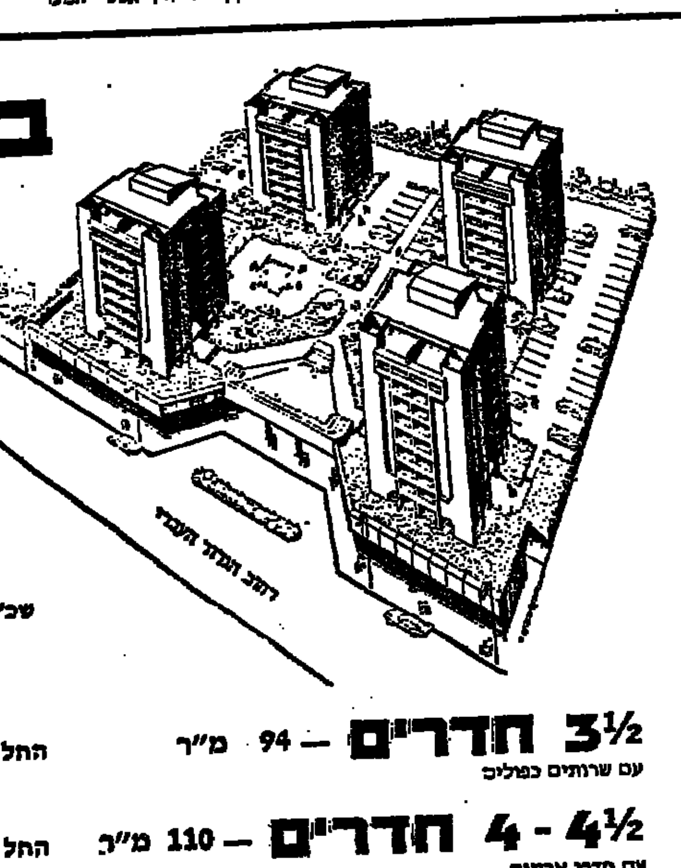

במרכז המגורים החדיש והשקט במרכז ראשון־לציון, שכ' "צל־אלונים", בבנין רב־קומות של דירות אכסקלוסיביות, 2 מעליות, חניה צמודה ומרכז מסחרי במקום.

3½ חדרים — 94 מ"ר עם שרותים כפולים — החל מ־**179.000 ל"י**

4 - 4½ חדרים — 110 מ"ר עם חדרי ארונות — החל מ־**198.000 ל"י**

- **55.000 ל"י עם חתימת החוזה**
- 40.000 ל"י משכנתא לא צמודה
- 15.000 ל"י בכניסה
- היתרה בתנאי תשלום נוחים המותאמים לאפשרויות הרוכש

פרטים והרשמה:

צל אלונים

שד' דוד המלך 30, תל־אביב טל. 265286

דירות גינדי, רח' הרצל 59, ראשל"צ

יום ו' 7.2.75 — כ"ז בשבט תשל"ה

ת המסקנות של ועדת אגרנ

אוקטובר
אלוף אדן

האישור לא ניתן

עם 4 טנקים בלבד

פטית

פרופ' דניאל פרידמן

מכל מקום

הנסיך הירדני שיתף פעולה עם המבריח הישראלי...

מאת גיורא שמיס

סמי שושנה, שנידון בימים אלה לתשע שנות מאסר, לאחר שליד ביתו בחולון נמצאה מטמונה עמו־כה 345 ק״ג סמים, ששוויים 1,725,000 לירות, אינו יכול להלות לעצמו. „אינני מבין איך דבר כזה יכול היה לקרות לי. שאני אעשה מעשה כזה, להחזיק כמויות עם סמים ליד ביתי?!" — כך הוא אמר לאנשי מדור התפקידים המיוחדים של משטרת ישראל, ש־לשמע פסק־הדין, נאנחו אנחת רווחה. עשר שנים המשטרה עקבה אחר סמי שושנה ולא הצליחה ל־תפסו. בפעם היחידה והאחרונה שהוא מעד, נסגרה עליו המלכודת.

ניצב משנה מיכאל בוכנר, ראש המדור, אינו אופטימי כחבריו ל־עבודה, ואינו מאמין שפסק דין זה יפסיק את פעולתו של עולם הסמים הישראלי. לדעתו, יהיה השוק שקט במשך כמה חודשים, ולאחר מכן יחודש בוודאי את פעולתו. כאשר קילוגרם אחד של חשיש עולה עד 5000 לירות לסוחר ובין 7000 ל־8000 לירות לצרכן, עסקי סמים פירושם מיליונים רבים של לירות, העוברות כיד ליד. שום סוחר סמים לא יהיה מוכן לוותר על רווחים שמנים אלה.

הרשת של סמי שושנה היתה אחת הגופים המאורגנים, הנועזים והמסו־כנים ביותר להברחת סמים בארץ. אחרי חיסולו, נשארו עוד שתי רש־תות דומות בהיקפן ובצורת פעולתן. בראש כל אחת עומד איש עסקים מתל־אביב. המשטרה עוקבת אחריהם ללא הרף, ומחכה להזדמנות לשים עליהם את ידה.

סמי שושנה עצמו היה דמות ידועה בחוגים ערביים בארץ ובאחוזות ב־מדינות ערב. קשריו האמיצים עם הערבים הובילו אותו אל המסחר בסמים ושתי המלחמות, שהיו במשך עשר שנות פעולתו, לא הפריעו ל־קשריו ולעסקיו.

הוא היה מפעיל ביד זריזה עשרות אנשים בארץ ובמדינות השכנות, בהם נסיך ממשפחת המלוכה הירדנית, ש־יש לו כנראה יד גם ברשתות סמים אחרות. כן „עבדו" בשבילו דייגים כטבריה, בן של אישיות מכובדת מאוד באחת מערי יהודה, ערבים תושבי העזה ומזרח ירושלים, בעל בית־הרושת לנעלים ואיש עסקים מ־תל־אביב. שני אנשי קשר ישראלים היוו את „השלוחה האירופית" של הרשת, שהיתה מבריחה מאות קילוג־רמים חשיש מלבנון לישראל, דרך הגבול והים, ומכאן לארצות אירופה.

כשותל גבול לבנון־ישראל להסגר הרמטית, בגלל התגברות פעולות ה־חבלה, החליטו אנשי משפחת שושנה להעביר את פעולת הכנופיה לגבול ירדן. היה זה מבצע מסובך ביותר, שכן לפני שהגיע החשיש לירדן, היה עליו לעבור דרך סוריה. אולם גם על מכשול זה התגבר סמי. נות־רה רק הבעיה, איך לחצות את ה־גבול הישראלי־ירדני ובו נהר וגדר בטחון.

כהצד הירדני לא היה כל קושי. שמו של בן בית־המלוכה בלהט, סכומי השוחד שולמו והחיילים ה־ירדנים עצמו עין. אולם, גם בצד הישראלי היה הקושי קטן משתואר. כפריים ערבים ומתגוררים על־יד ה־גבול, היו מוכנים לחצותו ולהעביר את הסם. דייגים מטבריה הסכימו לעזוב את הכנרה ולדוג במימיו ה־עכורים של הירדן, שבכמה מקומות ניתן לחצות אותו בחודשי הקיץ אפילו ברגל. לעיתים נשארו חבילות הסם בין הצמחיה העבותה של הנהר ונאספות בלילה ומועברות למקום מחבוא בגדה ולאחר כמה ימים היו מובלות לתל־אביב. כאן הופץ חלק קטן ביותר של הסחורה לשוק ה־מקומי ואילו הרוב נארז ונשלח ל־אירופה.

לדעת ניצב משנה בוכנר, ירדה צריכת הסמים בארץ ובעולם. סימנים דומים מגיעים גם מארצות אחרות. כולם מורים כי הצריכה ירדה וגם חל שינוי באופנת השימוש. במקום טוליות האצבעות, נפוץ עתה בעולם השימוש בחשיש נוזל. לפני כשנה, העתיקה המשטרה את עיקר מלחמתה בסמים מתחום החקירות לתחום הבו־דיגין הסמוי. כן החלה המשטרה לשתף פעולה עם הסוכנות האמריקנית למלחמה בסמים. לשם כך הגיעו ל־ארץ חמישה סוכנים אמריקניים, עם כח והצי ציוד משוכלל למלחמה במבריחי הסם. הסוכנים העבירו קבו־צת קצינים ישראלים קורס של חודש ימים ובעקבותיו פורזו הקצינים ב־מחוזות השונים, כשהם מופקדים ב־ראש יחידות מיוחדות שהוקמו לל־חמה בסמים. כאן נערכו במשטרה עוד שני קורסים, כאשר המדריכים הם הקצינים הישראלים. ניצב משנה בוכנר מדגיש, כי אין שיתוף פעולה מבצעי בין האמריקנים לישראלים, אולם מתנהלים חילופי ידע ומידע מודיעיני שוטף.

אשתקד נתפסו בארץ 671 ק״ג חשיש, לעומת 96 ק״ג בשנה הקוד־מת. כמויות אלו פחותות בהרבה מה„יבול" של שנת 1970 שהגיע ל־300 ק״ג. ב־1974 נתפסו 20 ק״ג אופיום, לעומת 45 ק״ג בשנת 1973. כן נתפסו 4474 טבליות של חומרי הרגעה וחומרים מעוררים, המשמשים את המתמכרים במקום סמים. תפוצתם של התחליפים כצביעה בדרך כלל על מחירם הגבוה של הסמים המקו־ריים ועל הקושי להשיגם.

בשנה שעברה, היו עצורים במשטרה 1306 חשודים באחזקת מסחר בסמים, לעומת 1386 חש־ ב־1973 ו־2353 בשנת 1970. ירידה ניכרת אצל נתיני חוץ — רים על עבירה זו. אשתקד בישראל 101 נתינים זרים בנסיון להבריח או לעסוק ב סמים, לעומת 172 בשנה הקו־ 478 בשנת 1970. בחוץ־לארץ בשנה האחרונה 98 ישראלים דים במסחר בסמים בעיקר, ב המערבית. אולם היו כאלה גם בצרפת, ספרד, ארצות־ ואפילו טבדייר. עד עתה נפסקו ראלים אלו סה״כ של 40 שנות וקנסות בסכום כולל של 3.5 דולרים. עדיין לא כולם הו משפט ויש חשודים הצפויים ל כבדים.

על שולחנו של ניצב משנה במטה הארצי כתנות כמה את „המתחכמות" ביותר סמים. צלב גדול העשוי זית וממולא כולו בחשיש, צטו של פרופסור שי״ג מהאוניברסיטה העברית, תוהים של הכותל המערב מלא סמים ועוד דוגמאות רות. אולם כל אלו הם רתה קטנים של בודדים. רחות מבוצעות בארץ עסקים, עובדי חברות בדואים ובעיקר רשתות כמו זו של סמי שושנה.

אסירי

אזיקים וצינוק בגלל כיפה

מאת אברהם תירוש

„קבלת הפנים" היתה מהממת מאוד. הסוהרים שמו על ידינו אזיקים להוציא, שעצרו את הדם והתחילו בכשר הריבים שבכוקים ל־משך ימים. לאחר מכן משכו את הראש לאחור וגילחו את הזקן. כל נסיון התנגדות או מחאה, — עלה בתוהו".

„ואם לא די בכך, הרי שבגלל הת־נגדותנו לגילוח הזקן נכלאנו, יורי ודקה ואני, בצינוק לחמישה ימים, ואילו מיוסף מנדלביץ נשללה קבלת קרובים אחת".

את פניו של שמעון גריליוס, ע־טר כיום זקן־עבות, שהוא כלספו מדי פעם, תוך כדי שיחה, כבכס יקר. כיפה מכסה את ראשו. שני אלה, ה־זקן והכיפה, היו אסורים עליו באיסור חמור עד לפני כמה חודשים, כאשר היה כלוא במחנות הכפיה בברית־המ״ם.

שמעון, יורי וודקה — שניהם מ־נידוני משפט ריאזאן בפברואר 1970 — ויוסף מנדלביץ מנדוני משפט לני־נגראד הראשון בדצמבר 1970, הם שלושת אסירי ציון הדתיים בברית־המ״ם, כמאבק על זכותם לקיים מצוות ד־כנתנים שונים הביא עליהם סבל, נו־סף על זה של שאר האסירים.

יוסף נידון ל־12 שנות מאסר, יורי ל־7 ושמעון ל־5. האחרון סיים ל־רצות את עונשו בחודש אוגוסט ש־עבר, ועלה לפני כמה שבועות לישר־ראל. הוא הראשון מאסירי ציון ב־מחנות פרם שבאוראל, בהם המשטר חמור יותר, שעתחרר ועלה ארצה. ו־הוא גם בעל ותק ה„ישיבה" הרב ב־יותר מבין אסירי ציון, שלאחר מלח־מת ששת הימים, שיצאו לחופשי.

הכיפה שנתפרה במחתרת

שמעון גריליוס במחנה

שמעון „בילה" את השנתיים האח־רונות למאסרו במחנה 36 בפרם, עם שבעה אסירי ציון אחרים. בהם יורי ויוסף. „האקלים שם קשה מאוד. קור של 30 עד 50 מעלות מתחת לאפס בחורף. צריפי העץ אינם מחוממים כראוי והאסירים מכנים לשכב לישון בבגדיהם. הסוהרים אינם מתירים זאת ומכפשים את מי שנתפס. העבודה קשה מאוד, מזיקה לבריאות וקשה ל־מלא את המיכסות הנדרשות. מי ש־אינו ממלא אותן — נענש. סגן מנהל המחנה עוד מימי סטאלין. „המאיור פיידורוב, הוא סאדיסט והלהיבמש ממש, שאינו מסתיר את האנטישמיות שלו ומכבל כל הקלה המגיעה לאסיר יהודי" — מספר שמעון.

על אסירי ציון הדתיים נאסר לגדל זקן ולחבוש כיסוי־ראש. משסרבו ל־קיים איסור זה, השתמשו נגדם בכוח.

„גם במחנה פוטמה, שם „ישבנו" בתחילה, וגם בפרם, דרשו שנסיר את הכיפות ואף הורידו אותן מראשינו בכוח. כפי שנהגו לגבי הזקן. ביום הראשון לבואנו לפרם, נהגו אחר כך לגבי הכיפה. כבלו את ידינו ב־אזיקים, הורידו את הכיפות והחרימו אותן. יורי ודקה הוכנס מספר פע־מים לצינוק, בגלל חבישת הכיפה. לאחר שהצטברו נגדו האשמות שו־נות, הועבר לכלא ולאדימיר, הידוע בבשטרו הקשה, ובין סעיפי האשמה שעליהם נענש היה גם גידול זקן ו־חבישת כיפה" — מספר שמעון גרי־ליוס.

האסירים הדתיים הגו מאלתרים כי־פות חדשות — במקום אלה שנלקחו מהם. לשמעון שלף מכיס כיפה תפו־רה פיסות פיסות כבד גס. „כיפה זו תפרו לי. בחנה בפיצמה. יוסף כבד־לביץ. הוא עשה זאת בחשאי. מסא־רית הבד שבכנו הבית כפפות נכות. הצלחתי לשמור כיפה זו עד שהרגר־ולהביאה איתי לישראל".

שמעון, יורי ויוסף ניהלו — ב־שנים האחרונות עדיין בידינים — רק מדיניות ילוחם ולא נגעו בבורק ובפירות הבשר שבמחנה, כזהיה בכר חזיר. לבריה ביכמות העבודה הגבר־הות, עשו בביסך כל יעות הבבוע יותר מהמכסה, כדי שבשבת לא יא־לצו לעבוד ומיכסת היום תוזה ב־ידיהם.

הם ניסו לקיים גם חגים שונים. בפסח דרשו לקבל מצות שנשלחו אליהם מארה״ב ומאנגליה, אך סרבו להם בטענה שהמשלוח נשרף במחי־סן. לפיכך לא אכלו לחם כל שבעת הימים. לעריכת הסדר מצאו כמה דקות ופינה. בה התכנסו כל אסירי ציון.

מספר שמעון: „ערכנו את הסדר בחפזון ממש, כמו יוצאי מצרים, מ־שום שהשלטונות אסרו עלינו לערוך אותו. במקום מרור אכלנו חתיכות בצל, במקום זרוע שימשו קוביות מרק בשר שקיבלנו בחבילה ושהרכנו אותן קצת. קראנו בהגדה אחת ש־היתה לנו וכשהגענו ל„בורך" לא היה לנו מה להבדיל בין המצות. אז אמר יוסף מנדלביץ: „אינני צריכים סמל לסבל שלנו. יש לנו פה סבל ממש ואותו נשים בין המצות". אותו פסח היה גם — הסוהרים הגיעו בדיוק כשגמרנו...".

„להגדה הכין יוסף תצוגות משא־ריות, עץ וברזל גם סביבנו, גרות והכינו מכסיפה של גבינת צהובה, כולם, גם הלא־דתיים, חבשו כובע ויוסף בירך על הנרות, כש־רים אחריו. גם — קבלת תולד האסירים לקיים מה.

„היינו שם, הם — השקפות שונות, דתיים ו — אך חיינו בפרם כישראל — צלנו כל רגע בערבים ובה — המשמרות, כדי ללמוד — יוסף מנדלביץ וחלף ולמ — טוריה מפי דוד צירגנלמ — שמעון.

שמעון מספר, כי לפני 1969, לא היה אדם דתי ו — רצון להתפלל, אך „תמיד הצדק בחיים". עם זאת התלה התקרבותו ליהדות כמה פעילים יהודיים, ה — האחים ודקה, חבריו ב —

„כשישבתי בצינוק, — שבריאזאן, עשיתי לעצמי — הבנתי שרוסיה זה „סוב — הסתלק. מנגה ממש — להביט לאחור. עמדה השו — ואז, החלה התקרבותי ל — תייכותי אליה, לקבל — לפני המאסר השגנו — רוסי ואולי זה סמלי ש — בשארה התורה פתוחה — מספר שמעון.

צה"ל

ה„צ'כי" עשה את שלו...

מאת אלדד זקוביץ

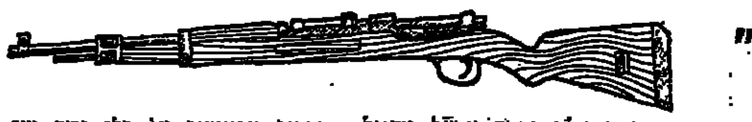

בימים אלה נפרד צה״ל מחייל והיק שהגיע עימו לפרוש: גב הוא נפל „קרבן" למודרניזציה ד־פינה מקומו לצעירים ומהירים ממנו.

לחיילים שכמותו אין מעניקים ע־טורי כבוד ואין עורכים להם מיסודי פרידה חגיגיים. לכל היותר סכים אותם בגרזן ומניחים אותם, עטופים היטב, בנייר משומן, בתוך ארגזי עץ, עד שימצא להם דורש.

המדובר ברובה קרבין, מאוזר, מו־דל 98, הידוע יותר בשמו: הרובה הצ'כי. (מודל 98 — ללמדך שלידתו בשנת 1898!). הוא שימש את חיילי צבאו של הקיסר הפרוסי במלחמת העולם הראשונה ושל חיילי הצבא הנאצי במלחמת העולם השניה על רבים עדיין מתנוסס על גשר בית הבליעה סמלו של הנשר הנאצי ב־צפרניו את צלב הקרס).

לא מעט מן האירוניה יש בכך, שאותו נשק, שבו נסתייעו הללו ב־נסיונם לכבוש את העולם ולהשמיד „גזעים נחותים", הוא שהיה לנשקם העיקרי של המגינים על חירות העם היהודי בארצו.

ה„צ'כי" שלנו עשה שירות נאמן לכל מי שאחז בו. מבנהו המוצק, פשטותו, אמינותו ודיוקו היקנו לו אוהדים רבים והיו שהעדיפוהו ב־מקרים מסויימים על כלי נשק מו־דרניים ומשוכללים.

הוא כלי „גברי". מי אינו זוכר את ה„בעיטה" הבריאה, שהיה בועט בכתפך, עת שהיית לוחץ על הידק הזלק. מיקשה פלדה עבה וממורטת מרוב שימוש, ספונה בתוך כנצה קשה והעץ המעוצב להפליא לפי כף היד — פאר התוצרת של מיטב הרשי העשק של אירופה. ימי זהרו תמו בשנים האחרונות, עת צויידו יחידות הקו הראשון ברובים אוטומטיים. ו־הוא הפך לסמלן של יחידות שירותים וסיוע. התלו מולולים בו ואף הכביאו לו כנויי גנאי (כגון מבב״כ — מקל כלום נגד כלום או — ב״ס: נגד טרמפים, רמז לאורכו ולחוסר הנו־חיות שבנשיאתו). אנשי היחידות ש־עדיין צויידו בו, דיברו בו באירוניה מרה ומתביישים היו להופיע עמו.

כולם שכחו כיצד נפרק בידיים רוסכוה מן המטוסים האניות שה־חישוהו ארצה מאירופה, בעיצומם של הימים הקודרים ביותר של בלהכות הקוממיות וכיצד ביצעו בעזרתו לר־חמים שהפכו לאגדה, את הבלתי אפ־שרי.

כבודו במקומו מונח, שבע קרבות אש ופיח אבק שריפה הוא פורש לאחור שרשם מספר עקיב באלפים של היסטוריה צבאית.

ברית־המו

ג'יימס בונדוב במוסקווה...

מאת סופר מיוחד

אם יש בדעתך לטלפן אל ידיד במוסקווה אל העשה זאת בין 7.45 עד 8.45 בערב לפי שעון מוסקווה. שעה זו שמורה בבריה״מ היא קר־דיש לטלויזיה.

הטלויזיה הסובייטית בקרינה ב־אחרונה ערב ערב את הסידרה „17 רגעי האביב", שהיא עלילת „ג'יימס בונד" הגירת בריה״מ, שגיבורה מאקסים איסאייב מתחנן בשנות מל־חמת העולם השניה אל החוגים ה־בכירים ביותר של הנאציזם ומעביר למוסקווה בידע המברית את גורל המערכה.

אין צורך לומר שמאקסים הוא גבר יפה, בעל הווי פנים עדינים, שעיר הערבגי בנה, ציצי ההינוה דבוהדבעה, גופו אתלטי, והוא כבן ארבעים. הוא כיום הגבר הפופולרי ביותר בבריה״מ. כל הנשים מאוהבות בו, כל הגברים מקנאים בו, כל ה־נערים רוצים להידמות לו.

ההתלהבות העצומה מפליאה, כיוון שאין זו פעם ראשונה שמקרינים את הסידרה של רב־פרקים זו, המורכבת מ־12 הפרקים, אלא כבר פעם שלישית תוך שנתיים, ואחרי כל הק־רנה מקבלת הנהלת הטלויזיה רבבות מכתבים ובאותה שיחה טלפון של מבקשי המשך.

כאשר נקרנה הסדרה, בראשונה — היא מבוססת על רומן מאת יוליאן סמינוב — בשנת 1971, נתלוה אליה מהווה סובייטים לא ידעה כמוהו בעולם. עשרות צופים היו מטלפנים אל מערכת הטלויזיה ומתחננים ל־דעת את היום בטענה, שאי־הודאות מידה טיבה מפניהם או מפריעה אותם בעבודה. מאות צרו על ביתו של השחקן טיחונוב ,המגלם את דמו־תו של מאקסים איסאייב, כדי לראות את הגיבור בעיניהם (טיחונוב גילם את דמותו של הנסיך אנדריי בסרטו של בונדארצ'וק „מלחמה ושלום").

גם המצב בשלישית, בעצרים החיים בכל המדינה הגדולה בשעת הקרנת הסידרה. ומכר מוסקואי טלפן אליו בשעה זו בקללה עסיסית, המומנת — אל תקווה להשב ליד — הסתיים השידור.

רגשנות ולהיטות אלה קיטסיות ביותר, אבל ה — טובייטיים מרוצים. מוסק — להוג בקרוב את יום הש — לבחוון על גרמניה ב — הגדול ביותר למראשית ההצלחה של הגיבור ה — מרגל איסאייב, המוחש — הנאצים העלה בקנה את — הרות הרשמי.

הנקודה היו

ה„מסמכים הסודיים" של אדוארד לוי

מאת רונאלד אוסטראו (וואשינגטון)

אישור מינויו של שר־המשפטים החדש של ארה״ב, אדוארד לוי, בן 67, נשיא אוניברסיטת שיקאגו, היה אחד הרגעים יותר מסקרוד אנשי הממשל האמריקני. כאשר נתמנה ב־27 בינואר, לפני ועדת־המשפטים של הסינאט האמריקני, שמיעת העדויות על המינוי, היו סבורים שהחקירה תמתיים הנדף יום אחד והמינוי יאושר במהי־רות. אולם הדבר נמשך יום וי־מים ושלושה, ורק ביום ד׳ ה־שבוע אושר המינוי בקפיצה, בתצ־בעה במליאת הסינאט.

התקוות לאישור מהיר נתעוררו אחרי שיושב־ראש ועדת־המשפטים, הסנאטור ג'ימס איסטלאנד (דמוקרטי) והסנאטור רומאן הרוסקה (רפובליקני) שאמרו תהילה כי בדעתם להתנגד למינוי (משום שנעלבו על שהנשיא פורד, או אחד מבכירי עוזריו, לא התקשרו עמם ושאלו לדעתם בעניין זה, אלא פשוט נמסר להם הדבר כפי פקיד זוטר של הבית הלבן), נפגשו מעמיים עם השר המיועד והודיעו כי לא יילחמו בו.

תקשות התעוררו בחוגי המימשל בשל פרשה מלפני שלושים שנה, עת נתגלגלו תיקים של ביוניטריון המשפטים, ובתוכם מסמכים סודיים, למשרדו של לוי בבית־הספר למש־פטים של אוניברסיטת שיקאגו.

ב־1945 פרש אדוארד לוי מבימינ־טריון המשפטים. שם עבד חמש שנים, וחזר להוראה באוניברסיטה. הוא ביקש מאחד מעוזריו לשלוח לו את תיקיו „האישיים". לאחר זמן קצר קיבל חבילה גדולה של חומר, כלוא שתי מגירות. בהיותו סורד העיזה במקום שהגיעה ולא נתן יותר דעתו עליה.

כעבור שבע שנים חיפשה הבולשת הפדראלית, בקשר לאחת החקירות, מסמכים של המדור למלחמה נגד טראסטים מימי מלחמת העולם ה־שניה, בעת שעמד לוי בראש מדור זה. סוכני הבולשת פנו גם אל לוי, שמא הוא זוכר היכן אפשר למצוא מסמכים אלה. הוא אמר כי אינו זוכר, אבל סיפר שיש אצלו צרור של חומר שנשלח אליו לפני שבע שנים. בתוך הצרור מצאו סוכני ה־בולשת לפתוח אחד המסמכים ש־חיפשו, להפתעתם — גם כמה וכמה מסמכים סודיים.

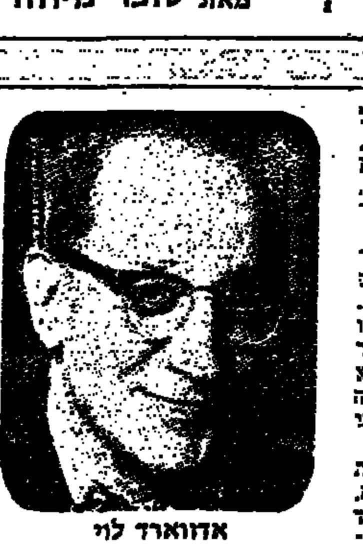

אדוארד לוי

הקירה הבולשת הפדראלית הצלחה כי אין להאשים את לוי בעבירה על תקנות סודות המדינה. מקור כמ־שלהי, הבקי בפרשה, אמר: „אין כאן שום צד אפל. ענין כזה יכול לקרות לכל אדם סדורי".

פרשה זו הועלתה גם בחקירה אח־רת, ב־1955, ביה־הספר למשפטים של אוניברסיטת שיקאגו ערך את מחקר על סודיות דיוני חבר מוש־בעים ובמסגרתו הוקלטו בחשאי דיוו־נים של חבר מושבעים במשפטים אזרחיים. הענין נחקר בוועדת המש־נה של הסנאט לענייני בטחון פנימי ובביקורת גינה הסנאטור איסטלאנד את הקלטה הזיינה כ„פגיעה בסודיות של חבר המושבעים".

לפני עשרים שנה הגן לוי על ה־מחקר וההקלטות, שנעשו בהסכמתם של פרקליטי הצדדים במשפטים ה־אזרחיים ההם. עכשיו אמר השר ה־מיועד, כי היתה זו שגיאה לפגוע „במוסד־יסוד, הנועד להבטיח את זכויות האדם".

אם יאושר מינויו, אמר לוי, יש־תדל להוציא הנחיות בדבר עיקוב ממשלתי אחרי האזרחים. אך בעניין ציתות לטלפונים אמר הוא, כי ל־דעתו אין הכרח להגביל את הציתות ביותר מבית־משפט ואפשר למסור את הדבר להכרעת פקידי מימשל אחראים.

לוי לא היה עד נהג, ולעתים קרו־בות השיב תשובות דו־משמעיות, או תשובות מסוייגות מאוד. בענין עונש מוות, למשל, אמר כי דעתו לא היתה נוחה מביצועו לפני ש־בית־המשפט העליון ביטל אותו ל־מעשה ב־1972, אולם הוא מתנגד לפסיקת בית המשפט העליון בסוגיה זו, משום שלדעתו זה נושא לרשות המחוקקת.

הסנאטור ג'יימס אבורייק, שהוא כמוצא לבנוני, שאל את השר ה־מיועד על אילו פשעים יש לקיים את עונש המיתה, לדעתו. תשובתו של לוי היתה מאלפת: בראש הציג חטיפת מטוסים, ואחר כך רצח בבתי סוהר בידי אסירים שפוטים, ורצח אנשי משטרה בנסיבות מסויימות. הוא אמר כי אין זו כל הרשימה, אולם הנושא רציני מכדי לדון בו דרך אגב.

לוי סירב להבטיח בעדותו לפני הוועדה, כי יורה לחקור את הנעשה בתעשיית הנפט או בכל — רה מבקורת הפיקוח על — הוא הדגיש, כי כבר — של ועדת הסנאט הפדר — את שמונה חברות הנ — ביותר להוציא מתחת יד — פעולות הפיקוח, ועם זאת — נוטה ל„ביצוע נמרץ של — טראסטים" כדי למנוע — צימצום פריון הייצור ו — פלאציה.

שמיעת עדותו של — הסתיימה ב־28 בינואר — התחילה הוועדה לשמוע — מתנגדי מינויו מימין ו —

את לוי הציג לפני הוו — צ'ארלס פרסי מאילינוי, — כמשפטן „הטוב והמזהיר — נשיא איגוד הפרקליטים — לורס חלש אמר בעדותו, — „לשפר שיפור מתמיד — מקצועיות במיניסטריון — לחדש את האמון במערכ —

לוי הוא השר היהודי — בממשלת פורד, והיה — יהודי הראשון בארה״ב.

20 שנה לחקירת „עסק־הביש"

מאת לוי יצחק הירושלמי

„פתור של מבחון הנני נושא באחריות פרלמנטארית לכשההה, אפילו אינני אחראי להם אחריות בפועל — כפי שהנני נושא באחריות להישגים, גם אם ידי רבים בצבא ובמשרד הבטחון עמלו בהשגתם. מתוך אחריות פרלמנטרית, להבדיל מאחריות אישית ומעשית, הנני מתפטר מתפקידי כחבר הממשלה וכשר הבטחון. בתחום זה אין חוק של רטרואקטיביות כלפי כשלונות דומים בעבר. אך אני מקווה, שהדבר במקרה זה לא תישאר תופעה בודדת ועל פי דוגמה זו ינהגו בעתיד גם במקרים אחרים דומים, אם חס וחלילה יקרו".

דברים אלה כלולים בהודעה שמסר שר הבטחון לפני עשרים שנה לממשלה ולוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

דומה, כי התפטרותו של פנחס לבון מתפקיד שר הבטחון בפברואר 1955, היתה התופעה הראשונה של הסקת מסקנות על ידי שר בישראל, מתוך הכרה ב„אחריות פרלמנטארית", או „אחריות מיניסטריאלית". תולדות המדינה ב־27 שנות קיומה אינן יודעות לספר על מקרים נוספים בדומה לזה, אם כי בתחומי משרדים שונים ובשטחי האחריות הפרלמנטארית של שרים שונים היו גם היו כשלונות, פגמים, ואף „מחדלים", בצד הצלחות והישגים. מושגי מעתים בישראל — אם מצויים כאלה — צריכים לקשור לחודש השני של השנה האזרחית, חודש פברואר, „מזל" בדמות „פרשיות" בתחום הבטחוני־המדיני. דברים הרבה, שהתגוללו במישור זה — מאז לפני 20 שנה ועד ימינו — צבורים לחודש זה.

ועדת דורי־אולשן, שבירורה בשעתה את מה שמכונה בשם „עסק הביש", סיימה את עבודתה — ממש כוועדת־אגרנט, שחקרה את מחדלי מלחמת יום־הכיפורים — בינואר. אך מסקנותיה — שלא פורסמו כעולם, אף לא בחלקן — דומים עליהן „החולפו" בחודש פברואר של אותה שנה (1955), ובעטיים החל ויכוח ציבורי אשר בהרצת השנים התלקח ל„פרשה", שגרמה זעזועים רציניים במימשל ובמערכת הציבורית כולה.

כה היה „עסק הביש"? בחודש יולי 1954 בוצעו פעולות־חבלה בקאהיר ובאלכסנדריה — בין השאר במרכזי המודיעין האמריקניים ובמשרד הדואר. כמה אנשים נתפסו והואשמו כשייכים ליחידת־חבלה, שפעלה בשליחות ישראלית. אחד מהם איבד עצמו לדעת בכלא המצרי, שניים נידונו למוות ודינם בוצע ואחרים נדונו לתקופות מאסר שונות. אלה האחרונים — שוחררו כולם ונמצאים עתה בישראל.

פנחס לבון טען, כי פעולות אלו בוצעו בלא ידיעתו ובלא אישורו. ועדת דורי־אולשן, שחקרה בעניין, הגיעה למסקנה של „תיקו": לא הוכח.

פנחס לבון

בישיבת הממשלה אמר פ. לבון: „הנני מודיע לכם בכל התוקף המוסרי שאדם מוכשר לו, שהפעולות במצרים לא נעשו באישורי, או בידיעתי. עובדה היא, שאיש אינו טוען שאני ידעתי על פעולות שבוצעו בראשית יולי ובמחציתו, או אישרתי אותן. היות ואני נשאר בחיים, הנני סמוך ובטוח שמוקדם או מאוחר יתגלה בצורה שאינה משאירה מקום לספק כלשהו, שאין זו אלא עלילה שפלה. היו מקרים כאלה אפילו בהיסטוריה הקצרה של מדינת־ישראל".

כשש שנים לאחר מכן אישרה ועדת השבעה, בראשותו של שר המשפטים לשעבר, פנחס רוזן, כי אכן פנחס לבון ל א נ ת ן את ההוראה.

באחד בפברואר 1955 ירדו ארבעה מאנשי מפא"י (מ. שרת, ל. אשכול, ז. ארן ז"ל והבל"א ג. מאיר) לשדה־בוקר כדי לשוחח בנושא זה עם ד. בן־גוריון, שפרש מן הממשלה בסוף 1953. שר הבטחון פ. לבון לא ידע על קיומה של הפגישה; אם כי הוא היה „נוגע בדבר" וגם נמנה באותם ימים עם הצמרת המצומצמת של מפא"י. כאשר נודע לו הדבר, שיגר מכתב חריף לראש הממשלה דאז, ובו נאמר בין השאר: „עד היום לא ידוע לי מה נאמר ומה נטען נגדי בוועדת אולשן־דורי. היתה לי זכות לדעת מה טוענים נגד נימוקי והכרעותי.. אינני חושב שהזהותי שר מקטינה או מבטלת זכות אלמנטרית זו. אך עובדה היא, שחברי הוועדה לא ראו חובה לעצמם לתת לי אינפורמציה על מעבות העדים שהופיעו לפניהם".

באותו מכתב גילה שר־הבטחון דאז, כי לאחר גמר עבודתה של ועדת אולשן־דורי, מסר ראש הממשלה דאז, מ. שרת, את החומר לידי שאול אביגור לחקירה נוספת — למרות התנגדותו של לבון. „אינני יודע — נאמר במכתבו של לבון למ. שרת — אם שאול אביגור רק קרא את החומר בכתב, או שוחח עם אנשים ועם מי שוחח. עובדה היא, שלי אין מושג מה עשה, מה מצא ועל מה הוא נסמך... מתוך העתונות נודע לי על ההתייעצות בשדה־בוקר ב„הבוקר" מיום כבר נאמר שהיתה התייעצות. אציין רק זאת, שהייתי בערב איתך ועם החברים האחרים בירושלים. המתורת פעלה להפליא. אינני יודע מה החלטתם בשדה־בוקר ואין זה מעניין ביותר. אינני מוכן עוד להיות חבר הממשלה. הנני שומר לעצמי את הזכות להביא לידיעת המפלגה וועדת החוץ והבטחון את נימוקי התפטרותי. אינני מוכן לשאת באחריות לעניין המצרי לפני הציבור ושום משמעת מפלגתית לא תחייבני לשאת באחריות זו".

בעשר נסיונות לעכב בעדו — גם בגלל הבחירות לכנסת השלישית שעמדו בפתח. אך פנחס לבון סירב לקבל את „דין התנועה". כשבועיים לאחר כתיבת המכתב לראש הממשלה מסר פנחס לבון הודעת התפטרות בממשלה ובוועדת החוץ והבטחון של הכנסת. באותה הודעה אמר: „לאחר ההשתלשלות הזאת והקלות נוספות שקרו לאחר מכן, הודעתי לראש הממשלה, שלפי דעתי אין למנוע כשלונות כאלה ואין להבטיח שליטה על כוחות הבטחון, בלי קביעת יסוד התחיקתי לפעולת כוחות הבטחון. אנחנו המדינה היחידה שאין בה חוק מגדיר ממין זה".

בשיחות עם ראש הממשלה מ. שרת ועם שר הבטחון ד. בן גוריון, העלה פנחס לבון שורה של הצעות. בין השאר נאמר באותו הזכיר: „הגיע הזמן לצקת דפוסים יותר קבועים לארגון מערכת הבטחון, דפוסים שאינם תלויים ביחס האישי של שר בטחון זה או אחר, ברצונות או שאיפות של אישיות אחת או שניה במערכת כולה. הגיע הזמן לקבוע יסוד התחיקתי לפני הצבא, המגדיר את הסמכות של הפיקוד העליון וכן את הסמכויות של שר הבטחון הרמטכ"ל".

במועד סמוך — וגם שנה לאחר מכן, כאשר עמד בראש ועדה לשעת חירום — הציע פ. לבון להקים מועצה לבטחון לאומי, מורכבת מאנשי צבא ואזרחים.

מפלגות שונות — וביניהן „תנועת החרות", המפלגה הליבראלית, „אחדות העבודה" ומפ"ם — תמכו בהצעה זו. במערכת הבחירות על רקע ה„פרשה" — בשנת 1961 — דרשו מפלגות אלה להקים מועצה לבטחון לאומי ולקיים פיקוח פרלמנטארי על מערכת הבטחון באמצעות ועדת־חוץ־ובטחון עם „שיניים". לפחות שתיים מאותן המפלגות — אשר בעשר השנים האחרונות ישבו „חוקי" בממשלה ושותפות ל„מערך" — שכחו את התחייבויותיהן והשאירו אותן כאחוריהן.

חלפו עשרים שנה ללא טיפול־שורש בצד התחיקתי — עד שבאה עתה ועדת־אגרנט, והצביעה על החסר שיש למלא.

אום־כולתום באולם „אדיסון" בירושלים

מאת אהרן אבן חן

„מוטריבאת א־שארק" — זה היה הכינוי הפופולארי שלה. בדרנית המזרח, זמיר המזרח, דביר האהבה.

אום־כלתום לא נהגה, עד כמה שזכור, לערוך הופעות בארץ־ישראל, אולי משום השכר הגבוה שנהגה לדרוש במחיר הופעותיה, ואולי גם משום שכיפו, בירושלים ובחיפה לא היו אולמות־של־יוקרה שיענו על תביעותיה של הזמרת הנערצת המפונקת.

השכבה האריסטוקראטית של ערביי ארץ־ישראל — והללו הם בעיקר „המודניה", שוכני הערים — היתה מסתפקת בליה־בידיה בתקליטיה שהיו פופולריים מאד ומחירם די גבוה. בשנות העשרים והשלושים היו תקליטי ה„לונג־פליי" בחיק העתיד, ו־

אום כולתום, „זמיר המזרח"

כל שיר משליה של אום־כלתום רווי האנחות, באקות־האהבה, הלחשושים, החיבוהנים והסלסולים המתמשכים, השתרע לעתים על פני שנים או שלושה תקליטים משני עבריהם. האונה של שעה ומעלה.

מעריצים חובבי זמר שלא חסו על ממון, היו נוסעים בטקסי לביירות, או לדמשק, כל אימת ש„מוטריבאת א־שארק" הופיעה שם. כך היתה הנאתם כפולה: האזינו לשירתה ואף שרפו בעיניהם הרעבות את תמוקיה הדשנים, השופעים של הזמרת המצרית.

*

היה זה האמרגן הירושלמי דאוד דג'אני, שהצליח בשנת 1932 להביא לירושלים את הזמרת המהוללה, ד־ה„תאפלה" שנערכה באולם קולנוע „אדיסון" הפכה למאורע מרעיש ומשכה מאזינים נלהבים מכל ערי הארץ, ואף מביירות, מדמשק ומרבת־עמון.

אם לא שכח דאוד דג'אני להזמין למופע הנדיר הזה את מערכת „דואר־היום", שנמנתי אז עם עובדיה, היה טעם לדבר. כמה חודשים לפני ה„תאפלה" פרצה בארץ שביתת נהגים יהודים וערביים נגד שלטונות המנדט. העתון העברי הירושלמי, שדיווח בנימה אוהדת על הסולידאריות היהודית־הערבית שהופגנה במהלך השביתה, פירסם בעמודו הראשון את תצלום שבו נראו מנהיגי השביתה, חסן־צידקי דג'אני ושרגא גורוטובסקי (גורן לאחר־מכן), צועדים שלובי־זרוע בין חבריהם השובתים ליד שער יפו. חסן־צידקי, אחיו של דאוד דג'אני, היה מיריבי חג' אמין אל־חוסייני, ובמאורעות 1936 הוא נרצח בידי שליחי המופתי הירושלמי.

הכתובה של „דואר־היום" לא נשכחה, ודג'אני אמר להסב לנו הנאה. כך מצאנו את עצמנו יושבים באחת השורות הקדמיות, כשכסאות אחדים מפרידים בינינו לבין סלאל, בנו של האמיר (לאחר מכן — המלך) עבדאללה. האולם המלא על גדותיו הגה ורעש.

כאשר סיימה אום־כלתום את שירה הראשון, תוך אנחות־אהבה שוברות־לב, אחזה את הקהל מין אכסטאזה של טירוף. בשירה המתמשך היא סיפרה על אהוב־ליבה המוטל על ערש דווי, ויושבת היא ליד ערשו בלילות, מרטיבה את הכר בדמעותיה, ועיניה אינן יודעות תנומה.

„אללה אללה!" — הידהד באולם קריאות בלהבות.

„דחיל אללה, ג'ננתינה!" — זעק גבר פלוני והטיל את תרבושו על הבמה. „שיגעת אותנו! בשם אלוהים, שיגעת אותנו!"...

„יחיה אהובך, יחיה!"

„לא ימות אהובך, לא ימות!"

„מי יתן ואהובך יבריא במהרה למען תוכלי לישון בחיקו!" — קרא בקול ניחר אחד גברתן שזינק ממקומו והחל משתולל בהתלהבות.

זה היה, כמדומה, המופע היחיד והאחרון של הזמרת המצרית בירושלים. דאוד דג'אני חגג את נצחונו ימים רבים.

רפואה

הגלולה המרה של חולי הסכרת

מאת ויקטור כהן
מיפר „ושינגטון פוסט"

חבר מדענים בינלאומי סמך ידיו על הדעה, שעוררה מחלוקת כבדה. היא אומרת כי תרופות לחולי סכרת, הניתנות דרך הפה, גורמות למיתת עשרת אלפים עד 15 אלף חולים כל שנה באמריקה, שם משתמשים 1.5 מיליון נפש בתרופות אלה.

לפני חמש שנים נתפרסם לראשונה מימצא, שלפיו יש סכנה בתרופות אלה, וראוי להזהיר מן השימוש ברובן. ביום ה' שעבר נתפרסם בבטאון של ההסתדרות הרפואית האמריקנית דין וחשבון בן 83 עמוד, המאשר מימצא זה.

אל הדין וחשבון נלווה מאמר ראשי נגד ההפצה הגדלה והולכת של תרופות אלה, שאלפי רופאים מוסיפים לרשום אותן לחוליהם, על אף הראיות שהן גורמות לחולים רבים תוליי־לב בטרם עת עד כדי מיתה.

המאמר הראשי, שנכתב בידי ד"ר תומאס צ'ולמרס, נשיא המרכז הרפואי „הר־סיני" בניו־יורק, מאשים בין השאר את מינהל המזון והתרופות הפדראלי, שעדיין איננו דורש כי בדפי ההנחיה, המצורפים אל התרופות, ייאמר שחובה על הרופאים להסביר לפציינטים את כל הסיכונים הכרוכים בתרופות אלה, ולקבל את הסכמתם, לפני שהם רושמים להם מירשמים כאלה. כן הוא מאשים את „כתבי־העת הרפואיים הזולים שרבים מן הרופאים קוראים אותם", שהם „מציגים את המחלוקת בצורה חד־צדדית". יצרני התרופות מרבים לפרסם מודעות בכתבי־עת אלה.

יתר על כן, כותב ד"ר צ'ולמרס, „קיימת אצל רופאים ואצל חולים כאחד משאלה נמרצת", לטפל בסכרת בלא זריקות.

הנפוצה שבתרופות לסכרת, הנבלעת דרך דרכי העיכול, היא טולבוטאמיד, המופצת בשם „אורינאזי" על ידי חברת „אפג'ון"; שניה לה פנפורמין, המופצת בשם „ד.ב.י." על ידי חברת גייגי, ובשם „מוטרול" על ידי חברה אמריקנית; וכן טולאזאמיד (בשם המסחרי „טוליבאזי") ואצטוהכסאמיד — („דימלור").

ב־1970 הופנו הזרקורים בפעם הראשונה אל הסכנות, הכרוכות בגלולות נפוצות אלה, במחקר מטעם מכוני הבריאות הלאומיים בארה"ב, שנערך בעת ובעונה אחת בבתי חולים רבים. עשר שנים עסקו במחקר זה, שהושקעו בו 7.3 מיליונים דולאר. החוקרים העלו, כי שיעור התמותה ממחלות לב וכלי הדם אצל משתמשים בטולבוטאמיד גבוה כפליים מאשר אצל חולי סכרה, החיים רק על דיאטה או על אינסולין.

כדי ליישב את המחלוקת, הזמין המכון את המחקר, שאליו מתיחס הדו"ח שפורסם בשבוע שעבר. ועדה מטעם „החברה לביאומטריקה" הנודעת, ובראשה ד"ר קולין ויט מאוניברסיטת ייל, סקרה את התוקף הסטאטיסטי של המימצאים של שנת 1970.

הוועדה מצאה, כי רוב הטענות נגד המימצאים האלה אינן משכנעות, ורק מחקרים חדשים, „באותים מבחינה מדעית", מצד חסידי התרופות האלה עשויים להצדיק את המשך השימוש בהן.

ד"ר הואלד, ראש המכון הלאומי לארטריטיס, חילוף החומרים ומחלות דרכי העיכול, אמר בשבוע שעבר כי „ברור למדי שתרופות לסכרת, הנלקחות דרך הפה הן מסוכנות". הוא הוסיף כי הדרך הטובה ביותר לטפל בסכרת המופיעה בגיל בגרות (והיא נפוצה יותר מסכרת בגיל נעורים, שהיא בדרך כלל חמורה יותר) היא „דיאטה בלבד, או דיאטה בצירוף אינסולין; והתרופות הנלקחות דרך הפה יש לייחד למי שמסיבה טובה אינם יכולים לסבול אינסולין או אי אפשר לרסן את מחלתם באמצעות אינסולין ודיאטה".

עם ראשי הסניגורים של הגלולות נימנה „הוועד לטיפול בחולי־סכרת" — קבוצה של 180 רופאים ובראשם ד"ר רוברט ברדלי, ראש מרפאת ג'וסלין בבוסטון. כיוון שנודע לוועד, כי ההסתדרות הרפואית האמריקנית מתכוונת לקיים מסיבת עיתונאים ביום ה' שעבר, תבע השיג את פירסום הדין וחשבון על פי חוק חופש האינפורמציה.

ד"ר ברדלי טוען, כי הגלולות אינן מסוכנות כאשר „משתמשים בהן כהלכה". אולם הוא גם הוסיף, כי „קרוב לוודאי שיש רופאים רבים, שאינם משתמשים בהן כהלכה — לעומת רבים מאוד שמשתמשים כהלכה".

שימוש כהלכה, לפי הגדרתו של ד"ר ברדלי, הוא נסיון להשתלט על הסכרת אצל פציינט ממוצע, תחילה באמצעות דיאטה בלבד. אחרי כן — שימוש בגלולה, אם בדיאטה בלבד אי־אפשר להנמיך את רמת הסוכר בדם, ושימוש באינסולין, אם גם בגלולה אין די.

שני רוזנים לפליטה...

מאת סופר מיוחד

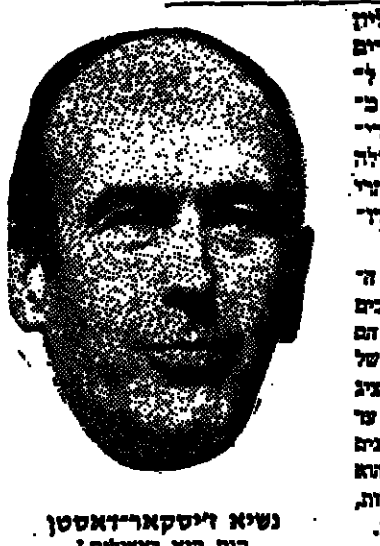

נשיא ז'יסקאר־דאסטן
הגם הוא באצילים?

הדוכס „מסאריים והנסיך נפוליון הם שני בני האצולה היחידים בצרפת שתאריהם יצויינו גם להבא בהזמנות רשמיות שיצאו מארמון אליזה, מושב נשיא הרפובליקה הצרפתית. תארי האצולה של אחרים לא יוזכרו עוד, שהרי צרפת רפובליקה, כפי שהסביר דובר הנשיאות.

במה זכו השניים היוצאים מן הכלל? מסתבר שתואריהם נחשבים כעין ציון של מעמד רשמי, שכן הם „מייצגים" את המשטרים הקודמים של צרפת. הדוכס של מסארייס הוא נציג שושלת בורבון, ששלטה בצרפת עד המהפכה הגדולה ועוד פעם בשנים 1814 עד 1848; הנסיך נפוליון הוא נציג שתי הקיסרויות הנפוליוניות, מ־1804 עד 1814 ומ־1852 עד 1870.

בצרפת הרפובליקנית מוכרים תארי האצולה כחלק של השם וכל דוכס, ברונית או רוזנת, המבקשים לכלול את תאריהם בדרכוניהם, צריכים רק לבקש רשות ממיניסטריון המשפטים. עדיין יש רבים רבים כאלה בצרפת של ימינו. אם כי מאז מפלת נפוליון השלישי יכול גבר לזכות בתואר אצולה רק בירושה, ואשה — בנשואין. בצרפת יש כ־15 אלף אזרחים הטוענים למעמד של רוזנים, אבל רק 500 מהם יכולים להוכיח את זכותם.

יש סבורים, שהנשיא ז'יסקאר דאסטן החליט לבטל את השימוש בתארי האצולה לבל ייראה כתומך בטענות שוא לתארים כאלה. יש גם חולקים על התוספת „דאסטן" לשם הנשיא, שגם היא סימן אצולה. אבי הנשיא, אדמון ז'יסקאר, קיבל ב־1923 את הסכמת מועצת המדינה לצרף את התוספת דאסטן לשמו, אחר שהוכיח קירבה רחוקה אל משפחת אצולה זו.

„לייזר" ו„הפצצות הנבונות"

מאת יוסף מיכאלי

בין פתי הנשק הרבים שהוזכרו באחרונה בעתונות מערבית כמבוקשים על־ידי ישראל בארה"ב, שמור מקום מיוחד לטילי „לאנס" ולפצצות אויר מונחות בקרני „לייזר".

עניינה של ישראל בפצצות לייזר גבר לפי גירסת העתונות במערב בעיקר אחר מלחמת יום הכיפורים והשבועון „אוויאיישן וויק" מסר כי כמות קטנה של פצצות כאלה הוחשה לישראל בסוף המלחמה, ויעילותן הוכחה בעליל.

המכנה המשותף בין ה„לאנס" כטיל קרקע־קרקע ובין פצצות „לייזר" הוא הדיוק. „לאנס", שטווחו (עד 100 ק"מ) נופל בהרבה משל „סקאד" (עד 270 ק"מ), מצטיין בדיוק רב פרי שיטת ההנחיה האינרציאלית המושתתת על הזנה מוקדמת של הטיל בנתוני המטרה. מיגרעתה העיקרית של שיטה אוטומטית זו היא הטווח המיבצעי הקצר שהיא כופה.

„לאנס" הוא הטיל הקומפקטי הראשון והנייד ביותר בסוגו. ניתן לשגרו ממטוסים ומנושאי גייסות משוריינים; אורכו 9 מטרים ומשקלו בשיגור 1,100 ק"ג. מעריכים, כי ראש הנפץ שלו קטן משל „סקאד", אך היתרון הוא בניידות ובדיוק. כ„סקאד" הרוסי „לאנס" הוא נשק טקטי המופעל נגד מטרות „רחבות" כגון שדים ובסיסי צבא, אך דיוקו מקנה לו אפשרות לפגוע גם במטרות קטנות יותר כגון בסיסי טילים.

האמריקנים מייצרים עתה דגם מתקדם ובו ראשי־חץ מתפצלים. וכב„סקאד" ניתן גם ב„לאנס" להמיר את ראש הנפץ הרגיל בראש חץ גרעיני. אולם דומה כי הביטוי המושלם ביותר של עקרון הדיוק הושג בדור הפצצות המכונות „נבונות", מונחות טלוויזיה או קרני „לייזר". („לייזר" הוא מונח המורכב מראשי־תיבות, שפירושן הגברת קרינת אור באמצעות פליטה מאולצת והוגדרת אלומת אור כרוכות שאינה מתפזרת; גלי האנרגיה נפלטים לאורך קו צר והגלים נעים בכיוון זהה ובתדירות אחידה והתאמה את הקרינה המעוררת). ה„לייזר" הוא מקור המשגר בתדירות אחידה קרן מונוכרומטית (אור בעל צבע אחד) ולקרינה עצמה רעש קל ביותר.

סגולות קרינת ה„לייזר" נוצלו תחילה ברפואה, בתקשורת ובמטאורולוגיה. בשימוש הצבאי המאוחר יותר נוצל ה„לייזר" כמד־טווח בטנקים ובארטילריה — הכלי היורה משגר קרן „לייזר" לעבר המטרה, ומד־הטווח אומר את הזמן הדרוש לה לעבור את המרחק אל המטרה ובחזרה ומתרגמו למרחק. יש שימוש בקרני „לייזר" לגילוי ויזיהוי השדים, בעיקר בלילה ובארה"ב שוקדים על שימושים צבאיים נוספים. ידוע שקרינת „לייזר" מרוכזת עלולה לחולל כוויות והאמריקנים עתה „לייזרים" גזיים רציניים ובעיקר „לייזרים" דו־תחמוצת הפחמן. הקרינה המוסקת מ„לייזר־גז" היא בתחום האינפרה־אדום ולכן נבצר מעיני אדם לראותה.

הסוכנות לפיתוח טילים בליסטיים בארה"ב צופה עתיד מזהיר לכת ל„לייזרי" ובוחנת אפשרות להשתמש ב„לייזרים" גבוהי־אנרגיה כמערכות השמד של גופי חלל הנודדים בעד לאטמוספרה. כן מעיינים בכדאיות השימוש ב„לייזר" כמקור אנרגיה שתופנה מן הקרקע אל טילים בליסטיים בעת טיסתם כדי לבצע את שריפת הדלק, ללא צורך בתמגן הדרוש לתהליך השריפה. מחקר מתפכבי זה מעגן בתבונת קרן ה„לייזר" להתיך דלק המוצק ולאיידו, ולאפשר באופן זה את התפשטותו. תהליך זה דומה להבעה, אך היתרון ב„לייזר" הוא שאין המצצה צורכת אנרגיה חשמלית.

טיל מונחה בקרני לייזר „הלפייר", נשא מתחת לכנף המטוס

האפשרויות הללו עודן חזון לעתיד. לפי שעה בתחומים האמריקנים בניצול תכונות ה„לייזר" להנחיית טילים ופצצות מן האויר. קרן ה„לייזר" מסמנת את המטרה וקרן אחרת מתמקדת בה. יחידת־זכרון, שבה מכני מחוש הטיל, מלקטת את המידע הנצבר מן הקרן החוזרת מן המטרה והופכת אותו לדלותנסי בורנה מיבצעית. סמן ה„לייזר" אינו טעון הסוסה. ארה"ב פיתחה גם סמן קרקעי קל (משקלו כ־3 ק"ג) והחייל היחיד יכול לכוון באמצעותו להק שלם של מטוסי תקיפה בשגרו אל יורדת הכוון קרני „לייזר" צופן המוד מוגדים.

בטילי „לייזר" הידועים ביותר כגון „לורד" (שכן הוזכר בקשר לישראל) וכן „לפייר" ו„מייווריק", ניתן לאחסן ביחידת הזכרון שיש צפני „לייזר" שונים. לאחר שאותות הצופן מתקבלים מן המטרה, מועברות הנחיה ניווט לטילים עצמם והטייס המשגר יכול לעקוב ברציפות אחר מהלך טילי המתבייתים.

בהשוואה לשיטות הנחייה אחרות, כגון הטלוויזיונית, מצטיינות פצצות „לייזר" בדיוק רב יותר ובאמינות גבוהה, אולם ביצוען נפגם בתנאי מזג אויר גרועים. למרות התיאוכם המיכשורי בהנחיית ה„לייזרים" הופתו האמריקנים מכדאיותם הכלכלית. פצצת „לייזר" עולה בממוצע 2,800 דולר, בעוד פצצה טלוויזיונית (שבה מצלמת טלוויזיה את המטרה והטייס החוזה בה „רותם" בה את טילו) עולה כ־4,000 דולר.

יעילות פצצת אויר רגילה תלויה במיומנות הטייס ובשיטת ההטלה, ומשום כך לא שימשה כנשק סקטי, שהרי סיכויי פגיעתה במטרות מוגדרות וקטנות הוו קטנים. האמריקנים עמדו על הצורך בפיתוח שיטת הנחיה בעלת דיוק מירבי, ואכן כבר ראשוני הפצצות מסוג זה הוכנו לוייטנאמים נזק כבד יותר (למשל, בהשמדת גשרים אסטרטגיים) מכמויות הפצצה רבות שבוצעו בשימוש קונבל.

אסירי צ

בדיחת המועצות

הנקודה היהודי

עליית המאה אלף

כל המדענים נקלטו

העלייה מברית המועצות כוללת האחוז הגבוה ביותר של אקדמאים, מאז העלייה הגרמנית בשנות ה־30 ✱ אלפי אקדמאים שהם כ־40 אחוז מהעולים הבוגרים, נקלטו

מאת אברהם פלג

במסיבת לציון יום הולדתו המאה של נשיא המדינה הראשון חיים וייצמן, שנערכה לפני זמן־מה בכנסת, סיפר נשיא המדינה אפרים קציר כי ערב מלחמת העולם השניה, כשביקרה "ועדת פיל" בארץ ישראל כדי לעמוד על אפשרות חלוקתה, הלך יושב ראש הוועדה, לורד פיל, לבקר את פרופסור וייצמן ומצאו במעבדתו ב"מכון זיו" (כיום "מכון וייצמן"), רכון על מיקרוסקופ.

"על מה אתה עובד ברגע זה?" שאל הלורד. "אני מכין את הרקע לקליטת עליה גדולה", השיב המדען.

אמירה זו כוחה יפה עד היום, וביחוד כשמדובר בקליטת יהודי ברית־המועצות, שכן, בין 100,000 עולי ארץ זאת מאז מלחמת ששת הימים. גבוה אחוז המדענים מבכל גל עליה אחר מאז עליית יהודי גרמניה בשנות ה־30.

לפי אומדן של מדענים עולים, כ־40 אחוז מבין עולי ברית־המועצות הם אקדמאים, ומאחר שמדובר בעולים הבוגרים, הרי שעלו קרוב ל־10,000 אקדמאים מברית המועצות. בסקר שערכה המועצה הלאומית לחקר ולפיתוח בשנת 1973 צויין שבארץ מצויים כ־20 אלף אקדמאים, ולפיכך מהווה העתודה האקדמאית מברית המועצות תוספת של 50 אחוז לכלל אוכלוסיית המדענים בישראל.

● הראשון במכון וייצמן

ד"ר זאב (ולדימיר) זרצקי, מראשוני המדענים היהודים הסובייטיים שעלו ארצה בגל מאה האלף, מציין שלמרות תוספת גדולה זו של מדענים אין אבטלה בקרב העולים האקדמאים מברית המועצות. ד"ר זרצקי היה מדען עולה ראשון מברית־המועצות שנקלט במכון וייצמן (כיום עובדים במכון כ־50 מדענים ומהנדסים מרוסיה). הוא כימאי ו־התחום שהתמחה בו: במאס־ספקטרומטריה של חומרים אורגניים, שיטה פיזיקלית חדשה למחקר ולמדידה של מיבנה החומרים האורגניים, שהיא בת כ־15 שנה בתחומים מסויימים בה מקדימים הרוסים את המערב.

המדען־העולה למד כימיה במכון לכימיה וטכנולוגיה על שם מנדלייב במוסקווה, ושם קיבל תואר דוקטור. אחר־כך עבד במכון לכימיית חומרי הטבע של האקדמיה למדעים ומקום עבודתו האחרון ברוסיה היה במכון לכימיה ביולוגית ורפואה של האקדמיה לרפואה. כשביקש לעלות לישראל פוטר מייד.

בשנת 1971 עלה ד"ר זרצקי לישראל והוא בן ארבעים וארבע. באמתחתו היו 80 עבודות מחקר שכמחציתן פורסמו בכתבי־עת מדעיים בחו"ל. בהתקבלו לעבודה במכון וייצמן ביקש להמשיך בתחום התמחותו — ונענה בחיוב אף שהדבר היה כרוך במאמץ כספי גדול מאוד, שכן במכון לא היה מאס־ספקטרומטר שנדרש לד"ר זרצקי. אשתו של המדען, רופאה, התקבלה לעבודה בבוסר רפואי ובנו בן השמונה־עשרה החל ללמוד פיזיקה באוניברסיטה העברית והבת, בת ארבע־עשרה, נתקבלה לבית ספר תיכון.

● הציפיות נתגשמו

ציפיותיו של ד"ר זרצקי נתגשמו במלואן. כיום, קרוב לארבע שנים מאז נכנס ד"ר זרצקי למכון וייצמן, עומד שם לרשותו מרכז לספקטרומטריה שבו עובדים עוד שני מהנדסים עולים מברית המועצות. ובו מאס־ספקטרומטר מן היחידים בסוגו בעולם, לגודל ולשכלול.

"מכון וייצמן קיבל את תוכניות הפיתוח שלי והקים מרכז זה בהשקעה גדולה. בקרוב נרחיב את הצוות המדעי ואני מאמין שהמחקרים שלנו יהיו בעלי חשיבות לא רק לתחומים התיאורטיים, אלא גם לגבי התחומים יישומיים, מפני שאנו פועלים בשטח הביניים שבין הכימיה האורגנית ו־הרפואה. בין השאר נוכל לתרום להבנה מעמיקה יותר של בדיקות חילוף החומרים בגוף האדם ובכך להעמיק גם את ההבנה של כל התהליכים הביוכימיים בגוף. זה יסייע לרופאים לקבוע שיטות ריפוי אחרי מחלות. היחידה שלנו מהווה חוליה שהיתה חסרה עד כה בין הביולוגיה המחקרית לבין הרפואה ובכך מצטרף מכון וייצמן למוסדות מדע בעולם המפתחים תחום מחקרים זה במדע", אמר לי ד"ר זרצקי.

המיתקן המדעי שיופעל על ידי ד"ר זרצקי במכון וייצמן נרכש ב־סיוע הוועדה לקליטה במדע, הפועלת ליד המועצה הלאומית לחקר ולפיתוח וקרויה ועדת הורוביץ שכן ה־יושב ראש שלה הוא אורי הורוביץ. הוועדה מקבלת כספים מהסוכנות ו־מממנת יצירת מקומות עבודה ופרוייקטים של עבודה ומחקר לקליטת מדענים עולים. ההשקעה עד כה היתה במוסדות מדע קיימים, ולכן היא כוללת לעתים גם מסגרות שבהן משתתפים ותיקים.

● "קנדידט" שווה "דוקטור"

השאלות העיקריות שלפניהן ניצבת "ועדת הורוביץ" הן מהי רמתו של המדען ובאיזה פרוייקט יש לשלב אותו כדי לספק את ציפיותיו הוא ולנצל את תרומתו למדע הישראלי. בעבר נתעוררו כמה "אי הבנות" ביחס לתואר או הגדרת המעמד האקדמאי של העולים מברית־המועצות. "לגבי מדענים המציגים רשימת פרסומים", מסביר ד"ר זרצקי, "לא קיימת בעיה כזו מפני שאפשר לקרוא את העבודות המדעיות שלהם ולהעריך את רמתם. הבעיה קשה יותר בתחומים שבהם לא תמיד יש לאקדמאי עבודות בכתב, כגון הנדסה ורפואה, אך גם כאן נצבר נסיון בהערכה, המדענים בארץ גם למדו להעריך נכונה את התוארים המדעיים הנהוגים ברוסיה (התואר 'קנדידאט' למשל, שווה־ערך ל'דוקטור'). בסופו של דבר כמובן, צריך כל מדען או מהנדס להוכיח את עצמו בעבודה".

לדעת ד"ר זרצקי מסובכת יותר הנאכת המדענים העולים למחקר הבסיסי או השימושי. "בישראל", הוא אומר, "הרמה של המחקר הבסיסי גבוהה, ורמת המחקר השימושי נמוכה, אך רבים מהמדענים העולים מרוסיה קיבלו הכוונה למדע שימושי דווקא, והדבר נותן לנו סיכוי להעפוס מקום מתאים במערך המדעי של ישראל. לאקדמאים ולמהנדסים מברית־המועצות יש נסיון ורקע ביישומים והם יכולים להביא תועלת רבה למשק ולכלכלה של ישראל אם ינוצלו כראוי.

"אבל לא נוכל לנצל מאגר גדול זה של מומחיות וידע שימושיים", הוא מוסיף, "אם נמשיך להורים את המדענים העולים למוסדות מחקר קיימים. מוסדות אלה לא מסוגלים לקלוט מספר גדול של מומחים כאלה ואף לא את סוג הידע שלהם בתחום המחקר התעשייתי. אני סבור, שכדאי לנסות לקלוט את רוב המדענים העולים העוסקים במחקר בסיסי במוסדות קיימים, אך את העוסקים במחקר שימושי יש לרכז במוסדות מחקר חדשים שיוקמו למטרה זו. ובכלל, צריך שיהיה ברור שמוסדות המדע הקיימים אינם יכולים לקלוט את כל זרם המדענים העולים וכי לא יהיה מנוס מהקמת מסגרות חדשות. בכיוון זה צריכה ועדת הורוביץ לפעול".

ד"ר זאב זרצקי במעבדתו במכון וייצמן: מה שנאמר ללורד פיל...

אשר לבעיה הכללית של קליטת עולי רוסיה, אומר המדען: "מי שאינו עובד אין לו זכות מוסרית לדרוש משהו מהחברה. כך חשים העולים מרוסיה. הנה מה אנו רואים? סדר העדיפויות בטיפול בעולי רוסיה הפוך באופן שלילי. כשהוא מגיע ארצה דואגים לו בראש ובראשונה לדירה, למכונית ורק בסוף סולם העדיפויות נמצאת העבודה.

"העוסקים בקליטת העליה חייבים

פרופ' משה גיטרמן
"הלם הקליטה" של העולה

לשנות סדר עדיפויות זה. המדען העולה בברית המועצות, או כל עולה אחר רוצה בראש ובראשונה להסתדר בעבודה ההולמת את הכשרתו המקצועית. אם השיג זאת כבר בא על סיפוקו המעשי מלא, שכן אם יעבוד יוכל במשך הזמן לרכוש דירה ומכונית ועוד ועוד. לפי אופיים המנטליות שלהם, אין עולי ברית־המועצות רוצים לעשות 'ביזנס'. כל מה שהם רוצים — זה לעבוד. להיות יצרניים. במקום להשקיע מיליארדים בדירות, בואו נשקיע קודם ביצירת תעסוקה.

"אני אומר, שאם נפתור את בעיות התעסוקה יוכלו שאר הבעיות לחכות לפתרונן, אבל את העבודה יש להתאים לנסיון ולמומחיות של כל אחד. מותר להסב באורח חלקי את המקצוע של העולה, אך אסור לעשות זאת באורח דראסטי. לכן יש לחשוב על הקמת מפעלים שיתאימו למאגר הנוסף המומחיות של העולים.

"לכן", מסכם ד"ר זרצקי "אני סבור שבמקביל לוועדת הורוביץ לקליטה במדע יש להקים ועדה לקליטה בתעשיה. הקשר בין שתי הוועדות צריך להיות הדוק ולכן יש למסור תפקיד זה למנהל המועצה הלאומית לחקר ולפיתוח, ד"ר אליעזר טלי."

פרופסור משה גיטרמן מהמחלקה לפיסיקה באוניברסיטת בר־אילן שבת רעב עד שבקשתו לעליה אושרה, ובהגיעו ארצה קיבל כיד תפקיד של חוקר בפיסיקת המצב המוצק, תחום שבו עסק בברית־המועצות. את ה־מינוי של חוקר במצב המוצק ומרצה בפיסיקה בארץ קיבל כשעדיין היה בברית המועצות. "פורמלית", הוא אומר, "היתה הקליטה שלי ושל בני משפחתי — בסדר. גרנו שנה במעון עולים. אחר־כך קיבלתי דירה בבת ים. אשתי קיבלה עבודה כמורה לפיסיקה ולמתמטיקה וגם הילדים מרוצים. אך בכל זאת יש קשיים פסיכולוגיים הנובעים מההלם של מעבר מארץ לארץ".

"משה רבנו הוליך במשך ארבעים שנה את בני ישראל במדבר עד לארץ־ישראל. זו היתה תקופת הסתגלות טובה. אנו העולים, עולים לישראל בתוך כמה שעות וזה הפלא שאנו מקבלים הלם".

● חושך בחדר המדריגות

להמחשת "הלם הקליטה" מספר פרופ' גיטרמן מעשה בעולה שפנה לבקש מכר בשעת לילה. העולה לא ידע כי בישראל מתחילה ספירת הקומות מהקומה השניה, וכי יש אור בחדר המדרגות, וכך גישש באפלה מעלה ומטה. "יש קשיי שפה, יש שוני בתרבות החיים והמנהגים. ויש קשיים בקשירת ידידות עם ישראלים".

באוניברסיטה, במעבדה, בפגישות ברחובי הקמפוס הרמת־גני חש עצמו הפרופסור כבתוך ביתו. אך "הה... המגע" גבר כשיצא לראשונה למרלואים. "כאן", הוא אומר, "ראיתי לראשונה את ישראל האמיתית, לא רק פרופסורים, אלא כל 'פבך יפך' ראלי. שכחתי על הוויה זו. כך הכרתי את ישראל כולה.

"כל המדענים שעלו ארצה הסתדרו. הבעיה היא התחושה הפסיכולוגית. אם הישראלים יוכיחו במעשה ובדיבור קהם. צריכים את העולים, אני בטוח שגם אלה הנושרים בדרך ארצה יחשבו פעמיים ובסופו של דבר יעלו. נכון, הבעיות הבטחוניות והכלכליות משפיעות לרעה על העליה, אך רבים מאד יהיו מוכנים לבוא אם ידעו שהם יביאו תועלת שהם דרושים ומבוקשים.

"אבל כאשר עולים חשים שכאחר עדיין לא בסדר, שכמעט לא צריכים להם כאן, הם מתחילים לכתוב מכתבים מרירים לקרובים בברית המועצות וזה פוגע באהדה העליה. לכן אני חוזר ומבקש מהישראלים הוותיקים — לא הקליטה הפורמלית דרושה לנו, לעולי ברית־המועצות, אלא הקליטה החברתית. ועל הוותיקים לזכור דבר נוסף. בברית המועצות מצוי פוטנציאל גדול של מדענים יהודיים. רוב העולים באמת עדיין לא עלו. המדענים שיגיעו דרושים לישראל. לכן צריך לעשות בקליטתם בלב קצת יותר פתוח".

(רשימה רביעית בסידרה על קליטת מאה אלף העולים מברית המועצות)

חשופים בלשכת הסע[ד]

"העובד הסוציאלי משול לחייל" — כתב שופט שקנס אשה שו... עובדת סוציאלית, בלירה ✱ "אוי ואבוי לעבודה סוציאלית שת... בחסות המשטרה" — אומר המנהל בקרית־אונו, שהותקף...

מאת נורית ברצקי

העובד הסוציאלי משול לחייל; שניהם יוצאים לקרב ועליהם להיות מודעים לסכנות ולסיכונים שהם נוטלים על עצמם — כך כתב לא מכבר השופט פוליאקוב, בהנמקת פסק דין של אשה שתקפה עובדת סוציאלית בבתיים. פסק דין זה (התוקפת נקנסה בלירה אחת) משקף מציאות, שהכאת עובד ציבור היא מעשה שבשיגרה.

בשבוע שעבר הותקף מר יעקב אטיאס, מנהל לשכת הסעד בקרית־אונו. מחוץ לעובדים הסוציאליים, איש לא הוכה. ספק אם התוקף קרא את פסק הדין של פוליאקוב, אבל כוהו בטיח ידע שאפשר להשיג הרבה בלחצים ואיומים. אם כי בעיניהו לא היתה קשיחה בלשכת הסעד, בחר במקום לסביבת הסגבה כזו. הוא ידע שבלשכה נוטים לסלוח, לא רק בגלל אופי העבודה הסוציאלית, אלא גם בגלל להמנע של הכנסיה, הרשות המקיבות המשפחה. הוא ידע שאין בכוחו ענישה, לא כמהרים להתחקיק בכשרה ובבהבענקים — המשטרה אינה נמהרה להופיע. היא בחר להתפרק בלשכה, אולי מפני מספר העובדים — בשיב, ואולי מפני שמר אטיאס הוא גבה קומה וחודל קטן וצר, בלי אפשרות להרחיק מכנה.

"התוקף, שהוא טיפוס אלים, קבלן בניין, בעל מכונית 'פולקסוואגן' מסחרית, היה בעבר בטיפולנו", מספר מר אטיאס. "בזמנו המליץ לתת לו יחידת דיור מוזלת ומשרד השיכון אישר לו הלוואה ומענקים מעבר למקובל. אלא שהאיש לא הסתפק בזה: 30 אלף ל"י ביקש. ביום שבו האה־יין הולים לפגוע. אחרי ביקור במשרד השיכון, ואיים בריכה הבקיבית הגיע ללשכה, יער להדדו של המנהל. החילה ניתק את הטלפון (קו יחיד המשמש צוות של 14 עובדים סוציאליים) ואחר כך התקיף, הרביץ, זרק חפצים שונים על המנהל, הרס שני משרדים ועד שהגיעה המשטרה — כחצי שעה אחרי שהוזעקה — לא הצליחו להשתלט עליו. כיום סגורה הלשכה בקרית־אונו. העובדים אינם מוכנים להסתפק בהבטחות לשיפור התנאים הפיסיים של המשרד כדומה. הם מחכים למעשים. בינתיים הוציאו עלון המסביר ל"קליינטורה" את הרקע לסגירת הלשכה.

מר אטיאס רואה את העובדים הסוציאליים בבריגמינר לכל כתח חברתי. הוא מתאונן שלא פעם מפרסם משרד הסעד רשימת הטבות ומענקים, ואילו ללשכה אין כיסוי ומשאבים. "הסוציאליסים מה לעשות — אומרים לנו — תצכו רשימת כמתינים..."

"שם יש חוק"

מצריכת הסעד, שיצרה תת־מעמד של נתמכים שמעטים סיכוייהם לצאת ממנו, פועלת במנגנון מכביר־אש. "בתחומים רבים מאוד קיימת אי־בהירות חוקית לגבי הזכאות של הפונים", אומר מר יצחק קדמן, יו"ר ארגון העובדים הסוציאליים. "לפונה יש לפעמים הרגשה שכרמים אותו או, שאם יקלח מספיק חזק — ישיג. שאלתי כהפרע בהדבנות כמויימת, למה אינו הולך לביטוח הלאומי להרביץ בכוח. הוא ענה: 'שמה יש חוק'".

קבלת סעד אינה מבוססת, במידה מספקת, על קריטריונים אובייקטיביים וחוקי זכאות, אלא על שכנוע וקשר אישי בין העובד הסוציאלי והפונה. אומרת הגברת עליזה מסיריק, מורה לשיטות טיפול ביחיד בבית ספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת ירושלים: "כשאין חוקי זכאות ברורים, אין כל אפשרות לעצור את האלימות, שכאשר היא פורצת, יש לה השלכות רחבות על כל קהילת מקבלי הסעד. המעצור היא גם השלב שבין בית הסוהר לבין הקונפליקט בלשכה, החוק צריך היה ליצור מעצור זה".

כיום אדם הרוצה לקבל סעד, חייב לשכנע את העובד הסוציאלי בזכותו. המעבר ל"מעמד של מקרה סוציאלי" הוא תהליך של שכנוע. הצורך בשכנוע נמשך לאורך כל הדרך. "בשיטה הנוכחית אדם מוציא הרבה אנרגיה בתפקידו כ'מקרה סעד'. יש המון בירוקרטיה, ריצה למשרדים, רדיפה אחרי אישורים, הוכחות וקבלות כדי לשמור על הזהות המלאכותית".

כאשר אדם חושב שמגיע לו יותר, מכיר וכאן — מופנה כעסו לעובד הסוציאלי, שתולים על גובה התמיכה, במידה רבה על בסיס הקשר האישי בינו לבין הפונה. "צריך לראות את הסעד גם בקונטקסט של המדינה, שבה הוא מתקיים. לכל אחד יש התרבידות נוראה עם בעיית האלימות ביחסי אנוש. אצל החלשים, המנגנונים להחזקת אלימות הולכים ונחלשים בגלל קשיי החיים. אדם שאינו עובד, מתדרדר ומגיע למצב של משבר. הרגשת אין־אונים. והוא פועל רק לפי סיפוק עוצמתיות. בסטריות מאוד".

חולי־נפש בחופשה

ב־1973 הוקמו צוותים לבדיקת גורמי האלימות בלשכות. כגורם הראשון לאלימות צויין אופי הפונים. מתוך 31 מקרים, שישה מהמתפרעים היו בעלי הפרעות אישיות, אלימים "מטבעם", כהם חולי נפש בחופשה מבית חולים. במקומות רבים מקבלים פסיכופאטים תמיכות מעל המעבר כדי להשתיק אותם, דבר המעודד התפרצויות שלהם ושל אחרים. "התפרצות היא זעקה לעזרה. ישנה התפרצות בשלבים ראשונים מאוד — זעקה לקונטרול ולהגבלות, של אנשים שחסרה להם מסגרת חוקים שתכוון את חייהם, שאין להם קונטרול עצמי". לקבוצת מתפרעים זו, אין טיפול הולם, לא במסגרת הסעד ולא במסגרות אחרות.

מרירות מצטברת

מוסיפה הגברת מסיריק: "בארץ יש אנשים רבים מעדות המזרח המרגישים בנעשה כי התרבות הציונית היא אנטי־ספרדית. יש יותר מקרי סעד בעדות המזרח. מעטים לדון בבעיה, כי אחד מיסודות החברה שלנו היא השוויון, אבל יש מרירות מצטברת והעובדה שאפילו חברים ודיים מוצאים לנכון להתארגנות מעוררת רושם לשוני ולקיפוח הולכת וגוברת ועת זאת מצדיקה את ה... מקרה סעד השומע את חב... 'איקס' מדבר על התארגנות מבין, שיש לו סיבה לה... חוסר ההצלחה האישית שלו... צא העדתי, ויש לו סיבה... מייצג המימסד המקפח — הסוציאלי".

יצחק קדמן מצביע אף להצעים כאחד הגורמים אליכות. "רבים מגיעים ללשכה ... די שלא באו על סיפוק אחרים; רבים כותבים עם... לישכה אינה מוסכבת לספל ברופא כללי. שכתוב: 'הגי"ל. הגי"ל זקוק כבמינו... בית לקיוסקי וכלה בראי... השולחים פתק: 'בא לא... תביכה בלי לבדוק זכאותו'. זמן קצר ראתה המשטרה ו... בלישכת הסעד עניין של ניכתה לבטל תלונות. ב... למשל, תקפה אשה עובדת גבר שהיה במקום עזר לה נתקפה. הוגשה תלונה. ה... ליטה ש'אין עניין ציבו... תיק', בטענה שהתוקפת... לעובת זאת פתחו תיק ב... נתה של התוקפה נגד ה... כלל מסרבת המשטרה להת... כים של מקרים סוציאליים דים, ופעמים רבות באים משטרה 'רק אחרי מי... נוכל לפעול'".

יצחק קדמן מציין שלפ... עבודה לקויים בלישכה... התפרצויות. ואמנם המבקש סעד נוכח בעפיפות האות חדרי המתנה, מחוסר במקו... סר האפשרות לשיחה באו... עם העובד; יש לשכות עובדים סוציאליים מחלקי... חדרון אחד. במרבית הח... סדרון, וכשיש, לרוב הוא של הרשות המקומית שא... למלא את תפקידו כראוי... העבודה של העובדים. לא אפשרות לטיפול אישי מפנ... רבות הליקויים קשורים בת... כדוגמת שירות בריאות הנו... רה וכדומה. "קורה גם לא תולמת של עובד מבואה", אומר מר קדמן, "אין ... לבדוק היטב את הנושא מפרידים בין התגובה הבי... משמעית שלנו לאלימות... הנושא. גם אם עובד... יכולים להסכים לתגובה... אפשר להתלונן נגד... על התלונה. להעמיד לדין... אבל אסור שעובד יהיה ... עות. אם נראה שהגורמים — בתי משפט, משטרה, ... רשויות מקומיות — לא לנתייחם לעניין ביתר רצ... פות — נגקט צעדים ..."

מר אטיאס, שעדיין שוה... לא רוצה לראות בלישכה ... מרפאה, בית מרגוע, עם ... סה וכוס קפה. "אוי ואבוי ... סוציאלית שתעשה בחסות ... אבל כל התיאוריות מתנפצות ... המציאות.

קיצוצים פוגעים

"לא פעם אנחנו מבינים... לא פעם יש צדק בתביעות... לא במעשיו", אומר ... "לאחרונה מקצצים בשיכונים... הסוגפים לא בשומן ובבשר... עצמות: הנה בבתי סעד... למשפחות מרובות ילדים... צרכים מיוחדים, הנה קצ... הפיתוח של משרד הסעד... אחוז ממנו מיועדים לבנ... דות למטבחים. פורשו של ... משפחות מרובות ילדים ... להמתין הלאה, עד שיוסדרו ... במוסד מתאים. אני מוצא ... בעתונות ויותה הסוגה ... העלאת שיעורי התמיכות ... לי משכורות נמוכות ... לא טוב, לא מפני שאין ... שכרם, אלא מפני שמעלים ... תמיכות, וזוקים ניתנו על... מיני מקרים של נתמכים ב... נית, דוכן בשוק, גנית שיש... רוה — מאה מקרים כאלה ... היות 16 אלף משפחות בטיפול ... הסעד; הן שקועות עמוק ב... בוץ".

מערכות סטריאו למבינים
איכות משובחת, צלילים נפלאים ועיצוב מרהיב

TAMON · ROTEL · CORAL
AM/FM STEREO RECEIVER

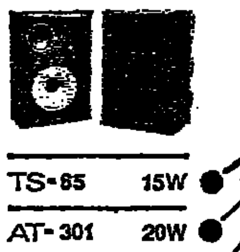

TS-65	15W
AT-301	20W
TS-1050	25W
TS-2050	35W
TSE-200	45W
TS-3050	60W
TSE-250	60W
TSE-300	80W
TS-4050	100W

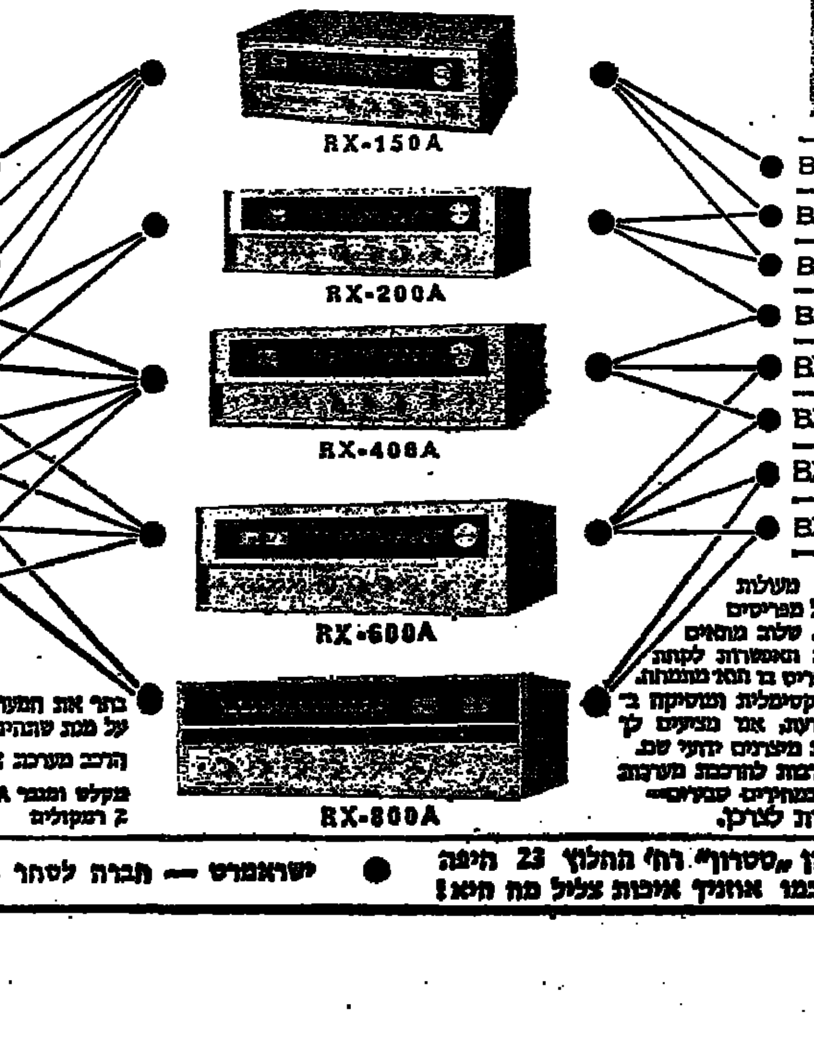

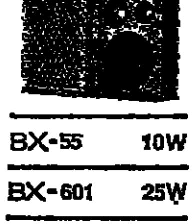

BX-55	10W
BX-601	25W
BX-201	30W
BX-805	35W
BX-1005	50W
BX-1101	60W
BX-1201	100W
BX-1401	120W

מערכות סטריאו מעולות מורכבות בדרך כלל מפריטים של יצרנים שונים. שלוב מתאים כזה נותן לך את האפשרות לקנות מכל יצרן את הפריט בו הוא מצטיין. לקבלת קליטה מקסימלית ושמיעה בצלילים שטרם ידעת, אנו מציעים לך מערכות המורכבות מיצרנים יפניים שונים. להלן אפשרויות רבות להרכבת מערכות שונות ובכל אחת במחירים סבירים. מהיבואן ישירות לצרכן.

בחר את המערכת המתאימה לך ביותר. על מנת שתהנה מנוע למחיר הזול להלן (הרכב מערכב):

מקלט ומגבר ROTEL RX 150 A 2750 ל"י
2 רמקולים TAMON TS 65 780 ל"י

בוא לסלון "סטרוף" רח' החלוץ 23 חיפה ותשמע במו אוזניך איכות צליל מה היא!

● ישראמרט — חברה לסחר בין לאומי בע"מ.

הפרשה המוזרה של יורם ביכונסקי

(סוף מעמוד 16)

...קשורות לגופתה של ... ולהימצאות. הגופה במכוניתו ... יורם ביכונסקי. השאלה כיצד ... יורם ביכונסקי הכה כמעט ... שלית, להכניס את הגופה לארגז, ...ראה לא הטרידה את החוקרים ש... אותה הנמצאות גם לא ידעו ל... ות על מידת הנכות של החשוד.

אולם כאותו מעמד של בית־המש... (23 בינואר) נתגלתה לציבור ...בדה, שהיתה בעלת חשיבות ראשו... במעלה בשאלת מעורבותו של יורם ביכונסקי ברצח רחל הלר. תוך כדי ...שובה לשאלותיו של עו"ד משגב ...פרקליטו של יורם ביכונסקי) הודה ...פ"ק צברות שהמשטרה מצאה בין ...פציה של הנרצחת, שהוסתרה במקום ...אחר, פנקס־יומן של רחל הלר, ולפי ...כריז של יורם ביכונסקי יומנה ה...ורון של המנוחה.

עובדה זאת מערערת כמעט את ...ל מלבנת ההאשמה שהמשטרה בנ...ה נגד יורם ביכונסקי, שכן בין ה...תונים המחשידים את יורם ביכונסקי ...דעתם של החוקרים תפסה העובדה, ...תביל ניסה להסתיר את יומניה של ...הבנותה מקום מרכזי. אם יורם בי...כונסקי אכן רצח את חברתו והחביא את הפציה, כיצד השאיר את יומנה... פנקסה האחרון בין הפציה ולא סילק אותו, בעוד הוא כל כך להוט להסתיר את יומניה?

התשובה היא כמובן שהאיש שרצח את רחל הלר לא היה מעוניין ביומניה ועל כן לא טרח לסלק את הפנקס. האם סתירה פשוטה זאת בין הנחות והעובדות לא ניקרה את עיני החוקרים והביאה אותם לחשוב מחדש על הנחיה בכללותה?

חוקרי המשטרה טענו, בין השאר, שאין בידי יורם ביכונסקי אליבי לשעות שבהן בוצע, כנראה, הרצח. יורם ביכונסקי גר לבדו בדירה ברמת־גן. בצדק טען, שלו היה מבצע זאת הרצח היה יוצר לעצמו אליבי. למעשה ניתן לומר, שרוב בני־אדם הגרים לבדם ישארו ללא אליבי בשעות הלילה ברוב ימות השנה אלא אם כן יצאו כבדרכם להשיג אליבי.

■ ליל הרצח

כאשר אנו באים להתחקות אחר השתלשלות האירועים בליל הרצח אצל רחל הלר ויורם ביכונסקי, במידה שקיימת עדות על תנועותיהם, נוכחים לדעת שכל הראיות והנסיבות הידועות לנו שוללות אפשרות של רצח בתכנון מצידו של יורם ביכונסקי, ואף מקטינות את האפשרות של פגישה ביניהם למידה סבירות גבוהה ביותר.

כל מה שידוע לנו על תנועותיה של רחל הלר הוא שהגיעה לחיפה לפחות לפני סגירת השער של בית רוטנברג (11.00 בלילה), הניחה את התפסים שהביאה עמה למסיבת הסיום, מצאה שם הודעה מאת מפקדתה שחברותיה קבלו חופשת לילה וכי מוטב שלא תישן לבדה בבנין הריק אלא אצל חברה הגרה בנווה שאנן, וכי יצאה את הבניין.

על פי שמועות, קיימת גם עדות מסויימת שראתה לאחרונה אחר השעה 11.00 בלילה על הכרמל. ברור שרחל הלר לא ידעה שמפקדתה נתנה לחברותיה חופשת לילה והתכוונה לבלות את הלילה בבית רוטנברג. ברור גם שלא יכלה להודיע ליורם ביכונסקי על שינוי התכניות כאחר שאין לו טלפון. מכאן שלא ניתן לתכנן את הרצח לאותו הלילה, כפי שטענו החוקרים.

זאת גם המסקנה ביחס לתנועותיו הידועות של יורם ביכונסקי. קיימת עדות בלתי מעורערת שיורם ביכונסקי נערך באותו הלילה לחוגיגית בדירתו, שהיה בדירתו לפחות עד 10.00 עם שני אנשים, כשהתחיל מסאת ביטום האנשים לפור את הפגישה, החזיר את שני האנשים במכוניתו למגוריהם הפרד. כן הצעירה שאותה ליוה למעונה בחולון בערך בשעה 10.00 בלילה.

יורם ביכונסקי לא יכול לתכנן נסיעה לחיפה אחרי השעה 11.00 בלילה, שכן ידע שלא יוכל להפגש עם רחל במוסד, בלי שהדבר יוודע. נשארת על כן רק האפשרות שרחל הלר הגיעה אליו מאוחר בלילה והג החליט לרצחה. הרצח יכול להתבצע בדירתו או בדרך חזרה לחיפה.

האפשרות הראשונה בלתי סבירה. הסיכון היה גדול מדי ולא היה בכוחו של יורם ביכונסקי לשאת את הגופה מדירתו למכוניתו מפאת גברתו, המשטרה טענה שהרצח לא בוצע במכונית. נשארת האפשרות שהביא אותה לחולות קיסריה ושם ביצע את הרצח. אולם במקרה זה בוודאי היו נמצאים סימנים כלשהם למאבק או לגרירה וכו'. מעבר לזה קיימת עדות חותרית, שהיא נרצחה כנראה בסביבות חיפה.

הנחות אלה הן פנטסטיות ובניגוד לשכל הישר. בפקודת המעצר נגד יורם ביכונסקי נאמר שהלז חשוד עם אחרים שרצח את רחל הלר. מכאן יש להניח שהחוקרים ידעו שיורם ביכונסקי אינו מסוגל לבצע את הרצח לבדו מבחינה פיסית. זו היא קביעה מכרעת. אני סבור שביחס לאחרים חל שנוי רדיקאלי בהנחות המשטרה. כאשר סברו בתחילה שהרצח בוצע על רקע פוליטי לא היה קושי להניח, שנמצאו שותפים לרצח, אולם לאחר שהתברר שהנחה זאת היתה חסרת שחר נשארה רק פול מזרחי כשר תמה אפשרית.

אולם גם סברה זאת הוכחה כחסרת שחר, ומכאן שהבסיס לכל ההנחות — נשמט. אין טעם להתייחס ברצינות לרמזים של רפ"ק צברות, כאילו העובדה שהגופה נמצאה קרוב לכביש מצביעה על כך שהרוצח היה אדם חלש או נכה, כי במקרה זה היה האדם גם חלש כדי לשאת את הגופה אל מכוניתו ולהוציאה משם.

■ חיפוש מוטיבאציה

אין זה המקום לתאר את הגלגולים בהנחות המשטרה ביחס לרצח שהביאו את החוקרים למצב הנוכחי. יש להניח, שמבין שלושת המרכיבים המבססים בדרך כלל הוכחה פלילית, היינו ראיות ישירות, נסיבתיות או גילוי מוטיבאציה, חשבו החוקרים כי מצאו את המוטיבאציה לרצח ועם הנחה זאת בידם ביקשו למצוא את הראיות האחרות.

תהליך זה עבר גלגולים הרבה. רצח על רקע רומנטי־פוליטי; רצח על בסיס רומנטי בלבד עם שותפות מול מזרחי, ורצח בידי יורם ביכונסקי בלבד. בגלגול זה של הנחות היו הזדמנויות חוזרות ונשנות להשתחרר מן הפיקסציה ביחס ליורם ביכונסקי ולהשיב על כל הבעיה מחדש. לכך, כנראה, לא היו החוקרים מסוגלים כשבטחונם הפנימי אולי נובע מ"תשי" שאנשי מקצוע מפתחים לפעמים בתחום עבודתם.

רק מתוך הנחה זאת ניתן להסביר את העקשנות והתקיפות שבהן ביקשו החוקרים להגן על ה"תיזה" שלהם ולהמשיך במעצרו של יורם ביכונסקי. יותר מדי דיו נשפכה על דפי העתונות בפרשה זאת, יותר מדי הדלפות מחשידות פורסמו, יותר מדי האשמות רצח הוטחו נגד יורם ביכונסקי קבל עם ועדה, בכדי לאפשר לחוקרים להודות בפשטות שאין בידם ראיות, וכי אולי טעו.

לדעתי לא היו החוקרים מסוגלים עוד לשקול באופן אובייקטיבי את הראיות שבידיהם או לקדם את פתרון תעלומת רצח החיילת רחל הלר. הם היו שבויים בתיזה ובידי התנהגותם, וכל רצונם היה להוכיח את צדקתם.

יורם ביכונסקי שוחרר בערבות. הפרשה עצמה טרם נסתיימה. אנשים שאין נגדם הוכחות והאשמו במישרין ובדרך הדלפות ופרסום עתונאי במעשים פליליים חמורים ביותר, ובכך נגרם להם נזק לכל ימי חייהם. קבוצה שלמה של אנשים בעלי גוון אידיאולוגי הוחשדה לפני הציבור במעורבות ברצח וכללי האתיקה המשפטית המשחק ההוגן נפרצו לכל הצדדים. יש לקוות, שפרשה זאת תשמש אזהרה ותקדים שלילי לעתיד לבוא לכל הגורמים שהיו שותפים בה.

מוטב שנזכור את דברי ג'פרסון שנכתבו ב־1798: "כי תהא זו אשלייה מסוכנת אם האמון באנשים שבחרנו בהם יכסה על חששותינו לבטחון זכויותינו; כי אכזן הוא בכל מקום אבי הרודנות; מימשל חופשי מיוסד בחשדנות ולא באימון; החשדנות, ולא האימון, היא הקובעת חוקות מוגבלות כדי לכבול את אלה שאנו אנוסים להפקיד בידם את השלטון".

פרופ' יהושע אריאלי

ה־8 באוקטובר של האלוף שמואל גונן

(סוף מעמוד 23)

אמצע המרחק בין ציר החת"ם וציר "לכסיקון" — אמנם דיווחה עוד בשעה 0845 כי היא נמצאת ליד "זנגביל", ומצודדת באותו גדוד מאוגדת אריאל שרון, המפריע לה. אולם גדוד זה — לדברי שמואל גונן, כלל לא נמצא ב"זנגביל", אלא היה באותה עת ב"הברגה", בכביש החת"ם. ואמנם, דקות ספורות אחר השעה 0900 דיווח קצין אג"ם של גבי לקצין אג"ם של האוגדה, כי הוא (גבי) "מתקן" את עצמו: הוא נמצא ב"הברגה", ולא ב"זנגביל", כפי שהודיע בטעות לפני כן.

משמעותו של "תיקון" התמצאות זה הוא כי החטיבה המובילה של אוגדת אברהם אדן, חטיבת גבי, נעה רובה ככולה בציר החת"ם — עשרות קילומטרים ממזרח לתעלה — במקום כשבעה קילומטרים ממערבה לציר זה, או כשלושה קילומטרים ממזרח לתעלה, שהם השוח המירבי של טילי ה"סאגר". חטיבת החלוץ של אברהם אדן נעה איפוא בגיזרה מזרחית מדי, שלא היה בה אויב כלל בלא שמפקד האוגדה וקציני מטהו הבחינו בעומק הטעות מזרחה.

משפנתה חטיבת גבי לכיוון מעוז "חיזיון", עשתה זאת מציר החת"ם, משמע תקפה מ ז ר ח ה ל מ ע ר ב, ולא מ צ פ ו ן ל ד ר ו ם, וכך נוצר המגע הראשון עם האויב בהיתקלות חזיתית ולא מהצלע הצרה של האויב, כפי שהיה קורה אילו נעה חטיבת גבי בין ציר החת"ם וציר לכסיקון, בהתאם לתוכנית התקפת־הנגד וברוח הפקודות שקיבלה.

בשעה 1130 תקף גדוד של עדיני (חטיבת גבי) בהתקפה חזיתית — ממזרח למערב — בכיוון "חיזיון" ואיבד המיצה טנקים. עדיני נפצע והגדוד נסוג.

חטיבתו השניה של אברהם אדן, חטיבת נתקה, שהיתה רתוקה לקרבות בגיזרת קנטרה כדי לאבטח את ה"זנגי", קיבלה את פקודתה מאברהם אדן לפני השעה 1100 לנוע דרך "מדור" (כביש העובר מצפון לדרום בין ציר "לכסיקון" וציר החת"ם) לעבר מערך האויב (דרך הצלע הצרה שלו) ובהתאם לתוכנית הפיקודית.

■ נתקה תקף חזיתית

כחצי שעה אחר־כך הבחין אברהם אדן כי נתקה נע גם הוא בציר החת"ם ולא נתקל באויב. הוא "תיקן" לנתקה ואמר לו, כי הוא נע יותר מדי על ציר "חזיזית" (החת"ם) והורה להינתק מציר זה ולעבור לתנועה מערבה ממנו. אך בינתיים כבר קרב כוח נתקה ל"חיזיון", ובהגיעו לגיזרת המעוז תקף בסמוך לשעה 1430 הקיפה חזיתית ממזרח למערב, כפי שתקף גדודו של עדיני מחטיבת גבי.

כעבור דקות מספר דיווח נתקה לאברהם אדן כי אין לו קשר עם הגדוד שתקף, בפיקודו של אסף יגורי. נתקה הביע השערה, כי ייתכן שאסף יגורי עבר לצד השני, אך אסף יגורי לא עבר אלא הועבר לצד השני, בנפלו בשבי. חטיבתו השלישית של אברהם אדן, חטיבת אריה, נעה במקום בציר החת"ם כעשרים עד שלושים קילומטרים מזרחה ממנו. חטיבת אריה נעה איפוא בציר הרוחב, העובר במרחק 30—40 קילומטר מהתעלה.

תנועותיהן התועות של חטיבות גבי ונתקה לא זו בלבד שהתנהלו בניגוד לתוכנית ההתקפה ולפקודות אלוף הפיקוד, אלא אף בניגוד לפקודות שנתן להן אברהם אדן. כניסת שני הגדודים להתקפה ממזרח למערב לא היתה תוצאה של תוכנית כלשהי, אלא חוליה בשלשלת טעויות שאירעו באוגדת אברהם אדן. אולם אלוף שמואל גונן סבור, כי אפילו ההתקפה האומללה ממזרח למערב, אילו התנהלה כהתקפה אוגדתית ובמאמץ מרוכז — בהתאם לתוכנית הפיקודית — יותר מסביר שהיתה מצליחה.

חדשים אחדים לאחר המלחמה נמשך פולמוס סוער. בין הטענות המרות שהועלו הושמעה גם זו: אין זה מדוייק כלל לומר, כי ההתקפה של אוגדת אברהם אדן נכשלה. ההתקפה פשוט לא בוצעה. במקום התקפה אוגדתית בוצעו שתי התקפות גדודיות בהפרש זמן של שלוש שעות ביניהן, ולא יכול היה להיות ספק ביחס לסיכויי ההצלחה הקלושים של התקפה כגון זו.

החל משעה 1215 בצהריים היתה אוגדתו של אברהם אדן מרוכזת בגיזרת "בוזל", "חמוטל", "הברגה" ו"זנגביל", ברדיוס 6—7 קילומטרים. חטיבתו של אריה החליפה את חטיבת אמנון מאוגדת אריאל שרון ב"בוזל" וב"חמוטל". שעתיים ורבע חלפו מאז התמקמה חטיבת אריה במקומותיה, ובשעה 1430 הגיחו המצרים אל התקפתם עליה. ב־1530 הציע אריה לנטוש את "חמוטל" ודקות מספר אחר כך דיווח לאברהם אדן כי "חמוטל" נכבשה על־ידי הסתערות המצרים. אברהם אדן השיב לאריה, כי עליו, לפתוח, להתארגן חזק ב"בוזל" אך הוא לא דיווח לפיקוד על התקפת־הנגד המצרית ועל כיבוש "חמוטל".

■ "תקפו" את "חמוטל"

אולם במוצב הפיקודי הסיקו מן ההאזנה לרשת האוגדה, כי המצרים תקפו. שמואל גונן נכנס לרשת ושאל את אברהם אדן מה קרה. הלה השיב לו: תקפו את "חמוטל". הוא מנסה לערוך התקפת־נגד.

שמואל גונן שאל מניין המצרים באו, ואברהם אדן השיב: מכיוון "מיסורי".

השיחה בין השניים נמשכה כחמש דקות בלבד אחר שאריה דווח לאברהם אדן ש"חמוטל" כבר נכבשה בהסתערות המצרים, אך אברהם אדן אמר לשמואל גונן, כי אין לו קשר עם אריה, כי איננו יודע בדיוק מה המצב כרגע; עכשיו הגיזרה שקטה; הוא הזמין את המפקדים לשיחה, וכוחותיו די מאורגנים.

שמואל גונן שאל אם יש לו יכולת לרכז כוח, והוא השיב בחיוב.

למן תחילת מיתקפתה של אוגדת אברהם אדן "קרא" הדרג הפיקודי את תמונת התפתחות הקרב לפי דיווחי האוגדה, שנשמעו כסבירים, בהתחשב בגורם הזמן המרחב, וכתוצאה מהדיווחים האלו, נתקבלה תמונת קרב אופטימית במוצב הפיקוד. שאיפת הפיקוד היתה, איפוא, כי אוגדת אריאל שרון, שהיוותה עתודה לאוגדת אברהם אדן — תיפתח בהתקפתה בגיזרתה לא יאוחר משעה 1600, על מנת להקדים ולבצע את שלב ההבקעה בעוד יום.

אוגדת אריאל שרון הוותה איפוא, למעט אחד הגדודים שהושאר באזור "כישוף" ככוח הבטחה לגיזרה, אל גיזרת התקפתה במעבר הגידי, ושם היתה אמורה לתדלק ולהיכנס להתקפה במשימתה להשמדת ארמיה 3, מצפון לדרום, בהתאם לתוכנית המקורית, או מדרום לצפון כתוצאה מהתפתחות ריכוזי שיריון אויב גדולים בקצה הדרומי של הגיזרה.

פקודה כזאת אמנם ניתנה לאוגדה בשעה 1045 בבוקר. האויב החל להסתער לעבר ראס־סודר ופיקוד דרום ניצב לפני בעיה חמורה נוספת. בשל בעיה זו והצטברות מידע תמיד נוסף על כוונות מיתקפת המצרים בגיזרה דגישה אחרת, נבצר מהאלוף גונן להיות נוכח בגיזרת לחימתו של אברהם אדן, להבדיל.

אולם, בסביבות שעה 1230, קיבלה אוגדת אריאל שרון פקודה לתקוף — לכשתגיע — מדרום לצפון, בגלל מימוש החשש מפני ריכוזי הכוח של האויב.

סמוך לאחר שעה שתיים כבר הקדירו צללים את המונח החזית. לאלוף הפיקוד נראה כי אוגדת אריאל שרון לא תספיק להיכנס למגע מסודר — להבקעה — לפני חשיכה מפאת משך זמן התדלוק, והפיקוד נמנע מלהטיל את אוגדת אריאל שרון נגד כוח אויב באופנסיוה, בשל החשש כי מהלך כזה יותיר ללא עתודה.

בשעה 4 היתה אוגדת אריאל שרון פרושה, ראשה במיתלה ועיקר כוחה בטסה ומדרום לטסה. האוגדה קיבלה פקודה לחזור אל גיזרתה — גיזרת המרכז — ולתכנן את כיבוש אזור "מיסורי" ו"החווה הסינית". האלוף אריאל שרון התבקש לתת הערכתו, והעריך כי יוכל לפתוח בהתקפה על יעדים אלה בשעה 1700. הערכתו של אריאל שרון התאמתה. כוחותיה הראשונים של אוגדתו חזרו למרכז סמוך לשעה 1515 והכוחות האחרונים הגיעו אחריה, בין השעות 1700—1600.

כל אותן שעות עדיין ציפה האלוף שמואל גונן לביצוע התקפתה המרוכזת של אוגדת אברהם אדן. אט־אט החל המידע על מיתקפת־הנגד של אוגדה זו להצטבר בפיקוד, אולם, עוד בשעה 1600 קיבל שמואל גונן דיווח מתון עד אופטימי מפי אברהם אדן. כשעה אחר־כך, סמוך ל־1700, קלט אלוף־הפיקוד, שמואל גונן, שיחה ברשת האלחוט בין מפקדות שרון ואדן. מן ההאזנה לשיחה התחוור לו, כי מצבה של אוגדת אברהם אדן אינו בכי טוב והוא פנה לאוגדה ושאל מה קורה.

לתדהמתו, שמע שמואל גונן בפעם הראשונה מפי ראש מטה האוגדה, כי כוחותיה בולמים כוחות גדולים ועדיין התוקפים אותם.

שמואל גונן הגיב בסידרת שאלות: איפה בולמים? איפה הקצה הצפוני, איפה הקצה הדרומי?

הרמ"ט השיב: נלחמים נגד כוחות גדולים, הצליחו לבלום עד כה, ממליצים — על מנת להכות באויב — להכניס את אריאל שרון מדרום לצפון בכל המרחב בין אוגדת אברהם אדן ובין גזרת התעלה. שמואל גונן שאל עוד כמה גדול הכוח שתוקף אותם, הרמ"ט השיב: כוח גדול בצדיק עליהם.

■ דיווח אופטימי ב־1600

מודע את מצבה של אוגדת אברהם אדן, שהיוזמה נשמטה ממנה והיא נתונה בלחץ כבד, החליט אלוף הפיקוד לבטל לאלוף אריאל שרון את פקודת תכנון כיבוש "מיסורי" ו"החווה הסינית". הוא התקשר עם אריאל שרון והסביר לו את פשר השינוי — אם תפתח אוגדתו בהתקפה על "מיסורי" שעה שאוגדת אברהם אדן במצב קשה, תישאר הגיזרה ללא עתודות, והאויב, שהוא בעל כוח עודף, יהיה מסוגל להתערב בכל אתר בגיזרת הפיקוד. אריאל שרון השיב, כי הפיקול נראה לו רציונל חשוב.

בסיומו של 8 באוקטובר, יום המיתקפה שלא הוגשמה, נבלמה אחת מחטיבותיה של אוגדת אברהם אדן לסביבות טסה, אולם האוגדה הצליחה, לבסוף, לבלום את ההתקפה המצרית בקרב גבורה כדי לחמיה.

בערב נערך הדיון היומי בין מפקדי האוגדות ואלוף הפיקוד במוצב הפיקודי. אברהם אדן דיווח על אבדן טנקים (בסיכומים שנעשו אחר המלחמה הגדוד כי איבד פחות טנקים משדיווח).

בדיון האלופים, שבו השתתף גם הרמטכ"ל, הציע שמואל גונן לחדול מהתקפת־הנגד ולהניח למצרים לתקוף ולהישחק; כאשר נרכז מספיק כוח — אמר — נבצע צליחה.

ההצעה עוררה חילוקי־דעות בין האלופים והרמטכ"ל הכריע את הכף בצד הצעת גונן.

אחרי המלחמה הסתבר כי "שחיקת המצאות" היתה חלק של תוכנית ההתקפה המצרית, אך צה"ל לא נפל במלכודת זו.

אור ל־9 באוקטובר עדיין נרמז מאות טנקים של צה"ל אל חזית הדרום. תהליך צבירת הכוח המוצא־ששות מהלם 8 באוקטובר נמשך ששה ימים, עד שב־15 באוקטובר בלילה צלחו הצנחנים אל הגדה המערבית.

אהרן דולב

אחר ששת המיליונים - ונפט מיליוני החביות

(סוף מעמוד 17)

מין של הישראלים, שבהם אני רואה את מגיניהן הראשונים של הציוויליזציה והתרבות המערבית". ואילו גורל זה"בגוריל, ציר־הפרלמנט הגוליסטי וקורבו של יצחק ה"פרא־דייס", מארסל דאסו, אומר: "מדי־יום־ביומו מתרבים בצרפת מי שמבינים, כי הישראלים לא רק נאבקים למען ענין צודק אלא מהווים במזרח־התיכון גורם חיוני לקידמה טכנולוגית, חברתית ותרבותית".

המשפטן אלפרד קוסט־פלורת, מי ששימש כעוזרו של התובע הכללי במשפט־נירנברג, עומד על "זכותה של ישראל להיות בתוך גבולות בטוחים ומוכרים". גם הסנאטור מארסל שאמפקס מדגיש את זכותו של עם ישראל להתארגן במסגרת של מולדת, אומה ומדינה, אבל יחד עם זאת קורא לישראל לשמש דוגמה וחלוץ "במימוש זכויותיו של העם הפלשתינאי שאסור לישראל להתעלם מהן".

בסגנונו המיוחד פונה הסופר יוסף קסל: "ידידי הישראלים, אני משוכנע, כי תתגברו על כל הקשיים שידעתם ועוד צפויים לכם. אומץ־לבכם ורצון־החיים שלכם עוד ידהימו את העולם. אני סובל עמכם, אני מקווה עמכם". המדינאי הוותיק הנודע (שפרש מפעילות פוליטית) פייר מנדס־פראנס כותב: "אנו מקווים כי הישראלים יצליחו סוף סוף לחיות בבטחון ותוך חירות. וכי גורלם יהיה יותר בטוח ושקט מאשר ב־25 השנים האחרונות".

שני מכתבים קצרים מתתני "פרס נובל" למדעים: פרופסור אנדרה לווף מבקש להביע את תקוותם של רבים כי ישראל תצליח להגן על עצמאותה, "בעת שנראה כי הכל זונחים את מדינת ישראל"; פרנסואה ז'אקוב נמנע מלשלוח את ברכתו "על אף אהדתו", משום שיש לו רתיעה עקרונית. מסוג זה של כתבות החלוקה, לדבריו, זה כמה שנים להימנע באורח שיטתי ועקרוני מבצע כזה.

נעדר, כמובן, מקומם של נציגי המימסד, להוציא מכתב רשמי מטעם לשכתו של נשיא האסיפה הלאומית אדגאר פור ובו מודיע המזכיר, כי נשיא הפרלמנט עמד בדיוק לצאת למסע בעת שנתקבלה הפנייה אליו ולפיכך לא יכול לשלוח את ברכתו...

גיל קיסרי

הפדרציה הציונית דרום אפריקה

משרדינו יהיו סגורים לקהל
מיום רביעי ה־12 בפברואר
עד יום שישי ה־14 בפברואר
בגלל העברתם לכתובת החדשה

*

ביום ראשון ה־16 בפברואר
יפתחו משרדינו בכתובתם החדשה:
בנין מגדל החברה המרכזית
קומה ה', פינת רחוב דרויאנוב ולוריא
(בקרבת ככר דיזנגוף ומאחורי קולנוע ת"א)

מס. הטלפון החדש **(03)290131**

נא להשתמש בכניסה הזמנית — ממוסך החניה ברחוב לוריא וללכת בכוון החץ.

בית חרושת מאורגן היטב ובעל כושר תפוקה בחוץ־לארץ
למוצרי
סרדינים. אנשובי. טונה וכו'
עם השגחה מוכרת על הכשרות
מספק תוצרת כשרה לפסח,
ומוצרים מיוחדים לפי הזמנה
מעונינים יפנו אל ת.ד. 20050 ת"א
עבור מס' ל/310.

קנה דירתך בדירות גינדי

במרחק של כ־15 דקות נסיעה מת"א על גבעה ובשטח של כ־95 דונם בכניסה לראשון־לציון (מכוון ת"א) מוקמת
שכונת יוקרה חדישה ומודרנית

תכנון ארכיטקטוני מרשים, בניה מעולה, קו וסגנון חדשים, לכל בנין חדר כביסה הכולל מכונות כביסה וייבוש, כניסה סגורה, טלפון פנים ומעלית.

בכל דירה — חדר ארונות, שרותים כפולים, חמום בסלון, הכנה לחמום בכל הדירה ועוד...

החלה המכירה לשלב ב'
3½ חדרים 165,000 ל"י
4 חדרים 200,000 ל"י

ראשון־לציון רח' הרצל 59 (מול התחנה המרכזית)
פתח־תקוה רח' חיים־עוזר 28 (מול העיריה)
רחובות רח' הרצל 187 (מול המשטרה)

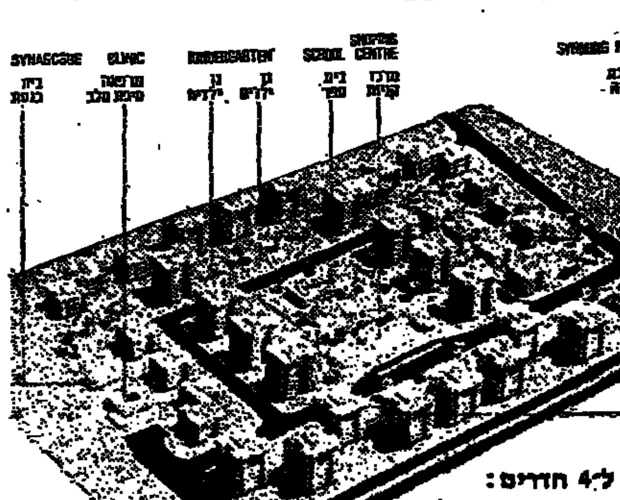

תנאי רכישה ל־4 חדרים:

הרשמה	5,000 ל"י
חתימת חוזה	50,000 ל"י
בתשלומים נוחים ל־20 חודש	115,000 ל"י
משכנתא לא צמודה	30,000 ל"י
סה"כ	200,000 ל"י

קדמת ראשון

זוגות צעירים - 3 חדרים בראשון־לציון 145,000 ל"י

אצל גינדי קנית בבטחון זכית

לשכת הסע...

קיצוצים פוגעים

هكذا من الاصل

אם את/ה

פקיד
פועל ייצור
מנהל
פועל בנין
איש מכירות
צבע
חקלאי
ארכיטקט
איש מדע
טבח
מכונאי
נגר
מלצר
שליח
מזכיר
כתבנית
מורה
נהג

* העובדה שהמקצוע שלך אינו מופיע ברשימה — אינה פוטרת אותך מהשתתפות במבצע.

הצטרף למבצע „פרס עובד ישראל 1975"

מטרת המבצע

מתן תשובה למצוקות הכלכליות בהן אנו נתונים. לייצר יותר ובאיכות טובה יותר, לייצא יותר ובערך מוסף יותר.

אופן ההצטרפות

זכאי להצטרף למבצע כל חברה, מוסד או מפעל, מכל ענף שהוא (תעשיה, בנין, חקלאות ושירותים) המעסיקים עובדים ויותר.

ההצטרפות למבצע כרוכה בתשלום דמי השתתפות סמליים — לפי מספר העובדים.

המעונין להשתתף במבצע יפנה אל מטה המבצע באמצעות התלוש המצ"ב.

אופן הבחירה

בכל מוסד, חברה או מפעל המשתתפים במבצע, תוקם ועדה אשר תורכב מנציגי ההנהלה ומנציגי העובדים. ועדה תהיה אחראית לבחירת העובד המצטיין לפי רשימת קריטריונים קבועה, כפי שהוכנה על ידי המכון לפריון העבודה והייצור.

שלבי המבצע

שלב א' — בחירת העובד המפעלי.
שלב ב' — בחירת העובד הענפי וסגנו.
שלב ג' — בחירת עובד ישראל ושני סגניו.

פרסים כספיים גבוהים יוענקו לעובדים הנבחרים.

לכבוד
מטה מבצע עובד ישראל 1975
רחוב מלצ'ט 64, תל־אביב.

בקשת הצטרפות

אנו החתומים מטה מעונינים להצטרף למבצע „פרס עובד ישראל"
נבקשכם לשלוח אלינו את נציגכם ביום________
בשעה________ לפגישה עם מר/ת________

שם המוסד / מפעל	המען	מס' טלפון	הענף	מס' העובדים

תאריך________
שם החותם ותפקידו________ חתימה________

נעבוד ונחיה

מבצע פרס עובד ישראל 75

מאורגן ע"י
מעריב

בחסות
שר העבודה מר משה ברעם

ובשתוף
הסתדרות העובדים הכללית,
לשכת התאום של הארגונים הכלכליים
והתאחדות התעשיינים

וביעוץ
המכון לפריון העבודה והייצור.

מודיעין

יום ו', כ"ז שבט תשל"ה — 7.2.75
שקיעת החמה: 17.19 ✱ זריחתה מחר: 6.30

- פרק יומי: שמואל ב': כ"ד
- משנה יומית: אהלות ז': א—ב
- דף יומי: תמורה: ל"ג
- הלכה יומית: פסח הצ"ג: ב—ד
- פרשת השבוע: משפטים

יום שבת, כ"ז שבט תשל"ה — 8.2.75
שקיעת החמה: 17.19 ✱ זריחתה מחר: 6.29

- פרק יומי: מלכים א': א'
- משנה יומית: אהלות ד': ג—ד
- דף יומי: תמורה: ל"ד
- הלכה יומית: פסח: הצ"ו, א—ג
- פרשת השבוע: שבת שקלים: פ. משפטים

✱ ברדיו

ראה „ימים ולילות", עמ' 46—47

✱ בטלוויזיה

ראה „ימים ולילות", עמ' 47

תורנות לקבלת מודעות אבל דחופות במוצ"ש — מצאת השבת עד 20.30 וביום א' בבוקר מ־5.15 עד 6.15 ב„מעריב", ת"א, רח' קרליבך 2, טל. 287211.

✱ עזרה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה 40444.

מכבי אש

ירושלים, תל־אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842122; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה — 40133.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל־אביב, חיפה, — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה—981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 2222; אשקלון ובאר־שבע — 333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית 82—69811.

מוקדי התרומות הדם בתחנת מגן דוד אדום
בנק הדם יפו 8—12.30; ירושלים 12—8; תל־אביב, חיפה, אשדוד 8—12.30.

✱ בתי מרקחת

● **ירושלים**

שישי: אודה, רח' המלך ג'ורג' 27, טל' 222043; אל ארז, רח' באב אל זהרא, טל' 282682.
שבת: גיבנס, רח' הארי 12, טל' 33676.
מוצאי: בית וגן, רח' ה' פסגה 59, טל' 535626; אל זהרא, רח' אל זהרא, טלפון 283543.

● **תל־אביב**

שישי: ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: בני, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721.
מוצאש: ככר המדינה, רח' ה' באייר 48, טל' 258046; מושקוביץ, רח' המלך ג'ורג' 25, טל' 282650; יאני, רחוב יהודה הלוי 67, טל' 612474.

● **חיפה**

שישי: המזרח, רח' הרצל 87, 663211.
שבת: עליה בת־גלים, רח' עליה 44, טל' 522062.

● **רמת־גן ובני־ברק**

שישי: הרצל, רח' הרצל 52, טל' 722372.
שבת: נגבה, רח' נגבה 38, טל' 743159; בני ברק, רח' עקיבא 110, בני־ברק.

● **חולון ובת־ים**

שישי: גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים; שיינין, רח' סוקולוב 68, חולון.
שבת: אסותא, רח' פרומ־פלדור 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.

● **באר־שבע**

שבת: „רמבם", שכון ד', מרכז.

● **נתניה**

שישי: הנשיא, רח' וייצמן 36, טל' 23639.
שבת: מרכז, רח' הרצל 36, טל' 22739.

● **פתח־תקוה**

שישי: רסל, רח' רוטשילד 89, טל' 911406.
שבת: בריאות, רח' חובבי ציון 13, טל' 912735.

● **הרצליה**

שישי ושבת: ככר ריבלין, רח' ויצמן 142.

✱ רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.
מד"א, טל. 614333 שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
ברית קופות־חולים:
קופת חולים „אסף"
קופת חולים „לאומית"
קופת חולים „מאוחדת"
קופת חולים „מכבי"
תורנות לילה במוקדי מגן־דוד־אדום ברחבי המדינה (מספרי הטלפון — ראה מדור „עזרה" ב„מודיעין")

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ־7 בערב עד 7 למחרת.

בתי־חולים

● ירושלים

שישי: „שערי צדק" (ילדים, פנימית); „הדסה" (נשים, כירורגית, עינים).
שבת: „ביקור חולים" (ילדים, נשים); „הדסה" (פנימית, עינים, כירורגית).

● תל־אביב

שישי: „הדסה" (פנימית).
שבת: „איכילוב" (פנימית).

● חיפה

שישי: רמב"ם (כירורגית, ואונות, פנימית, ילדים, עינים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); „רוטשילד" (נשים).
שבת: רמב"ם.

ברמת־אביב
אבדה כלבה
קולי חום לבן
העונה לשם מימי
...על פרס

✱ רכבת

מירושלים

- להל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
- לחיפה 7.04, 12.12.
- לבאר־שבע דימונה 7.40

מתל־אביב

- לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
- לחיפה 6.44, *8.00, 9.42, *10.48, 12.20, *13.16, *13.46, *14.50, במוצ"ש 19.00.
- לנהריה *8.00, 12.20.
- לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
- לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה

- לירושלים 6.42, 11.50.
- לתל־אביב 6.12, *7.18, *8.40, 10.00, *11.30, 12.33, *13.23, 14.18, במוצאי שבת 19.00.
- לבאר־שבע ודימונה 6.42.
- לנהריה 6.33, *9.08, 13.49.

מנהריה

- לחיפה ולתל־אביב — 5.43, 7.48, *10.47, *15.00
- לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43.

מבאר־שבע

- לירושלים 6.14, 13.17.
- לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17.
- לחיפה 6.14.

מדימונה

- לירושלים 6.14, 12.47.
- לתל־אביב ולחיפה 6.14.
- לבאר־שבע 6.14, 12.47.

* רכבת מהירה

✱ מטוסים

▼ **נחתים**: מאורו 245 מבוקרשט 10.20; אל על 006 מניו יורק 12.20; אליטליה 738 מרומא 13.30; אל על 358 מפרנקפורט 14.05; אולימפיק 301 מאתונה 14.10; ט.וו.א. 880 מניו יורק ד' אתונה 14.30; אל על 566 מטהראן 15.20; אל על 464 מרומא ואתונה 15.40; ט.וו.א. 810 מבוסטון, פאריס ד' רומא 16.35; אל על 858 מניו יורק ואמסטרדם 16.50; אל על 468 מפאריס 19.15; סוויסאייר 406 מציריך וז'נבה 19.25; בריטיש איירווייס 484 מלונדון 19.35.

▼ **ממריאים**: טארום 246 לבוקרשט 11.20; אליטליה 739 לרומא 14.25; אולימפיק 302 לאתונה 15.10; ט.וו.א. 810 לבומביי ובאנגקוק 17.50.

מספר טלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03-614656

בא לא נדבר על ✱ בטחון המדינה!
בא ונעסוק ✱ בבטחון המדינה!
בא והצטרף אלינו. ✱ אל משרתי הקבע!

אם אתה בעל השכלה מתאימה, בעל מקצוע וכושר גופני מתאים,
אנו קוראים לך להצטרף לנושאים בעול בטחון המדינה!

פרטים בדבר מקום ותנאי השרות תוכל לקבל במקומות הבאים: —

א. קצין העיר באר־שבע מדי יום א' בשבוע טל' 057-77278 משעה 9.00 עד 17.00
ב. קצין העיר ירושלים מדי יום ג' בשבוע טל' 02-691581 משעה 9.00 עד 17.00
ג. קצין העיר טבריה מדי יום ד' בשבוע טל' 067-22055 משעה 9.00 עד 17.00
ד. קצין העיר חיפה פעמיים בשבוע, מדי יום ב' ר"ה' טל' 04-691438 משעה 9.00 עד 17.00
ה. רמת־גן רח' מודיעין 100 עבור קבע בימים א'—ה' בשעות העבודה הרגילות.

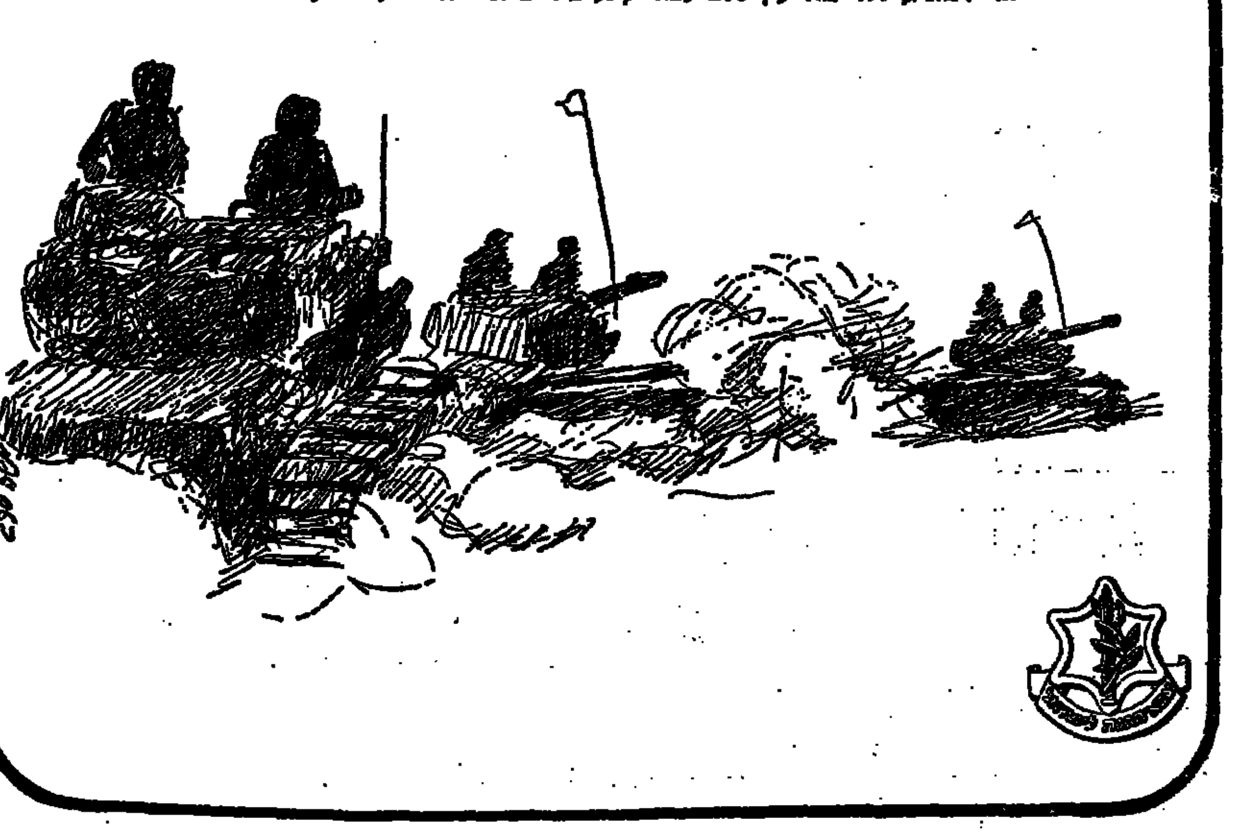

מערכות סטריאו לכל כיס
פוטו־סטראו ספפורט — בן־יהודה 8, תל־אביב

המדרשה הליברלית
ע"ש פרץ ברנשטיין

מודיעה על:
המשך ההרצאות בנושא
„חינוך והוראה"
בימי ב', בשעה 17.00, בבית ציוני אמריקה

10.2.75	מר משה שמיר — הספרות העברית כמכשיר חינוכי
17.2.75	ד"ר שאול לוין — כיצד ללמד תולדות ישראל
24.2.75	ד"ר צבי הלוי — יעדים לאומיים ורוח חלוצית
3.3.75	ד"ר צבי הלוי — יעדים לאומיים ורוח חלוצית
10.3.75	ד"ר צבי הלוי — יעדים לאומיים ורוח חלוצית
17.3.75	ד"ר צבי הלוי — יעדים לאומיים ורוח חלוצית
7.4.75	ד"ר אשר ריבלין — חינוך יהודי וציוני בישראל ובתפוצות
14.4.75	ד"ר אשר ריבלין — חינוך יהודי וציוני בישראל ובתפוצות
21.4.75	ד"ר אשר ריבלין — חינוך יהודי וציוני בישראל ובתפוצות
28.4.75	ת"צ אברהם כץ — גיאוגרפיה של ארץ ישראל — פרקים נבחרים

הרצאותיו תתקיימנה בימי ה', בתאריכים: 13.3, 20.3, בשעה 17.00.
פרופ' בנימין אופנהיימר — הערכים החינוכיים של המקרא
על מועד הרצאתו הראשונה תבוא הודעה.

לפרטים והרשמה:
נא לפנות לבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, ת"א,
טל. 258089, בימים ב'-ה' בין השעות: 16.00-19.00

בדיקות המוניות לגילוי נושאי המחלה התורשתית
טיי־זקס
בימי שלישי, באיזור תל־אביב

טיי־זקס זו מחלה תורשתית הגורמת למותם של ילדים בגיל הרך. היא פוגעת בעיקר במשפחות יהודיות ממוצא אשכנזי. רק אם שני ההורים הינם נושאי טיי־זקס קיים סיכון של 25% שהילד שיוולד יהיה נגוע במחלה.

בעזרת בדיקת דם פשוטה, ניתן לגלות אם אדם נושא בתוכו את התכונה (הגאן) למחלה.

כדי למנוע לידת ילדים נגועים במחלת טיי־זקס, מוזמנים לבוא ולהיבדק צעירים ממוצא אשכנזי, מבין הזוגות העומדים להינשא, מוזמנת לבדיקה הכלה.

נשים בהריון מתבקשות לבוא לבדיקה עם בעליהן.

כל הפונים מתבקשים להמציא פרטים על מקום לידתם ומקום הולדת הוריהם ואם אפשר הורי הוריהם.

הבדיקות יתבצעו בכל יום שלישי, בין השעות 15.00-18.00 במרפאות חוץ של בית־היולדות בבית־חו"ל תל־השומר.

במקום הבדיקה יינתן הסבר מקיף על מהות המחלה ההתגוננות מפניה.

בשלב ראשון מתבצעות הבדיקות באיזור תל־אביב הקרוב בשאר חלקי הארץ.

הבדיקות מתבצעות ע"י המכון הציטוגנטי הרפואי ע"ש ח. שיבא, תל־השומר.

בידור
לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע

מ.ד. הפקות - דני פלץ - נחום בייטל מציגים

יהורם גאון
שר שירים יפים
עם תזמורת בת 15 נגנים ולהקה קולית

מנהל מוסיקלי ג'ראר ברנרד כהן · דברי קישור ועריכה עלי מוהר · שירים חדשים · שירי אהבה · המנגינות הספרדיות · משירי ארץ ישראל הקטנה

תל־אביב „היכל התרבות"
יום ב' 24.2, ערב פורים, בחצות
יום ג' 25.2, מוצאי פורים, ב־9.30

חולון „רינה"	יום ו' 14.2	ב־9.30
פתח־תקוה „היכל"	יום ג' 18.2	ב־9.00
חיפה „אודיטוריום"	יום ד' 19.2	ב־9.00
באר־שבע „קרן"	יום ו' 21.2	ב־9.30
ירושלים „בנייני האומה"	מוצ"ש 22.2	ב־9.00
נהריה „הוד"	יום ו' 28.2	ב־9.30

הנהלה ראשית: „רוקוקו" דיזנגוף 93 טל. 223663 ובמשרדים
המשרד: רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 293535

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

מועדון התיאטרון — ת"א • רח' מנדלי 7 • טל. 230039
Lee עושה אנשים יפים
הרביעיה חוזרת — הערב יום ו' 7.2 ב־30... מחר מוצ"ש 8.2 ב־00... כרטי.: יוקי במשרדים
שמעון ישראלי במופע „אני יורד בגורדון" — הערב 7.2 ב־8.45 וב־...

גבי עמרני — איפה הכסף! (הקמצן)
חיפה „אורה" הערב יום ו' 7.2 ב־9.15 טל. הקופה 664018
יפו „אלהמברה" מחר מוצ"ש 8.2 ב־9.15 טל. הקופה 823457
פ"ת „שלום" 10.2 — כרטיסים: „רוקוקו" 223663

רביעית המועדון חוזרת!
לתושבי חיפה — הערב 7.2 „שביט" ב־9.00
כרטיסים: „ברבור"... ובקופות הקולנוע בערב ה...

הקברט הסאטירי של החאנברט
החאן הירושלמי מציג:
חיפה „בית רוטשילד" הערב יום ו' 7.2 ב־9.00
מועדון התיאטרון, ת"א 14.2
ביום ב'–ו' — הצגות בחאן הירושלמי ב־9.30
בהשתתפות: אהרון אלמוג, שמואל קרנדושי, רחל עוזר, גבריאלה אלמוג, דודו רוזן, אלי הקר. מוסיקה: נפתלי תגר.

בירה ואצבע־רוח
הבכורה הארצית — יום א' 9.2 בשעה 00... חיפה אולם אודיטוריום
האירועים, עיקרים... מוסיקה...
מנהל: יעקב אגמון

האיש הדיזור — אופטנר סטורי
יפו „אלהמברה" יום ב' 10.2 ב־8.30 — כרטיסים: רוקוקו ובמשרדים
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 7.2 ב־9.30
ירושלים „בית העם" מחר 8.2 ב־7.15 וב־9.45
קרנגי־הול New-York 12.4

אילנית — גדי יגיל — בלווי תזמורת
יפו „אלהמברה" הערב יום ו' 7.2 ב־9.30
כרטיסים: „רוקוקו", ב... ובקופות אלהמברה בערב
לתושבי חיפה מחר מוצ"ש 8.2 בית אבא חושי ב...

שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון"
הצגת בידור חדשה
מועדון התיאטרון, ת"א הערב 7.2 ב־8.45 וב־10.30
אורה, ת"א „בר־שירה" מחר מוצ"ש 8.2 ב־9.30
מועדון התיאטרון, ת"א יום ד' 12.2 ב־9.00
כרטיסים לקבוצות: „יוקי"–„לאן"

רבקה מיכאלי בשעות נוספות
ת"א „אהל" (ב. ארלו...) הערב יום ו' 7.2 ב־9.30
כרטיסים: „רוקוקו" ובערב ההצגה בקופת... טל. 283894
לתושבי הקריות וחיפה — קרית־חיים „בית נגלר" מחר מוצ"ש 8.2 ב־9.15
תקליט ההצגה בקרוב...

אהבה ראשונה
סדנת תיאטרון של הבימה
הצגה כהילולה בביצורי עליות יהודי תימן לא"י בשנת 1882
יהוד „מרכז הדבות ובספורט" מחר 8.2 ב־7.00 וב־9.00
רעננה „אורות" יום ב' 10.2 ב־8.30
ראש העין „הירכה" יום ג' 11.2 ב־12.00 בצהריים
הדרה „הוד" יום ג' 11.2 ב־8.30 בערב

בר מינן — מועדון אגו הסטודנטים בת"א
מארח הערב את חנן יובל ודני סימור
ריקודים ללילי... „עונות השנה"
מחר מוצ"ש 8.2 ריקודים ללילי... מבנים לסטודנטים/יות

זאב רווח — אסיר 00
התיאטרון עזר בציג:
גבעתיים „חדר" הערב יום ו' 7.2 ב־9.30
תל־אביב „אהל" מחר מוצ"ש 8.2 ב־9.30
צה"ל יום ב' 10.2
ת"א „בית החייל" 11.2
כרטיסים: עקיד 31688 ובמשרדים

היידה יפו!
ראובן בר יותם מציג
קומדיה מוסיקלית ...
חולון „רינה" הערב יום ו' 7.2 ב־9.30
תל־אביב „בית החייל" מחר 8.2 ב־7.30 וב־9.30
יפו „אלהמברה" יום ג' 11.2 ב־8.30
הזמנות: „עקיד" טל. 31688

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

זוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 7.2	ב־9.00 ובחצות: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכניתם „סע לאט" בחלק הראשון של התוכנית להקה תמוז.
שבת 8.2	ב־11.11 בבוקר: סודרה 11:11 עם: עדי עציון — סופראן, צילה גרוסמאיר — סופראן, יאיר קלס — כינור, אורי שוהם — חליל, שמחה חלד — צ'לו, יהונתן זק — פסנתר. תוכנית באך: אריות מתוך קנטטות וסונטות.
מוצ"ש 8.2	ב־8.30: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) בהשתתפות: יהונתן גפן ודני ליטני. ב־11.00: יונתן רכטר — אבנר קנר ב„14 אוקטבות" עם: זהר לוי — תופים.
יום א' 9.2	ב־8.30: קונצרט מיוחד. „הפסנתר מסיינה" — פסנתרו של מלך איטליה. עם רביעית הפסנתר הישראלית: פנינה זלצמן — פסנתר, משה מורביץ — כנור, אברהם בורנשטיין — ויולה, אלחנן ברגמן — צ'לו. עם: דיויד דנייזי — קונטרבאס. בתוכנית: באך — מוצארט — שוברט.
יום ב' 10.2	ב־6.30 בערב: ז'יל וג'ים מאת: הנרי פייר רושא. בביצוע הסטודיו למשחק בהנהלת ניסן נתיב. ב־9.15 בערב: איוואנוב. מאת: אנטון צ'כוב.
יום ג' 11.2	ב־9.00: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) עם: יהונתן גפן ודני ליטני.
יום ד' ב־8.30	בשיתוף עם שדמות: מהי לנו ארץ ישראל! א) שיחה עם בני קבוץ ומתישבים צעירים. ב) דברים: אבא קובנר — עין החורש, רחל רבין — מנרה, יריב בן אהרון — גבעת חיים מאוחד, מוקי צור — עין גב — סור אישי, עוזי מאירי — שירה. ליד הפסנתר — שמעון כהן. מירה מינצר־יערי קוראת משיריה.

הסינמטק הישראלי
הקולנוע הגרמני האילם בשנות העשרים
(בשיתוף המרכז לתרבות גרמניה והמכון הישראלי לקולנוע)

יום	תאריך	שעה	סרט
שבת	8.2	שעה 18.30	[illegible] — ריי; ונגר. המזוזה — ארנסט לוביטש
		שעה 21.00	כהאקספרסיוניזם וצד לריאליזם תבי רתי — הרצאתו של ד"ר אולריך גרגור, מבקר וחסטוריון, בלווה ב' קטעי סרטים ציוריים (ההרצאה בשפה האנגלית).
ראשון	9.2	שעה 17.00	[illegible] — פ.וו. מורנאו* [illegible] — לופו פיק
		שעה 19.00	[illegible] — פאול לני* [illegible] — יסנר
		שעה 21.00	[illegible] — פריץ לאנג*
שני	10.2	שעה 17.00	רחוב הקסם — ג.ו. פאבסט (עם גרטה גרבו)
		שעה 19.00	תיבת פנדורה (לולו) — ג.ו. פאבסט*
		שעה 21.00	מטרופוליס — פריץ לאנג*
חמישי	13.2	שעה 17.00	[illegible] — פ.וו. מורנאו
		שעה 19.00	ברלין, סימפוניה של עיר — ולטר רוטמן.
		שעה 21.00	אנשים ביום א' — סיודמק, בילי ויילדר, זינמן.
שישי	14.2	שעה 14.00	[illegible] — [illegible] [illegible] — [illegible]
שבת	15.2	שעה 20.00	[illegible] — [illegible]

ההקרנות מתקיימות בסינמטק [illegible].
* כותרות באנגלית (יתר הסרטים עם כותרות גרמניות)

חיפה — מועדון התיאטרון — בימת הבידור הקב"ה
בהנהלת אלי אבזארי · רח' יוסף 47 טלפון 660900, 642547
★ דודו דותן — מנחה ומבדר
★ שלישיית שוקולד. מנטה מסטיק — רותי, ירדנה ולאה
★ MARIA TUXEDO — סטריפטיז מפריס
★ VENICE de TRINIDAD — אמן הלימבו מהאיים הקריביים

בחאן הירושלמי
7.2 ב־9.00 + 11.00, מופעה ..: „ההופעות ..." עם אהרוני אברה ...
8.2 ב־8.00 לחקני החאן מציגים: „משרתם של שני אדונים".
9.2 ב־8.30 קונצרט ...
12.2 ב־9.00 ערב ...
הקברט הסאטירי של החאנברט בכל יום ב', ג' ומוצ"ש בשעה 9.30.
[illegible]

עולם ריילס יפו · טל. 825865
יפו העתיקה טל. 825865
יואל שר
מארח ערב ערב את
דני בן־ישראל

קרוואן — מועדון לילה יפו העתיקה · טל. 828255
ערב ערב · פרט ליום א'
התחלת התכנית בימי חול בשעה 11
GERARD MERCIER — אטרקציה — הבובה „המדברת"
THE PAUWEL'S — „הכפילים המעופפים" באקרובטיקה
EMERAVDE AND AMETISSE — קוסם בפרודיה על „הגנב המנומס"
בשבת ב־5.30 תה־מנחה

THE ... NAL ... ON

סיהאט זיך אויסגעלאזט א בוידע — פון שלום עליכם
אליהו גולדנברג, שמואל עטל, ושמואל רודנסקי בתכניתם החדשה של „הקליזמער־מענטשעלעך"
מוצ"ש 8.2 תל־אביב „נחמני"
יום ד' 12.2 תל־אביב „נחמני"
יום ו' 14.2 חיפה, ביתנו
מוצ"ש 15.2 תל־אביב „נחמני"

מועדון סינמטנר
סינמה 1 — הערב בשעות 10—12 סרט ומנחה: שוד הקזינו — בלאס וגאס
סינמה 2 — הערב בשעות 11.45: סרטו המהולל ... „פני המכש..."
תל־אביב יונה הנביא 2 טל. 52...

התיאטרון הלאומי הבימה
מקבת — כתר 8.2 • יום ד' 12.2
זה, זה יוליה — מחר 8.2 • יום א' 9.2 • יום ב' 10.2 • מוצ"ש 15.2
הטיפרתי: על קלות דעת — מערב ב־9.30 • כתר ב־9 • יום א' 9.2 ב־8.30

התיאטרון הקאמרי תל אביב
שלום מטיבות — כתר 8.2 ב־8.30 · חיים חיים: 11.2
בקור הגברת הזקנה — תיאטרון ירושלים 9.2, 10.2, 12.2, 13.2

התיאטרון העירוני חיפה
הצגה מכורה בחיפה: גן הזוהרבים — כתר 8.2 • יום א' 9.2 • יום ב' 10.2 • יום ג' 11.2
במה 2: שיק — תל־אביב „בת־דור" כתר ב־8.00 וב־10.30 · יום א' 9.2 בשעה 9.00
פרסום בבקין

שחקני החאן מציגים
„משרתם של שני אדונים"
מאת גולדוני · במאי מ. אלפרדס · נשף תיאטרוני
מחר מוצ"ש 8.2 ב־8.00 בחאן הירושלמי
מי זאתון (יוסי סיגנור) „עם סיומה של ההצגה. תחבור לי שקבלתי את מלוא התמורה לכספי. זה מנוה הבטפק בידור, צחוק ותנאה במשך 180 דקות. מהלך בתום לבני 16 ומעלה".

מין... מין... מיק
מביך, משחרר, מהנה
ערב שירים גסים
מחירי מיתון — בולל משקה
הערב יום שישי 2 הופעות ב־9.00 ובחצות — מוצ"ש ב־10.30
בכיכוב ★★★★★ **ישראל גוריון**
עומד לי על קצה הלשון
מועדון 77, תל־אביב, בן־יהודה 77, טל. 230000.
כרטיסים להשיג ב„יוקי", „הדרך", „קסטל", „רוקוקו", „קתרוס" ובערב ההצגה בקופת המועדון.
כרטיסים למוסדות ולקבוצות: יוקי טלפון 222445.

שחק אותה... עם מני פאר
ערב משחקי חברה בידור ואורה בחוצות
שטוק 84
מני פאר מרחיב את ההנאה וכהלך היכן שגע מוצאים לשבע השנים הרעות.
פאב הנרי ה־8 הרצליה פתוח
יום ו' 7.2 בחצות · מוצ"ש 8.2 ב־10.00
טל. להזמנות 93 85 86
שטוק 84

נעם סמל מציג:
רבקה מיכאלי
ב„שעות נוספות"
תכנית בידור אקטואלית
הצגות ה־100
תל־אביב „אהל" (בית ארלוזורוב) הערב יום ו' 7.2.75 ב־9.30
כרטיסים: „רוקוקו" הבכורים ובערב ההצגה בקופת „אהל" טל. 283894
לתושבי הקריות וחיפה — קרית־חיים „בית נגלר" מחר מוצ"ש 8.2.75 ב־9.15
כרטיסים להשיג ב„בית נגלר" טל. 724694
האזינו מחר (שבת 8.2) בגלי צה"ל ב־11 לפנה"צ לשידור קטעים נבחרים מההצגה
תקליט ההצגה „שעות נוספות" בקרוב בחנויות!

שחק אותה עם מני פאר
ערב שעשועונים, משחקי חברה • ומתנות. החברות: לוד־פברז'ה; תינוקיד (עגלות ילדים) תחרת גורדני איטליה; גולן — רהיטי פלסטיק; כיתן; מעדני יחד־עם; שומרי משקל (קורסים); קשת — תשלובת טקסטיל: מפות, שמיכות פיקה וקומנים; רשה קר־בין — סט עטים בלוגרף נורדיקה מפוארים; קשת — נקוי יבש; דקטרי — חיות בית; אופנת קינג; צרוס.
פאב הנרי ה־8 הרצליה פתוח
מוצ"ש, 8.2.75 ב־10.00

שחרית לילדים
כל שבת ב־11 לפני הצהריים
עם תמר לנצר ועמוס הקוסם
• תיאטרון בובות • חידוני פרסים • פרסים • שירה, נגינה ועוד.
טל. 230000
הזמנות טל. 228880
מועדון 77 בן־יהודה 77, ת"א

אולמי גל
ידאליהו ליד בריכת „גליה"
ערב ריקודים
בגל מתאושבת
תכנית בידורית
עוזי פוקס
זמר הנשמה
ותזמורת „הפטנטה" הגרלות ופרסים

התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון בנצוח דליה אטלס
קונצרט פתוח מס' 2
בסדרה „מוסיקה לעם"
מנצח אורח: חנוך יעקבי
תזמורת המיתרים והמקהלה של הטכניון
בתכנית:
י.ס. באך:
א. שני כורלים
ב. אמנות הפוגה — קטעים מובחרים, מעובדים לתזמורת מיתרים בידי חנוך יעקבי.
ביום א', 9.2.75, כ"ח בשבט, תשל"ה, בשעה 20.30 באולם צ'רצ'יל קרית הטכניון, חיפה.
הכניסה חפשית · הצבור מוזמן

הפתעות גדולות

לאור המצב הכלכלי
אנו מחסלים את כל מלאי הסחורה

מיקי ונסים

המלך ג'ורג' 23 תל־אביב
החל ממוצ"ש 8.2.75 ב־5.30 בערב

	מקודם ל"י	רק ל"י
חולצות לילדים/ות בדגמים חדשים	49	15
מכנסי גברדין וצמר לגברים	90	35
סוודרים ג'קט עבים 100% אקרילן לגברים	100	50
סוודרים מוהר לגבר	150	75
שמלות בכל המידות מבחר אופנה מעולים	105	30
חולצות טרוגות (בוטיק) בלי שרוול	60	10
חולצות לילדים/ות שרוול קצר	30	10
מתנות חדישות ביותר לתינוקות	29	10
סוודרים וגולפים לגברים מודל פאריס 75	90	35
סוודרים עבים לילדים/ות מודל 1975	100	35
ז'קטים של חליפות לגברים	290	100
מעילי ¾ דקרון עם פרווה לגברים	225	99
מעילי נשים בדגמים מרהיבים	200	75
מעילי עור וזמש לגברים/ות פאריס 75'	1200	390

כל הקונה מעיל עור יקבל שעון נשי מתנה

ז'קטים אפודה לנשים 100% אקרילן	85	35
סוודרים גולף עבים צבעוניים יוניסקס	75	25
חולצות נשים ובמיוחד לצעירות	60	15
כמות מוגבלת של מכנסי נשים בכל הסוגים	95	20

ועוד מאות פריטי הלבשה מכל הסוגים באיכות מעולה

בואו והיווכחו

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב־אין תל־אביב

קולנוע דרייב־אין טלפון 477177
פיתות מחירים!
3 ל"י לאדם לכל ההצגות
פרס למוצ"ש ויום ו' עד תאריך 20.2.75

בשעה 7.00
הרפתקאות לכל המשפחה
★ אנטוני קווין
מלך הפיראטים

שבוע 2
בשעה 9.30
★ ג'ק קוגרס
★ פרנקו טיטי
★ קו וור
בסרט הפעולה
הרוג את כולם

בחצות מוצ"ש 8.2 בלבד
★ צ'ארלס ברונסון בסרט
"לוחמי הגיהנום"

בית הצנחן
רמת־גן
מוצאי־שבת — 8.2.75
רקודים והרבה בידור
בתכנית:
חופני (סולומון הקסן)
ע"י המיקרופון הזמר
דני אנג'ל
ריקודים לצלילי
הכוכבים הכחולים
למעוניינים — דיסקוטק
כרטיסים בערב ההופעה בקופת בית־הצנחן, רחוב רוקח — כניסה דרך אבא הלל 155 (לפני שילוט).

הערב
ב־10.00 וב־12.00
לי מרווין
בסרט המתח
של הבמאי דון סיגל
(צ'ארלי ואריק
הארי המזוהם)
הרוצחים
אבן גבירול 62 (גת)

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א
אודיטוריום בר־שירה
היום יום ו'
בשעות 22.00, 24.00
יוקרן סרט מעולה
בהשתתפות
ג'ין הקמן, שלי וינטרס
מחר, מוצ"ש 8.2.75
בשעה 21.30
שמעון ישראלי
בתכניתו
"אני יורד בעורדן"

מועדון "אורדן"
טל. 55851
ת"א, רח' טרומפלדור 6
הערב 2 הצגות
בכרטיס אחד!
9.30 :
"3 העוקצנים"
★ ג'ים בראון
11.30 :
"אונס בפארק"
★ ...

מועדון קולנוע
בן יהודה
הערב ב־10.00
ג'יימס דין, נטלי ווד
קידמת עדן
הערב ב־12.00
היצ'קוק
מרני
עם שון קונרי

קולנוע
לימור
ת"א, אבן־גבירול 30
מציג הערב 7.2
ב־9.30—11.30
★ ז'אן פול בלמונדו
★ עומר שריף
בסרט המתח והפעולה
"הפורצים"

מועדון דרייב־אין
נוב. ...
הערב ב־10.00
לראשונה על הבד
★ רוג'ר מור
בתפקיד כפול
בסרטו הדרמאטי
"שלום לכפיל"

בקולנוע אלנבי
הלילה ב־10 וב־12.00
"בורסלינו"
עם ז'אן פול בלמונדו
אלן דילון

השבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
אדיסון: שבוע 2 קריר איגניר נולאגו בוביקוגלו הבודד
אורגיל: פיגטו פריגקי הטנגו האחרון בפריז
אוריון: מייקל קונסטנטין מלכי הכביש
אורנע: שבוע 3 ג'ון וויאס תיק אודסה
ארנון: שבוע 2 קורצ'ק הזהירים
הבירה: שבוע 3 ריצ'רד הריס באנגראמם
חן: מורים רונה יתומים אבודים
ירושלים: שבוע 2 הקומדיה המאסירית אוכבים לזהבים
מיטשל: הזהבים בפעולה
כמכייל: 8.00, שבוע 3 קלרק גייבל חלף עם הרוח
עדן: ג'ון קולינס מטר קושינג בסבך האימה
רון: שבוע 2 משחקי אהבה נפש שבורה

רמלה

המג"ל: 7.15, 9.30 ליבו וגמורה שנה טובה לאוהבים

לוד

בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: כר כפנכר גבר ושמו פלמפוש
נחהזית: כוזי ענל פ פ כ ג
תרבות: 7.00 תיבה האלימות 9.00 העוקץ

ראשון־לציון

בשעות: 6.45, 9.30
עממן: מה עשו לך כולנבי
ראשון: שרל אזנבור ילדת הזאבים
התפארת: 6.30, 9.00 ג'ק למון ג'והיים מיילם אמתמי

נס־ציונה

נוה: 6.30, 8.45 ג'יליאנו ג'מה אריזונה קולט

רחובות

בשעות: 6.30, 8.45
בית המעליים: ליגתה כלייר מגרש השדים
מגדר: רוסי שניידר יתומים בסכנה
... ז'אן גאבן לגאל כמשפט

אשדוד

בשעות: 7.15, 9.30
אולימפיה: שבוע 2 צ'רלס ברונסון מסמר מג'יבשיק
אסתר: השרלו בקוטריה ארטיסטים בסופרמרקט
אשדוד: כר כפנכר גבר ושמו פלמפוש
רגת: אגני ג'ירארדו אורות הזהב

קרית מלאכי

בשעות: 7.00, 9.00
בידור:
אתרון צ'ידי העולם התחתון
הוד: ברברה סטרייסנד הכל לממן פים

שדרות

חן: 6.30, 8.45
שור הכלבים המופלאים

נתיבות

שבים: 7.00, 9.00 קארים ברנן השוד המתוחכם

אשקלון

רחל: 7.15, 9.30 אבי'ו ססטי אהבה היא עירינה ואכזרית

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30
ארמון:
גרמה בעלת 4 מיטרים
אורדע:
שמי הוא שנואי ניד
אורלי: ליב אולמן השגעת המכשים
ארמון: אליוטם אחלי דקירות הזהב
גלאור: ג'א צ'גרלר תורה לפיסוק פליים
הדר: שבוע 2 צ'רלס ברונסון משאלת מוות
לילי: שבוע 2 ברברה סטרייסנד הכל לממן פים
רמה: פיום א' הכרם היווני מירלה
רמת־גן: שבוע 4 ואגרון בופיה לורן ססק דיך
שפים: לינדה בלייר מגרש השדים

חיפה

במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00
אורדן: דסטין הופמן של שרגא יעקב ביניים
אורה: שבוע 2 אלברט פיני רצח באוריינט אקספרס
אורלי: לינו ונמורה שנה טובה לאוהבים
אמפיתאטרון:
לי ואן קליף הצמד
ארמון: צ'רלטון הסטון נמל תעופה 1975
גלאור: שון קונרי התקירה
חן: קלינט איסטווד הזיז הרעב
כרמל בנים: הסרט התורכי האדרת
מוריה: 6.45, 9.00 שבוע 2 מקסימיליאן של הולך רגל
מירון: ג'ולית באורם בסרטו של ג'יים אוקונולי עמלת
עצמון: שבוע 2 צ'רלס ברונסון משאלת מוות
פאר: ג'ון בייקר בראש מורם
רון: שבוע 2 ג'והן וויים תיק אודסה
שביט: לורנס אוליביה מייקל קיין משחקי בילוש
בית אבא חושי (נוה שאנן): 5.00 הרפתקאותיו של רב
עממי (נוה שאנן): סרנס היל קוראים לי אף אחד
בית העם (ק. חיים): 6.30, 8.45 אריה מין כוכב
היובל (ק. חיים): 6.45, 9.00 קרן אנת של אושר
סביוה (ק. ביאליק): 7, 9.15 אוגם המורה
ספיר (ק. ביאליק): 7, 9.15 וודי אלן ישנוני
ציון (ק. ים): 6.45, 9.00 שאפט באפריקה
זהר (ק. מוצקין): 6.30, 9.00 סטיב מקווין הבריחה
יקבל־אור (ק. מוצקין): 6.30, 9 שלושה טובים ואחד נוכל

עכו

גליעד: 6.30, 8.30 ג'ון וויין בליצ ושמו מקיד

קרית שמונה

תרשן: 6.00, 8.15 ריצ'רד ראונדטרי שאפט באפריקה
שניר: 6.45, 9 מוני קרמים בסרטו של מנחם גולן לפקה

פרדס־חנה

דקל: 6.30, 8.30 אל פאצ'ינו סרפיקו

חדרה

בשעות: 7.00, 9.15
חדרה:
הריית מקומטנץ
תוף: לינו ונמורה גודניס עם רשיון
אורות: (בית אליעזר) 7, 9 רעם הגבורים

נתניה

בשעות: 7.00, 9.15
אסתר: שבוע 2 רוני הווארד אמריקן גרפיטי
שרון: אליוט גולד המרגלים

הרצליה

בשעות: 7.00, 9.00
דגניה: ז'אן לואי טרינטיניאן המזימה
דוד: 7.00, 9.15 אלן דילון ז'אן גאבן שני גברים בעיר
היכל: השותף
תפארת: שבוע 2 רוג'ר מור סוזנה יורק גולד

רעננה

אורות: 7.00, 9.00 משכלית ושכה ברמה

כפר־סבא

חן: 7.00, 9.30 רינגו סטאר גולד
סמל: 7.00, 9.15 מקגוגה הפורטוגזית

פתח־תקוה

בשעות: 7.00, 9.15
הדר: סמלה פרנקלין רוני מקדואל בית הרוחות
היכל: פאול ניומן רוברט רדפורד העוקץ
שלום: פיטרו הרגר אריקה ליבשטרום יום הדמים

קרית אונו

אונו: 7.00, 9.15 סוזי סגל אונס במאורי

תל־אביב

מוצאי שבת: 7.15, 9.30
חול: 4.30, 7.15, 9.30
...ציר: שבוע 2 קרן בלק נמל תעופה 1975
...: 7.15 שלושת המוסקטרים 9.30 אונס בפארק
אורלי: שבוע 10 ... דצמבר ...
...לנבי: בכורה ארצית ... בימי המעקב
...: הצגת בכורה ... טול והאחרים
...הודה: שבוע 3 רן ארקין המשטרה המשתוללת
...רדינג: שבוע 2 הסרט ... קורצ'ק הזהירים
שבוע 4 ג'אן קרלו גיאני ... סקס מפורק
...: שבוע 2 צ'רלטון הסטון שמש ירוקה
...: 7, מלך הפיראטים 9.30 הרוג את כולם ... בחצות לוחמי הגיהנום
...: שבוע 3 אלן דילון ... בורסלינו בע"מ
...: שבוע 4 ג'וניים ארקין שלב אחר
...: פלורינדה בולקן הרוקמ המוקסים
...: ג'יימס קובורן לי גראנט פשע במעגל סגור
...: שבוע 3 דניאל ג'לבר ... קסטלנוצו כמליה 2008
...: 7.00 9.40 שבוע 7 ... רובינסקי תיק אודסה
...: שבוע 6 לי מרווין ... ברמון איש הכנופיה
...: שבוע 2 ... בשירות האימפריה
מתמיד: קונצ'טו אגרופי המוות
...: 7.00, 9.30 שבוע 7 ... באוריינט אקספרס
...: שבוע 6 רוברט שאו חטיפת פלהאם 1—2—3
...: 6.00, 8.15, 10.15 ... ושמה תשוקה
סינרמה:
... היל משפט מבחירה
...: שבוע 2 הצגת בכורה ... ג'רמי
...: שבוע 10 בכורה ארצית אהבה ... הזהרים
...: ז'אן לואי טרינטיניאן כבורות השף
...תל־אביב: פול ניומן ... רדפורד עוקץ
...: בכורה ארצית ... נשורים
...: 6.00, 9.00 שבוע 2 ... אגדריוס ... המוסיקה
...: הצגת בכורה ארצית ... הזהרה ...

יפו

בשעות: 7.00, 9.15
...: שבוע 2 הצגת בכורה ... התורכי סודריה
...: תאריך אל אמרים ... העובר מכתב אהבה

בת־ים

בשעות: 7.15, 9.30
...: אנני ג'ירארדו ... לא אש
...: אליוט גולד שלום לבלש
...: אוליבר ריד הצייד
...: ריאו אוגיל ירח של נייר
... ריצ'רד הריס עומר ... באגרנאמם

חולון

בשעות: 7.15, 9.30
...: הריסט בוכהולץ ... השלמה
...: צ'רלס ברונסון ... מסמר מג'יבשיק
...: ריצ'רד הריס ... היא כבשה
...: 7.30, 9.30 ... 2
...: לי מרווין ריצ'רד ברטון איש הכנופיה

אור־יהודה

...: 7.00, 9.15 פיטר פונדה המזוהמת ולואגי המטורף

אם לא הפסקתם לאכול בחוץ
בגלל מחירי הדלק —
בואו ל"נסט"
מסעדת הפאב
בהרצליה פיתוח —
תהנו מהסטייקים וההמבורגרים הטובים ביותר בארץ! יש גם פינת יין וגבינות.
מול מלון מגדל דמאל, חוף הים.
הנסיעה משתלמת!

דני פלץ־ניב מציגים:
בדרך מערבה
ערב שירי־עם אמריקאים ★★★ שירי בוקרים

הביעת מיתרי הזהב ★ סברה גונסון
קולות קלים יוסי הרטונסקי
התיבה של מיתרי־הזהב
תל־אביב "בית־דור"
הערב יום ו' 7.2
2 הצגות
ב־10.00 ובחצות
כרטיסים: "מדרך" ויתר המשרדים. לחיילים בקפיון העיר. טל. הקופה 263178
השרדי הנהלה: יה ג'ורג' 66 ת"א, 289835, 297193

פואוקטנבות
יוסי רכטר
אבנר קנר
"התהוות השכונות, ..."
כרטיסים: ... מחר 8.2

חצי־חצי
מתי כספי
נתנאלה
חיפה "בימנו"
הערב 7.2 ב־9
כרטיסים: ...

התיאטרון הקאמרי
הצגת
חיי קליגולה
שנועדה למוצ"ש 8.2
בצוותא
לא תתקיים
את הכרטיסים יש להחליף בקופה

"קצת אחרת"
הערב יום ו'
7.2.75
בחצות
ב"בית לסין"
בתל־אביב

זכה ב־3 פרסי אוסקר
האוסיקה
בקולנוע "תל־אביבי" ת"א
שבוע 2
במוצ"ש 2 הצגות 6—9
בימי חול 2 הצגות 5—8.30

רות עוזיאל
פרפסיכולוגית
דור חמישי למגידי עתיד בחדה ממוצא בדואי. מגלה עתידות בעזרת המרה ד' קפה. עוזרת ועוזרת בפתרון בעיות נפשיות, משפחתיות, נישואים, מקצוע ובעיות אחרות. תודות לה מצאו את אושרם מאות נשים וגברים.
לקביעת פגישה
טלפון 297191 ת"א

כנסית עמנואל יפו רח' בר־הופמן 9, קונצרט מיוחד במוצ"ש 8.2.75 ב־20.30. אמנים אורחים: האנסמבל הישראלי, כלי פריסה מאיר שפיה. פרס I בנתנרות ותזמורת הר לנד. מנצח משה יעקובסון סולן עמוס מלר. כרטיסים בערב המופע בפתח הכנסיה טלפון 981307.

תושבי תל־אביב שימו לב!
במוצ"ש 8.2 בשעה 7.15
בקולנוע "סינמה 1" תל־אביב
תתקיים הצגה חגיגית של הסרט
חטיפת פלהאם 1-2-3
בנוכחותו האישית של כוכב הסרט
רוברט שאו
והאורחים:
★ ריצ'ארד ראונדטרי (שאפט)
★ ברברה (הרשי) סיגל (עשי לנו ילד)
והבמאי הישראלי מנחם גולן

הטנגו האחרון
בחדר האמבטיה...
סבון טנגו
של "יצהר"

במת
בר־אילן
אגודת הסטודנטים
במוצ"ש 8.2.75, כ"ו שבט תשל"ה — בשעה 21.00
בתכנית:
חוה אלברשטין
הפרברים
ראיון החודש עם אישיות אקטואלית
ריקודים לאחר ההופעה
הכניסה לסטודנטים בלבד

קולנוע רמת־אביב
הערב ובחצות
בשעות 10.00 ו־12.00
"העוקץ"
עם פול ניומן
רוברט רדפורד

אבישלום דרורי
מהפנט
★ היפנוזה שימושית
★ גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
★ לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
★ הרזיה בעזרת היפנוזה
★ בעיות II
★ יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל־אביב
טל. 289835, 297193

פרספקטיבה
256141 בית סוקולוב קפלן 4 ת"א | 255133 בלאונרד דה־וינצ'י 13
היום בשעה 10.00 בערב
1. "מסעדתה של אליס" | 1. "אשה בחולות"
2. "הירונימוס מרקין" | 2. "הבושה" לברגמן
בחצות
1. "מסעדתה של אליס" | 1. "זבריצקי" אנטוניוני
2. "הצוהל האדום" (סרט קלסי) עם פיטר פוקי הגירסה המקורית | 2. "סלח לי אותה נשק את צהאריי" (הערפדים) פולנסקי
צפית שלא יהנה מן הסרט יקבל כרטיס לסרט אחר

תיאטרון בית לסין
ההבטחה
מאת ארבוזוב
מוצ"ש 8.2 סדרה 11
בשעה 8.30
כרטיסים בקופות

מועדון קולנוע הוד
דיזנגוף 101 טל. 226226
הערב בשעה 10 בלבד
● אנטוני קווין
בסרט הפעולה
"מעבר לרחוב 110"

...סבא
...שר שירים ...
עם תזמורת בת 15 נגנים

...בידור ...

להושבי חיפה
רביעית המועדון חוזרת!

קירה ...

דיסה־ ...

רבקה מיכאלי
בשעת מסכת

בר מינן

היידה יפו!

חברה דתיים ולסטודנטים
מו"צ במוצ"ש כ"ו שבט 7.2.75 בשעה 8
באולם בני ברית
רח' קפלן 10 ת"א
בתכנית:
...פירה גלוסקא
תרקידכם ותזמורת
האלמוגים
...א להקדים ולהביא תעודות
...שימו לב!
מוצ"ש הבא 15.2.75
הבידור שלנו יתקיים חד פעמי
...אולמי הנשיאים
...יצחק שדה 38, ת"א
...מוצ"ש 22.2 חוזרים ל"בני ברית"

אליהו גולדנברג, שמואל סגל, ...
מועדון "פריז"
הלילה 10—12
מלון "דן" טל. 236605
...

מועדון סינמטק
סינאה 1
שוד הקזינו
בלאס וגאס
תל־אביב, יונה הנביא 2 ...

מעריב לספורטאים

נתניה מקווה לשאוב בביתה דלק חדש

האלופה תארח השבת את בית"ר תל-אביב

לאחר שקיימה שני משחקי-חוץ, מהם גמלה רק נקודה אחת, חוזרת השבת האלופה והמובילה בליגה הלאומית בכדורגל, קבוצת מכבי נתניה למגרשה, והדבר הזה מבשר אולי, כי נתניה תשאב דלק חדש, להמשך ההרהרה בראשות הטבלה.

מכבי נתניה תשחק מחר עם בית"ר תל אביב, שבסיבוב הראשון הצליחה ליטול נקודה מן הנתניתים, בתיקו דרמטי (2—2), שהושג בדקות הסיום ממש. השבת נראים סיכויי נתניה להשיג את מלוא הנקודות — טובים.

הפועל כפר-סבא, שתשחק גם היא בביתה, השתדל לנצל עובדה זו, כדי לשמור את עקבותיה של נתניה, כאשר מולה תתייצב הקבוצה המפכפכה של הפועל ירושלים, מה שמעביד סימן שאלה גדול על תוצאותיו של מיפגש מעניין זה.

אם נעריך הצוהה את קבוצת הפועל באר שבע, כקבוצת חוץ מצליחה, הרי שנוכל להמר עליה כמנצחת, במשחקה מחר עם הפועל חדרה — חדרה. אולם הקבוצה המקומית מסוגלת בהחלט לקלקל הערכה זו, ולזכות לפחות בנקודה.

הליגה הלאומית בכדורגל
(לאחר המחזור הי"8)

1.	מכבי נתניה	27—19	24
2.	באר-שבע	20—12	23
3.	כפר-סבא	22—18	23
4.	הפועל חיפה	22—12	22
5.	שמשון ת"א	18—11	22
6.	הפועל י-ם	18—14	20
7.	הכח ר"ג	20—22	19
8.	הפועל חדרה	15—14	18
9.	מכבי ת"א	16—16	18
10.	בית"ר ת"א	22—22	17
—.	בית"ר י-ם	18—18	17
12.	הפועל פ"ת	16—30	15
13.	מכבי יפו	16—21	15
14.	הפועל ת"א	13—16	14
15.	בני-יהודה	10—21	11
16.	מכבי פ"ת	9—26	10

שתיים מקבוצות התחתית של הליגה הלאומית, יופיעו השבת באיצטדיון „בלומפילד". במשחק המרכזי, יהיה קרב תחתית מובהק בין בני-יהודה (מקום 15) לבין הפועל ת"א (מקום 14), הנמצויה לאחרונה בהגופת היחלצות מרשימה.

תיאורטית, עדיפים סיכויי הפועל ת"א, אולם יש לזכור כי עבור בני-יהודה יהיה זה קרב קריטי, שהפסד בו עלול להקטין את סיכוייה לברוח מאיזור הנשירה, ולכן צפוי מאבק חריף ושקול.

בנתניה, תנסה מכבי פ"ת, המשוועת לנקודות, לחלץ כוח משמשון ת"א, אם כי יחסי הכוחות מצביעים על עדיפות ברורה לשמשונים ההכ-ליתיים הרבה יותר.

במשחק המוקדם ב„בלומפילד", תיבחן מידת התאוששותה של מכבי ת"א במשחק מול הקבוצה החסונה של הכח מכבי ר"ג, ואילו בית"ר ירושלים תשוב לימק"א, כדי להיעזר באווירת הביתיות להשגת נצחון במשחקה עם מכבי יפו. הפועל פתח-תקוה, שתשחק במגרשה, תעשה כמאמץ ניכר כדי לזכות בנקודה יותר מהפועל חיפה, שנצחונה בשבוע שעבר, החזירה שוב לתמונת האליפות.

התוצאות בסיבוב הראשון

בית"ר ת"א מכ' נתניה	2—2
מכ' פ"ת — שמשון ת"א	0—0
בני-יהודה — הפועל ת"א	0—0
הכח ר"ג — מכבי ת"א	1—1
הפ' ירושלים — כפ"ס	2—0
באר-שבע — הפ' חדרה	0—0
הפ' חיפה — הפ' פ"ת	3—2
מכבי יפו — בית"ר י-ם	1—0

העינוי הגדול ביותר

נשיא מועדון כדורגל, מהליגה השנית באיטליה, נתפס לפני שבוע, ושוחרר רק שלושה לאחר שחוטפיו קבלו 1.5 מיליארד לירות (כארבעה עשר מיליון ל"י).

הם כפתוהו, העריקוהו בצריף בבניין שמש ימים והשקוהו במים וחלב.

אבל, לדבריו, הם עשו את הדבר האכזרי ביותר: הם מנעו ממנו ביום א', לשמוע את תוצאת המשחק של קבוצתו, בעת ששדרו תוצאות הספורט. „רוגה" סיימה בתיקו 0—0 עם קבוצת „קייטנזרו".

זהו סבירינו גרנצי, נשיא קבוצת „רונה". הוא סיפר בשובו, כי החוטפים

● הטניסאי המכסיקני ראול ראמירז בן ה-21, היה גיבור הנצחון הסנסציוני 3—2 שהשיגה השבוע נבחרת ארצו על ארה"ב, במסגרת „גביע דיוויס". הוא ניצח בשני משחקי היחידים והוליך את נבחרתו לנצחון גם בזוגות.

„אוורטון" עלולה לזכות באליפות

מאת י. פינקלסמן, כתב „מעריב" בלונדון

עצוב למצוא את „אוורטון", מועדון המיליונרים, בראש טבלת הליגה האנגלית הראשונה בכדורגל. עצוב, משום ש„אוורטון" איננה קבוצה גדולה, ואיננה גם קבוצה אטראקטיבית. היא משחקת כדורגל הגנתי, בבית ובחוץ. היא מנצחת רבים במשחקים על חודו של שער. יהיה זה אירוע מראני לכדורגל האנגלי, אם „אוורטון" תזכה באליפות הליגה, משום שבעקבותיה יאמצו קבוצות נוספות את סגנון הכדורגל שלה, ואילו מה שזקוק לו הכדורגל האנגלי עתה, היא אימוץ התהילה והברק מן הסגנון הטוטאלי של יוהאן קרויף.

קיים עדיין סיכוי גדול, ש„סטוק סיטי" תזכה לבסוף בבכורה. יהיה זה מיבצע נאה, משום שקבוצתו לשעבר של סטנלי מתיוס, מסוגלת להציג את הכדורגל המוחץ ביותר באנגליה כיום. רק קבוצה אחת מסוגלת לעלות על סטוק, במשחק מבריק, וזוהי הקבוצה הלונדונית „קווינס פארק ריינג'רס".

דייב מקאיי, אותו מנג והיק של „טוטנהם", המנהל את קבוצת „דארבי קאונטי", שאותה הביסו ה„ריינג'רס" בשיעור 4—1 בשבת האחרונה, מאמין כי ה„ריינג'רס" יזכו העונה בגביע האנגלי.

„בשוק" התוקפנית

בעוד ש„אוורטון" משחקת כדורגל הגנתי, הרי ש„סטוק" הינה תוקפנית באורח נפלא, כפי שהדבר הודגם כאשר הביסה הקבוצה ללא תנאי את „מאנצ'סטר סיטי", בשיעור 4—0 בשבת האחרונה.

כאשר בהרכבה השוער פיטר שילטון, שוער נבחרת אנגליה שעבורו שילמה „סטוק"

300 אלף לישים (למעלה מ-4.5 מיליון ל"י) — סכום גדול עד כדי גיחוך — הגנה טובה ושורת חלוצים הכוללת את אלן האדסון וג'ף הרסט — נראה לי, שהיא מהווה חומר מתאים להיות אלופה.

אני חייב להודות, שיש לי דעה קדומה כנגד „ברנלי", קבוצה היוצרת בעצמה את כוכביה. „ברנלי" יכולה גם היא לזכות בכתר האליפות, והדבר מעורר בי סלידה.

הסיבה לכך היא, שיושב-ראש המועדון, הוא אותו אנטישמי ולגארי בשם בוב לורד. כאשר באה „ברנלי" ללידס, סירב יו"ר מועדון „לידס", קאווינס, שהוא עצמו יהודי, לשבת לצידו של לורד בתא-הכבוד.

אלן בול מאחורי ההתאוששות של „ארסנל"

אני סבור שקאווינס נהג בצדק. לורד הוא אדם בלתי נסבל.

האופטימיות שלי ביחס ליכולתה של „ארסנל" לשמור

על מקומה בליגה הראשונה, הוצדקה, היא גם מסוגלת לזכות העונה בתואר נכבד — הגביע האנגלי.

זהו אלן בול, הג'ינג'י הקטן אדום-השיער, אשר לאחרונה כפג ביקורות חריפות, אחר נתגלה כמושיעה של „ארסנל". שני שעריו בשבת האחרונה, נגד „ליברפול", היו עיקריים מצויינים, כולל בעיטה 11 מ'.

ההתאוששות של „ארסנל" יש לזקפה בחלקה לזכותו של בריאן קיד. זהו באמת סיפור רומאנטי. הוא איבד את מקומו בהרכב הראשון של „מאנצ'סטר יונייטד", שבה הפך שעיר-לעזאזל, על כשלונה להישאר בליגה הראשונה. ואילו עתה, בראיין קיד הוא „מלך השערים" בליגה הראשונה, ואפילו הוחזן על ידי דון ראווי לסגל נבחרת אנגליה.

אולם אני מתחיל להיות מודאג בגינה של „טוטנהאם". נכון, היא מצויה הרחק מן התחתית אבל אני האמנתי, כי בשלב הנוכחי, היא תהיה

הרחק-הרחק מאחור. אלם אין הדברים ...

שני כוכביה המק... הקבוצה, דאנקן ה... אינם מבקיעים מספ... הטראגדיה הגדולה בכדורגל, הוא מארק הענק, שרק לפני או יותר, שיחק כח... ד' של נבחרת אנג... כי צ'יוורס שוב הרצון להבקיע. השני לשעבר, של גליה, מארטין פיט... יעיל באותה מידה...

פשוט, אינני הדרך שבה כשד... האס" והיא עלול... לסגת שוב אל א...

העליבות ...

„לידס" מהווה תעלומה מסויימת קבוצה זו איפה החובבים על „... סיים את משחק שנערך במגרשה... בתיקו אפס — מהווה איתות ... שוערה של ... היטיב לשחק.

עם זאת, אני ש„לידס" תתאו... „אוורטון" לזכ... אליפות, אם ... בבשימה זו.

צ'ארלי שוב גורן

גם סיפור ... אותו מכדורר ... נגלא במידה ... נדחק לליגה ... קבוצת „קריסט... לם ניצל מתו... ושוב הוא מ... הכדורגל בליג... בדיה של קבו...

צ'ארלי צו... הכדורגלנים ... ענים אינם ... נכונה. „הוצ... יות שניתנו ... רים יותר ... כמו קרויף. יומם ולילה ...

יש לאנגלי... המשתתה ב... ההולבים. ... אלא ששחק... צער, משחק... ליגה השניה.

הבעיה של ... גו, מכש כ... של צ'ארלי... של „ארסנל"... היה להיות ... בעצמו אשם

לאן השבת בספורט? ● לאן השבת בספורט?

כדורגל
ליגה לאומית

מכבי נתניה — בית"ר ת"א
שמשון ת"א — מכבי פ"ת
(מגרש מכבי נתניה, 12.30)
הפועל ת"א — בני-יהודה
מכבי ת"א — הכח (12.30)
כפר סבא — הפועל ירושלים
חדרה — באר-שבע
הפועל פ"ת — הפועל חיפה
בית"ר י-ם — מכבי יפו
(השעה הראשית למשחקים — 14.30)

כדורסל
ליגה לאומית

קרית חיים — הפועל ת"א
מכבי חיפה — גבעת ברנר
מגידו — מכבי ר"ג
בית"ר י-ם — הפועל י-ם
גבת-יגור — עפולה
(כל המשחקים הערב ב-8)
ליגה ארצית צפון
כפר ויתקין — בית אלפא (8)
כנרת — יזרעאל (7.30)
טבעון — מכבי מוצקין (7.30)
חרוד-גבע — כעת חיים (7.30)
ר. הכובש — אשדוד גלון (8)
נהריה — גבעת חיים (8)
ליגה לאומית לנשים
סבוין — מכבי דרום (7)
הפועל חיפה — הפועל י-ם (8)
מכ' ב"ש — כעגן מיכאל (7)
קישון — הפועל ת"א (7)
(כל המשחקים הערב)
ארצית דרום
אשקלון — בית"ר ת"א
מכבי י-ם — הרצליה
הפועל אוריה — גת
מכבי חולון — נתניה
מכ' דרום — הפ' פ"ת (7)
(השעה הראשית למשחקים הערב ב-8)

אתלטיקה

מחר ב-2 אחה"צ כהרים לבכון הנגיים — אליפות ישראל הי"4 במירוציבדות.
● באיצטדיון מכון הנגיים היערך מחר ב-10 בבוקר אליפות בין-מחוזית של הפועל לגילאי 12 ומקבוצות המכבה.

שיט

אליפויות אזוריות בשיט יתקיימו מחר ב-9 בבוקר בנהריה וחבבל יפו.
מחזור כלילי בליגה לספינות כתוץ המרוץ יהיה הערב ב-8 בבית ההסתדרות רח' הר ב... 57, פרדס-כץ.

כדורעף
ליגה לאומית

הגוש — עין המפרץ (7)
אילון — הכפר (7)
חניתה — רמת אביב (7)
אליצור ת"א — הגבן (8)
עין שמר — בית ז"ע (5.30)
קרית אתא — שריד (6.30)
(כל המשחקים בשבת)
ליגה ב', דרום א'
בית"ר בת-ים — מכבי חולון
גבעתיים — עליה כפ"ס
בית"ר הרצליה — מכבי יהוד
הפועל צפון — בית"ר לוד
בית"ר חולון — מכבי השקמה
כפר קאסם — כפר שלם
בית"ר ר"ג — ראש העין
קרית אונו — אור יהודה
ליגה ב', דרום ב'
בני אשקלון — מכבי ק. גת
בית"ר ב"ש — ירוחם
הפ' ק. גת — קרית מלאכי
מכבי רמלה — מכבי י-ם
כרמים — אופקים
שכון המזרח — מכבי יבנה
בית"ר אשדוד — מכבי ב"ש
אילת — הפועל אשקלון
ליגה ב', צפון א'
מכבי חצור — מגדל העמק
בית"ר נהריה — טבעון
בית"ר טבריה — בית שאן
אחוזי נצרת — אפיקים
נצרת עלית — קרית חיים
תל-חנן — מכבי טבריה
כפר רופין — הפועל חצור
ב' ק. שמונה — מגדל כרום
ליגה ב', צפון ב'
הפ' בנימינה — גבעת חיים
גבעת אולגה — בית"ר דב
עפולה — קרית ים
גבע הכרמל — מחנה יהודה
מכבי ביאליק — פרדס חנה
טירה — מכבי השרון
רעננה — בית אליעזר
מכבי זכרון — ב' בנימינה
ליגה א' צפון
בית"ר נתניה — מכבי הרצליה (10.30)
הפועל הרצליה — ק. שמונה
מכבי חדרה — טירת הכרמל (10.30)
נחליאל — טבריה (12.30)
מכבי חיפה — נהריה
קרית אתא — צפת
הפועל נתניה — הפועל ר"ג
צבו — בני נצרת
ליגה א' דרום
בית"ר רמלה — באר יעקב
רמת עמידר — דימונה
חולון — אשדוד (10.30)
בנ ציונה — ראשל"צ
שעריים — מרמורק
לוד — בית שמש
יהוד — בת-ים
בית"ר יפו — הפועל רמלה
(רמת עמידר 10.30)

פיאט 127

עלתה אתמול: 19,500.- בינואר 1972 | 20,950.- באפריל 1973 | 23,900.- באפריל 1974 | 27,600.- ביולי 1974 [לפני הפיחות]

עולה היום: 40,000.- ע"פ העליות של מחירי היצרנים

תעלה מחר: 43,000.- ע"פ המחירון החדש לאפריל 1975

התעצמו!

37,4[illegible]

זהו המחיר על המלאי הקיים! הקדם ורכוש היום!

עליית המחירים אינה מחכה לך-

הפעם, החלט מיד!!!

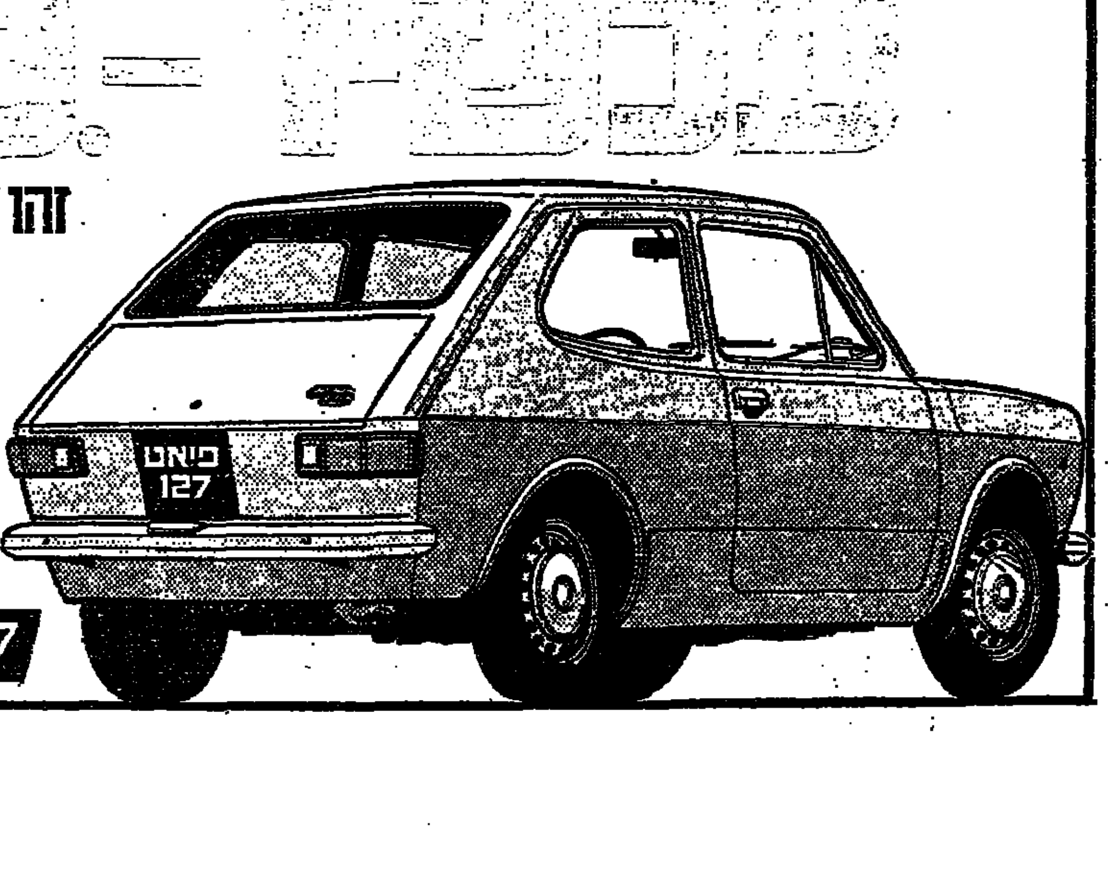

FIAT 127

פרטים בסוכנויות "פיאט" ברחבי הארץ

מעריב ספרות ◇ אמנות ◇ ביקורת

אדמה ומלים

מאת

שלמה טנאי

בשנים אלה נגשו אותנו אחד אחד, ובמבוק חיפזון, מחשובי היוצרים בלשון העברית. זה עתה הלכנו אחרי ארונו של יעקב הורוביץ. ולפניו — א. ד. שפיר, ולפניו — ש. צמח, ולפניו... לא אמנה כל שמותיהם. הם מהבהבים בלבנו כל העת, והשורה נמשכה אי־אים.

אחרונים — מקום קבורתם בקרית־שאול; ראשונים — ברחוב טרומפלדור; אחרים פזורים בכנרת, בהר־הזיתים ובמקומות אחרים. פנתיאונים של הספרות העברית — שמצבותיהם שורות במצבות יוצרים בכל ההווים — נתמקדו בשורות האבנים הנדקרות בשחור או בלבן, באבן או בשיש.

ברחוב טרומפלדור, שם כבר נתקדש האבל לתהילה, בקום דור ביאליק ומקורביו. בקרית־שאול, שם הצער עודו רענן ולח, דור שלונסקי—אלתרמן והגלויים עמהם. מרחק של קילומטרים לא רבים — מרחק של שלבות וסגנונות הפיסות, שני בסיסים ראשיים ליצירה העברית בארץ־ישראל.

אם נתונה בהוויה מעין כיפה, הבנויה על שני בסיסים אלה, נמצא אותה חופפת על עיקרי המהלכים הפתוחים, שהם בעיבות הלב של ההתחדשות הלאומית שעד כה: הדרך אל ארץ־ישראל — בתולה תל־אביב, בכנרת: ויסודות החיים החדשים שבה — ברגבי האדמה הכבדה בקרית־שאול. הראשונים — כבשו, שאלו, נחלבטו, חיפשו שרשים. האחרונים — כבר החלו לצמוח ולהצמיח.

★ ★ ★

כאשר עוברים בשבילים הצרים, פה בין צבים היחים ופה — עדיין בכסת החשוך, נוצר אדם לידיעה, שבאדמות אלה כבר טמונים שני דורות מלאים, כבדי־יצירה של הספרות העברית. כתרוקים מן ההתנהלות, בהוויה־בראשית, מקרקע בתולה של מבט ראשון. לא במרחק ההיסטורי, לא בזכרון הרוחני, באין עוד דרך האבן־צל־עפר בבתי־עלמין שנהרסו אי־שם, כי אם בפנתיאונים גאוכים אלה, תחת כיפת־הויה, יש כבר פרקים חושים כבדי־רוח של תולדות, של מה־שהיה ואין־שהיה; פה, במרחק קצר, בנסיעת אוטובוס פנים־עירונית, או בטיול ברגל.

היצירה העברית מחזקה את בריתה, מעמיקה אותה עם אדמה זאת, עם אנשים אלה, כמצאו בה מנוחה כמתת, באכזבה, מקנאה וגם — באהבה והפיצה.

★ ★ ★

רגבי־האדמה המתהפכים עם הסתימה נעקים בית ואת ליוצרים־במלים. הרי המלים — זו אדמתם של היוצרים. הם מהפכים בהן ומהפכים בהן, שכל בהן, מן המלים אתה בא ואל המלים תשוב — אפשר לומר על הסופר המתעפר בהן כל ימי חייו. וכשם שמן האדמה צומחים הדברים היפים ביותר והמינים ביותר, כך מן המלים הללו מתעצבים מצייר־הקסם, האגדה, הצער והשמחה, דמות אדם, חיים של עם.

האדמה הזאת בקרית שאול איננה מכסה על עפר־המלים. היא מנאותה לאדמת־רוח, ספירותיה הסובים בשטרים תמיד.

★ ★ ★

תמיד חושבים ברגעי־פרידה כאלה על הבדלי דורות. איך היו ראשונים, איך היו אחרונים, איך כל אלה לעומת ההווים. איני מאמין בירידת הדורות, שאילו כן — לא היה העולם קיים זה כבר והיה מוכן תהו ובהו בכל.

הדורות, בדור לדור, הם אחרים. ככל שמתרחקים — הם נאצלים יותר; כשקרובים, או בתוכם, גשמיים ומוחשיים ואישיים יותר. לכן ניכרת ונבחנת יותר הרמה המוסרית, האישית; ניכרים האנוכיות, נראות יותר החולשות, בולטים הליקויים.

תחת כיפה הענק — כל אלה נעשים פרטים בלתי־חשובים.

★ ★ ★

אבל חייב אדם לדעת נחמה. נתרבו המצבות בפנתיאונים החדשים. אבל יצירותיהם של ההולכים לשם — קיימות בספרים. יש מהן שחיות חיים תוססים ויש, שלמרבה הצער, הן נתונות במצב גניזה. יש סופרים, שהיו נוספות להם שנות־חיים אילו שמעו הערכת יצירותם לאחר מותם; דברים שלא זכו לשמעם בעודם נושמים בכבדות וצוברים מרירות. אבל, למרבה הפליאה וההדהמה, לעתים, מותם הפיזי גורם להחיאת יצירתם.

בעיקרם של ספרים ושל כתבים — יכולים אנו להתברך ביבול כביר של יצירה מקורית שהשאירו אחריהם שוכני רחוב טרומפלדור וקרית שאול ומקומות אחרים. במובן מסויים ניתן לומר שיש כאן כירה על עודף, של שפע־עושר, שטרם מצאנו כולנו דרך אליו ולא נמצאו עוד דרכים להביאו אלינו, אל העם.

הנחמה היא שאנו נפרדים בצער מסופר יוצר, מידיד יקר, אבל בכל עת יכולים לקרוא אותו, להפוך במלים שצבר ומיין וסידר כל חייו, לפי תמונות־אב שבנפשו.

חק שלו

הורדוס

...יו בסוד מגדל
...ף הביאני.
...מרים ראיתי נד
...יר ההרודיאני.

...דקים בין גוש לגוש.
...ברון פורת.
...עמקים בתוך השיש.
...מרים קולת.

...ן בונים. אבן מלכים.
...ורת הוד.
...אשה.
...ל אחד חתך פניה
...אר אשה...

שתים בכרס אחת

מאת

הורציוס

עבודת הנעשית בתוך־כתוך, אך ברוב כתנה, כוונה לפריה שלא לעבוד, קרויה שביתה איטלקית. דולצ'ה פאר נייכטה, אומרים הסטאקאגוביצים של שתי־הסיצליות. מתוקה, כדבר קוהלת, שנת העובד. חכמי ספרד, ביחוד ה ע צ ל ו ל ה הספרדית, מגהים את מקומם בפילוסופיה של מוסר־העבודה ביתר מיצוי:

„אין לך כלי מחזיק ברכה לאדם יותר מן הבטלה, בלבד שמספיקין בידך לנוח אחריה!"

אפס־מעשה שלאחר בטלה הוא משא נפש לכולנו, אלא קרבים כן הוקושים אצלנו על רשימת מיטבי העשכורות סבורים כי בחברה תופסית, דימוקרטית, של מדינת־סעד כשלנו, ראוי להיטיב את תנאינו הסוציאליים. לפחות בשירותי ציבור יפה אפס־מעשה גם לפני הבטלה.

א־פרופו שירותי־ציבור, בדקתי השבוע את פירוש המלה קורופציה. „רומפרה" בלטינית, לשבור. מכאן „רוטי" (אן־רוט), רוקינג, דרך מובקעת, כבושה. כדבר מגדאס, שאמרה פעם למחזור אחד כמעריצי־יפייה כי רק בהוותה הרה היא כפורת את חסדיה למעריציה:

„איני כעלה נוסעים על ספינתי, אלא בשעה שספינתי טעונה מי־נטל..."

„ודאי", השיב מעריצה, „דרך כבושה אינה מעלה עשבי־בר!"

אך „רומפרה", שבר, היא גם לשון אירופציה (אכס רופציה, לפרוץ החוצה), א־נטרופציה (אינטר, בין, לשסע באמצע) וקורופציה („קור", כליל), מלה שפגיינה פולחן: כה ב ד י ו ק בפולחן, איני יודע. והלכסיכון שבידי שולח אותי להילון הדתות והאמונות, אלא שיש לי הרבה כה לעשות ע ד לקתוליקא!

בכל מקום בדקתי במילון סובייטי (אוז'ובג, מוסקבה 63, הוצאה כשלתיה) ומצאתי:

„קורופציה: במדינות בורגניות, מתן־בסתר, דמי לא־יחרץ, מקח־וממכר פוליטי".

לבסוף מטכורה בקופת־העיריה ולעבוד בטסקי־בטוח, לא הארו במוסקבה כי אפשר אפילו במדריד!

אך נחזור לשביתה, שהדביון בינה לבין עבירת־כלים גמורה איננו אלא פתוח בזה שבזו מצוי קבלת־קהל לרבוי חבלה בקהל.

סאבוטאז' איננה לשון „סאבאט", שדוברי צרפתית מיוחדים אותה לשבת־שלו־יהודים או, על דרך המיתוה, תפתוחים מקודשים, כיוצא בשבת־המכשפות. סאבוטאז', לשון „סאבוט", שמקורה בתורכית, „סאבוטה", ערדל. בצרפתית הרי זו נעל־אבירים עשויים עץ: סאבוטאר הוא מי שאינו טורח לייחד את הכלי הנכון למלאכה הנכונה. רואה, נאמר, מסמר ומכה עליו בנעלו, כל כה שאני עצמי עושה, שכה אין בידי לעמוד בהפצרות סבירותיא אחת — איני מזכיר את שבת, מטעמי שלום־בית — המבקשת ממני לייחד את השטיח, או להזיז את הנורהכמים בפנה לפנה, כיושר ומניע — בגניחות בעלי!

„סאבאטיקל" אינה סרוס „סאבוט". או „סאבאט", אלא לשון שבת, שבתון. הכל יודעים. דרך משל, שאם יגזלו את שנת־השבתון מן הפרופסורים שלנו בטכניון, יקיץ הקץ על עולם המדע! לאן נגיע, אם לא נניח לפרצה פלוני להיפגש השנה עם עמיתו שבסוריונסון, או בבוסטון?

ביחות־היכות שיגר לי מאן־דהוא איגרת, שבת שבע, כביכול, כמכתב:

„סאבאטיקל, שנה־שבתון, או בקציר סגנה, שנבתון".

איני יודע. אלא שנו דרך הטלסקופיזציה בלשון!

טלסקופ הוא, כידוע, קנה־צינורים עשוי שפופרת־לצנים־משפופרת. טלסקופיזציה — מלה הנהלית במלה, כיוצא ב„ערפיח"

המלים עברית

(ערפל ופיח), ערשן (ערפל, עשן). לואיס קארול (שתי ריישין, שתי למ"דין). שנתן לנו את עליזה בארץ הנפלאות, מציע לכנות את המלים הבאות סגנד בשם „מלה פורטמנטו", הנה אומר, תל־מעיל, כזה שבאנסדרא. שתים בכרס אחת, כביכול. לבד מ„סמוג", המוכרת לנו, יש בידינו „בראנץ'" („בראקפסט" ו„לאנץ'", כלומר שחרית בצהרים), או „דראנץ'" („לאנץ'" בלוויית „דרינקס", או סעודה בצירוף משקאות, תרגימא בלגימא, תלגימא). כיוצא בכך מרגלים אנו במוטל („הוטל ו„מוטור", או מלונית, „מלון" ו„מכונית"), ומכל. או באמוטאל („באטו" הוא „בוטי" בצרפתית, אניה) כלומר — מלונית.

לגבנתן היותה יכולה להיות אולי מלה בעתת, אלמלא חסרו לנו שני קולבים שיהושים יותר בצירוחור שלפני כרקלינו: „דינסור" שבאנגלית („דינאר" ו„אינטרוויר" בהעלם אחד) ו„בינגאר", בינגס־דינאר, סעודת גמר־עסקה.

שאלה גדולה היא עתה לפתה הזמין ראש עיריית תל־אביב את שר הקליטה בהוטל־היהיל — סעודה, או אריחה? סעודה סתם, כלומר, או סעודת עבודה?

סיפור קצר

נעשה בשלושה תפוזים

מאת

יוסף קרלר

רק שתי פעמים בשנה התירו לנו לקבל חבילות מהבית. קל, אבנים, לומר "שתי פעמים" ואולם לא נדירים היו המקרים שהחבילות נעלמו בדרכים הארוכות ואתה צפק ולא תיענה... אני על כל פנים, פטור הייתי מהתבססאויות, שכן מבני מנעו לחלוטין חבילות. עכשיו יודע אני, שאכן שיגרו אלי משלוחים, ומדוע, איפוא, לא קיבלתי? במה חטאתי יותר מחבורתי של פבוריה, או מאנשי המשטרה ההיטלראית? ואת, ידע כנראה, תחילה הוחשב במרומים ואפשר כי אחריו גם השלטונות...

דוד ידידי היה בין המאושרים. היום הזה הפליג בהודעות שבותיהם של מקבלי חבילות, ואף הוא נימנה עמהם. בחור שקט ומעט בדיבור היה דוד וצלחו בידיו התחמות הריזות, שבהן הוטיב להתחבק כמלתעותיו הנוגסות של כנגנון המחנה, זה היודע בשם „מעטר המחנה התמורי". בעצם, רק הקופת־מאסר קצרה פסקו לו, עבירתה של „שנות־ילדי" במחנה כפיה, על שום שבישתו נזכר בדבר שהוא עצמו שכחו כבעס: באותן שנות ילדות רחוקות בעיירתו הבסרבית — בילה כמה הודשים עליזים במושבת־ילדים נאה בשם: „גורדוניה"... תנא שהספיק להטיל עליו „שנות ילדי".

אבל דוד כבדומה, לא עשה מכך מטעמים; יאזיות, נתחבב על בן ארצו, בריארגוף, נוצני כטלדביה, אחד סלקה, שפחד־כותו תיראו מפניו אפילו בריות משכמו ולהלו על העולם והתחתון. כה סוד הכירה הגדולה על דרך־ארץ שרחשו לו רבי הגנבים וגנבי־עיקך לא ידע איש, ואף לא דוד. ברם, מתוחו הבוכהה על ססקה ומכיותו — נהנה דוד.

שנית, כבר מימיו הראשונים במחנה הוכיח הבחור כבה־לא־מקום למנהל־החשבונות ראשי, אף שלפני כן, בעודו חופשי, לא היה לו מושג כלשהו בהנהלת חשבונות. קל־תפיסה היה, הויס מהר למד את „המקצוע", עד מהרה השיג שם של איש מקצוע מיומן גדים.

לב טוב היה לו. בערבים היה מתגנב לצריפיהם של המתוחים ביותר, שהיו בוזקים מצפונות, מנמנמת־זיתה ומשנן־מכרליקה. ראש מהריש היה בצריפים אלה, רעש של מאות אנשים עלובים ומרי־נפש. ואולם דוד ידע למצוא ביניהם את לקוחותיו היהודים — צעירים חקנים, דבוטיקס הנקראים ב„עבודה הכללית"** הם המעולים ביותר בעמל השיעבוד. יום יום היו בולעים בזיונות. חבופות סופגים היו מכות־רצח ותמיד היו רעבים ותשושים. אלה ה„ריסטרופיקס" במחנה רוסיה — אחיהם וכמי־מצבם של ה„מוזלמנים" במחנות היטלר. בלשון המחנה נקראו „פיטולי", היינו: פתילים מנספיו האחרונים של הנר השרוף...

דוד איתר אותם וסעדם. לזה נתן חצי מנת לחם, לזה השיג פרק „מיותר" שמשך בתחבולה, לזה הושיט עצה ולזה סעד במלת נחמה. וכשקיבל חבילה — היתה להם, לברירי היום ההוא, ליום טוב גדול...

על פי הלוח (ברי־סמכא היה מחברו ובעצם ידו ערכו — „בעל התהילים" שלנו מברדיצ'ב, רב יוסי שנקמן) — כבר היה ערב שבועות סמוך מאוד. אבל וורקותה מתנכרת: או שעדיין עומדות אצלה צינות מסוכנות, או שמתחוללת בה סופת־שלג ה„זבורוכה" — „פורגה" שמה כשהיא מיטרפת יותר — ובערבולה היא מתירה אחריה הררי־שלג עקרים.

הנה דווקא אחר סער־שלגים כזה כשתרדה פתע הדממה, הגיעה — אפשר לשאתה. בינות להררי השלג כבשו ה„זעקי"*** שבילים, אף בתתו שביל לצריפון הדואר שבו היו מחלקים את החבילות. דוד הגיע בלוויתו של ססקה הבועגי. דוד קצר־הקומה מצויד במעיל־מחנה ארוך שתוכו מבותר וארוך־שרוולים הוא, נוח לתחוב בהם ידיים לחיכות. ססקה הגבוה מהודר בלבושו — מעיל צמר קצר לבש, כבנסיו שתחתיתם קפלים מגונדרים מתחת לברך, כבפוחיה, מעל למגפים מבריקים שראשם גם הוא קפלים גמישים — הגיע לבעלי זכות־יתר שבמחנה, המסלסלים בהופעתם. כאשר ססקה הוא המלווה, בוטח דוד, לא יעז איש לחטוף מידיו את החבילה.

עובד־הדואר, הוא עצמו גנב מבין במקצוע, פרם את הבד ובכומהיות קרע את המכסה של תיבת הלביד. אצל הליטנגס בילוב שעמד בסמוך, ומולו מרסיסים נתירי העגולים: למעלה בתיבה מונחים היו נקניקי־ציידים (מגלם המובחר) מעושנים ושמנים, שמעט מלכים הם לא רק בחרקוסה הגידות אלא אף במוסקוה הבירה. אגש היה בילוב לנקוב במולג אחד אחד, כמה פעמים, כל נקניק על כנת להיווכח שאין מוסתר בו הלילה אבק־מוות. אחר ניגש לחבילות המכורקה המיוחדת, לגרבי הצמר ולכפפות החוקות. ולגמרי למטה מהם, מרופדים בצמר־גפן, הציצו — — — „משמו טאקוה ד'"

— מה קורה פה? — שאל הליטנגס בתוח הפעה.

שם שתנים, גינוחים כאילו לא בהם נוחנים עין — שלושה תפוחים גדולים נאים, מאירים בכתום. הם היו גוצמה, חייכנים וקורנים בכלוא עוצמת השמש של מולדתם הרחוקה. „יפו" היתה חתומה על כל תפוח, והצריפון בעופש זה של דואר נתמלא ניחוחות, לא מקומיים, של תפוזים. „ססמו טאקויה?!" לא פסק הליטנגס בלרצם, אבל כאן צעד ססקה קדימה:

— „אלו הם תפוזים, אזרח ממונה. זהו פרי יהודי מפלסטינה. במוסקוה מוכרים אותם ברובל וארבעים החתיכה. בעצמי ראיתי..."

בילוב הביט על ססקה בלא אמון. „פרינס פריאסנגה, ציורס" — זה כריח, זאת אומרת, בשים יקחם השד!, „יהודונים, אתם התבשמו בשומים?" פסק הליטנגס כיזהרכל.

„כבה זה..." משך דבריו בקמט מצח. „מוצר זה דינו הצרכה, הואיל ואינו קיים בהוראות, מובן?!"

דוד — פניו הלבינו, נדחק אל ססקה, לאט בלחישה חלושה לאזנו: „עזור, ססקה, עשה נא הכל, ובעיקר שיחזירו את התפוזים..."

„אזרח ממונה" — רמז ססקה לבילוב בקריצה של אחים נאמנים, כדי שיכנס להודות סמוך..."

הם יצאו אחר כך שניהם. בילוב עם על עובד־הדואר שהמתין ליד התבה הפתוחה, הוציא ממנה את התפוזים, כמה חבילות מכורקה הסיפור לפני דוד: „כתוב שקיבלת הכל ההדהל מכאן, נבלה, — התחשקו לו תפוזים — פרח לך!"

כאשר ניתר דוד התוצה והחבילה הקטנה בידו.

— „האם לא כואב לך על נקניקי הציידים, דוד?" הניח ססקה על כתפו יד כבדה.

— „לא שיחנק בהם", השיב הלה. נאנח ובולע את רוקו הסותת מתוח לחכו. „הרי יהודי אני ססקה! ... את התפוז הראשון נסדיר אתך מידי".

„ואת השני ד'"

— „הצבי לידידי הרבוטיקס העובדים בפרך מהגדוד השמיני. יערב גם להם טעמה של ארץ ישראל... ואת השלישי אתן לר' יוסי שלנו... חל עתה יום טוב, אפשר מברכים גם עכשיו על פירות ביכורים זכר למקדש".

— „לא דוד", ציווה ססקה, „את התפוז השלישי תתן לידי, אני עצמי אתן לו אותו כדי שיברך למען נשמתי האפלה".

דוד נדהם.

„מה אתה מגלגל עלי עיני עגל?!" נתרעם ססקה, אחר נסתודה, „הראי חשבת אותי לסתם גוי?..."

נתאפרה הכעה וכבר הקישו בפסי הברזל, אות לסדר הערב, איש־שם בהבגמו כלבי הזקיפים.

תרגום: י. פרלוביציק

** עבודה־פרך בעבודות השחורות.
*** אסירי המחנה.

אוקראינים, שיתפו פעולה עם הנאצים בשואה.

אמרות סופרים

לפרסם ספר שירים הרי זה כאילו לזרוק עלי כותרת של פרח אל עמקי הבאר ולחכות לשמוע את הד הנפילה. — ד. מרקיז

רק סופר בינוני הוא תמיד בשיא יכולתו. — ס. מוהם

רק גנב שפל, או מחבר מצליח, שודדים את המת. — א. אומלי

הדבר שמחליטים עליו בסוף כשכותבים ספר הוא מה לכתוב בתחילה. — ב. פסקאל

כתיבה — ללמוד לומר שום דבר ובכל יום ביתר פיקחות. — ו. אלינגהם

העט הוא לשון הרוח. — מ. דה סרוונטס

כתיבה טובה כמוה כהחלקה. אתה נישא אל עברים שלא התכוונת אליהם. — ר. ו. אמרסון

הכתיבה היא הכישרון להעלים טכניקות. — א. א. ברוס

כתיבה — להעניק לקורא מירב הידיעה במזער הזמן. — על פי צ'. כ. קולטון

כתיבה: בכוח המלה הכתובה לעשותך שומע, חש... ועל הכול רואה. זה, ולא יותר, וזה הכול. — י. קונרד

כל כתיבה היא מתת אל. — ר. ו. אמרסון

הכתיבה היא אחד המקצועות האכזריים ביותר. — ג'. ס. פארל

בכתיבה מהרהר המוות ומתייסר אבל מוליד בחדווה. — י. גוברס

הכתיבה היא טיהור; כשאדם מסיים הוא נשאר ריק. — דפנה דה מורייר

אני כותב כדי לגלות על שולחני ספר חדש שאיהנה לקראו, או לראות מחזה חדש שיכבשני. — ב. דישראלי

מתוך קובץ של ד"ר ראובן סיון: אמרי־מימרות שנונות, העומד להופיע בקרוב.

ראובן בן יוסף

שבעה שירי מלחמה

חסד נעוריו

המהסס על סף הדלת
יברח לו ויהי מה.
בעוד היד שואלת
ומשהו דומה לדממה
חורש קו אל שפתים.
ומה חסד נעוריו
שנעשה דוקר כחיל
וקר בערפל הקרב.

הסס ואז הלך לו
והתיר דמעות האם.
וכל חסד שתשלח לו
יגמר כפתיל רועם.
וכל נשיקת אגרת
וכל מאפה טוב ורך
יהיו נשק ותחמשת
לבן שלא ברח.

באובה האדמה

כאובה האדמה בעבורך
ואתה עוד רואה בה חיים:
בהתנפץ פגזי צורריך
אתה אותה אדמה כורעים.

בור נכרה בה בינך לרעיך
כאחור בור ומלפנים.
אך ברוכה האדמה בעבורך
ואתה כבר לפני ולפנים.

עומד רק הפגז מאחוריך
וכן משפחת צפרים:
בין רעמי ורסיסי אורחיך
מתפששים בחלל מזמורים:

צפרים עוד שרות בבניך
אלהים: לתפלתן תשמע.
כי הכאבת כאב את בניך
והם הודו לרחמי אדמה.

ושמחת

ושמחת בחגך
כי הבל הבלים הכל
ושכחת כבר את שכך
ואת הכל זולת הקול
הקורא במדבר גדול.

ופנית אל הדרך
בין הרכסים בשממה
ובנית סכך של ידי
הסכת יפה
תחת תותח ופרגמה.

ושמחת בהקפותיך
להוך בחלי הקרב
ואספת את מעשיך
כהשדה במערב
והר הבית כלילב.

והיית אך שמח
כי זה כל האדם
אם טוב ואם רע לבנת
במישור העקב קדם
ובחולים ובים.

חיילים

איך קמנו אז איך קמנו
ונלכנו ונקמנו
ובכל לב התמקמנו
על פני הנחלה

איך שכבנו אז איך שכבנו
ושכבנו והקשבנו
איך כמו רוחות נשבנו
בשמי הנחלה

איך נתנו אז איך נתנו
ונצחנו ונאנחנו
כי רק חילים אנחנו
בדרכי הנחלה

עכשו

עכשו לא יהיה רע. אומרים.
ואתה נשאר
באותה עמדה עם שאר השומרים
על גבול משער.

הקוצים שוב לא יבערו. הבהלת
רק אש שקטה.
דומה קצת לאותה חולת
שהיא באמת יפה.

הרע מעבר לגבול הרחק
בחלי מחשך.
וכאן בקו אפשר לשחק
שש־בש ושת.

והלילה ירד כלטיפה בלאט
אחר יום לא רע —
כך ירד על צואר העבר הנכרת
שנקרא כפרה.

דע את האויב

דע את האויב ולא תבין
כי אם תבין לו לא תדע
באיזה זמן ומקום להבין
ארחו לו ותאוה כבדה
של בול ועוד בול ומבול.

אל תעשה לאויב דבר
שלא קוה נגדך וגו'..
זכור: עדן הפרא עבר
מה גם שיש המסור בחמר;
לכן פגיעה פגיעה ורגיעה.

ולהפסקות אשים תסכים
ואל תלחש ואל תזעק
אלא שמע אל צחוק הפקים
ושמר לך צבא חזק
שיהלם ויהלם ויעשה שלום.

תפילת חייל

אדני אדונינו יהי רצון שאשוב
לביתי בשלום עם שלום על כל ישראל
אדני אדונינו יהי רצון שאשוב
לביתי בשלום עם שלום על כל אדני
אדונינו יהי רצון שאשוב לביתי
בשלום עם שלום על אדני אדונינו
יהי רצון שאשוב לביתי בשלום
עם שלום אדני אדונינו יהי רצון
שאשוב לביתי בשלום עם אדני
אדונינו יהי רצון שאשוב לביתי
בשלום אדני אדונינו יהי רצון
שאשוב לביתי אדני אדונינו יהי
רצון שאשוב אדני אדונינו יהי
רצון אדני אדונינו יהי אדני אדונינו
אדני

...לולה לזכות באר...
...בת בכפירט?
27,600.- 23,9...
...קדם ורכוש היום!
...אינה מחכה לך
..., החלט מיד!!!
...בניות "פיאט" ברחבי הארץ

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

אגדה עתיקה בלבוש חדש וקסום — בארה"ב ★ „העזה" בכתב — ובעל-פה — מזעזעת את וושינגטון ★ הגיבור העייף של בן השחקן ★ בוקר טוב, פראנסואז סאגאן ★ עובד סוציאלי הונגארי כמספר מצוין ★ אופנת פלאת — ואופנת זולה

העלילות הרומאנטיות החביבות של ג'ין סטאהלפ (פ' רפה) אינן מקובלות כיום על המספרים הטובים-יותר, שבפשט סולדת מאידיליות של קיץ כמו מפשעים מורים, יערות מגיבים או צעירים בייקנים המתאהבים בנערות יפות. אולם שיטתו של פאולס — כספר אנגלי מצוין, ששמו הולך לפניו על רומאנים כמו „האספן", „המג'ר" ו„אשת הלוטננט הצרפתי" — היא לא להניח לנו לעולם לשכוח שאנו קוראים סיפור, כלומר יצירת-אמנות מלאכותית. הסופר מרפרף על-פני העלילה, קובע ציונים קטנים המביעים לעבר מיתוס, מסורת ספרותית או אמנותית, או מדיעים בפשטות: „זהירות — מצבר חציה לסמלים". את התמרורים הללו מקשט פאולס כיד אלוהים הטובה עליו.

ספרו החדש, „מיגדל ההבנה" (ה' קמוצה, ב' שואיה, נ' סגולה) מכיל נובלה הקרויה באותו שם, תרגום של סיפור צרפתי מימי-הביניים ושלושה סיפורים, ששניים מהם הן תעלומות משעשעות, שהסופר אינו פותרן מפני שהסברת מה שקרה חשובה לו פחות מן המיבנים שהמשמעויות מקימות על-גבי האירועים. הנובלה היא הלוז שבספר, לא רק מבחינת אורכה אלא גם מבחינת איכותה: עיצוב נבון ומגויה של הסכסוך הנצחי בין המחשבה לבין האינסטינקט. הגיבור הוא דייויד וויליאמס בן ה-31, מבקר ואמן מופשט המתחקה על עקבותיו של הנרי בריזלי, אחד מרבותיו של הציור האנגלי, שעקר לפני זמן רב מארצו ומתגורר ביער ברטוני, תכופות שיכור ותמיד נרגז, יחד עם שתי נערות יפות, השוקדות על התקנת צבעיו והדותו לו, לפעמים, לחברה במיטתו. זהו עיבוד האגדה הארתורית העתיקה: מתחת לחיצוניותו הגסה של בריזלי מסתתרת נאמנות אמיתית לייעודו האמנותי ואילו וויליאמס מתאהב לא רק באחת הנערות אלא באפשרויותיו האבודות, בטבעו האמיתי שהאינטלקטואליזם הנקר הציב עליו.

★

בארה"ב זוכה עתה להצלחה רבה הרומאן „פחד מיסה" של אריקה ג'ונג, סיפור אבארכי על הרפתקאותיה המיניות של אשה, המשתרע ללא התחשבות בטעם המקובל או במצפון המסורתי. לפני ימים אחדים הוזמנה המחברת בת ה-32 לשאת הרצאה במכון הסמיתסוני שבוושינגטון הבירה — ונתחוללה שערוריה.

וכל כך למה? מפני שכדרך כתיבתה, כן דרך דיבורה של הגברת ג'ונג. הרומאן קבע שיא במוסר עבכות, אולם גם הרצאתה של המחברת לא היתה חסרה הרבה, בכל אופן די כדי להבהיל את פטרוני המוסד המכובד שביקשוה, פעמיים, לשמור על לשונה. המוזה של אריקה ג'ונג בערה להשחית והיא נטשה את דוכן-המרצים. זמן קצר אחרי-כן הירצתה בקולג' מאונט ורנון שבאזור וושינגטון — ואילו שמעוה הדינוזאורים של המכון הסמיתסוני, הזקה שהיו מתעלפים. לפני שקראה את שירה „להיות נזירה" הסבירה: „השיר הוא על אותם זמנים שבהם את מחליטה לוותר על המין. החלטה זו סופה תמיד שהיא גורמת להילולה הנמשכת כשלושה ימים".

★

ואם הגענו לארה"ב, — דעת הביקורת נוחה מן הרומאן השני של מספר צעיר, ג'ון לאהר, „חם לשעוני". לאהר, בנו של שחקן ידוע ששיחק בתפקיד האריה הפחדן בסרט „הקוסם מארץ עוץ" — הוא, הבן, כתב את הביוגראפיה של האב וקצר תהילה — מתאר בגיבורו, ג'ורג' כליש, אדם בסוף שנות החמישים של המאה, העומד על סף גיל העמידה, בנו של מפיק-קולנוע מפורסם שקנה לעצמו שם כבמאי הצעיר ביותר של תכניות-טלויזיה היסטוריות. הוא גם עשה קאריירה עתונאית, סיים את אוניברסיטת ייל, עשה שנה באוקספורד ושם נפגש התחתן עם בת-אצילים בריטית, באות שנות השישים של המאה: כאשר נתקף פליש פקפוקים, הוא מהרהר במצבו הכספי השפיר, אולם בינתיים נטשה אותו אשתו והחליפתהו בכוכב רוק-נ-רול צעיר. ג'ורג' סוקר את חייו כמי שכמוו מתבנית-טלויזיה להתבונות-טלויזיה בהקלט שלו — בקיצור, לאהר גוקק להכניס ספרותי המספים, כי גיבורו הוא קרבן אותן בישות, שהוא עצמו הפיק להצרוכת הכניות.

כאמור לעיל, הצליח ג'ון לאהר בביוגראפיה של אביו, ברם לאהר. הרומאן הראשון שלו, „צייד האוטוגראפים", גם הוא נתקבל במאור-פנים. הספר השני הוא יצירה הכתובה בחיסכון, בכוח ובקצב נכון — מתאימה לקוראים שחביבה עליהם הנסיעה המהירה וקלת-הגימיק.

★

הספר האחרון הכרוך בפראנסואז סאגאן אינו שלה אלא על-אודותיה. הוא קרוי „תשובות" והוא מציג תמצית של 20 שנות ראיונות שנתנה, המבית שהוכנה על-ידי המו"ל הפאריסי שלה, ז'אן-ז'אק פובר, ועברה עריכה קלה בידי הסופרת. ההוצאה היא „סאגאן: גפים ושבירי".

פרנסואז סאגאן

פראנסואז סאגאן נתפרסמה בגיל 18 כאשר הופיע ספרה הראשון „בוקר טוב, עצבות" — שהודפס ב-85 שפות — והיא נתעשרה בן-לילה והיתה לאגדה. היא הוציאה את ימיה ולילותיה במועדונים, בהימורים — אחד מבתי-המשחקים הצרפתיים גזר עליה נידוי למשך חמש שנים — במכוניות-ספורט, בנישואים סנסאציוניים, ובין השאר בקאריירה ספרותית מגוונת אולם בלתי-אחידה (אם נשתמש בלשון מתונה) על הביקורת.

בספר החדש מביעה סאגאן את דעתה על בעיות שונות: אהבה, קנאה, בני-אדם, כסף, עונג, ילדים והחיים בכלל. „היה עלי לבחור בין היותי לבחורה שערוריתית לבין המשך חיי כצעירה בורגנית", היא אומרת, „אבל למעשה לא הייתי זו אף לא זו. הדרך היחידה להשתחרר היתה לעשות כל שברצוני. האויל והעגומה חביבה עלי, לא הולתי להרחיק לכת". החיים, אליבא דסאגאן, יכולים להיות „בריאות נוראה". התצלה היחידה מכנה ב„חוש-הומור בריא".

על-אף זילות התוגה האופפת אותה, פראנסואז סאגאן היא אופטימיסטית. כך, בכל אופן, היא טוענת. „תמיד יש ברצוני שהענינים ישתפרו. כשאני רואה סרט על ז'אן ד'ארק, אני חושבת כל פעם — ואני יודעת שזה טפשי — שהיא תחלץ. הוא הדין ברומיאו ויוליה". זילות התוגה — היא אומרת — נוצרה בידי התבונות ותר-לא.

פראנסואז מוריאק כינה אותה בשעתו בשם „מפלצת קטנה נחמדה". היא כועסת על כך: „הייתי, בסך הכל, נערה צעירה — לא מפלצת ולא נחמדה. אהבתי חיים, צחוק, ריקוד, ידידים, מוסיקה, קריאה. כל זה הייתי רגיל ביותר". היא מספרת בגילוי-לב כיצד בזבזה מיליונים עד שלקחו ממנה את פנקס ההמחאות; אבל אחרי ככלות הכל, הדבר החשוב ביותר בעיניה היא הכתיבה: „הכתיבה נשארה, בשבילי, עניין משפיל ביותר. הייתי רוצה להיות בטוחה שכתבתי, או שאני כותבת, ספר טוב אחד. אבל אינני בטוחה".

★

„העובד הסוציאלי" עשוי להיות השם העברי לרומאן הראשון שכתב עובד סוציאלי הונגארי, ג'יארג' קונראד — ולא היינו יודעים על קיומה של יצירה מצוינת זו, אילמלא ניתרגמה לאנגלית והופיעה משני עברי האוקיינוס האטלאנטי, אף זכתה לתהילה הביקורת כאן ושם.

קונראד, איש בודאפשט, כתב על בן-דמותו, המטפל במקרים של תוגים ומתאבדים, תינוקות מוכים ומסורפים עזובים לנפשם. אשה אחת אינה יכולה לפתוח את הדלת של משרד העזרה הסוציאלית בגלל הקפיץ החדש והחזק שהתקינו בה — והיא חוזרת איפוא לביתה ומאבדת עצמה לדעת. העובד הסוציאלי אין לו ברירה אלא לסגל לעצמו שיטת-התנהגות נמרצת ושומעת ולפתח בקרבו ציניות בריאה. הוא יוצר מרחק בינו לבין מטופליו על-מנת להציל את שפיונו, ומשום כך יש לאל-ידו לבוא הביתה ולהיות אב מסור ובעל נעים.

אבל יום אחד מתאבדים גבר ואשה בהותירם אחריהם בן חמש שאיש אינו מוצא לו מקום, והעובד הסוציאלי נקלע למצב שבו הוא מחזיק אותו בידיו, משותו כמשמעו. תיאור חייהם המשותפים הוא סיפור-אהבה מבהת ביותר. אבל לבסוף נלקח הילד למוסד. העובד הסוציאלי חוזר לעבודתו, אל בין עיי-החורבות האנושיים.

הכלל, זהו רומאן מובחר, בעל הומור שחור ורגש עז של רחמים, — ועדות חותכת לכשרונו הספרותי של עובד סוציאלי בהונגאריה.

★

עוד בשנת 1971, כאשר הופיע הרומאן „כד הזכוכית" של סילביה פלאת — אחרי מותה — נהפכה המחברת, שטרפה את נפשה בכפה, לסנסאציה ספרותית. מני אז אין פוסקים מלהתעניין במשוררת ובכספרת אמריקנית זו, שהיתה נשואה למשורר האנגלי החשוב טד היוז.

סילביה פלאת

עובדה, ארבעה ספרים על-אודותיה נמצאים עתה בשלב הכנה. ביוגראפיה של סילביה פלאת, פרי-עטו של אדוארד בוטשר, הופיע באוגוסט השנה. שני ספרים אחרים, האחד ביוגראפיה ביקורתית מאת האריים רוזנשטיין, והשני מאת לויס איימס, צפויים גם הם במועד הלא-רחוק. ספר רביעי הוא אוסופה מכתבים של סילביה פלאת, הערוכים בידי אמה, אורליה פלאת, אשר ישא את השם „מכתבים הביתה". האיגרות הללו נבחרו מתוך יותר מ-1000 מכתבים ותהליך הבירור נמשך שנתיים — וזקוקים היו גם לאישורו של טד היוז, אשר עמד רק על השמטות מיניטואליות, הנוגעות לילדיהם של בני-הזוג. הספר יכיל איפוא כ-400 מכתבים — שנשלחו בעיקר אל האם בין 1950 ל-1963 — ו-60 תצלומים. המכתבים מדברים מתוך חירות על שירתה, חייה, נישואיה, אהבותיה, התקפי הדכדוך והתרוממות-הנפש, ומגלים אובססיה לגבי המוות, שגולת-הכותרת שלה כמובן, ההתאבדות ב-1963.

★

אם בארה"ב פורחת אופנת פלאת בצרפת — למן 1960 — אינה שוככת ההתעניינות המתחדשת באמיל זולה. ב... הופיע מחקר חדש המודרש לציירותו ש... (אשר לנו הוא זכור לטוב גם בפרשת דרייפוס), וליתר דיוק ברומאן שלו שאמנם נכתב בהיותו גולה במחוז שבאנגליה, לאחר שהתערבותו למען דרייפוס עוררה עליו את חמת השלטונות בצרפת.

אמיל זולא

הספר, פרי-עטו של דייוי ... מתעלם מפגמיו של „פריון", אך העניין הרב שיש בו מבחינה ... אותה שעה הקדיש זולה את תשומת לבו ... נושא הכבוד-המשפחה ותוקף ... חסידיו: צרפת, שהובסה במלחמה פרוסיה ב-1870, הוכתה על-ידי אוכלוסיה מתרבים והולכים, ואילו העיקרי שלה בתחום המושבות ... היא אוכלוסייתה גדלה והולכת ... סייתה של צרפת עומדת, כנגד ... הקיסאות.

כאשר פורסם „פריון" החתקף ... על-ידי הסוציאליסטים והן על-ידי הראשונים תלו בו נטייה לא ל... יותר" אלא ל„בורגנות גדולה ... האחרונים ראו בו סיפור-אהבה ... חוצץ נגד הנוירים והגורמים לדל... סיו.

הצרה היא, שאמיל זולה לא ידע לבו אם להתייצב לימין דארוין ... מארכס: למען קוממם של הכו... או למען הקיקסאטורה של ה... הבלבול ניכר גם ברומאנים הא... לרבות „פריון".

ספרים חדשים עיון ראשון

תולדות ישראל

הסנהדרין בירושלים

מחקר העוסק בסנהדרין בירושלים ובבית-הדין הגדול שבלשכת הגזית, בארבעה פרקים: לשכת הגזית, בית הדין שבלשכה, אב בית הדין הגדול שבירושלים, מעמדו של הכהן הגדול במקדש ובעם. תירגמו מגרמנית נפתלי גינתון ז"ל וצבי בר-מאיר (אברהם ביכלר, „הסנהדרין", הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 211 עמ').

כלכלת אמוראי בבל

הספר דן במקור פרנסתם העיקרי של אמוראי בבל ובמניעים לפעילותם הכלכלית הענפה. צורפו לו שלושה נספחים, חמישה מפתחות מפורטים ושתי מפות. (משה בר, „אמוראי בבל", פרקים בחיי הכלכלה, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, תשל"ה, 440 עמ').

בנתיבי חסידות

כרך שני לחיבור מקיף על חסידות איזביצא-ראדזין, בו עיונים במשנת גדולי החסידות מבית-מדרש זה, בירורים שונים, עיונים במשנת החסידות וכן עדויות ומעשים. הספר מלווה ביבליוגראפיה ותצלומים. (שלמה זלמן שרגאי, „בנתיבי חסידות איזביצא-ראדזין", הוצאת המחבר, ירושלים, תשל"ה, 232 עמ').

ספר שמוש

מהדורה מצולמת של הספר שהופיע לראשונה בשנת תקי"ח—תקכ"ב. הוא פולמוס חריף עם ר' יהונתן אייבשיץ, שהמחבר מאשימו בשבתאות. מקור היסטורי ראשון במעלה להכרת תולדותיה של התנועה הפרנקיסטית. בספר שלושה קונטרסים, שכל אחד מהם הופיע בשעתו בנפרד. (ר' יעקב עמדין-יעבץ, „ספר שמוש", הוצאת מרכז זלמן שזר להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית, ירושלים, תשל"ה, 178 עמ', המחיר 15 לירות).

לתולדות הציונות הדתית

כתבי הרב יהודה אלקלעי, ממבשרי היסודות לציונות הדתית, מופיעים בסידרת כתבי-יסוד של הציונות הדתית, בעריכת ד"ר יצחק רפאל. הכתבים הופיעו לראשונה לפני שלושים שנה ועתה התקינם ועורכם המהדיר מחדש. („כתבי הרב יהודה אלקלעי" בתוספת הערות, מבואות וביאורים מאת ד"ר יצחק רפאל, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 784 עמ').

אנציקלופדיה לחכמי ארץ-ישראל

כרך ראשון של מפעל אנציקלופדיסטי גדול, המתכוון להקיף את כל רבניה של ארץ-ישראל באלף השנים האחרונות. לפי שעה נכללו בכרך זה הערכים א' — טוביה. (יעקב גליס, „אנציקלופדיה לתולדות חכמי ארץ-ישראל", כרך א', הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, המכון לחקר ירושלים, תשל"ה, 214 עמודים גדולים, כפולי טורים).

יהדות

קיצור שולחן ערוך

תקציר חמשת כרכי „מקור חיים", שבו מובאים עיקרי ההלכה בלבד, לשימושם של יהודים שומרי מסורה. פסקי ההלכה מובאים על פי המקובל והנהוג בכל עדה. (חיים דוד הלוי, „ספר קיצור שולחן ערוך", הוצאת הוועדה להוצאת כתבי הגרח"ד הלוי שליט"א, תל-אביב, תשל"ה, 426 עמ').

דיני טהרות

חלק שני לחיבור מקיף על דינים ומצוות הפעם — דיני טהרות, הכוללים דיני נגעים, השכב והמושב ושאר אבות הטומאה. (רבי יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל, „ערוך השולחן העתיד", דיני טהרות; הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים, תשל"ה, 322 עמ').

ספר בראשית

ספר בראשית עם ביאור וליקוטי רש"י, ערוך ומוגש לתלמידי כיתה ב'—ג' של בתי הספר היסודיים באישור מפקח התוכנית ההדרכה. המהדורה מלווה תצלומים ואיורים שונים. („תורה לבית-הספר — בראשית" בעריכת נישון גינצבורג וירחמיאל וינגרטן, הוצאת ספריית פועלים, תל-אביב, תשל"ה, 156 עמ').

לשון

מחקר לשוני

סידרת מחקרים שנעשו תוך כדי עבודת ההכנה של המילון החדש לספרות חז"ל, העתיד להופיע בהוצאת אוניברסיטת בר-אילן. צוות המחקר נוהל על-ידי פרופ' יחזקאל קוטשר ז"ל, עד מותו ובספר כלול מאמר כמפיד עצמו של המנוח. („ערכי המילון החדש לספרות חז"ל" בעריכת פרופ' קוטשר, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, תשל"ד, 142 ועוד תקצירי המאמרים באנגלית).

אישים

חכמי אוסטריה-הונגריה

אסופה גדולה של מונוגראפיות של אישים כיוצאי אוסטריה-הונגריה, מחולקת לשלושה מדורים. (בעזה אנגרפלד, „ארץ וחכמיה", הוצאת המחבר, תל-אביב, תשל"ה, 408 עמ').

על החוזה מלובלין

חייו ומשנתו של רבי יעקב יצחק הלוי הורוביץ („החוזה מלובלין") מתוארים בחיבור מקיף המחולק לשני חלקים: פרקי תולדה ומשנתו של ה„חוזה" מלובלין. (יצחק אלפסי, „ה„חוזה" מלובלין — חייו ומשנתו", הוצאת המחבר, תשל"ה, 150 עמ').

מסות על רות

אלבום מסות מלווה איורים רבים. (אפרים צורי, „רות המואביה", הוצאת „בינאור", גבעתיים, תשל"ה, 134 עמ', המחיר 50 ל"י).

משפט

דין מלכות

הכלל ההלכתי הנודע „דינא דמלכותא דינא", במחקר כולל המרחיב את הדיון על כפיפים שונים המתפלפלים ממנו, להם משמעות גם במדינת ישראל כיום. (שמואל שילה, „דינא דמלכותא דינא", הוצאת דפוס אקדמי בירושלים, תשל"ה, פרסום מס' 5 של המכון לחקר המשפט העברי, ... ביטה העברית בירושלים, 512 ...).

★

עיר הנצח

צילומים מובחרים של ירו... המקודשים, מלווים לתנבים ... מימרות מספרות המופת הי... אנשי-שם — טקסטים בחמש ... שלים, בעריכת אליהו קורן „שקמונה", ירושלים תשל"ה.

אנדרטה לזולנה ... (תיקון והוספה)

אל שני הכרכים של אלב... דליגאה, שתואר במדור זה ... יש להוסיף כרך שלישי, המכ... תוכן העניינים של שני הכר... וביבליוגראפיה עשירה על ה... היהודית ותולדותיה. (ירושל... איור ומתועד, תוכן העניינ... ביבליוגראפיה הערות, העורך ... כרך ג', ניו-יורק תשל"ה, 470 ...

השניים מגברעם

במלאות שנה לנופלם במל... כיפורים הוציא קיבוץ גבעת ... זכרון, הנתונות במספה אחת, ... רם של בניו יורם ועדי. ע... עשויות בהתכתבות אחידה.

הוצאה לאור

הגדת ויניציה

שפ"ט — 1629

דגם מרהיב של יצירת פלאים עתיקה ו... נדירה באוצרות היהודות מתחילת המאה הי... מילה נהדרת שהיא מתחרה לכל חובב ... מוזיאוני השומר על חיוניותו, כספר שימושי ... הספר מעוטר בשלל עצום של תמונות ...

עתה הודפס אחרי עבודת-הכנה מרובה על ידי „עתיק", המשרה אוירת הוד-קדומים.

●

בהזמנות לפנות: ת.ד. 1551 בני-...

מבצע הנחות של הוצאת „פאנטארי"

המכון לפסיכותרפיה אנליטית

רח' אהרונסון, ת.ד. 219, הרצליה

לרוכשי 2 ספרים ויותר במשך חודש בלבד.

הנחה של 25%

גזור ושלח

☐ טניס ופסיכולוגיה 10 ל"י

☐ פסיכותרפיה על חם 14 ל"י

☐ הפציינט ואני 12 ל"י

☐ אישיות איזוטרית — סינדרום סכיזואידי 14 ל"י

☐ ילדות ומאבקי נעורים 10 ל"י

סה"כ 60 ל"י במקום 80.50 ל"י בחנויות הספרים. סמן X במשבצת המתאימה וצרף התשלום בהתאם והספרים ישלחו אליך בדואר.

לכתובת: עיר............ רחוב............

מספר......... ת.ד.........

רי"ב צ'ק / המחאת דואר ע"ס............ ל"י

תאריך............ חתימה............

ספרית-פועלים — ספרים חדשים

רבקה גורפיין

טעם של בחירה

„...הזמן ניגר לי בין אצבעותי. זמן סמיך ומרוכז, הדומה לדמי. כמוהו מכיל את כל שבא לי בירושה ואת כל שרכשתי בכוחותי... חיי. גם אם לא היו נעדרי ייסורים, תמיד עמד בהם טעם של בחירה"...

פרקי חיים אוטוביאוגראפיים מרהקים של המחברת הדברים אל לב הקורא.

יעקב לזר

אצבע משולשת

ציורים: זאב

צרור המכרסקות על נושאים שונים כתובות בכשרון רב, בעין חדה ובחנות. בליווי קריקטורות בעטה ידי הצייר הידוע זאב, המוסיפות חן מיוחד לקובץ. ספר מהנה לכל.

מהדורה חדשה:

טיל אולנשפיגל

מאת ש. דה קוסטר

בתירגום המופת של אברהם שלונסקי

מהדורה שישית.

בס"ד

כינוס עולמי שלישי של בתי כנסת וקהילות

ירושלים, ל' בשבט — ד' באדר תשל"ה

(11—15 בפברואר 1975)

טקס פתיחה חגיגי של הכינוס

ייערך בעהשי"ת ב„בנייני האומה" בירושלים, ביום שלישי, ל' בשבט תשל"ה (11.2.75), בשעה 8.00 בערב בדיוק.

במעמד:

כב' נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר

ראש הממשלה, מר יצחק רבין

כב' הרבנים הראשיים לישראל:

הגר"ש גורן שליט"א

והראשל"צ הגר"ע יוסף שליט"א

יו"ר הכנסת, מר ישראל ישעיהו

יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, מר פנחס ספיר

שרי הממשלה, רבנים ראשיים מישראל ומהתפוצות, רבנים ונשיאי ארגוני בתי כנסת וקהילות מישראל ומהתפוצות, נציגי קהילות ובתי כנסת מישראל ומחוץ לארץ.

יו"ר — ד"ר משה א' יפת, נשיא איחוד בתי הכנסת בישראל.

על מנת למנוע לחץ לפני הבנין, הקהל מתבקש להקדים ולבוא כבר בשעה 7.00 בערב.

תזמורת המשטרה תנעים לקהל החל משעה 7.00 בערב.

הדלתות תינעלנה בשעה 7.40 בערב

הזמנות אפשר לקבל בלשכת הכינוס ב„היכל שלמה".

המשך הישיבות של הכינוס בימים רביעי, חמישי, ששי ומוצאי-שבת — ב„היכל שלמה".

פרטים בלשכת הכינוס ב„היכל שלמה" טל' 35212 (02).

הוצאת ראובן מס, ירושלים

ספרים חדשים

משפחת אלישר בתוככי ירושלים

פרקים בתולדות הישוב היהודי בירושלים ב... וה-20, מאת נתן אפרתי, 328 עמוד, בציורים ומגילת פרס.

קונקורדנציה ענינית של התנ"ך

עברית—אנגלית, מאת אליעזר כץ, כרך כתובים (אחרון), 1104 עמודים (אפשר לרכוש כל 4 הכרכים).

אמוראי בבל

פרקים בחיי הכלכלה, מאת משה בר (הוצאת בר-אילן).

משפטו של ברוך

הפרוטוקול הראשון של שפיטת אנוס בפני ... (1320), מאת בת-שבע אלברט (הוצאת בר-אילן).

פזמוני האנונימוס

בצירוף מבוא, חילופי נוסחאות וביאורים, ב... פליישר.

★

להשיג בחנויות הספרים, או בהוצאה — ירושלים. הסוכן בתל-אביב: בית-עולים, ...

מולד

הופיעה חוברת מס' 32 של „מולד"

וזה תכנה:

הקיום היהודי; פגישה נחוצה — מ.ה. עמישי, הסופר והעולם — טול בלו, עלייתה ושקיעתה של מדינה קטנה — הדוה בן-ישראל-קדרון, ייחודה של יהדות הונגריה — יעקב כץ, שאלות אל ההיסטוריה הגרמנית — שלמה סאמן, הקרקן של בחירות כלליות על בחירות אזוריות — גבריאלה היכל, כחילה (סיפור) — אידה צורית, שתי סונטות — יהושע סן פז, „רופא כפרי" לקאפקא — אורציון ברתנא, ערב אחד — מי זה מופסן (תרגם ירוחם לוריא), על אהרן צייטלין המשורר העברי — ישורון קשת, רומנטיקה שלילית בספרות האמריקנית — מרדכי צבי לוין, ראשית המסע נגד הרב קוק — רבקה שייץ, בין מאכס ברוד לקארל קראוס — אלעזר בניוהו, היחס אל הקרבנות — יהודה רוטטל, על דמותו של ש.צ. שזר — גרשם שלום, על פליכס ולטש — ש.ה. ברגמן, גאלבריית ופתרונותיו — דן גלעדי.

מחיר החוברת — 6 ל"י

דמי החתימה לשנה — 28 ל"י

בהזמנות נא לפנות: הנהלת מולד, רח' פינסקר 2, ת"א.

דרושים

משרדים

לחברה ארצית לעבוד נתונים דרושים משרדים:

★ אולם לציוד עם כח, בקומת קרקע או מרתף, בשטח 150—200 מ"ר.

★ משרדים 650—750 מ"ר באזור תל-אביב—רמת-גן

לטלפון 26 27 89

בקורת

מאת
מרדכי אבישי

גי דה־מופאסאן, „אור ירח", מצרפתית: אהובה בת־חנה, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, 1974, 188 עמ'.

...בכתבי ראובן בריינין רשימת־יומן בה הוא כותב על סיפורי מופאסאן: ...רבם קראתי זה מכבר הזמים פעמים ועתה בקראי אותם מחדש גיליתי ...כותנות, שרטוטים, תווים, צדדי־אמנות, ...לא הרגשתי בהם כל צרכם בפעם ה־...נה. וזהו אבן־הבוחן של ספרי מופת: ...לקרוא אותם פעמים אחדות, ומקריאה ...כוח יש רק להרווח רוח רוחני". ...רים אלה, שנכתבו לפני 50 שנה לערך, ...בים הכונות־יסוד ביצירתו של מופאסאן: ...רשות בלתי־פוסקת. בכל קריאה חוזרת ...מגלה בסיפוריו פנים חדשות, אם בלשון ...בעלילה, אם בצורה ואם בתוכן. דומה ...שומרים תמיד על רעננותם ועל חיותם. ...נוכחתי שוב משקראתי את קובץ סיפורי ...אסאן שהופיע בעברית זה לא כבר. את ...הסיפורים קראתי עתה בשניה או ב־...שית — ואף־על־פי־כן עוררו ענין כבשעת ...אה ראשונה.

אמיל זולא

יש בסיפורי מופאסאן כדי להטעות ב־צביונם החיצוני, כשם שהיה במראהו ה־חיצוני ובאורח־חייו כדי להטעות רבים מבני זמנו באשר לאופיו ולאישיותו. מופאסאן, הגבר המגודל, בעל השופמה הנאה, חי חיי הוללות, רדף נשים וקיים קשרים עם פרוצות ובנות־אצילים, עם משכילות מעודנות ובנות־תות פשוטות — „מכל הבא ליד"; בלילות השיט סירה בנהר הסינה וחתר במשוטים כאחד ספורטאי או בצל־גות, הפליג בספינת־השעשועים שלו „בל אמי" על פני הים התיכון, היה איש־חברה מבריק ושנון, „בס־מר" במסיבות־רעים של הבוהמה הפריסאית. לאור כל אלה אפשר היה להניח, שהוא איש עליז ושופע־בריאות, הגורף מלוא חו־פניים תענוגות מהחיים.

אך מופאסאן לא היה איש עליז ובריא. הבהילות להתענגות, ההוללות, לא באו אלא לחפות על עולם פנימי קודר, על יאוש ועל עצבות. האיש טוב־המראה היה אכול חס־ביכים ופחדים, חולה עצבת, סירודי־הדעת היה תלוי בחלל עולמו והביא עליו יסורים למכביר — והוא סיים את חייו בבית־משו־גים בעודו בן 43.

בראייה שטוחה עלולה גם יצירתו להשאיר רושם של חיפוש אחר הקל והבגרה בחיים ובאהבה, של התייחסות „סנסציונית" אל ה־נשים, אל סודות־ההוויה — אך האמת היא, שתוכנם הפנימי של סיפורי מופאסאן רצוף גורליות טראגית, טבוע בחותמם של צער עמוק ובדידות. מכאן, שאפשר להשקיף על סיפורי מופאסאן מזווית־ראייה שונות, לקרוא בהם בדרכים שונות. אין זה סוד, שיש ה־מוצאים צדדים של ספרות בולברית ביצירתו, הרואים בה יסודות, המבטיחים רק את ה־קריאה הקלה והנעימה. אולם הקורא הרציני אינו יכול שלא להבחין במספר־האמן שב־

גי דה־מופאסאן

מופאסאן, בחדירה ובהבנה הדקה לנפש־האדם, לאשה בגילגולי־האהבה השונים, ל־תופעות־החיים, הנסתרות מאחורי הקליפה המושכת, המשעשעת של סיפוריו.

בקובץ „אור הירח" נעשה נסיון להביא סיפורים מרוב התחומים התימאטיים שבי־צירתו: סיפורי־האהבה המפורסמים שלו, סיפורים חברתיים־עוקצניים („הפיכה"), דברים על נורמאנדיה מולדתו והאגדות ש־נרקמו בה, מסיפורי־הביעותים, שהיו קשורים קשר הדוק בחייו הוא. בולט כאן העדרם של סיפורי־המלחמה של מופאסאן, המצ־טיינים לא רק בנימתם הפאטריוטית, אלא גם המתעלים לדרגה אמנותית גבוהה.

בסיפורים שלפנינו, בעלי הנושאים השונים, מתגלה המספר כצייר בעל עוצמה פרימיטי־בית כלשהי, הקרוב מאד לטבע, התופש את גילוייו תפישה אינטימית. הוא עצמו כתב פעם: „אוהב אני את השמים, כציפור; את היערות, כזאב; את הסלעים, כיעלה; את העשבים הגבוהים, כשם שהסוס אוהב להתפלש בהם; את המים הצלולים, לי־שחות בהם כדג. מרגיש אני שמפעם בי משהו המשותף לכל חיה, משהו מכל היצרים וכל התשוקות האפלות של הבריאה הנחותה יותר. אוהב אני את העולם כמותם ולא כמוכם, בני־אנוש, אוהב אני אותו מבלי שאעריצו, מבלי שאשיר לו, מבלי שאמריא לגבהי השחקים. אוהב אני אותו ברגשות עמוקים וחייתיים, בזויים ומאידך קדושים...".

הנאטורליזם המופאסאני מעיד על אמיתותם של דברים אלה. הסיפור „אור הירח", הפותח את הקובץ הנקרא על שמו, מזים — יחד עם סיפורים אחרים שלו — את הטענה שהיה ציניקן מטבע, שראה רק את הצד הארוטי־הבהמי באהבה ובאשה. המספר יוצר כאן קשר רומאנטי־מלבב בין הופעת־טבע כליל־ירח קסום, נאה להפליא, לבין האהבה, שכהן־דת זעום־פנים וקפדן נוהג לראות בה חטא כבד. בעקבות קשר זה מתחוללת ה־תמורה בלבו של הכומר, עד שאפילו הוא אינו יכול עוד לעמוד כנגד כוחה הכובש של האהבה.

בסיפורים אחרים המובאים בקובץ — „הילדי", „מחילת עוון", „אלמנה", „האב" — מציג מופאסאן את האהבה בגלגוליה המפתיעים ביותר. מי כמופאסאן העמיק חקר באהבה ותיארה בפריחתה ובכיבולה כאחת. האהבה הענוגה, היפה, אינה יכולה לעמוד כנגד כיעור־החיים, כנגד הקרתנות השולטת בכיפה וסופה טראגי לרוב. אך תוך זאת, האהבה והתאוה הן יסוד היסודות של ה־הוויה האנושית. אפילו הבתולה הזקנה מה־סיפור „המלכה הורטנס", בעלת ההופעה ה־חיילית הדוחה, המתמידה עם עצמה ועם הבריות, שאין לה ענין אלא בחיות־הבית שהיא מגדלת — גם עלמה זקנה זו מגלה בשעת מותה את כמיהתה הגדולה לאהבה ולילדים שלא היו לה בחייה. סיפור אחר, „העלמה קוקוטי", המספר על אחוות אהבה גורלית בין אדם לחיה, בין סיס לכלבתו, מזכיר בהרבה את סיפורו הנודע של טורגניב „מומו", אם כי כאן נוסף לו אלמנט אירוני קיצוני.

כאמור, מופאסאן היה שרוי תכופות ב־צלמות של פחד, של מראות־אימים, של הזיות מסמרות־שער — וזה מוצא ביטוי בולט ביצירתו. בשורת סיפורים, „הזאב", „סיפור תג הבולדי", „חזות בעתה", משלב המספר קטעי אגדה, אמונות תפלות, פאנטא־סטיקה אימתנית, סיוטי־לילה. הוא אוהב את הלילה על שפעת רזיו ונמשך אליו כשם שנמשך אל אהבת־האשה — ואף־על־פי־כן זימן לו הלילה פחדים וסיוטים. ברישום „הלילה", החותם את הקובץ „אור ירח", הוא כותב: „אהבתי את הלילה אהבה עזה. אהבתיו כפי שאוהבים ארץ־מולדת או אשת־חיק, אהבה אינסטינקטיבית, עמוקה, ניצחת. אהבתיו בכל חושי, בעיני הרואות אותו, בחוש־ריחי הנושם אותו, באזני הקשובות אל דממתו, בכל רמ"ח איברי לטופי־החשיכה... היום משרה עלי לאות ושיעמום. גס הוא ורועש. אני קם בקושי, מתלבש תוך ליאות, יוצא את הבית בעגמה, וכל פסיעה, כל תנועה, כל פניה, כל מלה, כל הגיג לטורח הם לי, משל העמסתי משא לעייפה. אולם בשקוע השמש תציפני עליצות סתומה, עלי־צות הפולה בכל ישותי. אני מתעורר, מתמלא חיים... אז קם בי חשק לצעוק מרוב חדוה, כמוני כאוחים, לרוץ על הגגות כחתולים; ותשוקה שאין לכבשה, תשוקה עזה לאהוב ניצתת בעורקי".

אולם אחרי הידוי־אהבה זה בא הניגוד החריף, בא דווקא התיאור המזעזע של סיוטי־לילה, של עיר דמומה, ללא רוח־חיים, ה־נתונה לשלטון־אופל, המעוות את נפשו של האיש המסייר בה, טורף את עולמו.

מופאסאן לא רק אמן הסיפור הקצר, כי אם גם אמן הסיפור המעניין, המרתק, המושך את הקורא במבלי־קסם הנקרא תכופות ב־נשימה עצורה. הוא מיטיב לנצל עד תום פרטים חוטות למיניהם, אפקטים שיש בהם לקיים את המתח — ולהוליך את הקורא ביד בטוחה („יד בטוחה" דווקא אצל האיש ה־מסוכסך עם עצמו, בעל הנפש השסועה, ה־עומד על סף טירוף־הדעת) לקראת ההפתעה, הסיום הבלתי־צפוי.

יש להטעים, שהמספר בונה לרוב את יצירותיו הקצרות לא על סיפור־מעשה יוצא־דופן, צעקני ודראמאטי מכוון, אלא על דברים רגילים ביותר, על סיפורי־חיים נדו־שים, אפרוריים, על אפיזודות הקשורות ב־אנשים קטנים ולא ב„גיבורים". לא אחת הוא מצליח „לחדד" מעשה רגיל, שאלפים כמותו התגוללו בחוצות פאריס, להעלות את המסופר לדרגת־מתח גבוהה, לפתוח גר־עין עלילתי פיתוח מושלם במלים מעטות.

גדולתו צפונה לא רק ביכולת התיאור ה־מדויק, הבהיר, אלא גם ביכולתו לעבד נושאים, אשר דומה שאין בהם עוד כל חידוש, שסופרים אשר קדמו לו הרבו לטפל בהם — בצורה עצמית, להחדיר בהם יסוד חדש משלו.

תירגומה העברי של אהובה בת־חנה קריא, שוטף ונוח לקליטה.

נציג־מעמד מנהיג־עם

מאת
יוסף אחימאיר

★ ממעמד לעם, הוצאת עם עובד וקרן הנגב, 1974. 262 עמודים.
★ איגרות דוד בן גוריון, כרך שלישי (1928—1933), הוצאת עם עובד ואוניברסיטת תל־אביב. כינס וליווה בהערות: יהודה ארז. 401 עמודים.
★ זכרונות, כרך ד', 1937. הוצאת עם עובד, 1974. 534 עמודים.

...כמעט בעת ובעונה אחת, בסמוך ליום ה־...שנה הראשון לפטירתו, ראו אור שלושה ספ־...רים מאת דוד בן־גוריון. שניים מהם — ...כרכים נוספים בשתי סדרות, שבהוצאתן הו־...חל כבר לפני שנים. אחדות: כרך רביעי ...הזכרונות וכרך שלישי של האיגרות.

...הספר השלישי אינו חדש, לאמיתו של ...דבר. זו מהדורה חדשה של אחד מספרי־...ו הראשונים החשובים של ב.ג. — „ממעמד ...לעם". הוא הופיע לראשונה בשנת 1933 ה־...ספירה, וקובצו בו מאמריו ונאומיו, „ה־...מוקדשים לבירור דרכה המעמדי וייעודה ה־...לאומי של תנועת הפועלים הארץ־ישראלית".

...הכותב הנואם הוא מנהיגה הכללי של ...הסתדרות העובדים, החוזר ומדגיש, שלפועל ...העברי בארץ יש שליחות מיוחדת בהגשמת ...הציונות, ויחד עם זה כבר מגולל את ה־...מחלוקת הקשה עם תנועות ומפלגות ציו־...ניות, שמתנגדות להכרה של תנועת הפוע־...לים. בראש היריבים הפולמוסיים המותקפים ...הרביזיוניסטים, כמובן. אולם בספר זה ...לא יופיעו ביטויים חריפים נגד ...ז'בוטינסקי ותנועתו, כמו, למשל, בחוברת „תנו־...עת הפועלים והרביזיוניזמוס" (תל־אביב, ...תרצ"ג).

למעלה מארבעים שנה חלפו מאז יצא „ממעמד לעם" לאור. מספר זה אפשר ללמוד ...מרוכז על האידיאולוגיה הבן־גוריונית בתק־...ופת גבשותה. הרבה מן הכתוב הוא נחלת ההיס־טוריה, אך לא מעט נושאים, דעות ורעיונות — אקטואליותם לא פגה עד היום.

זה שנים שאי־אפשר היה להשיג ספר זה, ובחסרונו חשו בעיקר אלה שעיסוקם חקר הציונות ותולדות היישוב בטרם מדינה, וה־מתעניינים במישנת ב.ג. אולם כפליא, של־מהדורה זו — לא צורפה הקדמה, שתאיר את עיני הקורא בן ימינו בקשר לרקע ה־תקופתי של הקובץ בכלל, ושל כל מאמר ו־נאום בפרט. מורגש ביותר גם חסרונן של הערות על מושגים, שמות, מאורעות, שב־רובם סתומים למי שלא חי את התקופה.

את הוצאת הקובץ (במהדורתו הראשונה, כמובן) יזם ב.ג. בעצמו, אשר דאג בחייו — ולאו דווקא לעת זקנה — לקיבוץ כתביו מ־עיתונים, כתבי עת ופרוטוקולים. ב. ג. היה בעל הערכה עצמית רבה והחשבה אישית מגיל צעיר יחסית, בניגוד לעסקנים ומנהיגים רבים אחרים, הוא לא רצה להישאר רק פו־ליטיקאי וטכסיסן, אלא להיות, לא פחות מכך, גם אידיאולוג ומורה־דרך.

כרך האיגרות השלישי מקיף חמש שנים (1928—1933) — כלומר, חמש מתוך 18 שנות „ממעמד לעם" (1915—1933). בניגוד לספ־רים האחרים, לא התערב כמעט ב.ג. במפעל כינוס איגרותיו. את מלאכת הבחירה ומתן ההערות הטיל כליל בידי ידידו ועורכו ה־נאמן זה עשרות בשנים, יהודה ארז. מלאכת העורך היתה קלה, יחסית, בזכות ה־עובדה, שב.ג. — שהרבה לכתוב ולהתכתב, השיב כמעט לכל הפונה אליו — השאיר ל־עצמו העתק מכל מכתב, שיצא מתחת ידו. „ארכיונו של בן־גוריון כולל כמעט מיליון דפי כתב ודפוס, מסודרים בשיטתיות: לכל שנה תיקי קרטון, שבתוכם תוייקו, לפי סדר כרונולוגי, נאומיו, מכתביו, מאמריו, קטעי עיתונות, פרוטוקולים מישיבות שהשתתף בהן, החלטות שניסח. תיקים נפרדים הכילו דברי אחרים עליו ומכתבים אליו". דברים אלה מספר זאב צחור, מי שבשנים 1970—1973 עבד עם ב.ג. וסייע לו בהכנת זכרונותיו ל־דפוס, במאמר „בן־גוריון כותב אוטוביוג־רפיה", שפירסם ברבעון „קשת", בגליון ה־אחרון (ס"ה).

ב.ג. זכה לראות בהופעתם של שני כרכי איגרות — וזו כשלעצמה זכות, שמנהיגים ציוניים דגולים אחרים לא זכו לה. שהרי מפעל איגרות ב.ג. אינו יוצא־דופן. בעבר כבר יצאו כרכי איגרות של מנהיגים וסופ־רים — כהרצל, למשל — ואילו בשנים ה־אחרונות מוצאים לאור כרכי איגרות כרסת־ניים של חיים ויצמן, ברל כצנלסון וכן זאב ז'בוטינסקי.

התשובה באיגרות ב.ג. בכרך השלישי, או לפחות המפורסמת שבהן, היא גם זו הקצרה ביותר. לא היתה זו, לאמיתו של דבר, איג־רת, כי אם מיברק, שנשלח מוילנה לוועד הפועל של ההסתדרות ב־17 ביוני 1933. ערב קודם לכן, ליל שבת, אירע על שפת ימה של תל־אביב הרצח של ד"ר חיים ארלוזו־רוב, שהיה ראש המחלקה המדינית של ה־סוכנות. הזעזוע ביישוב, על כל שכבותיו ומפלגותיו, היה עצום.

שש מילים הכיל מברקו הבהול של ב.ג.: „לחברים, נבליג על כאבנו ואל נקם" (עמ' 313). דומה, כי הדראמה של פרשת רצח ארלוזורוב נפתחה במיברק זה — ובמיוחד בשתי המילים האחרונות בו. לא בלי צדק טענה המפלגה הרביזיוניסטית — וז'בוטינסקי בראשה — כי במיברק זה ניתנה הגושפנקה לעלילת הדם; שהרי מכלל לאו אתה שומע הן. בכותבו „אל נקם" — אמרו הם — רמז ב. ג. למי הוא מייחס את הרצח. כלומר, זהו רצח פוליטי ואשמים בו חברי המפלגה ה־יריבה, אלה שתקפו קשות את ארלוזורוב (אף כי כיום, לאחר פירסום מכתבו ה„אק־סיומטי" של ארלוזורוב לוייצמן, אפשר לפסוק שהיתה זו טעות מבחינתם) כמו גם מנהיגים אחרים.

מכאן ואילך עומדות רבות מן האיגרות בסימן רצח ארלוזורוב המשפט המסעיר — והדברים ידועים.

עד יומו האחרון לא נשתכנע ב.ג., לפחות בגלוי, שלא יהודים היו רוצחי ארלוזורוב. זיכוי הנאשמים, גילויים ונושים למכביר, עדויות נוספות וכדי — כל אלה לא הזיזוהו מדעתו. „טעות, הכל היה טעות — הרצח, המשפט, השערוריה שנמשכה ימים רבים עד אשר נבלאה כמשוגעת עייפה בדפי העתונים שהצהיבו" (חיים גורי, „הספר המשוגע") — וב. ג. בשלו.

ב־1972 פנה אליו כותב השורות הללו, ב־מכתב, בעקבות פירסום הפרקים המוקדשים לרצח ארלוזורוב בכרך ב' של הזכרונות, ובין השאר שאל: כלום מוסיף הינך, מר בן־גוריון, להאמין גם היום, כי סטבסקי ו רוזנבלט הביתר"ים, הם רוצחי ארלוזורוב?

תשובתו של ב. ג. לא אחרה לבוא — במכתב בכתב ידו, שמאן־דהוא ערך בו מחי־קות, ספק אם על דעת הכותב, טרם הישלחו. „אני מבין אותך — כתב לי ב. ג. — כש־אתה בטוח שידוד של רביזיוניסט לא היתה ברציחתו של ארלוזורוב... יודע אני מי ש־רצח את ארלוזורוב (כאן ישנה מחיקה — י"א), ומאין אני יודע — באשר אשתו של ארלוזורוב, שהתהלכה אתו באותו לילה (אני לא הייתי אז בארץ) ראתה את האיש שירה בארלוזורוב, ואין לי כל יסוד לפקפק ב־אמיתותו; אני מבין אותך, אם כי איני יודע אם אתה רביזיוניסט, כי הכרתי לא מעט רביזיוניסטים שהיו אנשים ישרים. ואני גם מכיר פחות או יותר את אבא שלך. אני חל־קתי על דעותיו, אבל לא פסלתי אותו — באשר היו לו דעות כאלה... ואם הוא מזכה את האיש שרצח את ארלוזורוב לעיני אשתו של ארלוזורוב — זה עיסקו. הוא לא היה באותו מקום ובאותו רגע שארלוזורוב נרצח (קטע מחוק — י"א) — איני קורא בשמו, אני מניח ששמו ידוע לך"...

ד. בן־גוריון

שלושה חודשים לאחר הרצח נתקיימו ה־בחירות לקונגרס הציוני הי"ח. תנועת ה־עבודה זכתה בנצחון גדול, ב־44 אחוז מכלל הקולות, ולדברי יהודה ארז, „ידו של דב"צ — אמונתו, להטו, מרצו הבלתי־נלאה הכו־שרו להפעיל אלפי חברים — הוללה אותו" (עמ' 400). אולם הסיבה העיקרית לנצחון זה היה המסע האנטי־רביזיוניסטי שהתנהל בעקבות רצח ארלוזורוב. אפילו אדם אובייק־טיבי כזאב צחור מעריך: „מבחינה אי־שית, היה הרצח מיפנה מכריע בביוגרפיה של ב.ג.: מכאן והלאה מתחיל זינוקו הפו־ליטי, ומעסקן של איגוד מקצועי נעשה בן־גוריון מתאם אישיות ראשונה במעלה בתנועה הציונית" („קשת", כנ"ל, עמ' 153). אולי זה מסביר את אטימות לבו של ב. ג. בפרשה זו, עד יומו האחרון.

המכתבים הבאים בכרך האיגרות השלישי גדושים התבטאויות חריפות נגד הרביזיוניס־טים (כגון: „כנופיה פרועה לשימצה וצמאת דם") — כמובן, הרביזיוניסטים לא טמנו אף הם ידם בצלחת — ובהם מתגלה ב. ג. ה־קנאי, הנלחם ביריביו־מבית ללא פשרות, הקובע הרבה בסיגנון החיים הפוליטיים ב־יישוב ובמדינה.

כרך האיגרות השלישי הוא הספר הראשון של ב. ג., שיצא לאור אחר פטירתו, בעוד שכרך הזכרונות הרביעי הוא הספר האחרון מפרי עטו. „מכאן ואילך — מבטיחה ההוצ־אה — יוצאו כתביו — מאמריו ונאומיו, יו־מניו ומכתביו — על ידי תלמידיו". כלום יורגש חסרונו של בעל הכתבים לגבי המשך הוצאת כתביו? דומה, כי התשובה לכך שלילית.

אין דומים זכרונות ב. ג. — מן הצד ה־ספרותי שלהם — לזכרונות מנהיגים אחרים בעם היהודי ובעמים אחרים. יותר משכתב ב. ג. את זכרונותיו, הוא ערך אותם: „שלף מתוך תיקים שבארכיונו יומנים, פרו־טוקולים, מכתבים וכיו"ב, העמידם בסדר כרו־נולוגי, וניפה חומר שלא נראה לו — כל זה כשלעצמו הינו עבודה הגוזלת זמן רב, הדורשת התמדה והתמסרות. התוצאה — כר־כים עבי כרס, גדושי חומר שבחלקו ידוע ומצוי במקורות אחרים, ובחלקו — בעיקר ה־יומנים — מתפרסם לראשונה. אלה שיתקינו את כרכי הזכרונות הבאים לדפוס, ישכילו באותה דרך שבה התחיל ובה נהג ב.ג.

כשניגש ב. ג. למלאכת הכנת זכרונותיו טען, כי זוהי משימה חשובה ביותר, „למען ידע הנוער". האם יקראו רבים את הספרים הללו? — ספק. זהו חומר עיוני מובהק; כרכים אלה הם בבחינת כלים, חומר־גלם, לחוקרים ולהיסטוריונים, ורחוקים מלהיות „קריאים". אין פלא, לכן, שכרכי הזכרונות לא זכו עם הופעתם לתשומת הלב, שאפשר היה לצפות לה, הנוגעים להם היו קלושים ל־מדי. ב. ג. הנחיל אכזבה למעריציו, לאלה שציפו למשהו שיתעלה ויתקרב ברמת כתי־בתו לזכרונות דה־גול או צ'רצ'יל, למשל.

הכרך הרביעי אינו שונה, מבחינה זו, מ־קודמיו. ככרך ג', אף כרך רב כמות זה ש־לפנינו מוקדש לשנה אחת בלבד — ללא ספק מן השנים המכריעות ביותר בתולדות היישוב המאבק על הבית הלאומי בארץ־ישראל.

ממאבקים פנימיים חריפים, מעימות עד לקרע מוחלט כמעט בין אחים, ששיאו בשנת 1933, מעביר אותנו הכרך הרביעי לעימות גורלי עם כוח חיצוני, המאנדאטור הבריטי. אנו נמצאים בשנת 1937, שנת תכנית החלו־קה של ועדת פיל, היא הוועדה המלכותית, שבאה מלונדון לחקור את המצב בארץ ול־הציע פתרון, שלדעתה ישביע הן את רצון הערבים והן את רצון היהודים.

ב.ג., עתה יו"ר הסוכנות היהודית, הוא אחד מ־113 האישים — ובין החשובים שבהם — המוזמנים ונענים להעיד לפני חברי הוע־דה, עדותו זו פותחת את הכרך הנוכחי. הוא אינו גורס מדינה יהודית מ־4 טעמים: אין הארץ ריקה מתושבים לא־יהודים; עלינו ל־שאוף להיות יחידה בתוך חבר העמים הבריט־י; בארץ יש מקומות קדושים לשלוש ד־תות; מדינה יהודית עלולה להחליט ברגע מסויים למנוע כניסת יהודים נוספים מנימוק שיש כאן די אנשים. בניגוד לעמדה זו, של־פחות שלושה מארבעת הטעמים המרכיבים אותה נראים היום מוזרים, אם להשתמש ב־לשון המעטה, ביחוד לגבי אישיות חזקה וריאליסטית כב. ג. — הציג מנהיג הרבי־זיוניסטים, זאב ז'בוטינסקי, דעה הפוכה ב־רורה: להצהרת בלפור היתה כוונה אחת ויחידה — להפוך את ארץ ישראל למדינה עברית.

מעניין עד מאוד הוא החשבון המפורט, סעיף לסעיף, של הזכות והשלילה שבתוכני־ת החלוקה, שערך ב. ג. (עמ' 305—306). סיכום נוסף הוא ערך במכתב ששיגר מ־פאריס לבנו עמוס. זהו מסוג המכתבים של ב. ג., שנכתבו ללא ספק מתוך הבוה, שאי־פעם בעתיד יפרסמו ברבים ועל פיהם יש־פטו את כותבם. זאת — למרות שהבן מת־בקש במפורש לא להראותו לאחר.

„בהופעתנו לפני הוועדה — מספר ב. ג. לבנו — לא דרשנו הקמת מדינה יהודית, אבל נלחמנו על היקף עליה („עליה לפי יכולת הקליטה הכלכלית של הארץ"), אשר מאליו יביא אתו ההגשמה מדינה עברית, ב־אשר היקף לא מוגבל ולא מצומצם באופן מלא־כותי מוכרח להביא לידי רוב יהודי". דברים אלה נכתבו כמעט בד בבד עם פירסום ה־ספר הלבן, שהטיל הגבלות נוספות על עליית היהודים.

כאמור, אפשר לבקר את הזכרונות מבחינה הספרותית, אך אשר לתוכן אין כל ויכוח. ב. ג. כאחד האישים המרכזיים ביותר בעם היהודי בדורות האחרונים, ריכז חומר רב־כמות ורב־חשיבות, מנקודת מבטו, על ה־אירועים והתהליכים המכריעים שקדמו ל־הקמת המדינה. הכרך על 1937 — משום היותה שנה כה מסעירה וגורלית — חשוב במיוחד. גם אם ההיבטים הנעקבים בו — כן מדינה יהודית, לא מדינה יהודית; כן חלוקה, לא חלוקה — טבעו ונעלמו במאור־עות הטראגיים שלא אחרו לבוא, ובראש ו־ראשונה שואת יהודי אירופה, הנה יכולים אנו ללמוד מהם רבות ולהסיק מסקנות לגבי ויכוחים גורליים, אולי, לא פחות, המתנהלים בקירבנו ממש בימים אלה, 27 שנה לאחר הקמת המדינה.

מרכס - במיקרוסקופ ובטלסקופ

מאת
מאיר אביזוהר

צבי רוזן, עולמו הרוחני של קרל מרכס, מסדה, 1974.
ישעיהו ברלין, קרל מרכס — האיש וסביבתו, תרגום א. חשבית, עריכה מדעית: י. וגנר, זמורה—ביתן—מודן, תשל"ה.

לעולם לא צר המקום של המדף העמוס ספרים העוסקים בקרל מרכס. ולשני כרכים חדשים בעברית, אחד מקור ואחד תרגום, מובטח מקומם המיוחד. חיבורו של ד"ר רוזן מאוניברסיטת תל־אביב הוא ללא ספק חידוש עשוי להפוך למישענת כמה מקביעותיו של פרופסור ברלין מאוקספורד. בספרו קרל מרכס — האיש וסביבתו. אך אין הדברים באים לומר שלא היה מקום לתרגם עתה לעברית ביאוגרפיה היסטוריוסופית זו, ש־יצאה לראשונה לאור באנגליה ב־1939. ל־היפך. עצם העובדה שהיצירה זכתה באנגליה למהדורות נוספות במשך 15 שנים, מלמדת על בשורה לשמור את טעמה. להערכתנו, סוד כוחה העיקרי טמון באופי כתיבתו ה־היסטורית—פילוסופית של ברלין, הנבדלת מ־...ומר מגוון, שעכל הישב המפך למקשה אחת; היא קולחת מבלי להיעצר אצל מראי־מקומות והערות שוליים ומתנה לקורא מעין תמונה של ההופעה הבבירה ששמה קרל מרכס.

במבט על שני הספרים, ניתן לומר שזה החדש, של ד"ר צבי רוזן, הבוחן בקפדנות רק אחד של הוויתם, אינו בר־תחרות, אלא משלים, את זה הישן, של ברלין. למה הדבר דומה? למי שהשקיף למרחוק על פני נוף עשיר מראות ונהנה, באים לאחר זמן ומקרבים לשדה ראייתו גיזרה מוגבלת, ומראים לו כי קודם לכן נשמטו מעיניו דברים חשובים. תרומתו של רוזן, היא בכך שהעמיד על מקומה אחת מחוליות היסוד בהתפתחות ה־רוחנית של מרכס. בעיני מי שאינו מצוי במשנה ובנבכי המרכסולוגיה, עשוי הדיון כולו להיראות טריוויאלי: מאי נפקא מינא אם ברונו באואר, או דווקא לודביג פוירבאך, הוא שעיצב שלב משלבי התפתחות מחשבתו של קרל מרכס? לאחר עיון בספרו, מסתבר שד"ר רוזן הצליח להוכיח את החשיבות שהיתה להשפעת גורם מסויים של ביקורת הדת על רעיונות שנעשו לנכסי צאן ברזל אצל מרכס ותלמידיו.

כאן נוכל רק לרמז על התיזה של רוזן המצביעה על כך שבמרכז תורתו של ברונו באואר העמידה התפתחות התודעה העצמית של האדם. משלב היסטורי של ההכרה ה־דתית — הנתפסת ככבילת אנושיותו, אל השלב המעין־משיחי, של מימושו המלא של האדם החופשי. שלילת הדת במשנה זו היא טוטאלית; האדם הדתי מוצג בה כמנוכר למהות האנושות, כיצור המטיל מום בנפש שלו, צרתו מוסבלת בכך, שעקב היתלותו בכוח חיצוני זר הריהו נתפס בעיני עצמו כבריה כושלת וחלשה. הוא נתון בסוד של אגואיזם צר, משום שכל מעייניו מוגבלים לגאולת נשמתו. רוזן מראה כיצד הלך מרכס בעקבות רעיונו זה של באואר ולא אחרי פוירבאך. אף שגם אצלו תופס מושג הניכור מקום מרכזי בביקורת הדת, הרי פוירבאך רואה את הדברים באספקלריה חיובית מ־עיקרה: יצורי אנוש, הנתונים בעמק הבכא, בראו להם אלוהים בצלמם ובדמותם של ה־אדם; אולם ההשלכה לעולם שכולו טוב, אף כולו גם דמיון, עם־כל שגיונה ולמרות שגרמה לאנושות שתשתעבד ליצירי־רוחה, היה בה, בכל זאת יסוד חיובי. היא שימרה את מהותו האמיתית של האדם. כל מה שנותר לעשות הוא להורידה מהשמים ארצה, או באפוריזם הפוירבאכי: להציג את האנתרו־פולוגיה במקום התיאולוגיה.

פרידריך אנגלס, האיש שליוה את מרכס כידיד נאמן והיה שותף למפעל חייו, לאורך דרך יסורים, הציב את השפעת פוירבאך בכותל המזרח בהתפתחות עולמו הרוחני של מרכס. גם ד"ר רוזן מכיר בתפקיד האינ־סטרומנטלי שמילא ספרו של פוירבאך מהות

קרל מרכס

הנצרות בסייעו למרכס להשתחרר מכבלי משנתו של הגל, אשר שלטה בכיפה במחשבה הגרמנית במשך יותר מיובל שנים. עובדה זו ואיתור קוי דמיון מסויימים בין פוירבאך לבאואר כיסו על פני יתרון הזיקה של מרכס לזה האחרון, שהיה מורו וידידו. לאחר זמן, משנעשה באואר מטרה לחיציו הביקורתיים של תלמידו הוהם, טושטשה הזיקה עוד יותר. וזוהי תרומתו המקורית של רוזן שחשף שורש זה, הקושר את משנת מרכס, בביחוד פרק הניכור שבה, לביקורת הדת נוסח באואר.

★

כנגד פליטתו, הרצינית בהחלט, של רוזן איש הפילוסופיה, לתחומה של ההיסטוריה, ניתנת לנו חדירה רצינית לא פחות של ברלין, ההיסטוריון האוכספורדי, לתחום ההגות. הוא מציג לפנינו, אם כי בצורה מרוסנת, עימות בין השקפתו ההיסטוריוסופית ועולמה הרוחני של האישיות בה הוא דן, כי זאת לדעת: פרופסור ברלין כהיסטוריון, כהוגה, כליברל וכמורליסט שולל את תורת מרכס מכל וכל. לדידו, היסטוריה ודטרמיניזם אינם יכולים לדור בכפיפה אחת, כי אין בנמצא, זה הכרחו, סמיכריו לתולדות האדם. מי שלגביו הכל נגזר הבריאה אינה נגועה, יהיה נוטה לאנוס את עובדות העבר, אם הן אינן תו־אמות את ראייתו הסכימטית, יתרה מזו: הבחירה שהנפש חופשית מנין לגבי אדם היא לגבי ברלין תנאי הכרחי לא רק לחירות, אלא גם להכרעה מוסרית. הדטרמיניזם, אם כן, הוא אב הטאה איננו האמת, של זיכוי האדם ולגיטימציה של פשע פוליטי כאחד. ביסודה נתפסת האנושיות על ידי ברלין כקטיגוריה מוסרית, כחלק מעצמיותו, הכרתו, מחשבתו ואפילו חושיו של האדם, ממש כמו תכונותיו הפיסיולוגיות. הרי זוהי בדיוק ה־גישה שעוררה בזמנו, יותר מכל, את זעמו הבלתי מתפייס של מרכס.

בכל זאת הביאוגרפיה שלפנינו היא אוהדת. אפילו הצדדים הקשים באישיותו של מרכס, חוסר הסובלנות הקיצוני, הסגנון האלים, ה־בדידות הרוחנית — מוסיפים בצורה כמעט מעוררת הערצה, הם נעשים למובנים, אף לנסלחים. מבחינה מסויימת, ברלין הוא אסיר תודה למרכס על שזימן לו הוכחה על רישום כח רצונו ורוחו של היחיד על דפי ההיס־טוריה. וגם לאחר קריאתנו את רוזן, התוסף לפנינו מרכס שונה מקורי מכפי שראינוהו לפני כן, עדין הוא נשאר גאון שהשפעתו על מחשבותיהם של בני הדורות שבאו אחריו הגיעה לשיא: שהרי מחצית האנושות נמ־צאת כיום במסגרות מדיניות שמנהיגיהן אימצו להן את תורת מרכס כדוגמה רשמית.

ברור מחיבורו של ברלין כי לא בכשרונות אינטלקטואליים בלבד טמון פשר הדבר, אלא באישיות במלוא היקפה. אבחנה בין כשרונ־ותיו הרוחניים של האדם ובין התופעה ה־מקיפה יותר של עוצמת אישיותו בכללה נעשתה על ידי ברלין בזכר כשכתב על משה הס, כי רוחו היתה גדולה מאישיותו. הדבר נוגע לענייננו. כשם שהתבטלותו של הס בפני מרכס היא אחת העדויות המובהקות לרישומו של האחרון על סביבתו. וכך כתב משה הס לאחר שפגש את מרכס לראשונה: „ד"ר מרכס, זה שם האליל שלי. הוא עודנו צעיר לימים, לכל היותר בן 24. אך הוא עתיד להנחית את המהלומה הסופית לדת ולפוליטיקה של ימי הביניים... דמה וולטיר, הולבך, לסינג, היינה והגל מאוחדים באיש אחד — אני אומר מאוחדים ולא מעורבים, הרי לפניך ד"ר מרכס". יש לזכור כי הס הקדים את מרכס, השפיע עליו, ברעיון „ה־פילוסופיה של המעשה" ובעיקר בראיית ה־

(סוף בעמוד 36)

• השקפות אלה פיתח ברלין בכמה מסות, שמהן תורגמו לעברית: ארבע מסות על החירות, תרגום: י. שרת, התקנה מדעית: אביבה עילם, רשפים, תשל"א.

האמת - בחוויה מזועזעת

מאת
חנה גת

יז'י קושינסקי, הציפור הצבועה, תר־גום: אהרון בר, הוצ' תמוז, ת"א, 1974, 230 עמ'.

בשחוק אכזרי ומזר הוא הנותן לספר את כבו. ציפור הנצבעת בצבעים שונים מושכת את בני מינה בקריאות המצוקה שלה. בני מינה, בראותם את צבעי הציפור המוזרים, ממיתים אותה באכזריות. מבחינתם אינה בת סוגם והינה נתרץ. (עמ' 56).

הסיפור המבוסס על תולדות חייו של יז'י קושינסקי הוא סיפורו של ילד בן שבע, שזהותו בספר אינה ברורה — יהודי או צועני.

הוריו ירדו למחתרת עם כניסת הנאצים לפולין, והוא נודד בכפרים. אזור נדודיו בפולין המזרחית הוא אזור מבודד ודל ש־התפתחותו נעצרה זה מאות בשנים. והתגובה לנוכחותו של הזר, הכהה, בחברה בהירת השער וכחולת העיניים היא הרצון או הצורך לפגוע בו. בחברה זו אין היותו ילד בודד בן שבע מעוררת כל רגש של חמלה. ה־איכרים המשכנים אותו אצלם מתוך צורך בעזרה במשק, מתעללים בו מתוך דחף עמוק. הילד נחלץ בכוח חיים בלתי־רגיל ממצבים קיצוניים. הוא נודד מכפר לכפר ולומד להכיר את אורח החיים הכפרי, את האמונות והפחדים של האיכרים, כפי שהוא לומד להכיר את הנוף והעקלים ומסתגל ל־אפשרויות הקיום באזור. כתוצאה מאותן התעללויות מאבד הילד את כושר הדיבור שלו, עם כניסת הצבא האדום הוא ניצל. הוריו מוצאים אותו והדיבור חוזר אליו. אך הילד, כילדים אחרים אותם הוא נפגש אחרי המלחמה, מוטבע בחותם האימה.

קושינסקי מתאר תקופה זו בעיניו של ילד, וסגנון הספר תואם נקודת תצפית זו. ה־משפטים קצרים, מתארים ואינם מכלילים או מפרשים. בחילופין מוזרים מתוארים יפי ה־טבע, רגשות עדינים ואכזריות זימוניות. כל אלה מתוארים באותה מידה של תשומת־לב ופירוט. מדי פעם מתערב הסופר המבוגר בפרשנות ובראייה שלאחר זמן. האמונות והפולקלור של האזור הופכים להיות חלק מעולמו של הילד המקבלם בשלמות. הילד הוא בעל כושר חשיבה מפותח, הוא מנסה לערוך תצפיות ולבחון את המצבים הקשורים במצוקתו, על מנת ללמוד כיצד לשפר את מצבו. בתחילה הוא מנסה למצוא קשר בין פעולות מקריות שלו לתגובות נזעמות של האיכר המתעלל בו. הוא סבור שלפעולות אלו יש משמעות כמאגיה הגורמת להתפרצו־יות־זעם. כשאין ההימנעות ממעשים כגון גירוד־העורף או מעבר בשער החצר מונעת התפרצויות, הוא מנסה להביס את האיכר בעזרת המאגיה. כשהמאגיה נכשלת פונה הילד אל הנצרות, כפי שהיא מובנת לו. הוא מנסה לצבור, בעזרת תפילות, ימי־מחילה מרובים ככל האפשר, אך מצבו אינו משתנה. אזי מנסה הילד להתחבר אל כוחות הרע ולכרות ברית עם השטן. כשנכנס הצבא האדום לפולין לומד הילד מגבריאלה ידידו כי אלוהים אינו קיים כלל והאמונות הקשורות בו הן אמונות תפלות. הוא לומד להכיר את האלוהים בסטלין ובהמוני העמלים. מ־מיטקה ידידו הגיבור הוא לומד את ערכה של הידידות ואת ערכו של היחיד. ממנו הוא לומד כי שמירת הכבוד העצמי היא תנאי לחיים בעלי משמעות. בשלבים אלה של נסיון להבין את העולם עובר הילד את כל התלבטויותיו של ה„הומו סאפיינס" בשאלת הטוב והרע בעולם.

כנגד הספר הועלתה טענה חמורה על כך שיש בו משום ניצול מסחרי של האלימות מעין „פורנוגרפיה של אלימות". יש לזכור שהמחבר מתאר תופעות שאינן בדויות, אינן כלל אנושיות. אלה הם גילויים של עולם ברברי־קמאי, שאינו מכיר כל מעצור בגילויי הפניה הנוטעית המין. הספר נכתב כדי למסור עדות, וההגדה המקובלת „מעשי זוועה" אינה יכולה להיות מובנת אלא על פי נסיונם הכרונו, ועל כן לא נוכל להגיע

(סוף בעמוד 36)

הוצאה לאור
הגדת ויניציאה
שפ"ט — 1629
בהזמנות לפנות: ת.ד. 1551 גבעתיים

הוצאת ראובן מס, ירושלים
ספרים חדשים
משפחת אלישר בתוככי ירושלים
פרקים בתולדות היישוב היהודי בירושלים במאה ה־... מאת נתן אפרתי, 324 עמוד, ... 30.00
קונקורדנציה עניינית של התנ"ך
עברית—אנגלית, מאת אליעזר בן, כרך ... כתובים ... 1104 עמודים ... 70.00
אמוראי בבל
פרקים ... מאת משה בר ... 40.00
משפטו של ברוך
... מאת באר־שבע אלברט ... 20.00
פזמוני האנונימוס
... 36.00
בלוישר.
★
להשיג בחנויות הספרים, או בהוצאה — ת.ד. ... ירושלים. הכוכן בתל־אביב: ... קרל נטר

ملف امن الاصل

אמנו...

סטימצקי + 3 תלמידים

מאת
רחל אנגל

בין כל קבוצות־האמנים שהופיעו במרוצת השנים על במות־התצוגה שלנו בתערוכה משותפת, דומה כי קבוצה זו הנה התמוהה ביותר בהרכבה: אביגדור סטימצקי — ועמו שלושה שמות כמעט לא־נודעים: שולה בן־שלום, אלעזר גלעד, ואורי שטטנר. אך ככל שלא יתמיה עצם ההרכב הזה — של צייר ותיק ומנוסה ורב־מוניטין אחד ויחיד, בצד קומץ ציירים צעירים־הרבה־יותר השייכים לדור אחר, חדש הרבה־יותר — מתמיהה מ־מנו העובדה, כי ההרמוניה שורה במופיצתה של תערוכה מוזרה זו. יש איזו קרבת־משפחה שורשית ועמוקה מאד בין יצירי־כפיהם של ארבעה יחידים אלה, אף־על־פי שלכאורה נבדלים הם מאד זה מזה, ואין שום אסכולה ברורה מאחדת אותם, ואין שום מגמה מפורשת מקשרת ביניהם.

יש אילו נימים חבויות, כפי הנראה, איזה קשרים תת־קרקעיים, שאליהם כמו מחוברים כל הארבעה; מקורות שמהם שואבים ארבעתם, מקורות אלה הם גם שהביאו ללא־ספק, להתהוותה של קבוצה כה בלתי־הומוגנית זו.

סטימצקי

שתי תמונות בלבד, מציג כאן סטימצקי, (מתוך שלושים ושלושה המוצגים שבתערוכה), ומייד אתה מבין, כי השתתפותו בפורום זה הנה סמלית, לאמיתו של דבר, והיא מפגינה את רצונו לצרף לצעירים־ממנו, לקרובים־לנפשו, לאהודים עליו ברוחם ובדרך יצירתם. אחת משתי תמונותיו היא הבולטת כאן, פוגשת את עינך מיד עם כניסתך אל אולם־התצוגה. מעל הקיר שמול פני הבא אל הגלריה מתנוסס הבד הגדול, המרובע של סטימצקי, וכדרכם של בדי סטימצקי, ובעיקר הללו שהוא מצייר בשנים האחרונות, הוא שופע חיים, הוא פותח אשנב אל כל התוסס בו, אך הפתיחה זהירה: הוא מגלה־סוד ושומר־סוד, הוא מרמז אלפי רמזים, והוא נשאר, עם כל זאת, מלא רזים.

יש בתמונה שמן זו מ„חמרי־הגלם", אם מותר לומר כך, שמהם מרכיב לו אדם את הסביבה שלו, החיצונית והפנימית, את ה„הווי" שלו, החיצוני הפנימי, את כל מה שנקרא ה„חיים" שלו. סטימצקי מצייר לו מהם את ציורו: — הנה, סימניהם של „החמרים המרכיבים" — הבית, הגגן, השדה, והיומיום, החג; התכול של שמיים, והלבן של עננים בהם; הירוקים הרווים של מידשאות, של שיחים ועצים; וגוני־גונים של צבעים למיניהם — פינות של עבודת־חולין, ופינות של טיולי־חג, פינות של קדושה, ופינות של שמחת־הרגע־החולף.

גלעד

הקרוב ביותר לסטימצקי מבחינת מיבנה־הנשמה הוא אולי אלעזר גלעד, על־אף היותו הפחות„מקצועי" מכולם. גלעד הנו אוטודידקט בציור, והוא התחיל לצייר פתאום, לאחר שכבר היה די מבוסס במשלח־היד שבו הוא עוסק לפרנסתו (גלעד ידוע היום כמעצב־ספרים אנין־טעם). מאז החל לצייר, לפני שנים לא הרבה, הוא משקיע בציור כל רגע־של־פנאי. לפני ארבע שנים היתה לו התערוכת־יחיד ראשונה ויחידה, (בגלריה צ'מרינסקי) שעוררה תשומת־לב בשעתה, ומאז ועד היום הלך והפליג כברת־דרך בציורו.

בעיקר יפים כאן רישומי האקוורל והפסטל שמציג גלעד — יש בהם אפילו דמויות־אדם בעלי מיתארים ברורים למדי; „אפילו", אמרנו, משום שבעצם אופיים כל ציוריו של גלעד כמו איזה ענן גדול וסמיך שבעדו כמעט שלא ניתן להבחין בצורות ובעצמים ממשיים. 'אבל ברישומים על פני דפי הנייר נעשים הדברים שקופים יותר, וקלים, אולי קלי„רעתי" יותר. — את ציורי־השמן שלו, הבדים הגדולים והגדולים־פחות בתבניתם, — ניתן אולי לחלק לשתי „תקופות". הציורים שצייר לפני שלוש או ארבע שנים, והם עודם שייכים לימי תערוכתו אז, הם עודם ערפיליים ביותר, חוליים ונעדרי־גיבוש במידה רבה; הציורים שצייר מאז תערוכתו ההיא, ואלה הציורים ה„נפתחים" יותר, המשילים מעליהם אט־אט את מעטה הענן הכבד. ציורי־שמן צבעוניים אשר אף אם אין בהם תיאורים מסויימים ומוגדרים, הרי יש בהם כתב־יד מפורש יותר, ונגיעות־מכחול „ידועות" יותר.

ש. בן־שלום — ציפור — פסלון ברונזה

בן־שלום

פסליה של שולה בן־שלום, דומה שכמעט אינם ידועים כלל בקרב באי התערוכות בארץ (היא ישבה כחמש שנים בפאריס). בעצם, הרי הם בעיקר פסלונים. יש בהם, בטובים שבהם, אותה תכונה נדירה של כוח מבע העולה כמו מתוך הרבדים העמוקים התחתיים, של הנשמה. הפסלונים כמו נלושו (מהם בטרקוטה, ומהם שנצקו בברונזה) בידיים עיוורות, בעיניים עצומות־למחצה. כאילו היד הלשה ממששת ומגששת באפלה, מודרכת ע"י תחושה פנימית ברורה ובטוחה. בדרך זו עוצב, כמדומה דיוקן פניה של אשה, — מן היפים בפסלונים כאן, — פני אשה שפיה פתוח קמעה, כמו מתוך שינה, כמתוך חלום. ויש בין פסלוניה של האמנית המעצבים דמויות שאינך בטוח, האם אלה אנשים או בעלי חיים. ויש והדמויות הן דמויות־אדם מקוטעות, קטועות חלקי גוף או גפיים.

שטטנר

אורי שטטנר, ששמו אולי הנודע ביותר מתוך שלושת חבריו הצעירים של סטימצקי, הוא כמדומה גם המנוסה והאמון במלאכת־היצירה־האמנותית שבהם וכוכור זכה כבר בפרס על שם א. קולב, ביי... בפאריס (כשמונה שנים) השתתף ש... תערוכות נכבדות וקנה לו מעמד נחשב. כאן הוא מציג גם ציורי־שמן גם רישומים צבעוניים, קטנים — א... עוסקים בדמות אדם, דמות איש ו... והדמות, הממלאת רוב שטחו של... היא מרכזה של התמונה. אשר מסבי... ואשר מאחורי הדמות אין בו מש... עצמית, אינו אלא כמו מחזיר... את הלך־הנפש שבו נתונה הדמות, דמות וסביבתה כמעט מתמזגים... רעותה, נעשים לחטיבה אחת. הא... אורי שטטנר מעומעמים־כהים־דהי... שבהם הוא כמעט אפור, והוורוד ש... סגול, והירוקים האדומים נטמעים... משפיעים מתוכם לא כערכים בפ... משלהם, אלא ככלים באנסמבל ש... ורבות בנות־הקול המגוונות שלו.

סטימצקי אומר, כי אינו רו... „מנהיג" הקבוצה, ובכלל, הוא... זאת קבוצה בעלת קביעות. יש ל... רוכה זאת כתופעה חד־פעמית. ע... תפיו להתערוכה (שרק אחד פ... שטטנר, היה בזמנו תלמידו ש... במכון אבני) הם אמנים צעיר... בעיקר באמנותם) שאת עבודתם ז... אלא שיש להם כשרון יותר מא... והנה הוא (דווקא הוא — הדון... לכת) מבקש להיות להם כאן...

ישראלי באמסטרדם

מאת
יגאל צלמונה

המוזיאון העירוני של אמסטרדאם („שטדליק מוזיאום") מציג תערוכה מעבודותיו של האמן הישראלי בני אפרת. השטדליק הנו אחד ממרכזי האמנות העכשווית החשובים ביותר, ותערוכתו של האמן הישראלי מהווה הישג רציני לא רק במונחים של יוקרה אישית אלא אף בעיקר מבחינת האפשרות להגיע לקהל מבקרים רחב, הצמא ליצירה מקורית.

בני אפרת כבר הציג בסייט גאלרי בלונדון, במוזיאון גוגנהיים בניו־יורק ובמוזיאון ישראל בירושלים. העבודות המוצגות באמסטרדאם נבחרו מתוך מכלול יבולו של האמן בשנים 1969—1974. חלק מהן הוצג בהזדמנויות שונות בין השאר במוזיאון ישראל. בעבודות המוצגות כאן משתמש אפרת באמצעים אמנותיים מסורתיים: צבע, קו, טכניקות ההדפס — והחומר המקובל ביותר — בנייר. עם זאת יצירותיו אינן בנויות על דימויים. הן אינן מנסות להפעיל רגשות או להביע את עולמו הפנימי של האמן, אך הן גם אינן „מושגיות" במובן המקובל. העבודה עצמה אמנם איננה אלא כלי להעברת רעיון, אך הרעיון המועבר על ידה אינו יכול להימסר אלא בהתגלמותו במרצב הקונקרטי (אפרת קורא לאמנותו „אמנות קונקרטית"), התוכן והצורה חד הם.

בני אפרת מניח יסוד, שהרעיון חייב לכלול את צורת התמסורת המתאימה, בחומר ובצורה. אין מעניינו צורה ידועה מראש, או כזאת שהיא פרי דמיונו של האמן, או צורה שהיא ביטוי של „אישיות" כלשהי. גם צורה הנוצרת מתגובות מקריות של החומר עצמו, כמו נזילות צבע על בד — אינה לרוחו. בקיצור: אפרת איננו מעוניין ביצירת אפקט אמנותי.

מכיוון שלקורא בארץ אין אפשרות לראות את המוצגים אנסה לתאר את העבודות החשובות בתערוכה.

על קיר אחד תלוי דף נייר בו מוטבעת המלה „בתוך" (באנגלית). המלה „מבעד" (Through) גזורה בתוך הדף והמלה „על" — On מצויירת על פניו. כאן נמסרת האינפורמציה המושלמת על כל המאורעות הקורים בדף. דף זה איננו מהווה במה לאשליה אמנותית, והו פשוט דף נייר שאפשר לגזור, להטביע בו סימנים ולצייר על פניו. הקונקרטיות שלו מוכחת. למצבי הסימנים יש שמות ובשמות האלו הם קובעים את עצמם בגליון הנייר.

זרמים רבים באמנות המאה ה־20 מאז הקוביזם עסקו בבעיית ניצול הבד או הנייר כמשטח ולא כ„חלון למציאות" וראו את האשלייה שבמסירת חלל תלת־ממדי על פני משטח דו־ממדי כדבר שיש להימנע ממנו. בני אפרת נמנע אף מן היציגיות, בהמשיכה להיות מרכז הבעייתיות האמנותית. העבודה שהוזכרה הינה „סריאליסטית" במובן הכוב של המלה, אין היא מייצגת אלא את עצמה.

מוצג אחר מורכב מדף נייר שעליו שורות קוים אנכיים מקבילים וצפופים שנרשמו במהירות ללא תיכנון ומחשבה מוקדמים. הרישום נעשה באולפן הקלטה. צליל חריטת העפרון הוקלט ומושמע באולם התצוגה. ליד רישומי הקווים תלוי דף נוסף, המציג דיאגרמה של פונודיאגרף (מכשיר ה„רושם צלילים") בדיאגרמה זאת ניתן לקרוא את צליל הרישום. כל איכויות הצליל המקבילות לאיכויות הקוים נקבעו בדיאגרמה.

עבודה אחרת היא סדרת צירופי־צבעים: דף נייר צבוע בצבע אחד מתוך שלושה צבעי־יסוד. דף שני מונח עליו וגזור באופן המגלה שליש מן הגליון התחתון. שני הדפים נצבעים בצבע יסוד שני. עליהם מונח גליון שלישי גזור באופן שיגלה את שני הדפים שמתחתיו וכל השלושה נצבעים בצבע שלישי. פעולה זאת חוזרת שש פעמים. בכל פעם עם שלושה גליונות ושלושה צבעים בצירופים שונים. שש הגירסאות מכסות את כל אפשרויות הצירופים. תהליך העבודה מתגלה בדיוק נמרץ בתוצאתו, שהוא העבודה הגמורה.

והנה לפנינו סדרה גליונות נייר צבועים בצבע אחיד. על כל אחד מהם הניח בני אפרת עשרים וארבעה לוחיות מתכת רבועות. הגליון הוצג להשפעת קרני השמש. בכל שעה הוסרה לוחית אחת באופן שהתגלה הנייר שמתחתיה. בסוף היממה נראו על הנייר עשרים וארבעה ריבועים בגוונים שונים של צבע הדף, כשהרבוע הדהוי ביותר הנו זה שהלוחית שכסתה אותו הוסרה ראשונה. מתחת ללוחית שהוסרה אחרונה נשאר הנייר בצבעו המקורי. ההבדלים בין הגליונות השונים הם פונקציה של שעת ותחילת התהליך, של עוצמת קרני השמש באותו יום ושל סדר הסרת הלוחיות (בצד כל גליון מצויינים הזמנים המדוייקים של הסרת הלוחיות). העבודה הנה תוצאת תהליך־העבודה והדוקומנטציה עליו גם יחד. היא מהווה „רישום" של תהליכים טבעיים (השפעת השמש) ותהליכי בחירה אנושית. הקשר בינה לסביבה (ל„חיים") הנו קשר קיומי, בלתי אמצעי, זהו „צילום מציאות" שביסודו עומדת תפישת עולם מטריאליסטית. אילוסטרציה למשפט המפורסם של מרשל מק־לוהן „המדיום הוא המסר".

עבודה אחרת מורכבת מעשרים וארבעה הדפסים שנעשו באותו לוח. בכולם מוטבעים מספרים סידוריים מאחד עד עשרים וארבע. בהדפס הראשון הספרה אחת צבועה בשחור, בהדפס השני צבועות הספרות אחת ושתיים וכן הלאה. כל הדפס מהווה עדות למקומו בסדרה כשקיומה והכנתה... מערכת כולה מרומז בו. כל פרט... כו את הכלל ואת תוקפו של... כל פרט אינו אלא דיכון מושל... פורמציה על עצמו ועל המשתנ... קיים. עבודה דומה הנה סדרת... הדפסים מאותו לוח העשוי מגנ... סית. לפני ההדפסה הראשונה ה... הספרה אחת. לפני ההדפסה ה... ספרה שתיים ליד הראשונה. עשור מתכת רכה הוא מתארך ע... תחת לחץ המכבש הכבד והספר... בשחוקות ובעלמות. העקרון ביסוד... דומה לזה שביסוד העדות את... של הלוח, האופייניות לסביבת... נחשבת לחסרון — מנוצלת כאן... קונסטרוקטיבי לצורך האמירה ה...

העבודות המוצגות בתערוכה... מוזיאון מצטיינות בתכונות ע... מידות העבודה־הסופי, אותן... כתנאי ליצירה טובה ואפקטי... ביותם שבהן אופטימלית. הן... תפישה אמנותית מגובשת ובשי... שתימצא הזדמנות להציג תערוכה... הקהל הישראלי.

מרכס - במיקרוסקופ ובטלסקופ

(סוף מעמוד 35)

פרולטריון כנושא האמשי של התמורה החברתית הנכספת. אולם בכל זאת הערצתו למרכס היתה חד צדדית. כל מה שהזהיר לו ה„אליל" הצעיר היה זלזול אישי וביקורת פוגעת.

מרכס ואנגלס היו מחליפים ביניהם מילות לגלוג על ה„רבי היהודי" הס. אולם חרף הנגון האנטישמי של ההערות וחרף הביקורת המפעותת על היהדות והיהודים, מסכימים ברלין והזן כאחד שאין להגדיר את מרכס כאנטישמי. הנקודה היהודית לא תפסה אצלו מקום חשוב ולא גרמה לו לתסביכים. כתנאי לא העסיק אותו ואף פעם לא נתגלה כמוקש בבכבי נפשו. פסיכולוגיזם היה זר לו, תגובת הסביבה, ככל שלוחצה והעיקה עליו, לא הותמה בצורה שהטביעה חותם על אישיותו. היה זה אדם שרוחו לא כונסה אל פנימיותו, אלא פרצה בסערה מתוכו החוצה. באשר ליחסו ליהודים, מוליך רוזן כי כנגד חיבורו האנטי־יהודי בשנות צעירותו, גילה מרכס באחד ממאמריו המאוחרים השתתפות כנה במצוקת יהודי ירושלים. נכונה מאד טענתו של המלומד התל־אביבי, שאם יש להגדיר את מרכס כאנטישמי, ראוי גם הס המתנכר לעמו בשנות ה־40 של המאה הקודמת לתואר זה. לשון אחרת: הצגה היהדות באור שלילי היתה חלק מאופנת ביקורת הדת של ההגליאנים הצעירים ולאו דוקא עמדתם האישית של הס ומרכס.

נסגור את המעגל בנקודה היהודית, ונזכיר כי פרופסור ברלין, היהודי הבריטי שייבדל לחיים, העלה (בחיבור אחר) את משה הס, היהודי הגרמני שעצמותיו טמונות על חוף הכנרת, למדרגת נביא שחזונו הציוני התגשם בשעה שמרכס, עם כל גאוניותו והשפעתו — התבדתה תחזיתו בדבר התרוששות הפרולטריון: המהפכה שתבוא דוקא במערב.

האמת

(סוף מעמוד 35)

אף לסוף האמת. המחבר חש צורך למסור לנו את "כל האמת", וחשוב לדעת על הקיים בנפש האדם כשיצריו אינם מרוסנים בכוחם של הסייגים שאימץ לו המין האנושי.

הצורה הספרותית שנבחרה ע"י קוסינסקי על מנת למסור עדות זו מוצדקת, שכן הוא מוסר לנו בדרך זו את מלוא חוויותיו של הילד בין אנשים ובתוך נוף המתוארים אף הם במלאות.

הרוצה לדעת את „כל האמת", להכיר מציאות, שאינה כה רחוקה בזמן, של אנשים שעבורם הנאציזם היה תופעה ברוכה וחיונית, הרוצה ללמוד על כח החיים הטמון באדם והמבקש להכיר מתוך זווית ראייה מיוחדת במינה את בעיית „הציפור הצבועה" — יוצא הדופן, המיעוט בחברה ברברית — יוכל להתגבר על החלחלה ולקרוא ספר זה.

הקריאה בספר היא חוויה קשה, ואין אפשרות להמליץ עליו במובן המקובל. אך הכרת האמת היא חיונית, והצורה הספרותית של „הציפור הצבועה" הופכת את העדות לכוח מניע במחשבתנו.

מרכז עסקים חדש בנהריה

רכוש היום חנות או משרד בבנין יוקרה. מחירים ותנאים נוחים.

פרטים: אנגלו סכסון נהריה, שד' הגעתון 1 טל: 04-920347

ליד תחנת הרכבת החדשה

תערו... גבי בן... הפתיחה ב... בשעה 1.00 ... משכן לאמנו... רח' הרצל... טל. 52...

גגות... ותקרו... גם קלט... הפרדת חו... טל. 934...

לחוזרי אמנו... מוכן ולפי... התורת... מפות... מכסים... ג. טרומפלדור...

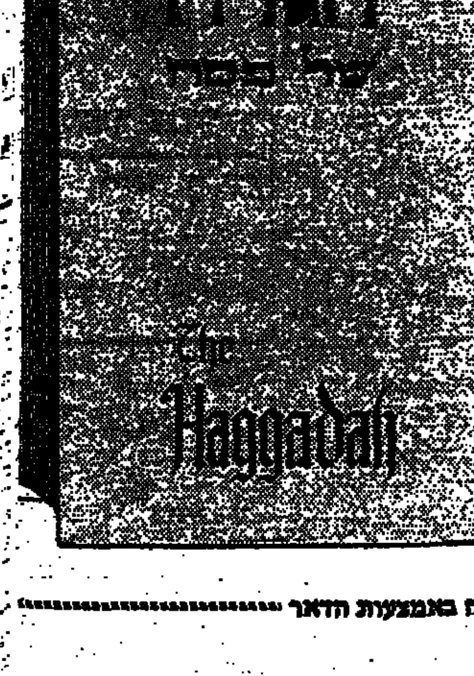

הגדה של פסח

על נייר דמוי קלף באותיות כתב עתיק.

✶ עברית — אנגלית — עם עיטורים בצבעים

שלח למכריך בארץ ובחו"ל מתנה יפה לחג הפסח.

המחיר —.28 ל"י כולל המשלוח

להשיג בכל חנויות הספרים

הפצה:
„אייל" — רחוב שטראוס 3
„עלים" — רחוב קרל נטר 3

גזור ושלח באמצעות הדואר

לכבי
המרכז להפצת הספר הישראלי בע"מ, רחוב נחמני 22, תל־אביב.

אבקש לשלוח לי את ההגדה של פסח. מצורף בזה שיק / המחאת דואר על סך —.28 ל"י.

שם משפחה ______ שם פרטי ______ רחוב ______ העיר ______

מדע
עתון מדעי לכל

הופיעה חוברת
מס' 2 בכרך י"ט

מן התוכן: על הקרחה והשתלת שיער ✶ סיפורו של הניטרינו ✶ גוליאלמו מרקוני ✶ היונוספירה ✶ בלוטת ההרת והתגובה החיסונית ✶ פלוסיון ✶

וכן חדשות המדע מן העולם ומן הארץ במיכלול כתבות ומדורים הקבועים.

מחיר החוברת 6 ל"י וניתן להשיגה בדוכני העתונים.

בהוצאת
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33, טלפון 227375

גזור ושלח

7.2/מ

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ת.ד. 801
ירושלים 91000

אבקש לחתום על כרך י"ט של מדע

מצ"ב סך ______ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

שם משפחה ______ שם פרטי ______
כתובת ______ מיקוד ______

הקהילות הספרדיות בימינו

מאת דוד סיטון

בהוצאת ועד עדת הספרדים בירושלים.

בספר סקירות ממצות על הקהילות בארצות המזרח וצפון אפריקה אשר חוברו בחצי יובל השנים לקיומה של המדינה.

סקירות החושפות את פרשת התלאות והסבל של קהילות בנות 3000 ו־2000 שנה, שידעו ימים של זוהר ופריחה ושימשו מרכזי תרבות שהעניקו לעמנו יצירות גדולות שעיצבו את רוח היהדות.

הספר הופיע בהידור רב מכיל 280 ע' על נייר משובח ובכריכה קשה.

מחירו: —.26 ל"י.

להשיג: ת.ד. 10 ירושלים טל. 02-226461

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' נהרדעה 15, טל' 225222 תל־אביב.

דוד בן גוריון / בית אבי

ד. בן גוריון מספר על ילדותו בפלונסק, על ראשית פעילותו הציבורית עד לעלייתו לארץ. סיפור אוטנטי מעובד על־פי דברים מפיו.
עד כאן יצאו בסידרה "בית אבי":
גולדה מאיר בעברית, ברוסית ובערבית.
יגאל אלון
יצחק רבין.

עלי שבטמן / בטרם

תרגם מאידיש צבי ארד.
ידיעה רחבה של חיים יהודיים ב„פלשטיה" הרוסית עד מהפכת אוקטובר.
קורות משפחה יהודית של סוחרים ובעלי מלאכה על רקע הרדיפות וההתנכלויות של השלטון הצארי.

שרה בץ / שיחות על הקיבוץ

שיחות בעברית קלה על מבנה הקיבוץ, מי מנהל אותו? מה זה "סידור עבודה"? וקצת היסטוריה.
חומר לימוד לאולפנים, לאולפניות ולעולים חדשים.

מהדורות חדשות
עמליה כהנא כרמון / בכפיפה אחת
אהרון מגד / מחברות אביתר
אהרון מגד / החיים הקצרים
דורותיאה קרוק / יסודות הטרגדיה

תערוכות בולים בינלאומיות

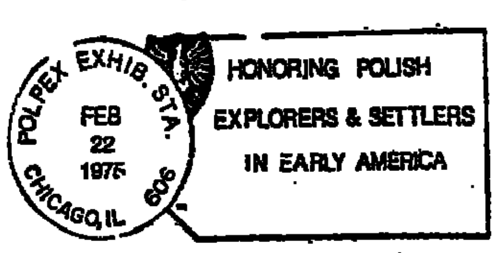

תערוכת בולים מוקדשת לראשית ההתיישבות הפולנית בארצות־הברית

EXPHIMO 75 (Luxemburg)

תערוכת בולי ארכיאולוגיה בלוכסמבורג

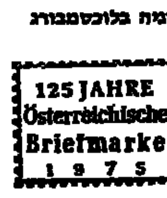

חותמת "125 שנה לבול האוסטרי"

פינת הבולאי

השנה ייערכו מספר תע־רוכות בולים בינלאומיות בחסות הפדרציה הבינלאומ־ית לבולאות (פיפ). ב־מסגרת התערוכות אלה מת־קיימות גם ועידות של אפ־סניב, ארגוני הבולאות ו־אירוקים נספים הקשורים עם הנושא הבולאי.

"אספנה 75" — תערוכת הבולים הבינלאומית בספרד, תיערך במדריד בין 4—13 ב־אפריל, בארמון הבדולה, על שטח של 25 אלף מ"ר, יוצגו 3.500 מסגרות ולפי ההערכה ישתתפו כ־500 מציגים מכ־45 מדינות. מועד התערוכה נבחר במלאות 125 שנה ל־הנפקת בול הדואר הראשון בספרד. כן ייערך במדריד, בימים 14—15 באפריל, ה־קונגרס ה־44 של הפדרציה הבינלאומית לבולאות.

3 בולים הונפקו לקראת ה־תערוכה בערך נקוב של 2, 5, 8 פסטות, המציגים: אס־פן צעיר, אלבום, זכוכית מג־דלת וכן סמלי התערוכה ו־כדור הארץ. כיוון ששנת 1975 הוכרזה כשנה הבינלאומית של הבולאי הצעיר, יוקדש אולם להצגות נוער ואטרקצ־יות מיוחדות לאספן הצעיר. (עד כה נרשמו 14 אספנים ישראלים להציג אוספיהם ב־"אספנה 75", אולם השתתפ־תם מוטלת בספק, בגלל ההו־צאות הרבות הכרוכות בנסיעה זו, עם ביטוח משלוחים ו־כו').

בול צרפתי מוקדש ל"ארפילה 75"

"ארפילה 75" — על בול של קאמרון

"ארפילה 75" — תערוכת בולים בינלאומית תיערך ב־פאריס בימים שבין 6—16 ב־יולי, בארמון הגלריה הלאו־מית. ממשלת צרפת, הנהלת הדואר וארגונים בולאיים צר־פתיים מנהלים תעמולה בעו־לם למען השתתפות מדינות רבות בתערוכה זו. גם בשנה שעברה כבר הונפקו בולים לציון התערוכה והחודש יונ־פקו 4 בולים נוספים בערך נקוב של 1, 2, 3, 4 פרנק, המציגים סמלי התערוכה. כן תונפק הצמדת זכרון בערך נקוב של 15 פר' המורכבת מ־4 בולים שהוזכרו.

בולאים אוסטריים מציגים בוינה

מסכה אפריקנית וסמל "אר־פילה 75" — מופיעים על בול שהונפק בקאמרון המשתתפת בתערוכה, בערך נקוב של 50 פרנק. בתערוכה יוצגו 4000 מסגרות תצוגה, עם אלפי בולים ושפע חומר בולאי מכל העולם. כ־1500 מסגרות יוק־דשו לאוספים קלאסיים, 1500 מסגרות יוקדשו לבולאות על נושאים, כ־1000 מסגרות יוקצ־בו לאוספים של דואר אוויר, נוער וספרות בולאית. ישראל משתתפת בתערוכה זו.

"תימבליקה 75" — תערו־כת בולים בינלאומית נושאית (בולים לפי נושאים ולא לפי מדינות) תיערך בבריסל בין 13—21 בדצמבר. זו תהיה תערוכה נושאית ראשונה, ה־נערכת בחסות הפדרציה ה־בינלאומית לבולאות, והיא תרוכז ב־2000 מסגרות, באו־למי מרכז "רוגר". אספנים מכל העולם יורשו להציג ב־תערוכה נושאית זו, לא יותר מ־5 מסגרות כל אחד. יש להניח שישראלים ישתתפו ב־תערוכה חשובה זו, אשר בין הנושאים החשובים של התע־רוכה יהיה בוודאי גם התנ"ך.

בול מיוחד שיונפק ב־17 ב־ת.ז. בערך נקוב של 6.50 פרנק, מציג את סמל התערו־כה. כן תופיע הדית תעמולה על מעטפות דואר בלגיות שו־נות.

בול בלגי מוקדש לתערוכת "תימבליקה 75"

"וינה 75" — תערוכת בו־לים בינלאומית, שתיערך בין 27 בנובמבר ו־7 בדצמבר ב־"ארמון הירידים" בוינה, תוק־דש בין השאר למלאת 125 שנה להופעת בולי אוסטריה הראשונים. לקראת התערוכה יופיע באוסטריה בול מיוחד, שיראה את סמל התערוכה ו־הבול האוסטרי הראשון.

חותמת מעינית הוטבעה ב־וינה ב־24 בינואר, לציון תע־רוכת בולים של "ארגון אוק־ראיני של אספני בולים" ב־אוסטריה, שנערכה בבניין ה־עירייה הישן, כאשר על התו־תמת מופיעה דמותו של קו־זאק הרוכב על סוס. בתערוכה נראו בין השאר מוצגים מה־מוזיאון ההיסטורי של וינה.

"ארכיאולוגיה ובולאות" — תערוכה בינלאומית ראשונה בנושא זה, תיערך ב־1976 ב־ארכסמורס, בהשתתפות מדי־נות רבות בעולם (עד כה הו־דיעו על השתתפותן: ישראל, בלגיה, דניה, מזרח גרמניה, לוכסמבורג, מלטה, הולנד, נורבגיה, אוסטריה, פולין, סן מרינו, שבדיה, שוויץ, ברית המועצות וקפריסין). זו תהיה אחת התערוכות המעניינות ב־יותר, בגלל הנושא הספציפי. בארצות הברית מצויים עד כה למעלה מאלף ארגוני אס־פנים־חובבים בנושאי ארכי־אולוגיה.

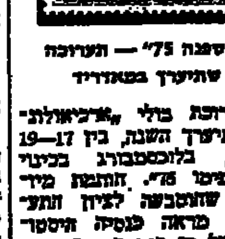

"אספנה 75" — התערוכה שתיערך במדריד

תערוכת בולי "ארכיאולוג־יה" תיערך השנה, בין 17—19 במאי, בלוכסמבורג בכינוי "אכספימו 75". החותמת המיו־חדת שהוטבעה לציון התע־רוכה, מראה כנסיה היסטו־רית על יד בית קברות עתיק המוכר דומי שנמצא בחפירות ב־1917.

"נורדיה 1975" — תערוכת בולים של מדינות סקנדינביה, תיערך בין 26 באפריל וה־1 במאי, בארמון הקרח בהל־סינקי. הדואר הפיני ינפיק בול מיוחד, בתפוצה של חצי מיליון עותקים, שיימכר ביחד עם כרטיס כניסה לתערוכה. כן תופיע צמדת זכרון ועליה צלום של הבול הפיני הרא־שון.

"הפניה 76" — הוא שמה של תערוכת בולים בינלאו־מית, שתיערך ב־1976 בקו־פנהגן. ב־27 בינואר הנפיקה דניה צמדת זכרון בערך נקוב של 5 קר. מורכבת מ־4 בו־לים, שהודפסו עוד ב־1849, על פי תדפיסי עבר. בגלל משגים בדפוס הם לא הוכנסו אז לשימוש, והם נראים עתה על הצמדה, המציגה את סמלי המלכות הדני, המלך פרידריך ה־7 ואל יוהני, מרקורי — אל המסחר.

נסיים את סקירתנו על תע־רוכת בולים עם חותמת מיו־חדת שהוטבעה ב־22 בחודש זה בשיקגו לציון תערוכת בו־לים "פולפקס" שהוקדשה ל־חלוצים ומתיישבים יוצאי פו־לין בימים הראשונים של אמ־ריקה.

אליעזר בן

בובי יתמודד

שח מט

מבצע "64 לנוער"

ועדת הנוער שליד האיגוד הארצי מכריזה גם השנה על מבצע "64 לנוער", שבמסגרתו יתבקשו שחמטאים להתנדב לקידום השחמט בקרב הנוער והתלמידים. הדבר ייעשה ב־משחקים סימולטניים וכל קבו־צת תלמידים תכלול 10—12 נערים.

המעוניינים יתקשרו אל ועדת הנוער באיגוד, ת"א, רח' ה־שופטים 8, ת.ד. 21143.

סיבוב שלישי בליגה

במסגרת הליגה הלאומית יארח מרכז הנוער את אונ־יברסיטת ת"א ועל הלוח ה־ראשון יתמודד רב־אמן שכ־קוביץ עם לגן. המסכיות יארח את "רובינשטיין", בת־ים את "פלדקרייז", "לסקר" ת"א את רמת־גן, ועירונית חיפה את "הפועל" ירושלים. המאבק בין חפר/נתניה ל"רשבסקי" הוקד־דם.

תוצאות הסיבוב השני ב־ליגה א':

דרום: אס"א ירושלים — "רפרי" 0:6, פ"ת — מרכז ה־נוער ב' 2:4, חולון — בל"ל 2:3 (1) וכן ראליצ — רחו־בות, צעירי רמת־גן — "רו־בינשטיין" ב' 2:2 (2), רמלה — ותיקי ר"ג 1:3 (2).

צפון: "לסקר" חיפה — נצרת עלית 3:3 וכן טכניון ב' — ותיקי חיפה, ומרכז נגלר נגד נהריה/גליל מערבי. "ה־פועל" חיפה — כפר־סבא 2.5:3.5, גליל עליון — עפו־לה/גלבוע 2:4.

קשיי תקציב הביאו לפרישת מרכז הנוער נתניה.

● "הפרובלמאי": הופיעה חוברת לזכרו של יוסף גולד־שמידט ובה תוצאות התחרויות, יצירות מחברים ישראליים וכו'.

● איטליה: טאטאי כבש את אליפות המדינה עם 10.5 מ־13, בהקדימו בנקודה וחצי את טוס 9, מריוטי וקוטוליץ 8.

● אמסטרדם: נבחרת הו־לנד גברה בדוקרב המסורתי על אנגליה 9.5:10.5. על ה־לוח הראשון סיימו בשני תיקו דונר והרטסטן.

הכרעה בסיום

במוסקוה החלה "תחרות ה־נצחון", לציון שנת ה־30 ל־נצחונה של ברית המועצות על גרמניה הנאצית במלחמת העולם השניה. להלן כמה מבצעים נאים מתחרות זו. גיפסליס גבר בסיום נאה על סוקולסקי.

בעוד כלי שחור מרוכזים להתקפה באגף המלכה פותח גיפסליס בהתקפה ישירה של המלך השחור:

23. פ6! [illegible]

סבשניקוב הצעיר מכניע ב־סיום הבא (בשחור) את האמן הותיק זיוראבלב — גם כן ב־התקפה ישירה על המלך.

הקרב נמשך: 26. ... [illegible]

מול מוב!

בובי פישר יצא ב"התסגר" שגזר על עצמו והודיע שהוא מוכן להתמודד ביוני עם אנאטולי קרפוב על הכתר העולמי. את ה־הודעה מסר לדובר הפידי"א באמסטרדם.

בהודעה לא נאמר דבר אם נפתרו חילוקי הדעות שבין אלוף העולם ובין הפידי"א ב־דבר תנאי הדוקרב. כזכור נתמקדו חילוקי הדעות בשתי נקודות עקרוניות: בובי דרש מספר בלתי מוגבל של מש־חקים — ופידי"א קבעה 36 משחקים, ובובי דרש שבתו־צאה של 9:9 ייפסק הדוקרב והוא יישאר אלוף העולם — וגם על כך לא הסכימה ה־פידי"א.

נראה שצדקנו בניחושנו ב־מדור זה שהסכום הגדול ש־הציעה ממשלת הפיליפינים (5 מיליון דולר) הוא שמשך את עינו החומדת של בובי. שכן ידיד האיגוד האמריקני, אד־מונדסון, הודיע כי בובי רוצה באמת ש"קרב הכתר" ייערך במנילה. ואילו נציג האיגוד הסובייטי הודיע שקרפוב מבכר את מילאנו שבאיטליה. בהו־דעה הסובייטית נאמר כי קרפוב סבור כי מנילה חמה מדי בקיץ וקשה עליו להס־תגל למזג האויר שלה. הסוב־ייטים דחו גם את הצעתה של מכסיקו, בנימוק שמכסיקו סי־טי היא גבוהה מדי וקרפוב אינו רגיל לאקלים כזה.

מכסיקו הציעה סכום של 400 אלף דולר ואיטליה הציעה 440 אלף דולר. הסובייטים אינם מזלזלים בגורם של מזג האויר והשפעתו על כושר משחקו של מתמודד. כזכור נטען בזמנו כי ד"ר לסקר הפסיד את תוארו לקפבלנקה ב־1921 משום שלא החזיק מעמד בתנאי האקלים של הא־באנה, בעוד שהקובני היה רגיל לכך.

לא היה ספק שמול הצעו־תיהן "הצנועות" של איטליה ומכסיקו תזכה במירוץ הצעתה "רחבת האופקים" של הפיליפי־נים. העובדה שפישר נמנע הפעם מלהודיע, ו"לדרוש את הנשי, כבפעמים הקודמות, היא כשלעצמה נו־תנת מקום לתקוה שמבחינה עקרונית הושגה הסכמה ל־עריכת הדוקרב. נשיא הפידי"א ד"ר איבה יגלה עתה יוזמה אישית נמרצת כדי להביא את שני היריבים לשולחן הקרב.

אין ספק שהסכמתו העקרו־נית של בובי להתמודד תעורר מבוכה בלב הנהלת האיגוד הסובייטי, שהיו בטוחים ש־הכתר העולמי כבר "מונח ב־כיס". עתה יעמיקו את הכנתו המקצועית של קרפוב לקראת הקרב הקשה, הצפוי לו עם הגאון האמריקני. "סנונית רא־שונה" בכיוון זה היתה הו־דעתו של הפסיכולוג הסובייטי ד"ר איבו ניי, שלדעתו עדי־פים סיכוייו של קרפוב על בובי. אולם לדעתנו יותר מ־שיש בכך קביעה עובדתית יש בכך כוונה לתרום בטחון ל־הרגשתו הנפשית של קרפוב.

אם אין אנו טועים צפויה מעתה התמצרות סובייטית להיאחז בכל קוצו של יוד, כדי למצוא אמתלה לפסול את בובי בתואנות פורמליות. ומה לכך אנו רואים בהכרזתו של אדמונדסון האמריקני, שהסוב־ייטים רוצים "אלוף של ה־נייר".

לרסן ניצח בספרד

התחרות באודנסה הצטיינה בפיניש חריף, ולרסן הגדיל את הפער בינו לבין יריביו. לקראת הסיבוב האחרון היה לו יתרון של חצי נקודה והוא הגדיל אותו לנקודה שלמה. וסיים במקום הראשון עם 11.5 מ־15 נקודות. אחריו ליובוביץ' ואנדרסון (שסיימו ביניהם ב־תיקו בסיבוב האחרון) — 10.5 כל אחד. גיאורגיו נדחק למקום הרביעי, עם 10 נקו־דות, יחד עם קינטרוס. פומאר ולומברדי 9, גרסיה 7.5, קין 7, דל־קוראל וטוריאן 6.5, בלון 6, רודריגז וקרדוזו 5.5 הרננדז 4, דונאר 1.

האליפות הפתוחה

ביום ב' הקרוב תיסגר ה־רשימה להשתתפות באליפות הפתוחה בבאר־שבע. אפשר שבתחרות זו ישתתף גם רב־אמן שמקוביץ. כן נשלחו הז־מנות לאמנים בחו"ל.

התחרות תתחיל ב־6 במארס ב"בית יציב" ותימשך 11 סי־בובים. המשתתפים ישאו בחלק מהוצאות האכסון והכלכלה.

שאול חון

תשבץ "מעריב" מס. 943

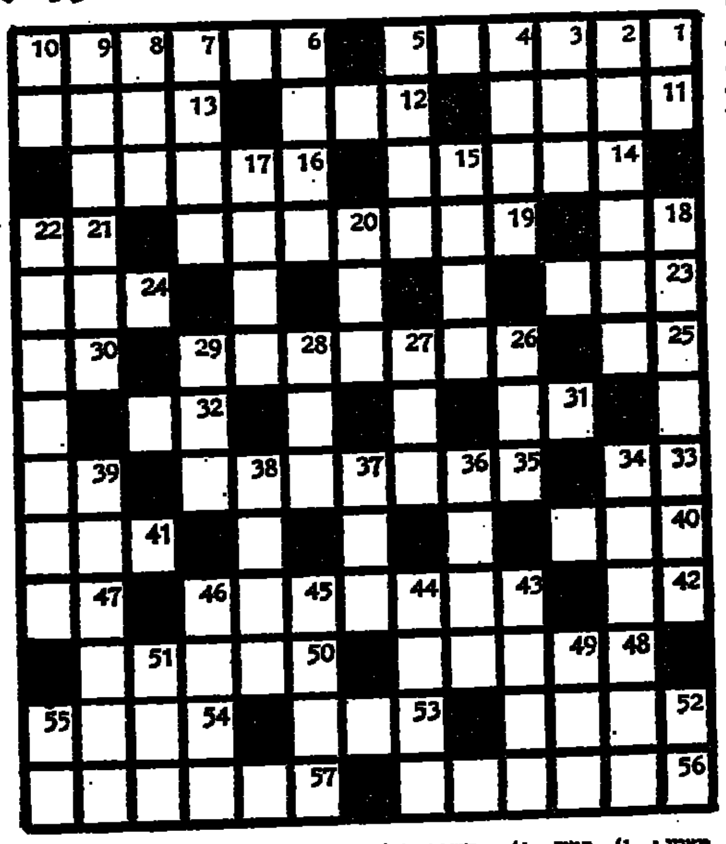

מאוזן: 1) ממש, 6) מאגר עצום של אוצרות טבעיים באוצנו, 11) מ־עולה אל, הטוב ביותר 12) המנה להתמודדות, 13) מין פרח, 14) צוקיים, 16) בכינוי, 18) ידיד, 19) אמ־צעי־קשר עתיק, 21) רות, רעה ומאיקה, 23) צליל, 24) צער, 25) נערה, 26) הר בשוויץ על גבול אי־טליה, 30) מילת קריאה שפירושה: הרי, 31) בה־מה, 32) כאן, 33) הגיע, 35) תורתו של זנון היווני יליד קפריסין (265—340 לפה"ס), 39) מילת שלי־לה, 40) אגם, 41) גיורי, 42) שוב, עוד, 43) סומא, 47) אלוהים, 48) מסה, 50) תהליך (לועזית), 52) תרק לילי, 53) מחול, 54) השכם, 56) מדינאי קפ־ריסאי, 57) השם הלטיני של סיגן.

מאונך: 1) מאת, 2) התחזדות, 3) זיקה מסוי־מת בין דבר לדבר או בין אדם לאדם, 4) זמני, 5) מי שנטול חוש הריח, 6) שוק גדול, 7) באור, 8) סוג, 9) לעת צהה, 10) נועם, 15) מונח בתורת החשמל, 17) יען כי, 18) חומר אורגני המטייב את הקרקע ומגדיל את פור־יותה, 20) משתומם, 22) תוארו של מנהיג העם ה־טיבטי, 26) אל המלחמה במיתולוגיה הרומית, 27) הרביך, 28) נחל, 29) מתח, 34) גן הסו־בבע בעל ריח חריף, 36) מדינה באפריקה, 37) לא יש, 38) מוילה על זכות, 39) תל־מיד של אפלטון, 43) חצי אי, 44) אל רומי קדמון, 45) תמונה, 46) מכשול, 49) בוחנת מצב מתוך הסתכלות בו, 51) מאכל, 52) נגמר, 55) גוף שלי־שי רבים.

פתרונות החידונים הקודמים

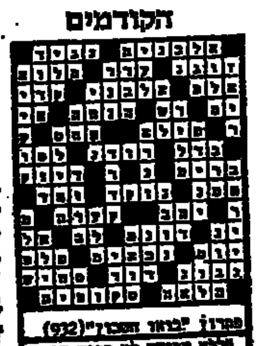

* * *

שלחו את הפתרונות ל־"מעריב", תל אביב, ת.ד. 20044. צרפו את הטפסים דלעיל ורשמו על גבי ה־מעטפות "תשבץ מס' 943" או "בואו חשבון (933)", או "נביון אותיות". שלושים פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם פלמן

בואו חשבון (933)

ש ו ע ל
א ר י
ה ה נ פ ל
ש ו ה נ ל
ש ל ה א
ה ש ע נ ע ה פ

האימרה: ג384 72 3982 35בבס0

ב341 2675

בפעולת כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספ־רות בשורה למטה. אחר כך צרף את האותיות והרי לפניך אימרה של תנא דבי אליהו רבא.

נביון אותיות

	3		2		1	
	6		5		4	
	9		8		7	
	12		11		10	
	15		14		13	
	18		17		16	
	21		20		19	
	24		23		22	

רשום מלה בהתאם להגדרה, במשבצת ה־ראשונה, הורד כמנה אות, שנה את הסדר אם צריך, ורשום את המלה הבאה, בהתאם להגדרה, במשבצת שאחריה. את האות שהורדת רשום ב־ריבוע שבצד שמאל. אם תמלא נכו־נה את כל המשבצות, תקבל בשני טורי הרי־בועים מלמעלה למטה, שם של מחבר ויצירתו.

הגדרות: 1) שמשמש ב־משרות משמסכים, 2) שירי־לכה, 3) גבוה, 4) רקה, 5) בוץ בפסי, 6) כן נתן, 7) פנה בן ס־פסה, 8) פתו, 9) נמצא, 10) שקוה, 11) זמן, 12) יבשה מוקפת מים, 13) עמק, 14) גם, בעל נפה רב, 15) תו, 16) מקרה, 17) פריבה של שבלים ש־נקצרו, 18) שני, 19) פרי מבשלים, 20) תרומה, כמו מן התריפקמה לאמור בו תבואה מן הכרם יין, 21) המנכה, 22) דלות, 23) שוק של שיר, 24) ידיד.

מחיר קפה לנדוור לא עלה

באשור ועדת המחירים הציבורית

הועלו מחירי קפה

בירה, משקאות קלים ושוקולד. מעריב 2.2.75

לפניותיהם של רבים מצרכנינו, אנו מבקשים להבהיר:

המחיר של קפה לנדוור 100% טהור לא נתייקר השבוע

וניתן להשיגו במחיר המכסימאלי הישן:

סוג	משקל	מחיר
"רגיל"	100 גרם	1.85 ל"י
"עדיף"	100 גרם	1.95 ל"י
"אספרסו"	100 גרם	2.05 ל"י
"דה־לוקס"	100 גרם	2.60 ל"י
"סופר דה־לוקס"	100 גרם	2.90 ל"י

כשמדובר בקפה מובחר —

לנדוור

הוא שם דבר

להשיג בחנויות מכלת ו"שקם" בכל הארץ
ספקי קפה למשרד ראש הממשלה

LANDWER'S COFFEE Supreme IN QUALITY

משה לנדוור בנב"מ

רחוב היובל 6, איזור התעשיה, חולון, טל. (03)841389

להשכרה וילה בסביון
3 חדרי שינה, סלון, פינת עבודה
שירותים כפולים, גינה מעל לדונם
טל. 758767 כל יום אחה"צ בין 5—7,
(שבת כל היום).

תערוכה גבי בן־...
נגות, קיו... ותקרות...
הגדה ... The Haggadah
...באמצעות הדאר
... בע"מ, רחוב נחמני 22, תל־אביב.
... פסח. מצורף בזה שיק / המחאת דאר
רחוב ... העיר ...

לימודים

עלייה • בי"ס לאקסטרנים • בגרות • הכשרה • אלקטרוניקה • פקידות • חשבונאות

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים – המוסד הותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם ממיטב כוחות ההוראה בארץ.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המוסד לייעוץ מקצועי ת.ד. 33124 תל־אביב.
מעונין בקורס ......
שם ......
כתובת ...... טל. ......

בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית בולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית – שיפור הסגנון
13. עברית – שיפור הלשון והבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה – בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלוויזיה

טכנאות
1. שרטוט טכני – בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
115 קורסים לבחירתך
125.000 בוגרים
37 שנות נסיון

משרדי ייעוץ והרשמה:
• תל־אביב: המרכז לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162
• חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה 8.00 – 20.00 ללא הפסקה

* לחיילים משוחררים ע"פ החוק – לימודים חינם.

אנגלית צרפתית, ספרדית, גרמנית

ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג

Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה
שעורים פרטיים - 10 ל"י לשעור

לחיילים משוחררים עפ"י החוק – לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל' 252337 שעות הקבלה 8.00—20.00
רמת־גן: שפירא 4, פינת ארלוזורוב 83, טל' 723466. שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
חיפה: נורדאו 30, טל' 667040 שעות הקבלה 8.00—20.00
אשקלון: מדור לתרבות בי"ס אילנות (הישן) אפרידר, טל' 2773. שעות קבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00.
ירושלים: 1. ההסתדרות 22, טל' 224769 שעות הקבלה 08.00—20.00
2. בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מטריק 10, טל' 66380, 68383. שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00.

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על

המשך הרישום לשנת הלימודים תשל"ו לימודים לקראת התואר הראשון

הרישום יסתיים ביום ראשון, י"ב באדר תשל"ה 23.2.75.

יחידות הלימוד
הפאקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
הפאקולטה לאמנויות
הפאקולטה למדעי החברה
המגמה לחשבונאות
ביה"ס לעבודה סוציאלית
הפאקולטה למשפטים
הפאקולטה למדעים מדוייקים
הפאקולטה למדעי החיים
הפאקולטה להנדסה
הפאקולטה לרפואה
1. ביה"ס לרפואה
א) לימודים לקראת התואר דוקטור לרפואה
ב) ביה"ס ללימודי הפרעות בתקשורת
2. ביה"ס ללימודי המשך ברפואה — החוג לסיעוד

חוברת הסברה „לקראת שנת הלימודים תשל"ו" וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י בחנות בבנין האקדמיה למוסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב — בימים א'—ה' מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.00.

כמו כן אפשר לפנות בכתב ל„מפעל השכפול" — בית ההוצאה לאור של אגודת הסטודנטים באוניברסיטה ת"א, ת.ד. 39287, רמת־אביב, תל־אביב (ללא צרוף המחאה) דואר ע"ס 5 ל"י לא תישלח החוברת).

חיילים בשרות סדיר יקבלו את החוברת חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

חיילים המשרתים בצה"ל או המתעודדים לפנות לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבל טופסי רישום במועדי הרישום הרגילים.

לתלמידי אוניברסיטת תל־אביב המבקשים להוסיף / להחליף חוגי לימודיהם, ירשמו במועדי הרישום הרגילים.

שעות הקבלה במשרד הרישום, בימים א', ג', ה', 09.00—12.00, יום ד' 15.00—17.00.

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד אמנות הגראפיקה בביתך במחיר הכסף? בשיתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכולים בביתך את כשרונך והשאתך למקצוע הגראפיקה.

לכבוד
„המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב",
ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77.
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמה למקצוע הגראפיקה.
שם ......
כתובת ...... טל. ......

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

האוניברסיטה העברית בי[רושלים]

המשרד לקבלת תלמידים
בנין גולדשמידט — הר הצופים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ז [1976]

הרישום החל ויסתיים ב־2.75
מתקבלות בקשות לכל הפקולטות ובתי הספר

המועמדים הבאים מתבקשים להרשם באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל:
* בעלי תעודות־בגרות מחו"ל (מלבד מועמדים שלמדו לפחות שנת־לימודים אחת כתלמיד מן המנין באוניברסיטה בארץ).
* מועמדים הלומדים בתוכניות הכנה לעולים באוניברסיטאות בארץ.
* עולים חדשים המתכוננים לבחינות־בגרות מיוחדות לעולים.
* מועמדים ללימודים מתקדמים שלמדו השכלה גבוהה בחו"ל.

לשם קבלת טופס בקשה — נא לפנות בכתב למשרד לקבלת תלמידים מחו"ל, ת.ד. 24100, הר ירושלים, או אישית (לחדר 311, בנין ג' הר־הצופים).

מועמדים המעוניינים בייעוץ אישי מתבקשים בכתב לכתובת הנ"ל, או להתקשר לטלפון 221181 — שלוחה 64, כדי לקבוע מועד לראיון. מועמדים לשנה א' חייבים להגיש את חומר ... 28.2.75.

אוניברסיטת תל־אביב

הפאקולטה למדעי־הרוח
בית־הספר לחינוך
מודיע
על פתיחת קורס למורים מאמנים אוניברסיטאיים

מטרת הקורס להכין עתודת מורים מאמנים שישתלבו בסגל ההוראה של ביה"ס לחינוך.

הלימודים יתקיימו במשך הסמסטר השני של שנת הלימודים תשל"ה (2.3.75 — 13.6.75) אחת לשבוע, בשעות אחר־הצהרים, וכן במשך מספר ימים מרוכזים בחופשת הפסח ובחופש הגדול.

רשאים להגיש מועמדותם בעלי תואר ראשון או שני במדעי הטבע, החברה והרוח, אשר יש להם תעודת הוראה ונסיון בעבודה חינוכית.

יתקבלו מועמדים לאחר ראיון אישי.

למשתתפי הקורס תינתן אפשרות קידום בתחום החינוך, במסגרת האפשרויות של בית־הספר לחינוך.

על המעוניינים לפנות בכתב למרכז להשתלמות והדרכה, בית־הספר לחינוך, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד יום 23.2.75.

קורסים מזורזים בהנהלת חשבונות

השבוע מסתיימת ההרשמה למבוגרים ולנוער
* הנהלת חשבונות לסוגים 1+2 — 28.2
* הנהלת חשבונות לסוג 2 — בוקר 25.2
* הנהלת חשבונות לסוגים 1+2 ערב 20.2
* הנהלת חשבונות לסוג 3 — ערב 28.2
* הנהלת חשבונות לסוג 1 — ערב 20.2
* הנהלת חשבונות לסוג 2 — ערב 27.2
* הנה"ח הכנה לאוניברסיטה — ערב 20.2
* פקידות + הנה"ח בקורס משולב 20.2

שחף

תל־אביב: רחוב דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב: אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 615314
ירושלים: מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 232748
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 54 (בול רמה) טל. 724335

למד והשתלם בכתב

בחר לך נושא לעסוק בו בכל שעה שתרצה מבחר של קורסים
* אלקטרוניקה סוג ו
* חשמלאי מוסמך+עוזר
* שרטוט שלב א'
* טלוויזיה (למהנדסים, הנדסאים וטכנאי אלקטרוניקה)
* הנהלת חשבונות סוג ו
* מכינה כללית

בתנאי תשלום מיוחדים ונוחים.
נערוך מפגשים כתתיים בצורה משולבת
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00 - 19.00 ביום ו' עד 13.00
רח' בוגרשוב 66, טל. 225690, 225795 / 267436, 264193.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · צבא ישראל

הנהלת חשבונות

1+2 משולב	2	3 לבתקר
27.2	23.2	27.2

* לימודי חינם לחיילים משוחררים ע"פ
* בפקוח משרד העבודה * כתות ערב

פרטים והרשמה: ביה"ס גינת
רח' ברקוביץ 6 ת"א טל. 298775
(ע"י אחד־העם 35)

בי"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת
תל־אביב, הדר־דפנה

הנהלת חשבונות לכל

3 מסלולי לימוד:
* קורס יום מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב, בתנאים מיוחדים

לימוד חינם לחיילים משוחררים זכאים
הפתיחה 19.2.75

לביא
ת"א, סמולנסקין 7, פנת בן־יהודה 90, טל. 232611.
שעות קבלה: 10—12, 16—20

אוניברסיטת חיפה

מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים

מודיעה על
פתיחת ההרשמה לקורס קדם־אקדמי

אשר יפתח ביום א', כ"ה בניסן תשל"ה (6.4.75) ויסתיים ביום ב' כ"א בתמוז תשל"ה (30.6.75).

הקורס מיועד למועמדים בוגרי י"ב בקיבוץ ולמסיימי בתי־ספר תיכוניים אשר חסרים להם לכל היותר 3 בחינות בגרות בקבוצות: עברית, אנגלית ומתמטיקה.

מסיימי הקורס יוכלו להגיש מועמדות לשנה"ל תשל"ו בחינות המיון תערכנה ביום ד', ט"ו באדר תשל"ה (26.2.75) החל משעה 09.00 באודיטוריום מס' 1 — בנין רב־תכליתי.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

בית־הספר לרפואה

בבית הספר לרפואה של הטכניון
יש מספר מקומות פנויים למועמדים לקראת תואר דוקטור או מוסמך למדעים במחקר ביולוגי.

מועמדים בעלי רקע בביולוגיה של התא, אימונולוגיה, מיקרוביולוגיה וביוכימיה. יכולים לפנות למזכירות בית הספר לרפואה, הטכניון, חיפה.

אוניברסיטת תל־אביב
בית־הספר להנדסאים

משרד העבודה
משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

בית־הספר להנדסאים של אוניברסיטת ת"א
מודיע על
הרשמה למכינה למגמות הנדסאים
הבאות:
1. אלקטרוניקה
2. אוטומציה ובקרה
3. מכונות
4. מחשבים

הלימודים יתקיימו שני ערבים בשבוע בין השעות 17.30—21.00

*

לקבלת פרטים בנוגע לתנאי קבלה, תשלום וכו', לפנות בכתב למזכירות בית־הספר, רח' האוניברסיטה 30, רמת־אביב, ת"א.

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

לכבוד המדרשה לגרפיקה ולציור (ג)
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ...... גיל ......
כתובתי ......

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללימוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

השתלמות בשפה העברית

4 שבועות
פתיחה: 16.2.1975
באכסניה החדשה שע"י מלון החוף הירוק נתניה

קורס אינטנסיבי לותיקים ולבוגרי אולפנים הזקוקים להשלמה כללית של ידיעותיהם.

* שפור ההבעה בכתב ובעל־פה * דקדוק וניסוח * פרקים נבחרים בתנ"ך ובספרות * קריאת עתון

תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, ע"י מלון החוף הירוק, ת.ד. 256 נתניה
טל: 053-24506

לימודים

...ינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב באר־שבע

מודיעה על

המשך ההרשמה של מועמדים חדשים

לשנת הלימודים תשל"ו (1975—76)

לחוגים / מחלקות

הפקולטה למדעי הרוח והחברה:
מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, היסטוריה של עם ישראל, מגמה לארכיאולוגיה של המזרח הקדום, היסטוריה, גיאוגרפיה, חינוך, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה, מתמטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע:
מתמטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתמטיקה בצרוף חוג במדעי הרוח והחברה; קיימת אפשרות להתמחות, אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב וסטטיסטיקה), פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, גיאולוגיה.

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה:
הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל (אלקטרוניקה), הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (מטלורגיה), הנדסה גרעינית (כמגמה לסטודנטים של השנים ג' רד' במדעי הטכנולוגיה).

הפקולטה למדעי הבריאות: ביה"ס לרפואה.

ההרשמה נפתחה ביום א', כ"ט טבת תשל"ה — 12 ינואר 1975

ותסתיים ביום ו', י"ז אדר תשל"ה, 28 פברואר 1975

לקבלת טפסי הרשמה וידיעון למועמדים נא לפנות ל„מרתף האותי", אוניברסיטת בן־גוריון בנגב ת.ד. 2053 באר־שבע, ולצרף המחאת דואר על סך —.5 ל"י לפקודת „מרתף־האותי". (הפונים בכתב מתבקשים לציין את תחום הלימודים).

בגרות מוקדמות בביתך

למד בביתך בשעות הפנאי

אם אין באפשרותך לבקר בבית־ספר בשל תנאי עבודתך או בשל סיבות אחרות, נצל את ההזדמנות הניתנת לך ע"י שיטת הלימודים המיוחדים של **מכון ישראלי להשכלה בכתב.**

השעורים נכתבו ע"י טובי המורים בארץ ומקיפים את כל חומר הלמודים הנדרש ע"י משרד החינוך והתרבות.

לחיילי מילואים משוחררים — הלימודים חינם.

מחלקות נוספות לבחירתך:
אולפן עברית
שיפור הלשון
פקידות הנהלת־חשבונות
אנגלית וצרפתית
דיפלומה בבנקאות
אוניברסיטה עממית

שמי: ______
כתובתי: ______
הקורס: ______

מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב

מישלב — תל־אביב, רחוב ויצמן 53, ת"ד 373

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו • ללא תשלום נוסף. הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
● תכנות מחשבים
● רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
● צילום — כולל מכשירי פיתוח
● גרפיקה שימושית
● פרסום ויחסי ציבור
● אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ______ מעוניין בלימוד: ______
כתובת: ______ על ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב לת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' טרומפלדור 7	חיפה רח' בלפור 5 (בבנין הגדול לנוער)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61	באר שבע רח' הרצל 86
	חולון רח' סוקולוב 48	פתח־תקוה רח' המגינה 17	ירושלים רח' אגריפס 8	רחובות רח' יעקב 3

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

טול על עצמך משימה חשובה ומעניינת!

למד להפיק את מלוא התועלת מן העפרון

לרשותך מגוון של קורסים:
✱ שרטוט מכונות ✱ שרטוט בנין ✱ יסודות לעצוב פנים ✱ נושאים נבחרים בגרפיקה

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק — לימודי חינם

פנה לאחד מסניפנו בארץ:
כל יום בין השעות 08.00—19.00, ביום ו' עד 13.00
תל־אביב: רח' בוגרשוב 66, טל' 225690; 225795
שד' דוד המלך 39, טל. 267436; 264193
חיפה: רח' הנביאים 20, טל' 666182; 664671
ירושלים: רח' יפו 68 (בית טולכרן) טל' 226455
באר־שבע: רח' הפלמ"ח 47, טל' 77781

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מזכירות לימודי הסמכה

הודעת תיקון לתאריכי פתיחת סמסטר ב' תשל"ה

החל מיום ד' 26.2.75 ניתן יהיה לרכוש מערכת שעות לסמסטר ב' תשל"ה בחנות הסטודנטים „מכלול", קרית הטכניון.

חייעוץ לסטודנטים ממשיכים והחדשים יתקיים ביום ב' 3.3.75. הסטודנטים החדשים מוזמנים לפגישת היכרות ביום הייעוץ, שעה 09.00, בבניני הזיהודות שלהם. הרישום למקצועות הלימוד ייערך בין התאריכים 4.3.75 עד 7.3.75. הלימודים יתחילו ביום א' 9.3.75 בהתאם למפורט במערכת השעות.

מדור רישום וקבלת מועמדים מודיע:
ההרשמה לסמסטר חורף תשל"ו
תסתיים בתאריך 23.2.75

לרשימת חיוחידות האקדמיות להן ניתן להרשם יש להוסיף גם את המסלול לכלכלה ולניהול.

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

מכון הלנה

קורסים ל־ ספרות נשים קוסמטיקה

תל־אביב, רח' יודפת 4
פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

טכניקום

בתאריך 9.2.75 ייפתחו קורסי־ערב

אלקטרוניקה + טלויזיה

חיפה, הרצל 44 ● ת"א, בן־יהודה 28

„מגן דוד אדום"
חיפה

קורס יסודי חדש

לעזרה ראשונה

יפתח בחודש פברואר הקרוב במגן דוד אדום חיפה, רחוב יצחק שדה פינת רח' תל־אביב, טל. 511242

ההרשמה בימים א'—ה' בין השעות 16.00—20.00 במזכירות מדור המתנדבים

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב

בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א טל. 669041 חיפה

לכב' המכון להכשרה מקצועית
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______
גיל ______
השכלה ______
כתובתי ______

קורסים מזורזים

השבוע מסתיימת ההרשמה לכל הקורסים

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים ● מבחני גמר בבית הספר ● סוגים: 1+2, 2, 3

כתיבה במכונה

בעברית/אנגלית בשיטת עוורת
כל יום נפתח קורס חדש (בוקר/צהרים/ערב)

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה ● כתבנות ● חשבונאות

קורס לניקוב I.B.M. נפתח כל יום חמישי

● הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה
● תעודות הסמכה ● הפנייה לעבודה

✱ אחריות להצלחתך ✱

שרוטל

תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית), טל. 615314
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 56 (מול רמה) טל. 724335

טכניקום

בתאריך 16.2.75 ייפתחו קורסי־ערב

עיצוב פנים - שרטוט

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 ● ת"א, בן יהודה 28

טכניקום

בתאריך 9.2.75 ייפתחו קורסי ערב

חשמלאים מוסמכים

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 | ת"א בן יהודה 28

האם אתה אוהב לצלם?

האם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן ללמוד את מקצוע הצילום בביתך בזמנך הפנוי? האם ידוע לך כי תחשוף מאות ליראות על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומיך במו ידיך בעזרת המכשירים שישלחו לביתך, סטודיו A בהנהלת יוסי זילברגליט בשיתוף עם המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יכתבו בביתך את המאומנך למקצוע הצילום ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28128 למס' 75
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, הנבחן המאושר כשר למקצוע הצילום
שם ______ גיל ______
כתובת ______ טל' ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

יד יצחק בן־צבי ירושלים — החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה

כתובות בארץ־ישראל תגליות חדשות

מפגשים חדשיים

החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה ויד יצחק בן־צבי פותחים סידרת פגישות, לדיון בכתובות שנתגלו זה מקרוב בארץ־ישראל.

יום שלישי, א' דר"ח אדר תשל"ה — 11.2.75
כתובת גבעת המבתר — יהודית או שומרונית?
המרצה: פרופ' אליעזר שמשון רוזנטל
יושב־ראש: פרופ' מנחם שטרם
התכנית לחדשים הקרובים *

ניסן תשל"ה
כתובת בית הכנסת מרחוב (עמק בית שאן)
המרצה: ד"ר יעקב זוסמן

אייר תשל"ה
ארכיון הבולות הממלכתי מימי שיבת ציון
המרצה: פרופ' נחמן אביגד

סיון תשל"ה
האוסטרקונים העבריים של ערד
המרצה: פרופ' יוחנן אהרוני

* פרטים אצל דוד רוזנטל, מרכז התכניות, יד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660, טל. 3—39201 ירושלים.

הצעת מקרקעין למכירה

1. מוצע בזה למכירה 4 חלקים מתוך 21 חלקים בנכס הידוע כבית מס. 29 ברחוב ליליינבלום תל־אביב, גוש 6924 חלקה 25.
2. שטח הקרקע עליה עומד הבית הינו כ־585 מ"ר ושטח הבנין הינו כ־1110 מ"ר.
3. הבית מכיל חדרים וחנויות תפוסים על ידי דיירים מוגנים.
4. פרטים נוספים ניתן לקבל אצל מר יהפי כהן טלפון 55151 תל־אביב.
5. הצעות יש להגיש עד 17 פברואר 1975 לחברתנו ת.ד. 425 תל־אביב.
6. אין חברתנו מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה אחרת כלשהיא.

מירת נחום זאב בע"מ

מנורה
חברה לאחריות ולבטוח משנה בע"מ

מציעה למכירה
מכבש חדש

שנפגע בעת ההובלה ושופץ באחריות

תאור: מכבש מעל הזנה אוטומטית — פנאומטית, מתוצרת „רודס", בעל הזנה אקסצנטרית.

מיועד לחיתוך מדוייק מתוך פחים בניצול מירב השטח.

מתאים במיוחד לפחים מודפסים.

נא לפנות למחלקה הימית טל. 294771.

מ.מ. קרית מוצקין

מכרז מספר 2/75

מכריזים בזה על קבלת הצעות מקבלנים

לסלילת כבישים, מדרכות וניקוז בקרית מוצקין

טפסי המכרז אפשר לקבל במזכירות המועצה בשעות העבודה נגד תשלום של —.50 ל"י שלא יוחזר.

את ההצעות יש להכניס לתיבת ההצעות במזכירות המועצה, מעטפה סגורה בציון „מכרז 2/75 — לסלילת כבישים ומדרכות", עד יום שני 17.2.75, שעה 17.30, בצרוף ערבות בנקאית על סך 50,000 ל"י לתקופה של חדשיים וכן אישור שהקבלן רשום בספר הקבלנים.

אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או איזו הצעה שהיא.

משה גושן — ראש המועצה

משפחה אמריקאית

מבקשת לשכור

בית מרוהט או דירה מרוהטת

— רצוי ברמת השרון או הסביבה — לחודשים מרץ—אפריל—מאי 75

בתשלום גבוה

בהצעות נא לפנות לטלפון 03-410183 או 03-473707, משעה 5.00 אחה"צ.

ב"ה

בית ספר מקיף דתי 6 שנתי
כפר בתיה
ת.ד. 17 רעננה טלפון 052—91249

נפתחה ההרשמה למספר קטן של תלמידים לכיתות ז'

מגמות:
מיכשור ובקרה — בנים
אלקטרוניקה — בנים ובנות
עיונית — בנים ובנות.

תלמידים מתאימים המעוניינים ללמוד בשנת הלימודים תשל"ו במגמות הנ"ל יפנו למזכירות החטיבה העליונה בימים א'—ו' בין השעות 9.00 — 14.00.

הנהלת חשבונות
3 — 2 — 1+2
27.2 23.2 27.2

בי"ס לחשבונאות וניהול עסקים צ.גינת
תל־אביב, רח' בריזאי 6

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

...שפה העברית
...בועות
16.2.197...
...מלון החוף הירוק נתניה

חידון סמלים של מעריב נושא פרסים מס' 12

1. משווק מכונת התפירה הטובה והמשוכללת בעולם, מומלצת בציון גבוה ע"י מכון התקנים הישראלי ו הבינלאומי, מבצעת כל פעולות התפירה. לבחירתך 15 דגמים לכל תקציב. הפצה ראשית: ברגמן, בן־יהודה 10, טל. 297660.

2. עגלת ילדים „בוס" — עשויה חומר קשיח ובלתי שביר. קלה לניקוי, עמידה לשנים רבות. מיוצרת ע"י גדול יצרני עגלות הילדים בעולם, מפעלי ג'ורדני, איטליה.

3. מבחר שמלות כלה מרהיבות מכל הסגנונות גם בהזמנה בסלון המפואר לכלות אשר עבר מדיזנגוף 158 לדיזנגוף 101, פסג' קולנוע הוד. סיסמתם הכל חוץ מחתן...

4. יצרני מזון איכות מוקפא — עם סנפרוסט כל השנה עונה.

5. אינס — בגוניס האיכות קודמת לחותמת והשנה בדגמים מרהיבים וכמובן באיכות מעולה.

6. ציון — חברת הביטוח הראשונה בישראל.

7. יהודה — חברה לביטוח בע"מ מקבוצת הביטוח הראשונה בישראל.

8. R———S סינגר חברה שלימדה את העולם לתפור ומייצרת בנוסף למכונות תפירה גם מכונות כביסה.

9. „התוכה" מייצרת את מיטב התוצרת.

10. החברה הגדולה ביותר בארץ לייצור מוצרי חשמל ביתיים. „לי תמכור רק..."

11. מפעלי מתכת אשקלון בע"מ החברה הבלעדית המתמחה בשיטות אחסנה. לחסכון בזמן כח אדם וכסף ע"י ניצול אופטימלי של שטח האחסנה.

12. בלב לבה של ת"א הרכה ונשלמת הקמתה של התחנה המרכזית החדשה של ת"א־יפו, המרכז המסחרי הגדול ביותר בישראל, הנבנית ע"י חב' „ככר לוינסקי", תחנת האוטובוסים החדשה, היא בין הגדולות והמשוכללות בעולם.

13. בית מסחר ידוע ל„רחוב נער" בסגנונו המיוחד ובמוצריו הנאים, העשויים מעץ אורן, בזק וצבע, ת"א הרצל 36 טל. 824950.

14. צנטנר ושות' בית המסחר הגדול בארץ לארנקי נשים, תיקים ומזוודות, פינסקר 4 קומה ב' ת"א, מעל קפה נגה.

15. המפעל הותיק והמנוסה לייצור ארונות מטבח הנמצא במושב השיתופי רגבה. מייצר ארונות מטבח מודרניים בעיצוב יוקרתי ו מתאים לאישיות המזמין.

16. „משהב" חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ בונה שכונים ובתים משותפים ברוב חלקי הארץ. מבצעת עבודות בנין ותיעול וביוב.

17. „רמדיה" מזון התינוקות היחידי בישראל המיוצר ע"י מעבדות פרמצבטיות תחת השגחה רפואית מתמדת.

18. התכשיר היעיל ביותר כנגד פצעי שפשוף ועה ברגליים. התכשיר הוא אנטיספטי, מונע ריח ומקל רבות על הליכת מטיילים, צועדים, פועלים, חיילים וספורטאים. למכירה בבתי מרקחת ובפרפומריות טובות.

19. הסמל אשר מראהו מעורר בכם זכרונות של מטעמים מזרחיים ותימניים. מסעדת „ציון", פרויים 28 כרם התימנים, טלפונים 57323, 58714 תל־אביב.

20. הטובה והוותיקה שבחברות האירוח והנופש. שרותיה ניתנים ללא תשלום נוסף, משיגה מקומות לכל בתי המלון ובתי ההבראה בארץ, בעלת סניפים בכל הערים הראשיות.

21. התנור האופה לך מד־מאות !!!

22. הראשונים בארץ בייצור סולמות והיסים מקפלים מאלומיניום באיכות מעולה. ביח"ר שופנה זכה במקום הראשון במשאל המוצר הנבחר 1975, ת"א המסגר 31 טל. 35935.

23. מפעל סרינה מפורסם שדגמיו נמכרים בארץ ובארצות אופנה רבות בעולם. זכה בישראל מדי שנה בתואר „מוצרי הסרינה ותג'רסי הנבחרים".

24. 6 דגמים שונים של מקררים וביניהם מקרר SL 17 מגיעה לכם קורעת. כל הרוכש מוצר אחד או יותר ממוצרי חברת של קורעת ויהנה מתנאי תשלום נוחים במיוחד ל־24 חודשים. תצוגה ומכירה: קורעת יהודה הלוי 59, ת"א ובסוכנויות בכל הארץ.

25. אויקור בע"מ, חברה לקירור ומזוג אויר. וקירור ומזוג אויר לרכב, תקון ושרות למערכות חמום ברכב. ת"א, שבח 1, 58906.

26. מכונת התפירה העולמית שתעשה אותך אופנתית ויפה ותחסוך לך הרבה זמן וכסף. „פפאף" והשמלה גמורה".

27. יצרני מיכלי מיים לשעת חרום בנפחים מ־180 עד 4000 ליטר, מפוליאסטר המאושר לשימוש בתעשיית המזון. רויטופלס 03—53025.

28. פרס פסטיבל קאן, על אהבה ראשונה, מלאה רוך ועדנה. סרט חובה לאוהבי קולנוע. מוצג בקולנוע „פאר" ת"א. מופץ ע"י יונייטד ארטיסטס.

29. מספר אחד בחימום, אויקל בע"מ, פינסקר 70, ת"א. עם תנור אויקל בבית החורף נשאר בחוץ.

30. החברה הבינלאומית לציוד הקפי ולמחשבים אלקטרוניים, רמת־גן, אבא הלל 17 א'.

31. דגמי המכוניות הכרבים והמדויקים בעולם מתוצרת אנגליה, המבחר הגדול ביותר של המודלים הישנים, המודלים של היום והמודלים של העתיד. סוכנים ומשווקים, סוכנויות קופמן בע"מ החשמונאים 105 ת"א.

32. טפות העיניים הכחולות, המסירות כל אדמימות מהעיניים, מרעננות ומבריקות אותן. ניתן להשיגן בכל בתי המרקחת גם ללא מרשם רופא. מיוצרות ע"י „אביק".

33. המבקש איכות בוחר ד. צחורי — ברזים וסוללות המפארים את בתי המלון החדישים בארץ ואת מוסדות המחקר הגדולים ד. צחורי, עמק יזרעאל 23 ת"א.

34. מערכות סטריאו ברמה מקצועית במחירים סבירים מהיבואן ישירות לצרכן. ROTEL יבוא ע"י ישראמרס שווק הפצה ושרות, טסרון, החלוץ 23 חיפה טל. 644288.

35. מליון עקרות בית מרוצות משתמשות בו. המלץ בזמנו ע"י ארגון הצרכנים בדוק ע"י מכון התקנים. מגהץ אינפרא קל אמקא — פאר תוצרת הארץ.

36. „כרמל מזרחי" — היצרן והיבואן הגדול בארץ של ברנדי, יינות לקידוש ושמפניה מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב.

37. „נקיי" NECCHI מכונת התפירה האירופאית הטובה בעולם, התופרת את כל סוגי התפרים האפשריים. המקור: סנברנד בע"מ ויסאל 18 ת"א טל. 825455.

38. פטרי 7 S II ופטרי COMPUTOR המצלמות החושבות עבורך. פטרי 7SII כוללת מד־אור מבוקר בבד המרחק. כוון ידני 1/500—1 שנה. פטרי COMPUTOR — כוללת. מד מרחק. וקביעת חשיבה אוטומטית ע"י סנר אלקטרוני. לכל מצלמה 3 שנים אחריות.

39. החברה הישראלית מהגדולות בארץ להשכרת מכוניות. פא———נד משרתת באמונה עשרות חברות, אזרחים מן השורה ותיירים רבים. לרשות פא———נד צי גדול של מכוניות המתאימות לכל תקציב — והערך בפא———נד זוכה כל לקוח לשרות עם סימפטיה. ת"א, הירקון 122, טל. 227181.

40. לא לכל אחד יש שעון „לונג'יף" אבל מי... שעון „לונג'יף" ... אחד.

41. הבגד המלווה ... צרי היוקרה של „ת... מקררים, טלוויזיות, מערכות סטריאו, ... כניות ושולחנות ... שיווק ושירותים ... ת"א.

42. החברה הראש... המייצרת מכשירים ... התחשמלות לפי ... של חברת F&G ... „אלקרי" בע"מ ... ת"א, 269125.

43. מספר רב ... רויות לרכישת ... בתנאים נוחים ... מכונת כביסה ... מוצר אחר של ק... שר גם 2 מוצר... ממוצרי איכות ... תנאי תשלום בל... ל־24 חודשים. ... כירה קורעת, ... 59, ת"א ובסוכ... הארץ.

44. מ.מ.ס.י. — הבלעדי בארץ ... סיירות, מעניק ... שירותי עזרה ב... עה ועריה ב... ייעוץ משפטי ... רבות בארץ ... 03—622961.

45. חברת העוס... ייצור והתקנת ... עקה מתוחכמות ... רות ורכישה. ש... שעות ביממה. ... טרוניקה בע"מ ... תקות 44 טל.

46. האגוד היש... נפגעים שסימל... את מצעד הפרח... תי ביום 17.2 ... לא תעזור — ... זורי.

47. פטרי ELE... המצלמות הת... מצלמות רפ... טיות או ידני... וידניות עם ע... פנטקס סטנדר... דרך העדשה. ... ריות. להשיג ... צלום.

48. בראשון־ל... תקוה ובחולון... במקום הרא... השבוע: לאנ... חדרים ... 155.000 ל"י.

כיצד להשתתף בחידון הסמלים

בעמוד זה מופיעה קבוצת הגדרות המתאימה לסמלים למטה אך לא בסדר הנכון. כל אשר עליך לעשות כדי להשתתף בחידון, הוא להתאים את מספר ההגדרה למספר הסמל ולציין זאת בטופס המתפרסם היום בעמוד 2 ולשלוח לת.ד. 20241 ת"א. ככל שתרבה במשלוח טופסי פתרונות יגדלו סיכוייך לזכות. כל טופס יש להכניס ולשלוח במעטפה נפרדת.

(עובדי „מעריב", משפחותיהם וכל הקשורים בחידון אינם רשאים להשתתף).

בהצלחה!

הפרס הראשי: מכונית Alfasud כולל מסים

מכונית היוקרה ממפעלי Alfa Romeo

רחבה במימדים * מרשימה בביצועים * עשירה בהשגים

כרטיס טיסה ת"א-רומא-ת"א באחד ממטוסי אל על נתיבי אויר לישראל מתנת „מעריב"

RAND ראנד — תנור ראנד 806

מקרר 400 מקרר טוב — תדיראן

מכונת כביסה פילקו — מכונת הכביסה מס' 1 בישראל — PHILCO

טלוויזיה פילקו 24" Black Coral — PHILCO

מזגן אויר אלקטרה MEP 100

פילקו 20 SUPER — המערכת הסטריאופונית המשוכללת שכל מרכיביה וחלקיה הם פילקו. PHILCO

תנור אויקל

מכונת תפירה מרדיקס 293 — MARDIX

מיטה שלוחה — רים RIM

שטיח ארבל — שטיח אמנותי בעבודת יד בגודל 2x1 מ'

פוליסת ביטוח חיים ע"ס 50,000 ל"י למשך שנה אחת

מוליך חום (קונבקטור) של Dimplex

רדיו למכוניות — תדיראן

דוד החשמל המעולה של ברומגן

סוף שבוע זוגי במלון גולן · סוף שבוע ארוך במלון לזוג · חליפה לגבר · ASP · 2 שעוני פיסו חדישים 1 לגבר 1 לאשה TISSOT · גימרה RICARDO · מערכת אזעקה ביתית

בומיק DANIEL · עגלת טיטוק ג'ורדני Giordani · 5 מפסיקי זרם אוטומטיים SIEMENS · מתנת אמקא · מינוטגריל · מוסמר פיצה · אינוקס-כרום INOXCROM

סוף שבוע ALONIM · 5 מערכות כלי מיטה של כיתן · 2 כסאות נוח · 5 מגהצי אינפראקל מתנת אמקא · 2 שמיכות · 10 המחאות שי ע"ס 50.- ל"י כ"א לקניית אביזרים לרכב בחנויות כימר

בולוורקר מתנת חברת פיילקס · 5 משחקי LEGO · 3 מערכות · 50 חבילות שי של עץ בזית · 10 מערכות · 5 קורסים DO IT YOURSELF · 5 סוודרים

5 זוגות נעלי ספורט מתנת הצבר · 5 מערכות כלי איפור ומכשירי איפור ION · 20 חולצות גברים · פריטי ריהוט לחדר ילדים מפלסטיק תוצרת „גולן" בשלל צבעים · 10 מערכות סי לבני נשים · פיצריה דימוני ארוחה זוגית · 2 מגברי קול GA-50 AIPHONE

פרסי ביניים שבועיים

פרס כספי שבועי ע"ס 1000 ל"י · בתכנית החסכון כח 10000 מתנת בנק לאומי · 10 תקליטים RCA · 2 כרטיסי

1 — מס' 1 גינדי

2 — אילן

3

4 — אמ...

5 — Giordani

6

7 — STILLA

8

9 — elna אלנא

10 — קא ק--עוז מכונת כביסה 487

11

12 — ...AFF

13 — הגבה

14

15

16

17 — פדיסול המלווה הצמוד לרגלים בריאות

18 — „שושנה"

19 — און

20

21

22

23 — IPE

24 — PETRI FTE TTL 3 שנים אחריות

25

26 — FARBAND

27

28 — ZENITH

29 — NECCHI

30 — ...CO

31 — עם תנור א בבית, החורף נשאר בחוץ

32

33 — ROTEL

34

35

36 — MATCHBOX

37 — מגהץ אינפרא־קל אמקא

38 — SF

39 — ...GER

40

41

42

43 — ZX ארנקי צנטנר

44

45 — PETRI COMPUTOR 7SII 3 שנים אחריות

46

47 — קא ק--עוז מקרר SL17

48

עורך

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3. ל"י   בערבי־שבתות וחגים — 4. ל"י (מינימום 8 מילים)

כלי רכב

שרותי רכב

מכוניות למכירה

אמריקאיות

אוסטין — מוריס

אופל

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

הילמן

וולוו

אודי נ.ס.או.

פורד

פיאט

פיז'ו

קונטסה

רנו

טריומף

לארק

מרצדס

סאאב

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסוואגן

פיאט

ציטרואן

וקסהול

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

אופנועים וקטנועים

אביזרי רכב

חקלאות

טרקטורים

תערובות מזון

עסקים

משרדים

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

(המשך המדור בעמוד 7)

לירה שחסכת — היא לירה שהרווחת
עורך מודעות כיבוד במדור „כדאי" ביום ב' וביום ד'

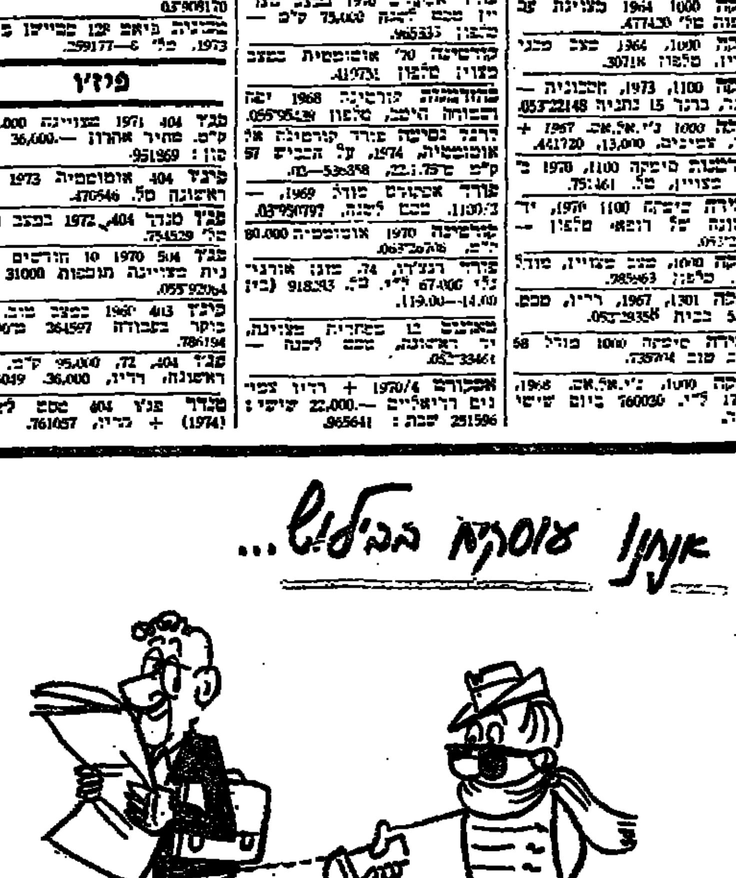

...אחרי עיסקות טובות למען לקוחותינו הרבים, המפרסמים בלוח מס' 1

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

מודעות ל־ עורך לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2. סניף „מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33. בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32, סניף „דחף" הרצל 11, ובכל משרדי הפרסום

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16, סניף „דחף": רח' יפו 43 (פתוח עד חצות), ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81, ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. פתוח מבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י בערבי שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

דירות

בהוד-השרון דירות 4, 3½, 3 חדרים, "דירות-הוד" הוד-השרון 78, 052-21983

3 חדרים — הבימה, 3 ל' מכירה במזא"ח 150,000 261305

בהזדמנות! ברעננה 3 חדרים 145,... "דירון דירות" אחוזה 100, 052-91963

בחדרה בהזדמנות בבנין חדש, 4 חדרים כניסה במרץ. טלפון: 053-23277

למגמר השוק ויצה, טלפון: 622865, דרושות דירות טובות באזור העיר לשכירה או מכירה.

(המשך המדור בעמוד 7)

קבלני בנין

בראשון-לציון ונתניה — 3 145,000.— 3½ 170,000.— 4 185,000.— בתנאי תשלום נוחים לשנתיים. דירות "מוני" רוטשילד 40 ראשון-לציון, 941369 נתניה הרצל 41, 053-33277

בגבעת-סביון בשכונת גנים ה' דירה בבניין בני 4 קומות + מעלית, דירות בנות 4 חדרים 101 מ"ר במחירים החל מ 192,000 ל"י. "אפריקה ישראל להשקעות" בע"מ טל' 03-751549, 03-50281

בתנאים כספיים ללא תקדים, ב-55,000 ל"י במזומן, והיתרה בתנאים נוחים, במרכז ראשל"צ דירות רווחה 3½, 4, 4½ חדרים, פרטים: "אלאלוניה", דוד המלך 30 ת"א, טלפון: 265386 "דירות גינדי", הרצל 59 ראשל"צ.

בצפון תל-אביב דירות 2—3, 2½—3—4 ובפנטהאוזים. "כלנים אלעזר" יהודה המכבי 37 ת"א.

בבאר-שבע רח' ירושלים 21 בית משותף מפואר, נשארו 2 דירות 4 חדרים ואחת 4½ — "הגר" 981775

ברמת-גן שדרות ירושלים 108 דירות פאר 3½—3, מעלית, מסבה רגבהדירה, הסקה מרכזית. "כוון" לבנית. טלפון — 229469 — 234912

למכירה בבנית 3½ ו-4 חדרים בפ"ת, אורלוב 42, טלפון 784741.

למכירה דירת 3 חדרים טובה לכניסה ברעננה, הנקין 49, טל' 784741.

ברעננה 3 חדרים 160,000 — "דירון-דירות" אחוזה 100 — 052-91963

ברעננה ובכפר-סבא 3½ חדרים מ-180,000, 4 מ-200,000, משכנתא עד 40,000, "דירון-דירות" אחוזה 100 רעננה 052-91963, וייצמן 66 בכפר-סבא, 052-27541

רוב 2000 בראשון-לציון, 4 חדרים 205,000.— כולל שרותים כפולים, חניה, מטבח פורמיקה מלא, 40,000.— משכנתא. משרד מכירות: דירות "מוני" רוטשילד 40, 941369 "יוסף" מנדל שלום 54594

בהוד-השרון במקום מרכזי דירות 3, 4 חדרים בתנאים טובים ונוחים, בהתיישבות החוזה: 15%, הברת רפי את יהושע טל. 052-32686

ברעננה 3, 4 מרכזי ושקט, בבניין 6 דירות, חזית, 986855

ברמת אביב דירות 4½ חדרים החל מ-380,000 ל"י, — 442935, 454232, 785147

דניאל תבנה לבנין בע"מ בונה בחולון דירות לוקסוס — בנית 3 חדרים במקום מרכזי ושקט, לפנות בקיבוץ 27 חולון, טל. 847780 בשעות 4.30—6.30

בהרצליה דירת 4 חדרים עם גג, טלפון: 738551.

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות למכירה

דירות נאות בז'בוטינסקי בבבלי, ברמת-גן, באבן-גבירול, ב' נורדאו. ועוד... 625629

בחפש דירה באיזור מסוים? במחיר מסוים? שרות רחוק מה' שב באלנבי 123 נותן לך את מחשב וכו' כל הדירות המתאימות לדרישותיך.

ש.פ. דירות בנות 3½—4 חדרים, לוקסוס בלא התחייבות 2 חולון. כניסה מיידית — 871056

דירות איכות 3, 3½, 4 — האצ"ל — רמת-גן, כגודו ו' שות' מהנדסים בע"מ, הרא"ה 17, 733157

אנגלו-סכסון מציעה ברעננה וכפר סבא, דירות יפות בנות 3—4 חדרים, כניסה מיידית החל מ-155,000 ל"י, נא לטלפן לקביעת פגישה 052-96276

בהרצליה דירות חדישות, 3, 3½ חדרים כולל הסקה מרכזית לכניסה מיידית, בהזדמנות טל' 748723

דירה חדשה 5 חדרים — 2 כניסות קומה א' חנות ריקה או חצי פרוזה, חימום מרכזי במרכז הרצליה, להשכרה בשכר סביר. טלפון (03)744481 או (03)282657 בין 9—15, 19—21

בפתח-תקוה קרוב לבילינסון — 3½ חדשה ק"ב חזית 347085

ברחובות רחוב ויצמן 4 חדרים מרווחת חזית עם טלפון ק"ג 959651 או 955176

ראשל"צ מיידי 2½ ליפה + גג הרצל, טלפון 254218

בקריון דירת קוטג' יפה, "אנגלו-סכסון" רימון 757381

למכירה בחולון דירה מרווחת עם מטמים, להתקשר אחרי 18.00 452979

(המשך המדור בעמוד 7)

1-1½ חדרים

למכירה בהזדמנות דירת חדר בצפון, מתאים לבחורים, פנוי ומסודר, "פרוגרס" ת"א, יונה הנביא 46 טל' 55514

בת"א דירת חדר מפוארת, בני דן 59 דירה 2 16—15

דירת חדר לוקסוס חדשה ע"ב, ע"י כפר דיזנגוף, 282292

דירת חדר וחצי קומה א' ב' רמת גן למכירה טל. 393533

(המשך המדור בעמוד 7)

צומת

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י לערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מלים)

(המשך מן העמוד הקודם)

!! דרושות לנו מיד דירות 2, 3—4 חדרים להשכרה באזור ת"א. אנגלרסבסון — 2423.

דרושה דירת 2 חדרים ... בשכ"ה בתל־אביב. טל. 3815.

יש לנו לבניית דירה בת 130 מ"ר באזור „הבימה". טלפון: (03)29112.

דרושה דירה ל־ ... / השכרה בתל אביב ו־סביבה. 615128.

(המשך המדור בעמוד 7)

מגרשים

מגרש ווקה, להשקעה, 15,500 ל"י הבינלאומית, אלנבי 116, ת"א.

הזדמנויות מיוחדות: מגרש ... לבנייה — 42,000 ל"י בראשון לציון. מגרש ליד בנייה — 51,000 ל"י. הבינלאומית להשקעות, אלנבי 116 ת"א.

מבקשים לבנות וילות ובתים (ולהשקעה) בכל האיזורים — 625629.

מעוניינים לקנות מגרש בתל־השומר או קרית אונו. טל. 722183.

דרוש חצי מגרש לבניית קוטג' בסביבות גוש דן. טלפון — 230889.

בהזדמנות כרישפון מיועד ל־בניה 1340 מ"ר בשלמות — 38242.

בהרצליה־פיתוח בסביבה יפה מגרש ל־2 וילות בגוש 6598 טלפון 724640.

בהזדמנות!! ליד אפקה — תל ברוך — באזור מתפתח לבניה הבניה 46,000 ל"י בלבד!!! (קרוא"ו בטאבו) „השקעות" — אלנבי 55.

לבניה פרטית בת"א 431 ... גוש 6133, חלקה 0672, ... 849894.

דרוש מגרש לבניה בחולון. טל. 910934.

בהזדמנות דונם בגוש הגדול (תכנית ל') 180,000 625629.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 7)

שרותים

„מצו־קליר" שרות ניקוי שטי־חים ורפוד בביתך. 03'930645.

[illegible]

דודי שמש ותנורים

[illegible]

ספורט

[illegible]

בתי ספר

[illegible]

שעורים

[illegible]

בקוש דירות

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

הצעות עבודה

מזכירה — מבהלה ל"י „רינה" תל־אביב בעלי מלאכה 21 — 284849.

המפעל במגדל דרושים: נגר מודלים ועוזר לנגרות מודלים. לפנות אישית ל„רפאל", רחוב הכרמל 31, תל־אביב.

מזכירה — פקידים/ות כתבניות — מנהלי/ות חשבונות — עוברים/ות! שמע הצעות שכר ... טוב [illegible]

[illegible]

עבודה

[illegible]

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

עזורות ומטפלות

דרושה מטפלת אחראית ומסורה לתינוקת בת שנה מ־7.30—14 — 767271 להתקשר בערב לויקר — רמת־יצחק.

1000 לירות לחודש עבור עוזרת במשק בית ... 447715.

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

פקידים

[illegible]

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

מספרות

[illegible]

יהלומים

[illegible]

חרטים ומסגרים

[illegible]

זבנים

[illegible]

שליחים

דרוש נער שליח עם אופניים. תנאים טובים. לפנות טל. 269248, 260645 למזכירות.

בקוש עבודה

[illegible]

תריסים

[illegible]

צלום

[illegible]

אבירות

[illegible]

מקררים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

מחסנים

[illegible]

אולמות ומסיבות

[illegible]

אין צורך להמר

כדי לזכות

הדף האחרת – [logo] הוכיחה את עצמה.

אתמול זכתה בטיסה לזוג ב־ ארקיע
לאילת וחזרה וב־3 ימי נופש (אירוח מלא לזוג)

במלון „מלכת שבא" אילת

חב' ציטרין־נוטקביץ,
תל־אביב, רחוב ה' באייר 28 ככר המדינה

שמסרו את המודעה: דירות נהדרות במרכז תל־אביב בנות 2½, 3, 3½, 4 חדרים — ציטרין נוטקביץ, ה' באייר 28, ככר המדינה, טל. 251329 — 9.00—12.00, 5.00—7.00

המבצע נמשך!

ארקיע מטיסה-אילת מארחת

פרסם גם אתה מודעת מלים ב„לוח מעריב" באותו יום בו תופיע מודעתך, תשותף בהגרלה, בה עשוי אתה לזכות בנופש חורפי בלתי רגיל באילת החמימה.

בהצלחה! בתי המלון ב־ ארקיע אילת

צומת נתניה

דירות למכירה

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

עסקים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

חקלאות

[illegible]

צומת הנגב

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

בתי ספר

[illegible]

פרסומים

[illegible]

צומת אשדוד

פרסומים

[illegible]

צומת רחובות

דירות למכירה

[illegible]

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 3 ל"י. בערבי־שבתות וחגים — 4 ל"י (מינימום 8 מילים)

שידוכים

כל המעוניין להכיר בבת זוגתו ובן זוגתה יבוא ל„כוכבא" דיק כל לפי אהבה גמישה יש לנו כלל הגילים ומכל העדות — טלפון 03-615360

„כוכבא" הכתובת לא שגרתית לספרה ידידות ולנישואין — ז'בוטינסקי 73, 03-615360

„רעים" — מכון רציני להכרות רציניות! שרות אישי ומהימן, אפשרויות רבות להתאמה מקסימלית, סודיות מוחלטת! תל־אביב, בן־יהודה 58א' — 282932, חיפה 667348

בת זוג

בן זוג

P.O.Box 4932
New York, N.Y. 10017
U.S.A.

(המשך המדור בעמוד 7)

משקים

חוגים

ריקודים

כלי נגינה

שיעורים

מכירות

הזדמנות אופני מירוץ חדשים 10 מהלכים. טלפון 745702

(המשך המדור בעמוד 7)

מערכות קול

רהיטים

(המשך המדור בעמוד 7)

קניות

תנורי בשול ואפיה

(המשך המדור בעמוד 7)

מכונות כביסה

שמלות כלה

הלבשה

מכונות תפירה

חימום והסקה

מזגני אויר

מכונות גלוח

טלוויזיות

קונה! טלוויזיות במחיר גבוה ביותר, בערב ובשבת 297651

(המשך המדור בעמוד 7)

מטבעות ובולים

(המשך המדור בעמוד 7)

בולים

עולה
ole landia
נוף
ירושלים

הנחות עד 10%
חיסול המלא של רהיטי יבוא

★ סט סלון
כולל 5 כורסאות
החל מ־3,750 ל"י
★ חדרי שינה קומפ
החל מ־6,800 ל"י
כמו בן שטיחים ודהיט
מתוצרת חוץ
בעיצוב ובאיכות בינלאו
● אולם תצוגה ומכירות
רחוב שלומציון המלכה
טלפון 223792
ירושלים

אזהרה!
לבעלי עסק בענף קונפקצית
בעל-שם-טקס
נחמן מרקוביץ
תל־אביב, רח' מרחי 5, ק"א (מול בית רוג)
אנו מוכרים את התוצרת שלנו בהנ 10% מהמחיר שלפני הפיחות
✱ מכנסיים גברדין לבנים ובנות — 18 גדלים 36—48
✱ מכנסי נשים אקרילן — קאליפטו — 42—52
✱ מכנסי נשים דיולן־לופט, גדלים 42—52
✱ מכנסי ג'ינס אמריקאי — 3 דוגמאות ולבנות גדלים 36—46
✱ מכנסי קורדרוי מנקורס „אוגאי"
✱ חצאיות גברדין שסול
✱ חצאיות דיולן פרחוני שסול
✱ חצאיות ג'ינס אמריקאי — 2 צבעים
✱ חצאיות קורדרוי צבע אחיד ופרחוני
מבחר גדול של סוויקות פרחוניות, דיולן עם ארוך או קצר — דוגמא 1975 אקסקלוסיבי
המכירה ללא 42—52

בית אפנת עודד
כבר ק' באייר 38 (כבר המדינה)
פינת רח' ז'בוטינסקי 131, טלפון 250288
הננו שמחים להודיע ללקוחותינו
העברנו את בית האפ
מרחוב מונטפיורי 43
לכבר המדינה
נשמח לראותכם במעוננו החדש

לוח חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32, פתוח מ־8.00 בבוקר עד 7.00 בערב

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות מרוהטות

וילות ובתים

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להשכרה

דירות להחלפה

חוגים

שדוכים

מסעדות

לקראת פורים

מכוניות למכירה

אוסטין 1100 72/4 יומהיום ב' מצב טוב, 224346, 703451.

קטנועים

מגרשים

חקלאות

טרקטורים

שעורים

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" חיפה: רחוב הנביאים 32 — משעה 8 בבוקר עד 7 בערב — ללא הפסקה, ביום ששי עד 12.30.

מטבעות ומדליות

צילום

שטיחים

מכונת תפירה

שמלות כלה

הצעות עבודה

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

משרדים

מבני תעשיה

מחסנים

רהיטים

מכירות

מערכות קול

כלי נגינה

מקררים

טלויזיה

מכונת כביסה

חיות בית

קניות

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

שקיות ניילא כל הגדלים
אשפתון ונייר טואלט — במחיר סיטונות
שמעון יעקב, השוק העירוני פתח־תקוה, רחוב בר־כוכבא 22, טל' 902509

עולים ole land ירושלים
הנחות עד 40%
חיסול המלאי של רהיטי יבוא
★ סט סלון כולל 5 כורסאות החל מ־3,750 ל"י
★ חדרי שינה קומפלט החל מ־6,800 ל"י
בנוי בן שטיחים והיטים מתוצרת חוץ בעיצוב ובאיכות בינלאומית
● אולם תצוגה ומכירות רחוב שלומציון המלכה 3
טלפון 223792 ירושלים

מכירה פומבית בע"מ
AUCTION LTD.
ביום שלישי, 11.2.75
מכירה פומבית מס' ...

אזהרה!
לבעלי עסק בענף קונפקצית נשים
בעל-שם-טקס
נחמן מרקוביץ
תל-אביב, רח' בזרוני 5, ק"א יום ה' בית רומנו
אנו מוכרים את התוצרת שלנו בהנחה של 10% מהמחיר שלפני הפיחות.
★ מכנסיים גברדין לבנים זבות — 10 צבעים גדלים 36—48
★ מכנסי נשים אקרילן — קאליפסו — סוגה 42—52
★ מכנסי נשים דיולרלופט, גדלים 42—52
★ מכנסי ג'ינס אמריקאי — 3 דוגמאות ולבנות גדלים 36—46
★ מכנסי קורדורוי פינקורט „אתא"
★ חצאיות גברדין שנאל
★ חצאיות דיולן פרחוני שנאל
★ חצאיות ג'ינס אמריקאי — 2 צבעים
★ חצאיות קורדורוי צבע אחיד ופרחוני
מבחר גדול של טוניקות פרחוניות, דיולן עם שרוול ארוך או קצר — הגבא 1975 אקסקלוסיבית
המכירה ללא סוחרים

בית אפנת עודד
כפר ה' באייר 38 (כפר המדינה)
פינת רח' ז'בוטינסקי 131, טלפון 250288
הננו שמחים להודיע ללקוחותינו, כי
העברנו את בית האפנה
מרחוב מונטיפיורי 43
לכבר המדינה
נשמח לראותכם במעוננו החדש

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16. פתוח מ־7.30—13.30, ומ־16.00—18.30

קבלני בנין

שלום קורא ושות' מציע דירות בבניה, 3—4 חדרים, ברחוב סירקיס 10, קרית־משה. פרטים טלפון 524511 8—9 בערב.

חברת האחים זיוה מציעה דירות פאר בצפון תלפיות 3½—4 חדרים. 222758

דירות מפוארות בתלפיות 3, 3½ חדרים, 325,000 275,000. טלפון 02-231998. כניסה בעוד שבועיים.

דירות בנות 4—3 חדרים ברח' ירמיהו פינת חזבי (רוממה), ברחוב ההגוג 5 חדרים ולעצורי כפוזה דירות בנות 4 חדרים ביריתאורי. לפנות לבירורי רח' כורש 6, 225561 בשעות 5—7 אחה"צ.

אליאספור מציעה 4—3 חדרים מפוארות ופנטהאוז 5 חדרים בגמר. 534188

דירות מפוארות 3½ חדרים, בתלאורה, כחורים נוחים. הקבלן יעקב לוי 67088

יורם חסיד ושות' בע"מ מציעים דירות בגדלים שונים בירושלים טלפון 224547, 37991

דירות למכירה

גוה יעקב, מול המרכז המסחרי, 4½, 100 מ"ר קומה והצי פעל הכניסה מיידית דרום מזרחה 287510

קרית יובל — 3 + מרפסת סגורה + חדר ארונות 536788 כ־14.00

2½ מרווחת + הסקה בשדרות הרצל מול האוניברסיטה. 04780359

בהזדמנות 2 חדרים + ארון קיר זכרון יעקב 12/21 רוממה.

בקרית־יובל 3 + פ"א, מטבח ללת קראון 68792 (פרט לשבת).

בית־הכרם 2 חדרים מרווחים, תנית, נוף. 280788 בערב.

בקרית־יובל 3 חדרים הסקה דירתית, ארונות קיר 170,000. 418136

בקרית־יובל 3 חדרים טלפון: 419086 21.00—18.00

4 חדרים בקרית־יובל + הסקה, נוף, שכוליים 528254 14.00

בהזדמנות! בגבעת מרדכי — 3 + מרפסות + הסקה ביתית + נוף 189,000 68721

קרית־יובל 3½ חדרים, ק"ב, אפשרות בניה, מיידי. 416801

בקרית־יובל — 3 + הול מאור (3½) — 170,000 שיכון רסקו 121/25 417921

בתלפיות, דירת חדר + מרפסת, ק"ק 284805 35906 אחה"צ.

בתלפיות — 3 חדרים מרווחים בתלפיות־מזרח, נוף, מעליות. — 532185 הכניסה בסתו.

3½ במרכז, הסקה, דוד, פ"ב אורי קיר. 225300

בקרית־גנים א', 2, ברחובות + שטח לבניה. 419906

בפסגת־זאב — 2½ חדרים, ארונות, נוף, 200,000 02-525175

ברוך שמואל 3 חדרים גדולים נוף, 275,000, „ארגון מתנדבים" 02-525175

עיר הפלמ"ח — 3 חדרים, ק"ב, 250,000 „ארגון מתנדבים" 525175

4 + הסקה בבקעה, מגבה 6, ליוויגרין, 13.00—21.00

3 חדרים בקרית יובל מתפנה בנובמבר. טלפון 416083 בערב.

3 חדרים ביהודגו, מרפסות, ארונות, מיידית 523651

בקרית משה 3 + הול 120 מ"ר, ק"ב, מיידי הסקה וגג מרוצפים 532403

ברוממה 3 חדרים, מיידית — 160,000 לירות טלפון 521357

דירת 3 חדרים, כניסה נפרדת, קומה ב', 175,000 254669 65750

בית קרית משה 5 לוקבים, 5 מדרגות ק"א גאם. 02-530655

3 דירות הדסה, ארונות, הסקה דירתית, 36 מרפסת, 345,000 טלפון 33275 פרט לשבת.

3½ חדרים במעלות דפנה, ק"א 245,000 280123 בערב.

דירת 3 חדרים ברוממה, ממ"ד למכירה מיידית 372946

בתלפיות, דירת 3 + ארונות קיר „אזור דהיו" 532575

בהזדמנות! פנטהאוז בן 4 חדרים ברחוב הדקיה, 350,000 ל"י לפנות: בן יהודה 2, טלפון 221694 233588

בית הכרם, דירה קוטג' חדשה טובלת בירק. 4 חדרי שינה, שירותים כפולים, תכנון פינתי כניסה בקיץ. רק 350,000 ל"י 02-221271

בית פרליץ (רחביה) 3 + חדר עבודה + הסקה מרכזית פרטית. לצלצל 227365 בעבודה 10.00—13.00

דירות חדשות בסביבה רחוה שלמה 215,000, ארבעה 265,000 קוטג'ים ופנטהאוזים מ־410,000 הנופרם תיווך 02-227226 02-527367 02-533597

דירה 3 חדרים והול, הסקה מרכזית ק"ג, כסולה — כניסה מיידית 33343 בערב.

פנטהאוז ברמת אשכול, 5 חדרים 190 מ"ר, 2 חדרי אמבטיה, מרפסת ענק, נוף מרהיב, כניסה מיידית 02-221271 הערב.

שלושה חדרים קרית מנחם, קומה ב', הסקה דירתית 225048

ברחביה אקסקלוסיבי לליודר: 3, 4, 5, חדרים, חלק כניסה מיידית. לליודר, רח' המלך ג'ורג' 30, טלפון: 02-224734 02-221937

מיידי, 3 חדרים, קומת קרקע, הסקה, מטבחנא, ארגון תנציב 195,000 225737

בתלפיות 3½ חדרים, מחסן, קומה שניה, כניסה מיידית. — לליודר, רח' המלך ג'ורג' 30, טלפון: 02-221937 02-224734

מיידית, 3½, ק"ב, במרכז. — 228080 אחה"צ, פרט לשבת.

למכירה 3 חדרים, ברחוב אלפסי (רחביה) קומה ב' (25 מדרגות) 330,000 „ביר"ה, קרן קיימת 8, טלפון 69621 39784 (סלדן).

למכירה 4½ חדרים, בשדרות אשכול, קומה רביעית (64 מדרגות) בנייה רוביכשטיין, 117 מטר, השקעה טובה, 305,000. „ביר"ה, 69621 39784

דירת 5½ חדרים חדשה, בבית הכרם, שדרות הרצל 106 כניסה באפריל, ק.ג. 272750

בקרית־מנחם, 2½ חדרים, ק"א + חימום, טלפון 36432 33183

בקרית־יובל 3 חדרים, הסקה, ארונות, 165,000 411368 אחה"צ.

בבקעה, דירת 3 + פ"א, בר יפונה, ק"ג + ארונות. 65001

בבית־הכרם 4, ק"ב, דירה 3½ חדרים + ארונות. 31621

בגבעה הצרפתית, 3 חדרים, ק"ב, מעליה, הסקה, ארונות. 225674 אחה"צ.

בתלפיות, 3 + חדר 210,000, קה וגג מרוצף, 263853 36233

בבית־הכרם, דירה פאר 3½ הסקה + ארונות, 533449 אחה"צ.

דירת 3 חדרים בקרית־יובל, 168,000 ל"י, טלפון 414605

3 חדרים, ק"א על עמודים + הסקה בבקרית־יובל 66763

בגבעה־הצרפתית 3½ חדרה + מעלית והסקה, כניסה מיידית, 524361 אחה"צ.

3½ חדרים הכנאי בית־הכרם, ב' הזדמנות + הסקה, ק"ב, 524387

דירת 3, בהדרקולתי בסבוב צוון ב', טלפון 324804

בבית־הכרם 3½ + מחסן, הסקה וגג מרוצפים, טלפון 333562

3½ חדרים, ק"ב בקרית־יובל + ארונות, מיידי, 125,000 415019

בזהירות, זכרון־יעקב, 5 חדרים, ק.ד. ארונות קיר, 521910

ברמת אשכול 4½ חדרים 118 מ"ר, ארונות קיר 305,000 ל"י, חברה אמינה 372669 271532 (לא בשבת).

דירת 4 חדרים 3 מרפסות, פינת איבל בחליין. 324784

פנטהאוז בבית ערבי, 3 חדרים מפוארים + הול 80 מ"ר נפרד 90 מ"ר מרפסת 300,000 ל"י, חברה אמינה 372669 271532 (לא בשבת).

דירה לבכירה, עורא 33, 3 חדרים. לפנות לצמח.

למכירה דירות הרצות, גדולות, 4 חדרים, 350,000 ל"י, נוף, מעלית, בגבעה הצרפתית, כניסה מיידית, אנגלו סכסון, פל. 221161

דירה 2½ חדרים ברח' ארונואר 27 א' קרית יובל. לפנות פל. 223996

דירות 2 מ־130,000 2½ מ־175,000 3 מ־220,000 4 מ־350,000 ב„פרסום אור" בז'והודה 3.

למכירה דירה נהדרת, 3 חדרים, בנה נהדרת, קומה ב', נוף, כניסה באפריל, 290,000 ל"י, חברת אנגלו־סכסון, הסורג 2, פל. 221161

בבית הכרם, 3 חדרים ע"י האוניברסיטה 250,000 ל"י, חברה אמינה 372669 271533 (לא בשבת).

למכירה בבית וגן, דירה מקסימה, 2 חדרים, 2 מרפסות, נוף, קומה שניה, 200,000 ל"י, אנגלו־סכסון, פל. 221161

למכירה בבית הכרם, 3 חדרים, 3 מרפסות, קומה שניה, נוף, 285,000 ל"י, אנגלו סכסון, פל. 221161

דירת 3 חדרים בנילה, כניסה מיידית, טלפון 37356

למכירה בגבעה הצרפתית, 3 חדרים, נוף מרהיב, ארונות, מעלית, כניסה מיידית, 225,000 ל"י, אנגלו־סכסון, פל. 221161

ב„אקספרס" מבחר דירות מ־100,000 — 1,000,000 בכל חלקי העיר „אקספרס" המלך ג'ורג' 10, 324528

למכירה 4 חדרים בקרית מנחם, הסקה מרכזית, ארונות, מטבח חדיש נוף, אנגלו־סכסון פל. 221161

3 חדרים, ארונות, הסקה ביתית, ביוחנן בן זכאי 61360

דירת 2½ חדרים ברסקו קומה ב', פל. 385186 בערב החל ביום א'.

3 חדרים בשיכון תמנון ביה וגן + הסקה + טלפון 263320 533374

מבחר דירות למכירה / השכרה, 3½ כניסה נפרדת, גינה 415895 לבעלי מקצועות.

2½ חדרים, ק"ב + הסקה, בשכונה הגרמנית, מבריק 4 — 65942

בקרית יובל בהנמקה 3½ + משכנים וארונות 196,600 לירות — 414414

2 משפחות ווח', השלופים נוחים, אחה"צ רוני.

למחיר התלפות... למכירת דירה 3½ ק"ג + מעלית, כניסה מיידית. רח' הפלי"ח 8, 250,000 + 50,000 משכנתא עד לתאריך 12.2.75 תתנו הנחה בסך 15,000 פל. 61854

ברמת־אשכול, 3 חדרים, ק"ד, הסקה, ארונות. 287237 אחה"צ.

דירת 3½ חדרים גדולים בקרית יובל מכירה מיידית, 287707 — כל השבת.

בגבעה הצרפתית, חדשה, 3, ק"ה, הסקה, בהזדמנות. 233591 416646

כל־קרית־יובל 4½ ק"ב שלושה כיוונים + מחסן גדול עם הסקה טלפון 234759 (לא בשבת).

ברח' הרב בוסין בבית הכרם 3 חדרים ק"ג „שקלים" 222439

במעלות דפנה — דירות בנות 5—4 חדרים עם מעליות 4½ חדרים עם מרפסת גדולה. — „שקלים" — 222439

3½, בבית־הכרם התומר 4 — בסוגרה טל. 358408

בקרית־משה 3 ק"ב + הסקה, טלפון 526542 משעה 17.00

בבית הכרם 3½, 4½ למכירה/השכרה. לפנות: 523338

בקרבת האלנבי 2½ נהדרה מרווחת מכירה מידית 65940

3 חדרים בפייר קניג, חדשה + הסקה. 220,000, ק"ב 362470

לזוג צעיר, 3 חדרים וחדר תרנה בגר, 165,000 410720 — בעבודה. תנאים נוחים.

3½ חדרים רח' הארזים 14 + הסקה ביתית 521337

בקרית־יובל — 2 בבנין קטן, ק"ב, 3 כיוונים — 145,000 417440

3 חדרים חדשה בשכונתפת — 527324 לא בשבת.

דירה 4 חדרים, חדשה + הסקה בעוזיאל 106. 228709

בגבעת־מרדכי 5 חדרים 370,000 „ציפוק" 228258 בשעות המשרד.

בבית־וגן 4 חדרים + תוספת ק"ג, „ציפוקי" 228258 בשעות המשרד.

3 בגבעה בית־הכרם + ארונות + הסקה 230,000 ל"י. 527369

בית־הכרם 3 חדרים, ע"י האוניברסיטה, נוף מרהיב, + הסקה 525237

3 חדרים בקרית יובל, ארונות, ק"ד 175,000 אחה"צ 415629

3 + חדר קטן בקרית־משה ק"א, 3 בטלביה. 225690

בקרית־גנים בקרית־משה דירות זה' + שטח לבניה „ציפוקי" המלך ג'ורג' 23.

בבקעה דירה מודרנית 4 חדרים, ק"ק, תיווך פרידמן 66943

ברחביה 3 חדרים, הול, הסקה ביתית, ק"ק, תיווך פרידמן 66943

ברחביה 2, 3, 4 חדרים בבניה, תיווך פרידמן, 66943

בגבעה־הצרפתית, דירה 3 חדרים, חדשה, תיווך פרידמן 66943

בית־הכרם, מיידי, 3½ מפוארים + פ"א, הסקה, טלפון 532662

3 + פ"א + מרפסות + שטח מהדרת ק"ק ביתאלישבע + הסקה + ארונות קיר. 25348

בתלפיות 4 + פ"א, ק"ב, הסקה ארונות. 02-261010 02-39716

ברמת־אשכול, 3 חדרים + חדר קטן ומבכה, ריהוט מודרני, טלפון 222085 לא בשבת 325,000

צפון תלפיות 4 חדרים, נוף, מיידי, מחיר סביר. תיווך פרידמן 66943

3½ בבקרש 12, הסקה ותוספת, טלפון 37432 בערב 228706

ברמת אשכול, 3 חדרים ק"ה, ק"ב, הסקה, טלפון 381790

בבית־הכרם, רח' התומר 8, 3½ חדרים, ק"א, הסקה מרכזית + מחסן + חניה, טלפון 02-526466

בהזדמנות! 2, בקרית היובל, מכודרת, אפשרות בניה. 417744 — בערב.

בבית הכרם, הפיכרים 3½ + הסקה, ק"ב 320,000 טלפון 284255

3 חדרים במרכז + הסקה + מרפסת, כנורה, 223127 אחה"צ. פרט לשבת.

בבית הכרם 2 חדרים והול, ק"ב הסקה. 35017 מ"ב.

במרכז טלביה, 4 חדרים נדיר ליה, שרותים כפולים, הסקה, 6 מרפסות, מחסן, טלפון 32534

וילות ובתים

למכירה, פנטהאוז מפואר בקרתיים, בבית וגן, מעלית, — 4 חדרי שינה, מטבח, כלון וגג מרוחים, כניסה מיידית, „ארגון מתנדבים" 525175

ברמת־אשכול, רמתהגבול, 32 למכירה וילה 6 + 2 חדרים. 282123

קוטג' בהרמוטן — 3 חדרים גדולים + פ"א גינה וגג — 365,000 „ארגון מתנדבים" 02-525175

בקרית היובל, וילה אקסלוסיבית 5½ חדרים, גנות נפרד לה בדירת קומט. טלפון 61843 (פרט לשבת).

למכירה ביה פרטי, 3 חדרים + חצר + כוזו במרכז ירושלים, למכירה מיידית. טלפון 273626 7—9 בערב.

בבקעה בהזדמנות 3 + הסקה ק.ד. נוף, מיידי. 234517

למכירה בית חדים בגבגון ירושלמי משקיף אל הר־ציון והחומה. 975,000 ל"י. טלפון 234783

למכירה 5 חדרים + 2 עם כניסה נפרדת להשלמה בניה. בן גדול, גינות, 525946 37251

מבנה למכירה במרכז עין כרם למכרת מגורים או גלריה — טלפון 03-964348

משכירה בית בארנונה, 4 חדרים, גינה גדולה, הסקה מרכזית, טלפון, רהוט חלקי, כבית מידית לידור רח' המלך ג'ורג' 30, טלפון 02-224734 02-221937

למכירה בית 4 חדרים + מגרש ברנון בבית־הכרם 225690

דירות להשכרה

במעלות דפנה 3½ חדרים, מרוהטת חלקית, חדשה, הסקה, 650 ל"י, לתקופה ממושכת. — 34115

בגבעת מרדכי החדשה — 4½ + הסקה, שרותים כפולים 414692 413772

בארנון־הנציב — 4 + הסקה, ק"ב, כיוונים טובים. טלפון מוד מו. 385426

דירת 4 חדרים בצפון תלפיות + הסקה לתקופה ארוכה. — 522659

דירת 4, ריקה + הסקה, בארנונה תנציב. 500 לחודש. 63713

חדרים מרוהטים

בקרית־היובל חדר בגלה, טלפון הסקה, לבעירה, רצוי סטודנטית 412947 לא בשבת.

גברת מבוגרת בדירה מפוארת ברחביה, הסקה, טלפון, תיתן חדר מרוהט חינם לאשה מבוגרת ורצינית תמורת הברה ועזרה קטנה. 38930

חדר מרוהט מ־250 כניסה נפרדת מ־300 ב„פרסום אור" בן יהודה 3.

חדר מרוהט בתביה, טלפון והסקה, שמוש במטבח. 38051

חדרים מרוהטים, כניסה נפרדת, שרותים צמודים סביר הכרם. 325936

דרושה שותפה לבית ערבי, מרוהט + טלפון, — 360 בעבה. 39346

ביקוש דירות

אנו רוכשים דירות עממיות בנות 3—2—1 חדרים. פרטים: 6 א. באקר ושות', טבילא 6 — 234346

מעוניין בדירה 2—2½ ברמת אשכול במעלות דפנה 280790—02

דרושה דירות למכירה בבתים מרוהטות בכל האזורים 232222

דרושה דירה בת 4 חדרים בבית הכרם לקונה רציני בתוהר לידור, רח' המלך ג'ורג' 30, טלפון 02-221937 02-224734

דרושה דירת 2 — 2.5 חדרים מרוהטת בשכ"ה במרכז. — 057-79478 בערב.

מחפשים בשכ"ה עבור משפחה קטנה ואחראית דירת 4 — 3½ חדרים, מרוהטת פלא. עם טלפון ומכשירי חשמל מודרניים, לתקופה של 2 — 1 שנים. לידור, רח' המלך ג'ורג' 30, טלפון 02-221937 02-224734

קונים דירות עממיות במוסם, „ציפוקי" 238258 בשעות המשרד.

לבחורה חדר מרוהט ברחביה בסוליצמיות, במשרד דוברקי — 32806 בערב.

דירות להחלפה

להחלפה 4½ חדרים דה לוקס בבניה מתקדמת בירושלים — תלפיות לדירה שוה בתוספת כרמל. טלפון 86955 בערב.

מבנה בשכ"ל ,עכוזר ברחובות קרוב להחלפה בירושלים. 35106 לא בשבת.

מכירות

למכירה רהוט דניה, קריסטלים, מכונת כביסה, מייש, כלי בית. 68596 פרט לשבת.

למכירה פומת הניות במצב מצויין — 250 לירות, 66155

למכירה: בגות, מזנון אמריקאי, ארון, ילדים מהודרים „ציורים" מ"ג־ידים, ראשון, שני ושלישי מ"ג־14, דרך חברון 39

למכירה ציוד צילום מקצועי קומפלט, וגם פיים „פריסקה", נר מרה תשמלית, ומערכת כמריאו „מלינה" 20 וואט 536821 מ־20

בהזדמנות מכונת צילום אגיוס, ממיקון ספיקרוודרר 413884 אחה"צ.

למכירה ציוד מלא לגן ילדים לפנות לוי, כפר ברטב 24 — 334001

שולחנה מקרחת שניבב במצב טוב 521487 02-534791 ובערב

רקפ מינק — 3,000 שכמיה מינק — 2000. לפנות 34148

בהזדמנות: מכונת כביסה פייבא, מיקסר חשמלי, טלויזיה הירדאי, שואב אבק. טלפון 64087

מכונת כתיבה אוניברסלית. — 4 כוכבים במצב מצוין 384413

פריטים + הדר לתחמוץ בגיליה, ריהוט, מגנו, כלים, במצב מצוין, ומכחור 691 302

רהיטים

למכירה 2 כורסות מתקפלות בהזדמנות. 415314 1.6x2.5

ארון קיר מכבה במראה, הנהר אסיפה למכירה כאפשר, בכר נת תשרה הגגר. 521569

ריהוט בגוני, ארונות, מטבח במצב טוב 64688 אחה"צ.

למכירה רהוט סלון הגם סי. 418096 בערב.

למכירה בהזדמנות ארון 3 דלתות, טלוויזיה, טלפון 35219

למכירה, ריהוט סלון, פ"א 2 חדרי שינה וכו', שדרות אשכול 15/2 קרל.

למכירה מזנון, כסא, כורסאות, שולחן סלוני. 301222 בין 8—6.

למכירה 2 מיטות + שידות נמאורות, שולחן מחצה. 03-232...

כלי נגינה

פסנתרים מכולים חדשים וישנים — לנשיאה במשלוחים בזמן אצל גורג, מכון הפסנתרים שמאי 12, 226544

אקורדיון 80 בס „הונר" טלפון 535427 לא בשבת.

פסנתר בממבר הרייס, 3,500 למכירה 225850 21—19.

פסנתר יפה במצב מצוין בי 3,000 למכירה. 225933 בערב.

חיות בית

כלבים של חאפו לבוד איתך... ... 02-231709

מערכות קול

בהזדמנות כמרואי מפסון בי ... 524601 800.—

קניות

מעוניין לקנות ...

ספרים

קונה ספרים חדשים בוזראוקה היסטוריה, אומנות, מחירים טובים, שלק ... המלך ג'ורג' 35, תל אביב 248616 בכל הארץ.

שדוכים

רווק 30, מהנדס, נאה ומבוגר ת.ד. 7383, ירושלים.

רווקה אמריקנית, 34, מסורתית ונאה, ת.ד. 53, ירושלים.

שעורים

שעורים במתמטיקה ובפיזיקה, מסורה מוסמך חגו קרן 30211/471

שעורים בפסנתר מוסמך היאוריה וג'ו לטלפון 66394

שעורים ... 234990

מכוניות למכירה

פיאט 850, 1966, במצב מצויין, ממש 10 הרשים, 12,000 ל"י. 32547

היפרסית 1300, 1974 רדיו + תוספות, 14,000 ק"מ 02-521413

פורקסוגן סמיישן 32,000 ק"מ חדיש, יד ראשונה 68596 פרט לשבת.

פורטארד 1100, סמיישן שנת 69/70 מצוינת בערב 417904

פורד אסקורט 1973, 1100/4 — רדיו ממש 36,000 ק"מ 536788 בערב.

אופל קדם, 1965, מנוע 1970, מצב טוב 414635

היפרשית אל 1303, 1973, 22,500 ק"מ בערבים ובשבת 02-64489

אסקורט 1100, 1975/4 4000 ק"מ טלפון 419128 לא בשבת.

פיאט די/600 1964, מנוע 1967 8,500 לירות 419339

סוסיתא מכחריה, 1967, פורד אחה"צ 67010 61509 8,500

פיאט 600 די אוגוסט 1966 יד ראשונה 284177

מאזדה 99, אוטומטית, 45,000 ק"מ, מצוינת 1972, 419365

היפרסית 1200, 1961, מנוע 1972 + רדיו שסורת חוב — 526241 או 521111/349

פיאט הולך מסחריה 66 — ממש לפנה טלפון 02-61902

סוסיתא מסחרית, 1970, עם רדיו וממש טלפון 281277

פרופה 1000, פוליל 1963 + ממש + אוביליר טלפון 414984

פיאט 850, 1968 פריפא 70,000 טלפון 69801 — 15,900

היפרסית 1500, אוטומטית, 1970, ק"מ + רדיו 80,000 — 23,500 17—30 67214

בהזדמנות! היפרסית 65, מנוע 72, 271692, לא בשבת.

פורד סמיישן, 1300, 1972 — בבית — 380018 בעבודה 222073

בהזדמנות, קונבסה 1300, מנורל 1966 במצב מצויין 36028

סוסיתא סמיישן 1969, מכם יד ד', למכירה מיידית 362537

מאורגוס 66, מכב לשנה, מצוינת בבית 286541, בעבודה 14,000 521106

רנו ספורט (קרוואל) 67 במצב מצויין, 64244 61613

פיג'ו 1970 404, אוטומטית + רדיו, ממש, מצוינת 02-532670

...

הצעות עבודה

דרושה עוזרת במשק בית אחר אית, טלפון 62545

מכבים/ות!! להמצאת מוצר ביתי חיוני, הכנסה מ־200 ל"י ליום, אפשרות לעבודה בשעות הפנאי „החברה הדינמית" בע"מ — ינאי 6 02-233223

לתיכון־מכר דרושה מזכירה בגיל 25—28 למילוי מקום בערך באפריל־אוגוסט עם אפשרות לקבלת המשרה אם יהיה צורך. לפנות בכתב ובציון פרטים מלאים, השכלה, נסיון, גיל, מצב משפחתי לת.ד. 3500

משפחה בעלת נכוי, להיגוע — 15 7.30 בתלפיות, 362856

דרוש טלבוניסט + רכב + ידע בתיקונים — תנאים מצויינים — 60450

דרושה מטפלת לשבע שעות בקרית־יובל 533719 בין אחה"צ.

דרושה ברחביה עוזרת בית ל־4 שעות ביום 38878

דרושים מלצרים למלון „אייל", נא לפנות אישית, ההוב עמאי 21, ירושלים.

דרושה כתבנית לחצי משרה או משרה מלאה תנאים טובים ד צוי מעל גיל 25 טלפורים 233572 528880

למשרד ראשי הכוונה, דרושים מתמחה ובן פקידה בהנבית — בבקשות להוד 650 ירושלים — לציין השכלה, נסיון ומשכורת מבוקשת.

...

ביקוש עבודה

מוכר מעוניין בקשרים נוספים באזור ירושלים ת.ד. 19056 — ירושלים.

מזכיר... ברצונו בשעבודים/ות מכל הסוגים פנה ל„פרסים־אור" 232222

פרסומים

כבכת מודעות ב„מעריב" — ירושלים רח' הלל 14/16, פתוח מ־7.30—13.00 ומ־16.00—18.30.

מטבעות ומדליות

מרכז המטבעות והמדליות! קניה, מכירה, החלפה, פרוטות בן הלל 5.

חימום והסקה

הנור חמום אקלימט במצב מצוין ומנק לנפש 36071

מקררים

למכירה מקרר אמקור 10 במצב טוב טלפון 69208

אמקור פאר + ביוסות, מצב מצויין 32794, פרט לשבת.

מקרר אמקור 8 + ביוסות מלי בעבודה 234211 אמנון.

מקרר פרידר 10 למכירה — מיידית — 800 לירות 535181

עסקים

משקיע לעסק בתחום ירושלים 60,000 ל"י 02-61902

שלום חרשים, הנדמנת עם מכבסה אוטומטית, דרוש: 65,000 לירות בקרית־יובל. להתקשר עם דלמה, טלפון 222486

22—30 אחוזים תרומה כנגד ערבויות בנקאיות (אפשרות העברה לדולר) פרט' המלך ג'ורג' 10

ברשותי אולם תצוגה פתוח במרכז למסרות מעוניין בקותף בהצעות ליה.

חנויות

למכירה חנות 32 מ"ר במבצרה צמורה 26, בקעו

למכירה חנות מכולה, רה בכרמ־אברהם 285478

מעכירה חנות + טלפון מתאימה לכל מסחר

למכירה/להשכרה — הפ במרכז מסחרי מעל + מורנים ומרפים 387

מכחר חנויות, במרכז, בר"ש, תיווך פרידמן

שרותים

„עתק" — צילומי סטולוסים, חגרות ע המלך ג'ורג' 29, 22851

מגר! כלטים ומבר צבות + נקיון 223731 232008

הפסק! אחזקה ונקיון ה.ה.ל. בע"מ 225880

המלאמטים! הברקה ונקיון יסודי. 22373

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

מרכז זלמן שזר
להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית

הציונות הסוציאליסטית
בורוכוב, סירקין וברל כצנלסון
רב־שיח
משתתפים: ד"ר מתתיהו מינץ
מר אליהו בילצקי
יו"ר ומנחה: מר אברהם צבין
פגישה זו היא השלישית בירושלים במסגרת הנושא
ראדיקאלים יהודיים בין לאומיות לאוניברסליות
הדיון יתקיים ביום רביעי, א' אדר (12.2.75) בשעה 8.00 בערב במוסד רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים.
הפעולה בשתוף המחלקה לתרבות בעיריית ירושלים

נגנבה
מכונית פיאט 124
מס. רישוי 378-247 בצבע קרם
כל המוצא או היודע על מקום הימצאה להתקשר לחב' לפדות טלפון 417241 תל־אביב או לתחנת המשטרה הקרובה. המוצא ישר יצא...

LACIMBALI
חדש
מכשיר אוטומטי לקפה טורקי אמיתי

כל 10 שניות כוס קפה טורקי חם עם ארומה וקצפת
מבחר מכשירים נוספים להכנת אספרסו, שוקו, ומשקאות חמים אחרים.
הדגמה מתמדת
ג'נרל אקויפמנט לבתים ומסעדות בע"מ
רח' הירקון 9 רמת גן טל: 728720
מאחורי בורסת היהלומים

הפינה הירושלמית

ירושלמי! בעל עסק! סוחר!

דווקא עכשיו אתה צריך לפרסם בפינה הירושלמית כדי להשיג את האפקט המכסימלי מפרסומך. צלצל **לפרסום בן־נאים 227222** לקבלת פרטים נוספים.

רהיטי עתיות

רחוב שלומציון־המלכה 4 טל. 224064 ירושלים

בקר בשלוש קומות התצוגה שלנו

מבחר גדול של

רהיטי סלון, חדרי שינה, שולחנות אוכל וכסאות, שטיחים, וילונות.

מקומיים ומיובאים

לעולים חדשים 20% הנחה לרהיטי קבוץ שמרת

יעוץ ארכיטקטוני

SOVA שובע

KOSHER כשר

★ מסעדה בשרות עצמי ★ מסעדה צמחונית

★ אולם לחתונות ובר־מצוה

★ עריכת טקס ברית־מילה עם הכתשת להורים

שובע המסעדה העממית שלך

רח' ההסתדרות 3 טל: 222266 ירושלים

לשרותכם גם קפטריה במוזיאון ישראל

אלקטרוקור

מגניה את עמי

ללקוחותינו הירושלמים

בית החרושת הראשון מסוגו בבירה

לייצור מקררים מסחריים

בגדלים שונים, לפי הזמנה, הבנויים בקונסטרוקציה מתכת (ללא עץ) בשיטה חדישה **וכן חדרי קרור**

בצוע עבודות נירוסטה מכל הסוגים

לבתי מלון - מוסדות - ולצבאיים

בהזמנות נא לפנות:

המפעל: רח' הרכב, אזור התעשיה תלפיות, מול משרד הרישוי ירושלים.

המשרד: רח' יפו 3, טל: 02-221617 ירושלים.

שפע — מכון ללמודים גבוהים ביהדות

מבקש לרכוש

א. **ספרי קודש** במצב תקין.

ב. **ריהוט** — כסאות ושולחנות למוד וישיבה וארונות ספרים.

ג. **מכונות למשרד**

נא לפנות עד ב' באדר תשל"ה 14.2.75.

בהצעות נא לפנות לטלפון 02-532032 בין השעות 16.00—17.00 פרט לשבת, או בכתב לת"ד 7193 ירושלים.

י. שורץ

הסיטונאי

רח' החבצלת 2—4

עכשיו הזמן לחסוך הלבשה במחירים סיטונאים

מוגש ע"י פרסום בן־נאים

ירושלים

טל. 227222 רח' הלל 23

הפינה הירושלמית

מופיעה מדי יום ששי

לתושבי ירושלים

לשבוע ימים בלבד מ־9.2.75 עד 14.2.75

שוק המציאות — מחירים מפתיעים

רהיטי אפריון

רח' שלומציון המלכה 9 — ירושלים

בוא עם מכוניתך — העמס וסע

שכטר יהודה

רח' יפו 38, פינת קפה אלסקה, ירושלים

שרות מוסמך לתיקוני טלויזיות ומכשירי אלקטרוניקה

סוכנות מכירת מכונות כביסה זהר, אמקור פיליפס, מקררים ותנורי בישול וכו'

— שרות מהיר ומהימן —

משקיע רציני

מחפש הצעות השקעה בעסק מבוסס באזור ת"א

*

הצעות מפורטות מתבקשות בכתב, בציון הענף, המחזור הכספי השנתי (לפחות 10—8 מליון ל"י) ותנאים.

*

ת.ד. 3119 תל־אביב עבור „הגון".

דרוש מחסן

100 מ"ר

בסביבות תל־אביב ראשון לציון או גוש דן

בהצעות נא לפנות לת.ד. 635 חיפה.

הלבשה

לגברים ונוער

בוכמן

רח' יפו 47, ירושלים

25% על חולצות ומכנסיים

20% על כל הבגדים

„מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים

הגל הקל — 5.2.75

1. בן	...	...

לכבוד מקום בצמרת — הגל הקל ת.ד. 1862 ירושלים

זה הדירוג שלי (כלא את מספר השיר):

1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

7..... 8..... 9..... 10..... 11..... 12.....

שם.....

כתובת.....

גזור ושלח — אולי תזכה בפרס

בשכ"ית למשרד

דירת גדולה 5 חדרים, 200 מ"ר + טלפון, קומה שלמה (קרקע) בסביבת „הבימה".

פירה, הנהלת רכוש בע"מ

רח' יהודה הלוי 94, ת"א. טל. 280608, 281035.

צבא הגנה לישראל

אגף כח אדם

הנחיות לחיילי מילואים היוצאים לחו"ל ושוהים בחו"ל

במגמה לשפר ולעדכן את הקשר עם חיילי המילואים היוצאים לחו"ל והשוהים בחו"ל, פרסם ראש אגף כח אדם במטכ"ל את ההנחיות הבאות:

* חייל מילואים המחזיק בפנקס מילואים יצטייד ביחידתו בעת קבלת אישור יציאה לחו"ל, בטפסי 431.
* בהגיעו לארץ היעד בחו"ל, ימלא החייל שני עותקים של טופס 431, בציון כתובתו הקבועה וישלחם בדואר לקונסוליה הישראלית הקרובה למקום מגוריו.
* חייל מילואים השוהה בחו"ל בעת פרסום הודעה זו ואין בידיו טפסי 431, יקבלם בדואר מהקונסוליה הישראלית הקרובה ע"י פניה בטלפון או בכתב וציון כתבתו המדוייקת. החייל ימלא את הטפסים וישלחם לקונסוליה לשם חדוש ועדכון הקשר.
* על חייל המילואים השוהה בחו"ל לדווח בעתיד לקונסוליה הישראלית הקרובה על כל שנוי במקום מגוריו על גבי טופס 431.

משרד העבודה / משרד החנוך — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית — אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית

באר־שבע

מודיעה על

טכס חלוקת דיפלומות ותעודות גמר לבוגרי המכללה

אשר יתקיים במעמד שר העבודה

מר משה ברעם

ביום חמישי, ב' אדר תשל"ה 13.2.75, בשעה 18.00, באולם קולנוע „אשל" בבאר־שבע.

בוגרים אשר לא קיבלו הזמנה לביתם, יראו הזמנה זו כהזמנה אישית.

האורחים מתבקשים להקדים, הדלתות תנעלנה בשעה 17.30.

תחבורה: אוטובוסים מס' 7, 6, 5, 4, 3 מהתחנה המרכזית ומהעיר.

ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע

הצילו! פוליאתילן

איפיתן 430

הזמנת יצוא תלך לאיבוד אם לא נשיג מיד 500 ק"ג פוליאתילן־איפיתן 430

אנא סייעו!

דרפטון ירושלים טלפון 65315

עירית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט

המחלקה לתרבות בשתוף המחלקה לנוער וספורט

פעולות המחלקה לתרבות

בשבוע 8.2.75 - 14.2.75

במות שבת כ"ז בשבט תשל"ה 8.2.75 בשעה 11.00 לפנה"צ

* בשתוף המועצה הציונית בישראל חיפה

משואה לתקומה — 30 שנה לחיסול הנאצים

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל	מרדכי פרידמן השורשים האידיאולוגיים לשואה
מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54	טוביה פרידמן ראש המכון לדוקומנטציה
בית ההסתדרות, ק. אליעזר	ד"ר נח אורין
בית עגמי ליבשיץ, ק. חיים מז' יום א' 9.2.75 בשעה 7.00 בערב	ד"ר אבימור אלון
מרכז לתרבות ע"ש א. תושי שבת, 8.2.75 בשעה 11.00 לפנה"צ	מועדון הזמר בהדרכת שוקי שקד „פטר והזאב"

הרצאות וסימפוזיונים במרכזי תרבות ונוער בשכונות

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54	ד"ר מנחם זהרוני „נופים האתרים כישראלי" (בלווי שקופיות) **במת הסברה**
מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד התיאטרון הקטן, מרכז הכרמל יום א' 9.2.75 בשעה 8.00 בערב	**פרשות מן העבר...** הסדור והתגמול • פלמה וקלקיליה • יחידה 101 והצנחנים. מתוך הספר „בדם ואש יהודה". בהשתתפות: ד"ר אורי מילשטיין. פרקי קריאה: המשוררת תמר פרימור. **במה לחברה**
מרכז לנוער ותרבות „יודפת" רח' שמואל ברעדיה, רח' תורה ועבודה יום ד' 12.2.75 בשעה 8.30 בערב מרכז לתרבות וחברה ע"ש גלר יום ב', 10.2.75 בשעה 8.00 בערב	הסוציולוג אריה פטרנק „בעיות הלומד והעובד" (שיחה ודיון) **מן העבר...** מרדכי שטייר „התיישבות הטמפלרים בחיפה" (בלווי שקופיות). **במה להורים צעירים**
מרכז לחברה ותרבות ק. שמואל רח' תורה ועבודה יום א' 9.2.75 בשעה 8.00 בערב	הפסיכולוגית דניאלה איילון „שכר ועונש בחינוך ילדים" **במה לכלכלת בית**
בי"ס „התקוה", רח' בודנהיימר 30 ק. שפרינצק יום ג' 11.2.75 בשעה 7.00 בערב	אילנה ערמון „איך לאזן את התקציב המשפחתי"

תערוכות

עירית חיפה בשתוף עם המרכז לתרבות צרפת חיפה

100 שנות אימפרסיוניזם

שתתקיים ב„אולם העמודים" אודיטוריום חיפה, מרכז הכרמל במוצ"ש, כ"ז שבט תשל"ה (8.2.75) בשעה 7.00 בערב

התערוכה תפתח ע"י

מר ז'אן הרלי שגריר צרפת בישראל

בנוכחות מר יוסף אלמוגי, ראש עירית חיפה

חוג לדיון ביצירות ספרות

בהדרכת עמיקם ישעור

הספריה הציבורית ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54 יום ב' 10.2.75 בשעה 7.30 בערב	דיון על הספר: „הדיירים" של המחבר מלמוד (בהוצאת עם עובד)
במחלקת הילדים של הספריה יום ב' 10.2.75 בשעה 5.00 אחה"צ	„העפרון האני" — כמיבה יוצרת. מגישה: תמר פרימור

השכלה והשתלמות

חוג לדיון בבעיות אקטואליות — בשפה האנגלית

„תדמית ישראל בבית ובחוץ"

בשתוף המועצה הציונית בישראל חיפה

מועדון העולה, שד' הנשיא 124	מטרת החוג: הקניית ידע בבעיות השעה ובקידום כושר הביטוי בשפה האנגלית. הנושא: איך להוציא את הרוח העויינת ממפרשי התעמולה הערבית? מנחה: פנינה גלדנר

חוגי לימוד והשתלמות — חורף 1975

במרכז לתרבות והשכלה ע"ש ארדשטיין י.ל. פרץ 20

1. פרקים בקבלה ובחסידות יום ב' 10.2.75 בשעה 7.30 בערב	בשתוף משרד החינוך והתרבות, המח' לתרבות תורנית. משה חלמיש — אוניברסיטת בר־אילן. „תורת הצדיקות בחסידות ומקומה בחיי היום־יום".
2. אמנות מודרנית יום ד' 12.2.75 בשעה 7.30 בערב	לידיה נסמן גוגן — דמיון ומסתורין

מרכז לתרבות וחברה ע"ש רוטשילד שד' הנשיא 124

סינמטק

מוצ"ש 8.2.75	
שעה 18.00	הרחוב העצוב.
שעה 20.00	תיבת פנדורה
שעה 22.00	מטרופוליס
יום א' 9.2.75	
שעה 18.00	מר טרסיף
שעה 21.30	הרצאת אורח (באנגלית) ד"ר אולריך גרגור, מנהל הסינמטק הברליני הפורום הבינלאומי של פסטיבל ברלין.
יום ב' 10.2.75 שעה 16.00	סרט לילדים: הקוף קוקו בטלויזיה
שעה 18.00	הסטודנט מפראג
שעה 20.00	סינמרתון — בית השעווה
תוצגת	מות הזמיר
יום ג' 11.2.75	
שעה 18.00	ד"ר מבוזה
שעה 20.00	ברלין
שעה 22.00	רטרוספקטיבה
יום ד' 12.2.75	
שעה 16.00	סרט לילדים: קפטן נמו והעיר השטה.
שעה 18.00	אנשים ביום א'.
שעה 20.00	סינמרתון — כך הם החיים
יום ה' 13.2.75	
שעה 18.00	חמבה
שעה 20.00	מושט (נורלה של נערה)
שעה 22.00	אננא קראוס
תוצגת	אלפי

הכר את חיפה עירך —

סיורים בשתוף החברה להגנת הטבע

יום א' 9.2.75	סיור להכרת צפרי החוף. המפגש: בשעה 9.00 בכניסה לחניון נוה־ים.

ואהבת לעירך כמוך — תן ידך לנקיון חיפה

מרכז זלמן שזר

הציונות הסוציאליסטית

אביבים יהודיים בין לאומיים

מכונית פיאט 124

LA CIMBALI

חדש

...רים נוספים להכנת אספרסו ...משקאות חמים אחרים.

...הדגמה מתמדת

...קויפמנט לברים ומסעדות בע"מ

...9 רמת גן טל: 728720

...ורסת היהלומים

هكذا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בנקאים · שרטטים · מהנדסים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים ·

חברה טכנולוגית בירושלים

מחפשת

★ **מהנדס בקרה - ראש קבוצת מערכות**

לתכנון מערכות בקרה הידראוליות — חשמליות. יידרש נסיון רב במערכות הנ"ל ורצוי נסיון בתכנון מערכות סרוו והבנה באלקטרוניקה.

★ **מהנדס צעיר או פיסיקאי מעשי**

(אפשרי משרה חלקית). לעבודה הנדסית אנליטית.

★ **פקיד טכני**

דרוש נסיון בהזמנות ציוד ורכיבים, התכתבות וקשר עם ספקים ולקוחות. דרושה שליטה מלאה באנגלית ועברית. שפת אם אנגלית — רצויה.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים מצויינים 5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 3715 ירושלים עבור נ.ר.

לבנק בתל־אביב דרוש

עובד בכיר

למחלקת ניירות ערך

בעל נסיון בעבודה בנקאית, ביעוץ ראו בניהול טכני של מחלקת ניירות ערך.

עדיפים בעלי השכלה אקדמאית

לפנות ת"א, ת.ד. 23048 תוך ציון קורות חיים.

— סודיות מובטחת —

אנו זקוקים לנותני שרות
הפוליסות של לונדון ואדינבורו מכסות
כל הסיכונים שהמבוטח זקוק להם

לכן דרושים:

סוכנים

נותני שרות

קורס הדרכה ייפתח בתחילת חודש מרץ

אם את או אתה בעלי השכלה והופעה מרשימה ומוכנים להקדיש מזמנכם למתן שרות למבוטחים — מקומכם אצלנו

נא לפנות:
חיפה, שער פלמר, טלפון 666705
תל־אביב, רחוב יהואש 11, טלפון 225023

מ' סטלר, סוכנות לבטוח בע"מ

מיופי כח וסוכנים כלליים של
לונדון ואדינבורו, חברה לבטוח כללי בע"מ

לחברת שיווק דרושים

נציג/ות מכירה

לעבודה בשעות אחה"צ והערב

● מועמדים רציניים יפנו בכתב בצירוף פרטים אישיים לת.ד. 17174 ת"א עבור "שיווק" (רצוי לציין טלפון)

לחנות ללא מכס בנמל התעופה בן־גוריון

דרושות

1. **מוכרות**
מגיל 20 עד 30, ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

2. **מוכרות**
בעלות הופעה נאה ונסיון קודם במכירת תמרוקים.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
לפנות ת.ד. 262, תל־אביב

למשרד טכני בתל־אביב

דרושה **מזכירה בכירה**

לניהול המשרד
* נסיון רב בעבודה.
* ידיעת עברית ואנגלית.
לקביעת ראיון, נא להתקשר 265625

פרמהפלנטקס בע"מ

דרוש/ה

תעשיין/נית רפואי/ת

לאזור ירושלים

עדיפות תינתן לבעלי השכלה פארמצבטית. נסיון קודם ורכב.

נא להתקשר למשרדנו בתל־אביב: רחוב בצלאל 31, טלפון 244817, בשעות המשרד.

דרושים

1. **מכנאי** לבקורת טיב חלקי חילוף
2. **פקידה**

★

טל' 613141, 613180.

דרוש

רתך ארגון

מעולה

לרתוך בנירוסטה

למפעל בפ"ת
לפנות טל. 914166

דרוש

מסגר כללי

למפעל בפ"ת

★

לפנות טל. 914166

דרושה

מפעילה

למרכזיה 3/9
שעות עבודה מ־7.30 עד 15.30
לפנות טל. 03-823257

למשרד אדריכלים

דרושות

● **שרטטת אדריכלות**
● **שרטטת עיצוב פנים**

בעלות נסיון
טל. 450917

מוכרי עוגות ומחלקי מזון

המעוניינים לחלק

דונטס

תנאים מצויינים
יפנו טלפונית: 03-911152 בין השעות 14.00—16.00

להברה למדידות

דרוש מודד ועוזר למודד

בעל נסיון
תנאי עבודה טובים
04-922145

למשרד רואה־חשבון

דרושים **בוחנים**

ת.ד. 17204 ת"א

דרוש סוכן

לשווק שעוני יד
עדיפות לבעל נסיון

לפרטים נא להתקשר 03-237002.

גזרן

בעל נסיון
ועוזרת לגזרן
דרושים לקונפקציית נשים "שטיינר"
רח' לבונה 30 ת"א

דרושים

תעמלאים

ראשי קבוצות ועוזרים
תנאים טובים
טלפון 886715

לקבלני בנין

דרושים

1. **מנהל עבודה** מעולה לשלד
ליד חיפה
2. **קבוצה קבלנית** לשלד
ליד חיפה

טלפון 04-251395
גם בשבת

דרוש

מנהל עבודה

לעבודות גמר של בית מלון ברחוב הירקון תל־אביב

טלפון 220954
בימים שלישי וחמישי 08.00—19.00
בשאר הימים 08.00—16.00

לחברה כלכלית העוסקת ביבוא מוצרי צריכה

דרוש

מנהל תחנת שירות

לאזור חיפה והצפון

כישורים: נסיון אדמיניסטרטיבי ✱ רקע טכני
תנאים בהתאם לכישורי המועמד

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 5834 תל־אביב. למספר 7099/ת.

SDSi ייצור וייצוא מערכות זכרון מתקדמות למחשבים אלקטרוניים

דרושים

1. **כרסם חרט**
לתפקיד אחראי לחקמה ותפעולה של בית מלאכה מכני לדגמים.

2. **הנדסאי/טכנאי מכונות**
בוגר בי"ס להנדסאים/טכנאים יועדפו בעלי נסיון בתכנון כלים ומתקנים. נסיון בפיתוח תהליכי ייצור ומכניקה עדינה — יתרון.

3. **מכשירן**
בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי. דרוש נסיון להרכבת מערכות מכניות מדויקות. המועמד המתאים יוכשר לעבודה בחדר נקי בהרכבה ובדיקה של מערכות זכרון דינמית למחשבים.

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם.

SCIENTIFIC DATA SYSTEMS ISRAEL LTD.
ת.ד. 5101 חיפה טל. 667947

למוסד בנקאי

דרושים:

1. **בוחן או"ש**
הכישורים הדרושים: בוגר קורס בוחני ארגון ושיטות ו/או בעל נסיון רב בתחום זה. רצוי תואר ב.א. בתחום מדעי החברה. בעל ידע ונסיון בניתוח מערכות ובעל כושר עריכת נהלים וניסוח ברמה גבוהה. שליטה מלאה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית.

2. **פקידת ארכיב**
בוגרת תיכון (או השכלה מקבילה), לאחר שרות צבאי.

3. **נערה לשליחויות פנים**
ולעבודות משרד, בגיל 16—15½.

✱

בהצעות בכתב נא לפנות לת.ד. 1462 תל־אביב או טלפונית למספר 52666 קו פנימי 357.

למשרד בתל־אביב

1) **מהנדס מזוג אויר**
עם נסיון בתכנון של שנתיים לפחות.

2) **בחורה** לעבודות משרד
וטלפון, רצוי עם ידיעה בהדפסה בעברית ואו באנגלית.

למשרד בירושלים

1) **שרטט**
מזוג אויר וצנרת, או מהנדס עם נסיון של שנתיים לפחות.

ב. שור רשות/, מהנדסים יועצים בע"מ
8.30—16.30 טל. 285294

לחברה פרטית בגבעתיים

דרושה למשרה מלאה

מזכירה מעולה

למחלקת מכירות ציוד אלקטרוני
✱ שליטה מלאה בעברית ואנגלית כולל תכתובת
✱ כתיבה מעולה במכונה בשתי השפות (רצוי שפת אם אנגלית).

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ופירוט מלא של נסיון עבודה קודם לכתובת: ת.ד. 826 גבעתיים. סודיות מובטחת.

למשרד רואי חשבון

דרושים

1. **בוחן - מרכז**
2. **בוחנים**

בעלי נסיון מקצועי יכתבו לסניף מעריב רוטשילד 33 ת"א למס' ר/5504/3
אפשרי מתן התמחות.

להברה קבלנית לעבודות פיתוח (בניה)

דרוש מנהל עבודה

העבודה באזור המרכז. תנאים טובים לאיש המתאים (רשיון נהיגה הכרחי).
לקביעת ראיון נא לפנות בכתב לת.ד. 3032 תל־אביב. בצרוף תמצית קורות חיים.

למשרד קונסטרוקציות

דרושים

✱ **הנדסאי**
✱ **שרטט/ת**

עם נסיון.
5 ימי עבודה בשבוע.
טלפון 231297.

יבנה תעשית בנינים בע"מ

דרושה

קבוצה קבלנית

להרכבת קירות טרומיים

מקום העבודה: איזור המרכז

דרישות:
— נסיון של 3 שנים בהרכבת קירות טרומיים.

צוות של 6 אנשים קבועים

לפנות טלפונית לחברת "יבנה" 733638/9, — 721343 בימים א', ב', ד', ה' בשעות 8.00—19.00 ובימים ג', ו' — 8.00—13.00.

תעשיות אלקטרוכימיות פרוטארום ת.ד. 929 חיפה

דרושים מועמדים למשרות הבאות:

✱ **מהנדס בטיחות בתעשיה**

הכישורים הדרושים: מהנדס מכונות / מהנדס כימאי בעל נסיון בייצור תעשייתי (יועדף נסיון בתעשיה הכימית) וכן נסיון בנושא בטיחות בתעשיה.
למועמד חסר נסיון בנושא הבטיחות תנתן אפשרות להשתלמות.

✱ **פקידה כתבנית**

בשפות עברית ואנגלית

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית או מקצועית. נסיון בהדפסה בשתי השפות. נסיון בעבודות פקידות כללית. ידע בהפעלת טלפרינטר.

מועמדים יפנו בכתב אל מחלקת המנגנון ת.ד. 1929 חיפה ויצרפו העתקי תעודות בדבר השכלתם, הכשרתם המקצועית ויפרטו נסיונם בעבודה. רצוי להגיש המלצות.

— סודיות מובטחת —

לחברה פיננסית גדולה

דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג'

נא לפנות בכתב לת.ד. 36236 ת"א בפרוט נסיון ותולדות חיים.

— סודיות מובטחת —

לארגון ציבורי ארצי

דרוש/ה

מזכיר/ה כח אדם

הכישורים הדרושים: ידע ונסיון ברישום תנועות כח אדם, ניהול יומני עבודה, רישום חופשות ומחלות, הדפסה עברית.

לקביעת ראיון נא לפנות בכתב ת.ד. 568 תל־אביב, עבור מס. 491 בצרוף פרטים אישיים ונסיון קודם.

המועצה המקומית מצפה רמון

ת.ד. 1 מצפה רמון טל. 057-88014

דרוש מציל

ואחראי על אחזקת הבריכה

הכישורים הדרושים: ותק של 5 שנים.

המעוניינים יפנו בכתב אל המועצה המקומית מצפה רמון עד 28.2.75.

חברה מסחרית בתל־אביב

מתפשת

מוכר בגדי גברים

בעל נסיון

לפנות לת.ד. 866, תל־אביב עבור מס. 157

טכנו הנדסה בע"מ

רח' הגפן 5, קרית ביאליק, טל. 04-731018
ת.ד. 151

דרושים

הנדסאים, טכנאים, שרטטים, לעבודות תכנון מפעלים כימיים.

עיסוק

חברה לקדום הכוונה והעסוקה בע"מ
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, 661...

דרושים

מנהל כח אדם — נסיון בתעשיה
מנהל חשבונות — ראשי (15); עצמאי
שכר עובדים, מסוף (17), מנהלת חשבונות (18)
מהנדס מכונות — ניהול טכני וייצור
ניהול משרד טכני (21), תכנון ופקוח
מנהל מסחרי — לחברה יצרנית/מסחרית
מזכירה — עברית־אנגלית (24), גרמנית
מנהל עבודה — נסיון בענף המתכת

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

דיקן משנה

הפקולטה למדעי הטבע

מכרז מס' 3/75

תיאור התפקיד — אחריות כוללת לניהול האקדמי ולמינהל הכללי בפקולטה למדעי הטבע. כלול בזה: א. אחריות על תקציב ותקציב פיתוח. ב. אחריות וטיפול במינהל הוראה, מינהל תלמידים ומינהל ... ג. אחריות על כח־אדם טכני ומינהלי בפקולטה. ד. אחריות לנושא המשק בפקולטה (ציוד, בתי מלאכה, שטחים, שירותים). ה. ייצוג הפקולטה במישור המינהלי בפורומים מתאימים באוניברסיטה ומחוצה לה.

דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית, רצויה ידיעת שפה אירופאית נוספת. השכלה גבוהה, רצוי מוסמך במדעי הטבע או במדעים נסיוניים דומים. ידע ונסיון רב במינהל. רצוי מינהל אקדמי בתחום מדעי הטבע, רפואה או מדע שימושי.

הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 18.2.75 אל מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה ירושלים מיקוד 91009 ולציין על המעטפה "מועמד למשרה מס' 3/75".

נתיבי נפט בע"מ

לעבודה בסיני

דרוש

מכנאי קשר

✱ בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה.
✱ בקיא בתיקון, התקנה והחזקת מכשירי קשר בתחום ... (מוטורולה).
✱ רצוי ידע בהחזקת ציוד קווי.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 20072 תל־אביב.

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

אחראי למערכת החשבונות בחברה — בעל נסיון בתעשיה

מקום העבודה בתל־אביב

נא לפנות בכתב לת.ד. 10074

סודיות מובטחת

לחברה מסחרית צבורית בתל־אביב

דרוש

פקיד בכיר

הכישורים הדרושים: כלכלן המתמחה בעסקי קרקעות ומומחה לנהול עסקים...

נא לפנות לת.ד. 37502 תל־אביב

פקידה

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, בכתיבה במכונה, ידע בהנהלת חשבונות...

לפנות בכתב ת.ד. 91 גבעתיים, עבור ...

מפעלי ים המלח בע"מ

למפעלי ים המלח בע"מ

דרוש מודד מוסמך

רשיון נהיגה הכרחי ● ידיעת אנגלית ...
העבודה היא בשטח הקונצסיה של מפעלי ים המלח
ומן בממתקני השיווק בנמלי אשדוד ואילת.
על המעוניינים לפנות לאגף כח אדם ... סדום, ת.ד. 75 באר־שבע.

...נדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

לחברה העוסקת בשיווק מוצרים אלקטרוניים ושרותים
דרוש
מנהל כללי

בעל נסיון בענף וידע מסחרי מקיף. רצוי רקע מגוון במכירות, כספים, יבוא, שרותים וניהול חבר עובדים. מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון ורקע כנ"ל יועדף. על המועמד לדעת שפות (אנגלית במיוחד). גיל 50—40.

לראיון יוזמנו רק מועמדים בעלי נתונים מתאימים שיצרפו לפנייתם אינפורמציה מלאה על תולדות חייהם והשכלתם ויפרטו את נסיונם הקודם בעבודה.

ציין על המעטפה: „עבור מנכ"ל — מס' 100", ת.ד. 16540 תל־אביב.

תנאים הולמים וסודיות מושלמת מובטחים

א.אי.ל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה

לאגף השיווק
דרושים
אחראי על מעקב וקידום

* למעקב אחר ההצעות ללקוחות וקידום קבלת ההזמנות.
* למעקב אחר ביצוע ההזמנות ב־מפעל.
* נסיון במגע עם אנשים
* רקע בתעשיה ו/או נסיון טכני מנהלי.

מזכירה עצמאית

* דרושה ידיעה הדפסה בעברית, אנגלית.

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות אישית או טלפונית 787131 או 782141 לגמ' כח אדם, רח' מבצע קדש 48 בני ברק 51203.

ל„אסיא"
מעבדות כימיות בע"מ
דרושים

1. **טכנאי ייצור**
מוסמך, בוגר קורס מתאים, למחלקת הנדסת ייצור של המפעל.

2. **טכנאי או הנדסאי כימיה**
לעבודה בפיתוח תהליכים ובייצור חצי חרושתי — רצוי עם נסיון קודם וידיעת אנגלית טכנית. העבודה בשתי משמרות.

3. **פקידה**
עם נסיון בעבודות משרד כלליות, לעבודה במשרד הייצור. דרושה ידיעת השפה האנגלית ברמת בי"ס תיכון.

— o —

נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 תל־אביב, אל מנהל המפעל.

ליחידה לעבוד נתונים
דרושה
מנתחת מערכות/מתכנתת בכיר

לנושאים מעניינים ומגוונים
השכר בהתאם לכשורים
*
נא להתקשר: 31239 לאלי טופר (בין השעות: 08.00 — 16.00).

לחברה יצרנית העוסקת ביצוא
דרושים

1. **מנהל חשבונות עצמאי**
בעל נסיון של לפחות 5 שנים

2. **פקידה כללית**
לאחר שרות צבאי
ידיעת כתבנות עברית הכרחית

— • —

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 21051 תל־אביב, ולציין עבור „ר.ב.י".

למפעל בשטח האופנה
באזור נצרת — אנו מחפשים
בעלי מקצוע
מעולים בשטח התפירה
לתפקיד מנהלי קוי יצור
נדרש נסיון דומה קודם
נא לפנות ת.ד. 127 קרית ביאליק

בריינקס ישראל בע"מ
BRINK'S ISRAEL LIMITED
דרושה:
מנהלת חשבונות [עצמאית]
כעוזרת למנהל חשבונות ראשי

לפחות 3 שנים נסיון. בהנה"ח, כולל הכנת פקודות יומן, התאמת חשבונות והכנת משכורות למיכון. למשרה שלמה

נא לטלפן 53787 לקביעת ראיון.

דרוש
מהנדס אחזקה
בעל נסיון בניהול אחזקת וצוות עובדים
*
לפנות בכתב למחלקת כח אדם במפעל „תעלי" קבוצת משמרות, ת.ד. 28 פרדס־חנה
טלפון 77791—063

למילר—בלום תכנון סביבתי בע"מ
דרושים:
בחיפה: **אדריכל שרטטים לכבישים**
בירושלים: **אדריכל שרטט**
בעלי נסיון יפנו טלפונית: בחיפה 6—89465, בירושלים 64940.

דרושים בירושלים
* **פחחים**
במיוחד לרהוט משרדי
* **עובדי צביעה**
מעולים
טלפון: 62721 לפנות למר חמיאל

מושב דתי בדרום
מחפש
מרכז משק
תנאים טובים לאדם המתאים
דיור במקום מובטח
★
ת.ד. 20050 תל־אביב מס. ל/765/7

לחברת בניה דרוש
תיקונצ'יק
לעבודות גמר
בבנין באזור פתח־תקוה
טל. במשרד 918293 בין 17.00—19.00

בעלי נסיון תעשיתי
לתפקיד:
כלכלן — תמחירן
טכנאי יצור
מחסנאי בכיר

דרושים ל: ש.ע. ירדני (מוצרי מתכת) בע"מ בני ברק, שלמה המלך 11, טל: 764131

דרוש
סדר־יד
למשרה מלאה או חלקית
*
דפוס כולל בע"מ
בנ"ב, אזור התעשיה רח' הסמים 23
טל. 870649

דרושה
מבשלת
לבית ילדים קטן בירושלים
תנאים טובים
לפנות טל. 02-534136

דרושה למשרד באזור נתניה, לחצי משרה
שרטטת / הנדסאית
בעלת נסיון של 6 שנים בשרטוט אדריכלי, תכניות עבודה וקונסטרוקציה.
לפנות בשעות הערב טל. 053-96134

דרוש
פקיד
בעל נסיון והמלצות לשטל בנבוי, בכספים וקשר עם בנקים, ל־קוחות וספקים.
לפנות
טל. 3—33802 ת"א.

דרוש
חשמלאי תעשייתי
* בעל נסיון בכח ופקוד
* רצוי בעל רשיון
* לעבודה במפעל כימי
להתקשר
טלפון 04-726952

דרוש
מנהל יצור
למפעל לאקסטרוזיה בפוליאטילן
תנאים מצוינים
משכורת בתוספת אחוזים
נא לפנות בכתב יד עם פרוט. תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 39047 ת"א

דרושה
גרפיקאית מבצעת
למשרד פרסום בת"א לשעות 9.00—16.00
טל. 245406

למשרד אדריכלים
דרושה
שרטטת
עם שנה נסיון בעבודה.
טלפון 249863—03.

דרוש
דפס אופסט
(סולנה)
להתקשר בטל. 612030
סודיות מובטחת

דרושה
מנהלת חשבונות
צעירה
טל. 58606

ל„אמנור" בע"מ
מוצרי בית השמלים בית־שמש
דרושים

* **מהנדס מכונות**
לעבודות תכנון ופיתוח, רצוי בעל נסיון בעבודות פח. מיועד לתפקיד מרכז פרויקט
* **טכנאי מכונות**
לתכנון ופיתוח. רצוי בעל נסיון בעבודות פח
* **טכנאי מכונות**
ליישום תהליכי ייצור דגמים חדשים (אפשרי גם מנהל עבודה בעל נסיון רב)
* **טכנאי ייצור**
להכנת תיקני זמן
* **מודד זמן**
להכנת תיקני זמן
* **מבלטנים — עצמאיים**
* **עובד אחזקה**
בעל נסיון באחזקה ותיקון מכונות לעיבוד פח.

לתושבי רמלה, חולון, ראשל"צ, ירושלים ות"א הסעה מוסדרת.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף פרטי קורות חיים נסיון קודם בעבודה ל„אמנור" בע"מ, ת.ד. 79, אזור התעשיה בית שמש.
(סודיות מובטחת)

נציבות שירות המדינה
מכרז פומבי 279—281/74
(לא העלה מועמדים)

למשרות
מפקחים מחוזיים לילד ונוער
בדרגה 3 של דרוג העובדים הסוציאליים
בלשכה המחוזית ירושלים והדרום — במשרד הסעד

דרישות המשרה: השכלה אקדמאית (תואר ראשון) בעבודה סוציאלית ונסיון של שנתיים בעבודה סוציאלית או סמיכות לעבודה סוציאלית ונסיון של 4 שנים בעבודה סוציאלית.

מועמדים יגישו מועמדותם על־גבי טפסי בקשה למשרה פנויה (טופס 2115), אותם אפשר להשיג בכל בית דואר, למשרד הסעד, לשכה סמנכ"ל למינהל, רח' דוד המלך 8, ירושלים.

המועד האחרון להגשת מועמדות הוא: י"ד אדר תשל"ה — 25.2.75

מוסד צבורי מחפש מינהלן
כאחראי על מנגנון וכספים
לתפקידי אדמיניסטרציה וכספים

כישורים נדרשים: השכלה תיכונית מלאה (רצויה השכלה אקדמאית); נסיון רב באדמיניסטרציה; יכולת ארגון וניהול צוות עובדים; ידע בחשבונאות; שליטה מלאה בלשון העברית; כושר ביטוי וניסוח בכתב ובע"פ.

לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 20050 תל־אביב למס. ל/311.

המרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא תל־השומר
מודיע על
משרות פנויות
מלאות וחלקיות
לאחיות מוסמכות ומעשיות
בכל מחלקות ויחידות בית־החולים

אחיות המעוניינות תפנינה למשרד האחות הראשית, ביתן 26, במשך כל ימות השבוע, בין השעות 1—9 בבקר.

לאחיות הגרות בריחוק מקום תסודר הסעה.

דרושים
רתכים. מסגרים. חרטים פועלים פשוטים ומזכירה
אחים זבידה בע"מ, ראשון־לציון, רחוב פיק"א 30, טל. 947684.

דרושה
למשרד עורכי־דין בתל־אביב
מזכירה-כתבנית מעולה
נא לפנות לטל. 615029—03, 624480—03
בשעות 10—12 לפנה"צ.

דרוש
מנכ"ל
לִמפעל חדש לאלקטרוניקה באיזור תל־אביב

הדרישות:
* ידע ונסיון מירביים בייצור, מינהל ואדמיניסטרציה בשטח האלקטרוניקה.
* חוש מסחרי וקשרים והתמצאות מלאה בתנאי הארץ.
* כבן ארבעים — שליטה מלאה בעברית ואנגלית.

אנו מעוניינים בשילוב המתאים של ידע ונסיון טכניים ומינהליים ובמועמד המעוניין באתגר ובקשירות עתידו בהצלחת מפעל המבוסס על ידע חברות ראשונות במעלה בארה"ב ועל תכנון ופיתוח מקוריים.

פניות מלוות במידע מלא ומפורט על קורות חיים, השכלה ונסיון עבודה יופנו לת.ד. 26360 תל־אביב. (פניות ללא כל הפרטים הנ"ל לא תיענינה).

התנאים יסוכמו ישירות עם המועמד — לפי כישוריו ונסיונו.

לכל הפונים מובטחת סודיות מלאה ומוחלטת.
(אין אנו קשורים במפעלי האלקטרוניקה הגדולים הקיימים בארץ)

לתפקיד מינהלי בכיר ביותר
דרוש
גבר בעל ידע ונסיון רב בניהול
חברה למסחר ושרותים בשטח המיכון בישראל.

למשרה נכבדה זו נדרש גבר מעל גיל 40, המעורה היטב בחיי המסחר בארץ, בעל ידע רב בהליכים מינהליים ובתקנות מסחריות.

שליטה מלאה בשפה האנגלית או הצרפתית

מעוניינים בעלי הכישורים הנ"ל, יפנו לפרסום אבנת טלפון 03/226210 לקביעת ראיון שיתקיים בימים 17.2.75, 18.2.75.

— סודיות מובטחת —

למעבדות פיתוח
דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה ומכונות

לעבודה בפיתוח נושאים לא שיגרתיים המקיפים תחום פעולה נרחב.

* מקום העבודה בתל־אביב.
* דרישות: כושר ניהול עצמאי של פרויקטים.
* שנתיים נסיון.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 תל־אביב מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.

מפעל בטחוני בחיפה
לעבודה קבועה במפעל מתפתח
דרושים:

מכונאי רכב	חשמלאי תעשיה (בעל רשיון)
מסגרים/רתכים	חרטים/כרסמים
חשמלאי רכב	מבלטנים
פחחים	פועלי בנין

לקבלת פרטים נא לפנות:
חיפה: במשרד קצין העיר, רחו' י.ל. פרץ 10,
בימים: שני — רביעי בין השעות 4.00—6.30 אחה"צ
נא להביא לראיון: ת. זהות, ת. עולה ופנקס מלואים

אנו מסיעים את עובדינו באוטובוסים עד: נצ"ת, עפולה, חדרה, כרמיאל, עכו, נהריה

مكتبة الأصيل

דרושים

הנדסאים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי-כח

תושבי זכרון יעקב, חדרה, בנימינה והסביבה
עם הרחבת פעילותנו — דרושים לנו

למפעל בזכרון יעקב

★ **מהנדס אלקטרוניקה - חשמל**
לעבודה מעניינת בתכנון שנאים.

★ **הנדסאי - טכנאי חשמל אלקטרוניקה**
כאחראי לבדיקות סופיות וכעוזר בתכנון שנאים.

★ **מהנדס מכירות לשנאים**
כאחראי על ניהול מכירות שנאים בין הצרכנים בארץ.
הכישורים הדרושים: מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון של מספר שנים ויכולת לנהל משא ומתן עם לקוחות.
התפקיד מחייב נסיעות תכופות ברחבי הארץ.
תנאים טובים למועמד המתאים.

★ **טכנאי אלקטרוניקה**
בעלי נסיון לעבודות אחראיות.

★ **מבקר איכות מכני**
בוגר קורס לבקרת איכות ונסיון קודם.

★ **פתחים מעולים**
לעבודות פח מדוייקות.

שבוע עבודה של 5 ימים
ארוחות והסעות מסודרות

נא לפנות בכתב למח' כח אדם במפעלנו בחיפה

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

חברת פוספטים בנגב בע"מ

למפעלנו בדרום
לאגף אספקה והתקשרויות

דרוש
הנדסאי/טכנאי מכונות

בעל ידע ונסיון בשטח התקשרויות עם קבלנים וספקים. בעל כושר ארגוני ויכולת ניהול משא ומתן. שליטה בעברית ואנגלית. בעלי נסיון יועדפו.

הצעות מועמדות יש להפנות בכתב לת.ד. 98 ת"א, בצירוף קורות חיים ונסיון בשטח המוצע

מפעל גדול מבוסס במרכז הארץ
מעונין
בהוצאת עבודות ריתוך
ב-M.I.G. [CO2 וארגון]
לקבלן המשנה
בעל אמצעים ונסיון

התקשרות קבועה בהיקף רציני

— ✶ —

לפנות בפרטים לת.ד. 23031 ת"א, עבור: „קבלן משנה".

למוסד ציבורי גדול
דרושים
מהנדסי בנין

בעלי נסיון וידע בתחומים הבאים:
— ניתוחי מחירים ותחשיבים לעבודות בינוי.
— בדיקת חשבונות וכתבי כמויות לעבודות בינוי מכל הסוגים.
— ניהול מו"מ עם קבלנים בנושאים שפורסמו לעיל.
מקום העבודה — ת"א.
ידיעת השפה העברית הכרחית.

● תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

הצעות בכתב הכוללות קורות חיים, תיאור ההשכלה, נסיון ורקע מקצועי ותחום ההתמחות במקצוע, יש להגיש לת.ד. 7061, ת"א 61070 (מס' 15), לא יאוחר מה-17.2.75.

דרושים

★ **מהנדס כימאי**
לפיתוח והרחבת מתקני ייצור

★ **מנהלי חשבונות**
לתפקידים בכירים

★ **לבורנטים**
למעבדה אנליטית
עם רקע תעשייתי

★ **שרטט מכונות**

★ **מכשירנים**
בעלי ידע באלקטרוניקה
ונסיון מעשי בפנאומטיקה.

★ **חשמלאי תעשיה**

★ **מכונאי רכב-דיזל**

★ **מסגרים**
לאחזקת מתקני ייצור

תנאים טובים
למועמדים המתאימים

●

נא לפנות בכתב למח' כח אדם ת.ד. 420 באר-שבע

חברת פוספטים בנגב בע"מ

לחברת איימס - יישום בע"מ
תעשיה עתירת מדע

דרושים:

במעבדות מחקר ופיתוח מוצרים:

1. **אימונולוג או ביוכימאי** M.Sc.
2. **ביוכימאי או ביאולוג** B.Sc.
3. **טכנאי או הנדסאי מעבדה**

במחלקת ייצור:

1. **טכנאי ייצור**
רצוי עם נסיון של כשנתיים, לעבודה בנושא של תופ"י.

2. **טכנאי או הנדסאי כימיה או בוגר B.Sc. כימיה**
רצוי עם נסיון בסינטזות אורגניות.

✶

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בציון פירוט קורות חיים, לת.ד. 8287 ירושלים. סודיות מובטחת.

קודיש ל. קרלו
מהנדסים-יועצים בע"מ באר-שבע
דרושים

★ **הנדסאים**
★ **טכנאים**

לעבודות תכנון צנרת תעשייתית, מיכלים וקונסטרוקציות פלדה.
לאנשים המתאימים — תנאי שכר טובים בהתאם לכישורים.
שבוע עבודה בן 5 ימים

לפנות בכתב לפי הכתובת: רח' הכותל המערבי 21, באר-שבע, או בטל. 057-71870 בשעות 07.00—16.30 ואחרי שעות העבודה בטלפון 057-77515.

לסקר יועצים בע"מ
דרושה נערה
לעבודה משרדית
ל-5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בטלפון 453231

דרוש מכונאי
למשאיות מתוצרת „מק"
תנאים מצויינים ושכר גבוה
לפנות ביום: בטלפון 03-52713, 03-53540
בערב: 03-841531.

לחברת בניה גדולה

דרושים

✶ **מנהל ייצור**
טכנאי / הנדסאי בנין

✶ **מנהל עבודה**
ביצור

✶ **עגורנאי**
לעגורן צריח

✶ **„תקונצ'יקים"**

✶ **בקרי טיב**
ביצור
— מהנדסים, הנדסאים, או טכנאי בנין

● תנאים טובים
למועמדים המתאימים ●

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 2926 תל-אביב, עבור מס' 7583.

אמישראגז
דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי

עד גיל 35, לעבודה מעניינת במרכז החברה בתל-אביב.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם לת.ד. 11010 תל-אביב עבור „מנהל חשבונות". סודיות מובטחת.

למוסד ציבורי
דרוש מנהל
למחלקת כח-אדם

בעל השכלה אקדמאית או ליפחות תעודה דרשנהיים ונסיון קודם של מספר שנים בניהול בנושאי כח-אדם ויחסי עבודה.

לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 7037 תל-אביב (לציין „מנהל כח אדם").

— סודיות מובטחת —

למשרד מהנדסים בצפון ת"א
דרושה
כתבנית מעולה
בעברית ואנגלית

בפרטים כולל משכורת מדרשת ונסיון קודם, נא לפנות לת.ד. 43 סביון.

דרוש
סדר יד מעולה
עד גיל 40
בתנאי שכר ועבודה מצוינים

נא לפנות בציון פרטים על נסיון וידע מקצועי לת.ד. 2008 תל-אביב.

עבודה בבטחונית בשטחים!

למשוחררי צה"ל
עד גיל 30, בעלי ניסיון פיקודי, כושר בריאות תקין, השכלה תיכונית מושלמת או השכלה על תיכונית.

אנו מציעים:
● קביעות בעבודה בתנאי שכר טובים ותוספות מיוחדות.
● לימוד השפה הערבית בתנאי פנימיה, בתוספת שכר.
● עבודה בלתי שגרתית ומסלול קידום רחב.
● הצמדת רכב בתום תקופת ההכשרה.

אנו דורשים ממך הרבה ומציעים לך הרבה יותר.

פנה עוד היום
לת.ד. 39351 תל-אביב
בצרוף קורות חיים פרטים אישיים מלאים ומס' טלפון
סודיות מובטחת

נציבות שירות המדינה מודיעה כי

דרושים צעירים/ו[...]
לתפקיד
פיקודי בטחוני מעו[...]

במשרד התחבורה
מינהלת נמל התעופה בן-גוריון (לו[...]

תכונות מדרשות:
● לאחר שירות צבאי מלא;
● בעלי תעודת בגרות;
● דוברי השפה האנגלית על בוריה;
● כושר פיקוד והדרכה;
● הופעה נאה.

הערות:
1) העבודה היא במשמרות
2) מגורים באזור גוש דן — חובה
3) העבודה למשך חצי שנה לפחות
4) אין אפשרות העסקה לסטודנטים

על המעונינים בעלי הכישורים המתאימים לפנות באופן [...] למינהלת נמל התעופה בן-גוריון (לוד), בבנין משרד הב[...] (סמוך לאולם המכס), ביום ג' 11.2.75 בין השעות 11—[...] ולהביא עמם תעודת זהות, פנקס מלואים ותעודת שחרור מ[...]

למפעל בטחוני בתל-אביב

דרושים

1. **טכנאים**
בעלי נסיון שנה אחת ל[...]
— למעבדת פיתוח [...]
אבי-טיפוס בכל שטח [...]
מכניקה.

2. **שרטטים**
בשטח האלקטרוניקה

●

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א מיקוד [...]
עבור (ב.א.) בצירוף קורות חיים. סודיות מוב[...]

ערד
תעשיות כימיות בע[...]
מישור רותם, ד.נ. ערבה
טל. 057/91121

מכרז לנהול מטב[...]

דרוש קבלן לנהול מטבח עובדי[...]
לחברה המעסיקה עד 400 עובדים בכל שעות היממ[...]

✶ פרטים נוספים וחומר להגשת המכרז אפשר לקבל באגף א[...] לפי הכתובת דלעיל.
✶ סיור קבלנים יערך ביום ה' 13.2.75 בשעה 10.00, נפגשים ב[...] אגף אספקה.
✶ להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בסך 10,000.— ל"י. הצעה ללא ערבות לא תידון.
✶ התאריך האחרון להגשת הצעות הוא 25.2.75 עד שעה 12.00 ב[...] המכרזים אשר באגף אספקה.
✶ אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר א[...] הצעה שהיא.

דרושים צעירים

המוכנים להשקיע בשרם ומרצם בעבודה

קבועה! מעניינת ובלתי שיגרתית!

דרישות המשרה:
✶ השכלה תיכונית מושלמת
✶ אחרי שירות צבאי מלא (עדיפות לנסיון בפקוד)
✶ עד גיל 30

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 תל-אביב (מס' 1) מיקוד 61170 ולצרף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

אלקו

אלקו — תעשיות אלקטרוניות ישראליות בע"מ (ELCO)

דרושים

★ **טכנאי או הנדסאי**

לעבודה מסחרית טכנית מעניינת במחלקת מכירות טכניות. בוגר בי"ס מקצועי, נסיון בשטח המסחרי.

★ **טכנאי ייצור**

לחקר זמן ושיפור שיטות.

★ **פקיד ייצור**

בוגר בי"ס מקצועי, לאחר שירות צבאי, רצוי נסיון קודם כפקיד ייצור.

★ **מחסנאים**

1. למחסן חלקים כללי.
2. למחסן חלקי אלקטרוניקה, רצוי עם נסיון קודם כמפ"ס בצה"ל.

★ **מלפף/ת**

ליפוף שנאים קטנים.

★ **מסגר רתך** מעולה

כאחראי על צוות הקמה.

★ **חשמלאים**

בוגרי בתי"ס מקצועיים, לעבודות הרכבה מיוחדות.

*

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרות להתקדמות

*

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה ל"אלקו", רח' ז'בוטינסקי 23, רמת-גן, מחלקת המנגנון, או טלפנית 727131 לקביעת ראיון.

למפעל בסביבת תל-אביב

דרושים

מכונאים

לשיפוץ מנועים

בתנאי עבודה ושכר טובים

●

בעלי מקצוע מתבקשים לפנות למר ירדני (טלפון 944421) לקביעת ראיון בימים א'–ה' 9—13 בפברואר 1975, בין השעות 08.00—16.00.

דרושים סיטונאים

בענפי סידקית וכלי בית

להפצת סלי קניה מרשת פלסטית

מייצור מקומי

סיטונאים בכל הארץ (חוץ מאיזור ת"א) מתבקשים לפנות בכתב למפעל

רשת-או-פלסט

החותרים

קבוץ החותרים, ד.נ. חוף הכרמל.

מפעל תעשייתי גדול בחיפה

מחפש

מזכירה-כתבנית

דרישות המשרה:

- השכלה תיכונית
- ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין — כולל הדפסה
- נסיון של שנתיים-שלוש לפחות.

*

מועמדות רציניות בלבד תפנינה בכתב לת.ד. 486 חיפה, עבור מס. 168. סודיות מובטחת.

סולמל

חברה לעיבוד נתונים בע"מ

דרוש לנו

מפעיל מחשב 370

בעל נסיון במערכת הפעלה DOS/VS

תנאים טובים מובטחים

רק מפעילים מנוסים יפנו למשרדנו ברח' החשמונאים 95 ק' ב', תל-אביב, בשעות העבודה. סודיות מובטחת.

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים

מכרז מס' 3/75

שם המשרה: **מרכז מקצועות פקידות ומינהל**

היחידה: ביה"ס לחינוך/המרכז לחינוך טכנולוגי, חולון.

הדרגה: 6—4 מח"ר.

מכרז מס' 4/75

שם המשרה: **מרכז לימוד מחשב**

היחידה: ביה"ס לחינוך/המרכז לחינוך טכנולוגי, חולון.

הדרגה: 6—4 מהנדסים

פרטים נוספים על 2 המשרות הנ"ל ניתן לקבל במדור כח אדם, טלפון 416111/575

ליחידה למיון ומחקר

מתכנת

בעל השכלה אקדמאית עם רקע בסטטיסטיקה וידע ב-fortran, Cobol ובשמוש בתכניות ספריה Spss bmd.

העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד במשרה חלקית ל-3 חודשים.

ליחידה לאנ"א ואו"ש

נקבנית

על המעונינים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ושמות ממליצים, לענף כח אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל-אביב, רמת-אביב, עד ליום 14.2.75.

מועמדים שיימצאו ראויים יוזמנו לראיון אישי.

מפעלי ניר

אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה

דרוש/ים

טכנאי ייצור

לביצוע פרוייקטים

בכל נושאי הנדסת יצור

נא לפנות אל מח' כח אדם, ת.ד. 142 חדרה, מיקוד 38100.

ניר מעולה לכל מטרה

פז

לבן חברת נפט בע"מ

דרוש בחיפה

מהנדס תעשיה וניהול

הכישורים הדרושים:

נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בתחומים הבאים:

- — מעקב אחר פרוקטים
- — פיקוח תקציבי
- — ארגון מחסנים ורמות מלאי
- — הסבת נושאים למחשב
- — נוהלים

המשכורת תקבע בהתאם לכשורי המועמד

מועמדים יפנו בכתב לאגף כח אדם, פז חברת נפט בע"מ, ת.ד. 434 חיפה 31000.

מרכז קהילתי ע"ש מירלמן אור-עקיבא

מכרז א/75 (הארכת מועד)

דרוש/ה

עובד/ת קהילתי/ת

לתפקיד: הפעלת תושבים בשכונות עפ"י תכנון צרכים, תוך תאום וקשרים עם מוסדות ושרותים במסגרת המרכז הקהילתי.

דרישות: השכלה אקדמית בעבודה סוציאלית או במדעי ההתנהגות. נסיון דומה בעבודה עם מבוגרים — יתרון.

תנאים: דרוג 2—4 של מח"ר בהתאם.

על המועמדים לשלוח את מועמדותם בצרוף פרטים אישיים לת.ד. 12 אור-עקיבא עד יום 14.2.75, ולציין על המעטפה את מספר המכרז.

חברת יועצים בינלאומית בע"מ

מחפשת: **מזכירה בכירה**

(בעלת נסיון של 5 שנים לפחות)

✱ שפת אם אנגלית ✱ קצרנות אנגלית — הכרחית ✱ ידיעת השפה העברית — יתרון.

שעות העבודה: 08.00—16.00.

נא לפנות לטלפונים: 266043, 267775

דרושים בחיפה

מנהל שווק

(למוצרים טכניים)

מתלמדים לשירות

(לתנורי אפיה תעשייתים)

חיפה, ת.ד. 5170

למלון חדש בתל-אביב

דרושים מיד לעבודה קבועה

★ **שומרי נקיון** גברים ונשים

★ **בל בויס**

★ **מלצרים**

מלאים (שף)

נא לפנות:

למנהל כח-אדם, מלון ומדה-קונטיננטל

רח' הירקון 121, ת"א בין 15.00—17.00 טלפון 234696

תנאים טובים

בית ספר אזורי ברנר

בגבעת ברנר טל. 958590

מחפש:

א. **ספרן/ית** לניהול ספריית ביה"ס

ב. **מורה ללשון עברית**

למילוי מקום מורה בחופשת לידה

מעונינים הגרים באזור מתבקשים לפנות בטלפון או בכתב.

דרושים

1. **מנהל עבודה** לעבודות חשמל בתעשיה ובנין. רצוי טכנאי או הנדסאי עם נסיון רשיון נהיגה הכרחי.
2. **חשמלאים עוזרים.**

לפנות בין השעות 7.00—16.00 טלפון 37062

בין השעות 18—20 טלפון 415720

למפעלנו בירושלים

דרוש מכונאי

למכניקה עדינה

עדיף בעל התמחות בהשחזה

לפנות טלפונית לאגף מינהל וכ"א 523201 ירושלים

דרושה

מזכירה — כתבנית

ליום עבודה רצוף משעה 8.00 עד 16.00

בשפה העברית וידע באנגלית.

לקביעת ראיון נא ליהתקשר בטל. 297019, 288943, ת"א.

דרוש מפעיל

מנוסה

לשופל 930

טל. 03-919801

דרושים

אדריכל וטכנאי מנוסים

למשרד אדריכלים

אנקשטיין ריסקין, טל. 441586

13—9, 14.30—16.00

דרוש/ה

גרפיקאי/ת עצמאי/ת

בעל/ת נסיון והדבה בשרון לפרסום צימע בת"א לעבודה כשכיר או בעצמאי במסגרת משרדנו!

טל. 58481 בין השעות 14-16 בלבד.

נתיב בע"מ

מפעל לייצור סיבים סינטטיים

למפעלנו במגדל העמק

דרוש

קניין ראשי

הכישורים הדרושים:

א. נסיון קודם בריכוז מחלקת קניות בהיקף גדול

ב. ידיעת עברית ואנגלית על בוריין

ג. השכלה תיכונית מקצועית לפחות, רצויה השכלה גבוהה בתחומים טכניים.

מועמדים יפנו בכתב יד למנהל כח אדם, ת.ד. 276 מגדל העמק, בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם.

תנאים טובים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת

"אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

לחטיבה הכימית דרוש

מנהל טכני

הכישורים: מהנדס מכונות או מהנדס כימאי. נסיון מעשי בתעשיה כימית ו/או בתעשיית המזון. נסיון מעשי בניהול טכני הכולל תכנון מקיף, רכש, ביצוע ואחזקה.

שליטה בעברית ואנגלית (גרמנית) על בורין. תקרת גיל 45

מגורים אזור גוש דן

אנו מציעים משרה בכירה, סמכויות נרחבות ואתגר מקצועי במפעל מבוסס ודינמי.

סודיות מוחלטת מובטחת

*

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים למנהל המנגנון, ת.ד. 1423 תל-אביב.

International Organization Requires

CAREER

Salesman / Saleswoman

The opportunity of a lifetime: Join the professional sales staff of a local agency representing one of the largest international corporations in the world. Experience and background in direct sales, will qualify you particulary well for our Tel-Aviv offices. If needed, we will train you.

The appointment is on a commission basis only, which is expected to give $ 20,000 per year and upwards.

We are an American company and we therefore expect to pay by American standards.

For a personal interview call:

Recruiting Manager: Tel. 03-445111, Ext. 280.

קליל

דרושים

מרכיבים

למוצרי אלומיניום לבנינים

באזור המרכז

נא לפנות טלפון 03-285780

התיעוש מתגת אלומיניום בע"מ גורדני ב'. ת.ד. 1682, חיפה

להכשירים ביולוגים

"טבע" (1972) בע"מ

דרוש

לבורנט רפואי

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, לת.ד. 1142, ירושלים 91000, או לצלצל לטל. 02-225636.

למפעל מוכר בסביבת תל-אביב

דרוש

מחסנאי ראשי

כישורים: נמרץ + רשיון נהיגה ובעל נסיון בניהול מחסן. נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1334 תל-אביב. למס' 7100/ח.

את עובדת סוציאלית? מעונינת לעסוק בעבודה טפולית?

מסגרת שקומית בסביבות ירושלים מוכנה לקלוט אותך!

תנאי עבודה:

- ✱ השתלבות בצוות בינמקצועי
- ✱ הדרכה מעולה
- ✱ אפשרות של עבודה במשרה חלקית
- ✱ משכורת + החזקת רכב

מעונינות מתבקשות לפנות אל ת.ד. 15002 תל-אביב

אלסינט

מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי

מערכות עבוד נתונים · ספקי-כח

דרושים

✱ **מהנדס רכיבים אלקטרוניים**

בעל נסיון של 3 שנים כמהנדס אלקטרוניקה. לעבודה אחראית ומעניינת הכרוכה במגע שוטף עם גורמי חוץ ופנים והמבטיחה סיכויי התקדמות טובים.

★ **כתבים טכניים**

בעלי תואר באלקטרוניקה ונסיון בכתיבה ועריכה של ספרי מכשיר והוראות. עדיפות לבעלי שליטה באנגלית.

★ **ברסמים**

לעבודה במשמרת שניה ליד מכונות חדישות ובתנאי מזוג נוחים. ארוחות מסודרות והסעות עד לבית בגמר המשמרת. אפשרויות קידום למתאימים.

✱ **ברסם מעולה**

בעל נסיון בניהול צוות עובדים.

★ **מזכירה כתבנית**

עם יכולת הדפסה בעברית ואנגלית. עדיפות למעלות נסיון. נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם

ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

אולפן עקיבא נתניה

מרכז ללימוד השפה העברית תרבות ישראל וידע הארץ

דרושה:

מזכירה עצמאית

(עברית-אנגלית)

הכישורים הדרושים:

- ✱ יוזמה ונסיון בעבודה משרדית כללית.
- ✱ התכתבות עצמאית מגוונת בעברית (רצוי גם באנגלית).
- ✱ כתיבה שוטפת במכונת כתיבה עברית (רצוי גם באנגלית).
- ✱ נכונות לעבודה מעניינת אינטנסיבית ולטיפול בקטנות.
- ✱ מגורים בקירבת האולפן או בנתניה והסביבה.

נא לפנות בכתב יד: בפרוט קורות חיים, נסיון בעבודה בצרוף המלצות לאולפן עקיבא, ת.ד. 256 נתניה.

— סודיות מובטחת —

הקרן הקימת לישראל

מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות:

מכרז מס' 4/75

המשרה: **מהנדס ביצוע חבלי** (2 משרות)

תאור התפקיד: פיקוח הנדסי על ביצוע עבודות פיתוח קרקע בחקלאות, דרכים, ניקוז ומאגרי מים, תשתית משקית ושיכונית בהתיישבות. ניתוח עלויות עבודה ועריכת מכרזים על עבודות קבלניות, בדיקה ואישור חשבונות קבלנים וגורמי חוץ. פיקוח על שרותי מדידה המתבצעים ע"י עובדי החבל וגורמי חוץ, יעוץ והדרכת מנהלי העבודה האחראים לביצוע.

דרישות המשרה: השכלה הנדסית או טכנית גבוהה בתחום העיסוק. נסיון בעבודות הנדסיות דומות, כושר ניהול מו"מ והדרכת עובדים.

מקום העבודה:

משרה אחת — מינהל פיתוח הקרקע, אגף הקמ"ן, בחבל הצפון.

משרה שניה — מינהל פיתוח הקרקע, אגף הקמ"ן, בחבל הדרום.

הדרגה: 6—5 של דרוג המהנדסים.

על המעונינים והממלאים אחר אחת מהמשרות הנ"ל להגיש מועמדותם בכתב יד, בצירוף תולדות חיים לא יאוחר מיום 14.2.75 לפי המען: אגף האדמיניסטרציה, ת"ד 283 ירושלים, ולציין על גבי המעטפה עבור מכרז מס' 4/75. מועמדים מתאימים בלבד יוזמנו לראיון.

אליהו

חברה לבטוח בע"מ

סניף חיפה

קורס לבטוח חיים

יפתח במרץ

למעוניינים מאיזור חיפה והצפון

מובטחת הכנסה גבוהה ועבודה מעניינת

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 4421 חיפה.

7.2.75 — כ"ו בשבט

עבודה בטחונית בשטחים

למשוחררי צה"ל

אנו מציעים:

אנו דורשים ממך הרבה ומציעים לך הרבה יותר.

דרושים צעירים/ות לתפקיד פיקודי בטחוני מעניין

בגושרה התחבורה

למפעל בטחוני בתל-אביב

דרושים

טכנאים

שרטטים

בשטח האלקטרוניקה

ערד

תעשיות בינויות בע"מ

מישור רותם, ד.נ. ערבה, טל. 057/91121

מכרז לנהול מטבח

דרוש קבלן לנהול מטבח עובדים

המעסיקה עד 400 עובדים בכל שעות היממה

דרושים
מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · נחשבנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מהנדס מכונות + שיווק — לתפקיד ניהולי בכיר בקיבוץ.
- מ/מנביל — מהנדס אלקטרוניקה בכיר.
- מהנדס מכונות ראשי — לחברה תעשייתית
- מנהל כספים — במוסד צבורי גדול
- מנהל אגף כח אדם — לחברה גדולה
- מנהל אחזקה — למפעל גדול בדרום
- מינהלן — לחברה תעשייתית
- מזכירת הנהלה — לחברה גדולה — עברית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

תושבי ירושלים
לחברה ארצית בע"מ

דרושים

★ **בעלי מקצוע בתעופה במתכת באלקטרוניקה**

★ **חסרי מקצוע** לקורסים ו/או השתלמויות תוך כדי עבודה בשטח המתכת והתעופה.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר נאותים, אפשרויות קידום, הסעה הלוך ושוב, תנאי עבודה טובים.

בפרטים נוספים נא לפנות אל ת.ד. 9560 ירושלים.

לחברה בע"מ
הנמצאת בשלבי התרחבות וקבלת עבודות בקנה מידה גדול

דרושים:

★ **מכונאי אחזקה** — בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון באחזקת מכונות לעיבוד שבבי.

★ **מסגר/רתך** — בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי.

★ **חרט** — עדיפות לבעל נסיון.

★ **מסגרים** — לעבודות מדוייקות.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר הולמים, אפשרויות קידום וקביעות בעבודה. פרטים נוספים נא לפנות בכתב אל ת.ד. 9050 תל־אביב.

כסף טוב לאדם המתאים
דרוש

מפיץ
לבתי מרקחת
עם נסיון והמלצות טובות

להתקשר למחלקת המכירות 912061 או 911186

סלוואפלסט — יצרני חמרי חבישה

לישוב שתופי בבקעת הירדן
דרושות

משפחות צעירות
עם ילדים עד כתה ג' (כולל)

רצויים בעלי המקצועות הבאים: מורות, גננות, מסגרים, חשמלאים, חקלאים, מנהלי חשבונות.

נא לפנות: חמרה — הר"ת, ד.נ. בקעת הירדן.

דרושים
פועלים
לעבודה באיזור המרכז ובאזור באר־שבע
לבניית מחיצות גבס

נא לפנות לת.ד. 36046 תל־אביב, או טל. 614826, 615787 תל־אביב.

מפעל גדול באיזור חיפה העוסק במחקר ופיתוח בהיקף ארצי

מעוניין

במהנדס תעשיה וניהול בכיר
ברמה של 7—8 בדירוג המהנדסים

לתפקיד

הממונה על הארגון ושיטות

במסגרת תפקיד זה יפתחו כלים ארגוניים ומינהלים משוכללים ויופעלו במוסד על כל שלוחותיו. לעזרתו יעמוד צוות של מהנדסי תעשיה וניהול וטכנאים.

המועמד חייב להיות בעל נסיון מקצועי קודם ובעל כישורים אשר יאפשרו לו להתמודד בתורת הארגונים המורכבים המאפיינים ניהול מחקר ופיתוח שימושי.

מקום מגוריו של המועמד חייב להיות איזור הצפון.

המעוניינים יפנו לת.ד. 9757 חיפה 31096 בצרוף קורות חיים. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.

פלנעקס מפעלים כימיים ופרמצבטיים, נתניה, ת.ד. 160, טל. 053-22771

לרגל הרחבת המפעל

דרושים

✱ **רוקח** — למחלקה הפרמצבטית

✱ **טכנאים / הנדסאים כימיים** — למחלקת הפיילוט, לעבודה בעלת אתגר ועניין.

על המועמדים (גברים בלבד) לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים למחלקת המנגנון ת.ד. 160 נתניה

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לבנק גדול בת"א
דרוש

עובד
לעבודות עריכה וכתיבה

הכישורים הנדרשים:

- ידיעת השפות עברית, אנגלית, גרמנית וצרפתית על בוריין.

המועמדים יפנו בכתב לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 5 בצרוף קורות חיים ונסיון עבודה קודם.

דרושים

שרטטים והנדסאי קונסטרוקציה
עם נסיון

ת.ד.ק. מהנדסים יועצים בנין, טל. 995380, 952099 - ראשל"צ

שנאי אופקים בע"מ

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

בעל רקע או ידע בענף השנאים להספק נמוך. למסורת:

1. ארגון וניהול מעבדת בדיקות לשנאים.
2. תכנון ועריכת מפרטים לשנאים.
3. בצוע בדיקות.

מקום העבודה — תל־אביב

נא לפנות בכתב — שנאי אופקים בע"מ, רח' ח' באייר 42, תל־אביב.

מוסד כלכלי גדול בתל־אביב
המפעיל מחשב 370/135

מחפש

מפעיל מנוסה

נא לכתוב: ת.ד. 866 ת"א עבור מס. 156

לחברת מהנדסים, בתחום: הנדסה אזרחית, כבישים ותנועה שטח

דרושים

מהנדסים
בנושאי פתוח שטח וכבישים — בעלי נסיון של שנה — לפחות

שרטטים
בתחומי כבישים, פתוח שטח ומיפוי — בעלי נסיון של שנה — לפחות

טכנאים
בתחומי פתוח שטח, כבישים וקונסטרוקציות — בעלי נסיון של שנה — לפחות

תנאים טובים ואפשרויות קידום למתאימים

עבודה מענינת ומגוונת

נא להתקשר, בשעות העבודה: 237893 תל־אביב.

למשרדנו בתל־אביב דרושים:

★ **מנהל חשבונות** — סוג ג' עם רקע טכני.

★ **פקיד טכני** — עם ידיעה בהנהלת חשבונות, שליטה בעברית ואנגלית הכרחית.

★ **פקיד רכישות בכיר** — בעל השכלה תיכונית לפחות ורקע טכני בעל נסיון של 5 שנים לפחות ברכישות בארץ ובחו"ל. בעל יכולת ניהול משא ומתן עם גורמי חוץ. שליטה בשפות עברית ואנגלית.

★ **פקידה כללית** — בעלת כושר ניסוח עצמאי וידע בהדפסה

הצעות מועמדות יש להפנות בכתב לת.ד. 98 ת"א, בצירוף קורות חיים ונסיון בשטח המוצע.

חברת פוספטים בנגב בע"מ

למוסד למחקר ופיתוח
באזור חיפה

דרוש

פיסיקאי/ מתמטיקאי

בעל נסיון בתכנות. רצוי בעל ידע באופטיקה. המועמד ישתלב בקבוצה העוסקת בפיתוח תכניות להכנון אופטי באמצעות מחשב הנך ניצול שיטות מתמטיות שונות (סאנליזה נומרית) לפיתוח יכולת ההכנון.

המעונינים יפנו לת.ד. 9757 חיפה, 31096 בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי קודם.

מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ, אשדוד
TRAVENOL LABORATORIES (ISRAEL) LTD. ASHDOD

דרוש

מנהל מחסנים

הכישורים הדרושים:

- ✱ נסיון קודם בניהול מחסנים.
- ✱ נסיון בניהול צוות עובדים.
- ✱ ידיעת השפות עברית ואנגלית.
- ✱ תושב אשדוד או הסביבה.

התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד

עובדי מחסן

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 2, אשדוד

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש

מנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון של 7—10 שנים
עם סוג 3 לפחות

בפרטים לכתוב לת.ד. 1813 תל־אביב 61 000.

לקיבוץ נחשון

דרושה גננת

✱

נא לפנות בטלפון 03-965273

משרד התקשורת

דרושות נשים
בתל־אביב ובגוש דן לטיפול בילדי עובדי משרד התקשורת

התנאים:

1. ההורים מביאים את ילדם לבית המטפלת
2. הילד יהיה בבית המטפלת משעה 07.00 עד 16.00 וביום שישי עד 14.00
3. ההורים מביאים אוכל ובגדי החלפה לבית המטפלת
4. התשלום החדשי לילד 300—350 ל"י.

המעונינות תפנינה בכתב: לגברת צפורה גולאן משרד התקשורת רחוב יהודה הימית 37 ת.ד. 15052 יפו, 61 150. בטלפון: בשעות העבודה 03-822335 או 03-821570.

אישית: משרד התקשורת רחוב יהודה הימית 37 קומה ג' מדור ארגון והדרכה בימים א' עד ה' בשעות 09.00—13.00.

המועמדות שתבחרנה ותקבלנה תשלום מההורים ולא תהיינה עובדות משרד התקשורת.

דרושים

צעירים מוכשרים
המעוניינים ללמוד ולהתפתח כשענים

למועמדים המתאימים ניתנת ההזדמנות להשתלב בעבודה של חברה גדולה

ומובטחת להם עבודה קבועה

✱

נא לפנות אישית אל: ארמטיבו (ישראל) בע"מ, רחוב הרב קוק 5, תל־אביב.

לחברה גדולה ונודעת בת"א

דרושה

מזכירה בכירה
לניהול המשרד

יום עבודה רצוף (08.00 — 16.00).

הכשורים הדרושים: ✱ נסיון קודם של 5 שנים לפחות בניהול משרד ✱ נסיון בניסוח מכתבים בשפות עברית ואנגלית ✱ שליטה מלאה בהדפסה עברית — אנגלית.

— תנאים טובים למתאימה —

נא לפנות בכתב בצרוף פרוט נסיון קודם לת.ד. 44264 תל־אביב

למפעל תעשייתי בענף המתכת בחיפה

דרושים

1. **מהנדס** — לעבודות אחזקה של מערכות בקרה ספרתית (N.C.) של מכונות כלים.
2. **הנדסאי/טכנאי** — לעבודות אחזקה של מערכות בקרה ספרתית (N.C.) של מכונות כלים.

✱

נא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 711 (מיקוד 31 040).

לחברה פרטית דרוש

קנין

בעל רקע טכני, רצוי בשטח המתכת והאלקטרוניקה, בעל ידע בסיסי באנגלית. רשיון נהיגה הכרחי.

בפרטים נא לפנות לת.ד. 826 גבעתיים

סודיות מובטחת

דרוש מנהל עבודה לכריכיה בירושלים

✱

מעוניינים מתבקשים לפנות אל ת.ד. 15082 תל־אביב

MICROELECTRONICS LTD.
מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים

דרושים

1. **כרסם מעולה** — עם 5 שנות נסיון לפחות
2. **כרסם צעיר** — עם שנת נסיון לפחות
3. **מסגר כלים** — מעולה, עם 5 עד 10 שנות נסיון.

שבוע עבודה בן חמישה ימים

★

המעונינים יפנו למיקרואלקטרוניקס הפטיש 4, אזור (ליד טמפו) טל. 8—7—851186.

ישקר בע"מ

דרושים

[illegible]

דרושה

פקידה
למרכזיית טלפון ומודיעין
ליום עבודה מלא רצוף

על המעוניינות לפנות בציון פרטים אישיים לת.ד. 19 רמת־גן עבור ...

דרוש

מהנדס בנין

✱ נסיון של 5 שנים לפחות בפיקוח.

✱ תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות ונסיון לת.ד. 44519 חיפה למספר ...

לחברה להשקעות בחיפה

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

✱ בעל נסיון של 5 שנים לפחות

לפנות טלפון 664859 חיפה

למפעל התעשייתי בירושלים

דרושים מפעילים
למכונות הזרקה והרכבה

העבודה במשמרות

נא לטלפן 65315